

Erasmus+

Programmagids

*Als verschillende taalversies elkaar tegenspreken,
heeft de Engelse versie voorrang.*

Versie 3 (2015): 14/01/2015

Erasmus+

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	7
DEEL A - ALGEMENE INFORMATIE OVER HET ERASMUS+-PROGRAMMA.....	9
Wat zijn de doelstellingen en de belangrijkste elementen van het Erasmus+-programma?	11
Hoe is het Erasmus+-programma opgebouwd?.....	15
Wat is het programmabudget?.....	17
Wie voert het Erasmus+-programma uit?	18
Wie kan deelnemen aan het Erasmus+-programma?	23
DEEL B – INFORMATIE OVER DE ACTIES DIE IN DEZE GIDS NADER WORDEN OMSCHREVEN.....	27
Onderwijs en opleiding.....	28
Jeugdzaken	30
Drie kernacties	31
Kernactie 1: Individuele leermobiliteit	32
Welke acties worden ondersteund?	32
Mobiliteitsprojecten op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken	34
Wat zijn de doelstellingen van een mobiliteitsproject?	34
Wat is een mobiliteitsproject?	34
Mobiliteitsproject voor hogeronderwijsstudenten en personeel	36
Mobiliteitsproject voor lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding	52
Mobiliteitsproject voor personeel in schoolonderwijs	61
Mobiliteitsproject voor personeel in volwassenenonderwijs	68
Mobiliteitsproject voor jongeren en jeugdwerkers	75
Grootschalige evenementen in het kader van Europees vrijwilligerswerk (EVW)	89
Gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus.....	96
Erasmus+-leningen voor een masteropleiding.....	106
Kernactie 2: Samenwerking met het oog op innovatie en uitwisseling van goede praktijken	107
Welke acties worden ondersteund?	107
Strategische partnerschappen op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken	109
Kennisallianties	128
Allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden	137
Capaciteitsopbouw op het gebied van hoger onderwijs.....	153
Capaciteitsopbouw op het gebied van jeugdzaken	176
Kernactie 3: Ondersteuning van beleidshervormingen.....	190
Welke acties worden ondersteund?	190
Ontmoetingen tussen jongeren en beleidsmakers op het gebied van jeugdzaken	192
Jean Monnet-activiteiten	200
Welke acties worden ondersteund?	200
Jean Monnet-modules.....	202
Jean Monnet-leerstoelen	207

Jean Monnet-expertisecentra	211
Jean Monnet-steun aan instellingen en verenigingen	216
Jean Monnet-netwerken (beleidsdebatten met de academische wereld).....	225
Jean Monnet-projecten (beleidsdebatten met de academische wereld)	229
Sport	238
Welke acties worden ondersteund?.....	238
Samenwerkingspartnerschappen	239
Europese sportevenementen zonder winstooiwerk	245
DEEL C - INFORMATIE VOOR AANVRAGERS.....	250
Hoe wordt een Erasmus+-aanvraag ingediend?	250
Stap 1: zich registreren bij het deelnemersportaal	250
Stap 2: nagaan of aan de criteria van het programma wordt voldaan	251
Stap 3: de financiële voorwaarden controleren.....	254
Stap 4: het aanvraagformulier invullen en versturen	258
Wat gebeurt er nadat de aanvraag is ingediend?	258
Wat gebeurt er wanneer de aanvraag wordt goedgekeurd?.....	260
Overzicht van projecttermijnen en betalingsvoorwaarden	263
Andere belangrijke contractuele bepalingen.....	265
BIJLAGE I - SPECIFIEKE VOORSCHRIFTEN EN INFORMATIE OVER MOBILITEITSACTIVITEITEN, STRATEGISCHE PARTNERSCHAPPEN EN CAPACITEITSOPBOUW OP HET GEBIED VAN HOGER ONDERWIJS	269
BIJLAGE II – VERSPREIDING EN BENUTTING VAN RESULTATEN	322
BIJLAGE III – VERKLARENDE LIJST VAN DE BELANGRIJKSTE TERMEN	330
BIJLAGE IV - NUTTIGE VERWIJZINGEN EN CONTACTGEGEVENS	339

AFKORTINGEN

- **DG EAC:** directoraat-generaal Onderwijs en Cultuur
- **EACEA:** Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur
- **ECAS:** authenticatiesysteem van de Europese Commissie
- **ECHE:** Erasmus-handvest voor hoger onderwijs
- **ECTS:** Europees studiepuntenoverdrachtsysteem
- **Ecvet:** Europees puntenoverdrachtsysteem voor beroepsonderwijs en –opleiding
- **EHEA:** Europese ruimte voor hoger onderwijs
- **ELL:** Europees Talenlabel
- **EMJMD:** gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus
- **EP:** Europees Parlement
- **EQAR:** Europees register voor kwaliteitsborging in het hoger onderwijs
- **Eqavet:** Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding
- **EQF:** Europees kwalificatiekader
- **ESCO:** Classificatie van Europese vaardigheden/competenties, kwalificaties en beroepen
- **EU:** Europese Unie
- **HERE:** deskundigen voor de hervorming van het hoger onderwijs
- **ICT:** informatie- en communicatietechnologie
- **IHO:** instelling voor hoger onderwijs
- **ISP:** intensief studieprogramma
- **Naric:** nationaal informatiecentrum voor academische erkenning
- **OER's:** open leermiddelen
- **OESO:** Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
- **PIC:** identificatiecode voor deelnemers

INLEIDING

Deze programmagids is bedoeld als hulpmiddel voor iedereen die inzicht wil krijgen in de opzet en inhoud van het Erasmus+-programma. Voorliggend document richt zich voornamelijk tot wie willen fungeren als:

- deelnemende organisaties, dat wil zeggen organisaties, instellingen en organen die activiteiten organiseren met steun van het programma;
- deelnemers, dat wil zeggen personen (studenten, stagiairs, leerlingen, scholieren, lerende volwassenen, jongeren, vrijwilligers of professoren, leerkrachten, opleiders, jeugdwerkers, beroepsactoren op het gebied van onderwijs, opleiding, jeugdzaken en sport enzovoort) die betrokken zijn bij door de deelnemende organisaties georganiseerde activiteiten.

Organisaties in heel Europa dienen elk jaar duizenden projecten in om financiële steun te krijgen uit het Erasmus+-programma. Daarom heeft de Commissie een transparante evaluatieprocedure vastgesteld met het doel subsidies te verlenen aan de beste projecten:

- voor de meeste acties worden in deze programmagids alle regels en voorwaarden uiteengezet om op grond van het programma een subsidie te krijgen;
- voor bepaalde andere acties, die enkel worden genoemd in deze programmagids, worden de regels en voorwaarden om een subsidie te krijgen nader omschreven in specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen die door of namens de Europese Commissie worden gepubliceerd.

Bij het plannen van een aanvraag kunnen potentiële deelnemende organisaties zich ook laten leiden en informeren door andere referentiedocumenten, waarvan er een aantal wordt opgesomd in bijlage IV bij deze gids.

LEESWIJZER

De programmagids bestaat uit drie delen:

- Deel A geeft een algemeen overzicht van het programma. Het bevat informatie over de doelstellingen, prioriteiten en belangrijkste elementen van het programma, de programmalanden, de uitvoeringsstructuren en het totale beschikbare budget. Dit deel is bedoeld voor wie een algemeen overzicht wil hebben van het toepassingsgebied en de opbouw van het programma.
- Deel B bevat specifieke informatie over de programma-acties die in deze gids nader worden omschreven. Het is voornamelijk bedoeld voor wie meer wil weten over de soorten projecten die door het programma worden gesteund. De informatie in dit deel wordt in detail uitgewerkt in bijlage I bij deze gids.
- Deel C bevat gedetailleerde informatie over de procedures voor subsidieaanvragen en de selectie van projecten. Het bevat eveneens financiële en administratieve bepalingen inzake de toekenning van een Erasmus+-subsidie. Dit deel is bedoeld voor wie van plan is een projectvoorstel in te dienen in het kader van het Erasmus+-programma.

Verder bevat deze gids de volgende bijlagen:

- Bijlage I: Aanvullende regels en informatie in verband met de acties die in de programmagids nader worden omschreven
- Bijlage II: Verspreidingsrichtsnoeren voor begunstigden
- Bijlage III: Verklarende lijst van de belangrijkste termen die in deze gids worden gebruikt
- Bijlage IV: Nuttige verwijzingen en contactgegevens

DEEL A - ALGEMENE INFORMATIE OVER HET ERASMUS+-PROGRAMMA

Erasmus+ is het EU-programma op het gebied van onderwijs, opleiding, jeugdzaken en sport voor de periode 2014-2020¹. Onderwijs, opleiding, jeugdzaken en sport kunnen een belangrijke bijdrage leveren voor het aanpakken van sociaaleconomische veranderingen, de belangrijkste uitdagingen waarmee Europa tot het einde van het decennium zal worden geconfronteerd, en ter ondersteuning van de toepassing van de Europa 2020-strategie inzake groei, werkgelegenheid, sociale rechtvaardigheid en inclusie.

Te veel jongeren verlaten het onderwijs voortijdig en lopen een groot risico om werkloos te worden en sociaal gemarginaliseerd te geraken. De strijd tegen de groeiende werkloosheid - in het bijzonder onder jongeren - is een topprioriteit geworden op de agenda van de Europese regeringen. Ook een groot aantal laagopgeleide volwassen werknemers dreigt te worden blootgesteld aan bovengenoemd risico. Technologieën veranderen de manier waarop de maatschappij functioneert, en er moet voor worden gezorgd dat ze op de best mogelijke wijze worden ingezet. Europese bedrijven moeten concurrerder worden door middel van talent en innovatie. Degelijk functionerende onderwijs- en opleidingsstelsels en een goed presterend jeugdbeleid kunnen ons helpen deze uitdagingen aan te pakken door mensen de vaardigheden bij te brengen waaraan op de arbeidsmarkt en in de economie behoefte is, en hen terzelfder tijd in staat te stellen een actieve rol te spelen in de maatschappij en zich persoonlijk te ontplooiën. Hervormingen op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken kunnen de ontwikkeling van deze doelstellingen versterken, op basis van een gezamenlijke visie tussen beleidsmakers en belanghebbenden, degelijke gegevens en samenwerking tussen de verschillende terreinen en niveaus.

Een andere uitdaging betreft de ontwikkeling van sociaal kapitaal bij jongeren, de versterking van de positie van jongeren en hun vermogen om een actieve rol te spelen in de samenleving, in overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag van Lissabon om "de deelneming van jongeren aan het democratisch leven van Europa aan te moedigen". Deze uitdaging kan ook worden aangepakt door middel van niet-formele leeractiviteiten die erop gericht zijn de vaardigheden en competenties van jongeren te verbeteren en hun actieve burgerschap te versterken.

Bovendien moeten opleidings- en samenwerkingsmogelijkheden worden gecreëerd voor jeugdorganisaties en jeugdwerkers: zo kunnen zij hun vakbekwaamheid vergroten en de Europese dimensie van het jeugdwerk ontwikkelen.

Het Erasmus+-programma beoogt de programmalanden te ondersteunen in hun inspanningen om het potentieel aan menselijk talent en sociaal kapitaal van Europa efficiënt te benutten, en bevestigt tegelijk het beginsel van een leven lang leren door alle steun met betrekking tot formeel, niet-formeel en informeel leren over het gehele spectrum van onderwijs, opleiding en jeugdzaken te verenigen. Het programma biedt ook meer mogelijkheden voor samenwerking en mobiliteit met partnerlanden, met name op het gebied van hoger onderwijs en jeugdzaken.

Overeenkomstig een van de nieuwe met het Verdrag van Lissabon ingevoerde elementen verleent Erasmus+ ook steun voor activiteiten die gericht zijn op de ontwikkeling van de Europese dimensie op sportgebied, door de samenwerking tussen sportorganisaties te bevorderen. Het programma stimuleert de oprichting en ontwikkeling van Europese netwerken, en zorgt daarbij voor nieuwe samenwerkingsmogelijkheden tussen de belanghebbenden alsook voor de uitwisseling en overdracht van kennis en knowhow op diverse gebieden die verband houden met sport en lichaamsbeweging. Deze hechtere samenwerking heeft met name een positieve invloed voor de ontwikkeling van het potentieel van het menselijk kapitaal van Europa door de maatschappelijke en economische kosten van het gebrek aan lichaamsbeweging te helpen terugdringen.

Algemeen ondersteunt het programma acties, samenwerking en instrumenten die in overeenstemming zijn met de doelstellingen van de Europa 2020-strategie en haar vlaggenschipinitiatieven, zoals Jeugd in beweging en de Agenda voor nieuwe vaardigheden en banen. Het programma draagt - via de open coördinatiemethode - ook bij aan het verwezenlijken van de doelstellingen van het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding en van de Europese jeugdstrategie.

Door groei te bevorderen en welvaart en sociale integratie te waarborgen in Europa en daarbuiten, komt deze investering in kennis, vaardigheden en competenties niet alleen ten goede aan personen, instellingen en organisaties, maar ook aan de maatschappij als geheel.

¹ Verordening (EU) nr. 1288/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van "Erasmus+": het programma van de Unie voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0050:0073:nl:PDF>)

De Erasmus+-programmajds werd opgesteld in overeenstemming met het door de Europese Commissie vastgestelde jaarlijkse Erasmus+-werkprogramma en kan worden herzien om de prioriteiten en actiepunten van de werkprogramma's te weerspiegelen die de volgende jaren worden vastgesteld. Voorts is de uitvoering van deze gids afhankelijk van de beschikbaarheid van de in de ontwerpbegroting voorziene kredieten na de vaststelling van de begroting voor dat jaar door de begrotingsautoriteit, dan wel volgens de regeling van de voorlopige twaalfden.

VOORTBOUWEN OP ERVARING UIT HET VERLEDEN, KIJKEN NAAR DE TOEKOMST

Het Erasmus+-programma bouwt voort op de resultaten die al ruim 25 jaar worden geboekt met Europese programma's op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, die zowel een intra-Europese als een internationale samenwerkingsdimensie hebben. Erasmus+ is ontstaan uit de integratie van de volgende Europese programma's die door de Commissie werden uitgevoerd in de periode 2007-2013:

- Een leven lang leren,
- Jeugd in actie,
- Erasmus Mundus,
- Tempus
- Alfa,
- Edulink,
- samenwerkingsprogramma's met geïndustrialiseerde landen op het gebied van hoger onderwijs.

Met deze programma's werd steun verleend aan acties op het gebied van hoger onderwijs (inclusief de internationale dimensie daarvan), beroepsonderwijs en -opleiding, schoolonderwijs, volwassenenonderwijs en jeugdzaken (inclusief de internationale dimensie daarvan).

Erasmus+ beoogt verder te gaan dan deze programma's, en wel door synergie en kruisbestuiving te bevorderen tussen de verschillende gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, door de kunstmatige grenzen tussen de diverse acties en projecttypen op te heffen, door nieuwe ideeën te stimuleren, door nieuwe actoren aan te trekken uit het beroepsleven en het maatschappelijke middenveld en door nieuwe vormen van samenwerking aan te moedigen. Het is de bedoeling van Erasmus+ een efficiënter instrument te maken dat voorziet in de werkelijke ontwikkelingsbehoeften van menselijk en sociaal kapitaal in Europa en daarbuiten.

Daarom is het van essentieel belang aan het nieuwe programma een sterke merknaam te geven die algemeen wordt (h)erkend. Bijgevolg dient bij de communicatie in het kader van alle door het programma ondersteunde acties en activiteiten in de eerste plaats de naam "Erasmus+" te worden gebruikt. Teneinde deelnemers aan en begunstigen van vorige programma's te helpen hun weg te vinden naar Erasmus+, is het voor communicatie- en informatieverspreidingsdoeleinden niettemin toegestaan naast de gemeenschappelijke naam "Erasmus+" de volgende namen te gebruiken voor sectorspecifieke acties:

- "Erasmus+: Comenius", voor de programma-activiteiten die uitsluitend betrekking hebben op het schoolonderwijs;
- "Erasmus+: Erasmus", voor de programma-activiteiten die uitsluitend betrekking hebben op het hoger onderwijs en die gericht zijn op de programmalanden;
- "Erasmus+: Erasmus Mundus", met betrekking tot de gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus;
- "Erasmus+: Leonardo da Vinci", voor de programma-activiteiten die uitsluitend betrekking hebben op beroepsonderwijs en -opleiding;
- "Erasmus+: Grundtvig", voor de programma-activiteiten die uitsluitend betrekking hebben op volwassenenonderwijs;
- "Erasmus+: Jeugd in actie", voor de programma-activiteiten die uitsluitend betrekking hebben op niet-formeel en informeel leren van jongeren;
- "Erasmus+: Jean Monnet", voor de programma-activiteiten die uitsluitend betrekking hebben op studies over de EU;
- "Erasmus+: Sport", voor de programma-activiteiten die uitsluitend betrekking hebben op sport.

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN EN DE BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN HET ERASMUS+-PROGRAMMA?

ALGEMENE DOELSTELLING

Het Erasmus+-programma levert een bijdrage tot:

- de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie, inclusief de kerndoelstelling inzake onderwijs²;
- de verwezenlijking van de doelstellingen van het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020), met inbegrip van de bijbehorende ijkpunten;
- de duurzame ontwikkeling van partnerlanden op het gebied van hoger onderwijs;
- de verwezenlijking van de algemene doelstellingen van het nieuwe kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken (2010-2018);
- de nagestreefde versterking van de Europese dimensie op sportgebied en met name in de breedtesport, overeenkomstig het werkplan van de Europese Unie voor sport;
- de bevordering van Europese waarden overeenkomstig artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie³.

BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN HET ERASMUS+-PROGRAMMA

De volgende elementen van het programma verdienen bijzondere aandacht. Bepaalde elementen worden nader toegelicht op de website van de Commissie.

ERKENNING EN VALIDERING VAN VAARDIGHEDEN EN KWALIFICATIES

Erasmus+ verleent steun aan de instrumenten van de Europese Unie voor transparantie en erkenning voor vaardigheden en kwalificaties, meer in het bijzonder Europass, Youthpass, het Europees kwalificatiekader (EQF), het Europees studiepuntenoverdrachtsysteem (ECTS), het Europees puntenoverdrachtsysteem voor beroepsonderwijs en -opleiding (Ecvet), het Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding (Eqavet), het Europees register voor kwaliteitsborging in het hoger onderwijs (EQAR), de Europese Vereniging voor kwaliteitszorg in het hoger onderwijs (ENQA), alsook EU-wijde onderwijs- en opleidingsnetwerken die deze instrumenten ondersteunen, met name de netwerken van de nationale informatiecentra voor academische erkenning (Naric's), de Euroguidance-netwerken, de nationale Europass-centra en de nationale coördinatiepunten voor het Europees kwalificatiekader.

Deze instrumenten hebben een gemeenschappelijk doel, namelijk het vergemakkelijken van de erkenning en het begrip van vaardigheden en kwalificaties, zowel binnen de landsgrenzen als daarbuiten, niet alleen in alle subsystemen van onderwijs en opleiding, maar ook op de arbeidsmarkt, ongeacht of deze verkregen zijn via formeel onderwijs of via formele opleiding of door middel van andere leerervaringen (bijvoorbeeld werkervaring, vrijwilligerswerk of onlineleren). De instrumenten zijn er ook op gericht dat de beleidsmaatregelen op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken de doelstellingen van de Europa 2020-strategie inzake concurrentievermogen, werkgelegenheid en groei dichterbij brengen door een meer succesvolle integratie op de arbeidsmarkt te bewerkstelligen en de mobiliteit te vergroten, en willen ook bijdragen tot het bereiken van de kerndoelstellingen inzake onderwijs en werkgelegenheid.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken, moeten de instrumenten geschikt zijn voor het beoogde doel. Ze moeten berekend zijn op nieuwe verschijnselen, zoals de internationalisering van het onderwijs en het toenemende gebruik van digitaal leren. Voorts moeten ze bijdragen tot het opzetten van flexibele leertrajecten die afgestemd zijn op de leerbehoeften en -doelen. Daarom kan het in de toekomst nodig blijken de instrumenten aan te passen. Deze aanpassing moet meer samenhang brengen, leiden tot een algehele vereenvoudiging van de instrumenten en een echte Europese ruimte van vaardigheden en kwalificaties tot stand brengen waar lerenden en werknemers zich vrij kunnen verplaatsen om te werken of verder te leren.

Meer informatie is te vinden op: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/skills-qualifications_nl.htm

² De kerndoelstelling inzake onderwijs bestaat erin het percentage voortijdige schoolverlaters terug te brengen op een niveau onder de 10 % en tegen 2020 minstens 40 % van de bevolking in staat te stellen een diploma van het tertiair onderwijs te behalen.

³ De waarden waarop de unie berust, zijn eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Deze waarden hebben de lidstaten gemeen in een samenleving die wordt gekenmerkt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid van vrouwen en mannen.

VERSPREIDING EN BENUTTING VAN PROJECTRESULTATEN

Een van de essentiële activiteiten in de Erasmus+-projectcyclus betreft de verspreiding en benutting van resultaten. Deze activiteiten stellen deelnemende organisaties in staat de resultaten van hun project kenbaar te maken en te delen, en zo de effecten van dergelijke projecten uit te breiden, de duurzaamheid ervan te verhogen en tegelijk de Europese meerwaarde van Erasmus+ te beklemtonen. Met het oog op een geslaagde verspreiding en benutting van projectresultaten wordt de bij Erasmus+-projecten betrokken organisaties gevraagd bij het opzetten en uitvoeren van hun project de nodige aandacht te besteden aan deze activiteiten. Qua omvang en intensiteit moeten deze activiteiten in verhouding staan tot de doelstellingen, het toepassingsgebied en de streefdoelen van de verschillende door Erasmus+ bestreken acties. De met een specifiek project bereikte resultaten kunnen ook uitermate relevant en interessant zijn voor niet onder het project vallende terreinen. Daarom moeten op individueel projectniveau strategieën en methoden worden uitgewerkt teneinde ervoor te zorgen dat anderen eenvoudig toegang kunnen krijgen tot wat is ontwikkeld en geproduceerd. Specifieke richtsnoeren ter zake worden verstrekt in bijlage II bij deze programmagids.

VERPLICHT OPEN TOEGANG TOT DOOR ERASMUS+ GEPRODUCEERD LEERMATERIAAL, DOCUMENTEN EN MEDIA

Erasmus+ bevordert open toegang tot in het kader van door het programma gefinancierde projecten geproduceerde documenten, media en materiaal van nut voor jeugdwerk, leer-, onderwijs- en opleidingsactiviteiten. Begunstigden van Erasmus+-subsidies moeten in het kader van een dergelijk project al het materiaal en alle documenten of media van die aard in digitale vorm vrij toegankelijk maken voor het grote publiek via het internet onder open licenties. Niettemin mogen de begunstigden het meest geschikte niveau van open toegang vaststellen, zo nodig met beperkingen (bijvoorbeeld het verbod op gebruik voor handelsdoeleinden door derden) die afhangen van de aard van het project en het soort materiaal. Het vereiste inzake open toegang doet geen afbreuk aan de intellectuele-eigendomsrechten van de begunstigden.

INTERNATIONALE DIMENSIE

Erasmus+ omvat door de samenwerking met partnerlanden een sterke internationale dimensie, meer bepaald op het gebied van hoger onderwijs en jeugdzaken.

Op het gebied van hoger onderwijs verleent Erasmus+ steun aan de volgende belangrijke acties ten behoeve van de samenwerking met partnerlanden:

- **Internationale studiepuntenmobiliteit van personen en gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus** (in het kader van kernactie 1) ter bevordering van de mobiliteit van lerenden en personeel van en naar partnerlanden.
- Projecten inzake **capaciteitsopbouw** in het hoger onderwijs (in het kader van kernactie 2) ter bevordering van samenwerking en partnerschappen die van invloed zijn op de modernisering en internationalisering van de instellingen en systemen voor hoger onderwijs in partnerlanden, met bijzondere aandacht voor partnerbuurlanden van de Europese Unie.
- Ondersteuning van de **beleidsdialoog** (in het kader van kernactie 3) via het netwerk van deskundigen voor de hervorming van het hoger onderwijs in partnerbuurlanden van de Europese Unie, de internationale alumnivereniging, de beleidsdialoog met partnerlanden en internationale evenementen om het hoger onderwijs te promoten en aantrekkelijker te maken.
- **Jean Monnet**-activiteiten met het doel onderwijs, onderzoek en denkprocessen op het gebied van EU-studies wereldwijd te stimuleren.

Op het gebied van jeugdzaken wordt met Erasmus+ steun verleend aan de volgende belangrijke acties:

- **Mobiliteit voor jongeren en jeugdwerkers** (in het kader van kernactie 1) ter bevordering van uitwisseling van jongeren, Europees vrijwilligerswerk en mobiliteit van jeugdwerkers in samenwerking met partnerbuurlanden van de Europese Unie.
- Projecten inzake **capaciteitsopbouw** op het gebied van jeugdzaken (in het kader van kernactie 2) ter bevordering van samenwerkings- en mobiliteitsactiviteiten die een positieve invloed hebben op de kwalitatieve ontwikkeling van jeugdwerk, jeugdbeleid en jeugdwerkstelsels alsook op de erkenning van niet-formeel onderwijs in partnerlanden, met name landen van Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS-landen), Azië en Latijns-Amerika.

- Betrokkenheid van jongeren en jeugdorganisaties uit partner-buurlanden van de Europese Unie bij de **gestructureerde dialoog** met jongeren (in het kader van kernactie 3) door ze te laten deelnemen aan internationale vergaderingen, conferenties en evenementen ter bevordering van de dialoog tussen jongeren en beleidsmakers.

Ook andere programma-acties (strategische partnerschappen, kennisallianties, allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden, samenwerkingspartnerschappen) staan open voor organisaties uit partnerlanden voor zover hun deelname een meerwaarde biedt voor het project (zie deel B van deze gids voor meer informatie).

MEERTALIGHEID

Meertaligheid is een van de hoekstenen van het Europese project en tevens een krachtig symbool van het streven van de Europese Unie naar eenheid in verscheidenheid. Voor vreemde talen is een belangrijke rol weggelegd in het kader van de vaardigheden die burgers de nodige bagage meegeven om deel te nemen aan de arbeidsmarkt en de geboden kansen optimaal te benutten. De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld elke burger de kans te geven vanaf jonge leeftijd ten minste twee vreemde talen te leren.

De bevordering van taalonderwijs en taalverscheidenheid is een van de specifieke doelstellingen van het programma. Het gebrek aan taalvaardigheden is een van de belangrijkste hindernissen die burgers ervan weerhouden deel te nemen aan Europese programma's op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. De geboden mogelijkheden voor taalkundige ondersteuning beogen mobiliteit efficiënter en effectiever te maken, leerprestaties te verbeteren en zodoende bij te dragen tot het verwezenlijken van de specifieke programmadoelstelling.

Taalkundige ondersteuning is beschikbaar voor de taal waarin de deelnemers studeren, een stage volgen of in het buitenland vrijwilligerswerk verrichten in het kader van langdurige mobiliteitsactiviteiten die worden ondersteund in het kader van kernactie 1. Wat toegang en flexibiliteit betreft, biedt e-learning voordelen om talen te leren. Daarom wordt taalkundige ondersteuning voornamelijk online aangeboden. Onlineondersteuning voorziet in de verplichte toetsing van taalvaardigheden en maakt het ook mogelijk op vrijwillige basis taalcurricula te volgen. De toetsing van talenkennis vormt een fundamenteel aspect van het initiatief om elke deelnemer goed voor te bereiden en gegevens te verzamelen over de taalvaardigheden van deelnemers aan EU-mobiliteitsprojecten. Daarom worden de deelnemers voorafgaand aan de mobiliteit getoetst op hun talenkennis. Aan het eind van de mobiliteitsperiode worden ze opnieuw getoetst om hun vorderingen op het vlak van taalvaardigheid te evalueren. De resultaten van de taaltoets die de deelnemers afleggen vóór het vertrek naar het buitenland, staan hun deelname aan de mobiliteitsactiviteit hoe dan ook niet in de weg.

Alvorens de mogelijkheden van de online-instrumenten uit te breiden om alle talen te bestrijken, wordt financiële steun verleend aan begunstigden van mobiliteitsprojecten om taalkundige ondersteuning te verstrekken in de talen die niet zijn opgenomen in de door de Commissie aangeboden onlinedienst.

In het kader van kernactie 2 worden strategische partnerschappen voor het onderwijzen en leren van talen aangemoedigd. Innovatie en goede praktijken ter bevordering van taalvaardigheden kunnen bijvoorbeeld voorzien in onderwijs- en toetsingsmethoden, de ontwikkeling van didactisch materiaal, onderzoek, computerondersteund leren van talen en ondernemingsprojecten met gebruikmaking van vreemde talen. Bovendien kan waar nodig financiële steun voor taalkundige ondersteuning worden verleend ten behoeve van begunstigden van strategische partnerschappen die langdurige opleidings- en onderwijsactiviteiten organiseren voor personeel, jeugdwerkers en lerenden.

Wat de toekenning van het Europees Talenlabel (ELL) betreft, worden nationale agentschappen aangemoedigd op vrijwillige basis periodiek (jaarlijks of tweejaarlijks) nationale wedstrijden in de programmalanden te organiseren. De toekenning van het ELL is bedoeld als stimulans, niet alleen om de resultaten van excellentie op het gebied van meertaligheid te benutten en te verspreiden, maar ook om meer publieke belangstelling te wekken voor taalonderwijs.

RECHTVAARDIGHEID EN INCLUSIE

Het Erasmus+-programma beoogt rechtvaardigheid en inclusie te bevorderen door de toegang te vergemakkelijken voor lerenden die zich in een achterstandssituatie bevinden en die kansarm zijn vergeleken met hun leeftijdgenoten. Deze personen worden benadeeld omdat ze kampen met persoonlijke problemen of belemmeringen die hun deelname aan transnationale projecten beperken of zelfs uitsluiten. De belemmeringen of moeilijkheden waarmee die personen te maken kunnen krijgen, kunnen in de volgende categorieën worden ingedeeld:

- handicap of functiebeperking (dat wil zeggen deelnemers met specifieke behoeften): mensen met een

- verstandelijke (intellectuele, cognitieve of leerstoornis), lichamelijke, zintuiglijke of andere handicap;
- onderwijsmoeilijkheden: jongeren met leerproblemen; voortijdige schoolverlaters; laaggekwalificeerde personen; jongeren met slechte schoolprestaties;
 - economische belemmeringen: mensen met een lage levensstandaard, laag inkomen, die afhankelijk zijn van sociale bijstand; langdurig werkloze jongeren of jongeren die in een situatie van duurzame armoede verkeren; dak- of thuislozen, mensen met schulden of met financiële problemen;
 - cultuurverschillen: migranten, vluchtelingen of nakomelingen van migranten- of vluchtelingenfamilies; leden van nationale of etnische minderheden; mensen voor wie de taalaanpassing of de culturele integratie een probleem vormt;
 - gezondheidsproblemen: mensen met chronische gezondheidsproblemen, ernstige ziekten of psychiatrische aandoeningen;
 - sociale belemmeringen: mensen die te maken hebben met discriminatie op grond van geslacht, leeftijd, etnische afkomst, godsdienst, seksuele geaardheid, handicap enzovoort; mensen met beperkte sociale vaardigheden, antisociaal of risicogedrag; mensen in een onzekere situatie; mensen met een strafblad, (voormalige) drugs- of alcoholverslaafden; jonge en/of alleenstaande ouders; wezen;
 - geografische belemmeringen: mensen uit afgelegen of landelijke gebieden; mensen die wonen op kleine eilanden of in perifere gebieden; mensen uit stedelijke probleemwijken; mensen uit gebieden met minder voorzieningen (beperkt openbaar vervoer, weinig faciliteiten).

Op het gebied van jeugdzaken is een strategie inzake inclusie en diversiteit opgezet als gemeenschappelijk kader ter ondersteuning van de deelname en inclusie van kansarme jongeren in Erasmus+. De strategie is beschikbaar op de website van de Europese Commissie.

BESCHERMING EN VEILIGHEID VAN DEELNEMERS

De bescherming en veiligheid van bij Erasmus+-projecten betrokken deelnemers zijn belangrijke uitgangspunten van het programma. Iedereen die deelneemt aan het Erasmus+-programma verdient de mogelijkheid het potentieel daarvan met betrekking tot persoonlijke ontplooiing, beroepsontwikkeling en leren ten volle te benutten. Een en ander kan alleen zeker worden gesteld in een veilige omgeving die eenieders rechten respecteert en beschermt.

Daartoe moet elke aan het Erasmus+-programma deelnemende organisatie beschikken over doeltreffende procedures en maatregelen die de veiligheid en bescherming van de deelnemers aan hun project bevorderen en waarborgen. Dit betekent dat alle studenten, stagiairs, leerlingen, scholieren, lerende volwassenen, jongeren, personeelsleden en vrijwilligers die betrokken zijn bij een door kernactie 1 of 2 van het Erasmus+-programma bestreken mobiliteitsactiviteit, moeten verzekerd zijn tegen de aan hun deelname verbonden risico's. Met uitzondering van het Europees vrijwilligerswerk, dat voorziet in een speciale verzekering (zie bijlage I bij deze gids), schrijft het Erasmus+-programma geen eenduidig type verzekering voor. Het raadt evenmin specifieke verzekeringsmaatschappijen aan. Het programma laat het zoeken van de meest geschikte verzekering (afhankelijk van het soort project en van de op nationaal niveau beschikbare verzekeringen) over aan de projectorganisatoren. Verder is het niet noodzakelijk om een aparte projectverzekering af te sluiten als de deelnemers al gedekt zijn door een verzekering die al eerder door de projectorganisator is afgesloten.

De volgende zaken moeten hoe dan ook worden gedekt:

- indien van toepassing, reisverzekering (inclusief schade of verlies van bagage);
- schade aan derden (waar nodig inclusief beroepsaansprakelijkheid of wettelijke aansprakelijkheid);
- ongevallen en ernstige ziekte (inclusief permanente of tijdelijke arbeidsongeschiktheid);
- overlijden (inclusief repatriëring in het geval van projecten in het buitenland).

Waar nodig wordt deelnemers aan transnationale projecten ten zeerste aangeraden in het bezit te zijn van een Europese ziekteverzekeringskaart. Dit is een gratis kaart die de houder gedurende een tijdelijk verblijf in een van de 28 EU-landen, IJsland, Liechtenstein en Noorwegen toegang biedt tot medisch noodzakelijke zorg binnen het openbare zorgstelsel; de houder krijgt de zorg onder dezelfde voorwaarden en tegen dezelfde kosten (in sommige landen gratis) als de mensen die in dat land verzekerd zijn. Meer informatie over de kaart en de wijze waarop burgers die kunnen verkrijgen, is te vinden op: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=559>.

Tot slot moeten de deelnemende organisaties voor projecten waarbij jongeren onder 18 jaar betrokken zijn, vooraf toestemming krijgen van hun ouders of van de personen die namens hen optreden.

HOE IS HET ERASMUS+-PROGRAMMA OPGEBOUWD?

Om de doelstellingen te bereiken, voorziet het Erasmus+-programma in de volgende acties:

KERNACTIE 1 – INDIVIDUELE MOBILITEIT

Deze kernactie ondersteunt het volgende:

- **Mobiliteit van lerenden en personeel:** mogelijkheden voor studenten, stagiairs, jongeren en vrijwilligers, alsook voor professoren, leerkrachten, opleiders, jeugdwerkers en personeel van onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties om te leren en/of beroepservaring op te doen in een ander land.
- **Gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus:** geïntegreerde internationale studieprogramma's op hoog niveau, verzorgd door consortia van instellingen voor hoger onderwijs die aan de meest getalenteerde masterstudenten over de hele wereld beurzen voor een volledige opleiding toekennen.
- **Erasmus+-leningen voor een masteropleiding:** hogeronderwijsstudenten uit programmalanden kunnen met steun van het programma een lening krijgen om een volledige masterstudie te volgen in het buitenland. De studenten moeten zich richten tot de nationale banken of verstrekkers van studentenleningen.

KERNACTIE 2 – SAMENWERKING MET HET OOG OP INNOVATIE EN UITWISSELING VAN GOEDE PRAKTIJKEN

Deze kernactie ondersteunt het volgende:

- Transnationale **strategische partnerschappen** met het doel initiatieven te ontwikkelen die een of meer gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken bestrijken, en ter bevordering van innovatie, uitwisseling van ervaring en knowhow tussen de verschillende soorten organisaties die betrokken zijn bij onderwijs, opleiding en jeugdzaken of op andere relevante terreinen. Aan bepaalde mobiliteitsactiviteiten wordt steun verleend voor zover zij bijdragen tot het verwezenlijken van de doelstellingen van het project.
- **Kennisallianties** tussen instellingen voor hoger onderwijs en ondernemingen ter bevordering van innovatie, ondernemerschap, creativiteit, inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, kennisuitwisseling en/of multidisciplinair onderwijzen en leren.
- **Allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden** ter ondersteuning van de opzet en het aanbod van gemeenschappelijke opleidingscurricula, studieprogramma's en onderwijs- en opleidingsmethoden voor beroepsopleiding met als uitgangspunten de gebleken tendensen in een specifieke bedrijfstak en de specifieke behoeften aan vaardigheden die nodig zijn om te functioneren in een of meer vakgebieden.
- Projecten voor **capaciteitsopbouw** ter ondersteuning van de samenwerking met partnerlanden op het gebied van hoger onderwijs en jeugdzaken. Projecten voor capaciteitsopbouw beogen organisaties/instellingen en stelsels te ondersteunen in hun moderniserings- en internationaliseringsproces. In bepaalde begunstigde partnerlanden wordt steun verleend aan mobiliteitsactiviteiten voor zover zij bijdragen tot het verwezenlijken van de doelstellingen van het project.
- Ondersteunende IT-platforms, zoals **eTwinning**, het **elektronisch platform voor volwassenenonderwijs in Europa (EPALE)** en de **Europese Jongeren Site**, die virtuele samenwerkingsruimten, databanken met kansen, kennismilieus en andere onlinediensten aanbieden voor leerkrachten, opleiders en praktijkmensen die zich bezighouden met school- en volwassenenonderwijs alsook voor jongeren, vrijwilligers en jeugdwerkers uit heel Europa en daarbuiten.

KERNACTIE 3 – ONDERSTEUNING VAN BELEIDSHERVORMINGEN

Deze kernactie ondersteunt het volgende:

- **Kennisopbouw op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken** ten behoeve van een op feiten gebaseerde besluitvorming en monitoring in het kader van de Europa 2020-strategie, met name:
 - landenspecifieke en thematische analyse, ook door samen te werken met academische netwerken;
 - intercollegiaal leren (peer learning) en intercollegiale toetsing (*peer reviews*) via de open coördinatiemethode voor onderwijs, opleiding en jeugdzaken.

- **Initiatieven voor beleidsinnovatie** met het doel innovatieve beleidsontwikkeling bij belanghebbenden te stimuleren en overheidsinstanties in staat te stellen innovatieve beleidslijnen op doeltreffendheid te toetsen door middel van praktijkonderzoek op basis van gedegen evaluatiemethoden.
- **Europese beleidsinstrumenten** ter bevordering van transparantie, erkenning van vaardigheden en kwalificaties alsook van studiepuntenoverdracht en van kwaliteitsborging en ter ondersteuning van de validering van niet-formeel en informeel leren, het beheer van vaardigheden en begeleiding. Deze actie omvat ook de steun aan netwerken die trans-Europese uitwisselingen en de leer- en arbeidsmobiliteit van burgers bevorderen alsook de ontwikkeling van flexibele leertrajecten tussen verschillende gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken.
- **Samenwerking met internationale organisaties** waarvan de deskundigheid en het analytisch vermogen hoog aangeschreven staan (zoals de OESO en de Raad van Europa), met het doel de effecten te versterken en de meerwaarde te vergroten van het onderwijs-, opleidings- en jeugdbeleid.
- **Dialog met belanghebbenden, beleids- en programmapromotie** bij overheidsinstanties, aanbieders en belanghebbenden op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, niet alleen om meer bekendheid te geven aan Europa 2020, het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020), de Europese jeugdstrategie en andere Europese sectorspecifieke beleidsagenda's, maar ook om meer nadruk te leggen op de externe dimensie van het onderwijs-, opleidings- en jeugdbeleid in de Europese Unie. Deze activiteiten zijn van groot belang om het vermogen van belanghebbenden te ontwikkelen om de beleidsuitvoering concreet te ondersteunen door een doelmatige benutting van de programmaresultaten te stimuleren en tastbare effecten te sorteren.

JEAN MONNET-ACTIVITEITEN

De Jean Monnet-activiteiten ondersteunen het volgende:

- **Academische modules, leerstoelen, expertisecentra** met het doel meer diepgang te geven aan onderwijs over Europese integratie in het kader van een officieel studieprogramma van een instelling voor hoger onderwijs, en met het oog op het verrichten, controleren en superviseren van onderzoek over de EU, ook voor andere onderwijsniveaus zoals de lerarenopleiding en het verplichte onderwijs. Deze acties zijn er ook op gericht toekomstige beroepsbeoefenaren leermogelijkheden te bieden om zich te verdiepen in Europese integratie op vakgebieden waarnaar steeds meer vraag bestaat op de arbeidsmarkt, en beogen tegelijk de jonge generatie leerkrachten en onderzoekers die zich bezighouden met vraagstukken op het gebied van Europese integratie aan te moedigen, te adviseren en te begeleiden.
- **Beleidsdebatten met de academische wereld**, ondersteund door: a) **netwerken** die tot doel hebben de samenwerking te verbeteren tussen verschillende universiteiten binnen Europa en in de hele wereld, samenwerking aan te moedigen en met publieke actoren en de diensten van de Commissie een belangrijk platform voor kennisuitwisseling tot stand te brengen over onderwerpen die in hoge mate relevant zijn voor de Europese Unie; b) **projecten** met het oog op innovatie, kruisbestuiving en verspreiding van informatie over de EU, waarmee wordt beoogd een discussie en denkproces op gang te brengen over EU-kwesties en de kennis over de EU en haar werkwijze te verbeteren.
- **Instellingen en verenigingen**, met het doel activiteiten te organiseren en uit te voeren binnen het statutaire werkterrein van verenigingen die zich bezighouden met EU-studies en EU-kwesties, en feiten over de EU meer bekendheid te geven bij een breed publiek ter bevordering van een actief Europees burgerschap. In het kader van Jean Monnet-activiteiten worden ook exploitatiesubsidies toegekend aan aangewezen instellingen die zich inzetten voor een doel van Europees belang.
- **Studies en conferenties** met het doel beleidsmakers nieuwe inzichten en concrete voorstellen te verschaffen, onderbouwd door kritische en onafhankelijke academische standpunten, en zich te bezinnen over actuele kwesties in de Europese Unie, meer in het bijzonder door de jaarlijkse grote internationale conferentie over kwesties met een hoog politiek karakter, waaraan wordt deelgenomen door beleidsmakers, het maatschappelijk middenveld en topacademici.

SPORT

De acties op sportgebied ondersteunen het volgende:

- **Samenwerkingspartnerschappen** ter bevordering van de integriteit van sport (dopingbestrijding, bestrijding van wedstrijdvervalsing, bescherming van minderjarigen), ter ondersteuning van innovatieve benaderingen voor de toepassing van de EU-beginselen inzake goed bestuur in de sport en de EU-

strategieën op het gebied van sociale integratie en gelijke kansen, ter bevordering van sportbeoefening en lichaamsbeweging (ter ondersteuning van de toepassing van de EU-richtsnoeren voor lichaamsbeweging, vrijwilligerswerk, werkgelegenheid, onderwijs en opleiding in de sportsector) en ter ondersteuning van de toepassing van de EU-richtsnoeren betreffende dubbele loopbanen van sporters.

- **Europese sportevenementen zonder winstoogmerk** door subsidies toe te kennen aan individuele organisaties die dergelijke evenementen voorbereiden, organiseren en opvolgen. Tot de ondersteunde activiteiten behoren de organisatie van opleidingsactiviteiten voor sporters en vrijwilligers in de aanloop naar het evenement, openings- en sluitingsplechtigheden, wedstrijden, nevenactiviteiten van het sportevenement (conferenties, seminars), alsook de uitvoering van activiteiten met langetermijneffecten, zoals evaluaties of follow-upactiviteiten.
- **Sterkere feitelijke onderbouwing van de besluitvorming** door middel van studies; gegevensverzameling, enquêtes; netwerken; conferenties en seminars om meer bekendheid te geven aan goede praktijken van programmalanden en sportorganisaties en door netwerken op EU-niveau te ondersteunen teneinde de synergieën en uitwisselingen met partners ten goede te laten komen aan de nationale leden van deze netwerken.
- **Dialoog met relevante Europese belanghebbenden**, vooral via het jaarlijkse EU-sportforum en door middel van steunverlening aan sportevenementen van het EU-voorzitterschap, die worden georganiseerd door de lidstaat die het voorzitterschap van de Europese Unie bekleedt. Zo nodig worden op ad-hocbasis andere vergaderingen en seminars georganiseerd teneinde een optimaal kader te scheppen voor de dialoog met belanghebbenden uit de sportwereld.

WAT IS HET PROGRAMMABUDGET?

De algemene indicatieve financiële enveloppe voor het programma bedraagt 14 774 miljard EUR onder rubriek 1 en 1 680 miljard EUR onder rubriek 4 van de EU-begroting voor de zevenjarige periode 2014-2020. Het jaarlijkse programmabudget wordt vastgesteld door de begrotingsautoriteit. De verschillende fasen in het kader van de vaststelling van de EU-begroting zijn te volgen op:

http://ec.europa.eu/budget/Documents/budget_current_year_en.htm

Voor informatie over het beschikbare budget per actie, het geplande aantal te subsidiëren projecten evenals indicatieve gemiddelde subsidiebedragen, zie het jaarlijkse werkprogramma van Erasmus+ van 2015⁴: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/awp/index_en.htm

⁴ Op mobiliteit en samenwerking met partnerlanden gerichte acties op het gebied van hoger onderwijs worden ook ondersteund met financiële middelen van rubriek 4 die zijn toegewezen in het jaarlijkse werkprogramma 2014 (http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/awp/index_en.htm)

WIE VOERT HET ERASMUS+-PROGRAMMA UIT?

DE EUROPESE COMMISSIE

De Europese Commissie draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van het Erasmus+-programma. De Commissie beheert het programmabudget en stelt doorlopend de prioriteiten, doelen en criteria vast voor het programma. Bovendien zorgt de Commissie op Europees niveau voor het aansturen en monitoren van de algemene uitvoering, follow-up en evaluatie van het programma. De Europese Commissie draagt eveneens de algemene verantwoordelijkheid voor de supervisie en coördinatie van de instanties die belast zijn met de uitvoering van het programma op nationaal niveau.

Op Europees niveau berust de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de gecentraliseerde acties van het Erasmus+-programma bij het Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur van de Europese Commissie (Uitvoerend Agentschap). Het Uitvoerend Agentschap heeft als taak deze projecten over de gehele cyclus te beheren, vanaf de programmapromotie, analyse van de subsidieaanvragen en projectmonitoring ter plaatse tot de verspreiding van de project- en programmaresultaten. Verder doet het Uitvoerend Agentschap specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen met betrekking tot sommige programma-acties die niet nader worden omschreven in deze gids.

De Europese Commissie is met name via het Uitvoerend Agentschap ook verantwoordelijk voor:

- het uitvoeren van studies op de door het programma ondersteunde gebieden;
- het verrichten van onderzoek en empirisch onderbouwde werkzaamheden via het Eurydice-netwerk;
- het verbeteren van de zichtbaarheid en het versterken van het systeemeffect van het programma door de programmaresultaten te verspreiden en te benutten;
- het beheren van contracten en het financieren van door het Erasmus+-programma ondersteunde organen en netwerken;
- het beheren van aanbestedingen voor het verlenen van diensten in het kader van het programma.

DE NATIONALE AGENTSCHAPPEN

Het Erasmus+-programma wordt voornamelijk uitgevoerd volgens het beginsel van indirect beheer, wat betekent dat de Europese Commissie taken met betrekking tot de besteding van middelen toevertrouwt aan nationale agentschappen. Aan die benadering ligt een duidelijke logica ten grondslag, die beoogt Erasmus+ zo dicht mogelijk bij zijn begunstigden te brengen en beter af te stemmen op de verscheidenheid van de nationale onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels. Daartoe heeft elk programmaland een of meer nationale agentschappen aangewezen. De contactgegevens van deze agentschappen zijn terug te vinden in bijlage IV bij deze gids. Het programma wordt op nationaal niveau gepromoot en uitgevoerd door deze nationale agentschappen: zij fungeren als schakel tussen de Europese Commissie en deelnemende organisaties op lokaal, regionaal en nationaal niveau. De nationale agentschappen hebben als taak:

- passende informatie te verstrekken over het Erasmus+-programma;
- eerlijke en transparante selectieprocedures te beheren voor de projecten in hun land waarvoor financiering wordt aangevraagd;
- de uitvoering van het programma in hun land te controleren en te evalueren;
- steun te verlenen aan projectaanvragers en deelnemende organisaties gedurende de gehele projectcyclus;
- doeltreffend samen te werken met het netwerk van alle nationale agentschappen en de Europese Commissie;
- het programma zichtbaar te maken;
- de verspreiding en benutting van de programmaresultaten op lokaal en nationaal niveau te bevorderen.

De nationale agentschappen vervullen ook een belangrijke rol als intermediaire structuren voor de kwalitatieve ontwikkeling van het Erasmus+-programma door:

- naast de taken inzake projectcyclusbeheer werkzaamheden uit te voeren die bijdragen tot de kwalitatieve uitvoering van het programma en/of aanzet geven tot beleidsontwikkelingen op de door het programma ondersteunde gebieden;
- ten behoeve van nieuwkomers of doelgroepen die in een minder bevoorrechte positie verkeren een ondersteunende aanpak op te zetten teneinde de belemmeringen voor een volledige deelname aan het programma weg te nemen;
- te streven naar samenwerking met externe instanties met het doel het effect van het programma in hun land te vergroten.

De ondersteunende aanpak van nationale agentschappen is erop gericht de gebruikers van het programma te begeleiden door alle fasen, vanaf het eerste contact met het programma, tijdens de aanvraagprocedure tot aan

de verwezenlijking van het project en de eidevaluatie. Dit beginsel is niet in tegenspraak met eerlijke en transparante selectieprocedures, maar is veeleer gebaseerd op het uitgangspunt dat het om gelijke kansen voor iedereen te garanderen nodig is sommige doelgroepen van het programma meer hulp te bieden door middel van op hun behoeften toegesneden adviserings-, controle- en begeleidingssystemen.

WELKE ANDERE INSTANTIES ZIJN BETROKKEN BIJ DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA?

Naast de hierboven genoemde instanties verschaffen de volgende structuren aanvullende expertise bij de uitvoering van het Erasmus+-programma:

EURYDICE-NETWERK

Het Eurydice-netwerk is hoofdzakelijk toegespitst op de manier waarop het onderwijs in Europa is opgebouwd en georganiseerd op alle niveaus, en beoogt bij te dragen aan een beter wederzijds begrip van de onderwijsstelsels in Europa. Als hulpmiddel bij de besluitvorming stelt dit netwerk vergelijkende analyses op Europees niveau en specifieke nationale informatie op het gebied van onderwijs en jeugdzaken beschikbaar aan degenen die de verantwoordelijkheid dragen voor onderwijsstelsels en onderwijsbeleid in Europa.

Het Eurydice-netwerk is een omvangrijke informatiebron met onder meer uitvoerige beschrijvingen en gedetailleerde overzichten van nationale onderwijsstelsels (in de rubriek "National Education systems and Policies"), vergelijkende thematische verslagen over specifieke onderwerpen van communautair belang (in de rubriek "Thematic Reports"), indicatoren en statistieken (in de rubriek "Key Data Series"), en een reeks onderwijsgerelateerde feiten en cijfers, zoals nationale onderwijsstructuren, schoolkalenders, vergelijkende overzichten van lerarensalarissen en vereiste lestijden voor landen en onderwijsniveaus (in de rubriek "Facts and Figures").

Het netwerk bestaat uit een centrale coördinatie dienst bij het Uitvoerend Agentschap, en nationale diensten in alle Erasmus+-programmalanden plus Albanië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro en Servië.

Meer informatie is te vinden op de website van het Uitvoerend Agentschap.

ONDERSTEUNINGSCENTRA VOOR DE eTWINNING-ACTIE

Leerkrachten en scholen die deelnemen aan de eTwinning-actie krijgen steun van hun nationale ondersteuningscentra. Dit zijn organisaties die door de nationale bevoegde autoriteiten worden aangewezen. Tot hun taken behoren het helpen van scholen bij het proces van registratie, partners zoeken en projectuitvoering, het promoten van de actie, het uitreiken van prijzen en toekennen van kwaliteitslabels, en het organiseren van activiteiten op het gebied van beroepsontwikkeling voor leerkrachten.

De nationale ondersteuningscentra worden gecoördineerd door een centrale ondersteuningdienst (CSS), die ook instaat voor de ontwikkeling van de eTwinning-website en de organisatie van activiteiten met betrekking tot de beroepsontwikkeling van leerkrachten op Europees niveau.

Een overzicht van alle diensten en nadere bijzonderheden zijn te vinden op:

http://www.eTwinning.net/en/pub/get_support/contact.htm

EPALE

Het elektronisch platform voor volwassenenonderwijs in Europa - bekend onder de naam EPAL - is een nieuw initiatief dat wordt gefinancierd door het Erasmus+-programma. Het platform staat open voor leerkrachten, opleiders en vrijwilligers, beleidsmakers, onderzoekers en academici die bij het volwassenenonderwijs betrokken zijn. De website biedt een interactief netwerk waardoor gebruikers contact kunnen leggen met collega's uit heel Europa, aan gedachteswisselingen kunnen deelnemen en goede praktijken kunnen uitwisselen.

Door middel van een kalender met Europese en nationale evenementen worden gebruikers op de hoogte gehouden over mogelijkheden voor beroepsontwikkeling. Deze kalender kan ook nuttig zijn bij het voorbereiden van mobiliteitsactiviteiten. Ook wordt een zoekfunctie aangeboden om in de voorbereidende fase geschikte partners voor samenwerkingsprojecten te vinden. Dankzij een bibliotheek boordevol hulpmiddelen, nieuwsfeeds en artikelen geschreven door vooraanstaande deskundigen op het gebied van volwassenenonderwijs kunnen alle EPAL-gebruikers kennisnemen van de meest recente ontwikkelingen en debatten ter zake. EPAL wordt gerealiseerd door een centrale ondersteuningdienst en een netwerk van in Erasmus+-programmalanden gevestigde nationale ondersteuningdiensten, die tot taak hebben interessante informatie te verzamelen en

belanghebbenden aan te moedigen om gebruik te maken van het platform en ertoe bij te dragen. EPALE kan worden geraadpleegd op: <http://ec.europa.eu/epale>

NATIONALE ERASMUS+-BUREAUS

In de betrokken partnerlanden (westelijke Balkan, landen van het oostelijke en zuidelijke Middellandse Zeegebied, Rusland en Centraal-Azië) verlenen de nationale Erasmus+-bureaus bijstand aan de Commissie, het Uitvoerend Agentschap en de lokale overheden bij de uitvoering van het Erasmus+-programma. Deze kantoren zijn ook het contactpunt in deze landen voor de belanghebbenden die betrokken zijn bij het Erasmus+-programma op het gebied van hoger onderwijs. De kantoren geven ruimere bekendheid aan en vergroten de zichtbaarheid, relevantie, doeltreffendheid en het effect van de internationale dimensie van Erasmus+.

Tot de taken van de nationale Erasmus+-bureaus behoren:

- het verstrekken van informatie over Erasmus+-activiteiten op het gebied van hoger onderwijs die openstaan voor deelname van hun landen;
- het verlenen van advies en bijstand aan mogelijke deelnemers;
- het uitoefenen van toezicht op Erasmus+-projecten;
- het coördineren van het lokale team van deskundigen voor de hervorming van het hoger onderwijs;
- het toezien op de langetermijneffecten van het Tempus IV-programma (2007-2013);
- het bijdragen aan studies en evenementen;
- het ondersteunen van de beleidsdialoog;
- het onderhouden van contacten met lokale overheden en EU-delegaties;
- het volgen van beleidsontwikkelingen op het gebied van hoger onderwijs in hun land.

NETWERK VAN DESKUNDIGEN VOOR DE HERVORMING VAN HET HOGER ONDERWIJS

In de betrokken partnerlanden (westelijke Balkan, landen van het oostelijke en zuidelijke Middellandse Zeegebied, Rusland en Centraal-Azië) stellen de nationale teams van deskundigen voor de hervorming van het hoger onderwijs hun gezamenlijke expertise ter beschikking van de lokale overheden en belanghebbenden met het doel hervormingen te bevorderen en meer vooruitgang te boeken in het hoger onderwijs. Ze nemen deel aan de beleidsontwikkeling op het gebied van hoger onderwijs in hun land. De werkzaamheden van de HERE's berusten op intercollegiale contacten. Elk nationaal team telt vijf tot vijftien leden. Het betreft deskundigen op het gebied van hoger onderwijs (rectoren, vicerectoren, decanen, hooggeplaatste academici, functionarissen voor internationale betrekkingen, studenten enzovoort).

Tot hun takenpakket behoort onder meer de ondersteuning van:

- beleidsontwikkelingen in hun land door in nauw overleg met de betrokken lokale overheden steun te verlenen aan moderniserings- en hervormingsprocessen en -strategieën op het gebied van hoger onderwijs;
- de beleidsdialoog met de Europese Unie op het gebied van hoger onderwijs;
- opleidings- en adviseringsactiviteiten die gericht zijn op lokale belanghebbenden, met name instellingen voor hoger onderwijs en het personeel daarvan;
- Erasmus+-projecten (met name in het kader van de actie voor capaciteitsopbouw) door de resultaten ervan, meer in het bijzonder beste praktijken en innovatieve initiatieven, te verspreiden en te benutten voor opleidingsdoeleinden.

EUROGUIDANCE-NETWERK

Euroguidance is een Europees netwerk van nationale centra voor informatie en voorlichting. Alle Euroguidance-centra hebben twee gemeenschappelijke doelstellingen:

- de Europese dimensie inzake begeleiding voor onderwijs en beroepsopleiding bevorderen;
- kwaliteitsinformatie over levenslange begeleiding en mobiliteit voor leerdoeleinden verstrekken.

Begeleiders en beleidsmakers uit het onderwijs en arbeidssectoren uit alle Europese landen vormen de belangrijkste doelgroep van Euroguidance.

Meer informatie is beschikbaar op: <http://euroguidance.eu/>

NATIONALE EUROPASS-CENTRA

Dankzij Europass kunnen personen hun vaardigheden en kwalificaties duidelijk en transparant aantonen en documenteren in heel Europa. Dit initiatief vergemakkelijkt niet alleen de communicatie tussen werkzoekenden en werkgevers, maar vergroot ook de arbeids- en leermobiliteit.

Alle lidstaten van de Europese Unie en van de Europese Economische Ruimte alsook de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en Turkije hebben een nationaal Europass-centrum dat alle activiteiten in verband met de Europass-documenten coördineert. Dit centrum is het eerste contactpunt voor personen of organisaties die Europass willen gebruiken of er meer over willen weten.

Meer informatie is te vinden op: <http://europass.cedefop.europa.eu/en/about/national-europass-centres>

NATIONALE INFORMATIECENTRA VOOR ACADEMISCHE ERKENNING (NARIC'S)

Het Naric-netwerk informeert over de erkenning van diploma's en studieperioden in andere Europese landen, en verleent advies over buitenlandse academische diploma's in het land van vestiging van het centrum. Het Naric-netwerk is een betrouwbare bron van advies voor iedereen die naar het buitenland reist om er te werken of verder te leren, alsook voor instellingen, studenten, adviseurs, ouders, leerkrachten en potentiële werkgevers.

De Europese Commissie ondersteunt de activiteiten van het Naric-netwerk door middel van de uitwisseling van informatie en ervaringen tussen landen, het vaststellen van goede praktijken, de vergelijkende analyse van systemen en beleid op dit gebied, alsmede het bespreken en analyseren van kwesties van gemeenschappelijk belang op het gebied van onderwijsbeleid.

Meer informatie is te vinden op: www.enic-naric.net

NETWERK VAN NATIONALE ECVET-DESKUNDIGENTEAMS

De teams van nationale deskundigen inzake Ecvet stellen hun gezamenlijke expertise ter beschikking om de uitvoering van een Europees puntenoverdrachtsysteem voor beroepsonderwijs en -opleiding (Ecvet) te ondersteunen. Deze teams bevorderen de goedkeuring, de toepassing en het gebruik van Ecvet in de programmalanden en verlenen advies aan de bevoegde instanties en instellingen die zich bezighouden met beroepsonderwijs en -opleiding.

Meer informatie is te vinden op: <http://www.ecvet-team.eu/> en http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_en.htm

SALTO-YOUTH-ONDERZOEKSCENTRA

De SALTO-Youth-onderzoekscentra hebben tot doel de kwaliteit van Erasmus+-projecten op het gebied van jeugdzaken te verbeteren. Zowel door hun thematische focus (deelname, inclusie, opleiding en samenwerking, informatie, culturele verscheidenheid) als door hun geografische gerichtheid (landen van het oostelijk partnerschap en Rusland, landen van het zuidelijke Middellandse Zeegebied en de westelijke Balkan) verschaffen zij hulpmiddelen, informatie en opleiding op specifieke werkterreinen van nationale agentschappen en andere bij jeugdwerk betrokken actoren, en bevorderen zij de erkenning van niet-formeel en informeel leren.

Tot hun werkzaamheden behoren:

- het organiseren van opleidingscursussen, studiebezoeken, fora en activiteiten voor partnerschapsopbouw;
- het ontwikkelen en documenteren van methoden en instrumenten voor opleiding en jeugdwerk;
- het in kaart brengen van Europese opleidingsactiviteiten ten behoeve van jeugdwerkers door middel van de "European Training Calendar";
- het uitgeven van praktische leidraden;
- het verstrekken van actuele informatie over Europees jeugdwerk en de verschillende prioriteiten;
- het bijhouden van een database met opleiders en contactpersonen op het gebied van jeugdwerk en jongerenopleiding;
- het coördineren van de uitvoering van Youthpass;
- het accrediteren van organisaties voor Europees vrijwilligerswerk (EVW) in partner-buurlanden van de Europese Unie.

Meer informatie is te vinden op: www.salto-youth.net.

Otlas – het instrument om partners te vinden

Otlas is een van de hulpmiddelen die worden ontwikkeld en gehost door de SALTO-Youth-onderzoekscentra. Het is een centraal online-instrument om partners te vinden voor organisaties die actief zijn op het gebied van jeugdzaken. Organisaties kunnen hun contactgegevens en interessegebieden registreren in OtlaS, en ook partnerverzoeken aanmaken voor projectideeën.

Meer informatie is te vinden op: www.salto-youth.net/otlas of www.otlas.eu.

EURODESKNETWERK

Het Eurodesknetwerk biedt informatiediensten aan jongeren en mensen die met hen werken aan Europese mogelijkheden op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, en de betrokkenheid van jongeren bij Europese activiteiten.

Het Eurodesknetwerk bestaat in alle programmalanden en wordt op Europees niveau gecoördineerd door het verbindingkantoor van Eurodesk in Brussel. Het netwerk antwoordt op vragen, verstrekt informatie over financiering en biedt evenementen en publicaties aan. Het draagt tevens bij aan de dynamisering van de Europese Jongeren Site.

De Europese Jongeren Site verstrekt Europese en nationale informatie en biedt mogelijkheden die van belang zijn voor jongeren die leven, leren en werken in Europa. De aangeboden informatie is ingedeeld volgens acht hoofdthema's, bestrijkt 33 landen en is beschikbaar in 27 talen.

De Europese Jongeren Site is toegankelijk via: http://europa.eu/youth/splash_en
Meer informatie over Eurodesk is te vinden op: <http://www.eurodesk.org/edesk/>

WIE KAN DEELNEMEN AAN HET ERASMUS+-PROGRAMMA?

Personen, meer bepaald studenten, stagiairs, leerlingen, scholieren, lerende volwassenen, jongeren, vrijwilligers, professoren, leerkrachten, opleiders, jeugdwerkers, beroepsactoren van organisaties die actief zijn op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, vormen de belangrijkste doelgroep van het programma. Het programma bereikt deze personen echter voornamelijk via organisaties, instellingen, organen of groepen die zulke activiteiten organiseren. De voorwaarden voor deelname aan het programma houden bijgevolg verband met deze twee actoren: de "deelnemers" (personen die deelnemen aan het programma) en de "deelnemende organisaties" (met inbegrip van groepen van ten minste vier jongeren die actief zijn in het jeugdwerk, maar niet noodzakelijkerwijs in het kader van een jeugdorganisatie, ook informele groepen jongeren genoemd). Voor zowel deelnemers als deelnemende organisaties hangen de voorwaarden voor deelname af van het land waar ze gevestigd zijn.

DEELNEMERS

In de regel moeten deelnemers aan Erasmus+-projecten gevestigd zijn in een programmaland. Bepaalde acties, met name op het gebied van hoger onderwijs en jeugdzaken, staan ook open voor deelnemers uit partnerlanden.

De specifieke voorwaarden voor deelname aan een Erasmus+-project hangen af van het soort actie.

Algemeen gesproken zijn de belangrijkste doelgroepen:

- van projecten die van belang zijn voor het hoger onderwijs: hogeronderwijsstudenten (korte cyclus, eerste, tweede of derde cyclus), docenten en professoren in het hoger onderwijs, personeel van instellingen voor hoger onderwijs, opleiders en beroepskrachten in het bedrijfsleven;
- van projecten die van belang zijn voor beroepsonderwijs en -opleiding: leerlingen en studenten in beroepsonderwijs, beroepsactoren en opleiders in beroepsopleiding, personeel van organisaties voor initieel beroepsonderwijs, opleiders en beroepskrachten in het bedrijfsleven;
- van projecten die van belang zijn voor het schoolonderwijs: schoolleiders, leerkrachten en schoolpersoneel, scholieren in kleuteronderwijs, basisonderwijs en secundair onderwijs;
- van projecten die van belang zijn voor het volwassenenonderwijs: leden van organisaties voor volwassenenonderwijs, opleiders, personeel en lerenden in het volwassenenonderwijs;
- van projecten die van belang zijn voor jeugdzaken: jongeren van 13 tot 30 jaar⁵, jeugdwerkers, personeel en leden van organisaties die zich actief met jeugdzaken bezighouden;
- van projecten die van belang zijn op sportgebied: beroepsmensen en vrijwilligers op sportgebied, sporters en coaches.

Meer details over de voorwaarden voor deelname aan elke specifieke actie zijn terug te vinden in deel B en in bijlage I bij deze gids.

DEELNEMENDE ORGANISATIES

Erasmus+-projecten worden ingediend en beheerd door deelnemende organisaties die de deelnemers vertegenwoordigen. Zodra een project is geselecteerd, wordt de deelnemende organisatie die het project heeft aangevraagd begunstigde van een Erasmus+-subsidie. Begunstigden ondertekenen een subsidieovereenkomst of ontvangen een subsidiebesluit waardoor ze in aanmerking komen voor financiële steun om hun project uit te voeren (subsidieovereenkomsten worden niet aan de deelnemers zelf aangeboden). Sommige programma-acties staan ook open voor informele groepen jongeren.

In de regel moeten organisaties die deelnemen aan Erasmus+-projecten gevestigd zijn in een programmaland. Sommige acties, met name op het gebied van hoger onderwijs en jeugdzaken, staan ook open voor deelnemende organisaties uit partnerlanden.

De specifieke voorwaarden voor deelname aan een Erasmus+-project hangen af van het soort door het programma ondersteunde actie. In het algemeen staat het programma open voor elke organisatie die werkzaam is op het gebied van onderwijs, opleiding, jeugdzaken of sport. Diverse acties staan ook open voor deelname van andere actoren op de arbeidsmarkt.

Meer informatie is te vinden in deel B en in bijlage I bij deze gids.

⁵ Naargelang van de verschillende soorten activiteiten worden diverse leeftijdsbeperkingen toegepast. Meer informatie is te vinden in deel B en in bijlage I bij deze gids. Verder moet rekening worden gehouden met:
minimale leeftijdsgrenzen - deelnemers moeten de minimumleeftijd hebben bereikt op de dag dat de activiteit van start gaat;
maximale leeftijdsgrenzen - deelnemers mogen niet ouder zijn dan de aangegeven maximumleeftijd op de uiterste datum van indiening van de aanvraag.

BEGUNSTIGDE LANDEN

Het Erasmus+-programma staat open voor de volgende landen:

PROGRAMMALANDEN

De volgende landen kunnen volledig deelnemen aan alle acties van het Erasmus+-programma:

Lidstaten van de Europese Unie (EU)⁶			
België	Griekenland	Litouwen	Portugal
Bulgarije	Spanje	Luxemburg	Roemenië
Tsjechië	Frankrijk	Hongarije	Slovenië
Denemarken	Kroatië	Malta	Slowakije
Duitsland	Italië	Nederland	Finland
Estland	Cyprus	Oostenrijk	Zweden
Ierland	Letland	Polen	Verenigd Koninkrijk

Niet-EU-programmalanden		
voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	IJsland Liechtenstein	Noorwegen Turkije

PARTNERLANDEN

De volgende landen mogen deelnemen aan bepaalde programma-acties met naleving van specifieke criteria of voorwaarden (meer bijzonderheden zijn terug te vinden in deel B van deze gids). De middelen worden toegewezen aan organisaties op het grondgebied van de landen, zoals dat in het internationaal recht wordt erkend. De aanvragers en deelnemers moeten alle door de Europese Raad opgelegde beperkingen op externe bijstand van de EU naleven. Aanvragen moeten in overeenstemming zijn met de algemene EU-waarden eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren, zoals voorzien in art 2 van het Verdrag van de Europese Unie.

PARTNER-BUURLANDEN VAN DE EU⁷

--	--

⁶ Overeenkomstig artikel 33, lid 3, van Besluit 2013/755/EU van de Raad van 25 november 2013 betreffende de associatie van de landen en gebieden overzee met de Europese Unie (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:344:0001:0118:NL:PDF>) ziet de Unie erop toe dat natuurlijke personen uit en organisaties van de landen en gebieden overzee (LGO) kunnen deelnemen aan Erasmus+, volgens de regels van het programma en de regelingen die van toepassing zijn voor de lidstaat waarmee deze LGO zijn verbonden. De betrokken LGO staan vermeld in bijlage II van het VWEU.

⁷ De subsidiabiliteitscriteria die staan vermeld in Bericht 2013/C 205/05 van de Commissie (PB C 205 van 19.7.2013, blz. 9-11) gelden voor alle in het kader van deze programmagids uitgevoerde acties, ook jegens derden die financiële steun ontvangen ingeval in het kader van de desbetreffende actie door subsidieontvangers financiële steun aan derden wordt verleend overeenkomstig artikel 137 van het Financieel Reglement van de EU.

Westelijke Balkan (Regio 1)	Landen van het oostelijk partnerschap (Regio 2)	Landen van het zuidelijke Middellandse Zeegebied (Regio 3)	Russische Federatie (Regio 4)
Albanië Bosnië en Herzegovina Kosovo ⁸ Montenegro Servië	Armenië Azerbeidzjan Belarus Georgië Moldavië Het grondgebied van Oekraïne zoals erkend in het internationaal recht	Algerije Egypte Israël Jordanië Libanon Libië Marokko Palestina ⁹ Syrië Tunesië	Het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht

ANDERE PARTNERLANDEN

Sommige programma-acties staan open voor alle partnerlanden over de hele wereld die hieronder worden genoemd. Voor sommige andere acties is de geografische reikwijdte minder uitgebreid.

De partnerlanden hieronder zijn gegroepeerd volgens de financiële instrumenten van het externe optreden van de EU.

Regio 5	Andorra, Monaco, San Marino, Vaticaanstad, Zwitserland
Regio 6¹⁰ Azië	Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, Cambodja, China, Filipijnen, India, Indonesië, Laos, Maldiven, Maleisië, Mongolië, Myanmar/Birma, Nepal, Noord-Korea, Pakistan, Sri Lanka, Thailand en Vietnam
Regio 7¹¹ Centraal-Azië	Kazachstan, Kirgizië, Oezbekistan, Tadzjikistan, Turkmenistan
Regio 8¹² Latijns-Amerika	Argentinië, Bolivia, Brazilië, Chili, Colombia, Costa Rica, Cuba, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mexico, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Uruguay, Venezuela
Regio 9¹³	Irak, Iran, Jemen
Regio 10¹⁴	Zuid-Afrika
Regio 11¹⁵ ACS	Angola, Antigua en Barbuda, Bahama's, Barbados, Belize, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Centraal-Afrikaanse Republiek, Comoren, Congo, Cookeilanden, Democratische Republiek Congo, Djibouti, Dominica, Dominicaanse Republiek, Equatoriaal-Guinea, Eritrea, Ethiopië, Fiji, Gabon, Gambia, Ghana, Grenada, Guinee, Guinee-Bissau, Guyana, Haïti, Ivoorkust, Jamaica, Kaapverdië, Kameroen, Kenia, Kiribati, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Marshalleilanden, Mauritanië, Mauritius, Micronesia, Mozambique, Namibië, Nauru, Niger, Nigeria, Niue, Oost-Timor, Palau, Papoea-Nieuw-Guinea, Rwanda, Saint Kitts en Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent en de Grenadines, Salomonseilanden, Samoa, Sao Tomé en Principe, Senegal, Seychellen, Sierra Leone, Somalië, Sudan, Suriname, Swaziland, Tanzania, Togo, Tonga, Trinidad en Tobago, Tsjaad, Tuvalu, Uganda, Vanuatu, Zambia, Zimbabwe, Zuid-Sudan
Regio 12¹⁶	Bahrein, Koeweit, Oman, Qatar, Saudi-Arabië, Verenigde Arabische Emiraten.

⁸ Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244 van de VN-Veilighedsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

⁹ Deze benaming mag niet worden uitgelegd als een erkenning van de staat Palestina en laat de afzonderlijke standpunten van de lidstaten ter zake onverlet.

¹⁰ Indeling die in het kader van de instrumenten voor ontwikkelingssamenwerking (DCI) wordt gebruikt.

¹¹ Idem als hierboven.

¹² Idem als hierboven.

¹³ Idem als hierboven.

¹⁴ Idem als hierboven.

¹⁵ Indeling die in het kader van het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) wordt gebruikt.

¹⁶ Indeling die in het kader van het partnerschapsinstrument (PI) wordt gebruikt.

Geïndustrialiseerde landen van de Samenwerkingsraad van de Golf	
Regio 13¹⁷ Andere geïndustrialiseerde landen	Australië, Brunei, Canada, Hongkong, Japan, Macau, Nieuw-Zeeland, Singapore, Taiwan, Verenigde Staten van Amerika, Zuid-Korea.

Meer informatie is terug te vinden in de gedetailleerde beschrijving van de programma-acties in deel B van deze gids.

VEREISTEN MET BETREKKING TOT VISA EN VERBLIJFSVERGUNNINGEN

Deelnemers aan Erasmus+-projecten moeten zo nodig een visum verkrijgen voor hun verblijf in het programma- of partnerland dat optreedt als gastland voor de activiteit. Alle deelnemende organisaties dragen de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de vereiste vergunningen (visa voor verblijf van korte of lange duur of verblijfsvergunningen) in orde zijn voordat de geplande activiteit plaatsvindt. Aangezien de verkrijging meerdere weken in beslag kan nemen, wordt ten eerste aanbevolen om de vergunningen ruim van tevoren aan te vragen bij de bevoegde autoriteiten. De nationale agentschappen en het Uitvoerend Agentschap kunnen nader advies en ondersteuning verstrekken met betrekking tot visa, verblijfsvergunningen, sociale zekerheid enzovoort. Op de EU-portaalsite over immigratie staat algemene informatie over visa en verblijfsvergunningen voor een verblijf van korte en lange duur: <http://ec.europa.eu/immigration/tab2.do?subSec=11&language=7> \$en.

¹⁷ Indeling die in het kader van het partnerschapsinstrument (PI) wordt gebruikt.

DEEL B – INFORMATIE OVER DE ACTIES DIE IN DEZE GIDS NADER WORDEN OMSCHREVEN

Dit deel bevat voor alle in de Erasmus+-programmagids nader omschreven acties en activiteiten de volgende informatie:

- een beschrijving van de doelstellingen en verwachte effecten;
- een beschrijving van de ondersteunde activiteiten;
- tabellen met de evaluatiecriteria voor projectvoorstellen;
- nuttige aanvullende informatie die bijdraagt tot een beter begrip van het soort ondersteunde projecten;
- een beschrijving van de financieringsregels.

Iedereen die een aanvraag wil indienen, wordt aangeraden eerst aandachtig het deel dat betrekking heeft op de te ondersteunen actie volledig te lezen. Aanvragers wordt ook aangeraden de aanvullende informatie in bijlage I bij deze gids zorgvuldig door te nemen.

ONDERWIJS EN OPLEIDING

Mogelijkheden in hoger onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding, schoolonderwijs en volwassenenonderwijs.

WELKE ACTIES WORDEN ONDERSTEUND?

Onder "Kernactie 1", "Kernactie 2" en "Kernactie 3" worden concrete acties toegelicht ter verwezenlijking van de programmadoelstellingen op het gebied van onderwijs en opleiding. De acties daarvan die voornamelijk, maar niet uitsluitend, betrekking hebben op onderwijs en opleiding, betreffen:

- mobiliteitsprojecten voor lerenden en personeel in hoger onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding,
- mobiliteitsprojecten voor personeel in schoolonderwijs en volwassenenonderwijs,
- gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus;
- Erasmus+-leningen aan masterstudenten;
- strategische partnerschappen,
- kennisallianties;
- allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden;
- Capaciteitsopbouw op het gebied van hoger onderwijs.

Het deel "Kernactie 3" bevat ook informatie over activiteiten inzake beleidsanalyse en intercollegiaal leren (peer learning), toekomstgerichte initiatieven voor beleidsinnovatie, instrumenten en netwerken, samenwerking met internationale organisaties en de dialoog met beleidsmakers, belanghebbenden en organisaties van belanghebbenden; al die acties worden in het kader van Erasmus+ gepromoot ter ondersteuning van onderwijs- en opleidingsstelsels. Deze activiteiten worden uitgevoerd via specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen die direct worden beheerd door de Europese Commissie of door het Uitvoerend Agentschap. Meer informatie is te vinden op de websites van de Commissie en het Uitvoerend Agentschap.

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN DEZE ACTIES?

SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN

Met het Erasmus+-programma worden de volgende specifieke doelstellingen nagestreefd op het gebied van onderwijs en opleiding:

- verhoging van het niveau van de kerncompetenties en vaardigheden, met name wat betreft hun relevantie voor de arbeidsmarkt en hun bijdrage tot een hechtere samenleving, met name door de mogelijkheden voor leermobiliteit te verruimen en de samenwerking tussen de onderwijs- en opleidingswereld en het beroepsleven te intensiveren;
- bevordering van kwaliteitsverbeteringen, excellentie op het gebied van innovatie en internationalisering op het niveau van onderwijs- en opleidingsinstellingen, met name door nauwere transnationale samenwerking tussen aanbieders van onderwijs en opleidingen en andere belanghebbenden;
- bevordering van het ontstaan en ruimere bekendheid van een Europese ruimte voor een leven lang leren bedoeld om beleidshervormingen op nationaal niveau aan te vullen en om de modernisering van onderwijs- en opleidingsstelsels te ondersteunen, met name door sterkere beleidssamenwerking, verbetering van het gebruik van instrumenten van de Europese Unie voor transparantie en erkenning en de verspreiding van goede praktijken;
- versterking van de internationale dimensie van onderwijs en opleiding, met name door samenwerking tussen instellingen in de programma- en partnerlanden op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding en in het hoger onderwijs, door de aantrekkelijkheid van de Europese instellingen voor hoger onderwijs te vergroten en door ondersteuning van het externe optreden van de Europese Unie, inclusief haar ontwikkelingsdoelstellingen, door de mobiliteit en de samenwerking tussen de instellingen voor hoger onderwijs in de programma- en partnerlanden te bevorderen en door doelgerichte opbouw van capaciteit in partnerlanden;

- verbetering van het onderwijzen en leren van talen en bevordering van de grote taalverscheidenheid van de Europese Unie en het intercultureel bewustzijn.

JEUGDZAKEN

Mogelijkheden voor niet-formeel en informeel leren op het gebied van jeugdzaken.

WELKE ACTIES WORDEN ONDERSTEUND?

Onder "Kernactie 1", "Kernactie 2" en "Kernactie 3" worden concrete acties voorgesteld ter verwezenlijking van de programmadoelstellingen op het gebied van jeugdzaken. De acties daarvan die voornamelijk, maar niet uitsluitend, betrekking hebben op jeugdzaken (niet-formeel en informeel leren), betreffen:

- mobiliteitsprojecten voor jongeren (uitwisseling van jongeren en Europees vrijwilligerswerk) en jeugdwerkers,
- grootschalige evenementen in het kader van Europees vrijwilligerswerk,
- strategische partnerschappen,
- capaciteitsopbouw op het gebied van jeugdzaken,
- ontmoetingen tussen jongeren en beleidsmakers op het gebied van jeugdzaken.

In het onderdeel getiteld "Kernactie 3" staat ook informatie over acties inzake beleidsanalyse en intercollegiaal leren (peer learning), toekomstgerichte initiatieven, instrumenten en netwerken, samenwerking met internationale organisaties en de dialoog met belanghebbenden en organisaties van belanghebbenden; al die acties worden in het kader van Erasmus+ gepromoot ter ondersteuning van jeugdwerkstelsels. Deze acties worden uitgevoerd via specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen die door het Uitvoerend Agentschap van de Europese Commissie of direct door de Europese Commissie zelf worden beheerd. Meer informatie is te vinden op de websites van de Commissie en het Uitvoerend Agentschap.

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN DEZE ACTIES?

SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN

Met het Erasmus+-programma worden de volgende specifieke doelstellingen nagestreefd op het gebied van jeugdzaken:

- verhoging van het niveau van de kerncompetenties en vaardigheden van jongeren, waaronder kansarme jongeren, bevordering van de participatie in de democratie in Europa en op de arbeidsmarkt, van actief burgerschap, van interculturele dialoog, van sociale integratie en solidariteit, met name door de mogelijkheden voor leermobiliteit voor jongeren, mensen die actief zijn in jeugdwerk en jeugdorganisaties en jeugdleiders te verruimen en door sterkere banden tussen jeugdzaken en de arbeidsmarkt tot stand te brengen;
- bevordering van kwaliteitsverbetering in het jeugdwerk, met name door nauwere samenwerking tussen organisaties op het gebied van jeugdzaken en/of andere belanghebbenden;
- aanvulling van beleidshervormingen op lokaal, regionaal en nationaal niveau en ondersteuning van de ontwikkeling van een op kennis gebaseerd en empirisch onderbouwd jeugdbeleid en erkenning van niet-formeel en informeel leren, met name door sterkere beleidssamenwerking, een beter gebruik van de instrumenten van de Europese Unie voor transparantie en erkenning en de verspreiding van goede praktijken;
- versterking van de internationale dimensie van jeugdactiviteiten en de rol van jeugdwerkers en jeugdorganisaties ter ondersteuning van jongeren als aanvulling op het externe optreden van de Europese Unie, met name door de bevordering van mobiliteit en samenwerking tussen belanghebbenden in de programma- en partnerlanden en internationale organisaties en door doelgerichte capaciteitsopbouw in partnerlanden.

Over de periode 2014-2020 wordt 10 % van het budget toegewezen aan acties ter ondersteuning van mogelijkheden voor niet-formeel en informeel leren op het gebied van jeugdzaken.

DRIE KERNACTIES

Hieronder worden de acties op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken samen voorgesteld, met dien verstande dat:

- al deze acties worden georganiseerd binnen een kader dat berust op drie kernacties;
- diverse acties bedoeld zijn als instrumenten ter ondersteuning van de doelstellingen die zowel betrekking hebben op onderwijs en opleiding als op jeugdzaken;
- het Erasmus+-programma beoogt synergie, samenwerking en kruisbestuiving tussen de verschillende gebieden te bevorderen.

Deze benaderingswijze is bedoeld om nodeloze herhalingen in deze gids te vermijden.

KERNACTIE 1: INDIVIDUELE LEERMOBILITEIT

WELKE ACTIES WORDEN ONDERSTEUND?

Deze kernactie ondersteunt het volgende:

- mobiliteitsprojecten op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken,
- grootschalige evenementen in het kader van Europees vrijwilligerswerk,
- gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus;
- Erasmus+-leningen aan masterstudenten.

De acties die in het kader van deze kernactie worden ondersteund, moeten positieve en langdurige effecten hebben, niet alleen op de betrokken deelnemers en deelnemende organisaties, maar ook op de beleidsstelsels waarin deze activiteiten plaatsvinden.

Wat studenten, stagiairs, leerlingen, jongeren en vrijwilligers betreft, worden met de door deze kernactie ondersteunde mobiliteitsactiviteiten de volgende resultaten nagestreefd:

- verbeterde leerprestaties;
- betere inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en verbeterde loopbaanperspectieven;
- meer zin voor initiatief en ondernemerschap;
- verhoogde zelfredzaamheid en groter gevoel van eigenwaarde;
- verbeterde kennis van vreemde talen;
- groter intercultureel bewustzijn;
- actievere participatie in de samenleving;
- beter besef van het Europese project en de waarden van de EU;
- sterkere motivatie om deel te nemen aan toekomstige acties inzake (formeel/niet-formeel) leren of opleiding na de periode van mobiliteit in het buitenland.

Wat betreft personeel, jeugdwerkers en beroepsbeoefenaren die betrokken zijn bij onderwijs, opleiding en jeugdzaken, wordt van de mobiliteitsactiviteiten verwacht dat zij de volgende resultaten opleveren:

- verbeterde competenties, afgestemd op de bijbehorende beroepsprofielen (onderwijs, opleiding, jeugdwerk enzovoort);
- ruimer begrip van praktijken, beleidsvormen en stelsels op het gebied van onderwijs, opleiding of jeugdzaken in de diverse landen;
- verbeterd vermogen om veranderingen in gang te zetten met het oog op modernisering en internationale ontsluiting binnen de eigen onderwijsorganisaties;
- beter begrip van de onderlinge verbanden tussen respectievelijk formeel en niet-formeel onderwijs, beroepsopleiding en de arbeidsmarkt;
- verbeterde kwaliteit van hun werk en activiteiten ten behoeve van studenten, stagiairs, leerlingen, scholieren, lerende volwassenen, jongeren en vrijwilligers;
- beter begrip en grotere ontvankelijkheid voor sociale, taalkundige en culturele verscheidenheid;
- verbeterd vermogen om in te spelen op de behoeften van kansarmen;
- meer steun voor en bevordering van mobiliteitsactiviteiten voor lerenden;
- ruimere mogelijkheden voor beroeps- en loopbaanontwikkeling;
- verbeterde kennis van vreemde talen;
- sterkere motivatie en meer tevredenheid in hun dagelijks werk.

Wat deelnemende organisaties betreft, worden van de door deze actie ondersteunde activiteiten de volgende resultaten verwacht:

- verbeterd vermogen om te functioneren op EU-/internationaal niveau: verbeterde managementvaardigheden en internationaliseringsstrategieën; versterkte samenwerking met partners uit andere landen; verhoogde toewijzing van financiële middelen uit een andere bron dan de EU-middelen met het doel EU/internationale projecten op touw te zetten; verbeterde kwaliteit in voorbereiding, uitvoering, controle en follow-up van EU-/internationale projecten;
- innovatieve en verbeterde manier van functioneren ten aanzien van hun doelgroepen, bijvoorbeeld door: studenten, stagiairs, leerlingen, jongeren en vrijwilligers aantrekkelijker programma's te bieden die beter afgestemd zijn op hun behoeften en verwachtingen; verbeterde kwalificaties van onderwijzend en opleidend personeel; verbeterde procedures voor de erkenning en validering van de gedurende een leerperiode in een

ander land verworven competenties; efficiëntere activiteiten ten behoeve van plaatselijke gemeenschappen, verbeterde methoden en praktijken in het jeugdwerk met het doel jongeren actiever te betrekken en/of kansarme groepen rechtstreeks aan te spreken enzovoort;

- een omgeving binnen de organisatie die moderner van opzet is en die zich kenmerkt door meer dynamiek, beroepsbekwaamheid en een grotere betrokkenheid, dat wil zeggen een omgeving waar goede praktijken en nieuwe methoden direct inzetbaar zijn in dagelijkse bezigheden; die openstaat voor synergie met organisaties die actief zijn op verschillende gebieden in verband met maatschappij, onderwijs en werkgelegenheid; waar de beroepsontwikkeling van het personeel strategisch wordt gepland aan de hand van de individuele behoeften en de organisatorische doelstellingen; een omgeving die, indien van toepassing, heel getalenteerde studenten en academisch personeel uit de hele wereld kan aantrekken.

De verwachting is dat de combinatie van de duizenden door deze kernactie ondersteunde projecten op lange termijn een effect zal hebben op de onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels in de deelnemende landen, waardoor beleidshervormingen worden gestimuleerd en nieuwe middelen voor mobiliteitskansen worden aangetrokken in Europa en daarbuiten.

MOBILITEITSPROJECTEN OP HET GEBIED VAN ONDERWIJS, OPLEIDING EN JEUGDZAKEN

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN EEN MOBILITEITSPROJECT?

Onderwijs-, opleidings- en jeugdactiviteiten zijn van het allergrootste belang om mensen uit alle leeftijdsgroepen de nodige instrumenten te verschaffen waarmee zij een actieve rol kunnen spelen in de samenleving in het algemeen en op de arbeidsmarkt in het bijzonder. De projecten in het kader van deze actie bevorderen transnationale mobiliteitsactiviteiten die gericht zijn op lerenden (studenten, stagiairs, leerlingen, jongeren en vrijwilligers) en personeel (professoren, leerkrachten, opleiders, jeugdwerkers en medewerkers van organisaties die werkzaam zijn op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken) en die tot doel hebben:

- hulp te bieden aan lerenden bij het verwerven van competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) ter verbetering van hun persoonlijke ontwikkeling en inzetbaarheid op de arbeidsmarkt in Europa en daarbuiten;
- de beroepsontwikkeling te ondersteunen van iedereen die werkzaam is in de onderwijs-, opleidings- en jeugdsector teneinde onderwijs, opleiding en jeugdwerk in heel Europa te vernieuwen en in kwalitatief opzicht hoogwaardiger te maken;
- de kennis van vreemde talen van de deelnemers wezenlijk te verbeteren;
- bij deelnemers het besef en begrip van andere culturen en landen te vergroten door ze de mogelijkheid te bieden netwerken van internationale contacten op te zetten en zo deel te nemen aan het maatschappelijke leven in al zijn facetten en een gevoel van Europees burgerschap en Europese identiteit te ontwikkelen;
- de capaciteiten, aantrekkelijkheid en internationale dimensie te versterken van organisaties die werkzaam zijn op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, zodat ze activiteiten en programma's kunnen aanbieden die beter tegemoetkomen aan de individuele behoeften, zowel binnen als buiten Europa;
- synergieën te versterken en de overgang te vergemakkelijken tussen formeel en niet-formeel onderwijs, beroepsopleiding, arbeidsmarkt en ondernemerschap;
- te zorgen voor een betere erkenning van de gedurende een leerperiode in een ander land verworven competenties.

In het kader van deze actie wordt tevens steun verleend voor internationale mobiliteitsactiviteiten van en naar partnerlanden op het gebied van hoger onderwijs en jeugdzaken. Deze actie draagt ook bij tot samenwerking tussen de EU en de begunstigde partnerlanden en weerspiegelt de doelstellingen, prioriteiten en beginselen van het externe optreden van de EU:

- het hoger onderwijs in Europa aantrekkelijker te maken en hulp te bieden aan Europese instellingen voor hoger onderwijs om de concurrentie op de wereldmarkt voor hoger onderwijs aan te gaan;
- de prioriteiten te ondersteunen die zijn vastgesteld in de mededelingen "Het effect van het EU-ontwikkelingsbeleid vergroten: een agenda voor verandering"¹⁸ en "Het Europese hoger onderwijs in de wereld"¹⁹.
- de internationalisering, aantrekkelijkheid, kwaliteit, gelijke toegang en modernisering van instellingen voor hoger onderwijs buiten Europa te ondersteunen met het doel de ontwikkeling van partnerlanden te bevorderen;
- de ontwikkeling en de doelstellingen en beginselen van het externe beleid, met inbegrip van nationale verantwoordelijkheid, sociale samenhang, kansgelijkheid, goed geografisch evenwicht en diversiteit, te bevorderen. Speciale aandacht zal worden besteed aan de minst ontwikkelde landen evenals aan kansarme studenten met een zwakke sociaaleconomische achtergrond en aan studenten met specifieke behoeften;
- niet-formeel leren en samenwerking op het gebied van jeugdzaken met partnerlanden te bevorderen.

WAT IS EEN MOBILITEITSPROJECT?

Het Erasmus+-programma ondersteunt organisaties die werkzaam zijn op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken bij het uitvoeren van projecten ter bevordering van verschillende soorten mobiliteit. Een mobiliteitsproject verloopt in de volgende fasen:

- voorbereiding (inclusief praktische regelingen, selectie van deelnemers, sluiten van overeenkomsten met partners en deelnemers, taalkundige/interculturele/taakgerelateerde voorbereiding van deelnemers vóór het vertrek);

¹⁸ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Brussel, 13.10.2011, COM(2011) 637 definitief.

¹⁹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Brussel, 11.7.2013, COM(2013) 499 final.

- uitvoering van de mobiliteitsactiviteiten;
- follow-up (inclusief evaluatie van de activiteiten en, waar nodig, formele erkenning van de leerresultaten van de deelnemers tijdens de activiteit, alsook de verspreiding en het gebruik van de projectresultaten).

Vergeleken met diverse mobiliteitsacties die door voorgaande Europese programma's werden gesteund, is een belangrijke in Erasmus+ geïntroduceerde vernieuwing dat de deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten beter worden ondersteund om hun kennis van vreemde talen te verbeteren vóór en tijdens hun verblijf in het buitenland. Vanaf 2014 voert de Europese Commissie geleidelijk een Europese onlinedienst voor taalkundige ondersteuning in. Hiermee kunnen de deelnemers aan langdurige mobiliteitsactiviteiten niet alleen hun kennis toetsen van de taal waarin ze studeren, werken of als vrijwilliger optreden in het buitenland, maar ook een onlinetaalcursus volgen om hun competenties te verbeteren (zie bijlage I voor meer bijzonderheden over de middelen die het leren van talen ondersteunen).

Bovendien is er in Erasmus+, meer dan in vroegere programma's, ruimte weggelegd voor de ontwikkeling van mobiliteitsactiviteiten met partnerorganisaties van diverse achtergronden die actief zijn op verschillende werkterreinen of in diverse sociaaleconomische sectoren (bijvoorbeeld stages voor universiteitsstudenten of leerlingen in het beroepsonderwijs in ondernemingen, ngo's, publieke instanties; leerkrachten die nascholingscursussen volgen in bedrijven of opleidingscentra; deskundigen uit het bedrijfsleven die colleges of opleidingen geven in instellingen voor hoger onderwijs, ondernemingen die zich inzetten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en die regelingen voor vrijwilligerswerk ontwikkelen met verenigingen en sociale ondernemingen enzovoort).

Een derde element dat van belang is voor de innovatie en kwaliteit van mobiliteitsactiviteiten is dat de aan Erasmus+ deelnemende organisaties de mogelijkheid hebben mobiliteitsactiviteiten te organiseren binnen een breder strategisch kader en op middellange termijn. Met één subsidieaanvraag voor een periode van maximaal twee jaar kan de coördinator van een mobiliteitsproject verscheidene mobiliteitsactiviteiten organiseren, zodat diverse personen buitenlandse ervaring kunnen opdoen in verschillende landen. Erasmus+ stelt de aanvragende organisaties bijgevolg in staat hun project uit te werken in overeenstemming met de behoeften van de deelnemers en ook volgens hun interne plannen met het oog op internationalisering, capaciteitsopbouw en modernisering.

Afhankelijk van het profiel van de betrokken deelnemers worden met kernactie 1 van het Erasmus+-programma de volgende soorten mobiliteitsprojecten ondersteund:

- op het gebied van onderwijs en opleiding:
 - mobiliteitsproject voor hogeronderwijsstudenten en -personeel;
 - mobiliteitsproject voor lerenden en personeel in het kader van beroepsopleiding en -onderwijs;
 - mobiliteitsproject voor schoolpersoneel;
 - mobiliteitsproject voor personeel in volwassenenonderwijs;
- op het gebied van jeugdzaken:
 - mobiliteitsproject voor jongeren en jeugdwerkers.

Aan mobiliteit van personeel van lange duur, mobiliteit van scholieren van korte of lange duur alsook aan "gemengde mobiliteit" van lerende volwassenen wordt steun verleend met kernactie 2 met betrekking tot strategische partnerschappen.

In de volgende delen staat gedetailleerde informatie over de criteria en voorwaarden die gelden voor elk type mobiliteitsproject.

MOBILITEITSPROJECT VOOR HOGERONDERWIJSSTUDENTEN EN PERSONEEL

Dit mobiliteitsproject kan uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:

Studentenmobiliteit:

- een **studieperiode** in het buitenland bij een partnerinstelling voor hoger onderwijs (IHO);
- een **stage** in het buitenland bij een onderneming of op elke andere relevante werkplek²⁰.

Een studieperiode in het buitenland kan ook een stageperiode omvatten.

Om zeker te stellen dat de mobiliteitsactiviteiten van hoge kwaliteit zijn en een maximaal effect sorteren op de studenten, moet de mobiliteitsactiviteit in overeenstemming zijn met de leerdoelen van de student in de te behalen graad en met diens persoonlijke ontwikkelingsbehoeften. De studieperiode in het buitenland moet deel uitmaken van het studieprogramma van de student om een graad te behalen in een programma van de korte cyclus, eerste cyclus (bachelorgraad of gelijkwaardig), tweede cyclus (mastergraad of gelijkwaardig) of derde cyclus.

Stages op de werkplek in het buitenland²¹ worden ook ondersteund voor studies in de korte cyclus, in de eerste, tweede en derde cyclus en ten hoogste één jaar na het afstuderen. Dat omvat ook "assistentenschappen" voor docenten in opleiding.

Waar mogelijk moeten de stages een integrerend deel uitmaken van het studieprogramma van de student.

Studentenmobiliteit is mogelijk in elk studiegebied en elke academische discipline.

Personeelsmobiliteit:

- **Onderwijsperiodes:** deze activiteit stelt onderwijzend personeel van instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) of bedrijfspersoneel in staat onderwijs te geven bij een partner-IHO in het buitenland. Personeelsmobiliteit voor onderwijsdoeleinden is mogelijk in elk studiegebied en elke academische discipline.
- **Opleidingsperiodes:** deze activiteit ondersteunt de beroepsontwikkeling van onderwijzend en niet-onderwijzend personeel van IHO's in de vorm van opleidingsevenementen in het buitenland (met uitzondering van conferenties) en job shadowing/observatieperiodes/opleiding bij een partner-IHO of een andere relevante organisatie in het buitenland.

Een periode in het buitenland kan zowel onderwijs- als opleidingsactiviteiten omvatten.

Het grootste deel van het budget van deze actie is bestemd voor de ondersteuning van activiteiten met betrekking tot mobiliteit tussen programmalanden. Met een beperkt deel van het voor deze actie beschikbare budget kunnen internationale activiteiten tussen programma- en partnerlanden in de hele wereld met uitzondering van de regio's 5, 9, 11 en 12 worden gefinancierd (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen").

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE AAN DIT PROJECT DEELNEMEN?

De organisaties die deelnemen aan het mobiliteitsproject vervullen de volgende rollen en taken:

- Aanvragende organisatie uit een programmaland: vraagt het mobiliteitsproject aan, ondertekent en beheert de subsidieovereenkomst en brengt verslag uit. De aanvrager kan een consortiumcoördinator zijn die aan het hoofd staat van een mobiliteitsconsortium van partnerorganisaties in hetzelfde land met het doel om het even welk type studenten- en personeelsmobiliteit te organiseren.
- Uitzendende organisatie: selecteert studenten/personeelsleden en zendt ze uit naar het buitenland. Dit omvat ook subsidiebetalingen (voor organisaties uit programmalanden), voorbereiding, toezicht en erkenning met betrekking tot de mobiliteitsperiode.
- Ontvangende organisatie: ontvangt studenten/personeelsleden uit het buitenland en biedt ze een studie-/stageprogramma of een programma met opleidingsactiviteiten, of laat ze onderwijs geven.
- Intermediaire organisatie: een organisatie die actief is op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs,

²⁰ Het volgen van cursussen in een instelling voor hoger onderwijs (IHO) wordt niet beschouwd als een stage.

²¹ In 2015 zijn geen stages voorzien tussen programma- en partnerlanden.

opleiding en jeugdwerk in een programmaland. Deze organisatie kan een partner van een nationaal mobiliteitsconsortium zijn, maar is geen uitzendende organisatie. Haar rol kan erin bestaan de administratieve procedures van de uitzendende instellingen voor hoger onderwijs te delen en te vereenvoudigen, in het geval van stages de studentenprofielen beter af te stemmen op de behoeften van ondernemingen, en deelnemers gezamenlijk voor te bereiden.

Voor mobiliteit tussen programma- en partnerlanden kunnen alleen instellingen voor hoger onderwijs uit programmalanden een aanvraag indienen en de betalingen voor inkomende en uitgaande mobiliteit beheren.

De uitzendende en ontvangende organisaties moeten vóór het begin van de mobiliteitsperiode overeenstemming bereiken met de studenten/personeelsleden over de uit te voeren activiteiten, respectievelijk in een studieovereenkomst wat de studenten betreft en in een mobiliteitsovereenkomst wat de personeelsleden betreft. In deze overeenkomsten worden de nagestreefde leerresultaten voor de leerperiode in het buitenland vastgesteld, worden de vormvoorschriften inzake erkenning gespecificeerd en worden de rechten en verplichtingen van elke partij opgesomd. Vindt de activiteit plaats tussen twee instellingen voor hoger onderwijs (studentenmobiliteit voor studiedoeleinden en personeelsmobiliteit voor onderwijsdoeleinden), dan moeten de uitzendende en ontvangende instelling een interinstitutionele overeenkomst sluiten voordat de uitwisseling kan beginnen.

Door het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE) te ondertekenen, verbinden instellingen voor hoger onderwijs zich ertoe deelnemers aan mobiliteit alle nodige steun te verlenen, inclusief taalkundige voorbereiding. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd voor alle langdurige mobiliteitsactiviteiten van twee maanden en meer. De Europese Commissie maakt deze dienst toegankelijk voor in aanmerking komende deelnemers zodat zij hun kennis van vreemde talen kunnen toetsen en, waar nodig, de meest geschikte methode voor taalonderwijs kunnen kiezen vóór en/of tijdens de mobiliteitsperiode (zie bijlage I bij deze gids voor meer bijzonderheden). Instellingen voor hoger onderwijs uit een partnerland komen niet in aanmerking om het ECHE te ondertekenen; daarom moeten specifieke gegevens over de taalkundige ondersteuning die aan deelnemers aan mobiliteit wordt aangeboden uitdrukkelijk in het interinstitutioneel akkoord worden vermeld.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM DIT PROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een mobiliteitsproject voor hoger onderwijs moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

ALGEMENE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor een aanvraag als individuele IHO: instellingen voor hoger onderwijs gevestigd in een programmaland en waaraan een Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE) is toegekend (zie het deel "Erasmus-handvest voor hoger onderwijs" hieronder en bijlage I bij deze gids voor meer informatie over het handvest). ▪ Voor een aanvraag als nationaal mobiliteitsconsortium: coördinerende organisaties die gevestigd zijn in een programmaland en die een consortium coördineren waaraan een certificaat van mobiliteitsconsortium voor hoger onderwijs is toegekend. Organisaties die niet in het bezit zijn van een geldig certificaat van mobiliteitsconsortium kunnen namens een mobiliteitsconsortium daarom verzoeken wanneer ze een subsidie voor een mobiliteitsproject aanvragen. Alle betrokken instellingen voor hoger onderwijs uit begunstigde programmalanden moeten in het bezit zijn van een Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deze organisaties komen alleen in aanmerking voor een mobiliteitsproject als gunstig gevolg wordt gegeven aan hun verzoek om een certificaat van mobiliteitsconsortium. <p>Hogeronderwijsstudenten en -personeel kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen: de selectiecriteria voor deelname aan de mobiliteitsactiviteiten worden vastgesteld door de instelling voor hoger onderwijs waar ze studeren of werken.</p>
--	---

Subsidiabele activiteiten	<p>Een mobiliteitsproject voor hoger onderwijs moet uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ studentenmobiliteit voor studiedoeleinden,▪ studentenmobiliteit voor stagedoeleinden ²²;▪ personeelsmobiliteit voor onderwijsdoeleinden,▪ personeelsmobiliteit voor opleidingsdoeleinden.
Begunstigde landen	<p>Mobiliteit tussen programmalanden:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ alle programmalanden <p>Mobiliteit tussen programma- en partnerlanden:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ een programmaland; en▪ een partnerland uit de hele wereld met uitzondering van de regio's 5, 9, 11 en 12 (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen")
Aantal deelnemende organisaties	<p>In het aanvraagformulier wordt één organisatie vermeld (de aanvrager). Dit is één IHO dan wel een coördinator van een nationaal mobiliteitsconsortium dat in een programmaland is gevestigd.</p> <p>Bij de uitvoering van het mobiliteitsproject moeten minimaal twee organisaties (minstens één uitzendende en één ontvangende organisatie) uit verschillende programmalanden betrokken zijn. Bij mobiliteitsprojecten waarbij partnerlanden betrokken zijn, moet minimaal één organisatie uit een programmaland en één organisatie uit een begunstigd partnerland betrokken zijn.</p>
Projectduur	<p>16 of 24 maanden. De aanvrager moet in de aanvraagfase de duur kiezen op basis van de omvang van het project en het soort geplande activiteiten.</p>
Waar aanvragen?	<p>Bij het nationale agentschap van het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is.</p>
Wanneer aanvragen?	<p>Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 4 maart om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 juni van datzelfde jaar.</p>
Hoe aanvragen?	<p>In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.</p>
Overige criteria	<p>Een IHO of een nationaal mobiliteitsconsortium kan slechts eenmaal per selectieronde een aanvraag indienen voor een mobiliteitsproject tussen programmalanden en slechts eenmaal per selectieronde een aanvraag indienen voor een mobiliteitsproject tussen programma- en partnerlanden. Niettemin mag een IHO behoren tot, of instaan voor de coördinatie van verschillende consortia die tegelijkertijd een aanvraag indienen.</p>

²² In 2015 zijn geen stages voorzien tussen programma- en partnerlanden.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA TIJDENS DE UITVOERING MET HET OOG OP STUDENTENMOBILITEIT

<p>In aanmerking komende deelnemende organisaties</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studentenmobiliteit voor studiedoeleinden: Alle deelnemende organisaties (zowel uitzendende als ontvangende) uit programmalanden moeten IHO's zijn waaraan een ECHE is toegekend. Alle organisaties uit partnerlanden moeten IHO's zijn en zij moeten interinstitutionele akkoorden met hun partners uit programmalanden hebben ondertekend voordat de mobiliteit plaatsvindt. ▪ Studentenmobiliteit voor stagedoeleinden²³: De uitzendende organisatie moet een IHO zijn waaraan een ECHE is toegekend. De ontvangende organisatie kan²⁴: <ul style="list-style-type: none"> ○ een publieke of particuliere organisatie zijn die actief is op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn: <ul style="list-style-type: none"> – kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); – lokale, regionale of nationale publieke organen; – sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden; – onderzoekinstellingen; – stichtingen; – scholen/instituten/onderwijscentra (op elk niveau, van peuter- en kleuteronderwijs tot hoger secundair onderwijs, met inbegrip van beroepsonderwijs en volwassenenonderwijs); ○ een organisatie of vereniging zonder winstoogmerk of een niet-gouvernementele organisatie (ngo) zijn; ○ diensten verstrekken inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting; ○ een IHO uit een programmaland zijn waaraan een ECHE is toegekend.
<p>Duur van de activiteit</p>	<p>Studieperioden: ³25 tot 12 maanden (inclusief een aanvullende stageperiode, indien gepland).</p> <p>Stageplaatsen: van 2 tot 12 maanden.</p> <p>Dezelfde student kan deelnemen aan mobiliteitsperioden van in totaal maximaal 12 maanden²⁶ per studiecycclus²⁷, ongeacht aantal en soort mobiliteitsactiviteiten. Voor de maximale duur wordt ook rekening gehouden met deelname waarbij de EU-subsidie op nihil is vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tijdens de eerste studiecycclus (bachelorgraad of gelijkwaardig) inclusief de korte cycclus (niveau 5 en 6 van het Europees kwalificatiekader); ▪ tijdens de tweede studiecycclus (mastergraad of gelijkwaardig - niveau 7 van het Europees kwalificatiekader); en ▪ tijdens de derde cycclus als "doctoraatskandidaat" (doctoraatsniveau of niveau 8 van het Europees kwalificatiekader). <p>De duur van een door pas afgestudeerden gevolgde stage telt mee voor maximaal 12 maanden van de studiecycclus waarin ze de stage aanvragen.</p>

²³ In 2015 zijn geen stages voorzien tussen programma- en partnerlanden.

²⁴ De volgende soorten organisaties komen niet in aanmerking als ontvangende organisaties in het kader van studentenstages:

- EU-instellingen en andere EU-organen, waaronder gespecialiseerde agentschappen (een uitputtende lijst hiervan is te vinden op de website ec.europa.eu/institutions/index_nl.htm); organisaties die EU-programma's beheren, zoals nationale agentschappen (om mogelijke belangenconflicten en/of dubbele financiering te voorkomen).

²⁵ Minimumduur van een studieperiode is 3 maanden, of 1 academisch(e) onderwijsperiode/semester.

²⁶ Eerder opgedane ervaring in het kader van het programma Een leven lang leren/Erasmus telt mee voor 12 maanden per studiecycclus.

²⁷ In studieprogramma's van één cycclus, zoals geneeskunde, kunnen de studenten maximaal 24 maanden mobiel zijn.

Locatie(s) van de activiteit	De studenten moeten hun mobiliteitsactiviteit uitvoeren in een ander programma- of partnerland dan het land van de uitzendende organisatie en het land waar de student tijdens zijn/haar studies verblijft.
In aanmerking komende deelnemers	<p>Studenten die zijn ingeschreven in een IHO voor een studieprogramma dat wordt bekroond met een erkende graad of een andere erkende kwalificatie op tertiair niveau (tot en met doctoraatsniveau). In het geval van mobiliteit voor studiedoeleinden moet de student minstens in het tweede jaar van het hoger onderwijs ingeschreven zijn. Deze voorwaarde is niet van toepassing op stages.</p> <p>Pas afgestudeerden in het hoger onderwijs mogen deelnemen aan een stage. Pas afgestudeerden moeten worden geselecteerd door hun IHO tijdens het laatste studiejaar en moeten hun stage in het buitenland voltooien binnen één jaar na het afstuderen.</p>

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITEIA TIJDENS DE UITVOERING MET HET OOG OP PERSONEELSMOBILITEIT

In aanmerking komende deelnemende organisaties	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelsmobiliteit voor onderwijsdoeleinden: <p>De ontvangende organisatie moet een IHO uit een programmaland zijn waaraan een ECHE is toegekend, of een IHO uit een partnerland die met de uitzendende partner uit het programmaland een interinstitutioneel akkoord heeft ondertekend voordat de mobiliteit plaatsvindt.</p> <p>De uitzendende organisatie moet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ een IHO uit een programmaland zijn waaraan een ECHE is toegekend, of een IHO uit een partnerland die met de ontvangende partner uit het programmaland een interinstitutioneel akkoord heeft ondertekend; of ○ een publieke of particuliere organisatie uit een programmaland zijn die actief is op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn: <ul style="list-style-type: none"> – kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); – lokale, regionale of nationale publieke organen; – sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden; – onderzoeksinstellingen; – stichtingen; – scholen/instituten/onderwijscentra (op elk niveau, van peuter- en kleuteronderwijs tot hoger secundair onderwijs, met inbegrip van beroepsonderwijs en volwassenenonderwijs); – organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's); – verstrekkers van diensten inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelsmobiliteit voor opleidingsdoeleinden: <p>De uitzendende organisatie moet een IHO uit een programmaland zijn waaraan een ECHE is toegekend, of een IHO uit een partnerland die een interinstitutioneel akkoord met de ontvangende partner uit het programmaland heeft ondertekend voordat de mobiliteit plaatsvindt.</p> <p>De ontvangende organisatie moet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ een IHO uit een programmaland zijn waaraan een ECHE is toegekend, of een IHO uit een partnerland die een interinstitutioneel akkoord met de ontvangende partner uit het programmaland heeft ondertekend; of ○ een publieke of particuliere organisatie uit een programmaland zijn die actief is op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Zie de voorbeelden op de vorige pagina.
---	---

Duur van de activiteit	2 dagen (5 dagen van en naar partnerlanden) tot 2 maanden, exclusief reistijd. Een onderwijsactiviteit moet hoe dan ook bestaan uit minstens 8 lesuren per week (of elke kortere verblijfsperiode).
Locatie(s) van de activiteit	De personeelsleden moeten hun mobiliteitsactiviteit uitvoeren in een ander programmaland dan het land van de uitzendende organisatie en het land van verblijf van het personeel.
In aanmerking komende deelnemers	<p>Personeelsmobiliteit voor onderwijsdoeleinden: personeel in dienst van een IHO uit een programma- of partnerland of in dienst van een publieke of particuliere organisatie die actief is op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken (met inbegrip van "doctoraatskandidaten" die daar werken), dat is uitgenodigd om te doceren aan een IHO.</p> <p>Personeelsmobiliteit voor opleidingsdoeleinden: personeel in dienst van een IHO uit een programma- of partnerland.</p>

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

TOEKENNINGSCRITERIA VOOR EEN MOBILITEITSPROJECT TUSSEN PROGRAMMALANDEN²⁸

Er vindt geen kwaliteitstoetsing plaats (de kwaliteit is reeds getoetst bij het indienen van de aanvraag van de ECHÉ of bij het selecteren van een nationaal mobiliteitsconsortium). Bijgevolg zijn er geen toekenningscriteria.

Aan elke in aanmerking komende subsidieaanvraag wordt (na toetsing aan de subsidiabiliteitscriteria) financiële steun toegekend.

Het maximale subsidiebedrag hangt af van een aantal elementen:

- het aantal mobiliteitsperioden en maanden/dagen waarop de aanvraag betrekking heeft;
- de prestaties in het verleden van de aanvrager qua aantal mobiliteitsperioden, kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de activiteiten en goed financieel beheer indien de aanvrager in voorgaande jaren een soortgelijke subsidie heeft gekregen;
- het totale nationale budget dat voor de mobiliteitsactie werd uitgetrokken.

TOEKENNINGSCRITERIA VOOR EEN MOBILITEITSPROJECT TUSSEN PROGRAMMA- EN PARTNERLANDEN

In aanmerking komende subsidieaanvragen worden (na toetsing aan de subsidiabiliteitscriteria) voor elk mobiliteitsproject met een partnerland getoetst aan de volgende criteria:

Relevantie van de strategie (maximaal 30 punten)	De mate waarin het geplande mobiliteitsproject relevant is voor de internationaliseringsstrategie van de betrokken instellingen voor hoger onderwijs (zowel in het programma- als in het partnerland) en de redenen waarom er gekozen is voor personeels- en/of studentenmobiliteit.
Kwaliteit van de samenwerkingsregelingen (maximaal 30 punten)	De mate waarin de aanvragende organisatie ervaring heeft opgedaan met gelijksoortige projecten met IHO's uit het partnerland en de mate waarin de verantwoordelijkheden, rollen en taken van de partners duidelijk verdeeld zijn.
Kwaliteit met betrekking tot ontwerp en uitvoering van activiteiten (maximaal 20 punten)	De volledigheid en kwaliteit van de regelingen voor de selectie van deelnemers, de hun geboden ondersteuning en de erkenning van hun mobiliteitsperiode (met name in het partnerland).

²⁸ Mobiliteit in beide richtingen.

**Effect en verspreiding
(maximaal 20 punten)**

De potentiële effecten van het project op deelnemers, begunstigen en partnerorganisaties op lokaal, regionaal en nationaal niveau en de kwaliteit van de maatregelen om de resultaten van het mobiliteitsproject te verspreiden op het niveau van faculteiten en instellingen, en in voorkomend geval daarbuiten, in zowel programma- als partnerlanden.

De voorstellen moeten een minimumscore van 70 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een minimumscore behalen van 15 punten voor de categorieën "Relevantie van de strategie" en "Kwaliteit van de samenwerkingsregelingen" en een minimumscore van 10 punten voor de categorieën "Kwaliteit met betrekking tot ontwerp en uitvoering van activiteiten" en "Effect en verspreiding".

Aanvullende criteria

Naast de hierboven beschreven algemene criteria kan een nationaal agentschap, wanneer het budget voor een bepaalde partnerregio of een bepaald partnerland beperkt is, ervoor kiezen de vraag te beperken door een of meer aanvullende criteria uit onderstaande lijst te hanteren. Ingeval een nationaal agentschap ervoor kiest aanvullende criteria in aanmerking te nemen, moet deze beslissing vóór het verstrijken van de uiterste termijn duidelijk aan alle belanghebbenden worden bekendgemaakt en meegedeeld, met name op de website van het nationale agentschap.

- Het niveau van de opleiding (bijvoorbeeld een beperking van de aanvragen tot slechts één of twee cycli – bachelorgraad, mastergraad of doctoraatsniveau);
- uitsluitend personeelsmobiliteit toestaan, of uitsluitend studentenmobiliteit;
- de duur van de mobiliteitsperioden beperken.

Het eigenlijke subsidiebedrag dat aan een instelling voor hoger onderwijs wordt toegekend, hangt af van een aantal elementen:

- het aantal mobiliteitsperioden en maanden/dagen waarop de aanvraag betrekking heeft;
- het budget dat voor de mobiliteitsactie is toegewezen in het respectievelijke partnerland of de partnerregio;
- het geografisch evenwicht binnen een bepaalde regio of subregio.

WELKE ACCREDITATIE HEBBEN AANVRAGERS NODIG VOOR DIT MOBILITEITSPROJECT?

ERASMUS-HANDVEST VOOR HOGER ONDERWIJS

De toekenning van een Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE) is een eerste vereiste voor alle in een programmaland gevestigde instellingen voor hoger onderwijs die hetzij als afzonderlijke IHO, hetzij als lid van een nationaal mobiliteitsconsortium aan een mobiliteitsproject voor hoger onderwijs willen deelnemen. Elk jaar publiceert de Europese Commissie via het Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur een specifieke oproep tot het indienen van voorstellen waarin de gedetailleerde voorwaarden en kwalitatieve criteria zijn vastgesteld waaraan de instelling moet voldoen om een ECHE toegekend te krijgen. Deze oproep kan worden geraadpleegd op de website van het Uitvoerend Agentschap.

IHO's die in een partnerland zijn gevestigd, moeten worden geaccrediteerd door de relevante nationale instantie voor accreditatie. Aangezien zij niet voor het ECHE in aanmerking komen, moeten zij bovendien een interinstitutioneel akkoord met hun partner(s) uit een programmaland hebben ondertekend waarin de beginselen van het ECHE zijn samengevat.

CERTIFICAAT VAN MOBILITEITSCONSORTIUM VOOR HOGER ONDERWIJS

Een organisatie uit een programmaland die een aanvraag indient namens een nationaal mobiliteitsconsortium, moet in het bezit zijn van een geldig certificaat van mobiliteitsconsortium. Dit certificaat wordt toegekend door hetzelfde nationale agentschap dat het verzoek om financiering van een mobiliteitsproject voor hoger onderwijs evalueert. De verzoeken om accreditatie mogen tegelijkertijd met de subsidieaanvragen voor mobiliteitsprojecten worden ingediend. De subsidie voor mobiliteitsprojecten wordt echter alleen toegekend aan de IHO's en organisaties die het accreditatieproces met goed gevolg hebben voltooid. Om een certificaat van mobiliteitsconsortium toegekend te krijgen, moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

In aanmerking komende deelnemende organisaties	<p>Een nationaal mobiliteitsconsortium in het hoger onderwijs kan uit de volgende deelnemende organisaties bestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ instellingen voor hoger onderwijs die in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (zie hierboven het deel "Erasmus-handvest voor hoger onderwijs" en bijlage I bij deze gids voor meer informatie over dit handvest); en ▪ elke publieke of particuliere organisatie die actief is op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken (zie voorbeelden van in aanmerking komende deelnemende organisaties op de vorige pagina). <p>Elke deelnemende organisatie moet gevestigd zijn in hetzelfde programmaland.</p>
Wie kan een aanvraag indienen?	Elke in aanmerking komende organisatie kan optreden als coördinator en kan namens alle bij het consortium betrokken organisaties een aanvraag indienen.
Aantal deelnemende organisaties	<p>Een nationaal mobiliteitsconsortium moet uit minstens drie in aanmerking komende deelnemende organisaties bestaan, waaronder twee uitzendende IHO's.</p> <p>Alle organisaties die lid zijn van het nationale mobiliteitsconsortium moeten worden geïdentificeerd op het ogenblik dat de aanvraag voor het certificaat van mobiliteitsconsortium wordt ingediend.</p>
Geldigheidsduur van het certificaat	Drie opeenvolgende jaarlijkse oproepen en uiterlijk tot in 2020/2021.
Waar aanvragen?	Bij het nationale agentschap van het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun accreditatieaanvraag uiterlijk indienen op 4 maart om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 juni van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.

TOEKENNINGSKRITERIA

De aanvraag van het nationale mobiliteitsconsortium wordt getoetst aan de volgende criteria:

Relevantie van het consortium (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor:<ul style="list-style-type: none">- de doelstellingen van de actie (zie "Wat zijn de doelstellingen van een mobiliteitsproject?");- de behoeften en doelstellingen van de organisaties die deelnemen aan de activiteiten van het consortium, en van de individuele deelnemers.▪ De mate waarin het voorstel:<ul style="list-style-type: none">- deelnemers in staat stelt hoogwaardige leerresultaten te behalen;- het verruimen van de capaciteiten en internationale werkingssfeer van de organisaties die deelnemen aan de activiteiten van het consortium;- het opleveren van meerwaarde op EU-niveau in de vorm van resultaten die niet worden bereikt in het geval dat activiteiten door elke IHO afzonderlijk worden uitgevoerd.
Kwaliteit van de consortiumsamenstelling en samenwerkingsregelingen (maximaal 20 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De mate waarin:<ul style="list-style-type: none">- het consortium beschikt over een passende samenstelling met uitzendende instellingen voor hoger onderwijs en, waar nodig, aanvullende deelnemende organisaties uit andere sociaaleconomische sectoren die beschikken over het vereiste profiel, de nodige ervaring en deskundigheid om het project in elk opzicht met succes te voltooien;- de consortiumcoördinator ervaringen heeft opgedaan met het beheer van een consortium of een soortgelijk project;- de rollen, verantwoordelijkheden en taken/middelen duidelijk verdeeld zijn, en die verdeling wijst op de inzet en actieve bijdrage van alle deelnemende organisaties;- de taken/middelen worden gebundeld en gedeeld;- de verantwoordelijkheden voor contractuele kwesties en kwesties van financieel beheer duidelijk omschreven zijn;- bij het consortium ook nieuwe deelnemers aan de actie betrokken zijn.
Kwaliteit met betrekking tot ontwerp en uitvoering van consortiumactiviteiten (maximaal 20 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van alle fasen in een mobiliteitsproject (voorbereiding, uitvoering van mobiliteitsactiviteiten en follow-up).▪ De kwaliteit van de praktische regelingen, wijze van beheer en ondersteuning (bijvoorbeeld ontvangende organisaties zoeken, onderlinge afstemming, informatie, taalkundige en interculturele ondersteuning, toezicht).▪ De kwaliteit van samenwerking, coördinatie en communicatie, niet alleen tussen de deelnemende organisaties, maar ook met andere relevante belanghebbenden.▪ Voor zover van toepassing, de kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van leerresultaten van de deelnemers, alsook het consistente gebruik van Europese instrumenten voor transparantie en erkenning.▪ Indien van toepassing, de geschiktheid van maatregelen om deelnemers aan de mobiliteitsactiviteiten te selecteren en om kansarmen aan te zetten tot deelname aan mobiliteitsactiviteiten.

Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van de maatregelen om de resultaten van de door het consortium geleide activiteiten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project; - buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op institutioneel, lokaal, regionaal, nationaal en/of internationaal niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de resultaten van de door het consortium geleide activiteiten, zowel binnen de deelnemende organisaties en bij partners, als elders.
--	---

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Meer specifieke regels en criteria alsook aanvullende nuttige informatie over deze actie zijn terug te vinden in bijlage I bij deze gids. Belangstellende organisaties wordt verzocht de relevante delen van deze bijlage aandachtig te lezen voordat ze financiële steun aanvragen.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

De aanvragers van mobiliteitsprojecten voor hogeronderwijsstudenten en -personeel moeten de volgende gegevens vermelden in het aanvraagformulier:

- het aantal studenten en personeelsleden dat naar verwachting aan mobiliteitsactiviteiten zal deelnemen;
- de totale duur van de geplande mobiliteitsactiviteiten per deelnemer;
- het aantal in de afgelopen twee jaar uitgevoerde mobiliteitsactiviteiten en de totale duur daarvan (studenten en personeel).

Op basis daarvan kennen de nationale agentschappen van de programmalanden de aanvragers een subsidie toe ter ondersteuning van een bepaald aantal mobiliteitsactiviteiten, tot het maximumaantal dat de aanvrager heeft opgegeven in zijn aanvraag.

Om een aanvraag in te dienen voor mobiliteitsprojecten met partnerlanden, vult de aanvrager een afzonderlijk formulier in met betrekking tot mobiliteit van en naar partnerlanden.

Voor mobiliteit met partnerlanden wordt een afzonderlijke subsidie toegekend.

Wat de financiële steun voor deze activiteiten betreft, zijn de volgende regels van toepassing:

A) FINANCIERINGSREGELS DIE GELDEN VOOR ALLE MOBILITEITSACTIVITEITEN

Subsidiabele kosten		Financierings mechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten (exclusief verblijf- en reiskosten voor deelnemers)	Kosten per eenheid	Tot en met de 100 ^e deelnemer: 350 EUR per deelnemer + vanaf de 101 ^e deelnemer: 200 EUR per extra deelnemer	Op basis van het aantal deelnemers aan mobiliteitsprojecten
Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap (exclusief reis- en verblijfkosten van begeleiders)	Werkelijke kosten	100% van de subsidiabele kosten, zoals goedgekeurd door het nationaal agentschap	Voorwaardelijk: na het selecteren van deelnemers moet het verzoek om financiële steun met redenen worden omkleed in een specifiek aanvraagformulier

ORGANISATORISCHE SUBSIDIESTEUN VOOR DE BEGUNSTIGDE (INSTELLINGEN VOOR HOGER ONDERWIJS OF CONSORTIA):

De organisatorische subsidiesteun is een tegemoetkoming in door de instellingen gemaakte kosten voor activiteiten ter ondersteuning van inkomende en uitgaande studenten- en personeelsmobiliteit, teneinde te voldoen aan het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs, in het geval van programmalanden, en aan de beginselen van het ECHE zoals die in de interinstitutionele akkoorden zijn weergegeven, in het geval van instellingen uit partnerlanden. Bijvoorbeeld:

- organisatorische regelingen met partnerinstellingen, inclusief bezoeken aan mogelijke partners, teneinde overeenstemming te bereiken over de voorwaarden van de interinstitutionele regelingen inzake selectie, voorbereiding, opvang en integratie van deelnemers aan mobiliteit; en die interinstitutionele regelingen up-to-date te houden;
- geactualiseerde studiegidsen verstrekken voor internationale studenten;
- studenten en personeel voorlichten en bijstaan;
- studenten en personeel selecteren;
- studieovereenkomsten voorbereiden met het oog op de volledige erkenning van de onderwijscomponenten van studenten; voorbereiding en erkenning van mobiliteitsovereenkomsten voor personeel;
- taalkundige en interculturele voorbereiding ten behoeve van inkomende en uitgaande studenten en personeelsleden;
- de integratie van inkomende deelnemers aan mobiliteit in de IHO vergemakkelijken;
- zorgen voor efficiënte regelingen inzake mentorschap en supervisie van deelnemers aan mobiliteit;
- specifieke regelingen treffen om de kwaliteit van bedrijfsstages voor studenten te waarborgen;
- zorgen voor de erkenning van onderwijscomponenten en bijbehorende studiepunten, uitreiken van officiële verklaringen en diplomasupplementen;
- ondersteunen van de re-integratie van deelnemers aan mobiliteit en voortbouwen op nieuw verworven competenties ten behoeve van de IHO's en gelijkwaardige instellingen.

Zowel instellingen voor hoger onderwijs uit programmalanden als die uit partnerlanden verbinden zich ertoe alle in het handvest vervatte beginselen na te leven teneinde een hoogwaardige mobiliteit te waarborgen, onder meer door ervoor te zorgen dat uitgaande deelnemers aan mobiliteit terdege voorbereid zijn op de mobiliteit en tevens over het vereiste taalvaardigheidsniveau beschikken, en geschikte taalkundige ondersteuning te verstrekken aan inkomende deelnemers aan mobiliteit. Daarbij kan nuttig gebruik worden gemaakt van bestaande voorzieningen in instellingen voor taalopleiding. IHO's die kunnen instaan voor hoogwaardige studenten- en personeelsmobiliteit, met inbegrip van taalkundige ondersteuning, tegen een lagere prijs (of omdat er financiële steun beschikbaar is uit andere financieringsbronnen dan die van de Europese Unie), zouden de mogelijkheid hebben 50 % van de organisatorische subsidiesteun over te dragen om meer mobiliteitsactiviteiten te financieren.

De begunstigen zijn hoe dan ook contractueel verplicht dergelijke hoogwaardige diensten te verstrekken. De nationale agentschappen oefenen toezicht en controle uit op hun prestaties. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de feedback die studenten en personeelsleden geven via het mobiliteitsinstrument en die rechtstreeks kan worden geraadpleegd door de nationale agentschappen en de Commissie.

De organisatorische subsidiesteun wordt berekend op basis van het totale aantal ondersteunde uitgaande deelnemers aan mobiliteit (inclusief deelnemers aan mobiliteit van wie de EU-subsidie voor de gehele mobiliteitsperiode op nihil is vastgesteld - zie hieronder) en inkomende personeelsleden van ondernemingen die lesgeven in een IHO, die de begunstigde of een lid van het nationale mobiliteitsconsortium is. Deelnemers aan mobiliteit van wie de EU-subsidie voor de gehele mobiliteitsperiode op nihil is vastgesteld, worden gerekend als ondersteunde deelnemers aan mobiliteit omdat zij profiteren van het mobiliteitskader en de organisatorische activiteiten. Bijgevolg wordt organisatorische steun ook voor deze deelnemers betaald.

Voor nationale mobiliteitsconsortia kan deze subsidie worden verdeeld onder alle nationale leden volgens de regels die zij in onderling overleg hebben vastgesteld. In het geval van mobiliteit tussen partner- en programmalanden wordt de organisatorische subsidiesteun verdeeld door de betrokken partners op een door de deelnemende instellingen onderling overeengekomen wijze.

DEELNEMERS AAN MOBILITEIT VAN WIE DE EU-SUBSIDIE OP NIHIL IS VASTGESTELD

Studenten en personeelsleden van wie de EU-subsidie op nihil is vastgesteld, zijn deelnemers aan mobiliteit die weliswaar geen EU-subsidie krijgen voor reis- en verblijfkosten, maar niettemin voldoen aan alle criteria inzake studenten- en personeelsmobiliteit en alle voordelen voor studenten en personeelsleden genieten op grond van het Erasmus+-programma. Zij kunnen regionale, nationale of andere subsidies ontvangen als tegemoetkoming in hun mobiliteitskosten. Het aantal deelnemers aan mobiliteit van wie de EU-subsidie voor de gehele

mobiliteitsperiode op nihil is vastgesteld, wordt meegerekend in de statistieken voor de prestatie-indicator waarop de toewijzing van EU-begrotingsmiddelen aan de landen wordt gebaseerd.

STEUN VOOR PERSONEN MET SPECIFIEKE BEHOEFTEN

Een persoon met specifieke behoeften is een mogelijke deelnemer die in een zodanige lichamelijke, geestelijke of gezondheidstoestand verkeert dat hij/zij zonder extra financiële steun niet aan het project of de mobiliteitsactie kan deelnemen. Instellingen voor hoger onderwijs die studenten en/of personeelsleden met specifieke behoeften hebben geselecteerd, kunnen bij het nationale agentschap aanvullende subsidiesteun aanvragen om de extra uitgaven voor hun deelname aan de mobiliteitsactiviteiten te dekken. Aan personen met specifieke behoeften kan bijgevolg meer subsidiesteun worden verleend dan de hieronder vermelde maximumwaarden van de individuele subsidiebedragen. Op hun website leggen de instellingen voor hoger onderwijs uit hoe studenten en personeelsleden met specifieke behoeften deze aanvullende subsidiesteun kunnen aanvragen.

Voor extra financiële steun ten behoeve van studenten en personeelsleden met specifieke behoeften kan ook worden geput uit andere lokale, regionale en/of nationale financieringsbronnen.

Begeleiders van studenten en van personeelsleden met specifieke behoeften hebben recht op eenzelfde bijdrage als voor personeelsmobiliteit (als de begeleider in totaal ten hoogste 60 dagen in het buitenland verblijft) of voor studentenmobiliteit (als de begeleider in totaal meer dan 60 dagen in het buitenland verblijft).

Door het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs te ondertekenen, verbinden de instellingen voor hoger onderwijs zich ertoe te zorgen voor gelijke toegang en kansgelijkheid voor alle deelnemers, ongeacht hun achtergrond. Daarom kunnen studenten en personeel met specifieke behoeften ook gebruikmaken van de ondersteunende diensten die de ontvangende instelling de plaatselijke studenten en personeelsleden aanbiedt.

ANDERE FINANCIERINGSBRONNEN

Studenten en personeelsleden kunnen in aanvulling op de EU-subsidie of ter vervanging van de EU-subsidie (deelnemers aan mobiliteit van wie de EU-subsidie op nihil is vastgesteld) regionale, nationale of andere steun krijgen die wordt beheerd door een andere organisatie dan het nationale agentschap (bijvoorbeeld ministeries of regionale overheden). De in deze gids vermelde bedragen, boven- en ondergrenzen zijn niet van toepassing op dergelijke subsidies uit andere financieringsbronnen dan de EU-begroting.

B) SUBSIDIE TER ONDERSTEUNING VAN STUDENTENMOBILITEIT

Studenten kunnen een EU-subsidie ontvangen als tegemoetkoming in hun reis- en verblijfkosten tijdens de studie- of stageperiode in het buitenland. Deze bedragen worden vastgesteld door de nationale agentschappen in overleg met de nationale autoriteiten en/of de instellingen voor hoger onderwijs op basis van objectieve en transparante criteria die hieronder worden uiteengezet. De exacte bedragen worden gepubliceerd op de websites van de nationale agentschappen en/of de instellingen voor hoger onderwijs.

CRITERIUM 1 – UITZENDEND EN ONTVANGEND LAND VAN DE STUDENT

De aan studenten toegekende EU-subsidie hangt af van de mobiliteitsstroom, te weten:

- mobiliteit naar een land met vergelijkbare kosten voor levensonderhoud: de studenten krijgen de EU-subsidie in het middensegment;
- mobiliteit naar een land met hogere kosten voor levensonderhoud: de studenten krijgen de EU-subsidie in het bovensegment;
- mobiliteit naar een land met lagere kosten voor levensonderhoud: de studenten krijgen de EU-subsidie in het ondersegment.

De programmalanden worden onderverdeeld in de volgende drie groepen:

Groep 1 Programmalanden met hoge kosten voor levensonderhoud	Denemarken, Ierland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Finland, Zweden, Verenigd Koninkrijk, Liechtenstein, Noorwegen
Groep 2 Programmalanden met middelhoge kosten voor levensonderhoud	België, Tsjechië, Duitsland, Griekenland, Spanje, Kroatië, Cyprus, Luxemburg, Nederland, Portugal, Slovenië, IJsland, Turkije

Groep 3 Programmalanden met lage kosten voor levensonderhoud	Bulgarije, Estland, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Roemenië, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië
---	--

De door de nationale agentschappen bepaalde bedragen worden vastgesteld binnen de volgende boven- en ondergrenzen:

- EU-subsidie in het middensegment: het middensegment, met subsidies tussen **200 en 450 EUR per maand**, is van toepassing op activiteiten voor mobiliteit naar een land met vergelijkbare kosten voor levensonderhoud: a) van landen uit groep 1 naar landen uit groep 1, b) van landen uit groep 2 naar landen uit groep 2 en c) van landen uit groep 3 naar landen uit groep 3.
- EU-subsidie in het bovensegment: komt overeen met het door het nationale agentschap toegepaste middensegment, vermeerderd met minstens 50 EUR, en ligt tussen **250 en 500 EUR per maand**. Dit is van toepassing op activiteiten voor mobiliteit naar een land met hogere kosten voor levensonderhoud: a) van landen uit groep 2 naar landen uit groep 1 en b) van landen uit groep 3 naar landen uit groep 1 en 2.
- EU-subsidie in het ondersegment: komt overeen met het door het nationale agentschap toegepaste middensegment, verminderd met minstens 50 EUR, en ligt tussen **150 en 400 EUR per maand**. Dit is van toepassing op activiteiten voor mobiliteit naar een land met lagere kosten voor levensonderhoud: a) van landen uit groep 1 naar landen uit groep 2 en 3 en b) van landen uit groep 2 naar landen uit groep 3.

De nationale agentschappen houden rekening met twee specifieke criteria om te bepalen welke bedragen van toepassing zijn op de begunstigden in hun land:

- de beschikbaarheid en omvang van andere medefinancieringsbronnen van publieke of particuliere organen op lokaal, regionaal of nationaal niveau ter aanvulling van de EU-subsidie;
- de algemene vraag bij studenten die van plan zijn in het buitenland te studeren of een opleiding te volgen.

De nationale agentschappen mogen hun instellingen voor hoger onderwijs meer armslag geven door grenzen vast te stellen in plaats van bedragen op nationaal niveau. Dit besluit moet berusten op gerechtvaardigde gronden, bijvoorbeeld in landen waar op regionaal of institutioneel niveau medefinanciering beschikbaar is.

CRITERIUM 2 - EXTRA STEUN VOOR SPECIFIEKE DOELGROEPEN, ACTIVITEITEN EN UITZENDENDE LANDE/GEBIEDEN

Studenten uit kansarme milieus (niet zijnde studenten met specifieke behoeften)

Samen met de nationale agentschappen die verantwoordelijk zijn voor uitvoering van Erasmus+ in een bepaald programmaland kunnen de nationale autoriteiten beslissen (waarbij zij, afhankelijk van de steun die al op nationaal niveau wordt verstrekt, kunnen kiezen of al dan niet aanvullende steun wordt verleend) dat alle IHO's in hun land de individuele EU-subsidiesteun ten behoeve van studenten uit kansarme milieus moeten aanvullen met een bedrag **tussen 100 en 200 EUR per maand**. De exacte omvang en toe te passen criteria worden op nationaal niveau vastgesteld door de nationale autoriteiten.

Studenten die een stage volgen

Studenten die een stage volgen ontvangen in aanvulling op de EU-subsidie een bedrag **tussen 100 en 200 EUR per maand**. De exacte omvang wordt bepaald door de nationale agentschappen en/of instellingen voor hoger onderwijs volgens de vraag naar en het medefinancieringsniveau voor dit soort mobiliteit. Alle studenten in dezelfde instelling voor hoger onderwijs moeten hoe dan ook steun van gelijke omvang krijgen, ongeacht eventuele aanvullingen en/of bijdragen in natura die de student van het gastbedrijf ontvangt. In dit geval is de aanvulling voor studenten uit kansarme milieus niet van toepassing. In het geval van mobiliteit van deelnemers uit partnerlanden vormt academische verdienste het eerste criterium bij de selectie van studenten, maar in het geval van gelijkwaardige academische verdiensten moet de voorkeur uitgaan naar studenten met een minder bevoorrechte sociaaleconomische achtergrond.

Studenten uit ultraperifere programmalanden en gebieden

Gezien de problemen in verband met de grote afstand van andere programmalanden ontvangen de studenten uit ultraperifere gebieden, Cyprus, IJsland, Malta en landen of gebieden overzee (LGO's) de volgende hogere bedragen als individuele steun:

Van	Aan	Bedrag
Ultraperifere gebieden, Cyprus, IJsland en Malta, landen of gebieden overzee	Landen uit groep 1	750 EUR per maand
	Landen uit groep 2	700 EUR per maand
	Landen uit groep 3	650 EUR per maand

Behalve de hierboven genoemde bedragen voor individuele steun ontvangen studenten van deze landen de volgende aanvullende bedragen om hen te helpen hun reiskosten te dekken:

Reisafstand ²⁹	Bedrag
Tussen 100 en 499 km	180 EUR per deelnemer
Tussen 500 en 1 999 km	275 EUR per deelnemer
Tussen 2 000 en 2 999 km	360 EUR per deelnemer
Tussen 3 000 en 3 999 km	530 EUR per deelnemer
Tussen 4 000 en 7 999 km	820 EUR per deelnemer
8 000 km of meer	1 100 EUR per deelnemer

In dit geval is de aanvulling voor stages of studenten uit kansarme milieus niet van toepassing.

Door de instellingen voor hoger onderwijs bepaalde omvang van de financiële steun

De instellingen voor hoger onderwijs moeten hoe dan ook de volgende beginselen en criteria in acht nemen bij het bepalen en/of toepassen van de EU-steunbedragen in hun instelling:

- De steunbedragen moeten op objectieve en transparante wijze worden bepaald en/of toegepast met inachtneming van alle hierboven toegelichte beginselen en methoden (dat wil zeggen rekening houdend met de mobiliteitsstroom en aanvullende specifieke financiering).
- Met uitzondering van de studenten uit kansarme milieus of studenten met specifieke behoeften moet de toegekende subsidie gelijk zijn in omvang voor alle studenten die zich naar dezelfde groep landen verplaatsen voor hetzelfde soort mobiliteit, dat wil zeggen om te studeren of om een stage te volgen.

Studenten van en naar partnerlanden

De bedragen voor individuele steun als omschreven door de nationale agentschappen worden als volgt vastgesteld:

Van	Naar	Bedrag
Begunstigde partnerlanden	Programmalanden uit groep 1	850 EUR per maand
	Programmalanden uit groep 2	800 EUR per maand
	Programmalanden uit groep 3	750 EUR per maand
Programmalanden	Partnerlanden	650 EUR per maand

Behalve de hierboven genoemde bedragen voor individuele steun ontvangen studenten die van partnerlanden komen of naar partnerlanden gaan de volgende aanvullende bedragen om hen te helpen hun reiskosten te dekken:

Reisafstand ³⁰	Bedrag
Tussen 100 en 499 km	180 EUR per deelnemer
Tussen 500 en 1 999 km	275 EUR per deelnemer
Tussen 2 000 en 2 999 km	360 EUR per deelnemer
Tussen 3 000 en 3 999 km	530 EUR per deelnemer
Tussen 4 000 en 7 999 km	820 EUR per deelnemer
8 000 km of meer	1 100 EUR per deelnemer

²⁹ Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening (http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm). De afstand van een enkele reis moet worden gebruikt voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis.

³⁰ Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening (http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm). De afstand van een enkele reis moet worden gebruikt voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis.

C) SUBSIDIE TER ONDERSTEUNING VAN PERSONEELSMOBILITEIT

De volgende EU-subsidie wordt toegekend aan personeelsleden als tegemoetkoming in hun reis- en verblijfkosten tijdens de in het buitenland doorgebrachte periode:

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ³¹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ³² .
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	
Individuele steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met het verblijf van de deelnemers tijdens de activiteit	Kosten per eenheid	Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: <input type="text" value="A1.1"/> per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 % van <input type="text" value="A1.1"/> per dag per deelnemer	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).

³¹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

³² Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

TABEL A – INDIVIDUELE STEUN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

De bedragen hangen af van het ontvangende land. Deze bedragen worden vastgesteld binnen de in de onderstaande tabel aangegeven boven- en ondergrens. De nationale agentschappen houden in overleg met de nationale autoriteiten rekening met twee specifieke criteria om te bepalen welke bedragen van toepassing zijn op de begunstigden in hun land:

- de beschikbaarheid en omvang van andere medefinancieringsbronnen van publieke of particuliere organen op lokaal, regionaal of nationaal niveau ter aanvulling van de EU-subsidie;
- de algemene vraag bij personeelsleden die van plan zijn in het buitenland les te geven of een opleiding te volgen.

Op alle landen van bestemming moet hetzelfde percentage binnen de boven- en ondergrens worden toegepast. Het is niet mogelijk om voor alle landen van bestemming hetzelfde bedrag te geven.

Ontvangend land	Personeel uit programmalanden	Personeel uit partnerlanden
	Boven-/ondergrens (per dag)	Bedrag (per dag)
	A1.1	A1.2
Denemarken, Ierland, Nederland, Zweden, Verenigd Koninkrijk	80-160	160
België, Bulgarije, Tsjechië, Griekenland, Frankrijk, Italië, Cyprus, Luxemburg, Hongarije, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Finland, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije	70-140	140
Duitsland, Spanje, Letland, Malta, Portugal, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	60-120	120
Estland, Kroatië, Litouwen, Slovenië	50-100	100
Partnerlanden	160	Niet subsidiabel

De nationale agentschappen mogen hun instellingen voor hoger onderwijs meer armslag geven voor mobiliteitsactiviteiten tussen programmalanden door grenzen vast te stellen in plaats van bedragen op nationaal niveau. Dit besluit moet berusten op gerechtvaardigde gronden, bijvoorbeeld in landen waar op regionaal of institutioneel niveau medefinanciering beschikbaar is. De exacte bedragen worden gepubliceerd op de websites van elk nationaal agentschap en de instellingen voor hoger onderwijs.

MOBILITEITSPROJECT VOOR LERENDEN EN PERSONEEL VAN BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING

Dit mobiliteitsproject kan uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:

Mobiliteit van lerenden:

- een **stage in beroepsonderwijs/-opleiding** in het buitenland gedurende maximaal 12 maanden.

Deze activiteit staat open voor leerlingen en studenten in scholen voor beroepsopleiding. De lerenden lopen in een ander land stage in het kader van de beroepsopleiding. Zij worden ontvangen op een werkplek (in een onderneming of andere relevante organisatie) of op een school voor beroepsonderwijs en -opleiding (met perioden van werkplekieren in een onderneming of andere relevante organisatie).

Elke mobiliteitsactiviteit vindt plaats overeenkomstig een kwaliteitskader dat een studieovereenkomst omvat en dat vooraf door de uitzendende en ontvangende organisaties wordt overeengekomen om de hoge kwaliteit van de activiteit te waarborgen.

De leerresultaten worden formeel erkend en gevalideerd op institutioneel niveau; zo nodig worden cursusinhouden aangepast zodat de mobiliteitsperiode in het buitenland goed aansluit bij de beroepsopleiding waarvoor de leerling/student is ingeschreven.

Om voor jongeren de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt te verbeteren en de overgang naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken, kunnen ook pas afgestudeerden uit scholen voor beroepsonderwijs en -opleiding of ondernemingen die beroepsonderwijs/-opleiding aanbieden aan leerlingen deelnemen aan deze activiteit.

Personeelsmobiliteit:

- **onderwijs- en opleidingsopdrachten:** deze activiteit stelt personeel van scholen voor beroepsonderwijs en -opleiding in staat onderwijs te geven in een partnerschool voor beroepsonderwijs en -opleiding in het buitenland. Ook personeel van ondernemingen krijgt via deze activiteit de kans opleiding te geven bij een organisatie voor beroepsonderwijs en -opleiding in het buitenland.
- **opleiding van personeel:** deze activiteit ondersteunt de beroepsontwikkeling van personeel van beroepsonderwijs/-opleiding in de vorm van een stage of job shadowing/een observatieperiode in het buitenland in een onderneming of andere organisatie voor beroepsonderwijs en -opleiding.

De leermobiliteit van personeel die door Erasmus+ wordt ondersteund, moet:

- passen in een strategische aanpak van de deelnemende organisaties (met het oog op de modernisering en internationalisering van hun missie);
- tegemoetkomen aan duidelijk onderkende behoeften inzake personeelsontwikkeling en worden geflankeerd door passende selectie-, voorbereidings- en follow-upmaatregelen;
- waarborgen dat de leerresultaten van deelnemende personeelsleden naar behoren worden erkend, en ervoor zorgen dat ze worden verspreid en algemeen toegepast binnen de organisatie.

De organisaties die deelnemen aan het mobiliteitsproject vervullen de volgende rollen en taken:

- **Aanvragende organisatie:** vraagt het mobiliteitsproject aan, ondertekent en beheert de subsidieovereenkomst en brengt verslag uit. De aanvrager kan een consortiumcoördinator zijn die aan het hoofd staat van een nationaal mobiliteitsconsortium van partnerorganisaties in hetzelfde land met het doel lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding uit te zenden zodat ze kunnen deelnemen aan activiteiten in het buitenland. De coördinator van een nationaal mobiliteitsconsortium kan ook, zij het niet noodzakelijkerwijs, optreden als uitzendende organisatie;
- **Uitzendende organisatie:** selecteert lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding en zendt ze uit naar het buitenland.
- **Ontvangende organisatie:** ontvangt lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding uit het buitenland en biedt hun een activiteitenprogramma, of geniet een door dit personeel gegeven opleidingsactiviteit.
- **Intermediaire organisatie:** een organisatie die actief is op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugd. Deze organisatie is een partner van een nationaal mobiliteitsconsortium, maar geen uitzendende organisatie. Haar rol kan erin bestaan de administratieve procedures van de uitzendende organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding te delen en te vereenvoudigen, in het geval van stages de leerlingen-/studentenprofielen beter af te stemmen op de behoeften van ondernemingen, en deelnemers gezamenlijk voor te bereiden.

De uitzendende en ontvangende organisaties moeten vóór het begin van de mobiliteitsperiode overeenstemming bereiken met de studenten/personeelsleden over de uit te voeren activiteiten, respectievelijk in een

studieovereenkomst wat de studenten betreft en in een mobiliteitsovereenkomst wat de personeelsleden betreft. In deze overeenkomsten worden de nagestreefde leerresultaten voor de leerperiode in het buitenland vastgesteld, worden de vormvoorschriften inzake erkenning gespecificeerd en worden de rechten en verplichtingen van elke partij opgesomd.

Lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding die gedurende 1 maand of langer aan een mobiliteitsactiviteit deelnemen, komen in aanmerking voor taalkundige ondersteuning. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd. De Europese Commissie maakt deze dienst toegankelijk voor in aanmerking komende deelnemers zodat zij hun kennis van vreemde talen kunnen toetsen en, waar nodig, de meest geschikte methode voor taalonderwijs kunnen kiezen vóór en/of tijdens de mobiliteitsperiode (zie bijlage I bij deze gids voor meer bijzonderheden).

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM DIT PROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een mobiliteitsproject voor beroepsonderwijs en -opleiding moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

ALGEMENE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

<p>Subsidiabele activiteiten</p>	<p>Een mobiliteitsproject voor beroepsonderwijs en -opleiding moet uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ stages voor lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding in instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding in het buitenland; ▪ stages voor lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding in ondernemingen in het buitenland; ▪ onderwijs- en opleidingsopdrachten in het buitenland; ▪ opleiding van personeel in het buitenland.
<p>In aanmerking komende deelnemende organisaties</p>	<p>Deelnemende organisaties kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ publieke of particuliere organisaties die actief zijn op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding ("organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding"); of ▪ publieke of particuliere organisaties die actief zijn op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. <p>Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – scholen/instituten/centra voor beroepsonderwijs en -opleiding; – kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); – sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden; – lokale, regionale of nationale publieke organen; – onderzoeksinstituten; – stichtingen; – scholen/instituten/onderwijscentra (op elk niveau, van peuter- en kleuteronderwijs tot hoger secundair onderwijs, met inbegrip van volwassenenonderwijs); – organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's); – verstrekkers van diensten inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting; – beleidsorganen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding. <p>Elke deelnemende organisatie moet gevestigd zijn in een programmaland.</p>
<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een organisatie voor beroepsonderwijs en -opleiding die lerenden en personeel uitzendt naar het buitenland; ▪ de coördinator van een nationaal mobiliteitsconsortium. <p>Natuurlijke personen kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen.</p>

Aantal deelnemende organisaties	<p>Een mobiliteitsactiviteit heeft een transnationale opzet, wat betekent dat minstens twee deelnemende organisaties (ten minste een uitzendende en ten minste een ontvangende organisatie) uit verschillende landen daarbij betrokken zijn.</p> <p>Worden de projecten voorgesteld door een nationaal mobiliteitsconsortium, dan moeten alle leden van het consortium uit hetzelfde programmaland afkomstig zijn en dienen ze te worden geïdentificeerd op het ogenblik dat een subsidie wordt aangevraagd. Een consortium moet minstens uit 3 organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding bestaan.</p>
Projectduur	1 of 2 jaar. De aanvrager moet in de aanvraagfase de duur kiezen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.
Waar aanvragen?	Bij het nationale agentschap van het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 4 maart om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 juni van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
Overige criteria	Een organisatie voor beroepsonderwijs en -opleiding of een nationaal mobiliteitsconsortium kan slechts één aanvraag indienen per selectieronde. Niettemin mag een organisatie voor beroepsonderwijs en -opleiding behoren tot, of instaan voor de coördinatie van verschillende nationale mobiliteitsconsortia die tegelijkertijd een aanvraag indienen.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITEIA MET HET OOG OP MOBILITEIT VAN LERENDEN

Duur van de activiteit	2 weken tot 12 maanden.
Locatie(s) van de activiteit	Deelnemers moeten hun mobiliteitsactiviteit uitvoeren in het buitenland, dat wil zeggen in een ander programmaland.
In aanmerking komende deelnemers	<p>Leerlingen of studenten in beroepsonderwijs en -opleiding (voor wie werkplekieren doorgaans in de opleiding is geïntegreerd) die in het land van de uitzendende organisatie wonen. Personen die lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding in het buitenland begeleiden.</p> <p>Pas afgestudeerden van een school voor beroepsonderwijs en -opleiding of onderneming (d.w.z. voormalige leerlingen) kunnen ook deelnemen aan de activiteit. Pas afgestudeerden moeten hun stage in het buitenland voltooien binnen één jaar na het afstuderen.</p>

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITEIA MET HET OOG OP PERSONEELSMOBILITEIT

Duur van de activiteit	2 dagen tot 2 maanden, exclusief reistijd.
Locatie(s) van de activiteit	Deelnemers moeten hun mobiliteitsactiviteit uitvoeren in het buitenland, dat wil zeggen in een ander programmaland.
In aanmerking komende deelnemers	<p>Personeel dat bevoegd is voor beroepsonderwijs en -opleiding (zoals leerkrachten, opleiders, functionarissen voor internationale mobiliteit, personeel in een bestuurlijke of adviserende functie enzovoort) en werkt bij de uitzendende organisatie(s). Wat onderwijs- en opleidingsopdrachten betreft, staat de actie bovendien ook open voor personen uit ondernemingen, de publieke sector en/of maatschappelijke organisaties.</p>

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen van de actie (zie "Wat zijn de doelstellingen van een mobiliteitsproject?"); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de individuele deelnemers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - deelnemers in staat stelt hoogwaardige leerresultaten te behalen; - de capaciteiten en de internationale werkingsfeer van de deelnemende organisaties verruimt.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 40 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van alle fasen van het projectvoorstel (voorbereiding, uitvoering van mobiliteitsactiviteiten en follow-up). ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen en de voorgestelde activiteiten. ▪ De kwaliteit van de praktische regelingen, beheersvoorschriften en vormen van ondersteuning. ▪ De kwaliteit van het voorbereidingsproces ten behoeve van de deelnemers. ▪ De kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van leerresultaten van de deelnemers, alsook het consistente gebruik van de Europese instrumenten voor transparantie en erkenning. ▪ De geschiktheid van maatregelen om deelnemers te selecteren voor en/of te betrekken bij de mobiliteitsactiviteiten. ▪ Indien van toepassing, de kwaliteit van samenwerking en communicatie, niet alleen tussen de deelnemende organisaties, maar ook met andere relevante belanghebbenden.
<p>Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project; - buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximumaantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 20 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering").

SUBSIDIETOEKENNING

Het maximale subsidiebedrag voor geselecteerde projecten hangt af van een aantal elementen:

- het aantal en de duur van de mobiliteitsperioden waarop de aanvraag betrekking heeft;
- de prestaties in het verleden van de aanvrager qua aantal mobiliteitsperioden, kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de activiteiten en goed financieel beheer indien de aanvrager in voorgaande jaren een soortgelijke subsidie heeft gekregen;
- het totale nationale budget dat voor de mobiliteitsactie werd uitgetrokken.

ACCREDITATIE MET BETREKKING TOT MOBILITEIT IN HET KADER VAN BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING - Het "Erasmus+-mobiliteitshandvest voor beroepsonderwijs en -opleiding"

In 2014 zal de Europese Commissie een oproep doen tot het indienen van aanvragen voor het Erasmus+-mobiliteitshandvest voor beroepsonderwijs en -opleiding. Het Erasmus+-mobiliteitshandvest voor

beroepsonderwijs en -opleiding wil organisaties die aangetoond hebben dat zij kwaliteit leveren bij het organiseren van mobiliteit voor lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding aanmoedigen om hun Europese strategieën verder uit te bouwen. Het handvest beoogt de procedures te vereenvoudigen waarmee uitzendende organisaties een subsidieaanvraag indienen, mobiliteit voor lerenden en personeel organiseren en verslag uitbrengen over hun activiteiten, en wil tegelijkertijd kwaliteit inzake mobiliteit belonen, stimuleren en verder ontwikkelen.

Vanaf 2015 worden houders van het handvest geselecteerd en vanaf 2016 krijgen zij de mogelijkheid op een vereenvoudigde wijze een aanvraag in te dienen voor mobiliteit voor lerenden en personeel van beroepsopleiding en -onderwijs in het kader van kernactie 1. Het handvest zal worden toegekend voor de gehele duur van het Erasmus+-programma, maar kan worden ingetrokken indien de houders van het handvest de kwaliteitsnormen waarmee zij het handvest hebben verkregen niet handhaven.

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Meer verplichte criteria en aanvullende nuttige gegevens over deze actie zijn terug te vinden in bijlage I bij deze gids. Belangstellende organisaties wordt verzocht de relevante delen van deze bijlage aandachtig te lezen voordat ze financiële steun aanvragen.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het budget voor het mobiliteitsproject wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

A) FINANCIERINGSREGELS DIE GELDEN VOOR ALLE MOBILITEITSACTIVITEITEN

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ³³ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ³⁴ .
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten (exclusief verblijfkosten voor deelnemers), met inbegrip van (didactische, interculturele, taalkundige) voorbereiding, monitoring en ondersteuning van deelnemers tijdens de mobiliteitsperiode, validering van leerresultaten	Kosten per eenheid	Tot en met de 100 ^e deelnemer: 350 EUR per deelnemer + vanaf de 101 ^e deelnemer: 200 EUR per extra deelnemer	Op basis van het aantal deelnemers
Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap en begeleiders (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de	Werkelijke kosten	Maximaal 100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier

³³ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

³⁴ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

	rubrieken "reiskosten" of "individuele steun")			
Buitengewone kosten	Extra kosten ter bevordering van de deelname van kansarme lerenden (exclusief reiskosten en kosten voor individuele steun voor deelnemers en begeleiders). Kosten voor een financiële garantie, indien het nationale agentschap daarom verzoekt.	Werkelijke kosten	Kosten voor financiële garantie: 75 % van de subsidiabele kosten Andere kosten: 100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier.

B) AANVULLENDE FINANCIERING TER ONDERSTEUNING VAN MOBILITEIT VAN LERENDEN IN HET KADER VAN BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Individuele steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met het verblijf van de deelnemers tijdens de activiteit, met inbegrip van begeleiders.	Kosten per eenheid	Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: <u>A2.1</u> per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 % van <u>A2.1</u> per dag per deelnemer + tussen de 61 ^e dag van de activiteit tot maximaal 12 maanden: 50 % van <u>A2.1</u> per dag per deelnemer ³⁵	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).
Taalkundige ondersteuning	Kosten die verband houden met de ondersteuning van deelnemers – voorafgaand aan hun vertrek of tijdens de activiteit – ter verbetering van de kennis van de taal die ze zullen gebruiken om te studeren of een opleiding te volgen tijdens de activiteit.	Kosten per eenheid	Alleen voor activiteiten die 1 tot 12 maanden duren: 150 EUR per deelnemer die taalkundige ondersteuning nodig heeft	Voorwaardelijk: aanvragers moeten verzoeken om ondersteuning in de instructietaal van de activiteit op basis van de taalbehoeften van deelnemers waarin niet wordt voorzien door de centrale onlinedienst.

³⁵ Voor begeleiders zijn de bedragen voor personeel van beroepsonderwijs en-opleiding van toepassing. Zie de begrotingsrubriek "Individuele steun" in deel C) Aanvullende financiering ter ondersteuning van personeelsmobiliteit in het kader van beroepsonderwijs en-opleiding. In uitzonderlijke gevallen, wanneer de begeleider gedurende meer dan 60 dagen in het buitenland moet verblijven, worden extra verblijfskosten vanaf de 61^e dag ondersteund uit de begrotingsrubriek "Steun voor personen met specifieke behoeften".

C) AANVULLENDE FINANCIERING TER ONDERSTEUNING VAN PERSONEELSMOBILITEIT IN HET KADER VAN BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Individuele steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met het verblijf van de deelnemers tijdens de activiteit, met inbegrip van begeleiders.	Kosten per eenheid	Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: <u>A2.2</u> per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 % van <u>A2.2</u> per dag per deelnemer	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).

TABEL 1 – INDIVIDUELE STEUN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

De steunbedragen hangen af van het land waar de activiteit plaatsvindt. Elk nationaal agentschap bepaalt op basis van objectieve en transparante criteria welke bedragen gelden voor de in zijn land ingediende projecten. Deze bedragen worden vastgesteld binnen de in de onderstaande tabel aangegeven boven- en ondergrens. De exacte bedragen worden gepubliceerd op de websites van elk nationaal agentschap.

	Mobiliteit van lerenden	Personeelsmobiliteit (of mobiliteit van begeleiders)
	Boven-/ondergrens (per dag)	Boven-/ondergrens (per dag)
	A2.1	A2.2
België	23-92	70-140
Bulgarije	23-92	70-140
Tsjechië	23-92	70-140
Denemarken	27-108	80-160
Duitsland	21-84	60-120
Estland	18-72	50-100
Ierland	25-100	80-160
Griekenland	22-88	70-140
Spanje	21-84	60-120
Frankrijk	25-100	70-140
Kroatië	18-72	50-100
Italië	23-92	70-140
Cyprus	24-96	70-140
Letland	21-84	60-120
Litouwen	18-72	50-100
Luxemburg	24-96	70-140
Hongarije	22-88	70-140
Malta	21-84	60-120
Nederland	26-104	80-160
Oostenrijk	23-92	70-140
Polen	22-88	70-140
Portugal	20-80	60-120
Roemenië	22-88	70-140
Slovenië	18-72	50-100
Slowakije	21-84	60-120
Finland	24-96	70-140
Zweden	26-104	80-160
Verenigd Koninkrijk	28-112	80-160
Voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	21-84	60-120
IJsland	25-100	70-140
Liechtenstein	22-88	70-140
Noorwegen	22-88	70-140
Turkije	22-88	70-140

MOBILITEITSPROJECT VOOR PERSONEEL IN SCHOOLONDERWIJS

Dit mobiliteitsproject kan uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:

Personeelsmobiliteit:

- **onderwijsopdrachten:** deze activiteit stelt leerkrachten of ander personeel in schoolonderwijs in staat onderwijs te geven in een partnerschool in het buitenland.
- **opleiding van personeel:** deze activiteit ondersteunt de beroepsontwikkeling van leerkrachten, schoolleiders of ander personeel in schoolonderwijs in de vorm van: a) deelname aan gestructureerde cursussen of opleidingsevenementen in het buitenland; b) job shadowing/een observatieperiode in het buitenland bij een partnerschool of andere relevante organisatie die werkzaam is op het gebied van schoolonderwijs.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE AAN DIT PROJECT DEELNEMEN?

De organisaties die deelnemen aan het mobiliteitsproject vervullen de volgende rollen en taken:

- Aanvragende organisatie: vraagt het mobiliteitsproject aan, ondertekent en beheert de subsidieovereenkomst en brengt verslag uit. Indien de aanvragende organisatie een school is, functioneert deze ook als uitzendende organisatie. De aanvrager kan een consortiumcoördinator zijn die aan het hoofd staat van een nationaal mobiliteitsconsortium van partnerorganisaties in hetzelfde land met het doel personeel in schoolonderwijs uit te zenden zodat ze kunnen deelnemen aan activiteiten in het buitenland.
- Uitzendende organisatie: selecteert leerkrachten en ander personeel in schoolonderwijs en zendt ze uit naar het buitenland.
- Ontvangende organisatie: ontvangt leerkrachten en ander personeel in schoolonderwijs en biedt hun een activiteitenprogramma, of geniet een door hen gegeven onderwijsactiviteit.

De specifieke rol van de ontvangende organisatie hangt af van het soort activiteit en van de relatie met de uitzendende organisatie. Als ontvangende organisatie kan optreden:

- een cursusorganisator (bij deelname aan een gestructureerde cursus of opleidingsevenement);
- een partnerschool of andere relevante organisatie (bijvoorbeeld voor job shadowing of onderwijsopdrachten). In dit geval moeten de uitzendende en ontvangende organisaties met de deelnemers een overeenkomst opstellen voordat de activiteit van start gaat. In die overeenkomst worden de doelstellingen en activiteiten tijdens de periode in het buitenland vastgesteld en worden de rechten en verplichtingen van elke partij opgesomd.

De leermobiliteit van personeel die door Erasmus+ wordt ondersteund, moet:

- aansluiten op een Europees ontwikkelingsplan voor de uitzendende organisatie (met het oog op de modernisering en internationalisering van de missie ervan);
- tegemoetkomen aan duidelijk onderkende behoeften inzake personeelsontwikkeling;
- worden geflankeerd door passende selectie-, voorbereidings- en follow-upmaatregelen;
- waarborgen dat de leerresultaten van deelnemende personeelsleden naar behoren worden erkend;
- ervoor zorgen dat ze worden verspreid en algemeen toegepast binnen de organisatie.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM DIT PROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een mobiliteitsproject voor schoolonderwijs moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Subsidiabele activiteiten	<p>Een mobiliteitsproject voor schoolonderwijs moet uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ onderwijsopdrachten; ▪ opleiding van personeel.
In aanmerking komende deelnemende organisaties	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderwijsopdrachten: De uitzendende organisatie en de ontvangende organisatie moeten scholen zijn (dat wil zeggen instellingen die algemeen, beroeps- of technisch onderwijs verzorgen op eender welk niveau van peuter- en kleuteronderwijs tot hoger secundair onderwijs)³⁶. ▪ Opleiding van personeel: De uitzendende organisatie moet een school zijn. De ontvangende organisatie kan: <ul style="list-style-type: none"> ○ een school zijn; of ○ een publieke of particuliere organisatie zijn die actief is op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn: <ul style="list-style-type: none"> – scholen/instituten/onderwijscentra voor beroepsonderwijs en -opleiding of volwassenenonderwijs; – instellingen voor hoger onderwijs (IHO's); – kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); – sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden; – lokale, regionale of nationale publieke organen; – organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's); – onderzoeksinstellingen; – stichtingen; – verstrekkers van diensten inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting; – organisaties die cursussen of opleiding aanbieden. <p>Voor aanvragen die zijn ingediend door een nationaal mobiliteitsconsortium: De coördinerende organisatie kan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ een lokale of regionale onderwijsinstantie; of ○ een instantie voor schoolcoördinatie³⁷. <p>De andere organisaties die bij het nationale consortium betrokken zijn, moeten scholen zijn. Elke deelnemende organisatie moet gevestigd zijn in een programmaland.</p>
Wie kan een aanvraag indienen?	<p>Een school die haar personeel naar het buitenland uitzendt (individuele aanvraag);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de coördinator van een nationaal mobiliteitsconsortium (consortiumaanvraag) <p>Natuurlijke personen kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen.</p>

³⁶ Raadpleeg de lijst met in aanmerking komende scholen van elk land. Neem voor meer informatie contact op met het nationale agentschap in het betrokken land.

³⁷ Raadpleeg de lijst met in aanmerking komende organisaties van elk land. Neem voor meer informatie contact op met het nationale agentschap in het betrokken land.

Aantal deelnemende organisaties	<p>Een mobiliteitsactiviteit heeft een transnationale opzet, wat betekent dat minstens twee deelnemende organisaties (ten minste een uitzendende en ten minste een ontvangende organisatie) uit verschillende landen daarbij betrokken zijn. Uitzendende organisaties hoeven niet te worden geïdentificeerd op het ogenblik dat een subsidie wordt aangevraagd.</p> <p>Worden de projecten voorgesteld door een nationaal mobiliteitsconsortium, dan moeten alle leden van het consortium uit hetzelfde programmaland afkomstig zijn en dienen ze te worden geïdentificeerd op het ogenblik dat een subsidie wordt aangevraagd. Een consortium moet bestaan uit ten minste 3 organisaties (de coördinator en ten minste twee scholen). Er moet een organisatorisch verband bestaan tussen de scholen in het consortium en de organisatie die optreedt als consortiumcoördinator.</p>
Projectduur	1 of 2 jaar. De aanvrager moet in de aanvraagfase de duur kiezen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.
Duur van de activiteit	2 dagen tot 2 maanden, exclusief reistijd.
Locatie(s) van de activiteit	Mobiliteitsactiviteiten moeten in het buitenland worden uitgevoerd, in een ander programmaland.
In aanmerking komende deelnemers	Personeel dat bevoegd is voor schoolonderwijs (onderwijzend- en niet-onderwijzend, met inbegrip van directieleden, schoolhoofden, enzovoort) en in de uitzendende scho(o)(en) werkt, alsmede ander onderwijspersoneel (schoolinspecteurs, schooladviseurs, pedagogische begeleiders, psychologen, enzovoort) dat betrokken is bij de strategische ontwikkeling van de uitzendende scho(o)(en).
Waar aanvragen?	Bij het nationale agentschap van het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is ³⁸ .
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 4 maart om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 juni van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
Overige criteria	Een organisatie of nationaal mobiliteitsconsortium kan slechts één aanvraag indienen per selectieronde. Niettemin mag een consortiumcoördinator instaan voor de coördinatie van verschillende consortia die tegelijkertijd een aanvraag indienen.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het project (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen van de actie (zie "Wat zijn de doelstellingen van een mobiliteitsproject?"); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en de individuele deelnemers, zoals omschreven in het Europees ontwikkelingsplan. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - deelnemers in staat stelt hoogwaardige leerresultaten te behalen; - de capaciteiten en de internationale werkingssfeer van de deelnemende organisaties verruimt.
--	--

³⁸ Let op: scholen onder toezicht van nationale autoriteiten van een ander land (bijvoorbeeld lycée français, Duitse scholen, Britse "legerscholen") dienen hun aanvraag in bij het nationaal agentschap van het toezichhoudende land.

Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 40 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van alle fasen van het projectvoorstel (voorbereiding, uitvoering van mobiliteitsactiviteiten en follow-up).▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen en de voorgestelde activiteiten.▪ De kwaliteit van het Europese ontwikkelingsplan van de aanvragende organisatie.▪ De geschiktheid van maatregelen om deelnemers te selecteren voor en/of te betrekken bij de mobiliteitsactiviteiten.▪ De kwaliteit van de praktische regelingen, beheersvoorschriften en vormen van ondersteuning.▪ De kwaliteit van het voorbereidingsproces ten behoeve van de deelnemers.▪ De kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van leerresultaten van de deelnemers, alsook het consistente gebruik van de Europese instrumenten voor transparantie en erkenning.
Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren.▪ De potentiële effecten van het project:<ul style="list-style-type: none">- op individuele deelnemers en op de deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project;- buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau.▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 20 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering").

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Meer verplichte criteria en aanvullende nuttige gegevens over deze actie zijn terug te vinden in bijlage I bij deze gids. Belangstellende organisaties wordt verzocht de relevante delen van deze bijlage aandachtig te lezen voordat ze financiële steun aanvragen.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het budget voor het mobiliteitsproject wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ³⁹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁴⁰ .
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten (exclusief verblijfskosten voor deelnemers), met inbegrip van (didactische, interculturele, taalkundige) voorbereiding, monitoring en ondersteuning van deelnemers tijdens de mobiliteitsperiode, validering van leerresultaten	Kosten per eenheid	Tot en met de 100 ^e deelnemer: 350 EUR per deelnemer + vanaf de 101 ^e deelnemer: 200 EUR per extra deelnemer	Op basis van het aantal deelnemers
Individuele steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met het verblijf van de deelnemers, met inbegrip van begeleiders, tijdens de activiteit	Kosten per eenheid	Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: <u>A3.1</u> per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 % van <u>A3.1</u> per dag per deelnemer	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).

³⁹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

⁴⁰ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

Cursusgelden	Kosten die rechtstreeks verband houden met de betaling van inschrijvingsgelden voor cursussen	Kosten per eenheid	70 EUR per deelnemer per dag Maximaal 700 EUR per deelnemer aan het mobiliteitsproject	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van de cursusgelden, specifieke behoeften en buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier
Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap en begeleiders (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "individuele steun")	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	
Buitengewone kosten	Kosten voor een financiële garantie, indien het nationale agentschap daarom verzoekt	Werkelijke kosten	75 % van de subsidiabele kosten	

TABEL 1 – INDIVIDUELE STEUN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

De steunbedragen hangen af van het land waar de activiteit plaatsvindt. Elk nationaal agentschap bepaalt op basis van objectieve en transparante criteria welke bedragen gelden voor de in zijn land ingediende projecten. Deze bedragen worden vastgesteld binnen de in de onderstaande tabel aangegeven boven- en ondergrens. De exacte bedragen worden gepubliceerd op de websites van elk nationaal agentschap.

Ontvangend land	Personeelsmobiliteit
	Boven-/ondergrens (per dag)
	A3.1
Denemarken, Ierland, Nederland, Zweden, Verenigd Koninkrijk	80-160
België, Bulgarije, Tsjechië, Griekenland, Frankrijk, Italië, Cyprus, Luxemburg, Hongarije, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Finland, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije	70-140
Duitsland, Spanje, Letland, Malta, Portugal, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	60-120
Estland, Kroatië, Litouwen, Slovenië	50-100

MOBILITEITSPROJECT VOOR PERSONEEL IN VOLWASSENENONDERWIJS

Dit mobiliteitsproject kan uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:

Personeelsmobiliteit:

- **onderwijs- en opleidingsopdrachten:** personeel in organisaties voor volwassenenonderwijs krijgt via deze activiteit de kans onderwijs of opleiding te geven bij een partnerorganisatie in het buitenland;
- **opleiding van personeel:** deze activiteit ondersteunt de beroepsontwikkeling van personeel in volwassenenonderwijs in de vorm van: a) deelname aan gestructureerde cursussen of opleidingsevenementen in het buitenland; b) job shadowing/een observatieperiode in het buitenland bij een relevante organisatie die werkzaam is op het gebied van volwassenenonderwijs.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE AAN DIT PROJECT DEELNEMEN?

De organisaties die deelnemen aan het mobiliteitsproject vervullen de volgende rollen en taken:

- Aanvragende organisatie: vraagt het mobiliteitsproject aan, ondertekent en beheert de subsidieovereenkomst en brengt verslag uit. De aanvrager kan een consortiumcoördinator zijn die aan het hoofd staat van een nationaal mobiliteitsconsortium van partnerorganisaties in hetzelfde land met het doel personeel in volwassenenonderwijs uit te zenden zodat ze kunnen deelnemen aan activiteiten in het buitenland. De consortiumcoördinator kan ook, zij het niet noodzakelijkerwijs, optreden als uitzendende organisatie;
- Uitzendende organisatie: selecteert personeelsleden en beroepsbeoefenaren in het volwassenenonderwijs en zendt ze uit naar het buitenland. De uitzendende organisatie is hetzij de aanvragende organisatie, hetzij partner in een nationaal mobiliteitsconsortium.
- Ontvangende organisatie: ontvangt personeel in volwassenenonderwijs uit het buitenland en biedt dit personeel een activiteitenprogramma, of geniet een door dit personeel gegeven opleidingsactiviteit.

De specifieke rol van de ontvangende organisatie hangt af van het soort activiteit en van de relatie met de uitzendende organisatie. Als ontvangende organisatie kan optreden:

- een cursusorganisator (bij deelname aan een gestructureerde cursus of opleidingsevenement);
- een partner of andere relevante organisatie die werkzaam is op het gebied van volwassenenonderwijs (bijvoorbeeld voor job shadowing of onderwijsopdrachten). In dit geval moet de uitzendende organisatie het met de deelnemers eens worden over de doelstellingen en activiteiten tijdens de periode in het buitenland, en de rechten en verplichtingen van elke partij vaststellen voordat de activiteit van start gaat.

De leermobiliteit van personeel die door Erasmus+ wordt ondersteund, moet:

- aansluiten op een Europees ontwikkelingsplan van de uitzendende organisaties (met het oog op de modernisering en internationalisering van hun missie);
- tegemoetkomen aan duidelijk onderkende behoeften inzake personeelsontwikkeling;
- worden geflankeerd door passende selectie-, voorbereidings- en follow-upmaatregelen;
- waarborgen dat de leerresultaten van deelnemende personeelsleden naar behoren worden erkend, en ervoor zorgen dat ze worden verspreid en algemeen toegepast binnen de organisatie.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM DIT PROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een mobiliteitsproject voor volwassenenonderwijs moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Subsidiabele activiteiten	<p>Een mobiliteitsproject voor volwassenenonderwijs moet uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ onderwijs- en opleidingsopdrachten; ▪ opleiding van personeel.
In aanmerking komende deelnemende organisaties	<p>Deelnemende organisaties kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ publieke of particuliere organisaties die actief zijn op het gebied van volwassenenonderwijs ("organisaties voor volwassenenonderwijs"); <p>hetzij</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ publieke of particuliere organisaties die actief zijn op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. <p>Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – scholen/instituten/centra voor volwassenenonderwijs; – instellingen voor lerende volwassenen met specifieke behoeften; – instellingen voor hoger onderwijs (ook zij die onderwijskansen bieden aan volwassenen); – kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); – sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden; – lokale, regionale of nationale publieke organen; – onderzoeksinstituten; – stichtingen; – scholen/instituten/onderwijscentra; – organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's); – culturele organisaties, bibliotheken, musea; – verstrekkers van diensten inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting. <p>Elke deelnemende organisatie moet gevestigd zijn in een programmaland.</p>
Wie kan een aanvraag indienen?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een organisatie voor volwassenenonderwijs die haar personeel uitzendt naar het buitenland; ▪ een organisatie voor volwassenenonderwijs die optreedt als coördinator van een nationaal mobiliteitsconsortium van organisaties voor volwassenenonderwijs. <p>Natuurlijke personen kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen.</p>
Aantal deelnemende organisaties	<p>Alleen de uitzendende organisatie dient te worden geïdentificeerd op het ogenblik dat een subsidie wordt aangevraagd.</p> <p>Worden de projecten echter voorgesteld door een nationaal mobiliteitsconsortium, dan moeten alle leden van het consortium uit hetzelfde programmaland afkomstig zijn en dienen ze te worden geïdentificeerd op het ogenblik dat een subsidie wordt aangevraagd. Een consortium moet minstens uit drie organisaties voor volwassenenonderwijs bestaan.</p> <p>Bij de uitvoeringsfase van het mobiliteitsproject moeten minimaal twee organisaties (minstens één uitzendende en één ontvangende organisatie) uit verschillende programmalanden betrokken zijn.</p>
Projectduur	<p>1 of 2 jaar. De aanvrager moet in de aanvraagfase de duur kiezen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.</p>
Duur van de activiteit	<p>2 dagen tot 2 maanden, exclusief reistijd.</p>
Locatie(s) van de activiteit	<p>Deelnemers moeten hun mobiliteitsactiviteit uitvoeren in het buitenland, dat wil zeggen in een ander programmaland.</p>

In aanmerking komende deelnemers	Personeel dat bevoegd is voor volwassenenonderwijs en werkt voor de uitzendende organisatie(s) voor volwassenenonderwijs.
Waar aanvragen?	Bij het nationale agentschap van het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 4 maart om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 juni van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
Overige criteria	Een organisatie voor volwassenenonderwijs of een nationaal mobiliteitsconsortium van organisaties voor volwassenenonderwijs kan slechts eenmaal per selectieronde een aanvraag indienen. Niettemin mag een organisatie voor volwassenenonderwijs behoren tot, of instaan voor de coördinatie van verschillende consortia die tegelijkertijd een aanvraag indienen.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het project (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen van de actie (zie "Wat zijn de doelstellingen van een mobiliteitsproject?"); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de individuele deelnemers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - deelnemers in staat stelt hoogwaardige leerresultaten te behalen; - de capaciteiten en de internationale werkings sfeer van de deelnemende organisaties verruimt.
Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 40 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van alle fasen van het projectvoorstel (voorbereiding, uitvoering van mobiliteitsactiviteiten en follow-up). ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen en de voorgestelde activiteiten. ▪ De kwaliteit van het Europese ontwikkelingsplan van de aanvragende organisatie. ▪ De kwaliteit van de praktische regelingen, beheersvoorschriften en vormen van ondersteuning. ▪ De kwaliteit van het voorbereidingsproces ten behoeve van de deelnemers. ▪ De kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van leerresultaten van de deelnemers, alsook het consistente gebruik van de Europese instrumenten voor transparantie en erkenning. ▪ De geschiktheid van maatregelen om deelnemers te selecteren voor en/of te betrekken bij de mobiliteitsactiviteiten. ▪ Indien van toepassing, de kwaliteit van samenwerking en communicatie, niet alleen tussen de deelnemende organisaties, maar ook met andere relevante belanghebbenden.

Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren.▪ De potentiële effecten van het project:<ul style="list-style-type: none">- op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project;- buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau.▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten.
--	--

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 20 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering").

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Meer verplichte criteria en aanvullende nuttige gegevens over deze actie zijn terug te vinden in bijlage I bij deze gids. Belangstellende organisaties wordt verzocht de relevante delen van deze bijlage aandachtig te lezen voordat ze financiële steun aanvragen.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het budget voor het mobiliteitsproject wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ⁴¹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁴² .
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten (exclusief verblijfkosten voor deelnemers), met inbegrip van (didactische, interculturele, taalkundige) voorbereiding, monitoring en ondersteuning van deelnemers tijdens de mobiliteitsperiode, validering van leerresultaten	Kosten per eenheid	Tot en met de 100 ^e deelnemer: 350 EUR per deelnemer + vanaf de 101 ^e deelnemer: 200 EUR per extra deelnemer	Op basis van het aantal deelnemers
Individuele steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met het verblijf van de deelnemers, met inbegrip van begeleiders, tijdens de activiteit	Kosten per eenheid	Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: <u>A4.1</u> per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 % van <u>A4.1</u> per dag per deelnemer	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).

⁴¹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

⁴² Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

Cursusgelden	Kosten die rechtstreeks verband houden met de betaling van inschrijvingsgelden voor cursussen	Kosten per eenheid	70 EUR per deelnemer per dag Maximaal 700 EUR per deelnemer aan het mobiliteitsproject	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van de cursusgelden, specifieke behoeften en buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier
Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap en begeleiders (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "individuele steun")	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	
Buitengewone kosten	Kosten voor een financiële garantie, indien het nationale agentschap daarom verzoekt.	Werkelijke kosten	75 % van de subsidiabele kosten	

TABEL 1 – INDIVIDUELE STEUN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

De steunbedragen hangen af van het land waar de activiteit plaatsvindt. Elk nationaal agentschap bepaalt op basis van objectieve en transparante criteria welke bedragen gelden voor de in zijn land ingediende projecten. Deze bedragen worden vastgesteld binnen de in de onderstaande tabel aangegeven boven- en ondergrens. De exacte bedragen worden gepubliceerd op de websites van elk nationaal agentschap.

Ontvangend land	Personeelsmobiliteit
	Boven-/ondergrens (per dag)
	A4.1
Denemarken, Ierland, Nederland, Zweden, Verenigd Koninkrijk	80-160
België, Bulgarije, Tsjechië, Griekenland, Frankrijk, Italië, Cyprus, Luxemburg, Hongarije, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Finland, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije	70-140
Duitsland, Spanje, Letland, Malta, Portugal, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	60-120
Estland, Kroatië, Litouwen, Slovenië	50-100

MOBILITEITSPROJECT VOOR JONGEREN EN JEUGDWERKERS

Het grootste deel van het budget voor deze actie wordt toegewezen ter ondersteuning van transnationale activiteiten waarbij organisaties en deelnemers uit programmalanden zijn betrokken. Ongeveer 25 % van het voor deze actie beschikbare budget kan evenwel worden benut om internationale activiteiten met inbegrip van organisaties en deelnemers uit programma- en partner-buurlanden van de Europese Unie te subsidiëren (regio's 1 tot en met 4; zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen").

Een mobiliteitsproject kan uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:

Mobiliteit van jongeren:

▪ **Uitwisseling van jongeren:**

Uitwisselingsactiviteiten zijn voor jongeren uit verschillende landen de gelegenheid om elkaar te ontmoeten en met elkaar samen te leven gedurende maximaal 21 dagen. Tijdens een uitwisseling van jongeren voeren de deelnemers gezamenlijk een werkprogramma uit (een combinatie van workshops, oefensessies, debatten, rollenspellen, simulaties, buitenactiviteiten enzovoort) dat zij op voorhand hebben uitgewerkt en voorbereid. Uitwisselingsactiviteiten geven jongeren de kans om: competenties te ontwikkelen; zich bewust te worden van maatschappelijk relevante onderwerpen/themagebieden; nieuwe culturen, gebruiken en levenswijzen te ontdekken, hoofdzakelijk door peer learning; hun gevoel voor waarden als solidariteit, democratie, vriendschap enzovoort te versterken. Het leerproces bij de uitwisseling van jongeren wordt op gang gebracht door niet-formele onderwijsmethoden. Uitwisselingsactiviteiten van jongeren berusten op een transnationale samenwerking tussen twee of meer deelnemende organisaties uit verschillende EU-lidstaten en derde landen.

De volgende activiteiten komen niet in aanmerking voor subsidieverlening in het kader van uitwisselingen van jongeren: academische studiereizen; uitwisselingsactiviteiten die gericht zijn op het maken van financiële winst; uitwisselingsactiviteiten die kunnen worden aangemerkt als toerisme; festivals; vakantiereizen; concerttours.

▪ **Europees vrijwilligerswerk (EVW):**

Deze activiteit biedt jongeren tussen 17 en 30 jaar de mogelijkheid zich persoonlijk nuttig te maken door gedurende maximaal 12 maanden onbezoldigd en voltijds als vrijwilliger te werken in een ander land binnen of buiten de Europese Unie. Jonge vrijwilligers krijgen de kans een bijdrage te leveren aan de dagelijkse werkzaamheden van organisaties die actief zijn op de volgende gebieden: jongereninformatie, jeugdbeleid, persoonlijke en sociaalpedagogische ontwikkeling van jongeren, burgerzin, sociale zorg, inclusie van kansarmen, milieu, niet-formele onderwijsprogramma's, ICT- en mediageletterdheid, cultuur en creativiteit, ontwikkelingssamenwerking enzovoort.

Het aantal deelnemers aan een project kan variëren van 1 tot 30; zij oefenen hun vrijwilligersactiviteiten individueel of in groepsverband uit.

De deelnemende organisaties moeten:

- zorgen voor verblijf, accommodatie en lokaal vervoer van vrijwilligers;
- ervoor zorgen dat de voor vrijwilligers geplande taken en activiteiten voldoen aan de kwaliteitsbeginselen voor Europees vrijwilligerswerk, zoals beschreven in het EVW-handvest;
- vrijwilligers continu taakgerelateerde, taalkundige, persoonlijke en administratieve ondersteuning bieden tijdens de gehele looptijd van de activiteit.

De deelname aan een EVW-activiteit moet gratis zijn voor alle vrijwilligers, afgezien van een eventuele eigen bijdrage in reiskosten (wanneer die niet volledig worden gedekt door de Erasmus+-subsidie) en aanvullende kosten die geen verband houden met de uitvoering van de activiteit. De essentiële kosten om vrijwilligers te laten deelnemen aan de EVW-activiteit worden gedekt door de Erasmus+-subsidie of door andere financiële middelen die beschikbaar worden gesteld door de deelnemende organisaties.

Naast de ondersteuning die de vrijwilligers krijgen van de deelnemende organisaties, organiseren de nationale agentschappen of regionale Salto-centra een opleidings- en evaluatiecyclus die door elke vrijwilliger moet worden bijgewoond en die bestaat uit: a) een opleiding bij aankomst; b) een tussentijdse evaluatie voor vrijwilligerswerk dat langer duurt dan 6 maanden.

De volgende activiteiten worden niet beschouwd als Europees vrijwilligerswerk dat in aanmerking komt voor steun uit het Erasmus+-programma: incidenteel, ongestructureerd, deeltijds vrijwilligerswerk; een stage in een onderneming; een betaalde baan; een recreatieve of toeristische activiteit; een talencursus; de inzet van goedkope arbeidskrachten; een studie- of beroepsopleidingsperiode in het buitenland.

Mobiliteit van jeugdwerkers:

▪ **Opleiding van jeugdwerkers en netwerkvorming:**

Deze activiteit ondersteunt de beroepsontwikkeling van jeugdwerkers door de uitvoering van activiteiten zoals transnationale/internationale seminars, opleidingscursussen, contactbevorderende evenementen, studiebezoeken, enzovoort of door job shadowing/observatieperiodes in het buitenland bij een organisatie die zich actief met jeugdzaken bezighoudt. Al deze activiteiten worden georganiseerd door de organisaties die aan het project deelnemen.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE AAN DIT PROJECT DEELNEMEN?

De organisaties die deelnemen aan het mobiliteitsproject vervullen de volgende rollen en taken:

- Coördinator van een mobiliteitsproject voor jongeren: dient namens alle partnerorganisaties een aanvraag in voor het project als geheel.
- Uitzendende organisatie: zendt jongeren en jeugdwerkers uit naar het buitenland (en staat daarbij in voor het treffen van praktische regelingen; het voorbereiden van deelnemers voordat ze vertrekken; het ondersteunen van deelnemers in alle projectfasen);
- Ontvangende organisatie: treedt op als gastorganisatie voor de activiteit, ontwikkelt een activiteitenprogramma voor deelnemers in samenwerking met deelnemers en partnerorganisaties, ondersteunt de deelnemers in alle projectfasen.

Jonge vrijwilligers die gedurende 2 maanden of langer Europees vrijwilligerswerk verrichten, komen in aanmerking voor taalkundige ondersteuning. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd. De Europese Commissie maakt deze dienst toegankelijk voor in aanmerking komende deelnemers zodat zij hun kennis van vreemde talen kunnen toetsen en, waar nodig, de meest geschikte methode voor taalonderwijs kunnen kiezen vóór en/of tijdens de mobiliteitsperiode (zie bijlage I bij deze gids voor meer bijzonderheden).

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM DIT PROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan het mobiliteitsproject moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

ALGEMENE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Subsidiabele activiteiten	<p>Een mobiliteitsproject voor jongeren moet uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uitwisseling van jongeren; ▪ Europees vrijwilligerswerk; ▪ opleiding van jeugdwerkers en netwerkvorming.
In aanmerking komende deelnemende organisaties	<p>Deelnemende organisaties kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's); ▪ Europese jeugd-ngo's; ▪ sociale ondernemingen; ▪ lokale publieke organen; ▪ groepen jongeren die actief zijn in het jeugdwerk, maar niet noodzakelijkerwijs in het kader van een jeugdorganisatie (dat wil zeggen informele groepen jongeren); <p>alsook:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ regionale of nationale publieke organen⁴³; ▪ verenigingen van regio's; ▪ Europese groeperingen voor territoriale samenwerking; ▪ organen met winstoogmerk die zich inzetten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen <p>die gevestigd zijn in een programmaland of in een partner-buurland van de EU (regio's 1 tot en met 4; zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen").</p>

⁴³ In dit verband wordt een nationaal of regionaal publiek orgaan beschouwd als een publiek orgaan dat a) diensten verstrekt of een administratieve bevoegdheid heeft die zich uitstrekt over het gehele nationale of regionale grondgebied en b) het monopolie heeft in die zin dat geen andere organen in het land of de regio dezelfde taken vervullen (typische voorbeelden hiervan zijn ministeries, overheidsinstanties, regionale overheidsinstanties enzovoort). In dit opzicht vallen scholen, universiteiten of andere organen, zelfs indien zij overeenkomstig nationaal recht zijn opgericht, buiten deze categorie en worden zij beschouwd als publieke organen op lokaal niveau.

Wie kan een aanvraag indienen?	<p>Elke deelnemende organisatie of groep⁴⁴ die in een programmaland gevestigd is, kan een subsidie aanvragen. Deze organisatie dient de aanvraag in namens alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn.</p> <p>Een mobiliteitsproject voor jongeren wordt op een specifieke wijze gefinancierd (zie het deel "Financieringsregels") wanneer de financiële steun wordt aangevraagd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ regionale of nationale publieke organen⁴⁵; ▪ verenigingen van regio's; ▪ Europese groeperingen voor territoriale samenwerking; ▪ organen met winstoogmerk die zich inzetten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.
Aantal deelnemende organisaties en profiel daarvan	<p>Een mobiliteitsactiviteit heeft een transnationale opzet, wat betekent dat minstens twee deelnemende organisaties (uitzending en ontvangende organisatie) uit verschillende landen daarbij betrokken zijn. Bestaat een mobiliteitsproject voor jongeren uit slechts één activiteit, dan moet de coördinator ook optreden als uitzending of ontvangende organisatie. Bestaat een mobiliteitsproject voor jongeren uit meerdere activiteiten, dan kan de projectcoördinator, zij het niet noodzakelijkerwijs, optreden als uitzending of ontvangende organisatie. De coördinator kan hoe dan ook geen organisatie uit een partner-buurland van de Europese Unie zijn.</p> <p>Activiteiten binnen de programmalanden: alle deelnemende organisaties moeten afkomstig zijn uit een programmaland.</p> <p>Activiteiten met partner-buurlanden van de EU: bij de activiteit moet minstens één deelnemende organisatie uit een programmaland betrokken zijn alsook één deelnemende organisatie uit een partner-buurland van de EU.</p>
Projectduur	3 tot 24 maanden.
Waar aanvragen?	Bij het nationale agentschap van het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is.
Wanneer aanvragen?	<p>De aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 4 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 mei en 30 september van datzelfde jaar. ▪ 30 april om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 augustus en 31 december van datzelfde jaar. ▪ 1 oktober om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 januari en 31 mei van het daaropvolgende jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
Overige criteria	Voor iedere geplande projectactiviteit moet een tijdschema bij het aanvraagformulier worden gevoegd.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA VOOR DE UITWISSELING VAN JONGEREN

Duur van de activiteit	5 tot 21 dagen, exclusief reistijd.
Locatie(s) van de activiteit	De activiteit moet plaatsvinden in het land van een van de deelnemende organisaties.

⁴⁴ Als het gaat om een informele groep, moet een van de groepsleden (die minimaal 18 jaar oud moet zijn) de rol van vertegenwoordiger op zich nemen en de verantwoordelijkheid namens de groep aanvaarden.

⁴⁵ Zie vorige voetnoot.

In aanmerking komende deelnemers	Jongeren tussen 13 en 30 jaar ⁴⁶ die in het land van een uitzendende of ontvangende organisatie wonen. Groepsleiders ⁴⁷ die betrokken zijn bij de uitwisseling van jongeren moeten minstens 18 jaar zijn.
Aantal deelnemers en samenstelling van nationale groepen	Minimaal 16 en maximaal 60 deelnemers (groepsleider(s) niet meegerekend). Minimaal 4 deelnemers per groep (groepsleider(s) niet meegerekend). Elke nationale groep moet minstens één groepsleider hebben.
Overige criteria	Verband met het land dat de uitwisseling van jongeren subsidieert: Om een duidelijk verband te leggen met het land waar het nationale agentschap gevestigd is, moet bij iedere activiteit minstens één uitzendende organisatie of de ontvangende organisatie afkomstig zijn uit het land van het nationale agentschap waarbij de aanvraag wordt ingediend. Vorbereidend bezoek: Als het project voorziet in een voorbereidend bezoek, moet worden voldaan aan de volgende subsidiabiliteitscriteria: <ul style="list-style-type: none"> ▪ duur van het voorbereidende bezoek: maximaal 2 dagen (exclusief reisdagen); ▪ aantal deelnemers: 1 deelnemer per groep. Het aantal deelnemers mag worden verhoogd tot 2 op voorwaarde dat minstens 1 van de deelnemers een jongere is die aan de activiteit deelneemt.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA VOOR EUROPEES VRIJWILLIGERSWERK

Accreditatie	Alle deelnemende organisaties die betrokken zijn bij een activiteit in het kader van Europees vrijwilligerswerk (EVW) moeten in het bezit zijn van een geldige EVW-accreditatie (meer informatie is te vinden in bijlage I bij deze gids onder "Europees vrijwilligerswerk").
Duur van de activiteit	2 tot 12 maanden. Om de opleiding bij aankomst vlotter te laten verlopen, moet de activiteit van start gaan in het begin van de maand (dat wil zeggen binnen de eerste zeven dagen van de maand). In het geval van activiteiten waarbij minstens 10 vrijwilligers hun werk samen uitvoeren (groepswerk) of waarbij kansarme jongeren zijn betrokken, kan het Europees vrijwilligerswerk bovendien 2 weken tot 2 maanden duren (EVS van korte duur).
Locatie(s) van de activiteit	Vrijwilligers uit een programmaland moeten hun vrijwilligerswerk uitvoeren in een ander programmaland of in een partner-buurland van de EU. Vrijwilligers uit een partner-buurland van de EU moeten hun vrijwilligerswerk uitvoeren in een programmaland.
In aanmerking komende deelnemers	Jongeren tussen 17 en 30 jaar ⁴⁸ die in het land van hun uitzendende organisatie wonen. Een vrijwilliger mag slechts aan één EVW-activiteit deelnemen ⁴⁹ . Uitzondering: vrijwilligers die voor een periode van maximaal 2 maanden een EVW-activiteit hebben uitgevoerd, mogen deelnemen aan aanvullend Europees vrijwilligerswerk.
Aantal deelnemers	Maximaal 30 vrijwilligers voor het gehele project.

⁴⁶ Verder moet rekening worden gehouden met:

minimale leeftijdsgrenzen - deelnemers moeten de minimumleeftijd hebben bereikt op de dag dat de activiteit van start gaat;
maximale leeftijdsgrenzen - deelnemers mogen niet ouder zijn dan de aangegeven maximumleeftijd op de uiterste datum van indiening van de aanvraag.

⁴⁷ Een groepsleider is een volwassene die de deelnemers aan een uitwisseling van jongeren begeleidt om een doeltreffende leerervaring, bescherming en veiligheid te waarborgen.

⁴⁸ Zie hoger voetnoot over de leeftijdsgrenzen.

⁴⁹ Dit geldt voor Europees vrijwilligerswerk (EVW) in het kader van Erasmus+ en voorafgaande programma's.

Overige criteria	<p>Om een duidelijk verband te leggen met het land waar het nationale agentschap gevestigd is, moet bij iedere activiteit minstens één uitzendende of de ontvangende organisatie afkomstig zijn uit het land van het nationale agentschap waarbij de aanvraag wordt ingediend</p> <p>Vorbereidend bezoek: alleen voor EVW waarbij kansarme jongeren betrokken zijn.</p> <p>Als het project voorziet in een voorbereidend bezoek, moet worden voldaan aan de volgende subsidiabiliteitscriteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ duur van het voorbereidende bezoek: maximaal 2 dagen (exclusief reisdagen); ▪ aantal deelnemers: 1 deelnemer per groep. Het aantal deelnemers mag worden verhoogd tot 2 op voorwaarde dat minstens 1 van de deelnemers een jongere is die aan de activiteit deelneemt.
-------------------------	---

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA VOOR DE MOBILITEIT VAN JEUGDWERKERS

Duur van de activiteit	2 dagen tot 2 maanden, exclusief reistijd.
Locatie(s) van de activiteit	De activiteit moet plaatsvinden in het land van een van de deelnemende organisaties.
In aanmerking komende deelnemers	Er wordt geen leeftijdsgrens gesteld. De deelnemers moeten in het land van hun uitzendende organisatie of van de ontvangende organisatie wonen.
Aantal deelnemers	Maximaal 50 deelnemers (inclusief, indien van toepassing, opleiders en faciliterende medewerkers) in elke voor het project geplande activiteit.
Overige criteria	Om een duidelijk verband te leggen met het land waar het nationale agentschap gevestigd is, moet bij iedere activiteit minstens één uitzendende organisatie of de ontvangende organisatie afkomstig zijn uit het land van het nationale agentschap waarbij de aanvraag wordt ingediend.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSKRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het project (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen van de actie (zie het deel "Wat zijn de doelstellingen van een mobiliteitsproject?"); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de individuele deelnemers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - deelnemers in staat stelt hoogwaardige leerresultaten te behalen; - de capaciteiten en de internationale werkings sfeer van de deelnemende organisaties verruimt. ▪ De mate waarin kansarme jongeren bij het project betrokken zijn.
--	--

<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 40 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van alle fasen van het projectvoorstel (voorbereiding, uitvoering van mobiliteitsactiviteiten en follow-up). • De consistentie tussen de projectdoelstellingen en de voorgestelde activiteiten. • De kwaliteit van de praktische regelingen, beheersvoorschriften en vormen van ondersteuning. • De kwaliteit van het voorbereidingsproces ten behoeve van de deelnemers. • De kwaliteit van de niet-formele, participatieve onderwijsmethoden die worden voorgesteld en de actieve betrokkenheid van jongeren bij het project op alle niveaus. • De kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van leerresultaten van de deelnemers, alsook het consistente gebruik van de Europese instrumenten voor transparantie en erkenning. • De geschiktheid van maatregelen om deelnemers te selecteren voor en/of te betrekken bij de mobiliteitsactiviteiten. • De kwaliteit van samenwerking en communicatie, niet alleen tussen de deelnemende organisaties, maar ook met andere relevante belanghebbenden
<p>Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project; - buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 20 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering").

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Meer verplichte criteria en aanvullende nuttige gegevens over deze actie zijn terug te vinden in bijlage I bij deze gids. Belangstellende organisaties wordt verzocht de relevante delen van deze bijlage aandachtig te lezen voordat ze financiële steun aanvragen.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het budget voor het mobiliteitsproject wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

A) UITWISSELING VAN JONGEREN

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug. Bovendien, in voorkomend geval, de reiskosten voor een eventueel voorbereidend bezoek.	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 10 en 99 km: 20 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ⁵⁰ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁵¹ .
			Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 80 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 170 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 270 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 400 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 620 EUR per deelnemer	
Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 830 EUR per deelnemer				
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten	Kosten per eenheid	A5.1 per dag activiteit per deelnemer ⁵²	Op basis van de duur van de activiteit per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).

⁵⁰ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

⁵¹ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

⁵² Met inbegrip van groepsleiders en begeleiders.

Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap en begeleiders (met inbegrip van reis- en verblijfskosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "organisatorische steun")	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften en buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier
Buitengewone kosten	Visum- en visumgerelateerde kosten, verblijfsvergunningen, vaccinaties Kosten ter bevordering van de deelname van kansarme jongeren (exclusief reiskosten en organisatorische steun voor deelnemers en begeleiders). Kosten voor onderdak van deelnemers tijdens een voorbereidend bezoek. Kosten voor een financiële garantie, indien het nationale agentschap daarom verzoekt.	Werkelijke kosten	Kosten voor financiële garantie: 75 % van de subsidiabele kosten Andere kosten: 100 % van de subsidiabele kosten	

B) EUROPEES VRIJWILLIGERSWERK (EVW)

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug. Bovendien, in voorkomend geval, de reiskosten voor een eventueel voorbereidend bezoek.	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ⁵³ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁵⁴ .
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten.	Kosten per eenheid	EVW voor een periode van minder dan 2 maanden: <u>A5.2</u> per dag per vrijwilliger + EVW voor een periode van 2 tot 12 maanden: <u>A5.3</u> per maand per vrijwilliger	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).
Individuele steun	"Zakgeld" voor de vrijwilliger voor aanvullende persoonlijke uitgaven	Kosten per eenheid	EVW voor een periode van minder dan 2 maanden: <u>A5.4</u> per dag per vrijwilliger + EVW voor een periode van 2 tot 12 maanden: <u>A5.5</u> per maand per vrijwilliger	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer
Taalkundige ondersteuning	Kosten die verband houden met de ondersteuning van deelnemers – voorafgaand aan hun vertrek of tijdens de activiteit – ter verbetering van de kennis van de taal die ze zullen gebruiken om hun vrijwilligerstaken uit te voeren	Kosten per eenheid	Alleen voor activiteiten die 2 tot 12 maanden duren: 150 EUR per deelnemer die taalkundige ondersteuning nodig heeft	Voorwaardelijk: aanvragers moeten verzoeken om ondersteuning in de instructietaal van de activiteit op basis van de taalbehoeften van deelnemers waarin niet wordt voorzien door de centrale onlinedienst.

⁵³ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

⁵⁴ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

Steun voor personen met specifieke behoeften	Verblijfkosten van begeleiders en reiskosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubriek "reiskosten". Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "organisatorische steun")	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier
Buitengewone kosten	Visum- en visumgerelateerde kosten, verblijfsvergunningen, vaccinaties Kosten voor onderdak van deelnemers tijdens een voorbereidend bezoek. Kosten ter ondersteuning van versterkt mentorschap en specifieke voorbereiding in het geval van deelname van kansarme jongeren Kosten voor een financiële garantie, indien het nationale agentschap daarom verzoekt.	Werkelijke kosten	Kosten voor financiële garantie: 75 % van de subsidiabele kosten Andere kosten: 100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier.

C) MOBILITEIT VAN JEUGDWERKERS

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug.	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ⁵⁵ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km:	

⁵⁵ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

			530 EUR per deelnemer Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁵⁶ .
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten	Kosten per eenheid	€5.6 per dag activiteit per deelnemer Maximaal 1 100 EUR per deelnemer ⁵⁷	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).
Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap en begeleiders (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "organisatorische steun")	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften en buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier
Buitengewone kosten	Visum- en visumgerelateerde kosten, verblijfsvergunningen, vaccinaties Kosten voor een financiële garantie, indien het nationale agentschap daarom verzoekt.	Werkelijke kosten	Kosten voor financiële garantie: 75 % van de subsidiabele kosten Andere kosten: 100 % van de subsidiabele kosten	

⁵⁶ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

⁵⁷ Met inbegrip van opleiders, facilitators en begeleiders.

D) ORGANISATORISCHE STEUN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG/MAAND)

De steunbedragen hangen af van het land waar de mobiliteitsactiviteit plaatsvindt. Voor projecten die worden ingediend door: regionale of nationale publieke organen; verenigingen van regio's; Europese groeperingen voor territoriale samenwerking; organen met winstoogmerk die zich inzetten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen, wordt het bedrag met 50% verminderd.

	Uitwisseling van jongeren (in euro per dag)	Europees vrijwilligerswerk		Mobiliteit van jeugdwerkers (in euro per dag)
		14 tot 59 dagen (in euro per dag)	2 tot 12 maanden (in euro per maand)	
	A5.1	A5.2	A5.3	A5.6
België	37	20	590	65
Bulgarije	32	17	500	53
Tsjechië	32	17	490	54
Denemarken	40	21	630	72
Duitsland	33	18	520	58
Estland	33	18	520	56
Ierland	39	21	610	74
Griekenland	38	21	610	71
Spanje	34	18	530	61
Frankrijk	37	19	570	66
Kroatië	35	19	570	62
Italië	39	21	610	66
Cyprus	32	21	610	58
Letland	34	19	550	59
Litouwen	34	18	540	58
Luxemburg	36	21	610	66
Hongarije	33	17	510	55
Malta	37	20	600	65
Nederland	39	21	620	69
Oostenrijk	39	18	540	61
Polen	34	18	540	59
Portugal	37	20	600	65
Roemenië	32	17	500	54
Slovenië	34	20	580	60
Slowakije	35	19	550	60
Finland	39	21	630	71
Zweden	39	21	630	70
Verenigd Koninkrijk	40	21	630	76
Voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	28	15	440	45
IJsland	39	21	610	71
Liechtenstein	39	21	610	74
Noorwegen	40	21	630	74
Turkije	32	17	500	54
Partnerland	29	15	440	48

E) INDIVIDUELE STEUN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG/MAAND)

De steunbedragen hangen af van het land waar de mobiliteitsactiviteit plaatsvindt.

	EVW	
	14 tot 59 dagen (in euro per dag)	2 tot 12 maanden (in euro per maand)
	A5.4	A5.5
België	4	110
Bulgarije	3	70
Tsjechië	4	90
Denemarken	5	145
Duitsland	4	110
Estland	3	85
Ierland	5	125
Griekenland	4	100
Spanje	4	105
Frankrijk	5	115
Kroatië	4	90
Italië	4	115
Cyprus	4	110
Letland	3	80
Litouwen	3	80
Luxemburg	4	110
Hongarije	4	90
Malta	4	110
Nederland	4	110
Oostenrijk	4	115
Polen	3	85
Portugal	4	100
Roemenië	2	60
Slovenië	3	85
Slowakije	4	95
Finland	4	125
Zweden	4	115
Verenigd Koninkrijk	5	140
Voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	2	60
IJsland	5	135
Liechtenstein	5	120
Noorwegen	5	135
Turkije	3	80
Partnerland	2	55

GROOTSCHALIGE EVENEMENTEN IN HET KADER VAN EUROPEES VRIJWILLIGERSWERK (EVW)

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN EEN GROOTSCHALIG EVW-EVENEMENT?

Deze actie ondersteunt grootschalige vrijwilligersprojecten (waarbij minstens 30 EVW-vrijwilligers betrokken zijn) in het kader van Europese of mondiale evenementen op het gebied van jeugdzaken, cultuur en sport (bijvoorbeeld Wereldtoppen voor jongeren, Europese cultuurhoofdsteden; Europese jongerenhoofdsteden, Europese sportkampioenschappen enzovoort).

WAT IS EEN GROOTSCHALIG EVW-EVENEMENT?

De ondersteunde projecten verlopen in de volgende fasen:

- voorbereiding (inclusief praktische regelingen, selectie van deelnemers, taalkundige/interculturele/taakgerelateerde voorbereiding van deelnemers voorafgaand aan hun vertrek);
- uitvoering van de EVW-activiteiten en aanvullende activiteiten;
- follow-up (inclusief evaluatie van de EVW-activiteiten en, voor zover van toepassing, formele erkenning van de leerresultaten die de deelnemers tijdens de activiteiten behalen, alsook de verspreiding en benutting van de projectresultaten).

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

▪ Europees vrijwilligerswerk

Deze activiteit biedt jongeren tussen 17 en 30 jaar de mogelijkheid zich persoonlijk nuttig te maken door gedurende maximaal 2 maanden onbezoldigd en voltijds als vrijwilliger te werken in een ander land. Vrijwilligers krijgen de kans bij te dragen aan de voorbereiding van de activiteiten en initiatieven die worden georganiseerd in het kader van een Europees/internationaal evenement.

Bij een grootschalig EVW-evenement moeten minstens 30 vrijwilligers betrokken zijn.

De deelnemende organisaties moeten:

- zorgen voor verblijf, accommodatie en lokaal vervoer van vrijwilligers;
- ervoor zorgen dat de voor vrijwilligers geplande taken en activiteiten voldoen aan de kwaliteitsbeginselen voor Europees vrijwilligerswerk, zoals beschreven in het EVW-handvest;
- vrijwilligers continu taakgerelateerde, taalkundige, persoonlijke en administratieve ondersteuning bieden tijdens de gehele looptijd van de EVW-activiteit.

De deelname aan een EVW-activiteit moet gratis zijn voor alle vrijwilligers, afgezien van een eventuele eigen bijdrage in reiskosten (wanneer die niet volledig worden gedekt door de Erasmus+-subsidie) en onnodige uitgaven, die geen verband houden met de uitvoering van de activiteit. De essentiële kosten om vrijwilligers te laten deelnemen aan de EVW-activiteit worden gedekt door de Erasmus+-subsidie of door andere financiële middelen die beschikbaar worden gesteld door de deelnemende organisaties.

De volgende activiteiten worden niet beschouwd als Europees vrijwilligerswerk dat in aanmerking komt voor steun uit het Erasmus+-programma: incidenteel, ongestructureerd, deeltijds vrijwilligerswerk; een stage in een onderneming; een betaalde baan; een recreatieve of toeristische activiteit; een talencursus; de inzet van goedkope arbeidskrachten; een studie- of beroepsopleidingsperiode in het buitenland.

▪ Aanvullende activiteiten

Het project kan voorzien in de organisatie van nevenactiviteiten, zoals conferenties, seminars, bijeenkomsten en workshops, met het doel tijdens het evenement meerwaarde te geven aan vrijwilligerswerk (in het bijzonder Europees vrijwilligerswerk).

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM DIT PROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan het grootschalige EVW-evenement moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	Elke publieke of particuliere organisatie die gevestigd is in een programmaland en die rechtstreeks betrokken is bij de organisatie van het Europese/internationale evenement op het gebied van jeugdzaken, cultuur of sport, of die een formele schriftelijke samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten met de organisatoren van het evenement. Natuurlijke personen kunnen geen subsidie aanvragen.
Subsidiabele activiteiten	Naast de EVW-activiteiten kan een grootschalig EVW-evenement ook aanvullende activiteiten omvatten, zoals conferenties, seminars, bijeenkomsten en workshops.
Projectduur	3 tot 12 maanden.
Locatie van het project	Een grootschalig EVW-project moet plaatsvinden in het programmaland waar het Europese/internationale evenement op het gebied van jeugdzaken, cultuur of sport wordt gehouden.
Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 3 april om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 oktober van datzelfde jaar en 31 juli van het daaropvolgende jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA VOOR EUROPEES VRIJWILLIGERSWERK

Duur van de activiteit	14 dagen tot 2 maanden, exclusief reistijd.
In aanmerking komende deelnemers	Jongeren tussen 17 en 30 jaar, afkomstig uit een programmaland (met uitzondering van het land waar het project plaatsvindt) of uit een partner-buurland van de EU. Een vrijwilliger kan slechts deelnemen aan één grootschalig EVW-project gedurende de looptijd van het Erasmus+-programma.
Aantal deelnemers	Minimaal 30 vrijwilligers.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het project (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen van de actie (zie "Wat zijn de doelstellingen van een mobiliteitsproject?"); ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - deelnemers in staat stelt hoogwaardige leerresultaten te behalen; - meer bekendheid geeft aan de waarde van vrijwilligerswerk; - meer bekendheid geeft aan de mogelijkheden van Europees vrijwilligerswerk. ▪ De mate waarin kansarme jongeren bij het project betrokken zijn.
--	--

<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 40 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van alle fasen van het projectvoorstel (voorbereiding, uitvoering van de activiteiten en follow-up). ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen en de voorgestelde activiteiten. ▪ De kwaliteit van de praktische regelingen, beheersvoorschriften en vormen van ondersteuning. ▪ De kwaliteit van het voorbereidingsproces ten behoeve van de deelnemers. ▪ De kwaliteit van de niet-formele, participatieve onderwijsmethoden die worden voorgesteld en de actieve betrokkenheid van jongeren bij het project op alle niveaus. ▪ De kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van leerresultaten van de deelnemers, alsook het consistente gebruik van de Europese instrumenten voor transparantie en erkenning. ▪ De geschiktheid van maatregelen om deelnemers te selecteren voor en/of te betrekken bij de mobiliteitsactiviteiten. • De kwaliteit van samenwerking en communicatie, niet alleen tussen de deelnemende organisaties, maar ook met andere relevante belanghebbenden. • De mate waarin de deelnemende organisaties zich houden aan de beginselen van het EVW-handvest.
<p>Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project; - buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 20 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering").

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Maximumsubsidie voor een grootschalig EVW-evenement: 200 000 EUR

FINANCIERINGSREGELS VOOR TIJDENS HET EVENEMENT UITGEVOERDE EVW-ACTIVITEITEN

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van het project en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer ⁵⁸	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ⁵⁹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁶⁰ .
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten binnen het project	Kosten per eenheid	A6.1 per dag activiteit per vrijwilliger	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer
Individuele steun	"Zakgeld" voor de vrijwilliger voor aanvullende persoonlijke uitgaven	Kosten per eenheid	A6.2 per dag activiteit per deelnemer	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer

⁵⁸ Voor een reisafstand van minder dan 100 km is geen bijdrage in de reiskosten voorzien.

⁵⁹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

⁶⁰ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

Steun voor personen met specifieke behoeften	<p>Verblijfkosten van begeleiders en reiskosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubriek "reiskosten".</p> <p>Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "organisatorische steun").</p>	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften en buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier
Buitengewone kosten	Kosten ter ondersteuning van versterkt mentorschap en specifieke voorbereiding in het geval van deelname van kansarme jongeren Visum- en visumgerelateerde kosten, verblijfsvergunningen, vaccinaties	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	

FINANCIERINGSREGELS VOOR TIJDENS HET EVENEMENT UITGEVOERDE AANVULLENDE ACTIVITEITEN (FACULTATIEVE STEUN)

	Subsidiabele kosten	Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Activiteitskosten	<p>Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van aanvullende projectactiviteiten, met inbegrip van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de organisatie van seminars, bijeenkomsten, workshops; ▪ het verspreidingsproces; ▪ de interculturele/taakgerelateerde voorbereiding van vrijwilligers; ▪ kosten voor vaste medewerkers: deze kosten worden niet gedekt door de EU-subsidie, maar kunnen subsidiabel zijn indien er financiële steun beschikbaar is uit andere financieringsbronnen dan die van de Europese Unie. In dat geval mogen deze kosten maximaal 30 % bedragen van de totale externe medefinanciering. <p>Indirecte kosten: Een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten is subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de</p>	Werkelijke kosten	Maximaal 80 % van de totale subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het gevraagde budget moet gerechtvaardigd zijn ten opzichte van de geplande activiteiten

	begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die aan het project kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten, kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort)			
--	--	--	--	--

TABEL A – EVW-ACTIVITEITEN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

De steunbedragen hangen af van het land waar het EVW-evenement plaatsvindt.

	Organisatorische steun	Individuele steun
	A6.1	A6.2
België	20	4
Bulgarije	17	3
Tsjechië	17	4
Denemarken	21	5
Duitsland	18	4
Estland	18	3
Ierland	21	5
Griekenland	21	4
Spanje	18	4
Frankrijk	19	5
Kroatië	19	4
Italië	21	4
Cyprus	21	4
Letland	19	3
Litouwen	18	3
Luxemburg	21	4
Hongarije	17	4
Malta	20	4
Nederland	21	4
Oostenrijk	18	4
Polen	18	3
Portugal	20	4
Roemenië	17	2
Slovenië	20	3
Slowakije	19	4
Finland	21	4
Zweden	21	4
Verenigd Koninkrijk	21	5
Voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	15	2
IJsland	21	5
Liechtenstein	21	5
Noorwegen	21	5
Turkije	17	3

GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDINGEN VAN ERASMUS MUNDUS

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN EEN GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDING VAN ERASMUS MUNDUS?

Gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus (EMJMD) zijn erop gericht:

- in instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) excellentie, kwaliteitsverbetering, innovatie en internationalisering te bevorderen;
- de Europese ruimte voor hoger onderwijs (EHEA) in kwalitatief opzicht hoogwaardiger en aantrekkelijker te maken, en steun te verlenen aan het externe optreden van de EU op het gebied van hoger onderwijs door aan de meest getalenteerde masterstudenten over de hele wereld beurzen voor een volledige opleiding toe te kennen;
- door de werkgevers in sterkere mate te betrekken de competenties en vaardigheden van afgestudeerde masterstudenten naar een hoger niveau te tillen, met name wat betreft de arbeidsmarktrelevantie van de gezamenlijke masteropleidingen.

In dat opzicht is het de verwachting dat gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus een bijdrage zullen leveren aan het verwezenlijken van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie en aan het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding 2020 (ET 2020), met inbegrip van de bijbehorende ijkpunten die in deze beleidslijnen zijn vastgesteld. De succesvolle ervaringen met de masteropleidingen van Erasmus Mundus worden dankzij de gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus voortgezet en versterkt; daarbij wordt niet alleen de Europese ruimte voor hoger onderwijs over de hele wereld aantrekkelijker gemaakt, maar wordt ook de nadruk gelegd op de excellentie en de hoge mate van integratie van de gezamenlijke studieprogramma's die door Europese instellingen voor hoger onderwijs worden verzorgd.

In het kader van deze actie wordt tevens steun verleend voor EU acties, doelstellingen en prioriteiten op het gebied van hoger onderwijs in de verschillende aspecten.

WAT IS EEN GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDING VAN ERASMUS MUNDUS?

Een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus (EMJMD) is een geïntegreerd internationaal studieprogramma op hoog niveau dat recht geeft op 60, 90 of 120 ECTS-studiepunten en dat wordt verzorgd door een internationaal consortium van IHO's uit verschillende landen en, voor zover van toepassing, door andere onderwijspartners en/of partners uit andere sectoren die beschikken over specifieke vakkennis in en belang hebben bij de studie- en beroepsgebieden waarop het gezamenlijke programma betrekking heeft. Het specifieke aan deze opleiding is de hoge mate van integratie/het "gezamenlijke karakter"⁶¹ en de uitstekende academische inhoud en methodologie die zij bieden. Er is geen beperking op het gebied van disciplines. De lijst van gemeenschappelijke programma's die in het kader van het vorige programma zijn gefinancierd, is te raadplegen op de website van het Uitvoerend Agentschap.

Alle in een programmaland gevestigde IHO's die deelnemen, moeten instellingen zijn die mastergraden toekennen. De bijbehorende diploma's, die betrekking hebben op het volledige studieprogramma van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus, moeten volledig worden erkend door de bevoegde nationale autoriteiten in de landen waar die IHO's gevestigd zijn. De succesvolle voltooiing van de gezamenlijke masteropleiding moet worden bekroond met een gezamenlijke graad (dat wil zeggen één enkel diploma dat wordt afgegeven namens ten minste twee IHO's uit verschillende programmalanden en dat volledig wordt erkend in die landen) of met meervoudige graden (dat wil zeggen ten minste twee diploma's die worden afgegeven door twee IHO's uit verschillende programmalanden en die volledig worden erkend in die landen). Indien de nationale wetgeving dit toestaat, worden gezamenlijke opleidingen aangemoedigd, aangezien zij staan voor een volledige integratie van het leer- en onderwijsproces. Naast in programmalanden gevestigde IHO's die graden toekennen, kunnen ook andere in partnerlanden gevestigde IHO's betrokken zijn bij het toekennen van gezamenlijke of meervoudige graden.

Programmavoorstellen voor gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus moeten in de aanvraagfase voorzien in volledig ontwikkelde gezamenlijke studieprogramma's die zodra ze zijn geselecteerd van start kunnen gaan en wereldwijd kunnen worden bekendgemaakt. In deze context worden bij het selectieproces van

⁶¹ Van gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus wordt verwacht dat zij beschikken over een gezamenlijk uitgewerkt en volledig geïntegreerd academisch curriculum met gemeenschappelijke procedures voor de uitvoering, bijvoorbeeld gezamenlijke regels met betrekking tot inschrijvingsverzoeken van studenten, selectie- en toelatingsvereisten en het examineren en over gedeelde kwaliteitsborgingsmechanismen.

gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus zeer strenge criteria toegepast met het doel alleen aan de beste voorstellen steun te verlenen.

Daartegenover staat dat de geselecteerde gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus gedurende een periode van 4 tot 5 jaar⁶² aanzienlijke financiële steun krijgen teneinde de wereldwijde zichtbaarheid ervan te vergroten en de vooruitzichten inzake duurzaamheid ervan te verbeteren.

Hieronder staat een beschrijving van de aard, selectie en financieringsvoorwaarden met betrekking tot nieuw geselecteerde gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus, alsook van de voorwaarden die gelden voor masteropleidingen van Erasmus Mundus/gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus die al financiële steun krijgen en die moeten worden gefinancierd volgens het beginsel van de "gedeelde financiering".

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Deze actie ondersteunt de volgende activiteiten:

- de opzet van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus die recht geeft op 60, 90 of 120 ECTS-studiepunten en die wordt georganiseerd door een internationaal consortium van instellingen voor hoger onderwijs, waaraan uitgenodigde wetenschappers (gastdocenten) deelnemen met het oog op onderwijs, opleiding en/of onderzoek;
- de toekenning van beurzen aan de meest getalenteerde studenten over de hele wereld om ze een van deze gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus te laten volgen.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE AAN EEN GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDING VAN ERASMUS MUNDUS DEELNEMEN?

Gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus worden verzorgd door een internationaal consortium van IHO's en, voor zover van toepassing, door andere soorten organisaties (ondernemingen, publieke organen, onderzoeksinstituten enzovoort) die bijdragen aan de tenuitvoerlegging van de gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus.

Het consortium van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus is als volgt samengesteld:

- **Aanvrager/coördinator:** een IHO die het projectvoorstel indient namens alle partners. Komt de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus in aanmerking voor financiële steun, dan wordt de aanvrager/coördinator de belangrijkste begunstigde van de EU-subsidie en ondertekent die namens het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus een subsidieovereenkomst voor meerdere begunstigten. Zijn coördinerende rol omvat de volgende taken:
 - de groep deelnemende organisaties vertegenwoordigen en in hun naam optreden ten aanzien van de Europese Commissie;
 - de financiële en juridische verantwoordelijkheid op zich nemen voor de deugdelijke operationele, administratieve en financiële uitvoering van het hele project;
 - de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus coördineren in samenwerking met alle andere projectpartners;
- **Partners:** IHO's die graden toekennen en die als zodanig worden erkend door de bevoegde autoriteiten van het programma- of partnerland waarin ze gevestigd zijn, en elke particuliere of publieke organisatie die actief bijdraagt aan de voorbereiding, tenuitvoerlegging en evaluatie van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. Elke volwaardige partner moet een volmacht ondertekenen waarbij hij de coördinator machtiging verleent om in zijn naam en voor zijn rekening op te treden tijdens de uitvoering van het project.
- **Geassocieerde partners (facultatief):** daarenboven kunnen ook geassocieerde partners (op facultatieve basis) bij het studieprogramma van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus worden betrokken. Deze organisaties dragen indirect bij tot de uitvoering van specifieke taken/activiteiten en/of ondersteunen de verspreiding en de duurzaamheid van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. Deze bijdrage kan bijvoorbeeld de vorm aannemen van overdracht van kennis en vaardigheden, het verzorgen van aanvullende cursussen of ondersteunende mogelijkheden in het kader van detacheringen of stages. Voor kwesties inzake het beheer van contracten worden geassocieerde partners niet beschouwd als deel van het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus, aangezien zij een eerder beperkte rol spelen bij de uitvoering van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus en ad hoc wordt gebruikgemaakt van hun expertise.

⁶² Eén voorbereidend jaar, gevolgd door drie inschrijvingsperiodes voor nieuwe studenten.

Met het oog op een stevige institutionele verankering en ondersteuning moeten alle organisaties die aan het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus deelnemen, blijf geven van de nodige institutionele inzet voordat de eerste studenten voor de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus worden ingeschreven. Om dat doel te bereiken, vormt de overeenkomst van het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus (zie de richtsnoeren en modellen op de website van het Uitvoerend Agentschap) een belangrijk instrument. Alle partnerinstellingen moeten die overeenkomst ondertekenen voordat een begin wordt gemaakt met de eerste beursaanvraag- en selectieprocedure. Alle academische, operationele, administratieve en financiële aspecten die verband houden met de uitvoering van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus en met het beheer van de daarvoor toegekende beurzen moeten zo nauwkeurig mogelijk worden gespecificeerd in deze overeenkomst.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDING VAN ERASMUS MUNDUS TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

<p>In aanmerking komende deelnemende organisaties</p>	<p>Een deelnemende organisatie kan elke publieke of particuliere organisatie zijn die gevestigd is in een programma- of partnerland en die rechtstreeks en actief bijdraagt tot de toekenning van de gezamenlijke mastergraad van Erasmus Mundus.</p> <p>Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ instellingen voor hoger onderwijs (IHO's); ▪ kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); ▪ lokale, regionale of nationale publieke organen; ▪ organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's); ▪ onderzoeksinstellingen. <p>In een programmaland gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE. Zo nodig kan aan de Europese Commissie worden gevraagd te controleren of de IHO's die graden toekennen in het partnerland wel degelijk in aanmerking komen (zie voor de definitie van een IHO de verklarende lijst van de belangrijkste termen in deze gids).</p> <p>In een programmaland gevestigde IHO's moeten in de aanvraagfase voor elk masterprogramma dat tot de toekenning van een graad leidt en dat mee aan de basis ligt van het programma van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus, een accreditatie op nationaal niveau kunnen aantonen.</p>
<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<p>Een IHO die gevestigd is in een programmaland. De IHO dient een aanvraag in namens het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. In een programmaland gevestigde afdelingen van IHO's uit partnerlanden of in een partnerland gevestigde afdelingen van IHO's uit programmalanden mogen geen aanvraag indienen.</p>
<p>Aantal deelnemende organisaties en profiel daarvan</p>	<p>Een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus is transnationaal van opzet, wat betekent dat minstens drie IHO's uit verschillende programmalanden als volwaardige partner betrokken zijn.</p> <p>IHO's in programmalanden moeten als gastinstelling kunnen optreden voor studenten van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus en minstens het minimumaantal ECTS-studiepunten voor de in hun instelling doorgebrachte studieperiode kunnen toekennen.</p> <p>Alle partnerorganisaties uit programma- of partnerlanden moeten worden geïdentificeerd op het ogenblik dat een subsidie wordt aangevraagd.</p>

<p>In aanmerking komende deelnemers</p>	<p>Studenten op masterniveau, personeel van de deelnemende organisaties, uitgenodigde wetenschappers (gastdocenten) afkomstig uit programma- en partnerlanden.</p> <p>Studenten vragen rechtstreeks een beurs aan bij het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus van hun keuze en doorlopen een concurrerende selectieprocedure die door de IHO's van het consortium wordt georganiseerd.</p> <p>Het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus is verantwoordelijk voor het selecteren, aantrekken en monitoren van individuele bursalen.</p>
<p>Aantal deelnemers</p>	<p>Ter indicatie: tijdens de eerste financieringsperiode wordt de subsidie voor de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus gebruikt om financiële steun te verlenen aan 13 tot 20 bursalen en aan minstens 4 uitgenodigde wetenschappers/gastdocenten per inschrijvingsperiode (voor elke editie van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus)⁶³ die in totaal ten minste 8 weken bij de activiteiten van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus betrokken zijn⁶⁴.</p> <p>De wetenschappers/gastdocenten moeten worden geselecteerd in overeenstemming met de specifieke selectiecriteria voor wetenschappers van het consortium en een concrete meerwaarde opleveren met het oog op de toekenning van de graad die bij de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus hoort.</p> <p>Bovendien kunnen consortia van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus gemiddeld 4 extra beurzen per inschrijvingsperiode ontvangen voor een of meer prioritaire regio's/landen in de wereld.</p>
<p>Locatie(s)</p>	<p>De studieperiode van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus moet worden doorgebracht in minstens twee van de in het consortium vertegenwoordigde programmalanden (dat wil zeggen minstens twee mobiliteitsperiodes voor alle studenten). Aanvullende perioden met het oog op studie, onderzoek, stage of voorbereiding van een proefschrift kunnen worden doorgebracht bij andere deelnemende organisaties uit programma- of partnerlanden, of zelfs bij niet in het consortium vertegenwoordigde organisaties (bijvoorbeeld geassocieerde partners) mits de activiteiten worden uitgevoerd onder rechtstreeks toezicht van een van de IHO's die consortiumpartner is.</p>
<p>Projectduur</p>	<p>Afhankelijk van de duur van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus (1 tot 2 jaar) wordt aan het consortium een 4 of 5 jaar durende subsidieovereenkomst toegekend ter financiering van één voorbereidend jaar, gevolgd door 3 opeenvolgende inschrijvingsperiodes voor nieuwe studenten.</p>
<p>Duur van de activiteit</p>	<p>Vorbereidend jaar: 1 academiejaar.</p> <p>Tenuitvoerlegging van het programma van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus: 3 opeenvolgende inschrijvingsperiodes van 1 tot 2 academiejaren (60, 90 of 120 ECTS-studiepunten).</p>
<p>Waar aanvragen?</p>	<p>Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.</p>
<p>Wanneer aanvragen?</p>	<p>Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 4 maart om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 augustus en 31 oktober van datzelfde jaar.</p>
<p>Hoe aanvragen?</p>	<p>In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.</p>

Aanvragende organisaties worden getoetst aan **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

⁶³ Deze indicatieve cijfers gelden alleen voor nieuw geselecteerde gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus. Aan lopende masteropleidingen van Erasmus Mundus kan een kleiner aantal beurzen worden toegekend.

⁶⁴ Deze indicatieve cijfers gelden alleen voor nieuw geselecteerde gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus. Aan lopende masteropleidingen van Erasmus Mundus kan een kleiner aantal beurzen worden toegekend.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA VOOR STUDIEBEURZEN

Duur van de activiteit	<p>De studiebeurs wordt uitsluitend toegekend voor een voltijdse inschrijving in een van de masteropleidingen en bestrijkt de gehele duur van het studieprogramma van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus.</p>
In aanmerking komende deelnemers	<p>Studenten op masterniveau die een eerste graad in het hoger onderwijs⁶⁵ hebben behaald of kunnen aantonen dat ze volgens nationale wetgeving en praktijken beschikken over een erkend gelijkwaardig kennisniveau in de landen die de graad toekennen.</p> <p>Studenten die al een beurs hebben gekregen voor een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus of voor een masteropleiding van Erasmus Mundus/gezamenlijk doctoraat, mogen geen extra beurs aanvragen in het kader van de actie met betrekking tot gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus.</p> <p>Bursalen van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus mogen gedurende hun gehele opleiding geen andere door de EU gefinancierde beurs benutten voor dezelfde gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus.</p> <p>Minstens 75 % van de beurzen voor gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus wordt gereserveerd voor gegadigden uit partnerlanden.</p>
Leerresultaten	<p>De succesvolle voltooiing van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus moet worden bekroond met een gezamenlijke graad (dat wil zeggen één enkel diploma dat wordt afgegeven namens ten minste twee IHO's uit verschillende programmalanden en dat volledig wordt erkend in die landen) of met meervoudige graden (dat wil zeggen ten minste twee diploma's die worden afgegeven door twee IHO's uit verschillende programmalanden en die volledig worden erkend in die landen).</p> <p>Studenten moeten het totale aantal ECTS-studiepunten van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus verwerven (60, 90 of 120 ECTS-studiepunten). Bovendien moeten ze voor elke verplichte studieperiode in minstens twee programmalanden minimaal 20 ECTS-studiepunten behalen (voor studieprogramma's die recht geven op 60 ECTS-studiepunten), of minimaal 30 ECTS-studiepunten (voor studieprogramma's die recht geven op 90 of 120 ECTS-studiepunten).</p> <p>De verplichte mobiliteitsperioden kunnen niet door virtuele mobiliteit worden vervangen; evenmin kunnen ze plaatsvinden in instellingen buiten het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus (m.a.w. partners en/of geassocieerde partners).</p>

⁶⁵ Studenten dienen hoe dan ook te voldoen aan deze voorwaarde op het ogenblik dat ze zich inschrijven. Niettemin mogen consortia van gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus beslissen beursaanvragen te aanvaarden van studenten in het laatste jaar van hun eerste opleiding in het hoger onderwijs.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De onderdelen van het voorstel die betrekking hebben op het gezamenlijke karakter/de integratie, opzet en structuur (inclusief de consortiumsamenstelling) zijn op maat toegesneden en doeltreffend ter verwezenlijking van de doelstellingen van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. ▪ Indien de nationale wetgeving dit toestaat, wordt de toekenning van gezamenlijke graden aangemoedigd. ▪ Het voorstel is relevant ter verwezenlijking van de doelstellingen van de actie. ▪ Het voorstel draagt ertoe bij de Europese ruimte voor hoger onderwijs aantrekkelijker te maken. ▪ Het voorstel bevordert de excellentie, innovatie en het concurrentievermogen van Europese universiteiten. ▪ Het voorstel moedigt samenwerking met IHO's uit partnerlanden aan. ▪ Het voorstel geeft een nauwkeurige beschrijving van het academische programma en de leerresultaten van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus alsook van de manier waarop de opleiding de afgestudeerden relevante competenties en vaardigheden bijbrengt die bevorderlijk zijn voor de inzetbaarheid. ▪ Het voorstel geeft een duidelijk overzicht van de interactie tussen de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus en actoren buiten het onderwijs die meewerken aan de opleiding zodat de duurzaamheid ervan na de eerste financieringsperiode gewaarborgd blijft.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het voorstel geeft aan hoe academische excellentie op didactisch gebied wordt bereikt en omschrijft het innovatieve karakter van de geplande academische vakgebieden. ▪ Het voorstel geeft duidelijk aan in hoeverre de opleiding berust op een gezamenlijk uitgewerkt studieprogramma, en vermeldt in welke mate afzonderlijke partners aan de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus deelnemen en zich daartoe verbonden hebben als instelling. ▪ Het voorstel geeft een gedetailleerd overzicht van de opleidingsstructuur en de belangrijkste onderwijsmodules, bepaalt hoe de mobiliteit voor studenten wordt georganiseerd als wezenlijk onderdeel van de opleidingsdoelstellingen, en stippelt een ontwerpstrategie/-planning uit om wetenschappers/gastdocenten nauw daarbij te betrekken. ▪ Het voorstel omschrijft op welke manier de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus wordt geïntegreerd in het studieaanbod van de partners, preciseert de huidige erkennings-/accréditiestatus, en geeft in voorkomend geval een overzicht van de plannen op het vlak van erkenning/accréditatie inzake de toekenning van een gezamenlijke mastergraad. ▪ Het voorstel zet in detail uiteen welke relevante informatie wordt verstrekt aan studenten/universiteitsmedewerkers voorafgaand aan de inschrijving voor de opleiding, en welke ondersteunende diensten worden aangeboden met betrekking tot accommodatie, taalopleiding, administratieve formaliteiten (bv. ondersteuning bij het verkrijgen van visa) en verzekering. ▪ Het voorstel geeft een duidelijk overzicht van het opleidingsreglement en de rechten en verplichtingen van studenten inzake de academische, administratieve en financiële aspecten bij de uitvoering van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. ▪ Het voorstel beschrijft welke activiteiten en voorzieningen worden gepland met het oog op de doeltreffende integratie en netwerkvorming van de studenten van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus in hun socioculturele omgeving en werksituatie.

Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen (maximaal 20 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ Het voorstel zet duidelijk uiteen wat de vakgebieden van de betrokken partners/personeelsleden zijn en hoe die een aanvulling en/of meerwaarde voor de uitvoering van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus betekenen. In voorkomend geval omschrijft het voorstel hoe de bestaande samenwerkingsovereenkomsten zijn aangevuld ter verwezenlijking van de doelstellingen van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus.▪ Het voorstel geeft een beschrijving van de rollen en taken van elke partner bij de uitvoering van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus, alsook van de werking van de bestuursorganen en de beschikbare beheersinstrumenten.▪ Het voorstel verklaart hoe de deelnamekosten van studenten werden berekend, en beschrijft hoe de financiële middelen, met inbegrip van aanvullende financiering, worden ingezet, toegewezen en beheerd in partnerschapsverband.▪ Het voorstel bevat een ontwerpconsortiumovereenkomst met een beschrijving van onder meer de gezamenlijke criteria, beginselen en vereisten voor inschrijvingsverzoeken van studenten, selectie- en toelatingsvereisten, de onderwijs-/opleidingsactiviteiten, de kwaliteitsborgingsmechanismen, het examineren en de prestatiebeoordeling van studenten evenals het administratieve en financiële beheer van het consortium.
Effect en verspreiding (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ Het voorstel voorziet in een overtuigende ontwikkelings- en duurzaamheidsstrategie op middellange en lange termijn, met realistische prognoses voor de toekomst, inclusief prognoses van het aantal studenten die hun studie zelf financieren en manieren om andere financieringsbronnen aan te boren met het oog op de toekenning van beurzen. Daarbij wordt duidelijk uiteengezet welke ambities alle bij dit scenario betrokken partners nastreven en in welke mate zij zich hebben verbonden tot het verwezenlijken van de doelstellingen.▪ Het voorstel verduidelijkt hoe effect wordt gesorteerd op institutioneel niveau (faculteit/universiteit), en hoe de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus de internationaliseringsstrategie van de consortiumpartners ondersteunt en het mogelijk maakt belanghebbenden op nationaal/Europees/internationaal niveau beter te bereiken.▪ Het voorstel geeft een beschrijving van de promotie- en verspreidingsvormen en -methoden, de doelgroepen daarvan alsook van de concrete taken van de partners in de bewustmakingsstrategie van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. Het voorstel verduidelijkt op welke manier zal worden getracht uitmuntende studenten uit de hele wereld aan te trekken.▪ Het voorstel beschrijft het geheel van interne en externe evaluatiemethoden van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus, hoe die in de praktijk worden gebracht, en hoe de evaluatieresultaten worden benut met het doel de opleiding in kwalitatief opzicht te controleren, op te waarderen en te verbeteren.▪ Het voorstel beschrijft hoe werkgevers worden betrokken bij het verzorgen van de opleiding, meer in het bijzonder om de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt te verbeteren.▪ Voor zover van toepassing, beschrijft het voorstel hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.

De voorstellen moeten een minimumscore van 70 van de 100 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens 75 % van het maximumaantal punten voor het toekenningscriterium "Relevantie van het project" (dat wil zeggen minimaal 22,5 punten) en minstens 60 % van het maximumaantal punten voor alle overige toekenningscriteria (dat wil zeggen minimaal 15 punten voor de criteria "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering" en "Effect en verspreiding" en 12 punten voor het criterium "Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen").

Alleen voor subsidiëring voorgestelde projecten komen in aanmerking voor de toekenning van extra beurzen voor specifieke regio's in de wereld.

EXTRA BEURZEN VOOR STUDENTEN UIT SPECIFIEKE REGIO'S IN DE WERELD

De aanvragers kunnen een aanvraag indienen voor extra beurzen voor een of meer regio's van partnerlanden in de wereld, gefinancierd door de volgende externe financieringsinstrumenten van de EU:

- de instrumenten voor ontwikkelingssamenwerking (DCI)⁶⁶
- het Europees nabuurschapsinstrument (ENI)⁶⁷
- het partnerschapsinstrument (PI)⁶⁸

De aanvragers kunnen ervoor kiezen deze extra beurzen niet aan te vragen.

De aanvragers kunnen een indicatief maximaal aantal van 4 extra studiebeurzen per inschrijvingsperiode (voor elke editie van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus) ontvangen.

Voor Azië (regio 6), Centraal-Azië (regio 7) en Latijns-Amerika (regio 8) moeten voor alle geselecteerde gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus de volgende vereisten in acht worden genomen:

- Studenten uit Azië (regio 6) en Centraal-Azië (regio 7) worden prioritair uit minder ontwikkelde landen⁶⁹ geselecteerd, maar kunnen ook van andere Aziatische landen afkomstig zijn, met uitzondering van China en India;
- Voor Latijns-Amerika (regio 8) moet ten minste 25 % van de studenten uit landen met een lager middeninkomen⁷⁰ afkomstig zijn en ten hoogste 35 % van de studenten uit Brazilië en Mexico samen. 40 % moet uit de rest van de regio afkomstig zijn.

Bovendien wordt er een budget gereserveerd voor studenten uit de landen van de Samenwerkingsraad van de Golf (regio 12) en uit zuidelijke en oostelijke buurlanden (regio's 2 en 3), uit Irak, Iran, Jemen (regio 9) en Zuid-Afrika (regio 10).

AANVULLEND TOEKENNINGSCRITERIUM

Alleen projecten die de eerste fase van de selectieprocedure (zie bijlage I, punt 4 - selectieprocedure van consortia van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus) succesvol hebben doorlopen, worden op grond van het volgende aanvullende criterium, dat per regio wordt onderzocht, beoordeeld met het oog op het verkrijgen van extra beurzen voor specifieke regio's.

<p>Relevantie van het project in de specifieke regio (maximaal 5 punten per regio)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het voorstel beschrijft de methoden die gebruikt worden om zeer getalenteerde studenten uit de specifieke regio aan te trekken • Het voorstel moedigt samenwerking met IHO's en/of andere in aanmerking komende deelnemende organisaties uit partnerlanden in de specifieke regio aan. De meerwaarde van een dergelijke samenwerking voor de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus wordt duidelijk uiteengezet.
---	--

Om in aanmerking voor financiering in de vorm van extra beurzen voor een specifieke regio moet het voorstel op grond van dit criterium ten minste een score van 2,5 punten per regio behalen.

⁶⁶ Verordening (EU) nr. 233/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking voor de periode 2014-2020:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:077:0044:0076:NL:PDF>

⁶⁷ Verordening (EU) nr. 232/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van een Europees nabuurschapsinstrument:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:077:0027:0043:NL:PDF>

⁶⁸ Verordening (EU) nr. 234/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van een partnerschapsinstrument voor samenwerking met derde landen:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:077:0077:0084:NL:PDF>

⁶⁹ Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, Cambodja, Laos, Mongolië, Myanmar/Birma, Nepal, Pakistan, Vietnam

⁷⁰ Bolivia, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua en Paraguay

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Meer verplichte criteria en aanvullende nuttige gegevens over deze actie zijn terug te vinden in bijlage I bij deze gids. De bijlage omvat:

- voorwaarden met betrekking tot de opzet van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus;
- voorwaarden met betrekking tot masterstudenten;
- voorwaarden met betrekking tot toezicht en kwaliteitsborging;
- selectieprocedure van consortia van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus.

Belangstellende organisaties wordt verzocht de relevante delen van deze bijlage aandachtig te lezen voordat ze financiële steun aanvragen.

DE STUDIEGIDS VAN GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDINGEN VAN ERASMUS MUNDUS

Met het oog op de promotie, zichtbaarheid en toegankelijkheid van Erasmus+-studiebeurzen die voor lopende gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus worden toegekend aan de meest getalenteerde masterstudenten over de hele wereld, worden de gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus opgenomen in een onlinestudiegids die wordt gehost op de website van het Uitvoerend Agentschap.

De studiegids van gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus vestigt de aandacht op alle gezamenlijke masterprogramma's waarvoor het volgende academiejaar Erasmus+-beurzen worden toegekend. Dat omvat niet alleen nieuw geselecteerde gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus, maar ook masteropleidingen van Erasmus Mundus die vallen onder een lopende partnerschapskaderovereenkomst.

Via de studiegids van gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus kunnen de gegadigden onder de studenten de gewenste gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus kiezen en rechtstreeks een Erasmus+-beurs aanvragen bij het betrokken consortium.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

De geselecteerde gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus worden ondersteund door middel van een subsidieovereenkomst die één voorbereidend jaar en drie opeenvolgende inschrijvingsperioden voor nieuwe studenten bestrijkt (subsidieovereenkomsten met een looptijd van 4 of 5 jaar, afhankelijk van de studieduur van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus).

De subsidie voor de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus wordt berekend overeenkomstig de volgende financieringsbeginselen:

- een subsidie voor de beheersprovisies van het consortium en de mobiliteit van universiteitsmedewerkers, en
- een variabel aantal studiebeurzen van maximaal 25 000 EUR per jaar (wat ter indicatie neerkomt op 13 tot 20 beurzen per inschrijvingsperiode), en
- een variabel aantal extra studiebeurzen van maximaal 25 000 EUR per jaar voor specifieke regio's in de wereld.

Meer in detail moet het budget voor de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus met inachtneming van de volgende financieringsregels (in EUR) worden opgesteld:

A) Beheer van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus:

Tegemoetkoming in de beheerskosten van het consortium ⁷¹ en de kosten voor uitgenodigde wetenschappers en gastdocenten	20 000 EUR voor het voorbereidende jaar
	50 000 EUR per inschrijvingsperiode van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus

⁷¹ Door geassocieerde partners gemaakte kosten kunnen door het consortium van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus alleen worden vergoed met de "tegemoetkoming in de beheerskosten van het consortium" van de EU (vast bedrag).

B) Studiebeurzen voor de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus:

De studiebeurzen voor gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus omvatten de deelnamekosten van studenten (inclusief het collegegeld, de volledige verzekeringsdekking en andere kosten die studenten moeten maken om aan de opleiding deel te nemen), een tegemoetkoming in de reis- en installatiekosten alsook een verblijfsvergoeding tijdens de volledige duur van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. De bedragen van de studiebeurzen voor gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus worden nader toegelicht in de onderstaande tabel:

Tegemoetkoming in de deelnamekosten	<p>Maximaal 9 000 EUR per jaar per bursaal uit een partnerland⁷²</p> <p>Maximaal 4 500 EUR per jaar per bursaal uit een programmaland</p> <p>Elk bedrag dat deze maximale tegemoetkoming overschrijdt, is voor rekening van de deelnemende organisaties en mag niet ten laste komen van de bursaal.</p>
Tegemoetkoming in de reis- en installatiekosten	<p>1 000 EUR voor reiskosten per jaar per bursaal die ingezetene is van een programmaland</p> <p>2 000 EUR per jaar voor reiskosten + 1 000 EUR voor installatiekosten van een bursaal die ingezetene is van een partnerland dat minder dan 4 000 km verwijderd is van de IHO die de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus coördineert</p> <p>3 000 EUR per jaar voor reiskosten + 1 000 EUR voor installatiekosten per bursaal die ingezetene is van een partnerland dat 4 000 km of meer verwijderd is van de IHO die de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus coördineert</p>
Tegemoetkoming in de verblijfskosten	<p>1 000 EUR per maand tijdens de volledige duur van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus (maximaal 24 maanden). Tegemoetkoming in verblijfskosten wordt niet toegekend voor enige perioden die bursalen in het kader van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus (met het oog op studie, onderzoek, stage of voorbereiding van een proefschrift) doorbrengen in het land waarvan zij ingezetene zijn, noch voor een periode van meer dan 1 trimester (i.e. 3 maanden of het equivalent van 15 ECTS) die bursalen uit een partnerland in het kader van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus doorbrengen in een partnerland.</p>

Het eigenlijke bedrag van de individuele beurzen varieert afhankelijk van a) de studieduur van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus (60, 90 of 120 ECTS-studiepunten); b) het land/de regio van verblijf van de student; c) de kosten voor deelname aan de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus zoals bepaald door de consortia.

Totaal subsidiebedrag

Op basis van deze parameters bedraagt de subsidie voor de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus in het voorbereidende jaar en de drie inschrijvingsperioden voor nieuwe studenten, ter indicatie, ongeveer **3 miljoen EUR**.

⁷² Studenten die geen ingezetene van een programmaland zijn, noch hun hoofdactiviteit (studie, opleiding of werk) in de afgelopen vijf jaar gedurende meer dan in totaal 12 maanden in een programmaland hebben verricht. Om de referentieperiode van vijf jaar voor deze 12-maandenregel te bepalen wordt teruggerekend vanaf de uiterste datum voor het indienen van een aanvraag voor een studiebeurs voor een gemeenschappelijke masteropleiding van Erasmus Mundus, zoals die door de consortia is vastgesteld.

ERASMUS+-LENINGEN VOOR EEN MASTEROPLEIDING

Hogeronderwijsstudenten op masterniveau die een volledig studieprogramma willen volgen in een ander programmaland kunnen een lening aanvragen als tegemoetkoming in hun kosten.

Erasmus+-leningen voor een masteropleiding geven potentiële masterstudenten de gelegenheid een lening aan te gaan om hun studie in het buitenland te bekostigen gedurende de looptijd van het Erasmus+-programma. Het door de Europese Unie toegekende budget zal door het hefboomeffect een meervoudig bedrag aan financiering uit de banksector opleveren voor leningen aan masterstudenten die aan mobiliteit deelnemen.

Bedragen en doel van de leningen	Voor een eenjarige master kan er maximaal 12 000 EUR worden geleend en voor tweejarige masters is het maximum 18 000 EUR en is bedoeld voor kosten voor levensonderhoud en collegegeld in een van de 33 Erasmus+-programmalanden.
Subsidiabiliteitscriteria	<p>Om in aanmerking te komen, moeten studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">- in een van de Erasmus+-programmalanden wonen;- de eerste cyclus van een opleiding in het hoger onderwijs succesvol hebben voltooid (bachelorgraad of gelijkwaardig) en toegelaten zijn voor een opleiding van de tweede cyclus (mastergraad of gelijkwaardig) aan een instelling voor hoger onderwijs (IHO) waaraan het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE) is toegekend. <p>De masteropleiding (of gelijkwaardig) die zij willen volgen, moet:</p> <ul style="list-style-type: none">- aangeboden worden in een ander land dan het land waarvan zij ingezetene zijn en in een ander land dan waar zij de bachelorgraad hebben behaald (of de gelijkwaardige graad die hun toegang verleent tot de masteropleiding);- een volledige opleiding zijn die leidt tot de toekenning van een graad.
Waar aanvragen ?	Rechtstreeks bij de deelnemende banken of verstrekkers van studentenleningen .

Meer informatie is beschikbaar op de website van de Europese Commissie:
http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/masters-loans_en.htm

KERNACTIE 2: SAMENWERKING MET HET OOG OP INNOVATIE EN UITWISSELING VAN GOEDE PRAKTIJKEN

WELKE ACTIES WORDEN ONDERSTEUND?

Deze kernactie ondersteunt het volgende:

- strategische partnerschappen op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken;
- kennisallianties;
- allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden;
- capaciteitsopbouw op het gebied van hoger onderwijs;
- capaciteitsopbouw op het gebied van jeugdzaken.

De acties die in het kader van deze kernactie worden ondersteund, moeten positieve en langdurige effecten hebben, niet alleen op de deelnemende organisaties en op de beleidsstelsels waarin deze acties plaatsvinden, maar ook op de personen die direct of indirect bij de georganiseerde activiteiten betrokken zijn.

Deze kernactie moet resulteren in de ontwikkeling, overdracht en/of toepassing van innovatieve praktijken op organisatorisch, lokaal, regionaal, nationaal of Europees niveau.

De door deze kernactie ondersteunde projecten beogen de volgende resultaten te bereiken voor de deelnemende organisaties:

- innovatieve benaderingen ten aanzien van hun doelgroepen, bijvoorbeeld door: aantrekkelijker onderwijs- en opleidingsprogramma's die afgestemd zijn op de individuele behoeften en verwachtingen; gebruik van een participatieve aanpak en op ICT gebaseerde methoden; nieuwe of verbeterde procedures voor de erkenning en validering van competenties; verbeterde effectiviteit van activiteiten ten behoeve van lokale gemeenschappen; nieuwe of verbeterde praktijken bij het voorzien in de behoeften van kansarmen of bij het omgaan met sociale, taalkundige en culturele verscheidenheid; de kans om het Europees Talenlabel toegekend te krijgen voor excellentie in taalverwerving en -onderwijs; nieuwe benaderingen om geografische en sociaaleconomische ongelijkheden inzake leerresultaten aan te pakken; nieuwe benaderingen om het concurrentievermogen en de werkgelegenheid met name op regionaal en lokaal niveau beter te ondersteunen;
- een omgeving binnen de organisatie die moderner van opzet is en die zich kenmerkt door meer dynamiek, vakmanschap en een grotere betrokkenheid, dat wil zeggen een omgeving waar goede praktijken en nieuwe methoden direct inzetbaar zijn in dagelijkse bezigheden, die openstaat voor synergie met organisaties die actief zijn op verschillende gebieden of in andere sociaaleconomische sectoren, en waar de beroepsontwikkeling van het personeel strategisch wordt gepland aan de hand van de individuele behoeften en de organisatorische doelstellingen;
- verbeterd vermogen en vakmanschap om te functioneren op EU-/internationaal niveau: verbeterde managementvaardigheden en internationaliseringsstrategieën; versterkte samenwerking met partners uit andere landen, op andere gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken en/of in andere sociaaleconomische sectoren; verhoogde toewijzing van financiële middelen uit een andere bron dan de EU-middelen met het doel EU-/internationale projecten op touw te zetten op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken; verbeterde kwaliteit in voorbereiding, uitvoering, toezicht en follow-up van EU-/internationale projecten.

Ook de personen die direct of indirect bij de georganiseerde activiteiten betrokken zijn, zullen naar verwachting een positieve invloed ondervinden van de door deze kernactie gefinancierde projecten, bijvoorbeeld in de vorm van:

- meer zin voor initiatief en ondernemerschap;
- verbeterde kennis van vreemde talen;
- verhoogde digitale competentie;
- beter begrip en grotere ontvankelijkheid voor sociale, taalkundige en culturele verscheidenheid;

- verbeterde vaardigheidsniveaus die de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt ten goede komen en het opstarten van nieuwe bedrijven stimuleren (met inbegrip van maatschappelijk verantwoord ondernemen);
- actievere participatie in de samenleving;
- positievere houding tegenover het Europese project en de waarden van de EU;
- beter begrip en betere erkenning van vaardigheden en kwalificaties in Europa en daarbuiten;
- verbeterde competenties, afgestemd op de bijbehorende beroepsprofielen (onderwijs, opleiding, jeugdwerk enzovoort);
- ruimer begrip van praktijken, beleidsvormen en stelsels op het gebied van onderwijs, opleiding of jeugdzaken in de diverse landen;
- beter begrip van de onderlinge verbanden tussen respectievelijk formeel en niet-formeel onderwijs, beroepsopleiding, andere vormen van leren en de arbeidsmarkt;
- betere mogelijkheden voor beroepsontwikkeling;
- sterkere motivatie en meer tevredenheid in hun dagelijks werk.

Deze projecten zullen naar verwachting een moderniseringsproces op het niveau van de stelsels op gang brengen en tevens de onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels versterken om beter het hoofd te bieden aan de belangrijkste uitdagingen in de wereld van vandaag (werkgelegenheid, economische stabiliteit en groei, alsook actieve participatie in de democratie). Deze kernactie moet bijgevolg de volgende effecten hebben:

- verhoogde kwaliteit van onderwijs, opleiding en jeugdwerk in Europa en daarbuiten door een hoger excellentieniveau en een grotere aantrekkingskracht te combineren met ruimere mogelijkheden voor allen, ook kansarmen;
- onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels die beter beantwoorden aan de op de arbeidsmarkt bestaande behoeften en geboden mogelijkheden, en nauwere banden met het bedrijfsleven en de gemeenschap;
- verbeteringen inzake aanbod en beoordeling van basis- en transversale vaardigheden, met name ondernemerschap, talenkennis en digitale vaardigheden;
- grotere synergieën en nauwere banden alsook een vlottere overgang tussen de verschillende onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels op nationaal niveau, waarbij de Europese referentie-instrumenten voor erkenning, validering en transparantie van competenties en kwalificaties beter worden benut;
- intensievere benutting van leerresultaten bij het beschrijven en vaststellen van (onderdelen van) kwalificaties en van studieprogramma's, niet alleen als leer- en onderwijshulpmiddel, maar ook als beoordelingsinstrument;
- nieuwe en verbeterde interregionale en grensoverschrijdende samenwerking tussen overheden op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken;
- meer strategisch en geïntegreerd gebruik van ICT en open leermiddelen in onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels;
- sterkere motivatie om talen te leren via innovatieve onderwijsmethoden of een beter verband met het praktische gebruik van taalvaardigheden waaraan behoefte is op de arbeidsmarkt;
- nauwere interactie tussen praktijk, onderzoek en beleid in elk stelsel.

STRATEGISCHE PARTNERSCHAPPEN OP HET GEBIED VAN ONDERWIJS, OPLEIDING EN JEUGDZAKEN

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN EN PRIORITEITEN VAN EEN STRATEGISCH PARTNERSCHAP?

Strategische partnerschappen beogen de ontwikkeling, overdracht en/of toepassing van innovatieve praktijken te bevorderen evenals de tenuitvoerlegging van gezamenlijke initiatieven die samenwerking, intercollegiaal leren (*peer learning*) en uitwisseling van ervaring op Europees niveau stimuleren.

Strategische partnerschappen staan niet alleen open voor elke organisatie die actief is op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken of in andere sociaaleconomische sectoren, maar ook voor organisaties die op verschillende gebieden tegelijk actief zijn (zoals lokale en regionale overheden, centra voor erkenning en validering, kamers van koophandel, handelsorganisaties, centra voor begeleiding, culturele organisaties). Afhankelijk van de projectdoelstelling komt het erop aan de meest geschikte en uiteenlopende partners te betrekken bij strategische partnerschappen met het doel de verschillende ervaringen, profielen en specifieke deskundigheid optimaal te benutten en ter zake dienende en kwalitatief hoogstaande projectresultaten te boeken.

Om gefinancierd te worden, moeten strategische partnerschappen op hetzij a) tenminste een horizontale prioriteit hetzij b) tenminste een specifieke doelstelling gericht zijn die relevant is op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugd dat het sterkst beïnvloed wordt.

Horizontale prioriteiten

- het ontwikkelen van basisvaardigheden en transversale vaardigheden (zoals ondernemerschap, digitale vaardigheden en taalvaardigheid) op alle gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, met gebruikmaking van innovatieve pedagogische benaderingen waarin de lerende centraal staat en door ontwikkeling van passende evaluatie- en certificeringsmethoden; in het bijzonder het ondersteunen van innovatieve activiteiten die de beoordeling van transversale vaardigheden bevorderen en die het aanbieden van zaakvakken in een andere taal (CLIL)⁷³ of wederzijds leren stimuleren om de taalvaardigheid te verbeteren van lerenden van alle leeftijden uit diverse sectoren van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, met inbegrip van diegenen met een migratieachtergrond;
- het ontwikkelen van nieuwe methodes om de onderwijs- en opleidingstrajecten van toekomstige en reeds actieve lesgevers/jeugdwerkers te versterken; het bijbrengen van alle competenties en vaardigheden die vereist zijn om hoogwaardige diensten te leveren en om aan steeds meer uiteenlopende behoeften, bijvoorbeeld die van multiculturele samenlevingen, te kunnen voldoen. Er zal met name voorrang worden gegeven aan activiteiten die effectieve partnerschappen tot stand brengen tussen aanbieders en onderwijsinstellingen (bijvoorbeeld IHO's/instituten voor lerarenopleiding en scholen/instituten voor beroepsonderwijs en -opleiding), middels het coördineren van benaderingen van aanbieders alsook via samenwerking en dialoog met de voornaamste belanghebbenden en partners en in het bijzonder met jeugdorganisaties;
- het verbeteren van de digitale integratie in het kader van leren, onderwijs, opleiding en jeugdwerk op diverse niveaus: het bevorderen van de toegang tot en het leren via open leermiddelen; het ondersteunen van op ICT gebaseerd onderwijs, opleiding en jeugdwerk, evenals op ICT gebaseerde beoordelingspraktijken. In het bijzonder het ondersteunen van leerkrachten, opleiders, onderwijspersoneel en jeugdwerkers om ICT (beter) te kunnen inzetten bij het leren en voor daarmee samenhangende digitale competenties; het ondersteunen van organisaties die actief zijn binnen onderwijs, opleiding en jeugdzaken bij het herzien van hun bedrijfsmodel; het stimuleren van open leermiddelen uit Europa in verschillende talen; het ondersteunen van de digitale integratie in het kader van leren om doelgroepen uit kansarme milieus te bereiken; het verkennen van de mogelijkheden van leerprocesanalyse en kwaliteitsbeoordeling door gebruikers (*crowd assesment*) om de kwaliteit van het leren te verbeteren;
- het bijdragen aan de ontwikkeling van een Europese ruimte voor vaardigheden en kwalificaties: het stimuleren van een sterkere samenhang tussen verschillende Europese en nationale instrumenten voor transparantie en erkenning om projecten te ondersteunen die de erkenning en validering van niet-formeel en informeel leren vergemakkelijken en zorgen voor een vlotte overgang tussen deze vormen van leren en het formele onderwijs alsook voor een vlotte overgang tussen verschillende gebieden. In het bijzonder het stimuleren van het gebruik van leerresultaten bij het ontwerp, aanbod en de

⁷³ Onderwijsvakken zoals wetenschap, geschiedenis of aardrijkskunde in een vreemde taal.

beoordeling van onderwijsprogramma's en -activiteiten ten gunste van studenten, stagiairs, leerlingen, lerende volwassenen en jongeren;

- het ondersteunen van innovatieve projecten gericht op het verminderen van ongelijkheid op het gebied van leerresultaten van kansarme leerlingen – met inbegrip van lerenden met een handicap. In het bijzonder het verbeteren van de toegang tot, deelname aan en prestaties in (formeel/niet-formeel) onderwijs en opleiding, het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, het voorbereiden van onderwijspersoneel en jeugdwerkers op de uitdagingen op het gebied van gelijkheid, diversiteit en inclusie; het toezicht houden op verschillende soorten ongelijkheid, het bestrijden van segregatie en discriminatie van gemarginaliseerde gemeenschappen, zoals migranten en Roma; het vergemakkelijken van de overgang van opleiding naar werk voor kansarme lerenden;
- het stimuleren van de ontwikkeling en de toepassing van innovatieve toelagen en instrumenten voor het beoordelen en verbeteren van de efficiënte besteding van overheidsuitgaven en investeringen in onderwijs, opleiding en jeugdzaken, onder andere middels nieuwe financieringsmodellen zoals publiek-private partnerschappen, kostendeling enzovoort.

Specifieke doelstellingen

in het hoger onderwijs:

- het ondersteunen van hogeronderwijsinstellingen om de hervormingen uit te voeren die vereist zijn in het kader van de EU-moderniseringsagenda van 2011 en de prioritaire gebieden ervan: het bereiken van hogere onderwijsniveaus; het verbeteren van de kwaliteit en relevantie van het hoger onderwijs; het versterken van de kwaliteit door mobiliteit en grensoverschrijdende samenwerking; het efficiënter doen werken van de kennisdriehoek; het verbeteren van beheer en financiering. Er zal een bijzondere nadruk komen te liggen op projecten die:
 - activiteiten ondersteunen die bijdragen aan het afstemmen van curricula op de behoeften van de huidige en opkomende arbeidsmarkten en die helpen de jongere generatie transversale vaardigheden bij te brengen zoals ondernemerschap, door het ontwikkelen van actieve samenwerking tussen IHO's en partners van buiten de academische wereld: ondernemingen, beroepsorganisaties, kamers van koophandel, sociale partners, lokale/regionale organen enzovoort;
 - activiteiten ondersteunen om innovatieve strategieën te ontwikkelen teneinde mobiliteit te stimuleren, of manieren om belemmeringen voor de mobiliteit in het hoger onderwijs op te heffen door studenten meer kansen te bieden om aanvullende vaardigheden te verwerven via studie of opleiding in het buitenland; de projecten mogen ook virtuele mobiliteit ondersteunen in het kader van een globale strategie voor effectieve integratie van ICT in de deelnemende IHO's;
 - de banden tussen onderwijs, onderzoek en de zakenwereld versterken om excellentie en regionale ontwikkeling te stimuleren;
 - gericht zijn op het verhogen van het aantal afgestudeerden, het verruimen van de deelname en het verhogen van het percentage afgestudeerden van ondervertegenwoordigde groepen en niet-traditionele studenten, het stimuleren van een leven lang leren door flexibele leertrajecten tot stand te brengen, het ontwikkelen van methoden om de maatschappelijke verantwoordelijkheid van hogeronderwijsinstellingen te verhogen;
- het ondersteunen van de uitvoering van de mededeling "Naar een opener onderwijs" uit 2013: het stimuleren van de ontwikkeling van nieuwe onderwijsvormen, in het bijzonder de integratie van een grotere verscheidenheid aan studievormen (afstands-, deeltijds en modulair onderwijs), met name door meer persoonlijke afstemming bij het leren, het strategische gebruik van open leermiddelen, virtuele mobiliteit, gemengde mobiliteit en virtuele leerplatforms; evenals het stimuleren van de internationalisering van de Europese hogeronderwijssystemen in Europa en daarbuiten.

In beroepsonderwijs en-opleiding:

- het ondersteunen van de ontwikkeling van beroepsonderwijs en –opleidingen van hoge kwaliteit met een sterke component werkplekleren (inclusief leerwerkplaatsen en duale leermodellen), waarbij sterke partnerschappen tussen onderwijs en werk (in het bijzonder ondernemingen en sociale partners) betrokken zijn;
- het verhogen van de relevantie voor de arbeidsmarkt van beroepsonderwijs en –opleidingen en het verminderen van de discrepantie tussen vraag en aanbod en van tekorten in economische sectoren door de onderwijsprogramma's en kwalificatieprofielen tijdig aan te passen en stabiele partnerschappen tot stand te brengen tussen aanbieders van beroepsonderwijs en –opleidingen en economische actoren, waaronder sociale partners, agentschappen voor ontwikkeling, instanties in innovatiesystemen en kamers van koophandel. Deze moeten gebaseerd zijn op gegevens afkomstig van toezichtsystemen voor

de resultaten van beroepsonderwijs en –opleidingen (inzetbaarheidspercentages, plaatsingspercentages) en systemen voor het voorspellen van vaardigheidsbehoeften en een nauwe afstemming van beroepsonderwijs en –opleidingen op strategieën voor economische ontwikkeling op regionaal en lokaal niveau. Dit kan ook gevolgen hebben voor de ontwikkeling van beroepsopleidingen op hoger niveau dan hoger secundair/hogere EQF-niveaus;

- het verhogen van de transparantie en het wederzijds vertrouwen tussen beroepsonderwijs en -opleidingsstelsels door een gestroomlijnde en samenhangende uitvoering op nationaal niveau van de aanbevelingen in het kader van Ecvet en Eqavet;
- het bevorderen van promotie van eenvoudig toegankelijk en loopbaangericht postinitieel beroepsonderwijs, ook voor diegenen die het minst geneigd zijn dergelijke leermogelijkheden te benutten;
- het stimuleren van de ontwikkeling van vaardigheden en competenties van leerkrachten en opleiders, met bijzondere aandacht voor onderwijs op de werkplek, partnerschappen tussen leerkrachten en opleiders in ondernemingen en het opleiden van opleiders in ondernemingen.

In het schoolonderwijs:

het versterken van het profiel van onderwijspersoneel door het aantrekken van de beste kandidaten en door het ondersteunen van leerkrachten en schoolleiders om onderwijs van hoge kwaliteit aan te bieden, om met complexe situaties in het klaslokaal om te gaan en om nieuwe methoden en instrumenten te gebruiken. In het bijzonder het verbeteren van de initiële lerarenopleiding en het ondersteunen van nieuwe leerkrachten zodat ze van bij het begin over alle vereiste competenties beschikken met inbegrip van het omgaan met gediversifieerde groepen lerenden (zoals migranten); door samenwerking en innovatie leiderschap in het onderwijs versterken, ook door de verdeling van leidinggevende taken, om de nodige veranderingen en verbeteringen op het niveau van de instellingen te ontwikkelen;

- het aanpakken van geringe basisvaardigheden middels effectievere onderwijsmethoden. In het bijzonder via projecten die: multidisciplinaire en interdisciplinaire benaderingen bevorderen; basisvaardigheden geïntegreerd onderwijzen (wiskunde, wetenschap en lees-/schrijfvaardigheid); op problemen gebaseerd leren stimuleren; of innovatieve onderwijsbenaderingen stimuleren, met bijzondere aandacht voor wiskundeonderwijs in een omgeving die rijk is aan technologie;
- het ondersteunen van scholen om vroegtijdig schoolverlaten en achterstand aan te pakken alsook alle studenten binnen het gehele academische spectrum aan te spreken, in het bijzonder door projecten te ondersteunen die gericht zijn op: het verbeteren van de interne samenwerking alsook de samenwerking met ouders en andere externe belanghebbenden; het stimuleren van de vorming van netwerken van scholen en holistische samenwerkingsgerichte onderwijsbenaderingen; het ontwikkelen van methoden en het scheppen van de voorwaarden voor persoons- en leerlinggericht onderwijs en leren;
- het verhogen van de kwaliteit van opvang en onderwijs voor jonge kinderen om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren met het oog op betere leerresultaten en een goede start in het onderwijs voor iedereen, in het bijzonder via projecten die gericht zijn op: het ontwikkelen van een holistisch en op de leeftijd afgestemd pedagogisch kader voor opvang en onderwijs voor jonge kinderen; het bestendigen van de voordelen van onderwijs voor jonge kinderen in de andere niveaus van schoolonderwijs; en projecten die nieuwe modellen ontwikkelen inzake uitvoering, beheer en financiering voor opvang en onderwijs voor jonge kinderen.

In het volwassenenonderwijs:

- het ontwerpen en uitvoeren van effectieve strategieën voor het verbeteren van basisvaardigheden (lezen/schrijven, rekenvaardigheid en digitale vaardigheden) voor specifieke doelgroepen, door meer stimulansen in te voeren voor volwassenenopleiding;
- het bieden van informatie over de toegang tot diensten voor volwassenenonderwijs, zoals informatie over de validering van niet-formeel en informeel leren en loopbaan- en leertrajectbegeleiding;
- het verbeteren en uitbreiden van het aanbod van hoogwaardige leermogelijkheden op maat van individuele lerende volwassenen, ook door innovatieve benaderingen inzake publieksbereik en aanbod;
- het ontwikkelen van de competenties van lesgevers aan volwassenen om met gediversifieerde groepen lerenden om te gaan en gebruik te maken van nieuwe technologieën met het oog op een ruimer publieksbereik en betere onderwijsresultaten;

- het beoordelen van de effectiviteit van het beleid inzake volwassenenonderwijs op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

Op het gebied van jeugdzaken:

- het stimuleren van hoogwaardig jeugdwerk. Voorrang wordt gegeven aan projecten die gericht zijn op: het bevorderen van de inclusie en inzetbaarheid van kansarme jongeren (waaronder jongeren die geen baan hebben noch onderwijs of een opleiding volgen); het internationaliseren van het jeugdwerk en het voor sectoroverschrijdende samenwerking openstellen ervan; het professionaliseren van jeugdwerkers, het opbouwen van hun competenties, het vaststellen van kwaliteitsnormen, ethische en beroepscode; het versterken van de banden tussen beleid, onderzoek en praktijk; het stimuleren van betere kennis, erkenning en validering van jeugdwerk en niet-formeel leren op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau;
- het stimuleren van mondigheid, participatie en actief burgerschap van jongeren via projecten die gericht zijn op het verbreden en verdiepen van politieke en maatschappelijke participatie van jongeren op lokaal, regionaal, nationaal, Europees of mondiaal niveau; jonge mensen in staat willen stellen om in verbinding te komen met, hun mening kenbaar te maken aan en invloed uit te oefenen op verkozen beleidsmakers, overheden, belangengroepen, maatschappelijke organisaties of individuele burgers in het kader van politieke of maatschappelijke processen die hun leven beïnvloeden;
- het bevorderen van onderwijs in ondernemerschap en maatschappelijk verantwoord ondernemen bij jonge mensen. Voorrang wordt gegeven aan projecten die groepen jongeren in staat stellen bedrijfsideeën in de praktijk toe te passen, met het oog op het aanpakken van uitdagingen en problemen die in hun gemeenschap spelen.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND IN EEN STRATEGISCH PARTNERSCHAP?

Gedurende de looptijd van het project kunnen strategische partnerschappen doorgaans een breed scala aan activiteiten ontplooiën, zoals:

- activiteiten ter versterking van de samenwerking tussen organisaties met het oog op de **uitwisseling van praktijken**;
- activiteiten ter bevordering van de ontwikkeling, beproeving en/of toepassing van **innovatieve praktijken** op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken;
- activiteiten ter vergemakkelijking van de **erkenning en validering van kennis, vaardigheden en competenties** verworven door formeel, niet-formeel en informeel leren;
- activiteiten met het oog op de **samenwerking tussen regionale overheden** ter bevordering van de ontwikkeling van onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels en de integratie daarvan in lokale en regionale ontwikkelingsacties;
- activiteiten om lerenden **met een handicap/specifieke behoeften** te helpen hun opleiding af te ronden en om voor hen de overgang naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken, onder meer door **segregatie en uitsluiting** van gemarginaliseerde gemeenschappen in het onderwijs te bestrijden;
- activiteiten om professionele krachten in onderwijs en opleiding beter voor te bereiden op en hen in te zetten bij uitdagingen inzake **gelijkheid, diversiteit en inclusie** in de leeromgeving;
- transnationale initiatieven ter bevordering van ondernemersgeest en -vaardigheden, **ter stimulering van actief burgerschap en ondernemerschap (met inbegrip van maatschappelijk verantwoord ondernemen)**, gezamenlijk uitgevoerd door twee of meer groepen jongeren uit verschillende landen.

Strategische partnerschappen kunnen ook transnationale individuele **opleidings-, onderwijs- of leeractiviteiten** organiseren voor zover die een meerwaarde opleveren voor de verwezenlijking van de projectdoelstellingen. Zie bijlage I voor een meer gedetailleerde beschrijving van de ondersteunde activiteiten.

WIE KAN DEELNEMEN AAN EEN STRATEGISCH PARTNERSCHAP?

In het algemeen zijn strategische partnerschappen gericht op de samenwerking tussen in programmalanden gevestigde organisaties. Niettemin kunnen ook organisaties uit partnerlanden als partner (niet als aanvrager) bij een strategisch partnerschap worden betrokken voor zover hun deelname essentiële meerwaarde oplevert voor het project.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN STRATEGISCH PARTNERSCHAP TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een strategisch partnerschap moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

<p>In aanmerking komende deelnemende organisaties</p>	<p>Een deelnemende organisatie kan elke publieke of particuliere organisatie zijn die gevestigd is in een programmaland of in een willekeurig partnerland over de hele wereld (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen").</p> <p>Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ instellingen voor hoger onderwijs (IHO's);▪ scholen/instituten/onderwijscentra (op elk niveau, van peuter- en kleuteronderwijs tot hoger secundair onderwijs ⁷⁴, met inbegrip van beroepsonderwijs en volwassenenonderwijs);▪ organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's);▪ kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen);▪ lokale, regionale of nationale publieke organen;▪ sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel en industrie, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden;▪ onderzoeksinstellingen;▪ stichtingen;▪ centra voor interbedrijfsopleiding;▪ ondernemingen die gedeelde opleidingen aanbieden (op samenwerking gebaseerde opleiding);▪ culturele organisaties, bibliotheken, musea;▪ verstrekkers van diensten inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting;▪ organen die via niet-formeel en informeel leren verworven kennis, vaardigheden en competenties valideren;▪ Europese jeugd-ngo's;▪ groepen jongeren die actief zijn in het jeugdwerk, maar niet noodzakelijkerwijs in het kader van een jeugdorganisatie (dat wil zeggen informele groepen jongeren ⁷⁵). <p>In een programmaland gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE, maar moeten zich wel aansluiten bij de daarin vervatte beginselen.</p>
<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<p>Elke deelnemende organisatie die in een programmaland gevestigd is, kan een subsidie aanvragen. Deze organisatie dient de aanvraag in namens alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn.</p>

⁷⁴ Raadpleeg de lijst met in aanmerking komende scholen van elk land. Neem voor meer informatie contact op met het nationale agentschap in het betrokken land.

⁷⁵ Als het gaat om een informele groep, moet een van de groepsleden de rol van vertegenwoordiger op zich nemen en de verantwoordelijkheid namens de groep aanvaarden.

<p>Aantal deelnemende organisaties en profiel daarvan</p>	<p>Een strategisch partnerschap heeft een transnationale opzet, wat betekent dat minstens drie organisaties uit drie verschillende programmalanden betrokken zijn. Er is geen maximumaantal partners vastgesteld. Voor het budget inzake beheerskosten geldt echter een bovengrens (gelijkwaardig aan 10 partners). Alle deelnemende organisaties moeten worden geïdentificeerd op het ogenblik dat een subsidie wordt aangevraagd.</p> <p>Niettemin kunnen bij de volgende soorten projecten twee organisaties uit minstens twee programmalanden betrokken zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategische partnerschappen op het gebied van schoolonderwijs waaraan alleen scholen deelnemen. Aan dergelijke partnerschappen kunnen uitsluitend scholen uit programmalanden deelnemen. ▪ Strategische partnerschappen tussen lokale/regionale onderwijsinstanties op het gebied van schoolonderwijs. Voor elk bij het project betrokken land, omvat het partnerschap verplicht ten minste: <ul style="list-style-type: none"> ○ één lokale of regionale onderwijsinstantie ○ één school ○ één organisatie die actief is op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken of op de arbeidsmarkt. ▪ Strategische partnerschappen op het gebied van jeugdzaken waaraan alleen wordt deelgenomen door jeugdorganisaties of groepen jongeren die actief zijn in het jeugdwerk, maar niet noodzakelijkerwijs in het kader van een jeugdorganisatie.
<p>Locatie(s) van de activiteiten</p>	<p>Alle activiteiten van een strategisch partnerschap moeten plaatsvinden in de landen van de organisaties die aan het project deelnemen.</p>
<p>Projectduur</p>	<p>Partnerschappen op het gebied van jeugdzaken: tussen 6 en 36 maanden. Andere soorten partnerschappen: tussen 24 en 36 maanden.</p> <p>De duur moet in de aanvraagfase worden gekozen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.</p> <p>Wanneer de begunstigde daarom verzoekt en voor zover het nationale agentschap daarmee instemt, kan de duur van een strategisch partnerschap in uitzonderlijke gevallen worden verlengd met ten hoogste 6 maanden op voorwaarde dat het partnerschap in totaal niet langer dan 3 jaar duurt. In dat geval blijft de totale subsidie ongewijzigd. In elk geval moeten de projecten uiterlijk op 31 augustus 2018 eindigen.</p>
<p>Waar aanvragen?</p>	<p>Bij het nationale agentschap van het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is⁷⁶.</p> <p>Een en hetzelfde consortium van partners kan per termijn slechts één aanvraag indienen, en slechts bij één nationaal agentschap.</p>
<p>Wanneer aanvragen?</p>	<p>Partnerschappen op het gebied van hoger onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding, school- en volwassenenonderwijs: aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op: 31 maart om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 september en 31 december van datzelfde jaar.</p> <p>Partnerschappen op het gebied van jeugdzaken: aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 4 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 juni en 30 september van datzelfde jaar. ▪ 30 april om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 september en 31 december van datzelfde jaar. ▪ 1 oktober om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 januari en 31 mei van het daaropvolgende jaar.

⁷⁶ Let op: scholen onder toezicht van nationale autoriteiten van een ander land (bijvoorbeeld lycée français, Duitse scholen, Britse "legerscholen") dienen hun aanvraag in bij het nationaal agentschap van het toezichthoudende land.

Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
-----------------------	--

Wanneer het strategisch partnerschap voorziet in transnationale opleidings-, onderwijs- of leeractiviteiten, moeten naast de hierboven opgesomde criteria de volgende criteria in acht worden genomen:

Subsidiabele activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemengde leermobiliteit, waarbij fysieke mobiliteit van korte duur (5 dagen tot 2 maanden; exclusief reisdagen) wordt gecombineerd met virtuele mobiliteit; ▪ uitwisseling van korte duur van groepen scholieren (5 dagen tot 2 maanden; exclusief reisdagen); ▪ intensieve studieprogramma's (5 dagen tot 2 maanden, exclusief reisdagen); ▪ langdurige studiemobiliteit van scholieren (2 tot 12 maanden); ▪ langdurige onderwijs- of opleidingsopdrachten (2 tot 12 maanden); ▪ langdurige mobiliteit van jeugdwerkers (2 tot 12 maanden); ▪ gezamenlijke opleidingsevenementen van korte duur voor personeel (5 dagen tot 2 maanden; exclusief reisdagen). ▪ Een aantal van de vermelde activiteiten zijn van toepassing in bepaalde gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, maar niet in andere. Zie bijlage I bij deze gids onder "Strategische partnerschappen" voor meer informatie. <p>Activiteiten van lerenden alsook langdurige activiteiten van personeel of jeugdwerkers met mobiliteit van of naar partnerlanden komen niet in aanmerking. De enige uitzonderingen hierop worden gevormd door gezamenlijke opleidingsevenementen van korte duur voor personeel evenals personeel uit partnerlanden dat onderwijst in het kader van intensieve studieprogramma's.</p>
In aanmerking komende deelnemers	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studenten die bij een deelnemende IHO zijn ingeschreven voor een studieprogramma dat wordt bekroond met een erkende graad of een andere erkende kwalificatie op tertiair niveau, tot en met doctoraatsniveau (wat betreft intensieve studieprogramma's en gemengde mobiliteitsactiviteiten). ▪ Leerlingen, studenten in beroepsonderwijs en -opleiding, lerende volwassenen en jongeren die deelnemen aan gemengde mobiliteit. ▪ Scholieren, ongeacht de leeftijd, die worden begeleid door schoolpersoneel (wat betreft uitwisseling van korte duur van groepen scholieren). ▪ Scholieren van 14 jaar of ouder die voor een voltijds onderwijsprogramma zijn ingeschreven bij een school die deelneemt aan het strategisch partnerschap (wat betreft langdurige studiemobiliteit van scholieren). ▪ Professoren, leerkrachten, opleiders, onderwijzend en administratief personeel⁷⁷ dat bij de deelnemende organisaties werkt, en jeugdwerkers.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSKRITERIA

Naargelang van de projectdoelstellingen, de deelnemende organisaties, de verwachte effecten en andere factoren kunnen strategische partnerschappen variëren in omvang, waarbij de activiteiten dienovereenkomstig worden aangepast. Eenvoudig gesteld biedt deze actie deelnemende organisaties niet alleen de gelegenheid om ervaring op te doen in internationale samenwerking en hun capaciteiten te versterken, maar ook om innovatieve resultaten van hoge kwaliteit te leveren. De kwaliteitsbeoordeling van het project staat in verhouding tot de doelstellingen van de samenwerking en het soort betrokken organisaties.

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

⁷⁷ Op het gebied van schoolonderwijs behoort hiertoe ook onderwijspersoneel dat interventies uitvoert in scholen, zoals schoolinspecteurs, schooladviseurs, pedagogisch begeleiders, psychologen enzovoort.

<p>Relevantie van het project (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none">▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor:<ul style="list-style-type: none">- de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie het deel "Wat zijn de doelstellingen en prioriteiten van een strategisch partnerschap?").▪ De mate waarin:<ul style="list-style-type: none">- het voorstel berust op een gedegen en adequate behoeftanalyse;- de doelstellingen duidelijk worden afgebakend en realistisch van opzet zijn, en kwesties aanpakken die van belang zijn voor de deelnemende organisaties en doelgroepen;- het voorstel synergieën tussen onderwijs, opleiding en jeugdzaken tot stand kan brengen;- het voorstel gericht is op innovatie en/of een aanvulling vormt op andere initiatieven die de deelnemende organisaties eerder hebben uitgevoerd;- het voorstel voor meerwaarde zorgt op EU-niveau in de vorm van resultaten die niet worden bereikt in het geval dat activiteiten in een afzonderlijk land worden uitgevoerd.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 20 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none">▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, controle, evaluatie en verspreiding.▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen en de voorgestelde activiteiten.▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode.▪ Het bestaan en de relevantie van kwaliteitscontrolemaatregelen die ten doel hebben te waarborgen dat het project op kwalitatief hoogstaande wijze, op tijd en binnen het budget wordt voltooid.▪ De mate waarin het project economisch verantwoord (kosteneffectief) is en geschikte middelen toewijst aan elke activiteit. <p>Wanneer het project voorziet in opleidings-, onderwijs- of leeractiviteiten:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ de mate waarin deze activiteiten afgestemd zijn op de projectdoelstellingen en daarbij een passend aantal deelnemers betrokken is;▪ De kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van de leerresultaten van deelnemers, in overeenstemming met de Europese instrumenten voor en beginselen inzake transparantie en erkenning.

Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen (maximaal 20 punten)	<ul style="list-style-type: none">• De mate waarin:<ul style="list-style-type: none">- het project op passende wijze is samengesteld uit complementaire deelnemende organisaties die over het vereiste profiel, de nodige ervaring en deskundigheid beschikken om het project in elk opzicht met succes te voltooien;- de verdeling van verantwoordelijkheden en taken een afspiegeling is van de inzet en actieve bijdrage van alle deelnemende organisaties.- aan het project wordt deelgenomen door organisaties uit verschillende gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken alsook uit andere sociaaleconomische sectoren, voor zover dat van toepassing is op het projecttype;- bij het project ook nieuwe deelnemers aan de actie betrokken zijn.• Het bestaan van doeltreffende mechanismen voor coördinatie en communicatie, niet alleen tussen de deelnemende organisaties, maar ook met andere relevante belanghebbenden.• Indien van toepassing, de mate waarin de betrokkenheid van een deelnemende organisatie uit een partnerland essentiële meerwaarde oplevert voor het project (indien niet is voldaan aan deze voorwaarde, komt het project niet in aanmerking voor selectie).
Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren.▪ De potentiële effecten van het project:<ul style="list-style-type: none">- op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project- buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau.▪ De kwaliteit van het verspreidingsplan: de geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten.▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.▪ De kwaliteit van de plannen om het project duurzaam te maken: de mate waarin het project effecten en resultaten kan blijven opleveren nadat de EU-subsidie is opgebruikt.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 10 punten voor de categorieën "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering" en "Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen"). Voorstellen die niet gericht zijn op ten minste één van de prioriteiten van de actie komen niet in aanmerking voor financiering.

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Meer verplichte criteria alsook aanvullende nuttige gegevens over deze actie en projectvoorbeelden zijn terug te vinden in bijlage I bij deze gids. Belangstellende organisaties wordt verzocht de relevante delen van deze bijlage aandachtig te lezen voordat ze financiële steun aanvragen.

Waar nodig kan taalkundige ondersteuning worden verleend ten behoeve van begunstigden van strategische partnerschappen die langdurige opleidings- en onderwijsactiviteiten organiseren voor personeel, jeugdwerkers en lerenden. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd voor mobiliteitsactiviteiten van twee maanden en meer (zie bijlage I bij deze gids voor meer bijzonderheden).

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Strategische partnerschappen variëren van relatief eenvoudige samenwerkingsprojecten tussen kleinschalige organisaties (zoals scholen of informele groepen jongeren) tot meer geavanceerde projecten op grotere schaal waarin het zwaartepunt ligt op de ontwikkeling en uitwisseling van innovatieve resultaten op alle gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Bijgevolg kunnen de uitgaven voor de verschillende soorten projecten sterk uiteenlopen.

Daarom is in het voorgestelde financieringsmodel een reeks kostenposten opgenomen waaruit de aanvragers een keuze kunnen maken naargelang van de activiteiten die ze willen ondernemen en de resultaten die ze daarbij nastreven. Voor de eerste twee kostenposten, "Projectbeheer en -uitvoering" en "Transnationale projectbijeenkomsten", mogen alle strategische partnerschappen een subsidieaanvraag indienen aangezien het gaat om kosten die voor elk soort project worden gemaakt. De andere kostenposten mogen alleen worden gekozen voor projecten die doelstellingen op ruimere schaal nastreven met betrekking tot intellectuele prestaties/producten, verspreiding of geïntegreerde onderwijs-, opleidings- en leeractiviteiten. Voor zover gerechtvaardigd door de projectactiviteiten/-resultaten kunnen buitengewone kosten en kosten voor deelname van personen met specifieke behoeften ook worden gedekt.

De totale projectsubsidie bedraagt maximaal 150 000 EUR voor een project van één jaar, 300 000 EUR voor een tweejarig project en 450 000 EUR voor een driejarig project.

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Maximale subsidie

Strategische partnerschappen op het gebied van jeugdzaken: een variabel bedrag, dat wordt vastgesteld door 12 500 EUR te vermenigvuldigen met de looptijd van het project (in maanden)

Strategisch partnerschap op andere gebieden: 300 000 EUR voor een tweejarig project en 450 000 EUR voor een driejarig project.

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag		Toewijzingsregel
Projectbeheer en uitvoering	Projectbeheer (dat wil zeggen planning, financiële regelingen, coördinatie en communicatie tussen partners enzovoort); leer-, onderwijs- en opleidingsmateriaal, instrumenten, benaderingen op kleine schaal enzovoort. Virtuele samenwerking en lokale projectactiviteiten (bijvoorbeeld werkzaamheden in klasverband met lerenden, jeugdwerkactiviteiten, organisatie en mentorschap van geïntegreerde leer- en opleidingsactiviteiten enzovoort); informatie, promotie en verspreiding (bijvoorbeeld brochures, informatiefolders, informatie op internet enzovoort). Kosten die verband houden met de uitvoering van transnationale jongereninitiatieven.	Kosten per eenheid	Tegemoetkoming in de activiteiten van de coördinerende organisatie: 500 EUR per maand	Maximaal 2 750 EUR per maand	Op basis van de duur van het strategisch partnerschap en het aantal deelnemende organisaties
		Kosten per eenheid	Tegemoetkoming in de activiteiten van de andere deelnemende organisaties: 250 EUR per organisatie per maand		
Transnationale project-bijeenkomsten	Deelname aan bijeenkomsten tussen projectpartners, waarbij een van de deelnemende organisaties optreedt als gastorganisatie voor uitvoerings- en coördinatiedoeleinden. Tegemoetkoming in reis- en verblijfkosten.	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 1 999 km: 575 EUR per deelnemer per bijeenkomst	Maximaal 23 000 EUR per jaar	Voorwaardelijk: aanvragers moeten het aantal bijeenkomsten en betrokken deelnemers rechtvaardigen. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening.
			Voor een reisafstand van 2 000 km of meer: 760 EUR per deelnemer per bijeenkomst		

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Intellectuele prestaties	Intellectuele prestaties/tastbare resultaten van het project (zoals onderwijsprogramma's, materiaal voor pedagogische doeleinden en jeugdwerk, open leermiddelen, IT-instrumenten, analyses, studies, methoden voor intercollegiaal leren (peer learning) enzovoort)	Kosten per eenheid	B1.1 per projectleider per dag dat aan het project wordt gewerkt	Voorwaardelijk: personeelskosten voor projectleiders en administratief medewerkers worden normaliter al gedekt door de kostenpost "Projectbeheer en uitvoering". Om mogelijke overlapping te voorkomen, moeten aanvragers het soort personeelskosten en de omvang daarvan rechtvaardigen ten aanzien van elk voorgesteld resultaat. De resultaten moeten kwalitatief en kwantitatief aanzienlijk zijn om in aanmerking te komen voor subsidieverlening. Uit de resultaten moet blijken dat ze ruimer kunnen worden gebruikt en benut en hun potentiële impact moet aantoonbaar zijn.
			B1.2 per onderzoeker/leerkracht/opleider/jeugdwerker per dag dat aan het project wordt gewerkt	
			B1.3 per specialist per dag dat aan het project wordt gewerkt	
			B1.4 per administratief medewerker per dag dat aan het project wordt gewerkt	
Evenementen met multiplier-effect	Tegemoetkoming in de kosten in verband met nationale en transnationale conferenties, seminars, evenementen voor het delen en verspreiden van de intellectuele prestaties van het project (exclusief reisen verblijfkosten voor vertegenwoordigers van de bij het evenement betrokken deelnemende organisaties).	Kosten per eenheid	100 EUR per lokale deelnemer (dat wil zeggen deelnemers afkomstig uit het land waar het evenement plaatsvindt)	Voorwaardelijk: er wordt alleen steun verleend aan evenementen met multiplicatoreffect die rechtstreeks verband houden met de intellectuele prestaties van het project. Een project dat geen subsidiesteun krijgt voor intellectuele prestaties ontvangt evenmin steun voor het organiseren van evenementen met multiplicatoreffect.
			200 EUR per internationale deelnemer (dat wil zeggen deelnemers afkomstig uit andere landen)	
Buitengewone kosten	Tegemoetkoming in de werkelijke kosten voor de uitbesteding of de inkoop van goederen en diensten. Kosten voor een financiële garantie, indien het nationale agentschap daarom verzoekt.	Werkelijke kosten	75 % van de subsidiabele kosten Maximaal 50 000 EUR per project (exclusief kosten voor een financiële garantie)	Voorwaardelijk: uitbesteding moet verband houden met diensten die de deelnemende organisaties om deugdelijk gemotiveerde redenen niet zelf kunnen verstrekken. Uitrusting mag geen betrekking hebben op gewone kantooruitrusting, noch op uitrusting die doorgaans wordt gebruikt door de deelnemende organisaties.

Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap ⁷⁸	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om tegemoetkoming in deze kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier.
---	--	-------------------	----------------------------------	--

Voor sommige maximumbedragen in bovenstaande tabellen is een bovengrens per maand of per jaar vastgesteld. De begunstigden kunnen de gehele voor het project ontvangen EU-subsidie evenwel gedurende de looptijd ervan op de meest flexibele wijze benutten, naargelang de chronologische volgorde waarin de activiteiten volgens het werkplan moeten worden uitgevoerd.

⁷⁸ Met inbegrip van kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met specifieke behoeften en begeleiders die deelnemen aan transnationale onderwijs-, opleidings- en leeractiviteiten. Het kan hierbij onder meer gaan om reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "individuele steun".

FINANCIERINGSREGELS VOOR TRANSNATIONALE OPLEIDINGS-, ONDERWIJS- EN LEERACTIVITEITEN IN HET KADER VAN HET STRATEGISCH PARTNERSCHAP (FACULTATIEVE STEUN)

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag		Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer		Voorwaardelijk: de aanvragers moeten rechtvaardigen dat de mobiliteitsactiviteiten noodzakelijk zijn ter verwezenlijking van de doelstellingen en resultaten van het project. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ⁷⁹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁸⁰ .
			Voor een reisafstand van 2 000 km of meer:: 360 EUR per deelnemer		
Individuele steun	Kosten per eenheid per dag ter dekking van het verblijf van de deelnemers, met inbegrip van de begeleiders, tijdens de activiteit	Kosten per eenheid	Langdurige onderwijs- of opleidings-opdrachten	Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: B1.5 per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: B1.6 per dag per deelnemer	
			Langdurige mobiliteit van jeugdwerkers	+ tussen de 61 ^e dag van de activiteit tot maximaal 12 maanden: B1.7 per dag per deelnemer	
			Gezamenlijke opleidingsevenementen van korte duur voor personeel dat onderwijst in het kader van intensieve studieprogramma's en begeleiders ⁸¹	Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: 100 EUR per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 EUR per dag per deelnemer	
			Langdurige mobiliteit van scholieren	B1.8 per maand per deelnemer	

⁷⁹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

⁸⁰ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

⁸¹ Begeleiders hebben recht op hetzelfde tarief, ongeacht de activiteiten van korte of lange duur waaraan zij deelnemen. In uitzonderlijke gevallen, wanneer de begeleider gedurende meer dan 60 dagen in het buitenland moet verblijven, worden extra verblijfkosten vanaf de 61e dag ondersteund uit de begrotingsrubriek "Steun voor personen met specifieke behoeften".

			Activiteiten van korte duur voor lerenden (gemengde mobiliteit, mobiliteit van korte duur van scholieren, intensieve studieprogramma's):	Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: 55 EUR per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 40 EUR per dag per deelnemer	
Taalkundige ondersteuning	Kosten die verband houden met aan deelnemers geboden ondersteuning ter verbetering van de kennis van de instructie- of werktaal	Kosten per eenheid	Alleen voor activiteiten die 2 tot 12 maanden duren: 150 EUR per deelnemer die taalkundige ondersteuning nodig heeft		Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier en is van toepassing op talen die niet door de centrale onlinedienst worden aangeboden.

TABEL A – INTELLECTUELE PRESTATIES (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

Deze financiering mag alleen worden gebruikt voor personeelskosten van organisaties die aan het project deelnemen om intellectuele prestaties te leveren. Het bedrag hangt af van: a) het profiel van het bij het project betrokken personeel, en b) het land van de deelnemende organisatie waarvan het personeel bij het project betrokken is.

	Projectleider	Leerkracht/ opleider/ onderzoeker/ jeugdwerker	Specialist	Administratief medewerker
	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4
Denemarken, Ierland, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Zweden, Liechtenstein, Noorwegen	294	241	190	157
België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Finland, Verenigd Koninkrijk, IJsland	280	214	162	131
Tsjechië, Griekenland, Spanje, Cyprus, Malta, Portugal, Slovenië	164	137	102	78
Bulgarije, Estland, Kroatië, Letland, Litouwen, Hongarije, Polen, Roemenië, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Turkije	88	74	55	39

TABEL B – INTELLECTUELE PRESTATIES (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

Deze financiering mag alleen worden gebruikt voor personeelskosten van organisaties die aan het project deelnemen om intellectuele prestaties te leveren. Het bedrag hangt af van: a) het profiel van het bij het project betrokken personeel, en b) het land van de deelnemende organisatie waarvan het personeel bij het project betrokken is.

	Projectleider	Leerkracht/ opleider/ onderzoeker/ jeugdwerker	Specialist	Administratief medewerker
	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4
Australië, Canada, Koeweit, Macau, Monaco, Qatar, San Marino, Verenigde Staten van Amerika, Zwitserland	294	241	190	157
Andorra, Brunei, Japan, Nieuw-Zeeland, Singapore, Vaticaanstad, Verenigde Arabische Emiraten	280	214	162	131
Bahama's, Bahrein, Equatoriaal-Guinea, Hongkong, Israël, Oman, Saudi-Arabië, Taiwan, Zuid-Korea	164	137	102	78
Afghanistan, Albanië, Algerije, Angola, Antigua en Barbuda, Argentinië, Armenië, Azerbeidzjan, Bangladesh, Barbados, Belarus, Belize, Benin, Bhutan, Bolivia, Bosnië en Herzegovina, Botswana, Brazilië, Burkina Faso, Burundi, Cambodja, Centraal-Afrikaanse Republiek, Chili, China, Colombia, Comoren, Congo, Cookeilanden, Costa Rica, Cuba, Democratische Republiek Congo, Djibouti, Dominica, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Egypte, El Salvador, Eritrea, Ethiopië, Fiji, Filipijnen, Gabon, Gambia, Georgië, Ghana, Grenada, Guatemala, Guinee, Guinee-Bissau, Guyana, Haïti, Honduras, India, Indonesië, Irak, Iran, Ivoorkust, Jamaica, Jemen, Jordanië, Kaapverdië, Kameroen, Kazachstan, Kenia, Kirgizië, Kiribati, Kosovo, Laos, Lesotho, Liberia, Libanon, Libië, Madagaskar, Malawi, Maldiven, Maleisië, Mali, Marokko, Marshalleilanden, Mauritanië, Mauritius, Mexico, Micronesia, Moldavië, Mongolië, Montenegro, Mozambique, Myanmar/Birma, Namibië, Nauru, Nepal, Nicaragua, Niger, Nigeria, Niue, Noord-Korea, het grondgebied van Oekraïne zoals erkend in het internationaal recht, Oezbekistan, Oost-Timor, Pakistan, Palau, Palestina, Panama, Papoea-Nieuw-Guinea, Paraguay, Peru, het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht, Rwanda, Saint Kitts en Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent en de Grenadines, Salomonseilanden, Samoa, Sao Tomé en Príncipe, Senegal, Servië, Seychellen, Sierra Leone, Somalië, Sri Lanka, Sudan, Suriname, Swaziland, Syrië, Tadzjikistan, Tanzania, Thailand, Togo, Tonga, Trinidad en Tobago, Tsjaad, Tunesië, Turkmenistan, Tuvalu, Uganda, Uruguay, Vanuatu, Venezuela, Vietnam, Zambia, Zimbabwe, Zuid-Afrika, Zuid-Sudan	88	74	55	39

TABEL C - VERBLIJF VAN DEELNEMERS AAN TRANSNATIONALE OPLEIDINGS-, ONDERWIJS- EN LEERACTIVITEITEN (IN EURO PER DAG/MAAND)

De schalen van de kosten per eenheid variëren afhankelijk van: a) het soort mobiliteit, en b) het land waar de activiteit plaatsvindt.

	Langdurige onderwijs- of opleidingsopdrachten - mobiliteit van jeugdwerkers (in euro per dag)			Langdurige activiteiten ten behoefte van scholieren (in euro per maand)
	B1.5	B1.6	B1.7	B1.8
België	105	74	53	110
Bulgarije	105	74	53	70
Tsjechië	105	74	53	90
Denemarken	120	84	60	145
Duitsland	90	63	45	110
Estland	75	53	38	85
Ierland	120	84	60	125
Griekenland	105	74	53	100
Spanje	90	63	45	105
Frankrijk	105	74	53	115
Kroatië	75	53	38	90
Italië	105	74	53	115
Cyprus	105	74	53	110
Letland	90	63	45	80
Litouwen	75	53	38	80
Luxemburg	105	74	53	110
Hongarije	105	74	53	90
Malta	90	63	45	110
Nederland	120	84	60	110
Oostenrijk	105	74	53	115
Polen	105	74	53	85
Portugal	90	63	45	100
Roemenië	105	74	53	60
Slovenië	75	53	38	85
Slowakije	90	63	45	95
Finland	105	74	53	125
Zweden	120	84	60	115
Verenigd Koninkrijk	120	84	60	140
Voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	90	63	45	60
IJsland	105	74	53	135
Liechtenstein	105	74	53	120
Noorwegen	105	74	53	135
Turkije	105	74	53	80

KENNISALLIANTIES

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN EN PRIORITEITEN VAN EEN KENNISALLIANTIE?

Kennisallianties hebben ten doel het innovatievermogen van Europa te versterken en innovatie te bevorderen in het hoger onderwijs, het bedrijfsleven en in de bredere sociaaleconomische context. Daarbij wordt ernaar gestreefd een of meer van de volgende doelstellingen te verwezenlijken:

- nieuwe, innovatieve en multidisciplinaire onderwijs- en leerbenaderingen ontwikkelen;
- ondernemerschap en ondernemersvaardigheden stimuleren bij onderwijzend personeel in het hoger onderwijs en bedrijfspersoneel;
- uitwisseling, overdracht en cocreatie van kennis vergemakkelijken.

Voorts wordt in overeenstemming met het door de Commissie vastgestelde jaarlijkse werkprogramma voorrang gegeven aan projecten die bijdragen aan de modernisering van de Europese hogeronderwijssystemen zoals uiteengezet in de mededeling uit 2011 over de EU-moderniseringsagenda voor het hoger onderwijs⁸², namelijk het bereiken van hogere onderwijsniveaus; het verbeteren van de kwaliteit en relevantie van het hoger onderwijs; het versterken van de kwaliteit door mobiliteit en grensoverschrijdende samenwerking; het efficiënter doen werken van de kennisdriehoek; het verbeteren van beheer en financiering.

WAT IS EEN KENNISALLIANTIE?

Kennisallianties zijn transnationale, gestructureerde en resultaatgerichte projecten, voornamelijk tussen het hoger onderwijs en het bedrijfsleven. Kennisallianties staan open voor elke discipline en bedrijfstak alsook voor sectoroverstijgende samenwerking. De partners delen gemeenschappelijke doelen en werken samen om wederzijds nuttige resultaten te bereiken.

Kennisallianties zijn bedoeld om op korte en lange termijn een effect te hebben op het brede scala aan belanghebbenden, zowel individueel als op het niveau van organisaties en stelsels.

In het algemeen zijn kennisallianties gericht op de samenwerking tussen in programmalanden gevestigde organisaties. Niettemin kunnen ook organisaties uit partnerlanden als partner (niet als aanvrager) bij een kennisalliantie worden betrokken voor zover hun deelname essentiële meerwaarde oplevert voor het project.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Via kennisallianties wordt een samenhangend en alomvattend geheel van onderling verbonden activiteiten uitgevoerd om flexibel in te spelen op de uiteenlopende situaties en ontwikkelingen van vandaag en morgen in heel Europa. In de volgende lijst staan voorbeelden van activiteiten:

- **Bevordering van innovatie in het hoger onderwijs, het bedrijfsleven en in de bredere sociaaleconomische context:**
 - gezamenlijk ontwikkelen en toepassen van nieuwe leer- en onderwijsmethoden (zoals nieuwe multidisciplinaire studieprogramma's, onderwijs- en leermethoden waarin de lerende centraal staat en waarin de nadruk wordt gelegd op vaardigheden om reële problemen op te lossen);
 - organiseren van programma's en activiteiten voor nascholing samen met en in ondernemingen;
 - gezamenlijk ontwikkelen van oplossingen voor belangrijke vraagstukken, product- en procesinnovatie (studenten, professoren en praktijkmensen tezamen).
- **Ontwikkeling van ondernemersgeest en -vaardigheden:**
 - uitwerken van regelingen om transversale vaardigheden te verwerven en toe te passen via hogeronderwijsprogramma's die worden ontwikkeld met de hulp van ondernemingen teneinde de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt te verbeteren, creativiteit te bevorderen en nieuwe beroepstrajecten uit te stippelen;
 - invoeren van onderwijs in ondernemerschap op elk vakgebied met het doel studenten, onderzoekers, personeel en lesgevers de nodige kennis en vaardigheden bij te brengen en ze te motiveren om ondernemersactiviteiten aan te vangen in een veelheid van omgevingen;

⁸² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0567:FIN:NL:PDF>

- ontsluiten van nieuwe leermogelijkheden door ondernemersvaardigheden in te praktijk toe te passen, wat gepaard kan gaan met en/of de aanzet kan geven tot het in de handel brengen van nieuwe diensten, producten en prototypen, de oprichting van start-ups en spin-offs.

- **Stimulering van de overdracht en uitwisseling van kennis tussen hoger onderwijs en bedrijfsleven:**

- studiegebiedgerelateerde activiteiten in ondernemingen die volledig geïntegreerd zijn in het studieprogramma, die worden erkend en waarvoor studiepunten worden toegekend;
- opzetten van structuren om innovatieve maatregelen uit te proberen en uit te testen;
- uitwisseling van studenten, onderzoekers, onderwijzend personeel en bedrijfspersoneel gedurende een beperkte periode;
- betrokkenheid van bedrijfspersoneel bij onderwijs en onderzoek.

Kennisallianties kunnen ertoe strekken mobiliteitsactiviteiten te organiseren voor studenten, onderzoekers en personeel voor zover die ondersteuning verlenen aan of een aanvulling vormen op de andere activiteiten van de alliantie en meerwaarde opleveren voor de verwezenlijking van de projectdoelstellingen. Mobiliteitsactiviteiten staan niet centraal in een kennisalliantie; aan de uitbreiding van die activiteiten moet steun worden verleend via kernactie 1 van dit programma of met andere financieringsinstrumenten.

WAT ZIJN DE BELANGRIJKSTE KENMERKEN VAN EEN KENNISALLIANTIE?

Kennisallianties kenmerken zich voornamelijk door:

- Innovatie in hoger onderwijs en innovatie via hoger onderwijs in ondernemingen en in hun sociaaleconomisch milieu: innovatie wordt aangemerkt als projectspecifiek, aangepast aan de modernste technieken en gerelateerd aan de bredere samenhang van het partnerschap en de onderkende behoeften;
- Duurzaamheid van de samenwerking tussen universiteiten en het bedrijfsleven. Het succes van kennisallianties staat of valt met een sterk en geëngageerd partnerschap waaraan op evenwichtige wijze wordt deelgenomen door ondernemingen en instellingen voor hoger onderwijs. De rol en bijdrage van elke deelnemende organisatie en geassocieerde partner moeten specifiek zijn en een complementair karakter hebben;
- Effecten die zich uitstrekken tot na de beëindiging van het project en tot buiten de bij de kennisalliantie betrokken organisaties. Verwacht wordt dat het partnerschap en de activiteiten blijven duren. Veranderingen in instellingen voor hoger onderwijs en ondernemingen moeten meetbaar zijn. De resultaten en oplossingen moeten overdraagbaar zijn en toegankelijk voor een breder publiek.

Kennisallianties vormen een uiterst concurrerend onderdeel van Erasmus+. Succesvolle voorstellen hebben doorgaans de volgende gemeenschappelijke kenmerken:

- betrouwbare relaties tussen instellingen voor hoger onderwijs en ondernemingen: kennisallianties moeten concreet gestalte geven aan de inzet en meerwaarde van alle partners, waarbij het zwaartepunt ligt bij een sterke en evenwichtige betrokkenheid van zowel het bedrijfsleven als de hogeronderwijssector. Een doordacht voorstel is het resultaat van de nauwe samenwerking tussen de toekomstige partners;
- innovatief en transnationaal karakter dat blijkt uit alle criteria.

Een gedegen behoefteanalyse maakt de grondgedachte inzichtelijk, beïnvloedt de selectie van partners, maakt het voorstel specifieker, verruimt de mogelijke effecten en waarborgt dat de eindgebruiker en doelgroepen nauw worden betrokken bij de projectactiviteiten.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN EEN KENNISALLIANTIE?

Aanvrager/coördinator: een deelnemende organisatie die het projectvoorstel indient namens alle partners. De coördinator draagt de eindverantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat het project in overeenstemming met de overeenkomst wordt uitgevoerd. Zijn coördinerende rol omvat de volgende taken:

- de alliantie vertegenwoordigen en in haar naam optreden ten aanzien van de Europese Commissie;
- de financiële en juridische verantwoordelijkheid op zich nemen voor de deugdelijke operationele, administratieve en financiële uitvoering van het hele project;
- de alliantie coördineren in samenwerking met de projectpartners.

Volwaardige partners zijn de deelnemende organisaties die actief bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de kennisalliantie. Elke volwaardige partner moet een volmacht ondertekenen waarbij hij de coördinerende organisatie machtiging verleent om op te treden als de belangrijkste begunstigde en om in zijn naam op te treden tijdens de uitvoering van het project. Indien van toepassing, geldt deze vereiste ook voor partners uit partnerlanden.

Geassocieerde partners (facultatief): bij kennisallianties kunnen geassocieerde partners betrokken zijn die bijdragen tot de uitvoering van specifieke taken/activiteiten van het project en de verspreiding en de duurzaamheid van de alliantie ondersteunen. Voor kwesties van contractbeheer worden geassocieerde partners niet als projectpartners beschouwd en zij krijgen geen financiële steun. Niettemin moeten hun betrokkenheid en rol in het project en de verschillende activiteiten duidelijk worden omschreven.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN KENNISALLIANTIE TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een voorgestelde kennisalliantie moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

<p>In aanmerking komende deelnemende organisaties</p>	<p>Een deelnemende organisatie kan elke publieke of particuliere organisatie zijn die gevestigd is in een programmaland of in een willekeurig partnerland over de hele wereld (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen").</p> <p>Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ instellingen voor hoger onderwijs (IHO's); ▪ kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); ▪ onderzoeksinstellingen; ▪ lokale, regionale of nationale publieke organen; ▪ een organisatie die werkzaam is op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken; ▪ een intermediaire organisatie of vereniging die onderwijs-, opleidings- of jeugdorganisaties vertegenwoordigt; ▪ een intermediaire organisatie of vereniging die ondernemingen vertegenwoordigt; ▪ een instantie voor accreditatie, certificering of kwalificatie. <p>In een programmaland gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE.</p>
<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<p>Elke deelnemende organisatie die in een programmaland gevestigd is, kan een subsidie aanvragen. Deze organisatie dient de aanvraag in namens alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn.</p>
<p>Aantal deelnemende organisaties</p>	<p>Kennisallianties hebben een transnationale opzet, wat betekent dat minstens zes onafhankelijke organisaties uit minimaal drie programmalanden betrokken zijn, waaronder ten minste twee instellingen voor hoger onderwijs en ten minste twee ondernemingen.</p>
<p>Projectduur</p>	<p>2 of 3 jaar. De duur moet in de aanvraagfase worden gekozen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.</p> <p>Wanneer de begunstigde daarom verzoekt en voor zover het Uitvoerend Agentschap daarmee instemt, kan de duur van een kennisalliantie in uitzonderlijke gevallen worden verlengd met ten hoogste 6 maanden. In dat geval blijft de totale subsidie ongewijzigd.</p>
<p>Waar aanvragen?</p>	<p>Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.</p>
<p>Wanneer aanvragen?</p>	<p>Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die op 1 november van datzelfde jaar van start gaan.</p>

Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
-----------------------	--

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Het project wordt beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het voorstel (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doel: het voorstel is relevant ter verwezenlijking van de doelstellingen van de actie (zie "Wat zijn de doelstellingen en prioriteiten van een kennisalliantie?"). ▪ Consistentie: de doelstellingen berusten op een gedegen behoefteanalyse; ze zijn duidelijk afgebakend en realistisch van opzet, en pakken kwesties aan die van belang zijn voor de deelnemende organisaties en voor de actie; ▪ Innovatie: het voorstel houdt rekening met de modernste methoden en technieken, en leidt tot projectspecifieke innovatieve resultaten en oplossingen; ▪ Europese meerwaarde: uit het voorstel blijkt duidelijk voor welke meerwaarde het transnationale karakter en de potentiële overdraagbaarheid kunnen zorgen.
Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 30 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samenhang: het voorstel vormt een samenhangend en alomvattend geheel van passende activiteiten om te voorzien in de onderkende behoeften en de verwachte resultaten te bewerkstelligen; ▪ Structuur: het werkprogramma is duidelijk en inzichtelijk, en bestrijkt alle fasen; ▪ Beheer: tijdschema's, organisatie, taken en verantwoordelijkheden zijn nauwkeurig omschreven en realistisch. Het voorstel wijst geschikte middelen toe aan elke activiteit. ▪ Kwaliteit en financiële controle: specifieke maatregelen ter beoordeling van processen en resultaten waarborgen dat het project op een kwalitatief hoogstaande en economisch verantwoorde manier wordt uitgevoerd.
Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samenstelling: aan de voorgestelde kennisalliantie wordt uitvoering gegeven door een geschikte combinatie van partners uit het hoger onderwijs en het bedrijfsleven; die partners beschikken over de vereiste profielen, vaardigheden, ervaring, deskundigheid alsook over de nodige managementondersteuning met het oog op een succesvolle uitvoering. ▪ Inzet: elke deelnemende organisatie bewijst zich volledig in te zetten volgens haar capaciteiten en deskundigheid. ▪ Partnerschap: de partners uit hoger onderwijs en bedrijfsleven leveren een wezenlijke, ter zake dienende en complementaire bijdrage. ▪ Samenwerking/teamgeest: in het voorstel worden duidelijke afspraken gemaakt en verantwoordelijkheden toegewezen met het oog op een transparante en efficiënte besluitvorming, conflictoplossing, rapportage en communicatie tussen de deelnemende organisaties. ▪ Betrokkenheid van partnerlanden: voor zover van toepassing, levert de betrokkenheid van een deelnemende organisatie uit een partnerland essentiële meerwaarde op voor het project (indien niet is voldaan aan deze voorwaarde, komt het project niet in

Effect en verspreiding (maximaal 20 punten)	aanmerking voor selectie). <ul style="list-style-type: none">▪ Benutting: het voorstel toont aan hoe de resultaten worden benut door de partners en andere belanghebbenden. Er wordt gezorgd voor middelen om de benutting te meten tijdens en na afloop van het project.▪ Verspreiding: het voorstel bevat een duidelijk plan voor de verspreiding van resultaten, en voorziet in passende activiteiten, instrumenten en communicatiekanalen om ervoor te zorgen dat de resultaten en voordelen efficiënt worden verspreid onder de belanghebbenden en niet-deelnemende partijen, niet alleen gedurende de looptijd van het project, maar ook daarna.▪ Impact: het voorstel geeft blijk van maatschappelijk en economisch bereik en relevantie. Er wordt gezorgd voor ter zake dienende maatregelen om de vorderingen bij te houden en de verwachte effecten (op korte en lange termijn) te beoordelen.▪ Open toegang: voor zover van toepassing, beschrijft het voorstel hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.▪ Duurzaamheid: het voorstel voorziet in passende maatregelen en middelen om ervoor te zorgen dat het partnerschap, de resultaten en voordelen van het project blijven duren na afloop van het project.
--	--

De voorstellen moeten een minimumscore van 70 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een minimumscore behalen van: 13 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen"; 16 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering", en 11 punten voor de categorie "Effect en verspreiding".

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Kwaliteitsborging moet een integrerend onderdeel zijn van het project om te waarborgen dat de kennisallianties de beoogde resultaten opleveren en effecten bewerkstelligen die zich ver buiten de partnerorganisaties zelf uitstrekken. Kennisallianties moeten voorzien in doelgerichte verspreidingsactiviteiten om belanghebbenden, beleidsmakers, beroepsmensen en ondernemingen te bereiken. Gaandeweg moeten kennisallianties gestalte krijgen via publicaties, zoals verslagen, handboeken, richtsnoeren enzovoort. Waar nodig moeten resultaten beschikbaar worden gesteld als open leermiddelen alsook op relevante platforms van beroepsverenigingen, bedrijfstakverenigingen of bevoegde autoriteiten. Kennisallianties moeten aanzet geven tot de ontwikkeling van nieuwe manieren en instrumenten om de samenwerking te bevorderen en ervoor te zorgen dat het partnerschap tussen hoger onderwijs en bedrijfsleven in stand wordt gehouden.

Kennisallianties vormen een recente en ambitieuze actie waarop nauwlettend wordt toegezien en waarvoor de actieve inzet van alle deelnemers en belanghebbenden nodig is. Kennisallianties moeten hun deelname vormgeven in themaclusters die bevorderlijk zijn voor kruisbestuiving, uitwisseling van goede praktijken en wederzijdse leerprocessen. Verder moeten in kennisallianties middelen worden uitgetrokken om het project en de resultaten voor te stellen op het EU-forum voor dialoog tussen universiteiten en bedrijven en/of andere relevante evenementen (maximaal vier tijdens de projectduur).

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Maximale EU-steun voor een twee jaar durende kennisalliantie: 700 000 EUR Maximale EU-steun voor een drie jaar durende kennisalliantie: 1 000 000 EUR				
Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Uitvoeringssteun	Financiële steun aan elke activiteit die rechtstreeks verband houdt met de projectuitvoering (met uitzondering van eventuele mobiliteit in het kader van het project) met inbegrip van: projectbeheer, projectbijeenkomsten, intellectuele prestaties (zoals studieprogramma's, didactisch materiaal, <u>open leermiddelen</u> , IT-instrumenten, analyses, studies enzovoort), verspreiding, deelname aan evenementen, conferenties, reizen enzovoort. De EU-steun wordt berekend op basis van het aantal dagen en het profiel van het betrokken personeel per land.	Kosten per eenheid	B2.1 per projectleider per dag dat aan het project wordt gewerkt	Voorwaardelijk: aanvragers moeten het soort benodigde middelen en de omvang daarvan rechtvaardigen vanuit het oogpunt van de uitvoering van de voorgestelde activiteiten en de verwezenlijking van de beoogde resultaten. De resultaten moeten kwalitatief en kwantitatief aanzienlijk zijn om in aanmerking te komen voor subsidieverlening.
			B2.2 per onderzoeker/leerkracht/opleider per dag dat aan het project wordt gewerkt	
			B2.3 per specialist per dag dat aan het project wordt gewerkt	
			B2.4 per administratief medewerker per dag dat aan het project wordt gewerkt	

AANVULLENDE FINANCIERINGSREGELS VOOR IN HET KADER VAN EEN KENNISALLIANTIE UITGEVOERDE MOBILITEITSACTIVITEITEN (FACULTATIEVE STEUN)

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer Voor een reisafstand van 2 000 km of meer: 360 EUR per deelnemer	Voorwaardelijk: de aanvragers moeten rechtvaardigen dat de mobiliteitsactiviteiten noodzakelijk zijn ter verwezenlijking van de doelstellingen en resultaten van het project. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ⁸³ . De aanvrager moet de afstand van
Verblijfkosten	Tegemoetkoming in de verblijfkosten van deelnemers tijdens de activiteit	Kosten per eenheid	Op personeel gerichte activiteiten Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: 100 EUR per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 EUR per dag per deelnemer	

⁸³ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

			Op lerenden gerichte activiteiten: Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: 55 EUR per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 40 EUR per dag per deelnemer	een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU- subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁸⁴
--	--	--	---	---

⁸⁴ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

TABEL A - PROJECTUITVOERING (BEDRAGEN IN EURO PER DAG): PROGRAMMALANDEN

Het bedrag hangt af van: a) het profiel van het bij het project betrokken personeel, en b) het land van de deelnemende organisatie waarvan het personeel bij het project betrokken is.

	Projectleider	Leerkracht/opleider/ onderzoeker/ jeugdwerker	Specialist	Administratief medewerker
	B2.1	B2.2	B2.3	B2.4
Denemarken, Ierland, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Zweden, Liechtenstein, Noorwegen	353	289	228	189
België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Finland, Verenigd Koninkrijk, IJsland	336	257	194	157
Tsjechië, Griekenland, Spanje, Cyprus, Malta, Portugal, Slovenië	197	164	122	93
Bulgarije, Estland, Kroatië, Letland, Litouwen, Hongarije, Polen, Roemenië, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Turkije	106	88	66	47

TABEL B - PROJECTUITVOERING (BEDRAGEN IN EURO PER DAG): PARTNERLANDEN

Het bedrag hangt af van: a) het profiel van het bij het project betrokken personeel, en b) het land van de deelnemende organisatie waarvan het personeel bij het project betrokken is.

	Projectleider	Leerkracht/opleider/ onderzoeker	Specialist	Administratief medewerker
	B2.1	B2.2	B2.3	B2.4
Australië, Canada, Koeweit, Macau, Monaco, Qatar, San Marino, Verenigde Staten van Amerika, Zwitserland	353	289	228	189
Andorra, Brunei, Japan, Nieuw-Zeeland, Singapore, Vaticaanstad, Verenigde Arabische Emiraten	336	257	194	157
Bahama's, Bahrein, Equatoriaal-Guinea, Hongkong, Israël, Oman, Saudi-Arabië, Taiwan, Zuid-Korea	197	164	122	93
Afghanistan, Albanië, Algerije, Angola, Antigua en Barbuda, Argentinië, Armenië, Azerbeidzjan, Bangladesh, Barbados, Belarus, Belize, Benin, Bhutan, Bolivia, Bosnië en Herzegovina, Botswana, Brazilië, Burkina Faso, Burundi, Cambodja, Chili, Centraal-Afrikaanse Republiek, China, Colombia, Comoren, Congo, Cookeilanden, Costa Rica, Cuba, Democratische Republiek Congo, Djibouti, Dominica, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Egypte, El Salvador, Eritrea, Ethiopië, Fiji, Filipijnen, Gabon, Gambia, Georgië, Ghana, Grenada, Guatemala, Guinee, Guinee-Bissau, Guyana, Haïti, Honduras, India, Indonesië, Irak, Iran, Ivoorkust, Jamaica, Jemen, Jordanië, Kaapverdië, Kameroen, Kazachstan, Kenia, Kirgizië, Kiribati, Kosovo, Laos, Lesotho, Libanon, Liberia, Libië, Madagaskar, Malawi, Maldiven, Maleisië, Mali, Marokko, Marshalleilanden, Mauritanië, Mauritius, Mexico, Micronesia, Moldavië, Mongolië, Montenegro, Mozambique, Myanmar/Birma, Namibië, Nauru, Nepal, Nicaragua, Niger, Nigeria, Niue, Noord-Korea, het grondgebied van Oekraïne zoals erkend in het internationaal recht, Oezbekistan, Oost-Timor, Pakistan, Palau, Palestina, Panama, Papoea-Nieuw-Guinea, Paraguay, Peru, het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht, Rwanda, Saint Kitts en Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent en de Grenadines, Salomonseilanden, Samoa, Sao Tomé en Principe, Senegal, Servië, Seychellen, Sierra Leone, Somalië, Sri Lanka, Sudan, Suriname, Swaziland, Syrië, Tadzjikistan, Tanzania, Thailand, Togo, Tonga, Trinidad en Tobago, Tsjaad, Tunesië, Turkmenistan, Tuvalu, Uganda, Uruguay, Vanuatu, Venezuela, Vietnam, Zambia, Zimbabwe, Zuid-Afrika, Zuid-Sudan	106	88	66	47

ALLIANTIES VOOR BEDRIJFSTAKSPECIFIEKE VAARDIGHEDEN

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN EN PRIORITEITEN VAN EEN ALLIANTIE VOOR BEDRIJFSTAKSPECIFIEKE VAARDIGHEDEN?

Allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden hebben ten doel de **vaardighedenkloof te dichten**, en beogen de systemen voor initieel en postinitieel beroepsonderwijs beter af te stemmen op de **bedrijfstakspecifieke behoeften van de arbeidsmarkt** en op de vraag naar nieuwe vaardigheden voor een of meer beroepsprofielen.

Dit dient te worden bewerkstelligd door:

- beroepsonderwijs en -opleiding te moderniseren door afstemming ervan op de vaardigheidsbehoeften, door de integratie van werkplekleren en door het potentieel ervan te benutten om economische ontwikkeling en innovatie te stimuleren, met name op lokaal en regionaal niveau, en tegelijk het concurrentievermogen van de betrokken bedrijfstakken te verbeteren;
- de uitwisseling van kennis en praktijken tussen instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding en de arbeidsmarkt te stimuleren met integratie van werkplekleren;
- in de betrokken bedrijfstakken meer mogelijkheden te bieden voor arbeidsmobiliteit, het wederzijdse vertrouwen te stimuleren en de erkenning van kwalificaties op Europees niveau te verbeteren.

Voorts wordt in overeenstemming met het door de Commissie vastgestelde jaarlijkse werkprogramma voorrang gegeven aan projecten die werk maken van een of meer relevante prioriteiten als beschreven in de inleidende hoofdstukken onder "Onderwijs en opleiding" in deel B van deze gids.

WAT IS EEN ALLIANTIE VOOR BEDRIJFSTAKSPECIFIEKE VAARDIGHEDEN?

Allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden zijn transnationale projecten die op basis van de in een specifieke bedrijfstak gebleken tendensen of behoeften aan vaardigheden beogen de prestaties in een of meer vakgebieden te bevorderen. Deze allianties werken aan de ontwikkeling en beschikbaarstelling van gezamenlijke beroepsopleidingsprogramma's en onderwijs- en opleidingsmethoden. Daarbij moet bijzondere aandacht worden besteed aan werkplekleren, waarbij lerenden de vaardigheden worden aangereikt waar de arbeidsmarkt in een specifieke sector om vraagt. Voorts brengen allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden de EU-brede erkenningsinstrumenten in de praktijk.

In het kader van deze actie komen sectoren in aanmerking waar onevenwichtigheden in vaardigheden bestaan die het huidige beleid van de Commissie beoogt weg te werken:

- productie & engineering⁸⁵
- de handelssector
- informatie- en communicatietechnologie
- milieutechnologie (eco-innovatie)
- de culturele en de creatieve sector
- de gezondheidszorg
- toerisme.

Indien twee of meer voorstellen dezelfde uitslag behalen en het beschikbare budget ontoereikend is om ze allemaal te financieren, wordt voorrang gegeven aan voorstellen van subsectoren/sectoren waarvoor een Europese raad voor sectorvaardigheden is opgericht.

In het algemeen zijn allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden gericht op de samenwerking tussen in programmalanden gevestigde organisaties. Niettemin kunnen ook organisaties uit partnerlanden als partner (niet als aanvrager) bij een alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden worden betrokken voor zover hun deelname essentiële meerwaarde oplevert voor het project.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

In elke alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden wordt een samenhangende, alomvattende en wisselende reeks onderling verbonden activiteiten uitgevoerd die niet alleen flexibel van opzet zijn, maar ook aanpasbaar aan uiteenlopende arbeidsmarktbehoeften van vandaag en morgen, zoals:

⁸⁵ Met inbegrip van bijvoorbeeld geavanceerde productie, automobielpductie, productie van luchtvaartuigen of productie van textiel, kleding en leder.

- **Vaststellen van de behoeften aan vaardigheden en opleiding in een specifieke economische sector:**
 - het waar nodig in kaart brengen en interpreteren van aantoonbare vaardigheidsbehoeften op de arbeidsmarkt in een bepaalde economische sector door gebruik te maken van het EU-vaardigheidspanorama en indien mogelijk van de werkzaamheden van de Europese raden voor sectorvaardigheden;
 - het peilen van de behoeften aan opleidingsvoorzieningen door, indien beschikbaar, gebruik te maken van de beroepsprofielen van de classificatie van Europese vaardigheden/competenties, kwalificaties en beroepen (ESCO).
- **Uitwerken van gezamenlijke studieprogramma's:**
 - het ontwerpen op EU-niveau van bedrijfstakspecifieke onderwijsprogramma's, programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding en waar mogelijk kwalificatienormen die in verband staan met gemeenschappelijke vaardigheidsbehoeften in de sector en/of met een Europees beroepsprofiel door, indien beschikbaar, gebruik te maken van ESCO;
 - het integreren van vaardigheden of beroepsprofielen in het ontwerp van onderwijsprogramma's, programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding en waar mogelijk kwalificatienormen;
 - voor de hierboven genoemde activiteiten moet de leerresultatenaanpak (bijvoorbeeld de toepassing van Ecvet, enzovoort) worden toegepast, geschraagd door beginselen voor kwaliteitsborging (bijvoorbeeld Eqavet);
 - het integreren van innovatieve onderwijs- en leerbenaderingen, met name door op meer strategische en geïntegreerde wijze gebruik te maken van ICT en open leermiddelen, waarbij kansen worden aangereikt om kennis toe te passen in praktische projecten/reële werksituaties (werkplekleren) en de ontwikkeling van ondernemersgeest te bevorderen.
- **Beschikbaar stellen van gezamenlijke onderwijsprogramma's:**
 - het beschikbaar stellen van bedrijfstakspecifieke onderwijsprogramma's op EU-niveau die werden aangepast of nieuw werden ontwikkeld aansluitend op de analyse van en prognoses over de arbeidsmarktbehoeften voor een bepaald beroepsprofiel;
 - het toepassen van innovatieve didactische methoden voor beroepsopleiding en -onderwijs om in te spelen op veranderende vaardigheden en/of specifieke doelgroepen in een bepaalde economische sector (bijvoorbeeld op ICT gebaseerd lesmateriaal, diensten en methoden, werkplekleren enzovoort);
 - het vergemakkelijken van de erkenning en certificering van de respectieve leerresultaten door de beginselen van Ecvet en het referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding (Eqavet) toe te passen, waar mogelijk de desbetreffende kwalificaties aan nationale kwalificatiekaders te relateren, of door middel van eventuele andere relevante Europese instrumenten in de betrokken sector.

Allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden kunnen er ook toe strekken mobiliteitsactiviteiten te organiseren voor lerenden en personeel voor zover die ondersteuning verlenen aan of een aanvulling vormen op de andere activiteiten van de alliantie en meerwaarde opleveren voor de verwezenlijking van de projectdoelstellingen. Mobiliteitsactiviteiten mogen niet centraal staan in een alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden; aan de uitbreiding van die activiteiten moet steun worden verleend via kernactie 1 van dit programma of met andere financieringsinstrumenten.

WAT ZIJN DE ESSENTIËLE ASPECTEN VAN EEN ALLIANTIE VOOR BEDRIJFSTAKSPECIFIEKE VAARDIGHEDEN?

Allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden kenmerken zich voornamelijk door:

- innovatie in beroepsopleiding en -onderwijs, in verschillende economische sectoren en daaraan gerelateerde beroepsprofielen (ESCO voor zover beschikbaar: <https://ec.europa.eu/esco/home>).
- Effecten die zich uitstrekken tot na de beëindiging van het project en tot buiten de bij de kennisalliantie betrokken organisaties. Verwacht wordt dat het partnerschap en de activiteiten blijven duren. Veranderingen in organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding alsook in verschillende economische sectoren/beroepsprofielen moeten meetbaar zijn. De resultaten en oplossingen moeten overdraagbaar zijn en toegankelijk voor een breder publiek. De resultaten van allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden zouden voor gebruik en publicatie in het EU-vaardigheidspanorama beschikbaar moeten komen.

In de allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden moet duidelijk naar voren komen wat de inzet van alle partners is en welke meerwaarde ze bieden. De partners dienen systeem- en bedrijfstakspecifieke informatie te combineren met een gedegen kennis van opleidingspraktijken in de economische sector waarin zij actief zijn. Uit de verdeling van taken en op te leveren resultaten moet blijken dat de deskundigheid van de partners nauw aansluit op de activiteiten waarmee ze belast zijn. De partners moeten minstens op nationaal niveau representatief zijn in de sector, een Europese reikwijdte hebben en beschikken over deskundigheid of competentie op opleidingsgebied, bij het anticiperen op of aanbieden van vaardigheden, of inzake kwalificatieontwerp.

Waar nodig dient de vaststelling van toekomstige vaardigheidsbehoeften onderbouwd te zijn door onderzoek ter staving van de arbeidsmarktbehoeften in de sector. Zijn nog geen onderzoeksgegevens daarover beschikbaar, dan moet een ter zake kundige onderzoeksinstelling worden betrokken. Partners moeten deze onderzoeksgegevens interpreteren bij het aanbieden van opleidingen of bij het ontwerpen van kwalificatienormen die berusten op een gemeenschappelijk Europees beroepsprofiel (zie ESCO). Een en ander moet via de alliantie worden omgezet in innovatieve, op leerresultaten gerichte onderwijsprogramma's (waarbij het Ecvet wordt toegepast). Daarbij moet gebruik worden gemaakt van mechanismen voor kwaliteitsborging (die overeenstemmen met het Eqavet). Met de alliantie moet gewaarborgd kunnen worden of minstens uiterst geloofwaardig gemaakt kunnen worden dat de nieuwe aangepaste vaardigheden en competenties door alle landen en in alle door de alliantie gedekte sectoren erkend zullen worden. Diensten voor loopbaan- en beroepskeuzebegeleiding moeten samen met regionale of lokale overheidsinstanties een faciliterende rol vervullen om te zorgen voor een betere afstemming tussen vaardigheden en beroepsgeoriënteerde onderwijsprogramma's met het doel scholen voor initieel beroepsonderwijs, lerende jongeren of hun ouders te attenderen op of te informeren over specifieke beroepen waar op de arbeidsmarkt veel vraag naar is. Van allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden wordt verwacht dat de voorgestelde activiteiten zodanig worden uitgevoerd dat zij een maximaal effect sorteren op een bepaalde sector en op de betrokken beroepen.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN EEN ALLIANTIE VOOR BEDRIJFSTAKSPECIFIEKE VAARDIGHEDEN?

Aanvrager/coördinator: een deelnemende organisatie die het projectvoorstel indient namens alle partners. De coördinator draagt de eindverantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat het project in overeenstemming met de overeenkomst wordt uitgevoerd. Zijn coördinerende rol omvat de volgende taken:

- de alliantie vertegenwoordigen en in haar naam optreden ten aanzien van de Europese Commissie;
- de financiële en juridische verantwoordelijkheid op zich nemen voor de deugdelijke operationele, administratieve en financiële uitvoering van het hele project;
- de alliantie coördineren in samenwerking met de projectpartners.

Volwaardige partners: deelnemende organisaties die actief bijdragen aan de totstandbrenging van de alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden. Elke volwaardige partner moet een volmacht ondertekenen waarbij hij de coördinator machtiging verleent om in zijn naam op te treden tijdens de uitvoering van het project. Dit vereiste geldt ook voor partners uit partnerlanden.

Geassocieerde partners (facultatief): bij allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden kunnen geassocieerde partners betrokken zijn die bijdragen aan de onder de alliantie vallende activiteiten. De contractuele vereisten zijn niet van toepassing op geassocieerde partners omdat zij geen financiële steun krijgen. Niettemin moeten hun betrokkenheid en rol in het project en de verschillende werkpakketten duidelijk worden omschreven.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN ALLIANTIE VOOR BEDRIJFSTAKSPECIFIEKE VAARDIGHEDEN TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

<p>In aanmerking komende deelnemende organisaties</p>	<p>Een deelnemende organisatie kan elke publieke of particuliere organisatie zijn die gevestigd is in een programmaland of in een willekeurig partnerland over de hele wereld (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen").</p> <p>Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ instellingen/scholen voor beroepsonderwijs; ▪ centra voor beroepsonderwijs en -opleiding; ▪ centra voor interbedrijfsopleiding; ▪ kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); ▪ lokale, regionale of nationale overheidsinstanties die bevoegd zijn voor beroepsonderwijs en -opleiding; ▪ instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) die beroepsonderwijs/-opleiding aanbieden; ▪ sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel en industrie, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden; ▪ een intermediaire organisatie of vereniging die onderwijs-, opleidings- of jeugdorganisaties vertegenwoordigt; ▪ onderzoeksinstellingen; ▪ organen die werkzaam zijn in culturele en/of creatieve sectoren; ▪ verstrekkers van diensten inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting; ▪ organen die verantwoordelijk zijn voor erkenning; ▪ instanties voor accreditatie, certificering of kwalificatie. <p>Een organisatie mag – als aanvrager of volwaardige partner – aan slechts één alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden terzelfder tijd deelnemen. Deze regel is niet van toepassing op geassocieerde partners. Indien een organisatie als volwaardige partner betrokken is bij twee of meer voorstellen, komt geen enkel van deze voorstellen in aanmerking.</p> <p>Uitzondering: in landen waar slechts één entiteit de regelgevende functie uitoefent voor beroepsonderwijs en -opleiding (zie punt 3 hieronder), kan deze aan meer dan één alliantie deelnemen, maar hiertoe dient bewijsmateriaal te worden ingediend waaruit blijkt dat zij zich in een monopoliepositie bevindt.</p>
<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<p>Elke deelnemende organisatie die in een programmaland gevestigd is, kan een subsidie aanvragen. Deze organisatie dient de aanvraag in namens alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn.</p>

Aantal deelnemende organisaties en profiel daarvan	<p>De samenstelling van een alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden moet voldoen aan alle volgende eisen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In elk betrokken land moeten minstens drie volwaardige partners aan de alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden deelnemen, waarvan één uit elk van onderstaande categorieën⁸⁶ 2. Bij de allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden moeten minstens drie programmalanden betrokken zijn. 3. Voor ieder extra land (boven op het minimum van drie) dat bij de alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden betrokken is, moeten er minstens drie volwaardige partners uit elk van onderstaande categorieën betrokken zijn. <hr/> <p>Voorbeeld: indien bij een alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden 5 landen betrokken zijn, moeten er 5 publieke of particuliere entiteiten zijn die beroepsonderwijs en -opleiding verzorgen (één per land), 5 publieke of particuliere entiteiten die over sectorspecifieke deskundigheid beschikken en een bepaalde sector vertegenwoordigen of er actief in zijn (één per land), en 5 publieke of particuliere entiteiten met een regelgevende functie voor onderwijs- en opleidingsstelsels (één per land).</p> <hr/> <p>Uitzondering: Europese overkoepelende organisaties⁸⁷ hoeven geen partners te hebben in het land waar zij gevestigd zijn, mits het minimaal aantal deelnemende organisaties (9) en programmalanden (3) reeds wordt bereikt zonder de overkoepelende organisatie mee te rekenen.</p> <p>De volgende categorieën van entiteiten moeten deel uitmaken van de allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden, zoals hierboven uiteengezet:</p> <p>1. Publieke of particuliere entiteiten die beroepsonderwijs en -opleiding verzorgen:</p> <p>(bijvoorbeeld: netwerken van instellingen/scholen voor beroepsonderwijs; centra voor beroepsonderwijs en -opleiding; centra voor interbedrijfsopleiding; ondernemingen met meer dan 250 werknemers en een eigen opleidingsafdeling, in het bijzonder ondernemingen die leerwerkplaatsen aanbieden of die gedeelde (op samenwerking gebaseerde) opleidingen verzorgen; instellingen voor hoger onderwijs die beroepsonderwijs/-opleiding aanbieden)</p> <p>2. Publieke of particuliere entiteiten die over bedrijfstakspecifieke deskundigheid beschikken en een bepaalde sector vertegenwoordigen of er actief in zijn (op regionaal, nationaal of Europees niveau):</p> <p>(bijvoorbeeld: sociale partners; Europese sector- of beroepsverenigingen van werkgevers of werknemers; kamers van koophandel, industrie en ambachten; organen die werkzaam zijn in culturele en/of creatieve sectoren; organen of raden voor vaardigheden; agentschappen voor economische ontwikkeling; onderzoekscentra)</p> <p>3. Publieke of particuliere entiteiten met een regelgevende functie voor onderwijs- en opleidingsstelsels (op lokaal, regionaal of nationaal niveau):</p> <p>(bijvoorbeeld: overheidsinstanties die bevoegd zijn voor beroepsonderwijs en -opleiding; instanties voor accreditatie, certificering of kwalificatie; organen die verantwoordelijk zijn voor erkenning; verstrekkers van diensten inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting, -begeleiding en -advisering)</p>
---	--

⁸⁶ Dit betekent dat aan een alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden **minstens** negen volwaardige partners uit minstens drie programmalanden moeten deelnemen. Om na te gaan of aan deze vereiste is voldaan, wordt de deelname van geassocieerde partners niet meegerekend.

⁸⁷ Een Europese overkoepelende organisatie is een vereniging van verschillende (vaak verbonden, bedrijfstakspecifieke) aangesloten nationale organisaties die hun activiteiten coördineert, een gemeenschappelijk doel bevordert en hun gemeenschappelijke belangen op Europees niveau tracht te verdedigen.

Projectduur	<p>2 of 3 jaar. De duur moet in de aanvraagfase worden gekozen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.</p> <p>Wanneer de begunstigde daarom verzoekt en voor zover het Uitvoerend Agentschap daarmee instemt, kan de duur van een alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden in uitzonderlijke gevallen worden verlengd met ten hoogste 6 maanden. In dat geval blijft de totale subsidie ongewijzigd.</p>
Waar aanvragen?	<p>Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.</p>
Wanneer aanvragen?	<p>Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 november van datzelfde jaar.</p>
Hoe aanvragen?	<p>In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.</p>
Overige criteria	<p>Het voorstel mag alleen betrekking hebben op een van de volgende sectoren:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ productie & engineering⁸⁸▪ de handelssector▪ informatie- en communicatietechnologie▪ milieutechnologie (eco-innovatie)▪ de culturele en de creatieve sector▪ de gezondheidszorg▪ toerisme.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

⁸⁸ Met inbegrip van bijvoorbeeld geavanceerde productie, automobielpeductie, productie van luchtvaartuigen of productie van textiel, kleding en leder.

TOEKENNINGSCRITERIA

Het project wordt beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het project (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ Verband met het beleid: het voorstel draagt bij tot de verwezenlijking van de Europese doelstellingen en prioriteiten op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding; het voorstel haakt in voorkomend geval in op het werk van een Europese raad voor sectorvaardigheden.▪ Doel: het voorstel is relevant ter verwezenlijking van de doelstellingen van de actie (zie het deel "Wat zijn de doelstellingen van een alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden?").▪ Consistentie: de doelstellingen berusten op een gedegen behoefteanalyse; ze zijn duidelijk afgebakend en realistisch van opzet, en pakken kwesties aan die van belang zijn voor de deelnemende organisaties en voor de actie.▪ Innovatie: het voorstel houdt rekening met de modernste methoden en technieken, en leidt tot innovatieve resultaten en oplossingen.▪ Europese meerwaarde: uit het voorstel blijkt duidelijk voor welke meerwaarde het transnationale karakter ervan kan zorgen.
--	---

**Kwaliteit van projectontwerp en
-uitvoering
(maximaal 30 punten)**

- Samenhang: de opzet van het gehele project garandeert de onderlinge afstemming tussen projectdoelstellingen, methodologie, activiteiten en het voorgestelde budget. Het voorstel vormt een samenhangend en alomvattend geheel van passende activiteiten om te voorzien in de onderkende behoeften en de verwachte resultaten te bewerkstelligen.
- Opzet: het werkprogramma is duidelijk en inzichtelijk, en bestrijkt alle fasen (voorbereiding, uitvoering, benutting, toezicht, evaluatie en verspreiding).
- Methodologie: het voorstel hanteert de leerresultatenaanpak, maakt gebruik van het Ecvet (eenheden van leerresultaten) en past beginselen voor kwaliteitsborging toe in overeenstemming met het Eqavet.
- Beheer: er wordt gezorgd voor goed onderbouwde beheersystemen. Tijdschema's, organisatie, taken en verantwoordelijkheden zijn nauwkeurig omschreven en realistisch. Het voorstel wijst geschikte middelen toe aan elke activiteit.
- Budget: in het budget worden de nodige middelen uitgetrokken om het project met succes te voltooien; het budget wordt noch te hoog, noch te laag aangeslagen.
- De kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van de leerresultaten van deelnemers, in overeenstemming met de Europese instrumenten voor en beginselen inzake transparantie en erkenning.
- Financieel toezicht en kwaliteitscontrole: controlemaatregelen (doorlopende kwaliteitsbeoordeling, intercollegiale toetsing, benchmarking enzovoort) en kwaliteitsindicatoren zorgen ervoor dat het project op kwalitatief hoogstaande en kostenefficiënte wijze wordt uitgevoerd. Projectgerelateerde uitdagingen/risico's worden duidelijk in kaart gebracht en waar nodig wordt gezorgd voor risicobeperkende maatregelen.
- Wat transnationale mobiliteit betreft (uitsluitend voor tests of proefprojecten).
- Bestaan en kwaliteit van maatregelen met het oog op de identificatie en selectie van deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten.
- In het voorstel wordt een beschrijving gegeven van de strategie om ervoor te zorgen dat elke in het buitenland doorgebrachte opleidingsperiode op efficiënte wijze wordt gevalideerd en/of erkend, meer in het bijzonder met gebruikmaking van het Ecvet.

Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen (maximaal 25 punten)

- Samenstelling: het partnerschap wordt samengesteld in overeenstemming met de projectdoelstellingen en verenigt zo nodig de deskundigheid en competenties die vereist zijn voor de ontwikkeling van opleidingen, voor het anticiperen op of aanbieden van vaardigheden, voor kwalificatieontwerp en/of opleidingsbeleid. Bij het voorstel zijn ook de juiste beleidsmakers en bevoegde instanties betrokken (autoriteiten of bevoegde instanties die een regelgevende functie vervullen op het gebied van beroepsopleiding en -opleiding). Er wordt op overtuigende wijze aangetoond dat de partners uit de betrokken sector en op Europees niveau representatief zijn en over de nodige deskundigheid beschikken: de relevante partners moeten in zodanige mate verspreid zijn over en voldoende representatief zijn voor de bij de alliantie betrokken programmalanden dat een optimaal effect kan worden gesorteerd in de verschillende door de alliantie bestreken landen (bijvoorbeeld door deelname van een Europese sectororganisatie of Europese sociale partners).
- Inzet: de verantwoordelijkheden en taken zijn ondubbelzinnig en oordeelkundig verdeeld; daarbij wordt duidelijk aangetoond dat de inzet en actieve bijdrage van alle deelnemende organisaties perfect aansluiten op hun specifieke deskundigheid en capaciteit.
- Taken: de coördinator bezit hoogwaardige management- en coördinatievaardigheden op het gebied van transnationale netwerken en geeft blijk van leiderschapskwaliteiten in een complexe omgeving. Individuele taken worden toegewezen op basis van de specifieke knowhow van elke partner.
- Samenwerking/teamgeest: er wordt een doeltreffend mechanisme voorgesteld om een goede coördinatie, besluitvorming en communicatie te waarborgen tussen de deelnemende organisaties, deelnemers en alle andere belanghebbenden.
- Betrokkenheid van partnerlanden: indien van toepassing, de mate waarin de betrokkenheid van een deelnemende organisatie uit een partnerland essentiële meerwaarde oplevert voor het project (indien niet is voldaan aan deze voorwaarde, komt het project niet in aanmerking voor selectie).

**Effect en verspreiding
(maximaal 20 punten)**

- Benutting: het voorstel toont aan hoe de resultaten van de alliantie worden benut door de partners en andere belanghebbenden. Er wordt gezorgd voor middelen om de benutting te meten tijdens en na afloop van het project.
- Verspreiding: het voorstel bevat een duidelijk plan voor de verspreiding van resultaten, en voorziet in passende activiteiten, instrumenten en communicatiekanalen om ervoor te zorgen dat de resultaten en voordelen efficiënt worden verspreid onder de belanghebbenden en niet-deelnemende partijen, niet alleen gedurende de looptijd van het project, maar ook daarna.
- Impact: het voorstel geeft blijk van maatschappelijk en economisch bereik en relevantie. Daarbij moet het vermogen van de partners om in de Europese context relevante opleidingen te verzorgen er naar verwachting fors op vooruitgaan. Tevens wordt voorzien in ter zake dienende maatregelen om vorderingen bij te houden en de verwachte effecten (op korte en lange termijn) te beoordelen.
- Open toegang: voor zover van toepassing, beschrijft het voorstel hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.
- Duurzaamheid: het voorstel voorziet in passende maatregelen en middelen om ervoor te zorgen dat de door de alliantie verwezenlijkte resultaten en voordelen blijven duren tot na de looptijd van het project (dat wil zeggen doorgaan met nieuwe cursussen, actualiseren van nieuwe instrumenten enzovoort). In het voorstel wordt uiteengezet hoe dat in zijn werk gaat en welke middelen (uit andere financieringsbronnen dan die van de Europese Unie) daartoe worden ingezet

De voorstellen moeten een minimumscore van 70 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een minimumscore behalen van: 13 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen"; 16 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering", en 11 punten voor de categorie "effect en verspreiding".

WAT MOET U NOG WETEN OVER DEZE ACTIE?

Kwaliteitsborging is van essentieel belang om ervoor te zorgen dat allianties de beoogde resultaten opleveren en effecten bewerkstelligen die zich ver buiten de partnerorganisaties zelf uitstrekken. Van allianties wordt verwacht dat ze resultaten bereiken die op grote schaal overdraagbaar zijn in de betrokken economische sector. Daarom moet in het kader van allianties worden voorzien in een degelijk plan met betrekking tot kwaliteitsbeheer.

Het is in het kader van allianties ook zaak om een deskundige toetsing op te nemen als integrerend onderdeel van het project. Bijgevolg moet het werkprogramma van de alliantie voorzien in een onafhankelijke externe kwaliteitsbeoordeling die halverwege en na afloop van het project wordt uitgevoerd en waarover respectievelijk samen met de voortgangs- en eindrapportage verslag wordt uitgebracht. In het voortgangsverslag moeten de deelnemende organisaties aantonen welke vervolgcacties zijn ondernomen aansluitend op de aanbevelingen van de tussentijdse kwaliteitsbeoordeling.

Voor alle allianties moeten doelgerichte verspreidingsactiviteiten worden uitgevoerd, met name via organisaties/organen die diensten inzake beroepskeuzebegeleiding verstrekken. Daarom moet worden gezorgd voor een alomvattend verspreidingsplan dat:

- een actieve verspreidingsstrategie uitstippelt met het doel beroepen waar op de arbeidsmarkt veel vraag naar is of mogelijkheden om nieuwe bedrijven op te starten onder de aandacht te brengen van belanghebbenden, beleidsmakers, beroepskeuzebegeleiders, ondernemingen en lerende jongeren in het verplichte onderwijs;
- de resultaten integreert in de gehele sector;
- de resultaten van de alliantie waar nodig beschikbaar stelt onder open licenties.

In het verspreidingsplan moet duidelijk worden uiteengezet hoe de vooropgestelde projectresultaten worden verspreid, met nauwkeurige opgave van de streefcijfers en doelstellingen, de in te zetten middelen en de bijbehorende tijdschema's. In de aanvragen moet worden vermeld welke partner verantwoordelijk is voor de

verspreiding en moet worden aangetoond welke relevante ervaring die partner bezit op het gebied van verspreidingsactiviteiten. Voor de geselecteerde projecten moet na afloop van het project een beknopt publiceerbaar overzicht van de projectactiviteiten worden opgesteld voor bekendmaking in het verspreidingsinstrument van het programma. Dit geldt als voorwaarde om na afloop van het project de eindbetaling te ontvangen.

Onder leiding van de Europese Commissie/het Uitvoerend Agentschap wordt een verspreidingshulpmiddel voor allianties ingevoerd om te waarborgen dat de resultaten en effecten daadwerkelijk worden benut buiten de rechtstreeks deelnemende organisaties en in de verschillende landen.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Maximale EU-steun voor een twee jaar durende alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden: 700 000 EUR
Maximale EU-steun voor een drie jaar durende alliantie voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden: 1 000 000 EUR

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Uitvoeringssteun	Financiële steun aan elke activiteit die rechtstreeks verband houdt met de projectuitvoering (met uitzondering van eventuele mobiliteit in het kader van het project) met inbegrip van: projectbeheer, projectbijeenkomsten, intellectuele prestaties (zoals studieprogramma's, didactisch materiaal, open leermiddelen, IT-instrumenten, analyses, studies enzovoort), verspreiding, deelname aan evenementen, conferenties, reizen enzovoort. De EU-steun wordt berekend op basis van het aantal dagen en het profiel van het betrokken personeel per land.	Kosten per eenheid	B3.1 per projectleider per dag dat aan het project wordt gewerkt	Voorwaardelijk: aanvragers moeten het soort benodigde middelen en de omvang daarvan rechtvaardigen vanuit het oogpunt van de uitvoering van de voorgestelde activiteiten en de verwezenlijking van de beoogde resultaten. De resultaten moeten kwalitatief en kwantitatief aanzienlijk zijn om in aanmerking te komen voor subsidieverlening.
			B3.2 per onderzoeker/leerkracht/opleider per dag dat aan het project wordt gewerkt	
			B3.3 per specialist per dag dat aan het project wordt gewerkt	
			B3.4 per administratief medewerker per dag dat aan het project wordt gewerkt	

AANVULLENDE FINANCIERINGSREGELS VOOR IN HET KADER VAN EEN ALLIANTIE VOOR BEDRIJFSTAKSPECIFIEKE VAARDIGHEDEN UITGEVOERDE MOBILITEITSACTIVITEITEN (FACULTATIEVE STEUN)

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	Voorwaardelijk: de aanvragers moeten rechtvaardigen dat de mobiliteitsactiviteiten noodzakelijk zijn ter verwezenlijking van de doelstellingen en resultaten van het project. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie
			Voor een reisafstand van 2 000 km of meer: 360 EUR per deelnemer	
Verblijfkosten	Tegemoetkoming in de verblijfkosten van deelnemers tijdens de activiteit	Kosten per eenheid	Op personeel gerichte activiteiten Tot en met de 14 ^e dag van de activiteit: 100 EUR per dag per deelnemer +	
			tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 EUR per dag per deelnemer	

			<p>Op lerenden gerichte activiteiten: Tot en met de 14^e dag van de activiteit: 55 EUR per dag per deelnemer + tussen de 15^e en 60^e dag van de activiteit: 40 EUR per dag per deelnemer</p>	ondersteunde instrument voor afstandsrekening ⁸⁹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ⁹⁰
--	--	--	---	--

⁸⁹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

⁹⁰ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

TABEL A - PROJECTUITVOERING (BEDRAGEN IN EURO PER DAG): PROGRAMMALANDEN

Het bedrag hangt af van: a) het profiel van het bij het project betrokken personeel, en b) het land van de deelnemende organisatie waarvan het personeel bij het project betrokken is.

	Projectleider	Leerkracht/opleider/ onderzoeker/ jeugdwerker	Specialist	Administratief medewerker
	B3.1	B3.2	B3.3	B3.4
Denemarken, Ierland, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Zweden, Liechtenstein, Noorwegen	353	289	228	189
België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Finland, Verenigd Koninkrijk, IJsland	336	257	194	157
Tsjechië, Griekenland, Spanje, Cyprus, Malta, Portugal, Slovenië	197	164	122	93
Bulgarije, Estland, Kroatië, Letland, Litouwen, Hongarije, Polen, Roemenië, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Turkije	106	88	66	47

TABEL B - PROJECTUITVOERING (BEDRAGEN IN EURO PER DAG): PARTNERLANDEN

Het bedrag hangt af van: a) het profiel van het bij het project betrokken personeel, en b) het land van de deelnemende organisatie waarvan het personeel bij het project betrokken is.

	Projectleider	Leerkracht/opleider /onderzoeker	Specialist	Administratief medewerker
	B3.1	B3.2	B3.3	B3.4
Australië, Canada, Koeweit, Macau, Monaco, Qatar, San Marino, Verenigde Staten van Amerika, Zwitserland	353	289	228	189
Andorra, Brunei, Japan, Nieuw-Zeeland, Singapore, Vaticaanstad, Verenigde Arabische Emiraten	336	257	194	157
Bahama's, Bahrein, Equatoriaal-Guinea, Hongkong, Israël, Oman, Saudi-Arabië, Taiwan, Zuid-Korea	197	164	122	93
Afghanistan, Albanië, Algerije, Angola, Antigua en Barbuda, Argentinië, Armenië, Azerbeidzjan, Bangladesh, Barbados, Belarus, Belize, Benin, Bhutan, Bolivia, Bosnië en Herzegovina, Botswana, Brazilië, Burkina Faso, Burundi, Cambodja, Chili, Centraal-Afrikaanse Republiek, China, Colombia, Comoren, Congo, Cookeilanden, Costa Rica, Cuba, Democratische Republiek Congo, Djibouti, Dominica, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Egypte, El Salvador, Eritrea, Ethiopië, Fiji, Filipijnen, Gabon, Gambia, Georgië, Ghana, Grenada, Guatemala, Guinee, Guinee-Bissau, Guyana, Haïti, Honduras, India, Indonesië, Irak, Iran, Ivoorkust, Jamaica, Jemen, Jordanië, Kaapverdië, Kameroen, Kazachstan, Kenia, Kirgizië, Kiribati, Kosovo, Laos, Lesotho, Libanon, Liberia, Libië, Madagaskar, Malawi, Maldiven, Maleisië, Mali, Marokko, Marshalleilanden, Mauritanië, Mauritius, Mexico, Micronesia, Moldavië, Mongolië, Montenegro, Mozambique, Myanmar/Birma, Namibië, Nauru, Nepal, Nicaragua, Niger, Nigeria, Niue, Noord-Korea, het grondgebied van Oekraïne zoals erkend in het internationaal recht, Oezbekistan, Oost-Timor, Pakistan, Palau, Palestina, Panama, Papoea-Nieuw-Guinea, Paraguay, Peru, het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht, Rwanda, Saint Kitts en Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent en de Grenadines, Salomonseilanden, Samoa, Sao Tomé en Príncipe, Senegal, Servië, Seychellen, Sierra Leone, Somalië, Sri Lanka, Sudan, Suriname, Swaziland, Syrië, Tadzjikistan, Tanzania, Thailand, Togo, Tonga, Trinidad en Tobago, Tsjaad, Tunesië, Turkmenistan, Tuvalu, Uganda, Uruguay, Vanuatu, Venezuela, Vietnam, Zambia,	106	88	66	47

Zimbabwe, Zuid-Afrika, Zuid-Sudan

--	--	--	--	--

CAPACITEITSOPBOUW OP HET GEBIED VAN HOGER ONDERWIJS

Deze actie die de modernisering, de toegankelijkheid en de internationalisering van het hoger onderwijs in de partnerlanden wil ondersteunen, moet worden uitgevoerd in het kader van de prioriteiten die zijn vastgesteld in de mededelingen "Het effect van het EU-ontwikkelingsbeleid vergroten: een agenda voor verandering"⁹¹ en "Het Europese hoger onderwijs in de wereld"⁹².

Het wordt uitgevoerd in het kader van het externe beleid van de Europese Unie, zoals vastgesteld in de financieringsinstrumenten van de Europese Unie die deze actie ondersteunen, te weten:

- het Europees nabuurschapsinstrument (ENI)⁹³
- de instrumenten voor ontwikkelingssamenwerking (DCI)⁹⁴
- het instrument voor pretoetredingssteun (IPA)⁹⁵

Deze actie draagt bij tot de ontwikkeling van duurzame en inclusieve sociaaleconomische groei in de partnerlanden en moet de ontwikkeling en doelstellingen en beginselen van het externe optreden van de EU, met inbegrip van nationale verantwoordelijkheid, sociale samenhang, kansgelijkheid, goed geografisch evenwicht en diversiteit bevorderen. Speciale aandacht zal worden besteed aan de minst ontwikkelde landen evenals aan kansarme studenten met een zwakke sociaaleconomische achtergrond en aan studenten met specifieke behoeften.

WAT IS EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT?

Capaciteitsopbouwprojecten zijn transnationale samenwerkingsprojecten die berusten op multilaterale partnerschappen, voornamelijk tussen hogeronderwijsinstellingen uit programmalanden en begunstigde partnerlanden die door bovengenoemde instrumenten gefinancierd worden. Daarbij kunnen ook partners van buiten de academische wereld betrokken zijn om de banden met de maatschappij en het bedrijfsleven te verstevigen en het systeemeffect van de projecten te versterken. Via gestructureerde samenwerking, uitwisseling van ervaringen en goede praktijken en individuele mobiliteit, zijn capaciteitsopbouwprojecten erop gericht:

- de modernisering, de toegankelijkheid en de internationalisering van het hoger onderwijs in de begunstigde partnerlanden te ondersteunen;
- begunstigde partnerlanden te ondersteunen bij het aanpakken van de uitdagingen van hun instellingen en systemen voor hoger onderwijs, onder meer met betrekking tot kwaliteit, relevantie, gelijke toegang, planning, aanbod, management en beheer;
- bij te dragen aan de samenwerking tussen de EU en de begunstigde partnerlanden (en tussen de begunstigde partnerlanden onderling);
- vrijwillige convergentie met de ontwikkelingen in het hoger onderwijs van de EU te stimuleren;
- contacten tussen mensen, intercultureel bewustzijn en begrip te stimuleren.

Deze doelstellingen worden in de begunstigde partnerlanden nagestreefd via acties die:

- de kwaliteit van het hoger onderwijs verhogen en de relevantie ervan voor de arbeidsmarkt en de maatschappij verbeteren;
- het competentie- en vaardigheidsniveau in instellingen voor hoger onderwijs verhogen door het ontwikkelen van nieuwe en innovatieve onderwijsprogramma's;
- de capaciteiten op het gebied van management, beheer en innovatie alsook de internationalisering van IHO's versterken;

⁹¹ "Het effect van het EU-ontwikkelingsbeleid vergroten: een agenda voor verandering". Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's, Brussel, 13.10.2011, COM(2011) 637 definitief.

⁹² "Het Europese hoger onderwijs in de wereld". Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Brussel, 11.7.2013, COM(2013) 499 final.

⁹³ Verordening (EU) nr. 232/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van een Europees nabuurschapsinstrument:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:077:0027:0043:NL:PDF>

⁹⁴ Verordening (EU) nr. 233/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking voor de periode 2014-2020:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:077:0044:0076:NL:PDF>

⁹⁵ Verordening (EU) nr. 231/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van een instrument voor pretoetredingssteun (IPA II):

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:077:0011:0026:nl:PDF>

- het vermogen van nationale autoriteiten versterken om hun hogeronderwijsystemen te moderniseren, door de vaststelling en de uitvoering van en het toezicht op het hervormingsbeleid te ondersteunen;
- regionale integratie⁹⁶ en samenwerking tussen verschillende regio's⁹⁷ in de wereld bevorderen door gezamenlijke initiatieven, het delen van goede praktijken en samenwerking.

Twee categorieën van capaciteitsopbouwprojecten worden ondersteund:

Gezamenlijke projecten: gericht op resultaten die voornamelijk en rechtstreeks ten goede komen aan de bij het project betrokken organisaties uit de begunstigde partnerlanden. Bij deze projecten ligt de klemtoon doorgaans op drie verschillende soorten activiteiten:

- ontwikkeling van studieprogramma's;
- modernisering inzake beheer, management en werking van IHO's;
- versterken van de relaties tussen IHO's en de bredere economische en sociale omgeving.

Structurele projecten: erop gericht invloed te hebben op hogeronderwijsystemen en hervormingen op nationaal en/of regionaal niveau in de begunstigde partnerlanden te stimuleren. Bij deze projecten ligt de klemtoon doorgaans op twee verschillende categorieën van activiteiten:

- modernisering inzake beleid, beheer en management van hogeronderwijsystemen;
- versterken van de relaties tussen hogeronderwijsystemen en de bredere economische en sociale omgeving.

In het geval van capaciteitsopbouwprojecten gericht op de begunstigde partnerlanden van de regio's 1, 2 en 3 (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen") kunnen beide categorieën van projecten (gezamenlijke projecten en structurele projecten) bovendien ook een **speciaal mobiliteitsonderdeel** omvatten voor personeel en studenten. Dit mobiliteitsonderdeel zal worden beoordeeld als een aparte component.

Het speciale mobiliteitsonderdeel moet essentieel zijn om de doelstellingen van het project te verwezenlijken (geïntegreerde mobiliteit) en moet worden uitgevoerd via interinstitutionele akkoorden. Het is echter belangrijk op te merken dat dit onderdeel van het project kan worden afgewezen (niet gefinancierd) zelfs als het project wordt geselecteerd; de afwijzing van dit onderdeel mag de uitvoering van de andere geplande activiteiten van het project niet belemmeren. Het speciale mobiliteitsonderdeel moet worden gezien als aanvullende EU-ondersteuning ter versterking van de interventielogica van het project, maar de succesvolle uitvoering van de kerndoelstellingen van het project kan hier niet afhankelijk van zijn. De financiering van een speciaal mobiliteitsonderdeel van een geselecteerd project hangt af van de resultaten van de specifieke kwalitatieve evaluatie van het voorstel en van het beschikbare budget. Naar verwachting zal een dergelijke subsidie voor niet meer dan 40 % van de voor financiering geselecteerde gezamenlijke of structurele projecten beschikbaar zijn.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Erasmus+ biedt een ruime flexibiliteit met betrekking tot de activiteiten die in het kader van een capaciteitsopbouwproject kunnen worden ontplooid, zolang uit het voorstel blijkt dat deze activiteiten het meest geschikt zijn om de voor het project vastgelegde doelstellingen te bereiken.

Met **gezamenlijke projecten** kan doorgaans een breed scala aan activiteiten worden uitgevoerd, zoals:

- het ontwikkelen, uittesten en aanpassen van:
 - studieprogramma's, cursussen, leermaterialen en -instrumenten;
 - leer- en onderwijsmethoden en didactische benaderingen, met name wanneer die gericht zijn op het bijbrengen van kerncompetenties en basisvaardigheden en op het bevorderen van taalvaardigheden of ondernemerschapsonderwijs, of die met bijzondere aandacht voor ICT-gebruik;
 - nieuwe vormen van praktische opleiding en bestudering van reële levenssituaties in bedrijfsleven en industrie;
 - samenwerking tussen universiteiten en ondernemingen, met inbegrip van het opstarten van

⁹⁶ In het kader van deze actie is regio te verstaan als een groepering van landen die behoren tot een bepaald macrogeografisch gebied.

⁹⁷ De indeling van regio's die in het kader van Erasmus+ wordt toegepast, is in overeenstemming met de indelingen in de verschillende instrumenten voor het externe optreden van de EU.

ondernemingen;

- nieuwe leervormen, onderwijs- en opleidingsvoorzieningen, met name door het strategische gebruik van open en flexibel leren, virtuele mobiliteit, open leermiddelen en een betere benutting van de mogelijkheden van ICT;
- methoden en instrumenten voor begeleiding en advisering;
- instrumenten en methoden met het oog op de professionalisering en beroepsontwikkeling van academisch en administratief personeel;
- kwaliteitsborging op het niveau van de programma's en instellingen;
- nieuwe systemen en structuren voor beheer en management;
- moderne universiteitsdiensten, bijvoorbeeld voor financieel beheer, internationale betrekkingen, studiebegeleiding en –advies, academische zaken en onderzoek;
- het versterken van de internationalisering van IHO's en het vermogen tot effectieve netwerkvorming op het gebied van onderzoek, wetenschappelijke en technologische innovatie (internationale openheid met betrekking tot studieprogramma's, studentenvoorzieningen, interinstitutionele mobiliteitsprogramma's, wetenschappelijke samenwerking en kennisoverdracht ...);
- het verbeteren van faciliteiten die vereist zijn voor de uitvoering van innovatieve praktijken (bijvoorbeeld voor nieuwe studieprogramma's en onderwijsmethoden, voor de ontwikkeling van nieuwe diensten enzovoort);
- het organiseren van opleidingen voor academisch en ondersteunend personeel, technici, bestuurders van universiteiten en beheerders.

Met name projecten voor de hervorming van studieprogramma's worden geacht ook opleiding te omvatten voor het academisch personeel en aanverwante kwesties zoals kwaliteitsborging en de inzetbaarheid van de afgestudeerden aan te pakken via relaties met de arbeidsmarkt. De studieprogramma's moeten officieel geaccrediteerd zijn voor het einde van de looptijd van het project. Gedurende de looptijd van het project moet worden gestart met het doceren van nieuwe of herziene cursussen; bijgeschoold personeel moet deze cursussen aan een toereikend aantal studenten doceren gedurende ten minste een derde van de looptijd van het project. Opleidingen in de loop van projecten voor de hervorming van studieprogramma's kunnen ook gericht zijn op ondersteunend personeel zoals bibliotheek-, laboratorium- en IT-medewerkers.

In het kader van **structurele projecten** kan doorgaans een breed scala aan activiteiten worden ontplooid, zoals:

- het versterken van de internationalisering van hogeronderwijssystemen;
- het introduceren van hervormingen zoals die van het Bologna-proces (structuur met drie cycli, kwaliteitsborging, evaluatie enzovoort);
- het toepassen van transparantie-instrumenten zoals studiepunten-systemen, accreditatieprocedures, richtsnoeren voor de erkenning van eerdere en niet-formele leerresultaten enzovoort;
- het vaststellen van nationale kwalificatiekaders;
- het ontwikkelen en toepassen van systemen/richtsnoeren voor interne en externe kwaliteitsborging;
- het ontwikkelen en toepassen van nieuwe benaderingen en instrumenten voor beleidsvorming en toezicht, met inbegrip van het vaststellen van vertegenwoordigende organen, organisaties of verenigingen;
- het versterken van de integratie van onderwijs, onderzoek en innovatie.

Meer concreet kunnen deze activiteiten het volgende omvatten:

- enquêtes en onderzoeken over specifieke hervormingskwesties;
- beleids- en deskundigenadvies;
- het organiseren van conferenties, seminars, workshops, rondetafelgesprekken (die tot operationele conclusies en aanbevelingen zouden moeten leiden);
- het organiseren van personeelsopleiding over beleidskwesties;
- het organiseren van personeelsopleiding (bijvoorbeeld het opstellen van handleidingen voor opleidingen en richtsnoeren) voor academisch en ondersteunend personeel, technici alsook bestuurders van universiteiten en beheerders;
- het organiseren van bewustmakingscampagnes.

In beide hierboven beschreven categorieën van projecten kan een **speciaal mobiliteitsonderdeel** worden goedgekeurd dat bestaat uit een of meer van de volgende activiteiten; het is uitsluitend van toepassing op projecten met partnerlanden die in aanmerking komen voor het speciale mobiliteitsonderdeel:

Studentenmobiliteit:

- een **studieperiode** in het buitenland bij een partner-IHO;

Om zeker te stellen dat de mobiliteitsactiviteiten van hoge kwaliteit zijn en een maximaal effect sorteren op de

studenten, moet de mobiliteitsactiviteit in overeenstemming zijn met de leerdoelen van de student in de te behalen graad en met diens persoonlijke ontwikkelingsbehoeften. De studieperiode in het buitenland moet deel uitmaken van het studieprogramma van de student om een graad te behalen in een programma van de korte cyclus, eerste cyclus (bachelorgraad of gelijkwaardig), tweede cyclus (mastergraad of gelijkwaardig) of derde cyclus.

De studentenmobiliteit moet vallen onder het studiegebied/de academische discipline waarop het project betrekking heeft.

Studieperioden in het buitenland kunnen ook stageperioden omvatten.

- een **stage** in het buitenland bij een onderneming of op elke andere relevante werkplek in een van de landen van het consortium.

Stages op een werkplek in het buitenland worden zowel in de korte cyclus als in de eerste, tweede of derde cyclus ondersteund. Ook de "assistentschappen" voor docenten in opleiding vallen hieronder.

Waar mogelijk moeten de stages een integrerend deel uitmaken van het studieprogramma van de student.

Personeelsmobiliteit:

- een **onderwijsperiode**: deze activiteit stelt onderwijzend personeel van instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) of personeel van een deelnemende organisatie in staat onderwijs te geven bij een partner-IHO in het buitenland.
- een **opleidingsperiode** in een van de landen van het consortium: deze activiteit ondersteunt de beroepsontwikkeling van onderwijzend en niet-onderwijzend personeel van IHO's in de vorm van: a) deelname aan gestructureerde cursussen, met inbegrip van beroepsgerichte taalcursussen, of opleidingsevenementen in het buitenland (met uitzondering van conferenties); b) job shadowing/observatieperioden/opleiding bij een partner-IHO of een andere relevante organisatie in het buitenland.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT?

Afhankelijk van de doelstellingen komt het erop aan de meest geschikte en uiteenlopende partners te betrekken bij capaciteitsopbouwprojecten met het doel de verschillende ervaringen, profielen en specifieke deskundigheid optimaal te benutten en ter zake dienende en kwalitatief hoogstaande projectresultaten te boeken. Het is van belang de actieve en billijke deelname van de verschillende partners op basis van een geschikte taakverdeling te garanderen en het vermogen tot netwerkvorming duidelijk aan te tonen; voor een maximaal effect is het belangrijk dat niet alleen individuele bijdragen, maar alle verschillende niveaus van het partnerschap worden benut.

In overeenstemming met de reikwijdte en de doelstellingen van de actie worden capaciteitsopbouwprojecten geacht op de deelnemende organisaties uit begunstigde partnerlanden gericht te zijn. De in het voorstel beschreven activiteiten en resultaten moeten erop gericht zijn ten goede te komen aan de begunstigde partnerlanden en hun instellingen en systemen voor hoger onderwijs.

IHO's uit de begunstigde partnerlanden worden aangemoedigd op te treden als aanvragers, op voorwaarde dat zij over voldoende financiële draagkracht en operationele capaciteit beschikken.

De deelnemende organisaties uit programmalanden dragen bij aan de doelstellingen van het project door middel van hun deskundigheid en ervaring. Hun taak is bij te dragen aan de verwezenlijking van de projectdoelstellingen; derhalve moet in het projectontwerp geen specifieke aandacht worden besteed aan de behoeften van deze instellingen. Deze organisaties komen in aanmerking voor een deel van het budget in verhouding tot de kosten die hun taak met zich brengt.

Voorts kan de betrokkenheid van geassocieerde partners (op facultatieve basis) nuttig zijn voor capaciteitsopbouwprojecten op het gebied van hoger onderwijs. Deze organisaties (bijvoorbeeld partners van buiten de academische wereld) dragen indirect bij tot de uitvoering van specifieke taken/activiteiten en/of ondersteunen de verspreiding en de duurzaamheid van het project. Deze bijdrage kan bijvoorbeeld de vorm aannemen van overdracht van kennis en vaardigheden, het verzorgen van aanvullende cursussen of ondersteunende mogelijkheden in het kader van detacheringen of stages. Voor kwesties van contractbeheer

worden geassocieerde partners niet als lid van het consortium beschouwd en zij komen derhalve niet in aanmerking voor financiële steun in het kader van het project.

Indien het project in een speciaal mobiliteitsonderdeel voorziet:

- de uitzendende en ontvangende organisaties moeten vóór het begin van de mobiliteitsperiode overeenstemming bereiken met de studenten/personeelsleden over de uit te voeren activiteiten, respectievelijk in een studieovereenkomst wat de studenten betreft en in een mobiliteitsovereenkomst wat de personeelsleden betreft. In deze overeenkomsten (zie hieronder) worden de nagestreefde leerresultaten voor de leerperiode in het buitenland vastgesteld, worden de vormvoorschriften inzake erkenning gespecificeerd en worden de rechten en verplichtingen van elke partij opgesomd. Vindt de activiteit plaats tussen twee instellingen voor hoger onderwijs (studentenmobiliteit voor studiedoelinden en personeelsmobiliteit voor onderwijsopdrachten), dan moeten de uitzendende en ontvangende instelling een interinstitutioneel akkoord sluiten voordat de uitwisseling kan beginnen.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een capaciteitsopbouwproject op het gebied van hoger onderwijs moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Begunstigde partnerlanden	De partnerlanden die behoren tot de regio's 1 tot en met 4 en 6 tot en met 10 (Zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen").
In aanmerking komende deelnemende organisaties⁹⁸	<p>Deelnemende organisaties kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ publieke of particuliere organisaties die hogeronderwijsopleidingen of andere erkende kwalificaties op tertiair niveau aanbieden (instellingen voor hoger onderwijs die als zodanig door de bevoegde autoriteit zijn erkend) <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ publieke of particuliere organisaties die actief zijn op de arbeidsmarkt of op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn: <ul style="list-style-type: none"> – kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); – lokale, regionale of nationale publieke organen (met inbegrip van ministeries); – sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden; – onderzoeksinstellingen; – stichtingen; – scholen/instituten (op elk niveau, van peuter- en kleuteronderwijs tot hoger secundair onderwijs, met inbegrip van beroepsopleiding en volwassenenonderwijs); – organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (met inbegrip van nationale of internationale verenigingen of netwerken van instellingen voor hoger onderwijs, studenten- of docentenverenigingen enzovoort); – culturele organisaties, bibliotheken, musea; – verstrekkers van diensten inzake studie- en beroepskeuzevoorlichting. <p>Elke deelnemende organisaties moet gevestigd zijn in een programmaland of in een begunstigd partnerland.</p>

⁹⁸ De volgende soorten organisaties komen niet in aanmerking:

- EU-instellingen en andere EU-organen, waaronder gespecialiseerde agentschappen (een uitputtende lijst hiervan is te vinden op de website ec.europa.eu/institutions/index_nl.htm);
- organisaties die EU-programma's beheren, zoals nationale agentschappen in de programmalanden en nationale Erasmus+-bureaus in de begunstigde partnerlanden (om mogelijke belangenconflicten en/of dubbele financiering te voorkomen).

	<p>In een programmaland gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE, maar voor het speciale mobiliteitsonderdeel moeten in begunstigde partnerlanden gevestigde IHO's met alle partner-IHO's interinstitutionele akkoorden hebben gesloten, waarin de beginselen van het ECHE zijn vervat.</p> <p>Faculteiten/scholen/instituten ("colleges")/departementen/centra of andere componenten die deel uitmaken van instellingen voor hoger onderwijs, maar over een autonome rechtspersoonlijkheid beschikken, komen niet in aanmerking (zelfs als ze een PIC – identificatiecode voor deelnemers – hebben), tenzij ze een verklaring kunnen afgeven die op een specifiek project betrekking heeft, die ondertekend is door de rector/voorzitter van de instelling voor hoger onderwijs en die hun de bevoegdheid verleent om namens de instelling in haar geheel op te treden.</p> <p>Verenigingen of organisaties van hogeronderwijsinstellingen die erop gericht zijn het hoger onderwijs te promoten, verbeteren en hervormen en die samenwerking nastreven in Europa en tussen Europa en andere delen van de wereld, komen in aanmerking. Als ook andere onderwijs- en opleidingssectoren deel uitmaken van dergelijke verenigingen, organisaties of netwerken, moeten de activiteiten ervan in eerste instantie op het hoger onderwijs zijn gericht. Een vereniging, organisatie of netwerk van instellingen voor hoger onderwijs geldt als één juridische entiteit/partnerinstelling en treedt op namens de leden ervan; dit houdt in dat de vereniging, de organisatie of het netwerk wordt beschouwd als één entiteit uit het land waarin het hoofdkantoor is gevestigd. De subsidie kan alleen worden verleend aan de leden die in programmalanden of begunstigde partnerlanden zijn gevestigd.</p> <p>Internationale gouvernementele organisaties mogen op basis van zelffinanciering als partners deelnemen aan capaciteitsopbouwprojecten.</p>
<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<p>De volgende soorten deelnemende organisaties kunnen een subsidie aanvragen:</p> <ul style="list-style-type: none">• instellingen voor hoger onderwijs (IHO's);• verenigingen of organisaties van hogeronderwijsinstellingen;• <u>alleen voor structurele projecten</u>: wettelijk erkende nationale of internationale rectoren-, docenten- of studentenorganisaties, <p>gevestigd in een programmaland of in een begunstigd partnerland.</p> <p>Deze organisaties dienen een aanvraag in namens alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn.</p> <p>Uitzondering: deelnemende organisaties uit regio 4 (Russische Federatie) kunnen geen aanvraag indienen.</p>

<p>Aantal deelnemende organisaties en profiel daarvan</p>	<p>Capaciteitsopbouwprojecten moeten voldoen aan de volgende criteria:</p> <ul style="list-style-type: none">• Consortia moeten bestaan uit minstens evenveel in partnerlanden gevestigde IHO's als in een programmaland gevestigde IHO's.• Er moet minstens één begunstigd partnerland bij het project betrokken zijn. Indien bij het project meer dan één begunstigd partnerland betrokken is, kunnen deze landen behoren tot eenzelfde regio⁹⁹ of tot verschillende onder de actie vallende regio's.• Bij projecten waaraan partners uit regio 4 (Russische Federatie) deelnemen, moet minstens een ander partnerland deelnemen. Bij projecten waaraan partners uit regio 8 (Latijns-Amerika) deelnemen, moeten minstens twee partnerlanden uit die regio betrokken zijn.• Aan het project nemen minstens twee IHO's uit elk van de begunstigde partnerlanden deel.• In partnerlanden met minder dan vijf instellingen voor hoger onderwijs of ingeval één enkele instelling meer dan 50 % van de totale studentenpopulatie van het land vertegenwoordigt, wordt een afwijking op de regel toegestaan en worden aanvragen met slechts één IHO uit die landen aanvaard.• Bij het project zijn minstens drie programmalanden betrokken en minimaal één HEI uit elk van die programmalanden neemt deel aan het project. <p>Indien een vereniging, organisatie of netwerk van instellingen voor hoger onderwijs bij het project betrokken is, moet aan bovengenoemde vereisten inzake het minimumaantal deelnemende organisaties zijn voldaan, waarbij de vereniging, de organisatie of het netwerk geldt als slechts één enkele partner uit het land waarin het hoofdkantoor is gevestigd.</p> <p>De partners moeten een volmacht overleggen die door de coördinator en elke partner is ondertekend, waarin wordt bevestigd dat zij de coördinator machtiging verlenen om in hun naam en voor hun rekening op te treden bij de ondertekening van een eventueel akkoord en de eventuele aanhangsels ervan met het Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.</p> <p>De volmacht die naar behoren door de wettelijke vertegenwoordiger van de partnerorganisatie is ondertekend, vormt een bijlage bij de subsidieovereenkomst en is derhalve rechtsgeldig. Het model dat door het agentschap ter beschikking wordt gesteld, moet in alle gevallen zonder enige wijziging of aanpassing worden gebruikt. Volmachten moeten worden verschaft door gebruik te maken van het model dat samen met de officiële documenten voor de oproep tot het indienen van voorstellen wordt gepubliceerd.</p> <p>Alleen voor structurele projecten:</p> <p>Naast bovengenoemde vereisten moeten in het geval van een structureel project de ministeries die verantwoordelijk zijn voor hoger onderwijs in elk van de begunstigde partnerlanden waarop het project is gericht, ook als partner aan het project deelnemen.</p>
--	--

⁹⁹ In het kader van deze actie is regio te verstaan als een groepering van landen die behoren tot een bepaald macrogeografisch gebied. De indeling van regio's die in het kader van Erasmus+ wordt toegepast, is in overeenstemming met de indelingen in de verschillende instrumenten voor het externe optreden van de EU.

Projectduur	<p>Capaciteitsopbouwprojecten kunnen 2 of 3 jaar duren. De duur moet in de aanvraagfase worden gekozen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.</p> <p>In het algemeen geldt dat de vastgestelde termijn van de subsidiabiliteitsperiode niet kan worden verlengd. Indien het voor de coördinator, na de ondertekening van de overeenkomst en de aanvang van het project, om gerechtvaardigde redenen onmogelijk wordt om het project binnen de geplande termijn af te ronden, kan uitzonderlijk een verlenging van de subsidiabiliteitsperiode (met maximaal 12 maanden) worden toegekend. Verlengingen van de subsidiabiliteitsperiode zullen slechts eenmalig worden toegekend.</p>
Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 10 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 15 oktober van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	De aanvraag moet worden ingediend met inachtneming van de voorwaarden van deel C van deze gids.

Ook kunnen aanvragende organisaties worden getoetst aan de **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Het project wordt beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het voorgestelde project en de beoogde resultaten dragen efficiënt bij tot de verwezenlijking van de nagestreefde doelstellingen van de actie voor capaciteitsopbouw in het beoogde land/de beoogde landen. ▪ De aanvraag behandelt duidelijk de door het programma voor het beoogde land/de beoogde landen of de beoogde regio('s) vastgestelde thematische en geografische prioriteiten. ▪ In het voorstel wordt uitgelegd waarom de geplande activiteiten en verwachte resultaten het best voldoen aan de behoeften van de doelgroepen. ▪ Het project sluit aan op de modernisering, ontwikkeling en internationaliseringsstrategie van de beoogde instellingen voor hoger onderwijs en is in overeenstemming met de ontwikkelingsstrategieën voor het hoger onderwijs in de begunstigde partnerlanden. ▪ De doelstellingen van het project zijn duidelijk, realistisch en geschikt en berusten op een gedegen en adequate behoefteanalyse. ▪ Het project is innovatief en/of vormt een aanvulling op andere initiatieven of projecten die eerder zijn uitgevoerd in het kader van de huidige of eerdere acties. ▪ Uit de aanvraag blijkt dat gelijksoortige resultaten niet kunnen worden behaald via nationale, regionale of lokale financiering.
--	--

<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De activiteiten die gedurende de looptijd van het project worden voorgesteld, zijn van hoge kwaliteit, relevant en geschikt voor de verwezenlijking van de doelstellingen en beoogde resultaten. ▪ De voorgestelde methodologie is innovatief, haalbaar en geschikt om de beoogde resultaten te behalen. ▪ Het project is economisch verantwoord (kosteneffectief) en wijst geschikte middelen toe aan elke activiteit. ▪ Het ontwerp van het gehele project garandeert de consistentie tussen de projectdoelstellingen, methodologie, activiteiten en het voorgestelde budget. ▪ Het werkprogramma is duidelijk en realistisch en bevat welbepaalde activiteiten, realistische tijdschema's, duidelijke doelstellingen en mijlpalen. Het getuigt van een logische en weloverwogen planningscapaciteit en omvat geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, evaluatie, voor vervolgacties en verspreiding van resultaten. ▪ Projectgerelateerde uitdagingen/risico's worden duidelijk in kaart gebracht en waar nodig wordt gezorgd voor risicobeperkende maatregelen. In kwaliteitscontrolemaatregelen, met inbegrip van indicatoren en benchmarks, wordt voorzien om te waarborgen dat het project op kwalitatief hoogstaande wijze, op tijd en binnen het budget wordt voltooid. Betrouwbare bronnen worden gegeven ter verificatie van de indicatoren voor het meten van de resultaten van de actie.
<p>Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen (maximaal 20 punten oints)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij het project is een sterk en complementair partnerschap van instellingen voor hoger onderwijs betrokken. ▪ Het projectteam beschikt over de noodzakelijke vaardigheden, ervaring, deskundigheid en ondersteuning van het management om het project in elk opzicht met succes te voltooien. ▪ In voorkomend geval omvat het project ook de meest uiteenlopende geschikte partners van buiten de academische wereld om de grote verscheidenheid aan ervaringen, profielen en specifieke deskundigheid optimaal te benutten. ▪ De verantwoordelijkheden en taken zijn ondubbelzinnig en oordeelkundig verdeeld; daarbij wordt duidelijk aangetoond dat de inzet en actieve bijdrage van alle deelnemende organisaties perfect aansluiten op hun specifieke deskundigheid en capaciteit. ▪ Er wordt een doeltreffend mechanisme voorgesteld om een goede coördinatie, besluitvorming en communicatie te waarborgen tussen de deelnemende organisaties, deelnemers en alle andere belanghebbenden. ▪ De deelnemende organisaties uit de begunstigde partnerlanden worden voldoende betrokken bij de uitvoering van de actie en bij de besluitvorming (met inbegrip van maatregelen voor conflictoplossing). ▪ Bij het project zijn instellingen voor hoger onderwijs betrokken die niet eerder ondersteuning hebben gekregen voor capaciteitsopbouw.

<p>Effect en duurzaamheid (maximaal 20 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none">▪ Het project zal een aanzienlijk effect hebben op de capaciteiten van de deelnemende organisaties (met name instellingen voor hoger onderwijs) in de begunstigde partnerlanden, in het bijzonder op de ontwikkeling en modernisering van het hoger onderwijs, om bij te dragen aan een onderwijs dat meer openstaat voor de maatschappij als geheel, de arbeidsmarkt en de rest van de wereld en om hun capaciteit voor internationale samenwerking te ondersteunen.▪ Het project zal buiten de deelnemende organisaties op lokaal/regionaal/nationaal of internationaal niveau zorgen voor een multiplicatoreffect. Er wordt voorzien in maatregelen om het daadwerkelijke effect van het project te beoordelen.▪ Het verspreidingsplan met betrekking tot de looptijd van het project en de periode nadien is duidelijk en efficiënt; voor elk van de deelnemende organisaties worden de gepaste middelen vastgesteld om de projectresultaten en -ervaringen naar behoren te verspreiden onder relevante belanghebbenden.▪ Het project waarborgt echte duurzaamheid van de voorgestelde activiteiten en resultaten na afloop van het project, in het bijzonder door het aantrekken van medefinanciering of andere vormen van ondersteuning. Het zorgt tevens voor integratie en effectief gebruik/uitvoering van de projectresultaten.
--	--

In de beoordelingsfase worden de aanvragen beoordeeld op een totaal van 100 punten. De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen, waarvan ten minste 15 punten voor de categorie "Relevantie van het project".

Prioriteiten

Afhankelijk van de landen die bij het project betrokken zijn, kunnen voor beide projectcategorieën (gezamenlijke projecten en structurele maatregelen) nationale, regionale of grensoverschrijdende prioriteiten worden vastgesteld. In dit geval moet uit de projecten blijken hoe en in welke mate zij deze prioriteiten verwezenlijken.

Voorstellen die niet in overeenstemming zijn met de nationale en/of regionale en grensoverschrijdende prioriteiten, komen niet voor financiering in aanmerking.

Vier categorieën van nationale/regionale prioriteiten worden voorgesteld, op de volgende gebieden:

- Vakgebieden (voor de ontwikkeling van studieprogramma's);
- Verbetering van de kwaliteit van onderwijs en opleiding;
- Verbetering van het beheer en de werking van instellingen voor hoger onderwijs;
- Ontwikkeling van de hogeronderwijssector in de maatschappij als geheel.

Nationale projecten (dat wil zeggen projecten waarbij instellingen uit slechts één begunstigd partnerland betrokken zijn) in de landen waarvoor nationale prioriteiten zijn vastgesteld, moeten in overeenstemming zijn met de nationale prioriteiten. In de overige landen moeten projecten in overeenstemming zijn met de regionale prioriteiten.

Meerlandenprojecten, dat wil zeggen projecten waarbij instellingen uit ten minste twee begunstigde partnerlanden betrokken zijn, moeten in overeenstemming zijn met de regionale of (in voorkomend geval) nationale prioriteiten van de deelnemende begunstigde partnerlanden. Dit wil zeggen dat het onderwerp van het project moet zijn opgenomen als regionale prioriteit voor elk van de deelnemende partnerlanden of dat het onderwerp van het project moet zijn opgenomen als nationale prioriteit voor elk van de deelnemende partnerlanden in kwestie. Voorrang zal worden gegeven aan projecten die gericht zijn op vakgebieden die in de huidige of vroegere projecten onvoldoende aan bod zijn gekomen en waaraan hogeronderwijsinstellingen deelnemen uit partnerlanden die niet of in beperkte mate hebben deelgenomen aan het programma en/of de vroegere generatie programma's.

De gedetailleerde prioriteitenlijst met betrekking tot capaciteitsopbouwprojecten zal op de websites van het Uitvoerend Agentschap worden gepubliceerd.

het aangevraagde bedrag. De aangevraagde financiële steun kan worden verlaagd op basis van de financiële regels die van toepassing zijn op de actie en de resultaten van de evaluatie.

Er worden **maximaal drie projectvoorstellen** per aanvragende organisatie aanbevolen voor financiering.

SPECIAAL MOBILITEITSONDERDEEL

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

In aanmerking komende bestemmingen

Programmaland naar programmaland	Programmaland - naar begunstigd partnerland	Begunstigd partnerland naar programmaland	Begunstigd partnerland naar begunstigd partnerland
Komt niet in aanmerking	Komt in aanmerking	Komt in aanmerking	Komt in aanmerking

De studenten- en personeelsmobiliteit moet in het buitenland plaatsvinden (in een ander land dan het land van de uitzendende organisatie en het land waar de student/het personeelslid woont) bij een van de andere partnerorganisaties die bij het project betrokken zijn. Stages voor studenten kunnen in het buitenland plaatsvinden (in een ander land dan het land van de uitzendende organisatie en het land waar de student tijdens zijn/haar studies verblijft) bij een relevante organisatie die gevestigd is in een van de landen die betrokken zijn bij het project.

Begunstigde partnerlanden	Partnerlanden die behoren tot regio 1, 2 of 3 (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen")
Subsidiabele activiteiten	<p><u>Studentenmobiliteit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een studieperiode in het buitenland bij een partnerinstelling voor hoger onderwijs; of ▪ een stage in het buitenland bij een onderneming of op elke andere relevante werkplek. Studieperioden in het buitenland kunnen ook een stageperiode omvatten. <p><u>Personeelsmobiliteit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een onderwijsperiode: deze activiteit stelt onderwijzend personeel van instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) of bedrijfspersoneel in staat onderwijs te geven bij een partner-IHO in het buitenland. ▪ een opleidingsperiode: deze activiteit ondersteunt de beroepsontwikkeling van onderwijzend en niet-onderwijzend personeel van IHO's in de vorm van: a) deelname aan gestructureerde cursussen, met inbegrip van beroepsgerichte taalcursussen, of opleidingsevenementen in het buitenland (met uitzondering van conferenties); b) job shadowing/observatieperioden/opleiding bij een partner-IHO of een andere relevante organisatie in het buitenland.

<p>In aanmerking komende deelnemers</p>	<p><u>Studentenmobiliteit:</u></p> <p>Studenten die zijn ingeschreven in een IHO die betrokken is bij het capaciteitsopbouwproject, voor een studieprogramma dat wordt bekroond met een erkende graad of een andere erkende kwalificatie op tertiair niveau (tot en met doctoraatsniveau). In het geval van mobiliteit voor studiedoelinden moeten de studenten minstens in het tweede jaar van het hoger onderwijs ingeschreven zijn. Deze voorwaarde is niet van toepassing op stages.</p> <p><u>Personeelsmobiliteit:</u></p> <p>Voor onderwijsperiodes: personeel in dienst van een IHO of van een onderneming die betrokken is bij het capaciteitsopbouwproject.</p> <p>Voor opleidingsperiodes: personeel in dienst van een IHO die betrokken is bij het capaciteitsopbouwproject.</p> <p>Het is belangrijk op te merken dat studenten en personeel niet rechtstreeks een subsidie kunnen aanvragen: de selectiecriteria voor deelname aan de mobiliteitsactiviteiten worden vastgesteld door het partnerschap.</p>
<p>Duur van de studentenmobiliteit</p>	<p>Studieperiodes: 3¹⁰⁰ tot 12 maanden (inclusief een aanvullende stageperiode, indien gepland).</p> <p>Stages: 2 tot 12 maanden.</p> <p>Dezelfde student kan deelnemen aan mobiliteitsperiodes van in totaal maximaal 12 maanden¹⁰¹ per studiecycclus¹⁰², ongeacht aantal en soort mobiliteitsactiviteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tijdens de eerste studiecycclus (bachelorgraad of gelijkwaardig) inclusief de korte cycclus (niveau 5 en 6 van het Europees kwalificatiekader); ▪ tijdens de tweede studiecycclus (mastergraad of gelijkwaardig - niveau 7 van het Europees kwalificatiekader); en ▪ tijdens de derde cycclus als "doctoraatskandidaat" (doctoraatsniveau of niveau 8 van het Europees kwalificatiekader). <p>Deelname waarbij de EU-subsidie op nihil is vastgesteld, wordt meegerekend bij de vaststelling van de maximale duur.</p>
<p>Duur van de personeelsmobiliteit</p>	<p>Personeelsmobiliteit: 5 dagen tot 2 maanden, exclusief reistijd.</p> <p>Bovendien moet een onderwijsactiviteit hoe dan ook bestaan uit minstens 8 lessen per week (of elke kortere verblijfsperiode).</p>

AANVULLENDE TOEKENNINGSKRITERIA

Projectvoorstellen waarvoor steun uit het speciale mobiliteitsonderdeel wordt aangevraagd, moeten aangeven wat de meerwaarde en/of het innovatieve karakter van de door de mobiele docenten en/of aan de mobiele studenten voorgestelde cursus(sen). De relevantie van de bijdrage van de personeelsmobiliteit voor de ontvangende en uitzendende instelling voor hoger onderwijs moet duidelijk worden toegelicht. Zowel de uitzendende als de ontvangende instelling voor hoger onderwijs moet voldoen aan de bepalingen van het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs; beide instellingen moeten het eens worden over regelingen voor een optimale organisatie van de mobiliteitsactiviteiten.

De speciale mobiliteitsacties zullen worden geëvalueerd en beoordeeld als een afzonderlijk onderdeel van de capaciteitsopbouwprojecten. Zij worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

100 Minimumduur van een studieperiode is 3 maanden, of 1 academisch(e) onderwijsperiode/trimester.

101 Eerder opgedane ervaring in het kader van het programma Een leven lang leren/Erasmus telt mee voor 12 maanden per studiecycclus.

102 In studieprogramma's van één cycclus, zoals geneeskunde, kunnen de studenten maximaal 24 maanden mobiel zijn.

<p>Kwaliteit van ontwerp en uitvoering van de speciale mobiliteitsactie</p> <p>(maximaal 10 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het mobiliteitsonderdeel draagt ten volle bij aan het bereiken van de projectdoelstellingen en is wat de vakgebieden/onderwerpen van het project betreft duidelijk aan die doelstellingen gekoppeld. De toegevoegde waarde voor het project blijkt uit de cursus(en) die de mobiele docenten zullen aanbieden en/of die de mobiele studenten zullen volgen. ▪ Het voorstel omvat transparante criteria en een effectieve procedure voor de identificatie en selectie van de deelnemers aan mobiliteit. ▪ Zowel de uitzendende als de ontvangende organisatie voorzien in kwaliteitsmaatregelen om toezicht te houden op de mobiele activiteit en om gepaste maatregelen te nemen als de oorspronkelijk beoogde resultaten niet worden behaald. De buitenlandse instelling biedt de studenten dienstverlening van hoge kwaliteit (introductie, opleiding met betrekking tot de plaatselijke taal en cultuur, begeleiding en advisering, hulp bij het verkrijgen van accommodatie enzovoort). ▪ Uit het project blijkt dat de mobiliteitsacties niet alleen de personen die eraan kunnen deelnemen, maar ook de instellingen uit de begunstigde partnerlanden ten goede komen; er wordt uiteengezet hoe de succesvolle mobiliteitservaringen op het niveau van de instellingen zullen worden erkend en gevalideerd. De relevantie van de bijdrage van de personeelsmobiliteit voor de beoogde studenten van de ontvangende IHO's en voor de uitzendende IHO's (valorisatie/verspreiding van de verworven ervaring/competenties binnen en buiten het hoger onderwijs) wordt duidelijk aangetoond. ▪ Het voorstel beschrijft de strategie voor efficiënte validering en/of erkenning van de leerresultaten en mobiliteitsperioden van de deelnemers, zoals de vaststelling van gezamenlijke mechanismen voor erkenning en prestatiebeoordeling (waaronder tabellen voor de omzetting van examenpunten); toepassing van overdraagbare studiepunten en het diplomasupplement.
---	---

Behaalt het mobiliteitsonderdeel van een project 5 punten of minder, dan komt dit onderdeel niet voor financiering in aanmerking.

In de aanvraagfase moeten de aanvragers van steun uit het speciale mobiliteitsonderdeel voor hogeronderwijsstudenten en -personeel de volgende informatie verstrekken:

- het aantal studenten en personeelsleden dat naar verwachting aan mobiliteitsactiviteiten zal deelnemen gedurende de looptijd van het project;
- de gemiddelde duur van de geplande mobiliteitsactiviteiten per deelnemer;
- de uitzendende en ontvangende instellingen

Op basis daarvan en afhankelijk van de resultaten van het evaluatieproces, kan het Uitvoerend Agentschap een subsidie toekennen ter ondersteuning van een bepaald aantal mobiliteitsactiviteiten, tot het maximumaantal dat de aanvrager heeft opgegeven in zijn aanvraag. Deze subsidie zal in geen geval meer dan 80 % van de subsidie voor het gezamenlijke of structurele project (exclusief het mobiliteitsonderdeel) bedragen.

WAT MOET U NOG WETEN OVER EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT?

Regionale samenwerking

Regionale samenwerking (van landen binnen dezelfde regio) en interregionale samenwerking (samenwerking tussen verschillende regio's in de wereld) moet relevant zijn en worden gerechtvaardigd op basis van een gedetailleerde analyse van gemeenschappelijke behoeften en doelstellingen. De keuze van de landen moet gepast zijn en in overeenstemming zijn met de voorgestelde doelstellingen, met name in het geval van landen uit meer dan één regio. Interregionale samenwerking is mogelijk in het kader van meerlandenprojecten mits het onderwerp van het voorstel is opgenomen als regionale of nationale prioriteit (in voorkomend geval) voor elk van de begunstigde partnerlanden in kwestie.

Effect en verspreiding

Capaciteitsopbouwprojecten worden geacht een structureel effect op lange termijn te hebben op de systemen, organisaties/instellingen en personen in de begunstigde partnerlanden. Het innovatieve karakter van de

projecten, hun effect en de duurzaamheid van de resultaten ervan moet worden aangetoond; aanvragers moeten verduidelijken hoe zij de resultaten na afloop van het projecten in stand willen houden of willen ontwikkelen. In voorkomend geval moet worden aangetoond dat de projecten voortbouwen op de resultaten van voorafgaande door de EU gesubsidieerde projecten, zoals die in het kader van de vroegere programma's Alfa, Edulink, Erasmus Mundus en Tempus. Uit elk voorstel moet blijken hoe de projectresultaten onder de relevante doelgroepen zullen worden verspreid. Voorstellen voor structurele projecten die voornamelijk gericht zijn op een effect op institutioneel niveau, kunnen enkel worden geselecteerd indien wordt aangetoond dat het project ook op nationaal niveau effect zal sorteren.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS VOOR (GEZAMENLIJKE EN STRUCTURELE) CAPACITEITSOPBOUWPROJECTEN?

De financiële steun voor Erasmus+-capaciteitsopbouwprojecten is gebaseerd op een geraamd budget waarin de kosten per eenheid en de werkelijke kosten zijn samengebracht.

In het kader van capaciteitsopbouwprojecten op het gebied van hoger onderwijs wordt een grote verscheidenheid aan kosten gemaakt, waaronder personeelskosten, reiskosten en verblijfkosten, uitrustingskosten, uitbestedingskosten, kosten voor de verspreiding van informatie, publicaties, vertaling, algemene kosten enzovoort.

Het woord "subsidie" verwijst naar het bedrag van de financiering die in het kader van het programma wordt aangevraagd. Dat bedrag vertegenwoordigt de financiële bijdrage van de Europese Unie aan het project en mag niet worden verward met de totale projectkosten, waaronder ook de medefinanciering door partnerorganisaties en externe belanghebbenden valt.

De EU-subsidie voor projecten moet worden gezien als een bijdrage om een deel van de werkelijke kosten te dekken die de partnerinstellingen maken om de in de aanvraag/het project geplande activiteiten uit te voeren. Voor deelname aan een capaciteitsopbouwproject is medefinanciering door de begunstigde instellingen vereist. Deze medefinanciering moet dan ook bij aanvang van het project door de projectpartners worden geraamd, tijdens de voorbereiding van de aanvraag.

Met het beginsel van medefinanciering is rekening gehouden bij de vaststelling van de financieringsaanpak en met name bij het vaststellen van het niveau van de kosten per eenheid die worden gebruikt voor de berekening van het budget/de subsidie van het project. Bijgevolg moeten de deelnemers en de begunstigten voor informatiedoeleinden en met het oog op transparantie gedetailleerde gegevens over de beschikbare medefinanciering aangeven. Bewijzen inzake de uitgaven of bewijsstukken zijn niet vereist.

Hoewel voor de projectuitvoering andere soorten uitgaven (zoals kosten voor de verspreiding, publicaties, vertaling indien niet uitbesteed, algemene kosten) nodig kunnen zijn, wordt met deze uitgaven geen rekening gehouden bij de berekening van de voorgestelde subsidie. Bijgevolg moeten deze door medefinanciering worden gedekt.

De financiële verslaglegging voor posten op basis van kosten per eenheid (bijdrage aan personeelskosten, reiskosten en verblijfkosten) vindt plaats op basis van het beginsel van de aanleiding gevende gebeurtenis ("triggering event"). De begunstigten zullen moeten bewijzen dat de activiteiten daadwerkelijk en naar behoren zijn uitgevoerd en dat de resultaten zijn behaald, maar hoeven geen verslag uit te brengen over het gebruik van de subsidie. Bijgevolg zullen de begunstigten de verleende subsidie flexibel kunnen beheren om de voor de projectuitvoering vereiste kosten te dekken, zodra voldaan is aan de voorwaarden inzake activiteiten en prestaties.

De financiële verslaglegging voor posten op basis van werkelijke kosten (uitrusting en uitbesteding) moet gebaseerd zijn op de daadwerkelijk gemaakte kosten, die naar behoren gedocumenteerd moeten worden (zie hieronder).

De voorgestelde subsidie zal nooit meer bedragen dan het aangevraagde subsidiebedrag en is afhankelijk van:

- het bedrag waar de aanvrager om heeft verzocht, de subsidiabiliteit van de activiteiten en de kostenefficiëntie van het project;
- het totale beschikbare budget voor capaciteitsopbouwprojecten.

De partners moeten het eens worden over de gedetailleerde financiële uitvoeringsvoorwaarden van het project; deze moeten formeel worden gemaakt door middel van een partnerschapsovereenkomst, die bij aanvang van het project moet worden ondertekend.

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Minimumsubsidie van de EU voor gezamenlijke en structurele projecten: 500 000 EUR
Maximumsubsidie van de EU voor gezamenlijke- en structurele projecten: 1 000 000 EUR

Subsidiabele kosten		Financierings mechanisme	Bedrag/Maximumplafond	Toewijzingsregel
Personeelskosten	Tegemoetkoming in de kosten van personeel dat taken verricht die rechtstreeks noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het project	Kosten per eenheid	B4.1 per manager per dag dat aan het project wordt gewerkt	Maximaal 40 % van de totale subsidie
			B4.2 per onderzoeker/leerkracht/opleider per dag dat aan het project wordt gewerkt	
			B4.3 per specialist per dag dat aan het project wordt gewerkt	
			B4.4 per administratief medewerker per dag dat aan het project wordt gewerkt	
Reiskosten	Tegemoetkoming in kosten die bij het project betrokken studenten en personeel maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug (met inbegrip van visumkosten en desbetreffende verplichte verzekering, reisverzekering en annuleringskosten, indien gerechtvaardigd). De activiteiten en bijbehorende reizen moeten worden uitgevoerd in de landen die betrokken zijn bij het project. Elke uitzondering op deze regel moet worden goedgekeurd door het Agentschap. Zie bijlage I bij deze gids voor de	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ¹⁰³ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ¹⁰⁴ . Er wordt alleen
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	

¹⁰³ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

¹⁰⁴ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

	gedetailleerde lijst van subsidiabele activiteiten.		Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	financiële ondersteuning verstrekt voor reizen die rechtstreeks in verband staan met de verwezenlijking van de doelstellingen van het project.	
Verblijfkosten	Kosten voor verblijf, accommodatie, plaatselijk en openbaar vervoer zoals bussen en taxi's, persoonlijke of facultatieve ziekteverzekering.	Kosten per eenheid	Personeel	tot en met de 14e dag van de activiteit: 120 EUR per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 70 EUR per dag per deelnemer + tussen de 61 ^e dag van de activiteit tot maximaal 12 maanden: 50 EUR per dag per deelnemer	Op basis van de verblijfsduur van de deelnemers.
			Studenten	tot en met de 14e dag van de activiteit: 55 EUR per dag per deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: 40 EUR per dag per deelnemer	
Uitrusting	De bijdrage voor de aankoop van uitrusting die vereist is voor de uitvoering van het project. Alleen de aankoop van uitrusting ten bate van de IHO's in de partnerlanden wordt ondersteund	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten - Maximaal 30 % van de totale subsidie	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van deze kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier	
Uitbesteding	Steun voor uitbestedingskosten die vereist zijn voor de uitvoering van het project, waaronder met name de kosten voor de verplichte financiële audits (bewijs van financiële controle) en eventuele externe kwaliteitsborgingsprocedures. Uitbesteding van taken inzake projectbeheer komt niet in aanmerking.	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten - Maximaal 10 % van de totale subsidie	Uitbesteding aan externe organen mag slechts zeer incidenteel plaatsvinden. De specifieke competenties en bijzondere deskundigheid die vereist zijn om de doelstellingen van het project te behalen, moeten in het consortium aanwezig zijn en de samenstelling ervan bepalen.	

TABEL A – PERSONEELSKOSTEN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG): PROGRAMMALANDEN

De toe te passen personeelscategorie hangt af van de in het project uit te voeren werkzaamheden en is niet gebaseerd op de status of titel van de persoon in kwestie. Met andere woorden, personeelskosten die bijvoorbeeld gerelateerd zijn aan een administratieve taak die is uitgevoerd door een wetenschapper vallen onder de categorie "Administratief medewerker". Bepalingen inzake daadwerkelijke vergoeding van personeel dat betrokken is bij het project moeten gezamenlijk worden vastgesteld door de organisaties die betrokken zijn bij het project en goedgekeurd door de managers die verantwoordelijk zijn voor hun tewerkstelling en zullen deel uitmaken van de door de partners bij aanvang van het project te ondertekenen partnerschapsovereenkomst. Indien dit wordt verzuimd, zal het gebruikelijke beloningsbeleid van de betrokken organisatie van toepassing zijn. De kosten per eenheid die van toepassing zijn bij het berekenen van de subsidie zijn die van het land waar het personeelslid werknemer is, ongeacht waar de taken worden uitgevoerd (dat wil zeggen dat voor een personeelslid van een organisatie uit land A dat (gedeeltelijk) in land B werkt, de kosten per eenheid van land A van toepassing zijn).

	Manager	Leerkracht/opleider/ onderzoeker/ jeugdwerker	Specialist	Administratief medewerker <small>105</small>
	B4.1	B4.2	B4.3	B4.4
Denemarken, Ierland, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Zweden, Liechtenstein, Noorwegen	294	241	190	157
België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Finland, Verenigd Koninkrijk, IJsland	280	214	162	131
Tsjechië, Griekenland, Spanje, Cyprus, Malta, Portugal, Slovenië	164	137	102	78
Bulgarije, Estland, Kroatië, Letland, Litouwen, Hongarije, Polen, Roemenië, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Turkije	88	74	55	39

¹⁰⁵ Voor het project kunnen studenten werken en hun salaris mag worden betaald in het kader van de personeelskosten (administratief medewerker), mits zij een arbeidscontract hebben ondertekend met een instelling die lid is van het consortium.

TABEL B – PERSONEELSKOSTEN VAN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG): PARTNERLANDEN

De toe te passen personeelscategorie hangt af van de in het project uit te voeren werkzaamheden en is niet gebaseerd op de status of titel van de persoon in kwestie. Met andere woorden, personeelskosten die bijvoorbeeld gerelateerd zijn aan een administratieve taak die is uitgevoerd door een wetenschapper vallen onder de categorie "Administratief medewerker". Bepalingen inzake daadwerkelijke vergoeding van personeel dat betrokken is bij het project moeten gezamenlijk worden vastgesteld door de organisaties die betrokken zijn bij het project en goedgekeurd door de managers die verantwoordelijk zijn voor hun tewerkstelling en zullen deel uitmaken van de door de partners bij aanvang van het project te ondertekenen partnerschapsovereenkomst. Indien dit wordt verzuimd, zal het gebruikelijke beloningsbeleid van de betrokken organisatie worden toegepast. De kosten per eenheid die van toepassing zijn bij het berekenen van de subsidie zijn die van het land waar het personeelslid werknemer is, ongeacht waar de taken worden uitgevoerd (dat wil zeggen dat voor een personeelslid van een organisatie uit land A dat (gedeeltelijk) in land B werkt, de kosten per eenheid van land A van toepassing zijn).

	Manager	Leerkracht/opleider/ onderzoeker	Specialist	Administratief medewerker¹⁰⁶
	B4.1	B4.2	B4.3	B4.4
Israël	166	132	102	92
Albanië, Argentinië, Bosnië en Herzegovina, Brazilië, Chili, Colombia, Kosovo ¹⁰⁷ , Libanon, Libië, Mexico, Montenegro, het grondgebied van Oekraïne zoals erkend in het internationaal recht, Peru, Servië, Thailand, Uruguay, Venezuela	108	80	57	45
Afghanistan, Azerbeidzjan, Bolivia, China, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Georgië, Guatemala, Irak, Iran, Jordanië, Kazachstan, Marokko, Palestina ¹⁰⁸ , Panama, Paraguay, Zuid-Afrika	77	57	40	32
Algerije, Armenië, Bangladesh, Belarus, Bhutan, Cambodja, Cuba, Egypte, Filipijnen, Honduras, India, Indonesië, Jemen, Kirgizië, Laos, Maldiven, Maleisië, Moldavië, Mongolië, Myanmar/Birma, Nepal, Nicaragua, Noord-Korea, Oezbekistan, Pakistan, Sri Lanka, Syrië, Tadzjikistan, Tunesië, Turkmenistan, Vietnam	47	33	22	17

¹⁰⁶ Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

¹⁰⁷ Voor het project kunnen studenten werken en hun salaris mag worden betaald in het kader van de personeelskosten (administratief medewerker), mits zij een arbeidscontract hebben ondertekend met een instelling die lid is van het consortium.

¹⁰⁸ Deze benaming mag niet worden uitgelegd als een erkenning van de staat Palestina en laat de afzonderlijke standpunten van de lidstaten ter zake onverlet.

FINANCIERINGSREGELS VOOR HET SPECIALE MOBILITEITSONDERDEEL

In het kader van het speciale mobiliteitsonderdeel in de betrokken partnerlanden (regio's 1, 2 en 3) kan een aanvullend budget voor mobiliteit van studenten en personeel worden toegekend boven op het kernbudget. Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Maximumsubsidie van de EU voor het speciale mobiliteitsonderdeel: Maximaal 80 % van de totale EU-subsidie voor het gezamenlijke of structurele project (exclusief het mobiliteitsonderdeel)				
Subsidiabele kosten		Financierings mechanisme	Bedrag/Maximumplafond	Toewijzingsregel
Reiskosten (studenten en personeel)	Tegemoetkoming in kosten die bij het project betrokken studenten en personeel maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug (met inbegrip van visumkosten en desbetreffende verplichte verzekering, reisverzekering en annuleringskosten, indien gerechtvaardigd). De activiteiten en bijbehorende reizen moeten worden uitgevoerd in de landen die betrokken zijn bij het project. Elke uitzondering op deze regel moet worden goedgekeurd door het Agentschap. Zie bijlage I bij deze gids voor de gedetailleerde lijst van subsidiabele activiteiten.	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ¹⁰⁹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ¹¹⁰ . Er wordt alleen financiële ondersteuning verstrekt voor reizen die rechtstreeks in verband staan met de verwezenlijking van de doelstellingen van het project.
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	
Verblijfkosten	Kosten voor verblijf, accommodatie, plaatselijk en openbaar vervoer zoals bussen en taxi's, persoonlijke of facultatieve ziekteverzekering.	Kosten per eenheid	Studenten	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer
			Personeel	

¹⁰⁹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

¹¹⁰ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

				deelnemer + tussen de 15 ^e en 60 ^e dag van de activiteit: <u>B6.2</u> of <u>B6.4</u> per dag per deelnemer	
--	--	--	--	--	--

TABEL 1 – VERBLIJFKOSTEN VOOR STUDENTEN (BEDRAGEN IN EURO PER MAAND)

De steunbedragen hangen af van het land waar de activiteit plaatsvindt.

Ontvangend land	Studenten uit partnerlanden	Studenten uit programmalanden
	Bedrag (per maand)	Bedrag (per maand)
	B5.1	B5.2
Denemarken, Ierland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Finland, Zweden, Verenigd Koninkrijk, Liechtenstein, Noorwegen	850	Niet subsidiabel
België, Tsjechië, Duitsland, Griekenland, Spanje, Kroatië, Cyprus, Luxemburg, Nederland, Portugal, Slovenië, IJsland, Turkije	800	Niet subsidiabel
Bulgarije, Estland, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Roemenië, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	750	Niet subsidiabel
Albanië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, Servië en Kosovo ¹¹¹ Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Georgië, Moldavië, het grondgebied van Oekraïne zoals erkend in het internationaal recht, Algerije, Egypte, Israël, Jordanië, Libanon, Libië, Marokko, Palestina ¹¹² , Syrië, Tunesië	750	650
Alle andere partnerlanden	Niet subsidiabel	Niet subsidiabel

¹¹¹ Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244 van de VN-Veilighedsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

¹¹² Deze benaming mag niet worden uitgelegd als een erkenning van de staat Palestina en laat de afzonderlijke standpunten van de lidstaten ter zake onverlet.

TABEL 2 – VERBLIJFKOSTEN VOOR PERSONEEL (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

De steunbedragen hangen af van het land waar de activiteit plaatsvindt.

Ontvangend land	Personeel uit partnerlanden		Personeel uit programmalanden	
	Bedrag (per dag)		Bedrag (per dag)	
	B6.1	B6.2	B6.3	B6.4
Denemarken, Ierland, Nederland, Zweden, Verenigd Koninkrijk	160	112	Niet subsidiabel	
België, Bulgarije, Tsjechië, Griekenland, Frankrijk, Italië, Cyprus, Luxemburg, Hongarije, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Finland, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije	140	98	Niet subsidiabel	
Duitsland, Spanje, Letland, Malta, Portugal, Slowakije, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	120	84	Niet subsidiabel	
Estland, Kroatië, Litouwen, Slovenië	100	70	Niet subsidiabel	
Albanië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, Servië en Kosovo ¹¹³ Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Georgië, Moldavië, het grondgebied van Oekraïne zoals erkend in het internationaal recht Algerije, Egypte, Israël, Jordanië, Libanon, Libië, Marokko, Palestina ¹¹⁴ , Syrië, Tunesië	100	70	160	112
Alle andere partnerlanden	Niet subsidiabel		Niet subsidiabel	

¹¹³ Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

¹¹⁴ Deze benaming mag niet worden uitgelegd als een erkenning van de staat Palestina en laat de afzonderlijke standpunten van de lidstaten ter zake onverlet.

CAPACITEITSOPBOUW OP HET GEBIED VAN JEUGDZAKEN

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT?

Capaciteitsopbouwprojecten op het gebied van jeugdzaken hebben ten doel:

- het bevorderen van samenwerking en uitwisseling op het gebied van jeugdzaken, tussen programmalanden en partnerlanden uit verschillende regio's¹¹⁵ over de hele wereld;
- het verbeteren van de kwaliteit en erkenning van jeugdwerk, niet-formeel leren en vrijwilligerswerk in partnerlanden, en het bevorderen van de synergieën en complementariteit met andere onderwijsstelsels, de arbeidsmarkt en de samenleving;
- het bevorderen van de ontwikkeling, het uittesten en invoeren van regelingen en programma's voor niet-formele leermobiliteit op regionaal niveau (dat wil zeggen in en tussen regio's over de hele wereld);
- het bevorderen van transnationale niet-formele leermobiliteit tussen programma- en partnerlanden, waarbij kansarme jongeren centraal staan, teneinde het competentieniveau van de deelnemers te verbeteren en hun actieve participatie in de samenleving te stimuleren.

WAT IS EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT?

Capaciteitsopbouwprojecten zijn transnationale samenwerkingsprojecten die berusten op multilaterale partnerschappen tussen organisaties die actief zijn op het gebied van jeugdzaken in programma- en partnerlanden. Daarbij kunnen ook organisaties betrokken zijn die zich bezighouden met onderwijs en opleiding, alsook organisaties uit andere sociaaleconomische sectoren.

Op basis van de geografische dekking wordt een onderscheid gemaakt tussen twee soorten capaciteitsopbouwprojecten:

- Capaciteitsopbouwprojecten waaraan organisaties deelnemen die werkzaam zijn op het gebied van jeugdzaken in programmalanden en in de partnerlanden van de regio's 5 tot en met 13; zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen".

Deze projecten, die zijn ingediend door organisaties uit programmalanden, zijn erop gericht de capaciteit van de organisaties te verhogen door middel van de uitvoering van activiteiten voor capaciteitsopbouw; zij kunnen mobiliteitsactiviteiten omvatten, voor zover die een meerwaarde opleveren voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het project.

- Capaciteitsopbouwprojecten waaraan organisaties deelnemen die actief zijn op het gebied van jeugdzaken in programmalanden en in de partnerlanden van regio 1 (projecten in het kader van "westelijke Balkan Jeugd"); zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen".

Deze projecten, die zijn ingediend door organisaties uit landen van de westelijke Balkan, zijn erop gericht de capaciteit van de organisaties te verhogen door middel van de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten, eventueel aangevuld met activiteiten voor capaciteitsopbouw.

Zij worden gefinancierd met aanvullende EU-middelen die aan het Erasmus+-programma zijn toegewezen met het oog op een nauwere samenwerking met organisaties uit de westelijke Balkan (projecten in het kader van "westelijke Balkan Jeugd").

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT?

Capaciteitsopbouwprojecten dienen activiteiten uit voeren die gericht zijn op:

- het bevorderen van de strategische samenwerking tussen jeugdorganisaties en overheidsinstanties in partnerlanden;
- het bevorderen van de samenwerking tussen jeugdorganisaties en organisaties die actief zijn op het gebied van onderwijs en opleiding, alsook met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de arbeidsmarkt;
- het verhogen van de capaciteiten van jeugdraden, jeugdplatforms en lokale, regionale en nationale autoriteiten die jeugdzaken behandelen in partnerlanden;
- het verbeteren van beheer, bestuur, innovatiecapaciteit en internationalisering van jeugdorganisaties in partnerlanden;
- het invoeren, uittesten en toepassen van praktijken inzake jeugdwerk, zoals:

¹¹⁵ In het kader van deze actie is regio te verstaan als een groepering van landen die behoren tot een bepaald macrogeografisch gebied.

- instrumenten en methoden voor de sociale en beroepsontwikkeling van jeugdwerkers en opleiders;
- niet-formele leermethoden, vooral methoden die de verwerving/verbetering van competenties bevorderen, met inbegrip van mediageletterdheid;
- nieuwe vormen van praktische opleiding en simulatie van reële levenssituaties in de samenleving; nieuwe vormen van jeugdwerk, met name het strategische gebruik van open en flexibel leren, virtuele mobiliteit, open leermiddelen en een betere benutting van ICT-mogelijkheden;
- samenwerking, netwerkvorming en activiteiten voor intercollegiaal leren (peer learning) ter bevordering van efficiënt beheer, internationalisering en leiderschap van organisaties voor jeugdwerk.

De volgende activiteiten kunnen in het kader van een capaciteitsopbouwproject worden ontplooid:

Activiteiten voor capaciteitsopbouw

- activiteiten ter bevordering van beleidsdialoog, samenwerking, netwerkvorming en uitwisseling van praktijken op het gebied van jeugdzaken, zoals conferenties, workshops en bijeenkomsten;
- grootschalige jeugdfeesten (ten hoogste twee dagen);
- informatie- en bewustmakingscampagnes;
- de ontwikkeling van informatie- en communicatiemiddelen en media;
- de ontwikkeling van methoden, instrumenten en materiaal voor jeugdwerk, alsook opleidingstrajecten en opleidingsmodules voor jeugdwerk en documentatie-instrumenten zoals Youthpass;
- de totstandbrenging van nieuwe vormen om jeugdwerk te verrichten, opleiding te geven en ondersteuning te verlenen, met name via open en flexibele leermaterialen, virtuele samenwerking en open leermiddelen.

Mobiliteitsactiviteiten

- Uitwisseling van jongeren¹¹⁶ tussen programmalanden en begunstigde partnerlanden;
- Europees vrijwilligerswerk¹¹⁷ van en naar begunstigde partnerlanden;
- Mobiliteit van jeugdwerkers¹¹⁸ tussen programmalanden en begunstigde partnerlanden.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE BETROKKEN ZIJN BIJ EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT?

Een capaciteitsopbouwproject is samengesteld uit:

- **Aanvrager/coördinator:** organisatie die het projectvoorstel indient namens alle partners. Komt het project in aanmerking voor financiële steun, dan heeft dat tot gevolg dat de aanvrager/coördinator: 1) de financiële en juridische verantwoordelijkheid voor het hele project draagt jegens het Uitvoerend Agentschap; 2) het project coördineert in samenwerking met alle daarbij betrokken partners; 3) financiële steun uit het Erasmus+-programma ontvangt van de EU en die middelen moet verdelen onder de bij het project betrokken partners;
- **Partners:** organisaties die actief bijdragen aan de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het capaciteitsopbouwproject.

Voorziet het project in de uitwisseling van jongeren, Europees vrijwilligerswerk (EVW) en/of mobiliteit van jeugdwerkers, dan vervullen de deelnemende organisaties die bij deze activiteiten betrokken zijn de volgende rollen en taken:

- **Uitzendende organisatie:** zendt jongeren uit naar het buitenland (en staat daarbij in voor het treffen van praktische regelingen; het voorbereiden van deelnemers voordat ze vertrekken; het ondersteunen van deelnemers in alle projectfasen);

¹¹⁶ Een uitvoerige beschrijving van deze activiteit is te vinden in deel B van deze gids onder "Kernactie 1: mobiliteitsproject voor jongeren en jeugdwerkers".

¹¹⁷ Idem als hierboven.

¹¹⁸ Idem als hierboven.

- Ontvangende organisatie: treedt op als gastorganisatie voor de activiteit, ontwikkelt een activiteitenprogramma voor deelnemers in samenwerking met deelnemers en partnerorganisaties, ondersteunt de deelnemers in alle projectfasen.

Voorts moet de deelname aan een EVW-activiteit gratis zijn voor alle vrijwilligers, afgezien van een eventuele eigen bijdrage in reiskosten (wanneer die niet volledig worden gedekt door de Erasmus+-subsidie) en onnodige uitgaven, die geen verband houden met de uitvoering van de activiteit. De essentiële kosten om vrijwilligers te laten deelnemen aan de EVW-activiteit worden gedekt door de Erasmus+-subsidie of door andere financiële middelen die beschikbaar worden gesteld door de deelnemende organisaties.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN CAPACITEITSOPBOUWPROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een capaciteitsopbouwproject moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

<p>In aanmerking komende deelnemende organisaties</p>	<p>Een deelnemende organisatie kan elke publieke of particuliere organisatie zijn die gevestigd is in een programmaland of in een van de begunstigde partnerlanden (zie hierboven in het deel "Wat is een capaciteitsopbouwproject?").</p> <p>Voorbeelden van dergelijke organisaties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's), met inbegrip van Europese jeugd-ngo's; ▪ nationale jeugdraden; ▪ lokale, regionale of nationale publieke organen; ▪ scholen/instituten/onderwijscentra (op elk niveau, van peuter- en kleuteronderwijs tot hoger secundair onderwijs, met inbegrip van beroepsonderwijs en volwassenenonderwijs); ▪ kleine, middelgrote of grote ondernemingen uit de publieke of particuliere sector (met inbegrip van sociale ondernemingen); ▪ sociale partners of andere vertegenwoordigers uit het beroepsleven, met inbegrip van kamers van koophandel, ambachtelijke/beroepsverenigingen en vakbonden; ▪ instellingen voor hoger onderwijs (IHO's); ▪ onderzoeksinstellingen; ▪ stichtingen; ▪ centra voor interbedrijfsopleiding; ▪ culturele organisaties, bibliotheken, musea; ▪ verstrekkers van diensten inzake arbeidsadvisering en -informatie. <p>Organisaties uit begunstigde partnerlanden kunnen alleen als partner (niet als aanvrager) aan het project deelnemen.</p>
<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<p>Alle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's), met inbegrip van Europese jeugd-ngo's; ▪ nationale jeugdraden; ▪ lokale, regionale of nationale publieke organen <p>die gevestigd zijn in een programmaland kunnen een aanvraag indienen namens alle bij het project betrokken organisaties. Andere soorten organisaties kunnen alleen als partner deelnemen.</p> <p>Uitzondering: Voor projecten in het kader van "westelijke Balkan Jeugd" moet de aanvrager gevestigd zijn in een land van de westelijke Balkan.</p> <p>Op de voorgeschreven uiterste datum voor het indienen van voorstellen moeten de aanvragers minstens één jaar wettelijk geregistreerd zijn.</p>
<p>Aantal deelnemende organisaties en profiel daarvan</p>	<p>Capaciteitsopbouwprojecten hebben een transnationale opzet, wat betekent dat minstens 3 deelnemende organisaties uit 3 verschillende landen betrokken zijn, waarvan minstens één programmaland en één begunstigd partnerland.</p>

Projectduur	Van 9 maanden tot 2 jaar. De duur moet in de aanvraagfase worden gekozen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.
Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	De aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 3 april om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 oktober van datzelfde jaar en 28 februari van het daaropvolgende jaar; ▪ 2 september om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 maart en 31 juli van het daaropvolgende jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
Overige criteria	Een en dezelfde aanvrager mag ten hoogste één projectvoorstel indienen per uiterste termijn. Projecten in het kader van "westelijke Balkan Jeugd" moeten minstens één mobiliteitsactiviteit omvatten. Voor iedere geplande projectactiviteit moet een tijdschema bij het aanvraagformulier worden gevoegd.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA VOOR DE UITWISSELING VAN JONGEREN

Duur van de activiteit	5 tot 21 dagen, exclusief reistijd.
Locatie(s) van de activiteit	De activiteit moet plaatsvinden in het land van een van de deelnemende organisaties.
In aanmerking komende deelnemers	Jongeren tussen 13 en 30 jaar ¹¹⁹ die ingezetenen zijn van de landen van de uitzendende/ontvangende organisaties.
Aantal deelnemers	Minimaal 16 en maximaal 60 deelnemers (groepsleider(s) niet meegerekend). Minimaal 4 deelnemers per groep (groepsleider(s) niet meegerekend). Elke nationale groep moet minstens één groepsleider hebben. Een groepsleider is een volwassene die de deelnemers aan een uitwisseling van jongeren begeleidt om een doeltreffende leerervaring, bescherming en veiligheid te waarborgen.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA VOOR EUROPEES VRIJWILLIGERSWERK

Accreditatie	Alle in een programmaland gevestigde deelnemende organisaties moeten in het bezit zijn van een geldige EVW-accreditatie (meer informatie is te vinden in bijlage I bij deze gids onder "Europees vrijwilligerswerk").
Duur van de activiteit	2 tot 12 maanden.
Locatie(s) van de activiteit	Vrijwilligers uit een programmaland moeten hun vrijwilligerswerk uitvoeren in een van de bij het project betrokken partnerlanden. Vrijwilligers uit een begunstigd partnerland moeten hun vrijwilligerswerk uitvoeren in een van de bij het project betrokken programmalanden.

¹¹⁹ Verder moet rekening worden gehouden met:

minimale leeftijdsgrenzen - deelnemers moeten de minimumleeftijd hebben bereikt op de dag dat de activiteit van start gaat;

maximale leeftijdsgrenzen - deelnemers mogen niet ouder zijn dan de aangegeven maximumleeftijd op de uiterste datum van indiening van de aanvraag.

In aanmerking komende deelnemers	Jongeren tussen 17 en 30 jaar ¹²⁰ , afkomstig uit het land van de uitzendende organisatie. Een vrijwilliger mag slechts aan één EVW-activiteit deelnemen. Uitzondering: vrijwilligers die voor een periode van maximaal 2 maanden een EVW-activiteit hebben uitgevoerd in het kader van kernactie 1 van dit programma, mogen deelnemen aan aanvullend Europees vrijwilligerswerk.
Aantal deelnemers	Maximaal 30 vrijwilligers voor het gehele capaciteitsopbouwproject.

AANVULLENDE SUBSIDIABILITEITSCRITERIA VOOR DE MOBILITEIT VAN JEUGDWERKERS

Duur van de activiteit	5 dagen tot 2 maanden, exclusief reistijd.
Locatie(s) van de activiteit	De activiteit moet plaatsvinden in het land van een van de deelnemende organisaties.
In aanmerking komende deelnemers	Er wordt geen leeftijdsgrens gesteld. De deelnemers moeten ingezetenen zijn van het land van de uitzendende of ontvangende organisatie.
Aantal deelnemers	Maximaal 50 deelnemers (inclusief, indien van toepassing, opleiders en faciliterende medewerkers) in elke voor het project geplande activiteit.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

¹²⁰ Zie bovenstaande voetnoot.

TOEKENNINGSCRITERIA

Het project wordt beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 20 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De relevantie van het voorstel voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de actie (zie het deel "Wat zijn de doelstellingen van een capaciteitsopbouwproject?"). ▪ De mate waarin: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen duidelijk worden afgebakend en realistisch van opzet zijn, en kwesties aanpakken die van belang zijn voor de deelnemende organisaties en doelgroepen; - het voorstel gericht is op innovatie en/of een aanvulling vormt op andere initiatieven die de deelnemende organisaties eerder hebben uitgevoerd; - kansarme jongeren bij het project betrokken zijn.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, controle, evaluatie en verspreiding. ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen en de voorgestelde activiteiten. ▪ De kwaliteit van de voorgestelde niet-formele leermethoden. ▪ De kwaliteit van regelingen met het oog op de erkenning en validering van leerresultaten van de deelnemers, alsook het consistente gebruik van de Europese instrumenten voor transparantie en erkenning. ▪ Het bestaan en de relevantie van kwaliteitscontrolemaatregelen die ten doel hebben te waarborgen dat het project op kwalitatief hoogstaande wijze, op tijd en binnen het budget wordt voltooid. ▪ De mate waarin het project economisch verantwoord (kosteneffectief) is en geschikte middelen toewijst aan elke activiteit. <p>Indien het project voorziet in mobiliteitsactiviteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De geschiktheid van maatregelen om deelnemers te selecteren voor en/of te betrekken bij de mobiliteitsactiviteiten.
<p>Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin: <ul style="list-style-type: none"> - het project op passende wijze is samengesteld uit complementaire deelnemende organisaties die over het vereiste profiel, de nodige ervaring en deskundigheid beschikken om het project in elk opzicht met succes te voltooien; - de verdeling van verantwoordelijkheden en taken een afspiegeling is van de inzet en actieve bijdrage van alle deelnemende organisaties. ▪ Het bestaan van doeltreffende mechanismen voor coördinatie en communicatie, niet alleen tussen de deelnemende organisaties, maar ook met andere relevante belanghebbenden.

Effect en verspreiding (maximaal 20 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren.▪ De potentiële effecten van het project:<ul style="list-style-type: none">- op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project- buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of internationaal niveau.▪ De kwaliteit van het verspreidingsplan: de geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten.▪ Voor zover van toepassing, beschrijft het voorstel hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.▪ De kwaliteit van de plannen om het project duurzaam te maken: de mate waarin het project effecten en resultaten kan blijven opleveren nadat de EU-subsidie is opgebruikt.
--	---

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 10 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 15 punten voor de categorieën "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering" en "Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen").

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Maximumsubsidie voor een capaciteitsopbouwproject: 150 000 EUR

	Subsidiabele kosten	Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Activiteitskosten	<p>Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van activiteiten voor capaciteitsopbouw van het project (exclusief mobiliteitsactiviteiten), met inbegrip van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ICT-kosten (informatie- en communicatietechnologie). ▪ Transnationale projectbijeenkomsten tussen projectpartners met het oog op de uitvoering en voor coördinatiedoelinden, conferenties en grootschalige jeugdevenementen: <ul style="list-style-type: none"> ○ reiskosten, ○ kost en inwoning, inclusief lokaal vervoer, ○ visum- en verzekeringskosten, ○ huur van ruimten voor bijeenkomsten, conferenties en andere evenementen, ○ tolkkosten, ○ kosten voor externe sprekers. ▪ Intellectuele prestaties en verspreiding van projectresultaten: <ul style="list-style-type: none"> ○ productie ○ vertaling ○ verspreidings- en/of informatiekosten. ▪ Taalkundige, interculturele, taakgerelateerde voorbereiding van deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten. <p>Indirecte kosten: Een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten is subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die aan het project kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten, kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort).</p>	Werkelijke kosten	Maximaal 80 % van de totale subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het gevraagde budget moet gerechtvaardigd zijn ten opzichte van de geplande activiteiten.

A) FINANCIERINGSREGELS VOOR DE UITWISSELING VAN JONGEREN IN HET KADER VAN HET CAPACITEITSOPBOUWPROJECT (FACULTATIEVE STEUN)

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug.	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 10 en 99 km: 20 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ¹²¹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ¹²² .
			Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 80 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 170 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 270 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 400 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 620 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 830 EUR per deelnemer	
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten binnen het project.	Kosten per eenheid	<u>B4.1</u> per dag activiteit per deelnemer ¹²³	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).

¹²¹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

¹²² Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

¹²³ Met inbegrip van groepsleiders en begeleiders.

Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap en begeleiders (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "organisatorische steun")	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier.
Buitengewone kosten	Kosten ter ondersteuning van deelname van kansarme jongeren (exclusief reis- en verblijfkosten voor deelnemers). Visum- en visumgerelateerde kosten, verblijfsvergunningen, vaccinaties.	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier.

B) FINANCIERINGSREGELS VOOR EUROPEES VRIJWILLIGERSWERK IN HET KADER VAN HET CAPACITEITSOPBOUWPROJECT (FACULTATIEVE STEUN)

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug.	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ¹²⁴ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ¹²⁵ .
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	

¹²⁴ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

¹²⁵ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer	
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten binnen het project.	Kosten per eenheid	€4.3 per maand per vrijwilliger	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer
Individuele steun	"Zakgeld" voor de vrijwilliger voor aanvullende persoonlijke uitgaven.	Kosten per eenheid	€4.4 per maand per vrijwilliger	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer
Steun voor personen met specifieke behoeften	Verblijfkosten van begeleiders en reiskosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubriek "reiskosten". Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "organisatorische steun").	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier.
Buitengewone kosten	Kosten ter ondersteuning van versterkt mentorschap en specifieke voorbereiding in het geval van deelname van kansarme jongeren Visum- en visumgerelateerde kosten, verblijfsvergunningen, vaccinaties	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier

C) FINANCIERINGSREGELS VOOR DE MOBILITEIT VAN JEUGDWERKERS IN HET KADER VAN HET CAPACITEITSOPBOUWPROJECT (FACULTATIEVE STEUN)

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug.	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ¹²⁶ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ¹²⁷ .
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer ¹²⁸	
Organisatorische steun	Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van mobiliteitsactiviteiten binnen het project.	Kosten per eenheid	€4.2 per deelnemer per dag activiteit. Maximaal 1 100 EUR per deelnemer.	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).

¹²⁶ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

¹²⁷ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

¹²⁸ Met inbegrip van opleiders, facilitators en begeleiders.

Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap en begeleiders (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "organisatorische steun").	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier.
Buitengewone kosten	Visum- en visumgerelateerde kosten, verblijfsvergunningen, vaccinaties	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van buitengewone kosten moet met redenen worden omkleed in het aanvraagformulier

D) ORGANISATORISCHE EN INDIVIDUELE STEUN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG/MAAND)

De steunbedragen hangen af van het land waar de mobiliteitsactiviteit plaatsvindt.

	Organisatorische steun			Individuele steun
	Uitwisseling van jongeren (in euro per dag)	Mobiliteit van jeugdwerkers (in euro per dag)	EVW (in euro per maand)	
	B4.1	B4.2	B4.3	B4.4
België	37	65	590	110
Bulgarije	32	53	500	70
Tsjechië	32	54	490	90
Denemarken	40	72	630	145
Duitsland	33	58	520	110
Estland	33	56	520	85
Ierland	39	74	610	125
Griekenland	38	71	610	100
Spanje	34	61	530	105
Frankrijk	37	66	570	115
Kroatië	35	62	570	90
Italië	39	66	610	115
Cyprus	32	58	610	110
Letland	34	59	550	80
Litouwen	34	58	540	80
Luxemburg	36	66	610	110
Hongarije	33	55	510	90
Malta	37	65	600	110
Nederland	39	69	620	110
Oostenrijk	39	61	540	115
Polen	34	59	540	85
Portugal	37	65	600	100
Roemenië	32	54	500	60
Slovenië	34	60	580	85
Slowakije	35	60	550	95
Finland	39	71	630	125
Zweden	39	70	630	115
Verenigd Koninkrijk	40	76	630	140
Voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	28	45	440	60
Jsland	39	71	610	135
Liechtenstein	39	74	610	120
Noorwegen	40	74	630	135
Turkije	32	54	500	80
Partnerland	29	48	440	55

KERNACTIE 3: ONDERSTEUNING VAN BELEIDSHERVORMINGEN

Met de activiteiten ter ondersteuning van beleidshervormingen wordt beoogd de doelstellingen te verwezenlijken van de Europa 2020-strategie, van het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020) en van de Europese jeugdstrategie.

WELKE ACTIES WORDEN ONDERSTEUND?

Via het programma wordt uitvoering gegeven aan de volgende actie:

- Gestructureerde dialoog: ontmoetingen tussen jongeren en beleidsmakers op het gebied van jeugdzaken.

De op deze actie toepasselijke criteria en financieringsregels worden uitvoerig toegelicht in deel B van deze programmagids.

Bovendien bestrijkt kernactie 3 een breed scala aan andere acties ter ondersteuning van beleidshervormingen in onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Deze acties worden rechtstreeks door de Europese Commissie uitgevoerd of via specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen die door het Uitvoerend Agentschap worden beheerd. Hieronder volgt een beknopte beschrijving van deze acties. Meer informatie is te vinden op de websites van de Europese Commissie, het Uitvoerend Agentschap en de nationale agentschappen. Deze andere acties hebben betrekking op:

Kennisopbouw op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, met inbegrip van feitelijke onderbouwing, analyse en intercollegiaal leren (peer learning). In het bijzonder:

- thematische en landenspecifieke deskundigheid, studies over beleidskwesties en -hervormingen, waaronder de door het Eurydice-netwerk uitgevoerde activiteiten;
- ondersteuning van de deelname van landen aan Europese/internationale enquêtes die tot doel hebben specifieke tendensen en ontwikkelingen te volgen, waaronder de ontwikkeling van taalvaardigheden in Europa;
- evenementen van het EU-voorzitterschap, conferenties en bijeenkomsten op hoog niveau;
- uitwisseling van ervaringen en goede praktijken en intercollegiale toetsing (*peer reviews*);
- ondersteuning van de toepassing van de open coördinatiemethode.

Initiatieven voor beleidsinnovatie met het doel nieuw beleid te ontwikkelen of de uitvoering daarvan voor te bereiden. Daartoe behoren de door het Uitvoerend Agentschap beheerde specifieke oproepen voor het indienen van voorstellen met betrekking tot: a) toekomstgerichte samenwerkingsprojecten met betrekking tot beleidsontwikkeling; b) Europese beleidsexperimenten onder leiding van overheidsinstanties op hoog niveau, waarbij in verschillende landen praktijkonderzoek wordt uitgevoerd op basis van gedegen evaluatiemethoden.

Ondersteuning van Europese beleidsinstrumenten, met name:

- transparantie-instrumenten (vaardigheden en kwalificaties) met het doel de transparantie en erkenning van vaardigheden en kwalificaties, alsook de studiepuntenoverdracht te vergemakkelijken, kwaliteitsborging te bevorderen en steun te verlenen aan beheer van vaardigheden en begeleiding. Deze actie omvat ook netwerken die de toepassing van deze instrumenten ondersteunen;
- informatievoorziening over vaardigheden met het oog op de ontwikkeling en ondersteuning van Europese instrumenten, zoals het onlineplatform van het EU-vaardigheidspanorama;
- netwerken die specifieke beleidsgebieden ondersteunen, zoals lees- en schrijfvaardigheid en volwassenenonderwijs, alsook jeugdwerk- en jongereninformatiestructuren (Salto en Eurodesk);
- passende instrumenten voor het hoger onderwijs – ontwikkeling en ondersteuning van instrumenten zoals U-Multirank, ondersteuning van het Bolognaproces of van de externe dimensie van hoger onderwijs; de nationale teams van deskundigen voor de hervorming van het hoger onderwijs in nabuurschaps- en uitbreidingslanden, alsook in Rusland en Centraal-Azië;
- passende instrumenten voor beroepsonderwijs en -opleiding die tot doel hebben het mobiliteitshandvest voor beroepsonderwijs en -opleiding toe te passen, het kwaliteitsniveau van georganiseerde mobiliteitsacties te verhogen en steun te verlenen aan de nationale autoriteiten om de kwaliteit en het aanbod van leerwerkplaatsen in heel Europa te verbeteren.

Samenwerking met internationale organisaties, zoals de OESO en de Raad van Europa. Deze actie bevordert tevens de beleidsdialoog met partnerlanden en maakt het Europese hoger onderwijs aantrekkelijker in de hele wereld. Voorts wordt hiermee niet alleen steun verleend aan het netwerk van deskundigen voor de

hervorming van het hoger onderwijs in partner-buurlanden van de EU, maar ook aan de internationale alumniverenigingen.

Dialogo met belanghebbenden, beleids- en programmapromotie, met inbegrip van:

- samenwerking met het maatschappelijk middenveld ter ondersteuning van Europese ngo's en EU-brede netwerken op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken via een specifieke, door het Uitvoerend Agentschap beheerde oproep tot het indienen van voorstellen;
- publieke evenementen, bijeenkomsten, debatten met en raadplegingen van beleidsmakers en belanghebbenden over relevante beleidsvraagstukken (zoals het Forum voor onderwijs en opleidingen, het Europees Jeugdforum of de Europese Jeugdweek);
- de gestructureerde dialoog op het gebied van jeugdzaken, inclusief ondersteuning van nationale werkgroepen alsook bijeenkomsten ter bevordering van de dialoog tussen jongeren en beleidsmakers (zie hieronder);
- bewustmakings-, informatie- en verspreidingsactiviteiten die betrekking hebben op beleidsresultaten en prioriteiten, op het Erasmus+-programma alsook op de resultaten en mogelijke synergieën daarvan met andere EU-programma's, in het bijzonder de Europese structuur- en investeringsfondsen.

De in het kader van deze kernactie uitgevoerde activiteiten zijn erop gericht:

- de kwaliteit, doelmatigheid en rechtvaardigheid te verbeteren van de onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels door de open coördinatiemethode toe te passen; de toepassing te ondersteunen van de algemene en landenspecifieke aanbevelingen die voortvloeien uit de Europese semesters;
- transnationale samenwerking en wederzijdse leerprocessen te bevorderen tussen bevoegde autoriteiten op het hoogste politieke niveau, met het doel systemen, structuren en processen uit te testen en te verbeteren;
- kennis op te bouwen – in het bijzonder door peer learning - en analytisch vermogen te ontwikkelen ter ondersteuning van een empirisch onderbouwd beleid overeenkomstig het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020), de Europese jeugdstrategie en specifieke beleidsagenda's, zoals het proces van Bologna en het proces van Kopenhagen;
- accurate vergelijkende internationale gegevens beschikbaar te stellen alsook passende bijkomende analyses met het oog op de Europese en nationale besluitvorming; de verzameling en analyse van wezenlijke feitelijke gegevens te vergemakkelijken, niet alleen om de tenuitvoerlegging van vernieuwende beleidsmaatregelen te beoordelen en te controleren, maar ook om de overdraagbaarheid en schaalbaarheid te bevorderen;
- Europese netwerken te ondersteunen en instrumenten toe te passen ter bevordering van de transparantie en erkenning van vaardigheden en kwalificaties die zijn verworven door formele, niet-formele en informele leerprocessen, en aldus de weg te effenen voor de totstandbrenging van een Europese ruimte voor vaardigheden en kwalificaties;
- maatschappelijke netwerken en niet-gouvernementele organisaties (ngo's) actiever te betrekken bij de beleidsuitvoering;
- de gestructureerde dialoog met jongeren te ondersteunen en jongeren aan te moedigen tot actieve participatie in de democratie;
- de uitwisseling van goede praktijken te bevorderen alsook de dialoog, wederzijdse leerprocessen en samenwerking onder beleidsmakers, praktijkmensen en belanghebbenden uit programma- en partnerlanden;
- meer bekendheid te geven aan de resultaten van het Europese beleid alsook van het Erasmus+-programma en de benutting daarvan aan te moedigen op lokaal, regionaal of nationaal niveau; het Europese hoger onderwijs in de hele wereld beter te profileren en aantrekkelijker te maken;
- synergieën te bevorderen, niet alleen met andere EU-programma's, zoals de Europese structuur- en investeringsfondsen, maar ook met financieringsregelingen op nationaal of regionaal niveau.

GESTRUCTUREERDE DIALOOG: ONTMOETINGEN TUSSEN JONGEREN EN BELEIDSMAKERS OP HET GEBIED VAN JEUGDZAKEN

WAT IS HET DOEL VAN BIJEENKOMSTEN IN HET KADER VAN DE GESTRUCTUREERDE DIALOOG?

Deze actie moedigt jongeren aan tot actieve participatie in de democratie en bevordert debatten over onderwerpen waarvan de thema's en prioriteiten centraal staan in de gestructureerde dialoog en in het vernieuwde beleidskader op het gebied van jeugdzaken. Gestructureerde dialoog is te verstaan als besprekingen tussen jongeren en jeugdbeleidsmakers met het doel resultaten te boeken die bevorderlijk zijn voor de besluitvorming. Het debat is opgebouwd rond prioriteiten en volgens tijdschema's. Daarbij worden evenementen opgezet die jongeren de gelegenheid bieden van gedachten te wisselen over de afgesproken thema's, niet alleen met elkaar, maar ook met beleidsmakers, deskundigen in jeugdzaken en vertegenwoordigers van overheidsinstanties die bevoegd zijn voor jeugdzaken. Meer informatie over de gestructureerde dialoog is te vinden op de website van de Europese Commissie.

Voorts wordt in overeenstemming met het door de Commissie vastgestelde jaarlijkse werkprogramma voorrang gegeven aan projecten die werk maken van een of meer relevante prioriteiten als beschreven in de inleidende hoofdstukken onder "Jeugdzaken" in deel B van deze gids.

WAT ZIJN BIJEENKOMSTEN IN HET KADER VAN DE GESTRUCTUREERDE DIALOOG?

Projecten met betrekking tot de gestructureerde dialoog kunnen de vorm aannemen van bijeenkomsten, conferenties, raadplegingen en evenementen. Deze evenementen moedigen jongeren aan tot actieve participatie in de democratie in Europa, en bevorderen hun interactie met beleidsmakers. Concreet resulteren deze evenementen erin dat jongeren beter hun stem kunnen laten horen (door standpunten, voorstellen en aanbevelingen te formuleren) en zodoende meer inspraak krijgen in de vorming en uitvoering van het Europese jeugdbeleid.

Een project met betrekking tot de gestructureerde dialoog verloopt in drie fasen:

- planning en voorbereiding;
- uitvoering van de activiteiten;
- evaluatie (inclusief gedachteswisseling over mogelijke vervolgacties).

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Binnen deze actie kan een project uit een of meer van de volgende activiteiten bestaan:

- nationale bijeenkomsten en transnationale/internationale seminars waarmee ruimte wordt geboden voor informatie-uitwisseling, debatten en actieve participatie van jongeren – in dialoog met jeugdbeleidsmakers - met betrekking tot vraagstukken die van belang zijn voor de gestructureerde dialoog of voor de EU-jeugdstrategie;
- nationale bijeenkomsten en transnationale seminars die de weg effenen voor de officiële EU-jeugdconferenties die halfjaarlijks worden georganiseerd door de lidstaat die het voorzitterschap van de Europese Unie bekleedt;
- evenementen ter bevordering van debatten en informatie over jeugdbeleidsthema's die in verband staan met de tijdens de Europese Jeugdweek georganiseerde activiteiten;
- raadplegingen van jongeren met het doel hun behoeften te peilen over diverse kwesties die betrekking hebben op de participatie in de democratie (onlineraadplegingen, opiniepeilingen enzovoort);
- bijeenkomsten en seminars, informatie-evenementen of debatten tussen jongeren en beleidsmakers/deskundigen in jeugdzaken rond het thema participatie in de democratie;
- evenementen waarbij het functioneren van de democratische instellingen en de rollen van beleidsmakers in die instellingen worden gesimuleerd.

De activiteiten worden geleid door jongeren; de deelnemende jongeren moeten actief worden betrokken in alle stadia van het project, vanaf voorbereiding tot follow-up. Beginselen en methoden van niet-formeel leren moeten worden toegepast in het gehele project.

De volgende activiteiten komen niet in aanmerking voor subsidieverlening in het kader van de gestructureerde dialoog: statutaire vergaderingen van organisaties of netwerken van organisaties; politiek beïnvloede evenementen.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM DIT PROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan het project moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

<p>In aanmerking komende deelnemende organisaties</p>	<p>Deelnemende organisaties kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organisaties of verenigingen zonder winstoogmerk, niet-gouvernementele organisaties (ngo's); ▪ Europese jeugd-ngo's; ▪ lokale of regionale publieke organen; <p>die gevestigd zijn in een programmaland of in een partner-buurland van de EU (regio's 1 tot 4; zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen"). Organisaties uit begunstigde partnerlanden kunnen alleen als partner (niet als aanvrager) aan het project deelnemen.</p>
<p>Wie kan een aanvraag indienen?</p>	<p>Elke deelnemende organisatie die in een programmaland gevestigd is, kan een subsidie aanvragen. Voor projecten die door twee of meer deelnemende organisaties worden uitgevoerd, dient een van de organisaties de aanvraag in namens alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn.</p>
<p>Aantal deelnemende organisaties</p>	<p>Transnationale/internationale bijeenkomsten: bij de activiteit moeten minimaal twee deelnemende organisaties betrokken zijn uit minstens twee verschillende landen, waarvan ten minste één programmaland.</p> <p>Nationale bijeenkomsten: bij de activiteit is één organisatie uit een programmaland betrokken.</p>
<p>In aanmerking komende deelnemers</p>	<p>Jongeren: jongeren tussen 13 en 30 jaar die ingezetenen zijn van de bij het project betrokken landen.</p> <p>Beleidsmakers: indien het project voorziet in de deelname van beleidsmakers of deskundigen inzake jeugdbeleid, kunnen deze deelnemers worden betrokken ongeacht hun leeftijd en geografische afkomst.</p>
<p>Aantal deelnemers</p>	<p>Minimaal 30 jongeren moeten bij het project worden betrokken.</p>
<p>Locatie(s)</p>	<p>Nationale bijeenkomsten: het project moet plaatsvinden in het land van de aanvragende organisatie.</p> <p>Transnationale/internationale bijeenkomsten: de activiteiten mogen plaatsvinden in alle bij het project betrokken programmalanden.</p>
<p>Projectduur</p>	<p>3 tot 24 maanden.</p>
<p>Waar aanvragen?</p>	<p>Bij het nationale agentschap van het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is.</p>
<p>Wanneer aanvragen?</p>	<p>De aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 4 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 mei en 30 september van datzelfde jaar; ▪ 30 april om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 augustus en 31 december van datzelfde jaar; ▪ 1 oktober om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 januari en 31 mei van het daaropvolgende jaar.

Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
-----------------------	--

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie het deel "Wat zijn de doelstellingen van bijeenkomsten in het kader van de gestructureerde dialoog?" hierboven); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de individuele deelnemers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - deelnemers in staat stelt hoogwaardige leerresultaten te behalen; - de capaciteiten van de deelnemende organisaties verruimt. ▪ De mate waarin: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kansarme jongeren bij het project betrokken zijn; ▪ beleidsmakers, deskundigen op het gebied van jeugdzaken en vertegenwoordigers van overheidsinstanties die bevoegd zijn voor jeugdzaken bij het project betrokken zijn.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 40 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van alle fasen van het projectvoorstel (voorbereiding, uitvoering van mobiliteitsactiviteiten en follow-up). ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen en de voorgestelde activiteiten. ▪ De kwaliteit van de praktische regelingen, beheersvoorschriften en vormen van ondersteuning. ▪ De kwaliteit van de niet-formele, participatieve onderwijsmethoden die worden voorgesteld en de actieve betrokkenheid van jongeren in alle stadia van het project. ▪ De geschiktheid van maatregelen om deelnemers te selecteren voor en/of te betrekken bij de activiteiten. ▪ De mate waarin relevante besluitvormers (beleidsmakers, deskundigen op het gebied van jeugdzaken en vertegenwoordigers van overheidsinstanties die bevoegd zijn voor jeugdzaken enzovoort) bij het projectvoorstel betrokken zijn. ▪ Indien van toepassing, de kwaliteit van samenwerking en communicatie, niet alleen tussen de deelnemende organisaties, maar ook met andere relevante belanghebbenden.
<p>Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project; - buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten. ▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 20 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering").

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Maximumsubsidie voor een bijeenkomst in het kader van de gestructureerde dialoog: 50 000 EUR

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Reiskosten	Tegemoetkoming in de kosten die deelnemers, met inbegrip van begeleiders, maken om van de plaats van oorsprong te reizen naar de locatie van de activiteit en terug	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 10 en 99 km: 20 EUR per deelnemer	Op basis van de reisafstand per deelnemer. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ¹²⁹ . De aanvrager moet de afstand van een enkele reis vermelden voor de berekening van het EU-subsidiebedrag voor de heen- en terugreis ¹³⁰ .
			Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 80 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 170 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 270 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 400 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 620 EUR per deelnemer	
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 830 EUR per deelnemer	
Organisatorische steun	Subsidiesteun voor alle andere kosten die rechtstreeks verband houden met de voorbereiding, uitvoering en follow-up van de activiteit	Kosten per eenheid	€1.1 per dag activiteit per deelnemer ¹³¹	Op basis van de verblijfsduur per deelnemer (indien nodig, met inbegrip van één reisdag vóór de activiteit en één reisdag na de activiteit).
Steun voor personen met specifieke behoeften	Extra kosten die rechtstreeks verband houden met deelnemers met een handicap en begeleiders (met inbegrip van reis- en verblijfkosten, indien gerechtvaardigd en voor zover voor	Werkelijke kosten	100 % van de subsidiabele kosten	Voorwaardelijk: het verzoek om financiële steun ter dekking van specifieke behoeften en buitengewone kosten moet met redenen worden

¹²⁹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

¹³⁰ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

¹³¹ Met inbegrip van begeleiders.

	deze deelnemers geen subsidie is aangevraagd in het kader van de rubrieken "reiskosten" of "organisatorische steun")			omkleed in het aanvraagformulier
Buitengewone kosten	<p>Kosten die verband houden met (online)raadplegingen van en opiniepeilingen bij jongeren, voor zover noodzakelijk om aan deze actie deel te nemen.</p> <p>Kosten die verband houden met de verspreiding en benutting van resultaten.</p> <p>Extra kosten die rechtstreeks verband houden met kansarme deelnemers.</p> <p>Visum- en visumgerelateerde kosten, verblijfsvergunningen, vaccinaties</p> <p>Kosten voor een financiële garantie, indien het nationale agentschap daarom verzoekt.</p>	Werkelijke kosten	<p>Kosten die verband houden met (online)raadplegingen van en opiniepeilingen bij jongeren, of met activiteiten met betrekking tot de financiële garantie en verspreidingsactiviteiten: 75 % van de subsidiabele kosten</p> <p>Andere kosten: 100 % van de subsidiabele kosten</p>	

TABEL A - ORGANISATORISCHE STEUN (BEDRAGEN IN EURO PER DAG)

De steunbedragen hangen af van het land waar de activiteit plaatsvindt.

	Organisatorische steun
	C1.1
België	37
Bulgarije	32
Tsjechië	32
Denemarken	40
Duitsland	33
Estland	33
Ierland	39
Griekenland	38
Spanje	34
Frankrijk	37
Kroatië	35
Italië	39
Cyprus	32
Letland	34
Litouwen	34
Luxemburg	36
Hongarije	33
Malta	37
Nederland	39
Oostenrijk	39
Polen	34
Portugal	37
Roemenië	32
Slovenië	34
Slowakije	35
Finland	39
Zweden	39
Verenigd Koninkrijk	40
Voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	28
IJsland	39
Liechtenstein	39
Noorwegen	40
Turkije	32
Partner-buurlanden van de EU	29

JEAN MONNET-ACTIVITEITEN

WELKE ACTIES WORDEN ONDERSTEUND?

Jean Monnet-activiteiten ondersteunen het volgende:

- Jean Monnet-modules (onderwijs en onderzoek);
- Jean Monnet-leerstoelen (onderwijs en onderzoek);
- Jean Monnet-expertisecentra (onderwijs en onderzoek);
- Jean Monnet-steun aan instellingen en verenigingen;
- Jean Monnet-netwerken (beleidsdebatten met de academische wereld);
- Jean Monnet-projecten (beleidsdebatten met de academische wereld).

In de volgende delen van deze gids wordt nader omschreven welke criteria en financieringsregels van toepassing zijn op de Jean Monnet-acties.

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN JEAN MONNET-ACTIES?

Jean Monnet-acties zijn erop gericht excellentie in onderwijs en onderzoek te bevorderen op het gebied van EU-studies over de hele wereld. Met deze acties wordt ook beoogd de dialoog tussen de academische wereld en beleidsmakers te stimuleren, meer in het bijzonder om de EU-beleidsvoering te verbeteren.

In het kader van EU-studies wordt geheel Europa bestudeerd met bijzondere aandacht voor de interne en externe aspecten van het Europese-integratieproces. De discipline bestrijkt ook de rol die de EU vervult in een geglobaliseerde wereld alsook bij de bevordering van actief Europees burgerschap en de dialoog tussen volkeren en culturen.

De belangrijkste vakgebieden zijn:

- EU-studies en vergelijkende studies over regionalisme;
- EU-studies over communicatiewetenschap en informatiekunde;
- economische EU-studies;
- geschiedkundige EU-studies;
- EU-studies over de interculturele dialoog;
- interdisciplinaire EU-studies;
- EU-studies over internationale betrekkingen en diplomatie;
- juridische EU-studies;
- EU-studies over staat- en bestuurskunde.

Niettemin kan deze discipline ook verschillende andere studiegebieden bestrijken (zoals sociologie, wijsbegeerte, godsdienstwetenschap, aardrijkskunde, letterkunde, kunst, exacte wetenschappen, milieustudies, globaliseringsstudies enzovoort) wanneer daarin onderwijs, onderzoek of denkprocessen over de EU zijn opgenomen en voor zover daarmee een algemene bijdrage wordt geleverd aan de europeanisering van de studieprogramma's.

Vergelijkende studies komen alleen in aanmerking wanneer die betrekking hebben op de verschillende integratieprocessen over de hele wereld.

In het licht van de algemene doelstellingen van het Erasmus+-programma zijn Jean Monnet-acties erop gericht:

- excellentie in onderwijs en onderzoek met betrekking tot EU-studies te bevorderen;
- studenten en jonge arbeidskrachten toe te rusten met kennis over EU-onderwerpen die van belang zijn voor hun academisch en beroepsmatig leven, en hun burgerschapsvaardigheden te verbeteren;
- de dialoog tussen de academische wereld en beleidsmakers te bevorderen, met name ter verbetering van de EU-beleidsvoering;
- innovatie in onderwijs en onderzoek te bevorderen (bijvoorbeeld sectoroverstijgende en/of multidisciplinaire studies, open onderwijs, netwerkvorming met andere instellingen);
- aan de EU gerelateerde onderwerpen centraal te stellen en te diversifiëren in de studieprogramma's die instellingen voor hoger onderwijs aan hun studenten aanbieden;
- de kwaliteit te verbeteren van bijscholing over EU-onderwerpen (met modules waarin EU-onderwerpen worden uitgediept of nieuwe onderwerpen aan bod komen);
- jonge wetenschappers nauwer betrekken bij onderwijs en onderzoek met betrekking tot Europese onderwerpen.

Jean Monnet-acties moeten een positief en langdurig effect sorteren op de betrokken deelnemers, op de organisaties die deze acties promoten alsook op de beleidsstelsels waarin ze plaatsvinden.

Wat de direct of indirect betrokken deelnemers betreft, beogen de Jean Monnet-acties de volgende resultaten te bewerkstelligen:

- verbeterde inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en betere loopbaanperspectieven voor jonge afgestudeerden door een Europese dimensie in hun studies op te nemen of die te versterken;
- verhoogde interesse voor inzicht en participatie in de Europese Unie, resulterend in een actiever burgerschap;
- ondersteuning voor jonge onderzoekers (dat wil zeggen onderzoekers die in de afgelopen vijf jaar een PhD of doctorsgraad hebben behaald) en professoren die onderzoek willen verrichten naar en lesgeven in EU-onderwerpen;
- verhoogde kansen voor de beroeps- en loopbaanontwikkeling van universiteitsmedewerkers.

Wat deelnemende organisaties betreft, worden van de door Jean Monnet-acties ondersteunde activiteiten de volgende resultaten verwacht:

- verhoogde capaciteit om les te geven in en onderzoek te verrichten naar EU-thema's: verbeterde of innovatieve studieprogramma's; groter vermogen om de meest getalenteerde studenten aan te trekken; nauwere samenwerking met partners uit andere landen; verhoogde toewijzing van financiële middelen aan onderwijs over en onderzoek naar EU-onderwerpen binnen de instelling;
- een omgeving binnen de organisatie die moderner van opzet is en die zich kenmerkt door meer dynamiek, vakmanschap en een grotere betrokkenheid, dat wil zeggen een omgeving die bevorderlijk is voor de beroepsontwikkeling van jonge onderzoekers en professoren; waar goede praktijken en nieuwe EU-onderwerpen vlot kunnen worden geïntegreerd in onderwijsprogramma's en -initiatieven; die openstaat voor synergieën met andere organisaties.

Van Jean Monnet-acties wordt op lange termijn verwacht dat zij EU-studies over de hele wereld bevorderen en diversifiëren en tevens de deelname aan onderwijs over en onderzoek naar de Europese Unie van medewerkers uit een groot aantal faculteiten en departementen stimuleren en uitbreiden.

JEAN MONNET-MODULES

WAT IS EEN JEAN MONNET-MODULE?

Jean Monnet-modules zijn korte onderwijsprogramma's (of cursussen) op het gebied van EU-studies aan instellingen voor hoger onderwijs. Iedere module duurt minstens 40 lesuren per academiejaar. De lesuren omvatten de aan directe contacten bestede tijd in het kader van groepscolleges, seminars, werkcolleges (tutorials) en kunnen deze activiteiten integreren in een vorm van afstandsonderwijs, zij het dan zonder individueel onderwijs. Modules kunnen zich richten op één specifieke discipline van Europese studies of kunnen multidisciplinair van aard zijn en bijgevolg een beroep doen op de academische inbreng van verschillende professoren en deskundigen.

Erasmus+ ondersteunt Jean Monnet-modules teneinde:

- onderzoek te bevorderen en het opdoen van eerste onderwijservaringen te stimuleren ten behoeve van jonge onderzoekers en wetenschappers en praktijkmensen die zich bezighouden met EU-vraagstukken;
- de bekendmaking en verspreiding van de resultaten van academisch onderzoek te bevorderen;
- de belangstelling in de EU te vergroten en de grondslagen te leggen voor toekomstige Europese kenniscentra, met name in partnerlanden;
- een nadrukkelijker EU-perspectief te introduceren, voornamelijk in niet aan de EU gerelateerde studierichtingen;
- op maat gesneden cursussen aan te bieden over specifieke EU-vraagstukken die voor afgestudeerden van belang zijn in het verdere verloop van hun beroepstraject.

Jean Monnet-modules verankeren en integreren het onderwijs over EU-aangelegenheden in studieprogramma's waarin aan EU gerelateerde leerinhouden tot dusver slechts in beperkte mate werden behandeld. Dankzij de modules krijgt een breed scala aan lerenden en belangstellende burgers feiten en kennis over de Europese Unie aangereikt.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Er zijn drie mogelijke vormen van Jean Monnet-modules:

- algemene of inleidende cursussen over EU-kwesties (in het bijzonder aan instellingen en faculteiten die nog geen goed uitgewerkt onderwijsprogramma hebben op dat gebied);
- gespecialiseerd onderwijs over ontwikkelingen binnen de Europese Unie (in het bijzonder aan instellingen en faculteiten die wel al een goed uitgewerkt onderwijsprogramma hebben op dat gebied);
- zomercursussen en intensieve cursussen die volledig worden erkend.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN EEN JEAN MONNET-MODULE?

Instellingen voor hoger onderwijs hebben de taak de coördinatoren van Jean Monnet-modules te ondersteunen en te promoten door te waarborgen dat hun activiteiten zowel binnen als buiten de instelling ten goede komen aan een zo groot mogelijk publiek.

Instellingen voor hoger onderwijs ondersteunen de coördinatoren van Jean Monnet-modules in hun denkprocessen, onderwijs- en onderzoeksactiviteiten door: de ontwikkelde onderwijsactiviteiten te erkennen; toezicht uit te oefenen op de activiteiten, de zichtbaarheid te verbeteren en recht te doen aan de resultaten die door het bij Jean Monnet-acties betrokken personeel werden behaald.

Instellingen voor hoger onderwijs dienen de activiteiten van een Jean Monnet-module tijdens de gehele looptijd van het project in stand te houden. Indien de instelling verplicht is coördinatoren van Jean Monnet-modules te vervangen, moet een schriftelijk verzoek om goedkeuring worden toegezonden aan het Uitvoerend Agentschap. Bovendien moet de voorgestelde nieuwe coördinator beschikken over een even grondige specialistische kennis inzake EU-studies.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN JEAN MONNET-MODULE TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een Jean Monnet-module moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	<p>Instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) die gevestigd zijn in een willekeurig land over de hele wereld. In programmalanden gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE.</p> <p>Natuurlijke personen kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen.</p>
Projectduur	<p>3 jaar. Houders van 3 jaar durende contracten voor Jean Monnet-centra, -leerstoelen en -modules (toegekend sinds 2011) moeten wachten totdat één academiejaar is verlopen sinds het einde van hun contractperiode voordat zij een nieuwe aanvraag kunnen indienen voor hetzelfde soort actie. Deze verplichte wachttijd is niet van toepassing wanneer het nieuwe voorstel betrekking heeft op een ander soort actie, bijvoorbeeld een gewezen leerstoelhouder die een aanvraag indient voor een module. Bovendien kan de houder van een lopende module een aanvraag indienen voor een nieuwe module wanneer die een andere inhoud heeft.</p>
Duur van de activiteit	<p>Een Jean Monnet-module moet minimaal 40 uren per academiejaar (gedurende drie opeenvolgende jaren) worden gedoceerd in het kader van EU-studies aan de aanvragende instelling voor hoger onderwijs.</p>
Waar aanvragen?	<p>Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.</p>
Wanneer aanvragen?	<p>Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 september van datzelfde jaar.</p>
Hoe aanvragen?	<p>In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.</p>

Aanvragende organisaties worden getoetst aan **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none">▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor:<ul style="list-style-type: none">- de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie onder "Wat zijn de doelstellingen van Jean Monnet-acties?" en "Wat is een Jean Monnet-module?");- de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de betrokken wetenschappers.▪ De mate waarin het voorstel:<ul style="list-style-type: none">- de ontwikkeling van nieuwe onderwijs-, onderzoeks- of debatactiviteiten bevordert;- voorziet in het gebruik van nieuwe methoden, instrumenten en technologieën;- aantoont dat het academische meerwaarde oplevert;- Europese studies promoot aan de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-activiteiten;- de zichtbaarheid van dit studiegebied vergroot, niet alleen binnen de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie, maar ook op nationaal niveau.▪ De relevantie van het voorstel voor de prioritaire doelen van de actie:<ul style="list-style-type: none">- instellingen die gevestigd zijn in niet door de Jean Monnet-actie bestreken landen;- instellingen of wetenschappers die nog geen financiële steun krijgen in het kader van de Jean Monnet-activiteiten.- specifieke aan de EU gerelateerde onderwerpen in studierichtingen waar Europese aspecten zich tot dusver slechts in beperkte mate lieten gevoelen, maar die steeds meer invloed daarvan ondervinden;- studenten die niet automatisch in aanraking komen met Europese studies (op vakgebieden zoals exacte wetenschappen of toegepaste technologie, geneeskunde, onderwijs, kunstwetenschappen, taal- en letterkunde enzovoort).
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none">▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, evaluatie, follow-up en verspreiding.▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, activiteiten en het voorgestelde budget.▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode.
<p>Kwaliteit van het projectteam (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none">▪ De mate waarin bij het voorstel vooraanstaand wetenschappelijk personeel betrokken is met een uitstekend profiel en voortreffelijke kwalificaties op specifieke domeinen van EU-studies, hetgeen naar behoren wordt aangetoond door bewezen activiteiten op hoog niveau.▪ De relevantie van het profiel en de deskundigheid van het vooraanstaande wetenschappelijk personeel dat betrokken is bij de onder het project vallende activiteiten.

<p>Effect en verspreiding (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de resultaten van de onderwijsactiviteiten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie; - op de studenten en lerenden aan wie de Jean Monnet-actie ten goede komt; - op andere organisaties en personen die betrokken zijn op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de resultaten binnen en buiten de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-activiteiten. ▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.
---	--

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score van minstens 13 punten behalen in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria.

WAT MOET U NOG WETEN OVER EEN JEAN MONNET-MODULE?

BEGROTINGSTOEWIJZING

Van de begroting ter ondersteuning van Jean Monnet-modules wordt maximaal 20 % toegewezen aan modules waarvoor de coördinatoren onderzoekers zijn die in de afgelopen vijf jaar een PhD of doctorsgraad hebben behaald. Deze maatregel verleent steun aan jonge onderzoekers die hun academische loopbaan beginnen.

VERSPREIDING EN EFFECT

Jean Monnet-modules dienen de resultaten van de georganiseerde onderwijs- en onderzoeksactiviteiten te verspreiden en te laten benutten buiten het werkterrein van de rechtstreeks betrokken belanghebbenden. Op die manier wordt het effect van de actie gemaximaliseerd en wordt een systemische verandering bewerkstelligd.

Om het effect te vergroten, moeten de verspreidingsactiviteiten niet alleen betrekking hebben op de ontwikkeling en het aanbod van open leermiddelen, maar ook op de ontplooiing van open onderwijsactiviteiten om gelijke tred te houden met de technologische vooruitgang. Een en ander is bevorderlijk voor flexibelere en creatievere manieren van leren. Bovendien kunnen zo meer studenten, beroepsmensen, beleidsmakers en andere belanghebbende groepen worden bereikt.

Alle coördinatoren van Jean Monnet-modules wordt gevraagd het hen betreffende onderdeel van het specifieke online-instrument voor het Erasmus+-programma te actualiseren. In dit instrument wordt alle informatie over de Jean Monnet-activiteiten bijgehouden. Voorts wordt het ten eerste aangeraden gebruik te maken van de relevante bestaande platforms en instrumenten (bijvoorbeeld de Jean Monnet-database en de virtuele Jean Monnet-gemeenschap). Deze onderdelen behoren tot het overkoepelende IT-instrument voor het Erasmus+-programma en houden het grote publiek geïnformeerd over de instellingen en de Jean Monnet-cursussen die zij aanbieden. Bursalen wordt gevraagd dit instrument geregeld te actualiseren met de resultaten van hun werkzaamheden.

Coördinatoren van Jean Monnet-modules worden aangemoedigd:

- tijdens de subsidieperiode minstens één intercollegiaal getoetst artikel te publiceren. De publicatiekosten en, zo nodig, de vertaalkosten worden deels gedekt door de subsidie;
- deel te nemen aan verspreidings- en informatie-evenementen op nationaal en Europees niveau;
- evenementen te organiseren (colleges, seminars, workshops enzovoort) met beleidsmakers op lokaal, regionaal en nationaal niveau alsook met maatschappelijke organisaties en met scholen;
- de resultaten van hun activiteiten te verspreiden door seminars of colleges te organiseren die zich richten tot en afgestemd zijn op het grote publiek en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld;
- netwerken te vormen met andere coördinatoren van modules, expertisecentra, houders van Jean Monnet-leerstoelen en gesteunde instellingen;
- open leermiddelen toe te passen en niet alleen de samenvattingen, de inhoudelijke opzet en het tijdschema van hun activiteiten, maar ook de verwachte resultaten te publiceren.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

De maximale subsidie bedraagt 30 000 EUR en kan ten hoogste 75 % uitmaken van de totale kosten van de Jean Monnet-module.

De voor Jean Monnet-activiteiten verleende subsidie wordt berekend volgens een systeem dat berust op een combinatie van schalen voor de kosten per eenheid en vaste steunbedragen. De hierbij gehanteerde rekenmethode is gebaseerd op de nationale onderwijskosten per uur. De volgende methode wordt gehanteerd:

- **onderwijskosten** (schaal voor de kosten per eenheid): de berekende nationale onderwijskosten per uur D.1 worden vermenigvuldigd met het (minimaal) vereiste aantal lessen (120 uur);
- **extra kosten** (vast steunbedrag): de hierboven vermelde kostenbasis wordt verhoogd met 40 % voor een Jean Monnet-module. In deze verhoging is rekening gehouden met de aanvullende academische activiteiten die deel uitmaken van een module, zoals personeelskosten, reis- en verblijfkosten, verspreidingskosten, kosten voor lesmateriaal, indirecte kosten enzovoort.

De definitieve subsidie wordt dan bepaald door het maximale EU-steunpercentage (75 %) toe te passen op de totale berekende subsidie zonder het maximale subsidiebedrag voor een Jean Monnet-module (30 000 EUR) te overschrijden.

De specifieke bedragen die gelden voor Jean Monnet-modules zijn te vinden in dit deel van de programmageds onder "Kosten per eenheid voor Jean Monnet-acties", aan het eind van het hoofdstuk "Jean Monnet-activiteiten".

JEAN MONNET-LEERSTOELN

WAT IS EEN JEAN MONNET-LEERSTOEL?

Een Jean Monnet-leerstoel is een leeropdracht met een specialisatie in EU-studies voor universiteitsprofessoren. Een Jean Monnet-leerstoel kan slechts door één professor worden bekleed, die per academiejaar minstens 90 lesuren moet doceren. De lesuren omvatten de aan directe contacten bestede tijd in het kader van groepscolleges, seminars, werkcolleges (tutorials) en kunnen deze activiteiten integreren in een vorm van afstandsonderwijs, zij het dan zonder individueel onderwijs en/of toezicht. Heeft de instelling voor hoger onderwijs een Jean Monnet-expertisecentrum opgezet, dan moet de Jean Monnet-leerstoel de academische verantwoordelijkheid voor het centrum op zich nemen.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Een Jean Monnet-leerstoel kan een of meer van de volgende activiteiten inhouden:

- het onderwijs in EU-studies verdiepen als onderdeel van een officieel studieprogramma van een instelling voor hoger onderwijs;
- onderzoek naar EU-onderwerpen verrichten, superviseren en toezicht daarop uitoefenen, ook voor andere onderwijsniveaus zoals de lerarenopleiding en het verplichte onderwijs;
- voor toekomstige beroepsbeoefenaars diepgaand onderwijs in EU-aangelegenheden verzorgen op gebieden waarnaar steeds meer vraag bestaat op de arbeidsmarkt;
- de jonge generatie leraren en onderzoekers aanmoedigen, adviseren en begeleiden als mentor met betrekking tot domeinen van EU-studies.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN EEN JEAN MONNET-LEERSTOEL?

Jean Monnet-leerstoelen zijn wezenlijk verbonden aan de instelling voor hoger onderwijs die de subsidieovereenkomst afsluit of waarop het subsidiebesluit betrekking heeft.

Jean Monnet-leerstoelen zijn verankerd in de officiële academische activiteiten van de betrokken instelling. De instellingen voor hoger onderwijs wordt gevraagd de houders van een Jean Monnet-leerstoel te ondersteunen in hun denkprocessen, onderwijs- en onderzoeksactiviteiten door de cursussen in zo veel mogelijk studieprogramma's aan te bieden; ze dienen de ontwikkelde onderwijsactiviteiten te erkennen.

De instellingen voor hoger onderwijs dragen de eindverantwoordelijkheid voor hun aanvragen. Ze dienen de activiteiten van een Jean Monnet-leerstoel tijdens de gehele looptijd van het project in stand te houden. Indien de instelling verplicht is een houder van de leerstoel te vervangen, moet een schriftelijk verzoek om goedkeuring worden toegezonden aan het Uitvoerend Agentschap. Bovendien moet de voorgestelde nieuwe houder van de leerstoel beschikken over een even grondige specialistische kennis inzake EU-studies.

Bij wijze van uitzondering mogen instellingen voor hoger onderwijs een aanvraag indienen om in het kader van officiële studieprogramma's een beroep te kunnen doen op uitmuntende beroepskrachten en/of prominenten.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN JEAN MONNET-LEERSTOEL TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een Jean Monnet-leerstoel moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	Instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) die gevestigd zijn in een willekeurig land over de hele wereld. In programmalanden gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE. Natuurlijke personen kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen.
Profiel voor Jean Monnet-leerstoelen	Houders van een Jean Monnet-leerstoel moeten vast verbonden zijn als professor aan de aanvragende instelling. Zij mogen geen "gasthoogleraar" (visiting professor) zijn aan de IHO die de subsidie aanvraagt.

Projectduur	Drie jaar. Houders van 3 jaar durende contracten voor Jean Monnet-centra, -leerstoelen en -modules (toegekend sinds 2011) moeten wachten totdat één academiejaar is verlopen sinds het einde van hun contractperiode voordat zij een nieuwe aanvraag kunnen indienen voor hetzelfde soort actie. Deze verplichte wachttijd is niet van toepassing wanneer het nieuwe voorstel betrekking heeft op een ander soort actie, bijvoorbeeld een gewezen leerstoelhouder die een aanvraag indient voor een module. Bovendien kan de houder van een lopende module een aanvraag indienen voor een nieuwe module wanneer die een andere inhoud heeft.
Duur van de activiteit	Houders van een Jean Monnet-leerstoel moeten minimaal 90 uren per academiejaar (gedurende drie opeenvolgende jaren) doceren in het kader van EU-studies aan de aanvragende instelling voor hoger onderwijs.
Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 september van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het project (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie het gedeelte "Wat zijn de doelstellingen van Jean Monnet-acties?"); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de betrokken wetenschappers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - wordt ingediend ten gunste van een wetenschapper met een uitstekend profiel op een specifiek domein van EU-studies; - de ontwikkeling van nieuwe onderwijs-, onderzoeks- of debatactiviteiten bevordert; - voorziet in het gebruik van nieuwe methoden, instrumenten en technologieën; - aantoonbaar dat het academische meerwaarde oplevert; - Europese studies promoot aan de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie; - de zichtbaarheid van dit studiegebied vergroot, niet alleen binnen de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie, maar ook op nationaal niveau. ▪ De relevantie van het voorstel voor de prioritaire doelen van de actie: <ul style="list-style-type: none"> - instellingen die gevestigd zijn in niet door de Jean Monnet-actie bestreken landen; - instellingen of wetenschappers die nog geen financiële steun krijgen in het kader van de Jean Monnet-activiteiten. - specifieke aan de EU gerelateerde onderwerpen in studierichtingen waar Europese aspecten zich tot dusver slechts in beperkte mate lieten gevoelen, maar die steeds meer invloed daarvan ondervinden.
---	--

Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, evaluatie, follow-up en verspreiding. ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, activiteiten en het voorgestelde budget. ▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode.
Kwaliteit van het projectteam (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin bij het voorstel vooraanstaand wetenschappelijk personeel betrokken is met een uitstekend profiel en voortreffelijke kwalificaties op specifieke domeinen van EU-studies, hetgeen naar behoren wordt aangetoond door bewezen activiteiten op hoog niveau. ▪ De relevantie van het profiel en de deskundigheid van het vooraanstaande wetenschappelijk personeel dat betrokken is bij de onder het project vallende activiteiten.
Effect en verspreiding (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de resultaten van de onderwijsactiviteiten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie; - op de studenten en lerenden aan wie de Jean Monnet-actie ten goede komt; - op andere organisaties en personen die betrokken zijn op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de resultaten van de activiteiten binnen en buiten de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie. ▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score van minstens 13 punten behalen in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria.

WAT MOET U NOG WETEN OVER EEN JEAN MONNET-LEERSTOEL?

VERSPREIDING EN EFFECT

Houders van Jean Monnet-leerstoelen dienen de resultaten van de georganiseerde onderwijs- en onderzoeksactiviteiten te verspreiden en te laten benutten buiten het werkkterrein van de rechtstreeks betrokken belanghebbenden. Op die manier wordt het effect van de actie gemaximaliseerd en wordt een systemische verandering bewerkstelligd.

Om het effect te vergroten, moeten de leerstoelhouders in het kader van hun verspreidingsactiviteiten niet alleen open leermiddelen ontwikkelen en beschikbaar stellen, maar ook open onderwijsactiviteiten ontplooiën om gelijke tred te houden met de technologische vooruitgang. Een en ander is bevorderlijk voor flexibelere en creatievere manieren van leren. Bovendien kunnen zo meer studenten, beroepsmensen, beleidsmakers en andere belanghebbende groepen worden bereikt.

Alle houders van Jean Monnet-leerstoelen wordt gevraagd het hen betreffende onderdeel van het specifieke online-instrument voor het Erasmus+-programma te actualiseren. In dit instrument wordt alle informatie over de Jean Monnet-activiteiten bijgehouden. Voorts wordt het ten zeerste aangeraden gebruik te maken van de relevante bestaande platforms en instrumenten (bijvoorbeeld de Jean Monnet-database en de virtuele Jean Monnet-gemeenschap). Deze functies maken deel uit van het overkoepelende IT-instrument voor het Erasmus+-programma en houden het grote publiek geïnformeerd over de instellingen en de Jean Monnet-cursussen die zij aanbieden. Bursalen wordt gevraagd dit instrument geregeld te actualiseren met de resultaten van hun werkzaamheden.

Houders van Jean Monnet-leerstoelen worden aangemoedigd:

- tijdens de subsidieperiode minstens één boek te publiceren via de universitaire pers. De publicatiekosten en, zo nodig, de vertaalkosten worden deels gedekt door de subsidie;
- deel te nemen aan verspreidings- en informatie-evenementen op nationaal en Europees niveau;
- evenementen te organiseren (colleges, seminars, workshops enzovoort) met beleidsmakers op lokaal, regionaal en nationaal niveau alsook met maatschappelijke organisaties en met scholen;
- de resultaten van hun activiteiten te verspreiden door seminars of colleges te organiseren die zich richten tot en afgestemd zijn op het grote publiek en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld;
- netwerken te vormen met andere houders van Jean Monnet-leerstoelen, coördinatoren van modules, expertisecentra en gesteunde instellingen;
- open leermiddelen toe te passen en niet alleen de samenvattingen, de inhoudelijke opzet en het tijdschema van hun activiteiten, maar ook de verwachte resultaten te publiceren.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

De maximale subsidie bedraagt 50 000 EUR en kan ten hoogste 75 % uitmaken van de totale kosten van de Jean Monnet-leerstoel.

De voor Jean Monnet-activiteiten verleende subsidie wordt berekend volgens een systeem dat berust op een combinatie van schalen voor de kosten per eenheid en vaste steunbedragen. De hierbij gehanteerde rekenmethode is gebaseerd op de nationale onderwijskosten per uur. De volgende methode wordt gehanteerd:

- **onderwijskosten** (schaal voor de kosten per eenheid): de berekende nationale onderwijskosten per uur [D.1](#) worden vermenigvuldigd met het (minimaal) vereiste aantal lesuren voor een Jean Monnet-leerstoel (270 uur);
- **extra kosten** (vast steunbedrag): de hierboven vermelde kostenbasis wordt verhoogd met 10 % voor een Jean Monnet-leerstoel. In deze verhoging is rekening gehouden met de aanvullende academische activiteiten die deel uitmaken van een leerstoel, zoals personeelskosten, reis- en verblijfkosten, verspreidingskosten, kosten voor lesmateriaal, indirecte kosten enzovoort.

De definitieve subsidie wordt dan bepaald door het maximale EU-steunpercentage (75 %) toe te passen op de totale berekende subsidie zonder het maximale subsidiebedrag voor een Jean Monnet-leerstoel (50 000 EUR) te overschrijden.

De specifieke bedragen die gelden voor Jean Monnet-leerstoelen zijn te vinden in dit deel van de programmagids onder "Kosten per eenheid voor Jean Monnet-acties", aan het eind van het hoofdstuk "Jean Monnet-activiteiten".

JEAN MONNET-EXPERTISECENTRA

WAT IS EEN JEAN MONNET-EXPERTISECENTRUM?

Een Jean Monnet-expertisecentrum is een competentie- en kenniscentrum met betrekking tot EU-onderwerpen.

Een houder van een Jean Monnet-leerstoel moet de academische verantwoordelijkheid voor een centrum op zich nemen. Een Jean Monnet-expertisecentrum bundelt de deskundigheid en competenties van deskundigen op hoog niveau (waaronder houders van Jean Monnet-leerstoelen en/of coördinatoren van Jean Monnet-modules) en beoogt synergieën tot stand te brengen tussen de diverse disciplines en hulpbronnen die bestaan voor Europese studies. Verder ontplooit dit centrum gezamenlijke transnationale activiteiten en brengt het structurele banden tot stand met academische instellingen in andere landen. Het maakt ook laagdrempelige toegang mogelijk voor het maatschappelijk middenveld.

Voor Jean Monnet-expertisecentra is een sleutelrol weggelegd bij het bereiken van studenten uit faculteiten die zich doorgaans niet bezighouden met EU-kwesties; ze smeden ook nauwere banden met beleidsmakers, ambtenaren, maatschappelijke organisaties en met het brede publiek.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Een Jean Monnet-expertisecentrum kan een of meer van de volgende activiteiten uitvoeren:

- organiseren en coördineren van menselijke hulpbronnen en documentatiehulpmiddelen met betrekking tot EU-studies;
- leiden van onderzoeksactiviteiten in verband met specifieke EU-onderwerpen (onderzoeksfunctie);
- ontwikkelen van cursusmateriaal en instrumenten over EU-onderwerpen met het doel de bestaande cursussen en studieprogramma's te actualiseren en aan te vullen (onderwijsfunctie);
- stimuleren van debatten en uitwisseling van ervaringen over de EU (functie als denktank);
- stelselmatig publiceren van resultaten van onderzoeksactiviteiten.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN EEN JEAN MONNET-EXPERTISECENTRUM?

Van instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) die van plan zijn een Jean Monnet-expertisecentrum op te zetten, wordt verwacht dat zij zich bezinnen over de strategische ontwikkeling daarvan. De IHO's moeten niet alleen begeleiding, maar ook een visie bieden voor de beste experts onder hun onderwijs- en onderzoekspersoneel met het doel synergieën tot stand te brengen die ruimte bieden voor samenwerking op hoog niveau met betrekking tot specifieke EU-onderwerpen. De IHO's moeten de initiatieven van het centrum ondersteunen en promoten, en bijstand verlenen bij de ontwikkeling daarvan.

Instellingen voor hoger onderwijs dienen de activiteiten van een Jean Monnet-expertisecentrum tijdens de gehele looptijd van het project in stand te houden. Indien dat nodig blijkt, moeten ze de academische coördinator vervangen. Indien de instelling verplicht is de oorspronkelijke academische coördinator te vervangen, moet een schriftelijk verzoek om goedkeuring worden toegezonden aan het Uitvoerend Agentschap. Bovendien moet de nieuwe academische coördinator ook een Jean Monnet-leerstoel bekleden.

Aan een expertisecentrum kan worden meegewerkt door diverse instellingen en organisaties die in dezelfde stad of regio gevestigd zijn. Het moet hoe dan ook gaan om een duidelijk geprofileerde instelling of organisatie die gespecialiseerd is in EU-studies. Een instelling voor hoger onderwijs moet als gastorganisatie optreden.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN JEAN MONNET-EXPERTISECENTRUM TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een Jean Monnet-expertisecentrum moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	Instellingen voor hoger onderwijs (IHO's) die gevestigd zijn in een willekeurig land over de hele wereld. In programmalanden gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE. Natuurlijke personen kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen.
Projectduur	Drie jaar. Houders van 3 jaar durende contracten voor Jean Monnet-centra, -leerstoelen en -modules (toegekend sinds 2011) moeten wachten totdat één academiejaar is verlopen sinds het einde van hun contractperiode voordat zij een nieuwe aanvraag kunnen indienen voor hetzelfde soort project. Deze verplichte wachttijd is niet van toepassing wanneer het nieuwe voorstel betrekking heeft op een ander soort project, bijvoorbeeld een gewezen leerstoelhouder die een aanvraag indient voor een module. Bovendien kan de houder van een lopende module een aanvraag indienen voor een nieuwe module wanneer die een andere inhoud heeft.
Duur van de activiteit	3 jaar
Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 september van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.
Overige criteria	De IHO die een aanvraag indient om een expertisecentrum op te zetten, moet een houder van een Jean Monnet-leerstoel aanwijzen die de academische verantwoordelijkheid voor het centrum op zich neemt. Bijgevolg kan de aanvraag voor een Jean Monnet-expertisecentrum alleen worden ingediend door IHO's waaraan eerder een Jean Monnet-leerstoel werd toegewezen in het kader van een vorige oproep tot het indienen van voorstellen. Er wordt slechts steun verleend voor één Jean Monnet-expertisecentrum per instelling voor hoger onderwijs.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie onder "Wat zijn de doelstellingen van Jean Monnet-acties?" en "Wat is een Jean Monnet-expertisecentrum?"); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de betrokken wetenschappers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - de ontwikkeling van nieuwe onderwijs-, onderzoeks- of debatactiviteiten bevordert; - aantoont dat het academische meerwaarde oplevert; - Europese studies promoot aan de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie; - de zichtbaarheid van dit studiegebied vergroot, niet alleen binnen de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-activiteiten, maar ook op nationaal niveau. ▪ De relevantie van het voorstel voor de prioritaire doelen van de actie: <ul style="list-style-type: none"> - instellingen die gevestigd zijn in niet door de Jean Monnet-actie bestreken landen; - instellingen of wetenschappers die nog geen financiële steun krijgen in het kader van de Jean Monnet-activiteiten.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, evaluatie, follow-up en verspreiding. ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, activiteiten en het voorgestelde budget. ▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode.
<p>Kwaliteit van het projectteam (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin bij het voorstel vooraanstaand wetenschappelijk personeel betrokken is met een uitstekend profiel en voortreffelijke kwalificaties op specifieke domeinen van EU-studies, hetgeen naar behoren wordt aangetoond door bewezen activiteiten op hoog niveau. ▪ De relevantie van het profiel en de deskundigheid van het vooraanstaande wetenschappelijk personeel dat betrokken is bij de onder het project vallende activiteiten.
<p>Effect en verspreiding (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de resultaten van de onderwijsactiviteiten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie; - op de studenten en lerenden aan wie de Jean Monnet-actie ten goede komt; - op andere organisaties en personen die betrokken zijn op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de resultaten van de activiteiten binnen en buiten de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie. ▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score van minstens 13 punten behalen in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria.

WAT MOET U NOG WETEN OVER EEN JEAN MONNET-EXPERTISECENTRUM?

VERSPREIDING EN EFFECT

Jean Monnet-expertisecentra dienen de resultaten van de georganiseerde onderwijs- en onderzoeksactiviteiten te verspreiden en te laten benutten buiten het werkterrein van de rechtstreeks betrokken belanghebbenden. Op die manier wordt het effect van de actie gemaximaliseerd en wordt een systemische verandering bewerkstelligd.

Om het effect te vergroten, moeten de verspreidingsactiviteiten niet alleen betrekking hebben op de ontwikkeling en het aanbod van open leermiddelen, maar ook op de ontplooiing van open onderwijsactiviteiten om gelijke tred te houden met de technologische vooruitgang. Een en ander is bevorderlijk voor flexibelere en creatievere manieren van leren. Bovendien kunnen zo meer studenten, beroepsmensen, beleidsmakers en andere belanghebbende groepen worden bereikt.

Alle Jean Monnet-expertisecentra wordt gevraagd het hen betreffende onderdeel van het specifieke online-instrument voor het Erasmus+-programma te actualiseren. In dit instrument wordt alle informatie over de Jean Monnet-activiteiten bijgehouden. Voorts wordt het ten eerste aangeraden gebruik te maken van de relevante bestaande platforms en instrumenten (bijvoorbeeld de Jean Monnet-database en de virtuele Jean Monnet-gemeenschap). Deze functies maken deel uit van het overkoepelende IT-instrument voor het Erasmus+-programma en houden het grote publiek geïnformeerd over de instellingen en de Jean Monnet-cursussen die zij aanbieden. Bursalen wordt gevraagd dit instrument geregeld te actualiseren met de resultaten van hun werkzaamheden.

Expertisecentra worden aangemoedigd:

- deel te nemen aan verspreidings- en informatie-evenementen op Europees en nationaal niveau;
- evenementen te organiseren (colleges, seminars, workshops enzovoort) met beleidsmakers op lokaal, regionaal en nationaal niveau alsook met maatschappelijke organisaties en met scholen;
- de resultaten van hun activiteiten te verspreiden door seminars of colleges te organiseren die zich richten tot en afgestemd zijn op het grote publiek en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld;
- netwerken te vormen met andere expertisecentra, houders van Jean Monnet-leerstoelen, coördinatoren van modules en gesteunde instellingen;
- open leermiddelen toe te passen en niet alleen de samenvattingen, de inhoudelijke opzet en het tijdschema van hun activiteiten, maar ook de verwachte resultaten te publiceren.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Indien het project wordt geselecteerd, gelden de volgende financieringsregels voor de subsidie:

Subsidiabele kosten		Financierings- mechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Activiteitskosten	Subsidiabele directe kosten <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelskosten ▪ Reis- en verblijfkosten ▪ Uitbestedingskosten (maximaal 30 % van de subsidiabele directe kosten) ▪ Uitrustingskosten (maximaal 10 % van de subsidiabele directe kosten) ▪ Onderwijskosten ▪ Andere kosten Subsidiabele indirecte kosten Een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten is subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die aan het project kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten, kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort).	Werkelijke kosten	80 % van de totale subsidiabele kosten (tenzij de aanvrager verzoekt om een lager subsidiepercentage) Maximaal 100 000 EUR	Voorwaardelijk: de doelstellingen en het werkprogramma moeten duidelijk worden uiteengezet in het aanvraagformulier

JEAN MONNET-STEUN AAN INSTELLINGEN EN VERENIGINGEN

A. JEAN MONNET-STEUN AAN INSTELLINGEN

Deze Jean Monnet-actie ondersteunt instellingen die zich inzetten voor het verbeteren van onderwijs- en opleidingsactiviteiten met betrekking tot EU-onderwerpen voor afgestudeerden en/of andere relevante belanghebbenden. Voorts bevordert deze actie activiteiten die gericht zijn op de uitwerking, analyse en verbreiding van EU-onderwerpen alsook op het onderwijs daarover.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Tijdens de subsidieperiode kunnen de instellingen doorgaans een breed scala aan activiteiten ontplooiën, zoals:

het verzamelen, ontwikkelen, analyseren en verspreiden van feiten en kennis over de EU;
het organiseren van opleidingen op masterniveau over EU-kwesties of van nascholing voor praktijkmensen en lokale en regionale overheidsambtenaren.

WAT IS DE ROL VAN INSTELLINGEN?

Jean Monnet-instellingen moeten fungeren als ijkpunt in de door hen bestreken EU-domeinen.

Er is voor hen een rol weggelegd als multiplicator. Zij verspreiden kennis en dragen ook bij aan het verzamelen en benutten van informatie; verder voeren ze analyses uit en bieden ze een visie op specifieke onderwerpen.

De instellingen dragen de eindverantwoordelijkheid voor hun voorstellen. Ze zijn verplicht de in hun werkprogramma beschreven activiteiten uit te voeren tijdens de volledige subsidieperiode.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM JEAN MONNET-STEUN AAN INSTELLINGEN TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan instellingen moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	Instellingen die actief zijn op het gebied van onderzoek naar Europese integratie en die gevestigd zijn in een willekeurig land over de hele wereld, komen in aanmerking, met uitzondering van de aangewezen Jean Monnet-instellingen, zoals geïdentificeerd in de rechtsgrondslag van het Erasmus+-programma, en met uitzondering van door nationale autoriteiten als zodanig erkende hogeronderwijsinstellingen. Natuurlijke personen kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen.
Projectduur	3 jaar
Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 september van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie onder "Wat is het doel van Jean Monnet-acties?" en "Wat is Jean Monnet-steun aan instellingen?"); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de betrokken wetenschappers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - de ontwikkeling van nieuwe onderwijs-, onderzoeks- of debatactiviteiten bevordert; - aantoont dat het academische meerwaarde oplevert; - EU-studies promoot aan de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie; - de zichtbaarheid van dit studiegebied vergroot, niet alleen binnen de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie, maar ook op nationaal niveau. ▪ De relevantie van het voorstel voor de prioritaire doelen van de actie: <ul style="list-style-type: none"> - instellingen die gevestigd zijn in niet door de Jean Monnet-actie bestreken landen; - instellingen die nog geen financiële steun krijgen in het kader van de Jean Monnet-activiteiten.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, evaluatie, follow-up en verspreiding. ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, activiteiten en het voorgestelde budget. ▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode.
<p>Kwaliteit van het projectteam (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin bij het voorstel vooraanstaand wetenschappelijk personeel betrokken is met een uitstekend profiel en voortreffelijke kwalificaties op specifieke domeinen van EU-studies, hetgeen naar behoren wordt aangetoond door bewezen activiteiten op hoog niveau. ▪ De relevantie van het profiel en de deskundigheid van het vooraanstaande wetenschappelijk personeel dat betrokken is bij de onder het project vallende activiteiten.

<p>Effect en verspreiding (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none">▪ De kwaliteit van maatregelen om de resultaten van de onderwijsactiviteiten te evalueren.▪ De potentiële effecten van het project:<ul style="list-style-type: none">- op de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie;- op de studenten en lerenden aan wie de Jean Monnet-actie ten goede komt;- op andere organisaties en personen die betrokken zijn op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau.▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de resultaten van de activiteiten binnen en buiten de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie.▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.
--	--

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score van minstens 13 punten behalen in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria.

WAT MOET U NOG WETEN OVER JEAN MONNET-STEUN AAN INSTELLINGEN?

VERSPREIDING EN EFFECT

De voor deze actie geselecteerde instellingen dienen de resultaten van hun onderwijs- en onderzoeksactiviteiten te verspreiden en te laten benutten buiten het werkterrein van de rechtstreeks betrokken belanghebbenden. Op die manier wordt het effect van de actie gemaximaliseerd en wordt een systemische verandering bewerkstelligd.

Om het effect te vergroten, moeten de instellingen in hun verspreidingsactiviteiten niet alleen open leermiddelen ontwikkelen en beschikbaar stellen, maar ook open onderwijsactiviteiten ontplooiën om gelijke tred te houden met de technologische vooruitgang. Een en ander is bevorderlijk voor flexibelere en creatievere manieren van leren. Bovendien kunnen zo meer studenten, beroepsmensen, beleidsmakers en andere belanghebbende groepen worden bereikt.

Alle instellingen waaraan een Jean Monnet-subsidie wordt verleend, wordt gevraagd het hen betreffende onderdeel van het specifieke online-instrument voor het Erasmus+-programma te actualiseren. In dit instrument wordt alle informatie over de Jean Monnet-activiteiten bijgehouden. Voorts wordt het ten zeerste aangeraden gebruik te maken van de relevante bestaande platforms en instrumenten (bijvoorbeeld de Jean Monnet-database en de virtuele Jean Monnet-gemeenschap). Deze functies maken deel uit van het overkoepelende IT-instrument voor het Erasmus+-programma en houden het grote publiek geïnformeerd over de instellingen en de Jean Monnet-cursussen die zij aanbieden. Bursalen wordt gevraagd dit instrument geregeld te actualiseren met de resultaten van hun werkzaamheden.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Indien het project wordt geselecteerd, gelden de volgende financieringsregels voor de subsidie:

JEAN MONNET-STEUN AAN INSTELLINGEN

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Activiteitskosten	Subsidiabele directe kosten <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelskosten ▪ Reis- en verblijfkosten ▪ Uitbestedingskosten (maximaal 30 % van de subsidiabele directe kosten) ▪ Uitrustingskosten (maximaal 10 % van de subsidiabele directe kosten) ▪ Onderwijskosten ▪ Andere kosten 	Werkelijke kosten	Geen maximaal subsidiebedrag.	Voorwaardelijk: de doelstellingen en het werkprogramma moeten duidelijk worden uiteengezet in het aanvraagformulier
	Subsidiabele indirecte kosten Een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten is subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die aan het project kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten,		80 % van de totale subsidiabele kosten (tenzij de aanvrager verzoekt om een lager subsidiepercentage).	

	kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort).			
--	--	--	--	--

B. JEAN MONNET-STEUN AAN VERENIGINGEN

Deze Jean Monnet-actie ondersteunt verenigingen die specifiek tot doel hebben een bijdrage te leveren aan het bestuderen van het Europese-integratieproces. Dergelijke verenigingen moeten interdisciplinair zijn en openstaan voor alle belangstellende professoren, docenten en onderzoekers die zich specialiseren in EU-kwesties in de betrokken landen of regio's. Ze moeten representatief zijn voor de academische gemeenschap op het gebied van EU-studies op regionaal, nationaal of supranationaal niveau. Er wordt alleen steun verleend aan officieel geregistreerde verenigingen met een onafhankelijke rechtsstatus.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Tijdens de subsidieperiode kunnen de verenigingen doorgaans een breed scala aan activiteiten ontplooiën, zoals:

- het organiseren en uitvoeren van wettelijk voorgeschreven werkzaamheden van verenigingen die zich bezighouden met EU-studies en EU-kwesties (bijvoorbeeld nieuwsbrieven publiceren, websites opzetten, jaarlijkse bestuursvergaderingen organiseren, specifieke promotie-evenementen op touw zetten met het doel meer bekendheid te geven aan EU-onderwerpen enzovoort);
- het verbreiden van EU-feiten onder het grote publiek om actief burgerschap te stimuleren.

WAT IS DE ROL VAN VERENIGINGEN?

Jean Monnet-verenigingen moeten fungeren als ijkpunt in de door hen bestreken EU-domeinen.

Er is voor hen een rol weggelegd als multiplicator. Zij verspreiden kennis en dragen ook bij aan het verzamelen en benutten van informatie; verder voeren ze analyses uit en bieden ze een visie op specifieke onderwerpen.

De verenigingen dragen de eindverantwoordelijkheid voor hun voorstellen. Ze zijn verplicht de in hun werkprogramma beschreven activiteiten uit te voeren tijdens de volledige subsidieperiode.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM JEAN MONNET-STEUN AAN VERENIGINGEN TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan verenigingen moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	Elke vereniging van professoren en onderzoekers met een specialisatie in EU-studies en gevestigd in een willekeurig land over de hele wereld. De vereniging moet specifiek tot doel hebben een bijdrage te leveren aan het bestuderen van het Europese-integratieproces op nationaal of transnationaal niveau. De vereniging moet interdisciplinair zijn. Natuurlijke personen kunnen niet rechtstreeks een subsidie aanvragen.
Projectduur	3 jaar
Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 september van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het project (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor:<ul style="list-style-type: none">- de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie onder "Wat is het doel van Jean Monnet-acties?" en "Wat is Jean Monnet-steun aan verenigingen?");- de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de betrokken wetenschappers.▪ De mate waarin het voorstel:<ul style="list-style-type: none">- geschikt is ter ondersteuning van de activiteiten binnen het statutaire werkterrein van verenigingen en om feiten over de EU meer bekendheid te geven bij een breed publiek- aantoont dat het academische meerwaarde oplevert;- EU-studies promoot aan de vereniging die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie;- de zichtbaarheid van dit studiegebied vergroot, niet alleen binnen de vereniging die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie, maar ook op nationaal niveau.▪ De relevantie van het voorstel voor de prioritaire doelen van de actie:<ul style="list-style-type: none">- verenigingen die gevestigd zijn in niet door de Jean Monnet-actie bestreken landen;- verenigingen die nog geen financiële steun krijgen in het kader van de Jean Monnet-activiteiten.
Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, evaluatie, follow-up en verspreiding.▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, activiteiten en het voorgestelde budget.▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode.
Kwaliteit van het projectteam (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De mate waarin bij het voorstel vooraanstaand wetenschappelijk personeel betrokken is met een uitstekend profiel en voortreffelijke kwalificaties op specifieke domeinen van EU-studies, hetgeen naar behoren wordt aangetoond door bewezen activiteiten op hoog niveau.▪ De relevantie van het profiel en de deskundigheid van het vooraanstaande wetenschappelijk personeel dat betrokken is bij de onder het project vallende activiteiten.

<p>Effect en verspreiding</p> <p>(maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de resultaten van de activiteiten te evalueren ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op de vereniging die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie; - op de studenten en lerenden aan wie de Jean Monnet-actie ten goede komt; - op andere organisaties en personen die betrokken zijn op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de resultaten van de activiteiten binnen en buiten de vereniging die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie. ▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.
---	---

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score van minstens 13 punten behalen in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria.

WAT MOET U NOG WETEN OVER JEAN MONNET-STEUN AAN VERENIGINGEN?

VERSPREIDING EN EFFECT

De voor deze actie geselecteerde verenigingen dienen de resultaten van hun promotieactiviteiten te verspreiden en te laten benutten buiten het werkkterrein van de rechtstreeks betrokken belanghebbenden. Op die manier wordt het effect van de actie gemaximaliseerd en wordt een systemische verandering bewerkstelligd.

Om het effect te vergroten, moeten de verenigingen in hun verspreidingsactiviteiten niet alleen open leermiddelen ontwikkelen en beschikbaar stellen, maar ook open onderwijsactiviteiten ontplooiën om gelijke tred te houden met de technologische vooruitgang. Een en ander is bevorderlijk voor flexibelere en creatievere manieren van leren. Bovendien kunnen zo meer studenten, beroepsmensen, beleidsmakers en andere belanghebbende groepen worden bereikt.

Alle verenigingen waaraan een Jean Monnet-subsidie wordt verleend, wordt gevraagd het hen betreffende onderdeel van het specifieke online-instrument voor het Erasmus+-programma te actualiseren. In dit instrument wordt alle informatie over de Jean Monnet-activiteiten bijgehouden. Voorts wordt het ten zeerste aangeraden gebruik te maken van de relevante bestaande platforms en instrumenten (bijvoorbeeld de Jean Monnet-database en de virtuele Jean Monnet-gemeenschap). Deze functies maken deel uit van het overkoepelende IT-instrument voor het Erasmus+-programma en houden het grote publiek geïnformeerd over de verenigingen en de Jean Monnet-activiteiten die zij aanbieden. Bursalen wordt gevraagd dit instrument geregeld te actualiseren met de resultaten van hun werkzaamheden.

Indien het project wordt geselecteerd, gelden de volgende financieringsregels voor de subsidie:

JEAN MONNET-STEUN AAN VERENIGINGEN

Subsidiabele kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Activiteitskosten	<p>Subsidiabele directe kosten</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelskosten ▪ Reis- en verblijfkosten ▪ Uitbestedingskosten (maximaal 30 % van de subsidiabele directe kosten) ▪ Uitrustingskosten (maximaal 10 % van de subsidiabele directe kosten) ▪ Andere kosten 	Werkelijke kosten	<p>Maximaal 50 000 EUR</p> <p>80 % van de totale subsidiabele kosten (tenzij de aanvrager verzoekt om een lager subsidiepercentage).</p>	<p>Voorwaardelijk: de doelstellingen en het werkprogramma moeten duidelijk worden uiteengezet in het aanvraagformulier</p>
	<p>Subsidiabele indirecte kosten</p> <p>Een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten is subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die aan het project kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten, kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort).</p>			

JEAN MONNET-NETWERKEN (BELEIDSDEBATTEN MET DE ACADEMISCHE WERELD)

WAT IS EEN JEAN MONNET-NETWERK?

Jean Monnet-netwerken bevorderen de oprichting en ontwikkeling van consortia bestaande uit internationale spelers (IHO's, expertisecentra, departementen, teams, individuele deskundigen enzovoort) op het gebied van EU-studies.

Zij dragen bij aan het verzamelen van informatie, uitwisselen van praktijken, opbouwen van kennis en bevorderen van het Europese-integratieproces wereldwijd. Deze actie verleent ook steun aan de verbetering van bestaande netwerken die specifieke activiteiten ondersteunen en die met name jongere onderzoekers aanmoedigen zich te verdiepen in thema's die verband houden met de EU.

Deze projecten berusten op unilaterale voorstellen met de nadruk op activiteiten die niet op nationaal niveau met succes te verwezenlijken zijn. Bij deze projecten moeten minstens vijf partnerinstellingen (de aanvragende instelling meegerekend) uit vijf verschillende landen betrokken zijn. Het doel is projecten op te zetten die niet zozeer een nationale als wel een multinationale dimensie hebben.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Gedurende de looptijd van een project kunnen de netwerken doorgaans een breed scala aan activiteiten ontplooiën, zoals:

- het verzamelen en promoten van informatie en resultaten over de methoden die worden toegepast in onderzoek en onderwijs op hoog niveau in EU-studies;
- het verbeteren van de samenwerking tussen verschillende instellingen voor hoger onderwijs en andere relevante organen in geheel Europa en wereldwijd;
- het uitwisselen van kennis en ervaringen met het oog op de wederzijdse verbetering van goede praktijken;
- het bevorderen van samenwerking en het opzetten van een platform voor kennisuitwisseling op hoog niveau met de publieke actoren en de diensten van de Europese Commissie over uitermate relevante EU-onderwerpen.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN JEAN MONNET-NETWERKEN?

Jean Monnet-netwerken moeten fungeren als ijkpunt in de door hen bestreken EU-domeinen. Er is voor deze netwerken een rol weggelegd als multiplicator. Zij verspreiden kennis en dragen ook bij aan het verzamelen en benutten van informatie; verder worden via die netwerken analyses uitgevoerd en wordt een visie geboden op specifieke onderwerpen.

De instellingen voor hoger onderwijs die Jean Monnet-netwerken coördineren, dragen de eindverantwoordelijkheid voor hun voorstellen. Ze zijn verplicht de in hun werkprogramma beschreven activiteiten uit te voeren tijdens de volledige subsidieperiode.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM JEAN MONNET-STEUN AAN NETWERKEN TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een Jean Monnet-netwerk moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	Een instelling voor hoger onderwijs (IHO) of andere organisatie die zich bezighoudt met Europese integratie en die gevestigd is in een willekeurig land over de hele wereld. In een Erasmus+-programmaland gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE. De aanvrager moet de coördinator zijn van het netwerk dat is samengesteld uit minstens vijf deelnemende instellingen uit vijf verschillende landen. In het kader van deze actie mag geen financiële steun worden aangevraagd door de aangeduide Europese instellingen met een doelstelling van Europees belang (als geïdentificeerd in de rechtsgrondslag van het Erasmus+-programma).
Projectduur	3 jaar

Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 september van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSKRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

Relevantie van het project (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie onder "Wat zijn de doelstellingen van Jean Monnet-acties?" en "Wat is een Jean Monnet-netwerk?"); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de betrokken wetenschappers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - de ontwikkeling van nieuwe onderwijs-, onderzoeks- of debatactiviteiten bevordert; - aantoont dat het academische meerwaarde oplevert; - Europese studies promoot aan de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie alsook aan de instellingen die lid zijn van het netwerk; - de zichtbaarheid van dit studiegebied vergroot, niet alleen binnen de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie en in de instellingen die lid zijn van het netwerk, maar ook op nationaal en transnationaal niveau. ▪ De relevantie van het voorstel voor de prioritaire doelen van de actie: <ul style="list-style-type: none"> - instellingen die gevestigd zijn in niet door de Jean Monnet-actie bestreken landen; - instellingen of wetenschappers die nog geen financiële steun krijgen in het kader van de Jean Monnet-activiteiten.
Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, evaluatie, follow-up en verspreiding. ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, activiteiten en het voorgestelde budget. ▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode. ▪ Het ontwerp en beheer van netwerkactiviteiten en van communicatiekanalen tussen de netwerkleden.
Kwaliteit van het projectteam (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin bij het voorstel vooraanstaand wetenschappelijk personeel betrokken is met een uitstekend profiel en voortreffelijke kwalificaties op specifieke domeinen van EU-studies, hetgeen naar behoren wordt aangetoond door bewezen activiteiten op hoog niveau. ▪ De relevantie van het profiel en de deskundigheid van het vooraanstaande wetenschappelijk personeel dat betrokken is bij de onder het project vallende activiteiten. ▪ De samenstelling van het netwerk in termen van geografische dekking en complementariteit van competenties.

<p>Effect en verspreiding (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de resultaten van de onderwijsactiviteiten te evalueren. ▪ De potentiële effecten en het multiplicatoreffect van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie alsook op de instellingen die lid zijn van het netwerk; - op de studenten en lerenden aan wie de Jean Monnet-actie ten goede komt; - op andere organisaties en personen die betrokken zijn op lokaal, regionaal, nationaal, transnationaal en/of Europees niveau. ▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de resultaten van de activiteiten binnen en buiten de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie. ▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.
---	---

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score van minstens 13 punten behalen in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria.

WAT MOET U NOG WETEN OVER JEAN MONNET-STEUN AAN NETWERKEN?

VERSPREIDING EN EFFECT

De voor deze actie geselecteerde netwerken dienen de resultaten van hun activiteiten te verspreiden en te laten benutten buiten het werkkterrein van de rechtstreeks betrokken deelnemers. Op die manier wordt het effect van de actie gemaximaliseerd en wordt een systemische verandering bewerkstelligd.

Om het effect te vergroten, moet er in de verspreidingsactiviteiten van de netwerken worden gezorgd voor de ontwikkeling van instrumenten en de organisatie van evenementen die afgestemd zijn op de nagestreefde doelstellingen.

Alle Jean Monnet-netwerken wordt gevraagd het hen betreffende onderdeel van het specifieke online-instrument voor het Erasmus+-programma te actualiseren. In dit instrument wordt alle informatie over de Jean Monnet-activiteiten bijgehouden. Voorts wordt het ten eerste aangeraden gebruik te maken van de relevante bestaande platforms en instrumenten (bijvoorbeeld de Jean Monnet-database en de virtuele Jean Monnet-gemeenschap). Deze functies maken deel uit van het overkoepelende IT-instrument voor het Erasmus+-programma en houden het grote publiek geïnformeerd over de activiteiten van Jean Monnet-netwerken. Bursalen wordt gevraagd dit instrument geregeld te actualiseren met de resultaten van hun werkzaamheden.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Indien het project wordt geselecteerd, gelden de volgende financieringsregels voor de subsidie:

Subsidiabele kosten		Financierings- mechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Activiteits- kosten	<p>Subsidiabele directe kosten</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelskosten ▪ Reis- en verblijfkosten ▪ Uitbestedingskosten (maximaal 30 % van de subsidiabele directe kosten) ▪ Uitrustingskosten (maximaal 10 % van de subsidiabele directe kosten) ▪ Onderwijskosten ▪ Andere kosten 	Werkelijke kosten	<p>Maximaal 300 000 EUR</p> <p>80 % van de totale subsidiabele kosten (tenzij de aanvrager verzoekt om een lager subsidiepercentage).</p>	<p>Voorwaardelijk: de doelstellingen en het werkprogramma moeten duidelijk worden uiteengezet in het aanvraagformulier.</p>
	<p>Subsidiabele indirecte kosten</p> <p>Een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten is subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die aan het project kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten, kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort).</p>			

JEAN MONNET-PROJECTEN (BELEIDSDEBATTEN MET DE ACADEMISCHE WERELD)

WAT IS EEN JEAN MONNET-PROJECT?

Jean Monnet-projecten ondersteunen innovatie, kruisbestuiving en verspreiding van informatie over de EU. Deze projecten berusten op unilaterale voorstellen - zelfs wanneer andere partners aan de voorgestelde activiteiten deelnemen - en kunnen 12 tot 24 maanden duren.

- Projecten met het oog op **innovatie** verkennen nieuwe invalshoeken en andere methoden met het doel EU-onderwerpen aantrekkelijker te maken en beter af te stemmen op de verschillende soorten doelgroepen (bijvoorbeeld projecten voor "Leren over de EU op school");
- Projecten met het oog op **kruisbestuiving** bevorderen discussie en denkprocessen over EU-kwesties en verbeteren de kennis over de EU en haar werkwijzen. Deze projecten zijn erop gericht het kennisniveau met betrekking tot de EU in specifieke contexten te verhogen;
- Projecten met het oog op de **verspreiding van informatie** hebben voornamelijk betrekking op info- en verspreidingsactiviteiten.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND IN HET KADER VAN JEAN MONNET-PROJECTEN?

Gedurende de looptijd van Jean Monnet-projecten kan doorgaans een breed scala aan activiteiten worden ontplooid, zoals:

- nieuwe methoden, leerinhouden en instrumenten over specifieke EU-onderwerpen ontwikkelen en uittesten;
- academische leerinhouden en instrumenten ontwikkelen die zich specifiek richten tot studenten van faculteiten/scholen waar EU-kwesties doorgaans niet aan bod komen (bijvoorbeeld het EU-beleid inzake consumentenbescherming voor studenten geneeskunde/gezondheidszorg/diergeneeskunde);
- virtuele klaslokalen over specifieke vakgebieden opzetten en in verschillende contexten beproeven;
- instrumenten voor zelfstudie ontwikkelen, produceren en toepassen ter bevordering van actief burgerschap in de EU;
- passende leerinhouden en nieuw/aangepast didactisch materiaal ontwikkelen en beschikbaar stellen om in het basis- en secundair onderwijs les te geven over EU-kwesties ("Leren over de EU op school");
- de initiële opleiding en nascholing ten behoeve van leerkrachten zo ontwikkelen en verzorgen dat zij de geschikte kennis en vaardigheden kunnen verwerven om les te geven over EU-onderwerpen;
- specifiek op de EU gerichte activiteiten op touw zetten ten behoeve van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs, alsook in instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding;
- via gezamenlijke academische activiteiten het kennisniveau verhogen en/of meer dynamiek geven aan een "departement/leerstoel/onderzoeksteam" in een faculteit/school die specifiek daarin geïnteresseerd is of daaraan behoefte heeft;
- met betrokkenheid van diverse instellingen tezamen leerinhouden ontwikkelen en gezamenlijk onderwijs aanbieden aan studenten. De deelnemende instellingen kunnen gemeenschappelijke activiteiten organiseren, instrumenten voorbereiden ter ondersteuning van cursussen, cursussen aanbieden over EU-kwesties, met name in disciplines waarin dit studiegebied doorgaans niet aan bod komt;
- informatie- en verspreidingsactiviteiten ondersteunen ten behoeve van overheidspersoneel, deskundigen in specifieke vakgebieden of voor het maatschappelijk middenveld als geheel;
- conferenties, seminars en/of rondetafels organiseren waarop relevante EU-kwesties worden behandeld.

WAT IS DE ROL VAN DE ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN EEN JEAN MONNET-PROJECT?

De instelling die het project voorstelt dient een duidelijke en duurzame strategie uit te stippelen en een gedetailleerd werkprogramma op te stellen waarin ook informatie over de verwachte resultaten wordt opgenomen. De instelling dient de noodzaak van de voorgestelde activiteiten aan te tonen en op te geven aan wie die activiteiten direct en indirect ten goede komen. Voorts moet de instelling waarborgen dat alle deelnemende organisaties een actieve rol vervullen.

De voorstellen worden ondertekend door de wettelijke vertegenwoordiger van de instellingen voor hoger onderwijs (of andere in aanmerking komende organisaties) en moeten informatie verschaffen over de rechtsvorm, doelstellingen en activiteiten van de aanvragende instelling.

De instellingen voor hoger onderwijs (of andere in aanmerking komende organisaties) dragen de eindverantwoordelijkheid voor hun voorstellen. Ze zijn verplicht de in hun projecten beschreven activiteiten uit te voeren tijdens de volledige looptijd van het project.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN JEAN MONNET-PROJECT TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een Jean Monnet-project moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	Instellingen voor hoger onderwijs of andere organisaties die actief zijn op het gebied van EU-studies en die gevestigd zijn in een willekeurig land over de hele wereld. In een Erasmus+-programmaland gevestigde IHO's moeten in het bezit zijn van een geldig Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE). Deelnemende IHO's uit partnerlanden dienen niet in het bezit te zijn van een ECHE. In het kader van deze actie mag geen financiële steun worden aangevraagd door de aangeduide instellingen met een doelstelling van Europees belang (als geïdentificeerd in de rechtsgrondslag van het Erasmus+-programma). Scholen voor basis- en secundair onderwijs mogen geen subsidie aanvragen, maar mogen niettemin actief bijdragen aan de verwezenlijking van de activiteiten.
Aantal deelnemende organisaties	In het aanvraagformulier wordt één organisatie vermeld (de aanvrager). In een later stadium mogen andere organisaties bij het project worden betrokken.
Projectduur	12 tot 24 maanden.
Waar aanvragen?	Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.
Wanneer aanvragen?	Aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 26 februari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 september van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.

Aanvragende organisaties worden getoetst aan **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen en prioriteiten van de actie (zie onder "Wat zijn de doelstellingen van Jean Monnet-acties?" en "Wat is een Jean Monnet-project?"); - de specifieke doelstellingen van de Jean Monnet-projecten (met het oog op innovatie, kruisbestuiving en verspreiding van informatie); - de behoeften en doelstellingen van de deelnemende organisaties en van de betrokken wetenschappers. ▪ De mate waarin het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - de ontwikkeling van nieuwe onderwijs-, onderzoeks- of debatactiviteiten bevordert; - aantoont dat het academische meerwaarde oplevert; - Europese studies promoot aan de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie; - de zichtbaarheid van dit studiegebied vergroot, niet alleen binnen de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-activiteiten, maar ook op nationaal niveau. ▪ De relevantie van het voorstel voor de prioritaire doelen van de actie: <ul style="list-style-type: none"> - instellingen die gevestigd zijn in niet door de Jean Monnet-actie bestreken landen; - instellingen of wetenschappers die nog geen financiële steun krijgen in het kader van de Jean Monnet-activiteiten.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, evaluatie, follow-up en verspreiding. ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, activiteiten en het voorgestelde budget. ▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode.
<p>Kwaliteit van het projectteam (maximaal 25 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin bij het voorstel vooraanstaand wetenschappelijk personeel betrokken is met een uitstekend profiel en voortreffelijke kwalificaties op specifieke domeinen van EU-studies, hetgeen naar behoren wordt aangetoond door bewezen activiteiten op hoog niveau. ▪ De relevantie van het profiel en de deskundigheid van het vooraanstaande wetenschappelijk personeel dat betrokken is bij de onder het project vallende activiteiten. ▪ Voor projecten die zich richten op leerlingen in het basis- en secundair onderwijs: de betrokkenheid van projectmedewerkers met relevante pedagogische vaardigheden.

Effect en verspreiding (maximaal 25 punten)	<ul style="list-style-type: none">▪ De kwaliteit van maatregelen om de resultaten van de onderwijsactiviteiten te evalueren.▪ De potentiële effecten van het project:<ul style="list-style-type: none">- op de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie;- op de studenten en lerenden aan wie de Jean Monnet-actie ten goede komt;- op andere organisaties en personen die betrokken zijn op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau.▪ De geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de resultaten van de activiteiten binnen en buiten de instelling die optreedt als gastorganisatie voor de Jean Monnet-actie.▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen.
--	--

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score van minstens 13 punten behalen in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria.

WAT MOET U NOG WETEN OVER EEN JEAN MONNET-PROJECT?

VERSPREIDING EN EFFECT

Jean Monnet-projecten dienen de resultaten van de activiteiten te verspreiden en te laten benutten buiten het werkterrein van de rechtstreeks betrokken belanghebbenden. Op die manier wordt het effect van de actie gemaximaliseerd en wordt een systemische verandering bewerkstelligd.

Voor alle Jean Monnet-projecten wordt gevraagd het daarmee samenhangende onderdeel van het specifieke online-instrument voor het Erasmus+-programma te actualiseren. In dit instrument wordt alle informatie over de Jean Monnet-activiteiten bijgehouden. Voorts wordt het ten zeerste aangeraden gebruik te maken van de relevante bestaande platforms en instrumenten (bijvoorbeeld de Jean Monnet-database en de virtuele Jean Monnet-gemeenschap). Deze functies maken deel uit van het overkoepelende IT-instrument voor het Erasmus+-programma en houden het grote publiek geïnformeerd over de resultaten. Bursalen wordt gevraagd dit instrument geregeld te actualiseren met de resultaten van hun werkzaamheden.

De organisatoren van Jean Monnet-projecten worden aangemoedigd:

- deel te nemen aan verspreidings- en informatie-evenementen op nationaal en Europees niveau;
- evenementen te organiseren (colleges, seminars, workshops enzovoort) met beleidsmakers op lokaal, regionaal en nationaal niveau alsook met maatschappelijke organisaties en met scholen;
- de resultaten van hun activiteiten te verspreiden door seminars of colleges te organiseren die zich richten tot en afgestemd zijn op het grote publiek en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld;
- netwerken te vormen met expertisecentra, houders van Jean Monnet-leerstoelen, coördinatoren van modules en gesteunde instellingen en verenigingen;
- open leermiddelen toe te passen en niet alleen de samenvattingen, de inhoudelijke opzet en het tijdschema van hun activiteiten, maar ook de verwachte resultaten te publiceren.

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

Maximumsubsidie voor een Jean Monnet-project: 60 000 EUR (zijnde maximaal 75 % van de totale kosten)

Subsidieerbare kosten		Financieringsmechanisme	Bedrag
Deelname aan conferenties	Tegemoetkoming in kosten die verband houden met het organiseren van conferenties, seminars, workshops enzovoort, exclusief kosten voor de deelname van niet-lokale sprekers	Kosten per eenheid	D.2 per dag per deelnemer
Reiskosten (niet-lokale sprekers)	Tegemoetkoming in de reiskosten van de niet-lokale sprekers die aan de conferenties deelnemen, op basis van de reisafstand. De reisafstand moet worden berekend met behulp van het door de Europese Commissie ondersteunde instrument voor afstandsberekening ¹³² , met vermelding van de afstand van een enkele reis, om het bedrag van de EU-subsidie die de terugreis dekt, te berekenen ¹³³	Kosten per eenheid	Voor een reisafstand tussen 100 en 499 km: 180 EUR per deelnemer
			Voor een reisafstand tussen 500 en 1 999 km: 275 EUR per deelnemer
			Voor een reisafstand tussen 2 000 en 2 999 km: 360 EUR per deelnemer
			Voor een reisafstand tussen 3 000 en 3 999 km: 530 EUR per deelnemer
			Voor een reisafstand tussen 4 000 en 7 999 km: 820 EUR per deelnemer
			Voor een reisafstand van 8 000 km of meer: 1 100 EUR per deelnemer
Verblijfkosten (niet-lokale sprekers)	Tegemoetkoming in de verblijfkosten van niet-lokale sprekers die aan de conferenties deelnemen	Kosten per eenheid	D.3 per dag per deelnemer

¹³² http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_nl.htm

¹³³ Indien bijvoorbeeld iemand van Madrid (Spanje) deelneemt aan een activiteit in Rome (Italië), moet de aanvrager a) de afstand van Madrid naar Rome berekenen (1 365,28 km); b) de toepasselijke categorie van de reisafstand selecteren (d.w.z. tussen 500 en 1 999 km) en c) het bedrag berekenen van de EU-subsidie als bijdrage in de reiskosten van de deelnemer van Madrid naar Rome en terug.

Aanvullende activiteiten	Tegemoetkoming in extra kosten die verband houden met de in het kader van deze actie ontplooiende aanvullende activiteiten: bijvoorbeeld academische follow-up geven aan het evenement, een website opzetten en actualiseren, publicaties opstellen, drukken en verspreiden; tolkkosten; productiekosten	Forfaitair bedrag	25 000 EUR
---------------------------------	--	-------------------	------------

De specifieke bedragen die gelden voor Jean Monnet-projecten zijn te vinden in dit deel van de programmagids onder "Kosten per eenheid voor Jean Monnet-acties", aan het eind van het hoofdstuk "Jean Monnet-activiteiten".

KOSTEN PER EENHEID VOOR JEAN MONNET-ACTIES

D.1 – NATIONALE ONDERWIJSKOSTEN (IN EURO PER LESUUR)

De steunbedragen hangen af van het land waar de onderwijsactiviteit plaatsvindt.

Programmatalanden	
België	200
Bulgarije	80
Tsjechië	107
Denemarken	200
Duitsland	200
Estland	107
Ierland	172
Griekenland	129
Spanje	161
Frankrijk	184
Kroatië	96
Italië	166
Cyprus	151
Letland	98
Litouwen	106
Luxemburg	200
Hongarije	104
Malta	138
Nederland	200
Oostenrijk	200
Polen	104
Portugal	126
Roemenië	81

Slovenië	136
Slowakije	114
Finland	193
Zweden	200
Verenigd Koninkrijk	184
voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	80
IJsland	159
Liechtenstein	80
Noorwegen	200
Turkije	87
Partnerlanden	
Antigua en Barbuda	92
Australië	200
Bahrein	110
Barbados	94
Brunei	200
Canada	200
Chili	83
Equatoriaal-Guinea	131
Hongkong	200
Israël	144
Japan	178
Koeweit	200

Libië	90
Mexico	86
Nieuw-Zeeland	153
Oman	131
Qatar	200
het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht	109
Saint Kitts en Nevis	84
Saudi-Arabië	126
Seychellen	126
Singapore	200
Trinidad en Tobago	115
Verenigde Arabische Emiraten	200
Verenigde Staten van Amerika	200
Zuid-Korea	153
Zwitserland	200
Andere	80

D.2 – NATIONALE CONFERENTIEKOSTEN (IN EURO PER DAG)

De steunbedragen hangen af van het land waar de activiteit plaatsvindt.

Programmatalanden	
België	88
Bulgarije	40
Tsjechië	55
Denemarken	94
Duitsland	90
Estland	47
Ierland	75
Griekenland	56
Spanje	70
Frankrijk	80
Kroatië	42
Italië	73
Cyprus	66
Letland	43
Litouwen	47
Luxemburg	144
Hongarije	46
Malta	60
Nederland	97
Oostenrijk	94
Polen	45
Portugal	55
Roemenië	40
Slovenië	59
Slowakije	50
Finland	84
Zweden	95
Verenigd Koninkrijk	81
voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	40
IJsland	69
Liechtenstein	40
Noorwegen	138
Turkije	40

Partnerlanden	
Argentinië	44
Australië	90
Bahrein	43
Barbados	41
Brunei	115
Canada	89
Equatoriaal-Guinea	57
Hongkong	117
Israël	63
Japan	78
Koeweit	110
Macau	154
Nieuw-Zeeland	67
Oman	57
Qatar	194
het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht	48
Saudi-Arabië	55
Seychellen	55
Singapore	133
Trinidad en Tobago	50
Verenigde Arabische Emiraten	107
Verenigde Staten van Amerika	109
Zuid-Korea	67
Zwitserland	118
Andere	40

D.3 - VERBLIJFKOSTEN: NIET-LOKALE SPREKERS (IN EURO PER DAG)

De steunbedragen hangen af van het land waar de activiteit plaatsvindt.

Programmalanden	
België	232
Bulgarije	227
Tsjechië	230
Denemarken	270
Duitsland	208
Estland	181
Ierland	254
Griekenland	222
Spanje	212
Frankrijk	245
Kroatië	180
Italië	230
Cyprus	238
Letland	211
Litouwen	183
Luxemburg	237
Hongarije	222
Malta	205
Nederland	263
Oostenrijk	225
Polen	217
Portugal	204
Roemenië	222
Slovenië	180
Slowakije	205
Finland	244
Zweden	257
Verenigd Koninkrijk	276
voormalige Joegoslavische republiek	210
Macedonië	
IJsland	245
Liechtenstein	175
Noorwegen	220
Turkije	220

Partnerlanden	
Afghanistan	125
Albanië	210
Algerije	170
Andorra	195
Angola	280
Antigua en Barbuda	225
Argentinië	285
Armenië	280
Australië	210
Azerbeidzjan	270
Bahama's	190
Bahrein	275
Bangladesh	190
Barbados	215
Belarus	225
Belize	185
Benin	150
Bhutan	180
Bolivia	150
Bosnië en Herzegovina	200
Botswana	185
Brazilië	245
Brunei	225
Burkina Faso	145
Burundi	165
Cambodja	165
Canada	230
Centraal-Afrikaanse Republiek	140
Chili	245
China	210
Colombia	170
Comoren	135
Congo	185
Cookeilanden	185
Costa Rica	190

Cuba	225
Democratische Republiek Congo	245
Djibouti	235
Dominica	215
Dominicaanse Republiek	230
Ecuador	190
Egypte	205
El Salvador	180
Equatoriaal-Guinea	145
Eritrea	130
Ethiopië	195
Fiji	170
Filipijnen	210
Gabon	190
Gambia	170
Georgië	295
Ghana	210
Grenada	215
Guatemala	175
Guinee	185
Guinee-Bissau	140
Guyana	210
Haïti	190
Honduras	175
Hongkong	265
India	245
Indonesië	195
Irak	145
Iran	200
Israël	315
Ivoorkust	190
Jamaica	230
Japan	405
Jemen	225
Jordanië	195
Kaapverdië	125
Kameroen	160

Kazachstan	245
Kenia	225
Kirgizië	255
Kiribati	205
Koeweit	280
Kosovo (overeenkomstig Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad)	220
Laos	195
Lebanon	260
Lesotho	150
Liberia	235
Libië	225
Macau	150
Madagaskar	155
Malawi	215
Maldiven	185
Maleisië	250
Mali	155
Marokko	205
Marshalleilanden	185
Mauritanië	125
Mauritius	200
Mexico	255
Micronesia	190
Moldavië	250
Monaco	170
Mongolië	160
Montenegro	220
Mozambique	200
Myanmar/Birma	125
Namibië	135
Nauru	185
Nepal	185
Nicaragua	185
Nieuw-Zeeland	185
Niger	125
Nigeria	235
Niue	185
Noord-Korea	230
Oeganda	235
het grondgebied van Oekraïne zoals erkend in het internationaal recht	270
Oezbekistan	230

Oman	205
Oost-Timor	160
Pakistan	180
Palau	185
Palestina	170
Panama	210
Papoea-Nieuw-Guinea	190
Paraguay	190
Peru	210
Qatar	200
het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht	365
Rwanda	225
Saint Kitts en Nevis	270
Saint Lucia	215
Saint Vincent en de Grenadines	265
Salomonseilanden	170
Samoa	185
San Marino	175
Sao Tomé en Principe	155
Saudi-Arabië	280
Senegal	200
Servië	220
Seychellen	225
Sierra Leone	190
Singapore	225
Somalië	175
Sri Lanka	155
Sudan	270
Suriname	180
Swaziland	140
Syrië	225
Tadzjikistan	185
Taiwan	255
Tanzania	250
Thailand	205
Togo	155
Tonga	155
Trinidad en Tobago	175
Tsjaad	210
Tunesië	145
Turkmenistan	230
Tuvalu	185

Uruguay	215
Vanuatu	170
Vaticaanstad	175
Venezuela	210
Verenigde Arabische Emiraten	265
Verenigde Staten van Amerika	280
Vietnam	255
Zambia	185
Zimbabwe	165
Zuid-Afrika	195
Zuid-Korea	300
Zwitserland	220
Andere	205

SPORT

WELKE ACTIES WORDEN ONDERSTEUND?

Via deze programmagids worden de volgende acties op sportgebied ten uitvoer gelegd:

- samenwerkingspartnerschappen;
- Europese sportevenementen zonder winstoogmerk.

Voorts ondersteunt het Erasmus+-programma ook acties met het oog op een sterkere feitelijke onderbouwing van de besluitvorming (studies, gegevensinzameling, enquêtes enzovoort), ter bevordering van de dialoog met relevante Europese belanghebbenden (het EU-sportforum, evenementen van het EU-voorzitterschap, conferenties, bijeenkomsten, seminars enzovoort). Deze acties worden rechtstreeks door de Europese Commissie of via het Uitvoerend Agentschap ten uitvoer gelegd.

Met het Erasmus+-programma worden de volgende specifieke doelstellingen nagestreefd op sportgebied:

- aanpakken van grensoverschrijdende bedreigingen van de integriteit van sport, zoals doping, wedstrijdvervalsing en geweld, alsook alle vormen van intolerantie en discriminatie;
- bevorderen en ondersteunen van goed bestuur op sportgebied en dubbele loopbanen van sporters;
- bevorderen van vrijwilligerswerk in de sport, samen met sociale integratie, gelijke kansen en het besef van het belang van gezondheidsbevorderende lichaamsbeweging door een grotere deelname aan en gelijke toegang tot sport voor iedereen.

Zoals bepaald in de verordening tot vaststelling van Erasmus+ moet de nadruk worden gelegd op breedtesport.

De acties op sportgebied moeten leiden tot de totstandbrenging van een Europese dimensie in de sport door het opdoen, uitwisselen en verspreiden van ervaring en kennis met betrekking tot verschillende kwesties op sportgebied op Europees niveau.

Uiteindelijk moeten de door Erasmus+ ondersteunde projecten op sportgebied leiden tot een grotere deelname aan sport, meer lichaamsbeweging en vrijwilligersactiviteiten.

Meer in het bijzonder, tot:

- een hogere mate van bewustzijn en verbeterde kennis van sport en lichaamsbeweging in programmalanden
- een hogere mate van bewustzijn van de rol van sport ter bevordering van sociale integratie, gelijke kansen en gezondheidsbevorderende lichaamsbeweging
- hechtere samenwerking tussen instellingen en organisaties die actief zijn op het gebied van sport en lichaamsbeweging
- betere participatie van sportorganisaties en andere relevante organisaties uit verschillende programmalanden in verbeterde netwerken
- verbeterde uitwisseling van goede praktijken

De acties op sportgebied moeten bijdragen aan de totstandkoming van een Europese week van de sport, een initiatief ter bevordering van sport en lichaamsbeweging in de Europese Unie dat de Commissie heeft genomen in het licht van de afnemende participatieniveaus.

De Europese week van de sport zal zich door de jaren heen ontwikkelen. Het is de bedoeling om ze uiteindelijk in een vaste kalenderweek te organiseren (2^e week van september), met daarin een officiële opening, een vlaggenschipevenement en 3 tot 5 themadagen met een voor elke dag een ander specifiek thema (bijvoorbeeld sport en school, sport en bedrijven, sport en handicap enzovoort) Samen met andere activiteiten zal de week van de sport de organisatie van grensoverschrijdende bewustwordingsactiviteiten aanmoedigen.

De eerste editie van de Europese week van de sport wordt in september 2015 georganiseerd. De Europese week van de sport vindt op EU-niveau plaats van 7 tot en met 13 september 2015. Nationale evenementen in het kader van de Europese week van de sport kunnen plaatsvinden tussen 7 en 30 september 2015.

Voor meer informatie over de Europese week van de sport van 2015, met inbegrip van de specifieke thema's: http://ec.europa.eu/sport/events/2015/sport-week_en.htm

SAMENWERKINGSPARTNERSCHAPPEN

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN EEN SAMENWERKINGSPARTNERSCHAP?

Samenwerkingspartnerschappen maken het mogelijk innovatieve praktijken op verschillende gebieden inzake sport en lichaamsbeweging te ontwikkelen, over te dragen en/of toe te passen in diverse organisaties en actoren in de sportsector en daarbuiten, waaronder meer in het bijzonder overheidsinstanties op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau, sportorganisaties, sportgerelateerde organisaties en onderwijsorganisaties. Samenwerkingspartnerschappen zijn met name toegespitst op innovatieve projecten die beogen:

- sportbeoefening en lichaamsbeweging aanmoedigen, met name door de totstandkoming van de Europese week van de sport te ondersteunen
- sportbeoefening en lichaamsbeweging aanmoedigen, met name door de toepassing van de EU-richtsnoeren voor lichaamsbeweging te ondersteunen
- dubbele loopbanen van sporters bevorderen, met name door de toepassing van de EU-richtsnoeren betreffende dubbele loopbanen van sporters te ondersteunen
- doping bestrijden, met name in de sfeer van recreatie en vrijetijdsbesteding
- wedstrijdvervalsing bestrijden, met name door preventie te stimuleren, alsmede bewustmaking en samenwerking tussen belanghebbenden
- vrijwilligerswerk in de sport bevorderen
- innovatieve benaderingen en onderwijsbenaderingen voor de beheersing van geweld en de strijd tegen racisme, discriminatie en onverdraagzaamheid in de sport ondersteunen
- goed bestuur op sportgebied bevorderen
- sociale integratie en gelijke kansen op sportgebied aanmoedigen, met name door de tenuitvoerlegging van de EU-strategieën, namelijk de EU-strategie voor gendergelijkheid en de EU-strategie voor personen met een handicap, te ondersteunen.

Samenwerkingspartnerschappen dienen de totstandbrenging en ontwikkeling van Europese netwerken op sportgebied te bevorderen. De EU kan daarbij mogelijkheden bieden voor een intensievere samenwerking tussen belanghebbenden, die zonder de EU-actie niet zou hebben bestaan. Samenwerkingspartnerschappen dienen ook de synergie te stimuleren met en tussen lokale, regionale, nationale en internationale beleidsvormen die tot doel hebben sportbeoefening en lichaamsbeweging te bevorderen en sportgerelateerde uitdagingen aan te pakken.

In het kader van de samenwerkingspartnerschappen wil het Erasmus+-programma ook steun verlenen aan het uittesten en ontwikkelen van nieuwe projecttypen en vormen van transnationale samenwerking op sportgebied, die als inspiratiebron kunnen dienen om op grotere schaal initiatieven op te zetten met steun uit nationale financieringsregelingen of andere Europese fondsen, zoals de Europese structuur- en investeringsfondsen.

De Commissie zal in de loop van het jaar via het Uitvoerend Agentschap twee selectierondes organiseren:

- eerste ronde van het jaar: samenwerkingspartnerschappen die initiatieven en activiteiten uitvoeren tijdens de Europese week van de sport van 2015 en/of daarmee thematisch verband houden;
- tweede ronde van het jaar: alle samenwerkingspartnerschappen die niet in verband staan met de Europese week van de sport van 2015.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

Erasmus+ biedt een ruime flexibiliteit met betrekking tot de activiteiten die samenwerkingspartnerschappen kunnen ontplooiën zolang uit het voorstel blijkt dat deze activiteiten het meest geschikt zijn om de voor het project vastgelegde doelstellingen te bereiken. Samenwerkingspartnerschappen bestrijken doorgaans een breed scala aan activiteiten, zoals:

- netwerkvorming onder de voornaamste belanghebbenden;
- promotie, vaststelling en uitwisseling van goede praktijken;
- voorbereiding, ontwikkeling en toepassing van onderwijs- en opleidingsmodules en -instrumenten;
- activiteiten gericht op de verbetering van competenties van multiplicatoren op sportgebied en op de ontwikkeling van monitoring en benchmarking op basis van indicatoren, meer bepaald met het doel sportbeoefenaars aan te zetten tot ethisch verantwoord handelen en gedragscodes voor sporters uit te werken;
- bewustmakingsactiviteiten om te wijzen op de meerwaarde van sport en lichaamsbeweging voor de zelfontplooiing en de maatschappelijke en beroepsontwikkeling van personen;

- activiteiten om innovatieve synergieën te bevorderen tussen sport en gezondheid, onderwijs, opleiding en jeugdzaken;
- activiteiten met het oog op een sterkere feitelijke onderbouwing van sport als middel om het hoofd te bieden aan maatschappelijke en economische uitdagingen (gegevensinzameling ter ondersteuning van de hierboven genoemde activiteiten, enquêtes, raadplegingen enzovoort);
- conferenties, seminars, bijeenkomsten, evenementen en bewustmakingsacties om een draagvlak te geven aan de hierboven genoemde activiteiten.

WIE KAN DEELNEMEN AAN EEN SAMENWERKINGSPARTNERSCHAP?

Samenwerkingspartnerschappen staan open voor alle publieke instellingen of organisaties zonder winstoogmerk die actief zijn op het gebied van sport en lichaamsbeweging. Afhankelijk van de projectdoelstelling komt het erop aan diverse geschikte partners te betrekken bij samenwerkingspartnerschappen met het doel de grote verscheidenheid aan ervaringen, profielen en deskundigheid optimaal te benutten en relevante en kwalitatief hoogstaande projectresultaten te boeken.

Samenwerkingspartnerschappen zijn gericht op samenwerking tussen in programmalanden gevestigde organisaties.

Een samenwerkingspartnerschap moet als volgt samengesteld zijn:

- aanvrager/coördinator: organisatie die het projectvoorstel indient namens alle partners. Komt het project in aanmerking voor financiële steun, dan wordt de aanvrager/coördinator de belangrijkste begunstigde van de EU-subsidie en ondertekent hij namens alle deelnemende organisaties een subsidieovereenkomst voor meerdere begunstigden. Zijn coördinerende rol omvat de volgende taken:
 - de groep deelnemende organisaties vertegenwoordigen en in hun naam optreden ten aanzien van de Europese Commissie;
 - de financiële en juridische verantwoordelijkheid op zich nemen voor de deugdelijke operationele, administratieve en financiële uitvoering van het hele project;
 - het samenwerkingspartnerschap coördineren in samenwerking met alle andere projectpartners.
- partners: organisaties die actief bijdragen aan de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het samenwerkingspartnerschap. Elke partner moet een volmacht ondertekenen waarbij hij de coördinator machtiging verleent om in zijn naam en voor zijn rekening op te treden tijdens de uitvoering van het project.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN SAMENWERKINGSPARTNERSCHAP TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een samenwerkingspartnerschap moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

In aanmerking komende deelnemende organisaties	<p>Alle publieke organen of organisaties zonder winstoogmerk die gevestigd zijn in een programmaland of in een willekeurig partnerland over de hele wereld (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen"). Voorbeelden van een dergelijke organisatie zijn (niet-limitatieve opsomming):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lokale, regionale of nationale publieke organen die bevoegd zijn voor sport; ▪ nationale Olympische Comit�es of nationale sportfederaties; ▪ sportorganisaties op lokaal, regionaal, nationaal, Europees of internationaal niveau; ▪ nationale sportbonden; ▪ sportclubs; ▪ organisaties of bonden die sporters vertegenwoordigen; ▪ organisaties of bonden die beroepsmensen en vrijwilligers in de sportsector vertegenwoordigen (zoals coaches, managers enzovoort); ▪ organisaties die de beweging "sport voor iedereen" vertegenwoordigen; ▪ organisaties die zich inzetten ter bevordering van lichaamsbeweging; ▪ organisaties die de sector van de actieve vrijetijdsbesteding vertegenwoordigen; ▪ organisaties die zich bezighouden met onderwijs, opleiding of jeugdzaken.
Wie kan een aanvraag indienen?	<p>Elke deelnemende organisatie die in een programmaland gevestigd is, kan een subsidie aanvragen. Deze organisatie dient de aanvraag in namens alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn.</p>
Aantal deelnemende organisaties en profiel daarvan	<p>Een samenwerkingspartnerschap heeft een transnationale opzet, wat betekent dat minstens vijf organisaties uit vijf verschillende programmalanden betrokken zijn. Alle deelnemende organisaties moeten worden geïdentificeerd op het ogenblik dat een subsidie wordt aangevraagd.</p>
Projectduur	<p>Samenwerkingspartnerschappen waarvoor een aanvraag wordt ingediend in de eerste ronde van het jaar (in verband met de Europese week van de sport van 2015): ten hoogste 18 maanden.</p> <p>Samenwerkingspartnerschappen waarvoor een aanvraag wordt ingediend in de tweede ronde van het jaar (niet in verband met de Europese week van de sport van 2015): 12 tot 36 maanden. De duur (12, 18, 24, 30 of 36 maanden) moet in de aanvraagfase worden gekozen op basis van de doelstelling van het project en het soort geplande activiteiten.</p>
Locatie(s) van de activiteit	<p>De activiteiten moeten plaatsvinden in een of meer landen van de organisaties die aan het samenwerkingspartnerschap deelnemen.</p>
Waar aanvragen?	<p>Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.</p>
Wanneer aanvragen?	<p>Voor projecten in verband met de Europese week van de sport van 2015 moeten aanvragers hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 22 januari om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan tussen 1 april en 1 september van datzelfde jaar.</p> <p>Voor projecten die geen verband houden met de Europese week van de sport van 2015 moeten aanvragers hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op 14 mei om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 januari van het daaropvolgende jaar.</p>
Hoe aanvragen?	<p>In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.</p>

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Ter indicatie: 50 % van het budget wordt toegewezen aan projecten die de volgende doelstellingen nastreven:

- ondersteunen van de toepassing van de EU-richtsnoeren betreffende dubbele loopbanen van sporters;
- ondersteunen van de toepassing van de EU-richtsnoeren voor lichaamsbeweging, met inbegrip van projecten ter ondersteuning van de totstandkoming van de Europese week van de sport.

Ter indicatie: 50 % van het budget wordt toegewezen aan andere doelstellingen die hierboven worden genoemd in het deel "Wat zijn de doelstellingen van een samenwerkingspartnerschap?".

Binnen deze categorieën wordt het project beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen van het Europese sportbeleid; - de doelstellingen en prioriteiten van deze actie (zie het deel "Wat zijn de doelstellingen van een samenwerkingspartnerschap?"). ▪ De mate waarin: <ul style="list-style-type: none"> - het voorstel berust op een gedegen en adequate behoeftanalyse; - de doelstellingen duidelijk worden afgebakend en realistisch van opzet zijn, en kwesties aanpakken die van belang zijn voor de deelnemende organisaties en doelgroepen; - het voorstel gericht is op innovatie en/of een aanvulling vormt op andere initiatieven die de deelnemende organisaties eerder hebben uitgevoerd; - het voorstel meerwaarde oplevert op EU-niveau in de vorm van resultaten die niet worden bereikt in het geval dat activiteiten in een afzonderlijk land worden uitgevoerd.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 20 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, controle, evaluatie en verspreiding. ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, methodologie, activiteiten en het voorgestelde budget. ▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode. ▪ Het bestaan en de kwaliteit van beheersregelingen (de tijdschema's, organisatie, taken en verantwoordelijkheden zijn realistisch en duidelijk omschreven). ▪ Het bestaan en de relevantie van kwaliteitscontrolemaatregelen die ten doel hebben te waarborgen dat het project op kwalitatief hoogstaande wijze, op tijd en binnen het budget wordt voltooid. ▪ De mate waarin het project economisch verantwoord (kosteneffectief) is en geschikte middelen toewijst aan elke activiteit.

<p>Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen (maximaal 20 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De mate waarin: <ul style="list-style-type: none"> - het project, voor zover van toepassing, op passende wijze is samengesteld uit complementaire deelnemende organisaties die over het vereiste profiel, de nodige ervaring en deskundigheid beschikken om het project in elk opzicht met succes te voltooien; - aan het project wordt deelgenomen door mensen die niet alleen relevante ervaring hebben op het gebied van sportbeleid en sportbeoefening (training, sportwedstrijden, coaching enzovoort), maar ook door personen die beschikken over academische deskundigheid en in staat zijn een groter publiek aan te spreken; - de verdeling van verantwoordelijkheden en taken een afspiegeling is van de inzet en actieve bijdrage van alle deelnemende organisaties. ▪ Indien van toepassing, de mate waarin de betrokkenheid van een deelnemende organisatie uit een partnerland essentiële meerwaarde oplevert voor het project (indien niet is voldaan aan deze voorwaarde, komt het project niet in aanmerking voor selectie).
<p>Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project - buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De kwaliteit van het verspreidingsplan: de geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten. ▪ Voor zover van toepassing, de mate waarin het voorstel beschrijft hoe geproduceerde documenten, materiaal en media vrij toegankelijk worden gemaakt en gepromoot onder open licenties en zonder onevenredige beperkingen op te leggen. ▪ De kwaliteit van de plannen om het project duurzaam te maken: de mate waarin het project effecten en resultaten kan blijven opleveren nadat de EU-subsidie is opgebruikt.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 10 punten voor de categorieën "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering" en "Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen").

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

	Subsidiabele kosten	Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Activiteitskosten	<p>Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van aanvullende projectactiviteiten, met inbegrip van:</p> <p>Subsidiabele directe kosten</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeel ▪ Reis- en verblijfkosten ▪ Uitrusting ▪ Kosten voor verbruiksartikelen en benodigdheden ▪ Uitbesteding ▪ Rechten, belastingen en heffingen ▪ Andere kosten <p>Indirecte kosten: Een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten is subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die aan het project kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten, kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort).</p>	Werkelijke kosten	<p>Maximale subsidie: 500 000 EUR Maximaal 80 % van de totale subsidiabele kosten.</p>	<p>Voorwaardelijk: het gevraagde budget moet gerechtvaardigd zijn ten opzichte van de geplande activiteiten.</p>

EUROPESE SPORTEVENEMENTEN ZONDER WINSTOOGMERK

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN EEN EUROPEES SPORTEVENEMENT ZONDER WINSTOOGMERK?

Deze actie is gericht op de ondersteuning van:

- de tenuitvoerlegging op sportgebied van de EU-strategieën ter bevordering van sociale integratie en gelijke kansen, met name de EU-strategie voor gendergelijkheid en de EU-strategie voor personen met een handicap en de richtlijn rassengelijkheid;
- deelname aan sport en lichaamsbeweging aanmoedigen, waarbij onder andere wordt voortgebouwd op de toepassing van de EU-richtsnoeren voor lichaamsbeweging;
- de totstandkoming van de Europese week van de sport ondersteunen.

De Commissie zal in de loop van het jaar via het Uitvoerend Agentschap twee selectierondes organiseren:

- eerste ronde van het jaar: evenementen die worden georganiseerd tijdens de Europese week van de sport van 2015;
- tweede ronde van het jaar: andere evenementen, die geen verband houden met de Europese week van de sport van 2015.

WAT IS EEN EUROPEES SPORTEVENEMENT ZONDER WINSTOOGMERK?

Deze actie verleent financiële steun aan:

- de organisatie van sportevenementen voor heel Europa die georganiseerd worden in één programmaland.
- nationale evenementen die gelijktijdig in meerdere programmalanden worden georganiseerd door organisaties zonder winstoogmerk of door publieke organen die actief zijn op sportgebied.

Van deze evenementen worden de volgende resultaten verwacht:

- een hogere mate van bewustzijn van de rol van sport ter bevordering van sociale integratie, gelijke kansen en gezondheidsbevorderende lichaamsbeweging;
- verhoogde deelname aan sport, lichaamsbeweging en vrijwilligerswerk.

WELKE ACTIVITEITEN WORDEN ONDERSTEUND DOOR DEZE ACTIE?

In het kader van de financiële steun aan evenementen worden EU-subsidies toegekend aan individuele organisaties die dergelijke evenementen voorbereiden, organiseren en opvolgen. Deze actie ondersteunt de volgende standaardactiviteiten (niet-limitatieve opsomming):

- de organisatie van onderwijsactiviteiten voor sporters, coaches, organisatoren en vrijwilligers in de aanloop naar het evenement;
- de organisatie van het evenement;
- de organisatie van activiteiten in de marge van het sportevenement (conferenties, seminars);
- de uitvoering van activiteiten met langetermijneffecten, zoals evaluaties of het uitstippelen van toekomstplannen;
- communicatieactiviteiten die met het thema van het evenement in verband staan.

WELKE ACTIVITEITEN ZIJN NIET SUBSIDIABEL IN HET KADER VAN DEZE ACTIE?

- Sportwedstrijden die op regelmatige basis worden georganiseerd door internationale, Europese of nationale sportfederaties/-bonden;
- professionele sportwedstrijden.

WELKE CRITERIA WORDEN GEHANTEERD OM EEN EUROPEES SPORTEVENEMENT ZONDER WINSTOOGMERK TE EVALUEREN?

Hieronder worden de formele criteria opgesomd waaraan een Europees sportevenement zonder winstoogmerk moet voldoen om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het Erasmus+-programma:

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

Wie kan een aanvraag indienen?	<p>Alle publieke organen of organisaties zonder winstoogmerk die actief zijn op sportgebied en die gevestigd zijn in een programmaland. Voorbeelden van een dergelijke organisatie zijn (niet-limitatieve opsomming):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lokale, regionale of nationale publieke organen die bevoegd zijn voor sport; ▪ sportorganisaties op lokaal, regionaal, nationaal, Europees of internationaal niveau; ▪ coördinatoren van een nationaal evenement dat wordt georganiseerd in het kader van een Europees sportevenement.
Deelnemersprofiel	<p>Voor Europese sportevenementen zonder winstoogmerk die verband houden met de Europese week van de sport van 2015:</p> <p>Aan Europese sportevenementen voor heel Europa die in één land worden georganiseerd, moeten deelnemers meedoen uit minstens 3 verschillende programmalanden</p> <p>OF</p> <p>evenementen moeten in ten minste 3 programmalanden gelijktijdig worden georganiseerd.</p> <p>Voor Europese sportevenementen zonder winstoogmerk die geen verband houden met de Europese week van de sport van 2015:</p> <p>Aan Europese sportevenementen voor heel Europa die in één land worden georganiseerd, moeten deelnemers meedoen uit minstens 12 verschillende programmalanden</p> <p>OF</p> <p>aan sportevenementen die gelijktijdig in verschillende programmalanden worden georganiseerd, moeten deelnemers uit minstens 12 verschillende programmalanden meedoen. Aan deze voorwaarde wordt voldaan zolang deze deelnemers meedoen aan de evenementen in hun geheel beschouwd.</p>
Projectduur	<p>Maximaal 1 jaar (van de voorbereiding van het evenement tot de follow-up ervan).</p>
Data van het evenement	<p>Voor Europese sportevenementen zonder winstoogmerk die verband houden met de Europese week van de sport van 2015: het evenement moet tussen 7 en 30 september 2015 plaatsvinden;</p> <p>Voor Europese sportevenementen zonder winstoogmerk die geen verband houden met de Europese week van de sport van 2015: het evenement moet in 2016 plaatsvinden (op eender welke datum).</p>
Waar aanvragen?	<p>Bij het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur.</p>
Wanneer aanvragen?	<p>De aanvragers moeten hun subsidieaanvraag uiterlijk indienen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor Europese sportevenementen zonder winstoogmerk die tijdens de Europese week van de sport van 2015 worden georganiseerd: 22 januari 2015 om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 mei van datzelfde jaar. ▪ Voor Europese sportevenementen zonder winstoogmerk die buiten de Europese week van de sport van 2015 worden georganiseerd: 14 mei 2015 om 12 uur 's middags (Belgische tijd) voor projecten die van start gaan op 1 november van datzelfde jaar.
Hoe aanvragen?	<p>In deel C van deze gids wordt uiteengezet hoe de aanvraag wordt ingediend.</p>

Aanvragende organisaties worden getoetst aan de relevante **uitsluitings- en selectiecriteria**. Zie deel C van deze gids voor meer informatie.

TOEKENNINGSCRITERIA

Projecten worden beoordeeld op grond van de volgende criteria:

<p>Relevantie van het project (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De mate waarin het voorstel relevant is voor: <ul style="list-style-type: none"> - de doelstellingen van het Europese sportbeleid; - de doelstellingen en prioriteiten van deze actie (zie het deel "Wat zijn de doelstellingen van een Europees sportevenement zonder winstoogmerk?") ▪ De mate waarin: <ul style="list-style-type: none"> - het voorstel berust op een gedegen en adequate behoeftanalyse; - de doelstellingen duidelijk worden afgebakend en realistisch van opzet zijn, en kwesties aanpakken die van belang zijn voor de deelnemende organisaties en doelgroepen; - het voorstel gericht is op innovatie en/of een aanvulling vormt op andere initiatieven die de deelnemende organisaties eerder hebben uitgevoerd; - het voorstel meerwaarde oplevert op EU-niveau in de vorm van resultaten die niet worden bereikt in het geval dat activiteiten in een afzonderlijk land worden uitgevoerd.
<p>Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering (maximaal 40 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De duidelijkheid, volledigheid en kwaliteit van het werkprogramma, met inbegrip van geschikte fasen ter voorbereiding, uitvoering, controle, evaluatie en verspreiding. ▪ De consistentie tussen de projectdoelstellingen, methodologie, activiteiten en het voorgestelde budget. ▪ De kwaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde methode. ▪ De mate waarin aan het project wordt deelgenomen door mensen met ervaring op verschillende gebieden zoals sportbeoefening (training, sportwedstrijden, coaching enzovoort). ▪ Het bestaan en de kwaliteit van beheersregelingen (de tijdschema's, organisatie, taken en verantwoordelijkheden zijn realistisch en duidelijk omschreven). ▪ Het bestaan en de relevantie van kwaliteitscontrolemaatregelen die ten doel hebben te waarborgen dat het project op kwalitatief hoogstaande wijze, op tijd en binnen het budget wordt voltooid. ▪ De mate waarin het project economisch verantwoord (kosteneffectief) is en geschikte middelen toewijst aan elke activiteit.
<p>Effect en verspreiding (maximaal 30 punten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kwaliteit van maatregelen om de projectresultaten te evalueren. ▪ De potentiële effecten van het project: <ul style="list-style-type: none"> - op deelnemers en deelnemende organisaties tijdens en na afloop van het project - buiten de organisaties en personen die rechtstreeks deelnemen aan het project, op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau. ▪ De kwaliteit van het verspreidingsplan: de geschiktheid en kwaliteit van maatregelen met het oog op de verspreiding van de projectresultaten binnen de deelnemende organisaties en daarbuiten. ▪ De kwaliteit van maatregelen om de bekendheid van en media-aandacht voor het evenement en de EU-steun te vergroten.

De voorstellen moeten een minimumscore van 60 punten behalen om voor financiële steun in aanmerking te komen. Bovendien moeten de voorstellen een score behalen van minstens de helft van het maximaal aantal punten in elke categorie van de hierboven vermelde toekenningscriteria (dat wil zeggen ten minste 15 punten

voor de categorieën "Relevantie van het project" en "Effect en verspreiding"; 20 punten voor de categorie "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering").

WAT ZIJN DE FINANCIERINGSREGELS?

Het projectbudget wordt opgesteld met inachtneming van de volgende financieringsregels (in euro):

	Subsidiabele kosten	Financieringsmechanisme	Bedrag	Toewijzingsregel
Activiteitskosten	<p>Kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van aanvullende projectactiviteiten, met inbegrip van:</p> <p>Subsidiabele directe kosten</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeel ▪ Reis- en verblijfkosten ▪ Uitrusting ▪ Kosten voor verbruiksartikelen en benodigdheden ▪ Uitbesteding ▪ Rechten, belastingen en heffingen ▪ Andere kosten <p>Indirecte kosten: Een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten is subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die aan het project kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten, kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort).</p>	Werkelijke kosten	<p>Maximale subsidie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor Europese sportevenementen zonder winstoogmerk die tijdens de Europese week van de sport van 2015 worden georganiseerd: 250 000 EUR • Voor Europese sportevenementen zonder winstoogmerk die geen verband houden met de Europese week van de sport van 2015: 500 000 EUR <p>Maximaal 80 % van de totale subsidiabele kosten.</p>	Voorwaardelijk: het gevraagde budget moet gerechtvaardigd zijn ten opzichte van de geplande activiteiten.

DEEL C - INFORMATIE VOOR AANVRAGERS

Alle organisaties (met inbegrip van informele groepen) die van plan zijn een projectvoorstel in te dienen om financiële steun van de EU te krijgen uit het Erasmus+-programma, dienen aandachtig dit deel door te nemen, dat is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van titel VI van het financieel reglement¹³⁴ van toepassing op de algemene begroting van de Europese Unie ("Financieel Reglement") en de daarin vervatte uitvoeringsvoorschriften.

Natuurlijke personen mogen geen projectvoorstellen indienen in het kader van het Erasmus+-programma, met uitzondering van personen die een aanvraag indienen namens een groep (van ten minste vier) jongeren die actief is in het jeugdwerk, maar niet noodzakelijkerwijs in het kader van een jeugdorganisatie ("informele groep jongeren").

HOE WORDT EEN ERASMUS+-AANVRAAG INGEDIEND?

Aanvragers die een Erasmus+-project willen indienen, moeten de volgende vier stappen uitvoeren:

- Elke organisatie die bij de aanvraag betrokken is, moet zich registreren bij het deelnemersportaal en een identificatiecode voor deelnemers (PIC) ontvangen. Organisaties/groepen die door hun deelname aan andere EU-programma's reeds een PIC hebben ontvangen, hoeven zich niet opnieuw te registreren. De identificatiecode voor deelnemers van bij de vorige registratie is ook geldig voor het indienen van aanvragen in het kader van Erasmus+;
- nagaan of is voldaan aan de criteria van het programma voor de actie/het gebied in kwestie;
- de financiële voorwaarden controleren;
- het aanvraagformulier invullen en versturen.

STAP 1: ZICH REGISTREREN BIJ HET DEELNEMERSPORTAAL

Alle organisaties die bij de aanvraag betrokken zijn, moeten geregistreerd zijn en hun juridische en financiële basisgegevens uploaden naar het deelnemersportaal onderwijs, audiovisuele media, cultuur, burgerschap en vrijwilligerswerk, indien dat nog niet is gebeurd.

Om zich te kunnen registreren bij het deelnemersportaal moet de persoon die de organisatie (of een informele groep jongeren) vertegenwoordigt de volgende stappen uitvoeren:

- Maak een ECAS-account aan (tenzij de persoon die de organisatie of de groep vertegenwoordigt reeds een account heeft). Nieuwe ECAS-accounts kunnen worden aangemaakt op de volgende website: <https://webgate.ec.europa.eu/cas/eim/external/register.cgi>
- Bezoek het deelnemersportaal op: <http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/organisations/register.html> en registreer u namens de organisatie of de groep. Richtsnoeren en een rubriek met vaak gestelde vragen zijn beschikbaar op het deelnemersportaal.

De organisatie of de groep hoeft zich slechts eenmaal bij het deelnemersportaal te registreren. Zodra de registratie is afgerond, krijgt de organisatie/groep een identificatiecode voor deelnemers (PIC). Deze unieke identificatiecode is nodig om aanvragen in te dienen en stelt de organisatie of de groep in staat om de formulieren voor de elektronische aanvraag in het kader van Erasmus+ eenvoudiger in te vullen (d.w.z. door de PIC-code op het formulier in te vullen, wordt alle informatie die de organisatie of de groep tijdens de registratie heeft ingevuld, automatisch op het formulier weergegeven).

BEWIJSSTUKKEN BETREFFENDE DE RECHTSVORM EN FINANCIËLE DRAAGKRACHT

Wanneer de organisaties zich registreren, moeten ze ook de volgende documenten uploaden naar het deelnemersportaal:

¹³⁴ Het Financieel Reglement kan worden geraadpleegd op: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:298:0001:0096:NL:PDF>

- het formulier Juridische entiteit (dit formulier kan worden gedownload van de website van de Europese Commissie op: http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/legal_entities/legal_entities_en.cfm);
- het formulier Financiële identificatiegegevens. Dit formulier moet worden ingevuld voor het land waar de bank gevestigd is, zelfs wanneer de aanvragende organisatie officieel in een ander land geregistreerd is (dit formulier kan worden gedownload op: http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/financial_id/financial_id_en.cfm).

Voor subsidies van meer dan 60 000 EUR moeten de aanvragers zo nodig specifieke documenten uploaden tot staving van hun financiële draagkracht. Meer bijzonderheden staan hieronder in het deel "Selectiecriteria".

Het formulier Financiële identificatiegegevens moet alleen worden verstrekt voor de aanvragende organisatie, maar is niet vereist voor de partnerorganisaties.

STAP 2: NAGAAN OF AAN DE CRITERIA VAN HET PROGRAMMA WORDT VOLDAAN

Bij het uitwerken van hun project en alvorens de aanvraag voor EU-steun in te dienen, moeten de deelnemende organisaties nagaan of het project voldoet aan de subsidiabiliteits-, uitsluitings-, selectie- en toekenningscriteria.

SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

De subsidiabiliteitscriteria betreffen voornamelijk het soort project en activiteiten (voor zover van toepassing ook de duur, deelnemende organisaties enzovoort), de doelgroep (bijvoorbeeld status en aantal betrokken deelnemers) en de voorwaarden om een subsidieaanvraag in te dienen voor een dergelijk project (bijvoorbeeld uiterste indieningstermijnen, volledigheid van het aanvraagformulier enzovoort).

Om in aanmerking te komen voor financiële steun, moet het project voldoen aan alle subsidiabiliteitscriteria die betrekking hebben op de actie waarvoor het voorstel wordt ingediend. Voldoet het project in de aanvraagfase niet aan deze criteria, dan wordt dit afgewezen zonder verdere evaluatie. In het geval van door kernactie 1 of kernactie 2 ondersteunde mobiliteitsactiviteiten en beurzen voor gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus is het mogelijk dat bepaalde subsidiabiliteitscriteria (zoals de duur, het deelnemersprofiel enzovoort) pas worden gecontroleerd in de fase van de projectuitvoering of eindrapportage (niet in de aanvraagfase). In de aanvraagfase wordt de deelnemers verzocht een verklaring af te leggen dat het project aan deze criteria zal voldoen. Indien tijdens de uitvoering of bij de eindrapportage blijkt dat niet aan deze criteria is voldaan, kunnen de deelnemers of kan de activiteit als niet subsidiabel worden aangemerkt, met als gevolg een vermindering/terugvordering van de aanvankelijk aan het project toegekende EU-subsidie.

In deel B van de programmagids wordt nader omschreven welke specifieke subsidiabiliteitscriteria van toepassing zijn op alle via het Erasmus+-programma uitgevoerde acties.

UITSLUITINGSCRITERIA

Van deelname aan het Erasmus+-programma worden, overeenkomstig de artikelen 106 en 107 van het Financieel Reglement, aanvragers uitgesloten die:

- in staat van faillissement, vereffening, akkoord of surseance van betaling verkeren, of tegen wie het faillissement is aangevraagd, een procedure van vereffening, akkoord of surseance van betaling loopt, of die hun werkzaamheden hebben gestaakt of die in een vergelijkbare toestand verkeren als gevolg van een soortgelijke procedure krachtens de nationale wet- en regelgeving;
- bij een beslissing van een bevoegde instantie van een lidstaat met kracht van *gewijsde* hetzij zelf, hetzij in hoofde van personen met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid ten aanzien van hen, zijn veroordeeld voor een delict dat hun beroepsmoraliteit in het gedrang brengt;
- in de uitoefening van hun beroep een ernstige fout hebben begaan, vastgesteld op elke grond die het aanbestedende nationaal of Uitvoerend Agentschap aannemelijk kan maken, met inbegrip van besluiten van de Europese Investeringsbank en internationale organisaties;
- hun verplichtingen tot betaling van socialezekerheidsbijdragen of belastingen volgens de wetgeving van het land waar zij zijn gevestigd, van het land van het aanbestedende nationaal of Uitvoerend Agentschap, of van het land waar de opdracht moet worden uitgevoerd, niet nakomen;
- bij een rechterlijke beslissing met kracht van *gewijsde* hetzij zelf, hetzij in hoofde van personen met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid ten aanzien van hen, zijn veroordeeld voor fraude, corruptie, deelname aan een criminele organisatie, het witwassen van geld of enige andere illegale activiteit die de financiële belangen van de Unie schaadt;
- een administratieve sanctie als bedoeld in artikel 109, lid 1, van het Financieel Reglement opgelegd hebben

gekregen.

Aanvragers krijgen geen financiële steun toegekend wanneer zij op de datum waarop de subsidie wordt toegekend:

- in een belangenconflict verkeren;
- valse verklaringen hebben afgelegd in de door het aanbestedende nationaal of Uitvoerend Agentschap verlangde inlichtingen voor deelname aan de subsidietoekenningsprocedure, of deze inlichtingen niet hebben verstrekt;
- in een van de bovenbeschreven situaties verkeren.

Deze uitsluitingscriteria zijn van toepassing op de aanvragers die voorstellen indienen voor alle acties van het Erasmus+-programma. Om te bevestigen dat zij niet in een van de hierboven vermelde situaties verkeren, moeten aanvragers van een EU-subsidie van meer dan 60 000 EUR een verklaring op erewoord overleggen waarin zij bevestigen niet in een van de in artikel 106, lid 1, en artikel 107, van het Financieel Reglement bedoelde situaties te verkeren. Deze verklaring op erewoord vormt een specifiek onderdeel van of een bijlage bij het aanvraagformulier.

In het geval van voorstellen die namens een consortium van partners worden ingediend, zijn de hierboven opgesomde criteria van toepassing op alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn.

Overeenkomstig de artikelen 106 tot en met 109 van het Financieel Reglement kunnen administratieve en financiële sancties worden opgelegd aan aanvragers die valse verklaringen hebben afgelegd of die in het kader van een vorige subsidietoekenningsprocedure ernstig in de nakoming van hun contractuele verplichtingen zijn tekortgeschoten¹³⁵.

Bovendien gaat de Commissie ervan uit dat voor de uitvoering van de door de programmajids bestreken acties de volgende organisaties in een belangenconflict verkeren of zouden kunnen verkeren en bijgevolg niet in aanmerking komen of zouden kunnen komen voor deelname:

- nationale autoriteiten die belast zijn met het toezicht op nationale agentschappen en de tenuitvoerlegging van het Erasmus+-programma in hun land; zij mogen geen steun aanvragen voor, noch deelnemen aan acties die door nationale agentschappen van een willekeurig land worden beheerd; wel mogen zij (als aanvrager of partner) een aanvraag indienen voor deelname aan door het Uitvoerend Agentschap of door DG EAC beheerde acties, tenzij zij uitdrukkelijk van deelname aan de betrokken actie uitgesloten zijn (zoals vermeld in deel B van de gids);
- Nationale agentschappen (de enige activiteit van hun juridische entiteit) of afdelingen van nationale agentschappen die behoren tot juridische entiteiten die zich bezighouden met activiteiten die niet onder de bevoegdheid van de nationale agentschappen vallen, kunnen geen aanvraag doen voor of deelnemen aan de uitvoering van een door deze gids bestreken actie;
- Instanties en netwerken die uit hoofde van het Erasmus+-programma of een jaarlijks werkprogramma dat door de Commissie is vastgesteld voor de tenuitvoerlegging van het Erasmus+-programma, zijn geïdentificeerd of aangewezen om met name een financiële bijdrage van de Commissie te ontvangen in het kader van de tenuitvoerlegging van het Erasmus+-programma, en die onder dezelfde juridische entiteit ressorteren als het nationale agentschap, mogen geen steun aanvragen voor, noch deelnemen aan acties die door nationale agentschappen van Erasmus+ van een willekeurig land worden beheerd; wel mogen zij (als aanvrager of partner) een aanvraag indienen voor deelname aan door het Uitvoerend Agentschap of door DG EAC beheerde acties, tenzij zij uitdrukkelijk van deelname aan de betrokken actie uitgesloten zijn (zoals vermeld in deel B van de gids); voordat zij een subsidie of contract krijgen, moeten zij kunnen aantonen dat zij niet in een belangenconflict verkeren, hetzij omdat zij voorzorgsmaatregelen hebben genomen, hetzij omdat hun interne organisatie een duidelijke scheiding van belangen waarborgt. Bovendien moeten de kosten en ontvangsten van elke actie of activiteit waarvoor de EU-middelen worden toegekend, worden geïdentificeerd. Het besluit of met voldoende zekerheid kan worden gesteld dat zij niet in een feitelijk belangenconflict verkeren, behoort tot de bevoegdheid van het Uitvoerend Agentschap of DG EAC, onder hun eigen verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid, waarbij zij hun aanvraag indienen.
- Juridische entiteiten die optreden als gastheer voor de nationale agentschappen van Erasmus+ maar zich toeleggen op andere activiteiten binnen of buiten het terrein van het Erasmus+-programma, alsook de aan die juridische entiteiten gelieerde entiteiten, mogen geen steun aanvragen voor, noch deelnemen aan acties die door nationale agentschappen van een willekeurig land worden beheerd; wel mogen zij in principe een

¹³⁵ Met uitzondering van acties die door nationale agentschappen worden uitgevoerd.

aanvraag indienen voor deelname aan door het Uitvoerend Agentschap of DG EAC beheerde acties, tenzij zij uitdrukkelijk van deelname aan de betrokken actie uitgesloten zijn (zoals vermeld in deel B van de gids). Voordat zij een subsidie of contract krijgen, moeten zij echter kunnen aantonen dat zij niet in een belangenconflict verkeren, hetzij omdat zij voorzorgsmaatregelen hebben genomen (bijvoorbeeld gescheiden boekhouding, scheiding van besluitvormingsprocedures en rapportagelijnen, maatregelen om toegang tot vertrouwelijke informatie te beletten), hetzij omdat hun interne organisatie een duidelijke scheiding van belangen waarborgt. Bovendien moeten de kosten en ontvangsten van elke actie of activiteit waarvoor de EU-middelen worden toegekend, worden geïdentificeerd. Het besluit of met voldoende zekerheid kan worden gesteld dat zij niet in een feitelijk belangenconflict verkeren, behoort tot de bevoegdheid van de instelling, onder hun eigen verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid, waarbij zij hun aanvraag indienen.

Tot slot, zoals beschreven in de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit, kunnen aanvragers en begunstigen die valse verklaringen hebben afgelegd, substantiële fouten, onregelmatigheden of fraude hebben begaan, of ernstig in gebreke zijn gebleven wegens niet-nakoming van hun contractuele verplichtingen, worden onderworpen aan financiële sancties en/of worden uitgesloten van alle uit hoofde van de EU-begroting gefinancierde subsidies gedurende maximaal vijf jaar vanaf de vaststelling van de na een contradictoire dialoog bevestigde overtreding. De duur van uitsluiting kan op tien jaar worden gebracht in geval van recidive binnen vijf jaar na de hierboven genoemde datum (zie ook onder "Financiële sancties" in deze gids).

SELECTIECRITERIA

Het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap evalueert aan de hand van de selectiecriteria of de aanvrager over voldoende financiële draagkracht en operationele capaciteit beschikt om het voorgestelde project te voltooien.

FINANCIËLE DRAAGKRACHT

De aanvragers moeten over solide financieringsbronnen beschikken die toereikend zijn om hun werkzaamheden gedurende de periode waarin het project wordt uitgevoerd of het jaar waarvoor de subsidie is toegekend, te kunnen handhaven en aan de financiering ervan bij te dragen.

De verplichting om de financiële draagkracht te laten verifiëren geldt niet voor:

- publieke organen¹³⁶;
- internationale organisaties.

Wat betreft EU-subsidieaanvragen die worden ingediend door andere organisaties dan de hierboven genoemde voor een steunbedrag van ten hoogste 60 000 EUR, moeten de aanvragers een verklaring op erewoord overleggen waarin zij bevestigen over voldoende financiële draagkracht te beschikken om het project uit te voeren. Deze verklaring op erewoord vormt een specifiek onderdeel van het aanvraagformulier.

Wat betreft EU-subsidieaanvragen die worden ingediend door andere organisaties voor een steunbedrag van meer dan 60 000 EUR, moeten de aanvragers naast de verklaring op erewoord de volgende documenten indienen via het deelnemersportaal:

- Voor door de nationale agentschappen beheerde acties: de winst-en-verliesrekening en de balans van de aanvrager voor het laatste afgesloten boekjaar;
- Voor door het Uitvoerend Agentschap beheerde acties: een formulier tot staving van de financiële draagkracht, samen met de winst-en-verliesrekening en de balans van de aanvrager voor de laatste twee afgesloten boekjaren;
- entiteiten die de hierboven genoemde documenten niet kunnen overleggen omdat ze nieuw opgericht zijn, mogen in plaats daarvan een financiële verklaring of een verzekeringsverklaring met opgave van de beroepsrisico's van de aanvrager indienen.

Organisaties moeten deze documenten uploaden naar het deelnemersportaal op het ogenblik dat zij zich daar registreren (zie het deel "Stap 1: zich registreren bij het deelnemersportaal" hierboven) of vóór het verstrijken van de termijn die voor de specifieke actie van Erasmus+ is opgegeven.

¹³⁶ Met inbegrip van scholen, hogeronderwijsinstellingen en organisaties op het gebied van onderwijs, opleiding, jeugdzaken en sport die gedurende de afgelopen twee jaar meer dan 50 % van hun jaarlijkse inkomsten uit publieke bronnen hebben ontvangen; zij worden geacht over de nodige financiële draagkracht, beroepsbekwaamheid en administratieve capaciteit te beschikken om de activiteiten in het kader van het programma uit te voeren.

Als twijfel bestaat over de financiële draagkracht van een deelnemende organisatie die betrokken is bij een project waarvan het voorstel namens een consortium van partners wordt ingediend, mag het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap diezelfde documenten opvragen bij de deelnemende organisaties.

Wanneer de aanvraag betrekking heeft op subsidies voor een project waarvoor het bedrag hoger is dan 750 000 EUR, kan een auditverslag van een erkende externe accountant worden vereist, waarin de rekeningen voor het laatste beschikbare boekjaar worden goedgekeurd.

Blijkt uit de analyse van deze documenten dat de vereiste financiële draagkracht niet genoegzaam werd aangetoond of ontoereikend is, dan mag het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap:

- aanvullende informatie opvragen;
- een subsidieovereenkomst of -besluit voorstellen met een door een financiële garantie¹³⁷ gedekte voorfinanciering;
- een subsidieovereenkomst of -besluit voorstellen zonder voorfinanciering of met een verminderde voorfinanciering;
- een subsidieovereenkomst of -besluit voorstellen met voorfinanciering in verschillende tranches;
- de aanvraag afwijzen.

OPERATIONELE CAPACITEIT

De aanvragers moeten over de vereiste beroepsbekwaamheden en -kwalificaties beschikken om het voorgestelde project tot een goed einde te brengen. De aanvragers moeten een verklaring op erewoord overleggen waarin zij bevestigen over de vereiste operationele capaciteit te beschikken om het project uit te voeren. Wanneer het aanvraagformulier dat voorschrijft en indien de subsidie hoger is dan 60 000 EUR, kan de aanvragers bovendien worden gevraagd de cv's te bezorgen van de bij het project betrokken sleutelpersonen om aan te tonen dat zij de vereiste beroepservaring bezitten.

TOEKENNINGSCRITERIA

Aan de hand van de toekenningscriteria kan het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap de kwaliteit beoordelen van de in het kader van het Erasmus+-programma ingediende projectvoorstellen.

Binnen de grenzen van de voor elke actie beschikbare begroting worden subsidies toegekend aan de projecten die het best aan deze kwaliteitscriteria voldoen.

In deel B van de programmajds wordt nader omschreven welke specifieke toekenningscriteria gelden voor alle in het kader van het Erasmus+-programma uitgevoerde acties.

STAP 3: DE FINANCIËLE VOORWAARDEN CONTROLEREN

SUBSIDIEVORMEN

De subsidie kan een van de volgende vormen aannemen¹³⁸:

- terugbetaling van een bepaald gedeelte van de subsidiabele kosten: bijvoorbeeld het in het kader van strategische partnerschappen toegekende steunbedrag ter dekking van de extra kosten verbonden aan de deelname van personen met specifieke behoeften;
- terugbetaling op basis van kosten per eenheid: bijvoorbeeld het als individuele steun toegekende bedrag in het kader van mobiliteitsprojecten op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken;
- vaste bedragen: bijvoorbeeld het toegekende steunbedrag ter uitvoering van aanvullende activiteiten in het kader van Jean Monnet-projecten;
- forfaitaire financiering: bijvoorbeeld het toegekende steunbedrag ter dekking van indirecte kosten voor sportevenementen met winstoogmerk;
- een combinatie van een van de hierboven genoemde vormen.

¹³⁷ De zekerheidstelling kan worden vervangen door een gezamenlijke borgstelling van een derde, of door hoofdelijke zekerheidstellingen van derden van de deelnemende organisaties die partij zijn bij dezelfde subsidieovereenkomst.

¹³⁸ Besluit C(2013) 8550 van de Commissie van 4 december 2013: "Decision on the use of lump sums, the reimbursement on the basis of unit costs and the flat-rate financing under the "Erasmus+" Programme" (Besluit betreffende het gebruik van vaste bedragen, de terugbetaling op basis van kosten per eenheid en de forfaitaire financiering in het kader van het Erasmus+-programma): http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/awp/docs/c_2013_8550.pdf

Het in het kader van het Erasmus+-programma toegepaste financieringsmechanisme voorziet doorgaans in subsidies in de vorm van terugbetaling op basis van kosten per eenheid. Hiermee kunnen aanvragers eenvoudig het gevraagde subsidiebedrag berekenen en een realistische financiële projectplanning uitwerken.

In de kolom "Financieringsmechanisme" van de tabellen "Financieringsregels" in deel B wordt aangegeven welke subsidievorm van toepassing is op de te financieren kostenpost voor elke onder het Erasmus+-programma vallende actie in deze gids.

OP EU-SUBSIDIES TOEPASSELIJKE BEGINSLEN

VERBOD OP TERUGWERKENDE KRACHT

EU-subsidiëring met terugwerkende kracht van reeds voltooide projecten is niet toegestaan.

EU-subsidiëring van reeds begonnen projecten kan slechts worden toegestaan indien de aanvrager kan aantonen dat het noodzakelijk was met het project te beginnen vóór de ondertekening van de subsidieovereenkomst of de betekening van het subsidiebesluit. In dat geval mogen de voor financiering in aanmerking komende uitgaven evenwel niet vóór de datum van indiening van de subsidieaanvraag zijn gedaan of mag het gesubsidieerde evenement niet hebben plaatsgehad vóór de datum waarop de subsidieaanvraag werd ingediend.

Indien de aanvrager met de projectuitvoering begint vóór de ondertekening van de subsidieovereenkomst of de betekening van het subsidiebesluit, zijn de daarmee gepaard gaande risico's voor zijn rekening.

BEGINSEL VAN NIET-CUMULEERBAARHEID

Voor elk door de EU gefinancierd project kan slechts één subsidie ten laste van de EU-begroting aan eenzelfde begunstigde worden toegekend. Dezelfde kosten worden in geen geval tweemaal uit de EU-begroting gefinancierd.

Om het risico van dubbele financiering te vermijden, moet de aanvrager in het desbetreffende deel van het aanvraagformulier opgeven welke middelen en bedragen uit andere financieringsbronnen dat jaar werden ontvangen of aangevraagd voor hetzelfde project of voor welk ander project dan ook, met inbegrip van exploitatiesubsidies.

Identieke of soortgelijke aanvragen die door dezelfde aanvrager of door andere partners van hetzelfde consortium worden ingediend, worden specifiek beoordeeld om het risico van dubbele financiering uit te sluiten. Alle aanvragen die dezelfde aanvrager of hetzelfde consortium tweemaal of vaker heeft ingediend bij hetzelfde agentschap of bij verschillende agentschappen, worden afgewezen. Identieke of soortgelijke aanvragen die door andere aanvragers of consortia worden ingediend, worden zorgvuldig geverifieerd en kunnen eveneens om dezelfde redenen worden afgewezen.

WINSTVERBOD EN MEDEFINANCIERING

Een EU-subsidie mag niet tot doel of tot gevolg hebben dat zij de begunstigde winst oplevert in het kader van het uitgevoerde project. Winst wordt gedefinieerd als een overschot van de ontvangsten ten opzichte van de door de begunstigde gemaakte subsidiabele kosten bij de indiening van het laatste betalingsverzoek¹³⁹. Het beginsel van het winstverbod geldt niet voor subsidiëring op basis van kosten per eenheid, vaste bedragen of forfaitaire financiering, met inbegrip van beurzen, evenmin als voor subsidieaanvragen van niet meer dan 60 000 EUR. Voor de berekening van de door de subsidie voortgebrachte winst wordt medefinanciering in de vorm van bijdragen in natura niet in beschouwing genomen.

Bovendien is EU-steun bedoeld als stimulans ter verwezenlijking van een project dat zonder financiële steun van de EU niet uitvoerbaar zou zijn. De EU-steun berust op het medefinancieringsbeginsel. Medefinanciering houdt in dat de EU-subsidie niet mag dienen tot volledige financiering van de projectkosten: het project moet derhalve worden medegefinancierd uit andere bronnen dan de EU-subsidie.

¹³⁹ Daartoe mogen de ontvangsten uitsluitend bestaan uit door het project voortgebrachte inkomsten en de financiële bijdragen van donors die specifiek zijn bestemd voor de financiering van de subsidiabele kosten. De winst (of het verlies) als hierboven omschreven is dan gelijk aan het verschil tussen:

- het voorlopig aanvaarde bedrag van de subsidie, de door de actie voortgebrachte inkomsten en de financiële bijdragen van donors die specifiek zijn bestemd voor de financiering van de subsidiabele kosten, en
- de door de begunstigde gemaakte subsidiabele kosten.

Bovendien wordt de eventueel geboekte winst teruggevorderd. Het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap heeft het recht het percentage van de winst terug te vorderen dat overeenkomt met de bijdrage van de Unie in de werkelijk door de begunstigde gemaakte subsidiabele kosten ter uitvoering van de actie. Aanvullende verduidelijkingen over de berekening van de winst worden verstrekt voor acties die worden gesubsidieerd in de vorm van de terugbetaling van een bepaald gedeelte van de subsidiabele kosten.

Wordt de EU-subsidie verleend op basis van kosten per eenheid, vaste bedragen of forfaitaire financiering, wat het geval is voor de meeste door deze gids bestreken acties, dan waarborgt de Commissie van tevoren, bij het vaststellen van de tarieven of percentages van deze eenheden, vaste bedragen en forfaitaire financiering, dat de beginselen van winstverbod en medefinanciering voor de actie als geheel worden nageleefd. Doorgaans wordt ervan uitgegaan dat voldaan is aan de beginselen van winstverbod en medefinanciering. Bijgevolg moeten de aanvragers geen informatie verstrekken over andere financieringsbronnen dan de EU-subsidie en moeten zij evenmin de voor het project gemaakte kosten rechtvaardigen.

Niettemin doet de betaling van de subsidie in de vorm van terugbetaling op basis van kosten per eenheid, vaste bedragen of forfaitaire financiering geen afbreuk aan het recht van toegang tot de boekhouding van de begunstigden. Het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap is gerechtigd om tot het volledige subsidiebedrag terug te vorderen indien uit een controle of audit blijkt dat het gesubsidieerde evenement niet heeft plaatsgehad (bijvoorbeeld wanneer projectactiviteiten niet worden uitgevoerd zoals afgesproken in de aanvraagfase, wanneer de deelnemers niet deelnemen aan de activiteiten enzovoort) en dat de begunstigde ten onrechte een betaling heeft ontvangen uit een subsidie in de vorm van terugbetaling op basis van kosten per eenheid, vaste bedragen of forfaitaire financiering. Ook wanneer de ondernomen activiteiten of de bereikte resultaten van gebrekkige kwaliteit zijn, kan de subsidie geheel of ten dele worden verlaagd, ongeacht of de activiteiten daadwerkelijk hebben plaatsgehad en subsidiabel zijn.

Bovendien is het de Europese Commissie toegestaan voor statistische en controledoeleinden steekproefsgewijs enquêtes uit te voeren bij begunstigden met het doel de werkelijk gemaakte kosten te kwantificeren voor projecten die worden gesubsidieerd in de vorm van terugbetaling op basis van kosten per eenheid, vaste bedragen of forfaitaire financiering.

SPECIFIEKE BEPALINGEN INZAKE SUBSIDIËRING DOOR EEN BEPAALD GEDEELTE VAN DE SUBSIDIABELE KOSTEN TERUG TE BETALEN

De volgende bepalingen zijn van toepassing wanneer de EU-subsidie wordt verleend als terugbetaling van een bepaald gedeelte van de subsidiabele kosten.

SUBSIDIABELE KOSTEN

Een EU-subsidie mag niet meer bedragen dan een totaalbedrag dat het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap heeft vastgesteld bij het selecteren van het project, en dat berust op de in het aanvraagformulier vermelde raming van de subsidiabele kosten. Subsidiabele kosten zijn daadwerkelijk door de begunstigde van een subsidie gemaakte kosten die aan alle onderstaande criteria voldoen:

- de kosten worden gemaakt tijdens de looptijd van het project, met uitzondering van de kosten die betrekking hebben op de eindverslagen en controlecertificaten;
- de kosten worden aangegeven in de geraamde totale begroting van het project;
- de kosten zijn noodzakelijk voor de uitvoering van het gesubsidieerde project;
- de kosten zijn aanwijsbaar en verifieerbaar, zijn met name opgenomen in de boekhouding van de begunstigde en zijn vastgesteld overeenkomstig de boekhoudkundige normen die van toepassing zijn in het land waar de begunstigde is gevestigd en overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde;
- de kosten voldoen aan de bepalingen van de toepasselijke fiscale en sociale wetgeving;
- zij zijn redelijk en gerechtvaardigd en voldoen aan het beginsel van goed financieel beheer, met name wat zuinigheid en efficiëntie betreft;
- zij worden niet gedekt door EU subsidies in de vorm van kosten per eenheid, vaste bedragen of forfaitaire financiering.

Ook de volgende categorieën kosten worden als subsidiabel beschouwd:

- kosten die verband houden met een door de begunstigde gestelde zekerheid voor voorfinancieringen, indien deze zekerheid door het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap wordt vereist;
- kosten die verband houden met externe controles wanneer deze door het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap worden vereist ter ondersteuning van de betalingsverzoeken;
- afschrijvingskosten, op voorwaarde dat de begunstigde deze werkelijk heeft gemaakt.

De interne boekhoud- en auditprocedures van de begunstigde moeten het mogelijk maken een rechtstreekse overeenstemming te vinden tussen de voor het project gedeclareerde kosten en ontvangsten en de overeenkomstige boekhoudrekeningen en bewijsstukken.

Belasting toegevoegde waarde (btw)

Belastingafdrachten over de toegevoegde waarde worden alleen als subsidiabele kosten beschouwd wanneer deze krachtens de toepasselijke nationale btw-wetgeving¹⁴⁰ niet invorderbaar zijn. De enige uitzondering betreft de werkzaamheden of handelingen die de staat, de regio's, de gewesten, de provincies, de gemeenten en de andere publiekrechtelijke lichamen als overheid verrichten¹⁴¹. Daarnaast:

- is aftrekbare btw die niet werkelijk is afgetrokken (krachtens nationale voorwaarden of vanwege de onzorgvuldigheid van de begunstigden) niet subsidiabel;
- is de btw-richtlijn niet van toepassing op niet-EU-lidstaten. Organisaties uit partnerlanden kunnen worden vrijgesteld van belastingen (btw), rechten en heffingen, indien een overeenkomst is ondertekend tussen de Europese Commissie en het partnerland waarin de organisatie is gevestigd.

Subsidiabele indirecte kosten

Voor bepaalde soorten projecten (zie deel B van deze gids voor meer bijzonderheden over de financieringsregels voor acties) is een vast bedrag van ten hoogste 7 % van de subsidiabele directe projectkosten subsidiabel als indirecte kosten, zijnde de door de begunstigde gemaakte algemene administratiekosten die toerekenbaar zijn aan het project (bijvoorbeeld elektriciteits- of internetkosten, kosten voor lokalen, kosten voor vaste medewerkers enzovoort).

De indirecte kosten mogen geen kosten omvatten die onder een ander begrotingsonderdeel vallen. Indirecte kosten zijn niet subsidiabel wanneer de begunstigde al een exploitatiesubsidie ontvangt uit de EU-begroting (bijvoorbeeld in het kader van de oproep tot het indienen van voorstellen betreffende de onder het Erasmus+-programma vallende samenwerking met het maatschappelijke middenveld).

NIET-SUBSIDIABELE KOSTEN

De volgende kosten worden als niet-subsidiabel beschouwd:

- kapitaalopbrengsten;
- schulden en kosten van schulden;
- voorzieningen voor verliezen of schulden;
- debetrente;
- dubieuze schuldvorderingen;
- wisselkoersverliezen;
- btw, wanneer deze krachtens de toepasselijke nationale btw-wetgeving als invorderbaar worden aangemerkt (zie de alinea hierboven over btw);
- kosten die door de begunstigde zijn gedeclareerd en in aanmerking zijn genomen in het kader van andere door de Europese Unie gesubsidieerde projecten of werkprogramma's (zie ook de alinea hierboven over subsidiabele indirecte kosten);
- buitensporige of ondoordachte uitgaven;
- in het geval van huur of leasing van uitrusting, de kosten van de aankoopoptie na afloop van de leasing- of huurperiode;
- kosten voor de opening en het beheer van een bankrekening (met inbegrip van door de bank van de begunstigde in rekening gebrachte kosten voor overmakingen van/aan het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap).

INKOMSTEN

De aanvrager moet in het aanvraagformulier de bijdrage vermelden uit andere bronnen dan de EU-subsidie. Externe medefinanciering kan bestaan uit eigen middelen van de begunstigde, financiële bijdragen van derden of door het project voortgebrachte inkomsten. Indien bij de eindrapportage of bij de indiening van het laatste betalingsverzoek blijkt dat er een overschot is van de inkomsten ten opzichte van de voor het project gemaakte subsidiabele kosten, heeft het nationaal agentschap of het Uitvoerend Agentschap het recht het percentage van de winst terug te vorderen dat overeenkomt met de bijdrage van de Unie in de daadwerkelijk door de begunstigde gemaakte subsidiabele kosten voor de uitvoering van het project. Deze bepaling is niet van toepassing op projecten waarvoor de aangevraagde subsidie niet meer dan 60 000 EUR bedraagt.

Bijdragen in natura worden niet als mogelijke medefinancieringsbron beschouwd.

¹⁴⁰ In de lidstaten is de btw-richtlijn 2006/112/EG omgezet in nationale btw-regelingen.

¹⁴¹ Zie artikel 13, lid 1, van de Richtlijn.

STAP 4: HET AANVRAAGFORMULIER INVULLEN EN VERSTUREN

Om in het kader van het Erasmus+-programma een EU-subsidie aan te vragen, moeten de aanvragers voor elke actie specifieke formulieren gebruiken. Die formulieren zijn te vinden op de websites van de Europese Commissie, van de nationale agentschappen of van het Uitvoerend Agentschap (zie de contactgegevens in bijlage IV van deze gids).

Voor namens consortia ingediende projecten verstuurt de coördinerende organisatie of groep één aanvraag voor het volledige project namens alle deelnemende organisaties. De aanvraag moet worden ingediend bij het bevoegde nationaal of Uitvoerend Agentschap (zie deel B van deze gids, bij elke actie onder "Waar aanvragen?").

AANVRAAGPROCEDURE

ELEKTRONISCHE ONLINEFORMULIEREN

Voor de meeste programma-acties moeten de aanvragers gebruikmaken van het juiste elektronische formulier om hun aanvraag samen met alle gevraagde bijlagen online te versturen naar het bevoegde nationaal of Uitvoerend Agentschap.

Het elektronische formulier moet worden ingevuld in een van de officiële talen van de programmalanden. Voor acties die centraal door het Uitvoerend Agentschap worden beheerd, moeten de aanvragers het formulier invullen in een van de officiële talen van de EU.

Nadere bijzonderheden zijn terug te vinden in de richtsnoeren voor het invullen en versturen van een elektronisch formulier. Daarin staat ook informatie over de werkwijze bij technische problemen. Deze richtsnoeren kunnen worden geraadpleegd op de websites van de nationale agentschappen (specifiek voor gedecentraliseerde acties), het Uitvoerend Agentschap (specifiek voor gecentraliseerde acties) en de Europese Commissie.

Wordt dezelfde aanvraag in dezelfde selectieronde meermaals ingediend bij hetzelfde nationale agentschap of bij het Uitvoerend Agentschap, dan wordt alleen rekening gehouden met de versie die het laatst is ingediend vóór het verstrijken van de uiterste termijn. Aanvragen die per post, per besteldienst, per fax of per e-mail worden verstuurd, worden niet aanvaard. Wanneer dezelfde aanvragende organisatie of hetzelfde consortium identieke of soortgelijke aanvragen meermaals indient bij verschillende agentschappen, worden alle aanvragen automatisch afgewezen (zie het deel over het beginsel van niet-cumuleerbaarheid).

AANVRAAGFORMULIEREN OP PAPIER

Voor bepaalde gecentraliseerde programma-acties zijn geen elektronische formulieren beschikbaar. De aanvragen voor deze acties moeten per post (datum postmerk) of per besteldienst (de datum van het bewijs van afgifte aan de besteldienst geldt als bewijs) worden verstuurd naar het Uitvoerend Agentschap (zie de contactgegevens in bijlage IV bij deze gids). Per fax of per e-mail verstuurd aanvragen worden niet aanvaard.

Na het verstrijken van de uiterste indieningstermijn kunnen aanvragers geen wijzigingen meer aanbrengen in hun subsidieaanvraag.

NALEVING VAN DE UITERSTE TERMIJN

De aanvraag moet worden ingediend binnen de voor elke actie vastgelegde uiterste termijn. In deel B van deze gids onder "Subsidiabiliteitscriteria" staan voor elke actie de uiterste termijnen voor het indienen van projectvoorstellen.

Opmerking: voor elektronische formulieren eindigt de termijn voor de indiening altijd om 12 uur 's middags (Belgische tijd), ongeacht de datum. Aanvragers in landen met een andere tijdzone moeten zorgvuldig rekening houden met tijdverschillen om te vermijden dat hun aanvraag wordt afgewezen.

WAT GEBEURT ER NADAT DE AANVRAAG IS INGEDIEND?

Op alle aanvragen die binnenkomen bij de nationale agentschappen of bij het Uitvoerend Agentschap wordt een evaluatieprocedure toegepast.

EVALUATIEPROCEDURE

Het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap waar de aanvraag binnenkomt, toetst de projectvoorstellen uitsluitend aan de in deze gids beschreven criteria. De evaluatie behelst het volgende:

- een formele controle om na te gaan of de subsidiabiliteits- en uitsluitingscriteria worden nageleefd;
- een kwaliteitsbeoordeling om te onderzoeken in hoeverre de deelnemende organisaties voldoen aan de selectiecriteria (d.w.z. financiële draagkracht en operationele capaciteit) en in hoeverre het project beantwoordt aan de toekenningscriteria. Deze kwaliteitsbeoordeling wordt doorgaans uitgevoerd met de hulp van onafhankelijke deskundigen. De deskundigen laten zich bij hun evaluatiewerkzaamheden leiden door de richtsnoeren die de Europese Commissie heeft vastgesteld; deze richtsnoeren worden gepubliceerd op de websites van de Europese Commissie en van de agentschappen die belast zijn met het beheer van Erasmus+-projecten;
- een verificatie om elk risico van dubbele financiering van het project uit te sluiten. Indien nodig wordt deze verificatie in samenwerking met andere agentschappen of andere belanghebbenden uitgevoerd.

Het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap benoemt een evaluatiecommissie om toezicht te houden op het beheer van het gehele selectieproces. Op basis van de evaluatie door deskundigen stelt de evaluatiecommissie een lijst op met projecten die voor selectie worden voorgedragen. In het geval van capaciteitsopbouw op het gebied van hoger onderwijs stelt het Uitvoerend Agentschap een ranglijst van in aanmerking komende voorstellen op per regio van de begunstigde partnerlanden in de wereld (zie deel A van deze gids onder "Begunstigde landen"). De evaluatiecommissie stelt op basis van de voorstellen met de hoogste scores een shortlist van projecten op. Uiteenlopende belanghebbenden in de begunstigde partnerlanden (zoals EU-delegaties, ministeries van hoger onderwijs, nationale Erasmus+-bureaus, nationale of regionale organisaties en organen) zullen worden geraadpleegd over de relevantie en uitvoerbaarheid van deze projecten in hun lokale context, namelijk:

- de relevantie van de projectdoelstellingen voor hervorming en modernisering van hogeronderwijsystemen in het partnerland;
- de relevantie van het projectvoorstel voor de specifieke behoeften en beperkingen qua uitvoerbaarheid van het/de partnerland(en) of -regio('s) (met inbegrip van synergie met andere initiatieven en het voorkomen van duplicering);
- de mate waarin het project op de specifieke behoeften van de begunstigde inzake capaciteitsopbouw inspeelt.

Voor alle acties in deze gids kan de aanvrager tijdens het evaluatieproces worden gevraagd aanvullende informatie te verstrekken of opheldering te verschaffen omtrent de ingediende bewijsstukken met betrekking tot de aanvraag; het voorstel mag door deze informatie of opheldering niet substantieel worden gewijzigd. Het verzoek om aanvullende informatie en opheldering is met name gerechtvaardigd wanneer de aanvrager kennelijke schrijffouten heeft gemaakt of in de gevallen dat – voor projecten die via overeenkomsten met meerdere begunstigden worden gefinancierd – een of meer volmachten van partners ontbreken (zie hieronder het deel "Subsidieovereenkomst/besluit" voor meer informatie over overeenkomsten met meerdere begunstigden).

EINDBESLUIT

Na afloop van de evaluatieprocedure neemt het nationale agentschap of het Uitvoerend agentschap een besluit over de te subsidiëren projecten op basis van:

- de door de evaluatiecommissie voorgestelde ranglijst;
- de voor elke actie (of activiteit in het kader van een actie) beschikbare begroting;

in het geval van capaciteitsopbouw op het gebied van hoger onderwijs hangt het besluit ook af van:

- de resultaten van het raadplegingsproces (zie hierboven);
- het beschikbare budget voor een bepaalde regio in de wereld, zoals vastgesteld in de financieringsinstrumenten van het externe optreden van de EU;
- de behoefte tot een geografisch evenwicht binnen een regio te komen wat betreft het aantal projecten per land, binnen de grenzen van het beschikbare budget en mits voldoende kwaliteit wordt gegarandeerd;
- de behoefte ervoor te zorgen dat de globale resultaten van de selectie de prioriteiten van de actie voldoende dekken.

Na afronding van de selectieprocedure worden de aanvraagdossiers en bijbehorende stukken niet naar de aanvrager teruggestuurd, ongeacht de uitkomst van de procedure.

KENNISGEVING VAN BESLUITEN INZAKE SUBSIDIETOEKENNING

De indicatieve kalender voor de kennisgeving van de selectieresultaten voor elke actie staat hieronder in het deel "Overzicht van projecttermijnen en betalingsvoorwaarden".

WAT GEBEURT ER WANNEER DE AANVRAAG WORDT GOEDGEKEURD?

SUBSIDIEOVEREENKOMST/-BESLUIT

Wanneer het project wordt geselecteerd voor een EU-subsidie uit hoofde van het Erasmus+-programma:

- een door het Uitvoerend Agentschap genomen subsidiebesluit wordt ter kennis gebracht van de aanvrager van een geselecteerd project. Bij ontvangst/kennisgeving van het besluit wordt de aanvrager de begunstigde van de EU-subsidie en mag het project worden gestart¹⁴²;
- een subsidieovereenkomst wordt ondertekend tussen het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap dat het project selecteert, en de aanvrager. De aanvrager ontvangt de subsidieovereenkomst en moet die laten ondertekenen door zijn wettelijke vertegenwoordiger en terugsturen naar het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap; het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap ondertekent de overeenkomst als laatste. Zodra beide partijen de overeenkomst hebben ondertekend, wordt de aanvrager de begunstigde van de EU-subsidie en mag het project worden gestart¹⁴³.

Naargelang van het soort actie kunnen subsidieovereenkomsten de vorm aannemen van overeenkomsten met één begunstigde, waarbij de aanvrager de enige begunstigde is, dan wel van overeenkomsten met meerdere begunstigten, waarbij alle consortiumpartners begunstigten van de overeenkomst worden. Niettemin ondertekenen alle andere organisaties die aan een project deelnemen (medebegunstigten) een volmacht waarbij de coördinerende organisatie wordt gemachtigd om als hoofdbegunstigde op te treden. Doorgaans moeten de volmachten van elke partner aan de aanvrager in de aanvraagfase worden gegeven. Gebeurt dat op een later tijdstip, dan moeten deze volmachten uiterlijk bij het ondertekenen van de subsidieovereenkomst beschikbaar zijn.

Opmerking: wat betreft mobiliteitsprojecten voor hogeronderwijsstudenten en -personeel, mobiliteitsprojecten voor lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding, mobiliteitsprojecten voor personeel in schoolonderwijs en mobiliteitsprojecten voor personeel in volwassenenonderwijs, zijn geen volmachten vereist voor partnerorganisaties die gevestigd zijn in andere landen dan het land van de aanvragende organisatie. Organisaties die lid zijn van nationale consortia op het gebied van hoger onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding, school- en volwassenenonderwijs zijn wel verplicht een volmacht te geven aan de aanvragende organisatie.

Bij wijze van uitzondering moet voor in het kader van kernactie 2 ondersteunde strategische partnerschappen waarbij alleen scholen betrokken zijn, elke deelnemende organisatie die bij een geselecteerd project betrokken is, met het in haar eigen land gevestigde nationale agentschap een specifieke subsidieovereenkomst ondertekenen die betrekking heeft op haar aandeel in de subsidie.

In de loop van het jaar worden op de websites van de Europese Commissie en het Uitvoerend Agentschap modelsubsidieovereenkomsten en -besluiten voor het Erasmus+-programma gepubliceerd.

De indicatieve kalender voor de ontvangst van subsidieovereenkomsten en -besluiten voor elke actie staat hieronder in het deel "Overzicht van projecttermijnen en betalingsvoorwaarden".

SUBSIDIEBEDRAG

De aanvaarding van een aanvraag houdt geen verbintenis in tot toekenning van financiële steun ter hoogte van het aangevraagde bedrag. De aangevraagde financiële steun kan worden verlaagd op basis van de specifieke financiële regels die van toepassing zijn op een bepaalde actie.

De subsidietoekenning in een bepaalde selectieronde geeft geen recht op subsidiëring in daaropvolgende rondes.

¹⁴² Uitzonderingen op die regel worden nader omschreven in "Verbod op terugwerkende kracht" in dit deel van de gids.

¹⁴³ Zie voetnoot hierboven.

Opgemerkt zij dat het in de overeenkomst vastgestelde subsidiebedrag geldt als bovengrens die niet kan worden verhoogd, zelfs niet wanneer de begunstigde daarom verzoekt.

De door het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap overgemaakte financiële middelen moeten worden geïdentificeerd door de rekening of subrekening van de begunstigde van de subsidiebetaling.

BETALINGSPROCEDURES

Naargelang van het soort actie, de looptijd van de subsidieovereenkomst/het subsidiebesluit en de beoordeling van het financiële risico worden verschillende betalingsprocedures toegepast op de uit hoofde van het Erasmus+-programma ondersteunde projecten.

Afgezien van de eerste voorfinancieringsbetaling, worden alle andere bedragen betaald of, indien van toepassing, teruggevorderd op basis van de analyse van de door de begunstigde ingediende verslagen of betalingsverzoeken (de modellen van deze documenten worden in de loop van het jaar gepubliceerd op de websites van de nationale agentschappen en het Uitvoerend Agentschap).

De in het kader van het Erasmus+-programma toegepaste betalingsprocedures worden hieronder toegelicht.

VOORFINANCIERINGSBETALING

Een voorfinancieringsbedrag wordt betaald aan de begunstigde binnen 30 dagen nadat de laatste partij de subsidieovereenkomst heeft ondertekend of nadat het subsidiebesluit ter kennis werd gebracht van de begunstigde en, voor zover van toepassing, nadat de gepaste zekerheden werden ontvangen (zie het deel "Financiële garantie" hieronder). Voorfinanciering dient om de begunstigde kasmiddelen te verstrekken. Nationale agentschappen of het Uitvoerend Agentschap mogen besluiten de eerste voorfinanciering in verschillende tranches te betalen. Zij mogen ook besluiten om de voorfinanciering te verlagen of helemaal geen voorfinanciering te betalen, indien de financiële draagkracht van de begunstigde ontoereikend wordt bevonden.

VERDERE VOORFINANCIERINGSBETALINGEN

Voor bepaalde acties wordt een tweede, en in sommige gevallen zelfs derde voorfinancieringsbedrag betaald aan de begunstigde binnen 30 kalenderdagen nadat het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap verzoeken tot verdere voorfinancieringsbetaling heeft ontvangen van de begunstigde, of binnen 60 kalenderdagen wanneer het verzoek tot verdere voorfinancieringsbetaling vergezeld gaat van een voortgangsverslag. De begunstigde mag om deze verdere voorfinancieringsbetalingen verzoeken wanneer ten minste 70 % van het eerder betaalde voorfinancieringsbedrag is opgebruikt. Blijkt uit het bestedingsoverzicht van het (de) eerder betaalde voorfinancieringsbedrag(en) dat minder dan 70 % daarvan is opgebruikt ter dekking van kosten van de actie, dan kan het verschil tussen de drempel van 70 % en het opgebruikte bedrag worden afgehouden van het verder te betalen voorfinancieringsbedrag, naargelang de actie in kwestie.

TUSSENTIJD (OF VOORTGANGS-) VERSLAG

In sommige acties worden begunstigden gevraagd om een tussentijds/voortgangsverslag in te dienen met informatie over de uitvoeringsstatus van het project en, in sommige gevallen, met een verzoek tot verdere voorfinancieringsbetaling. Het tussentijdse/voortgangsverslag moet worden ingediend binnen de in de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit vastgestelde uiterste termijn.

BETALING OF TERUGVORDERING VAN HET SALDO

Het bedrag van de laatste betaling aan de begunstigde wordt bepaald op basis van een eindverslag dat moet worden ingediend binnen de in de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit vastgestelde termijn. Indien a) de gesubsidieerde evenementen niet of anders dan gepland worden uitgevoerd, b) de werkelijk door de begunstigde gemaakte subsidiabele kosten minder bedragen dan werd aangegeven in de aanvraagfase, of c) de verwezenlijkte activiteiten/resultaten van gebrekkige kwaliteit zijn, kan de financiële steun verhoudingsgewijs worden verlaagd of dient de begunstigde, in voorkomend geval, reeds als voorfinanciering ontvangen, te veel overgemaakte bedragen terug te betalen.

Voor sommige acties betaalt het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap de toegekende subsidie integraal uit via voorfinancieringstranches. In dat geval is geen saldobetaling verschuldigd. Indien echter uit het eindverslag dat de begunstigde moet indienen binnen de in de subsidieovereenkomst vastgestelde termijn blijkt dat a) de gesubsidieerde evenementen niet of anders dan gepland worden uitgevoerd, b) de werkelijk door de begunstigde gemaakte subsidiabele kosten minder bedragen dan werd aangegeven in de aanvraagfase, of c) de verwezenlijkte activiteiten/resultaten van gebrekkige kwaliteit zijn, dan dient de begunstigde reeds als voorfinanciering ontvangen, te veel overgemaakte bedragen terug te betalen.

Als algemene regel wordt de laatste betaling uitgevoerd of wordt verzocht tot terugbetaling van het saldo binnen 60 kalenderdagen na ontvangst van het eindverslag.

De betalingsvoorwaarden die van toepassing zijn op elke actie worden nader toegelicht in het deel "Overzicht van projecttermijnen en betalingsvoorwaarden" hieronder.

FINANCIËLE SANCTIES

Indien de begunstigden van gecentraliseerde acties ernstig tekortschieten in de nakoming van hun contractuele verplichtingen, kunnen financiële sancties worden opgelegd van 2 tot 10 % van de totale waarde van de toegekende subsidie. De financiële sancties kunnen worden verhoogd naar 4 tot 20 % in geval van recidive binnen vijf jaar na de vaststelling van de na een contradictoire dialoog met de begunstigde bevestigde overtreding.

OVERZICHT VAN PROJECTTERMIJNEN EN BETALINGSVOORWAARDEN

	Overzicht van projecttermijnen			Betalingsvoorwaarden		
	Indicatieve datum van kennisgeving subsidiebesluit	Indicatieve datum van ondertekening subsidieovereenkomst	Datum van laatste betaling/verzoek tot terugbetaling van het saldo	Aantal voorfinancierings betalingen	Tussentijds (technisch) verslag	Subsidiepercentage in de verschillende fasen
Kernactie 1 – Mobiliteit van hogeronderwijsstudenten en - personeel	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 kalenderdagen na ontvangst eindverslag door nationaal agentschap	2	Nee	Voorfinanciering: 80 %-20 % Saldo: 0 %
Kernactie 1 – Andere vormen van mobiliteit (beroepsonderwijs en -opleiding, schoolonderwijs, volwassenenonderwijs en jeugdzaken)	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 kalenderdagen na ontvangst eindverslag door nationaal agentschap	1	Nee	Voorfinanciering: 80 % Saldo: 20 %
Kernactie 1 – Grootschalige evenementen in het kader van Europees vrijwilligerswerk	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	6 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	1	Nee	Voorfinanciering: 80 % Saldo: 20 %
Kernactie1 - Gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	6 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Geen saldobetaling gepland	3	Nee	Voorfinanciering: 25 %-50 %-25 % Saldo: 0 %
Kernactie 2 – Max. 2 jaar durende strategische partnerschappen	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 kalenderdagen na ontvangst eindverslag door nationaal agentschap	1	Ja	Voorfinanciering: 80 % Saldo: 20 %
Kernactie 2 – 2 t/m 3 jaar durende strategische partnerschappen	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 kalenderdagen na ontvangst eindverslag door nationaal agentschap	2	Ja	Voorfinanciering: 40 %-40 % Saldo: 20 %
Kernactie 2 – Kennisallianties en allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	7 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	2	Ja	Voorfinanciering: 40 %-40 % Saldo: 20 %
Kernactie 2- Capaciteitsopbouw op het gebied van hoger onderwijs	6 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	7 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	2	Ja	Voorfinanciering: 50 %-40 % Saldo: 10 %
Kernactie 2 – Capaciteitsopbouw op het gebied van jeugdzaken	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	6 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	1	Ja	Voorfinanciering: 80 % Saldo: 20 %
Kernactie 3 – Bijeenkomsten in het kader van de gestructureerde dialoog	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 kalenderdagen na ontvangst eindverslag door nationaal agentschap	1	Nee	Voorfinanciering: 80 % Saldo: 20 %

	Overzicht van projecttermijnen			Betalingsvoorwaarden		
	Indicatieve datum van kennisgeving subsidiebesluit	Indicatieve datum van ondertekening subsidieovereenkomst	Datum van laatste betaling/verzoek tot terugbetaling van het saldo	Aantal voorfinancieringsbetalingen	Tussentijds (technisch) verslag	Subsidiepercentage in de verschillende fasen
Jean Monnet-activiteiten	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	6 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	1	Ja	Voorfinanciering: 70 % Saldo: 30 %
Sport – Samenwerkingspartnerschappen (projecten die verband houden met de Europese week van de sport)	3 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	1	Nee	Voorfinanciering: 60 % Saldo: 40 %
Sport – Samenwerkingspartnerschappen (projecten die niet noodzakelijk verband houden met de Europese week van de sport)	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	6 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	1	Nee	Voorfinanciering: 60 % Saldo: 40 %
Sport – Europese sportevenementen zonder winst oogmerk (evenementen tijdens de Europese week van de sport)	3 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	4 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	1	Nee	Voorfinanciering: 60 % Saldo: 40 %
Sport – Europese sportevenementen zonder winst oogmerk (evenementen die niet noodzakelijk tijdens de Europese week van sport worden georganiseerd)	5 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	6 maanden vanaf uiterste indieningstermijn	Binnen 60 dagen na ontvangst eindverslag door EACEA	1	Nee	Voorfinanciering: 60 % Saldo: 40 %

Opgemerkt zij dat de indicatieve data in de bovenstaande tabel alleen ter informatie worden vermeld en geen wettelijke verplichting inhouden voor de nationale agentschappen en het Uitvoerend Agentschap. Voorts zij opgemerkt dat de hierboven vermelde betalingsvoorwaarden over het algemeen worden toegepast, maar dat de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit niettemin kunnen voorzien in andere regelingen naargelang van de individuele situatie van de aanvragende organisaties of consortia (bijvoorbeeld afhankelijk van de financiële draagkracht). Wanneer in een bepaald begrotingsjaar een tekort aan beschikbare EU-kredieten bestaat, kunnen de eerste voorfinancieringsbetalingen verder worden verlaagd.

ANDERE BELANGRIJKE CONTRACTUELE BEPALINGEN

FINANCIËLE GARANTIE

Wordt de financiële draagkracht ontoereikend bevonden, dan kan het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap van de begunstigde aan wie een subsidie van meer dan 60 000 EUR werd toegekend een voorafgaande zekerheidstelling verlangen om de aan de voorfinancieringsbetaling verbonden financiële risico's te beperken. Deze zekerheidstelling kan worden verlangd voor maximaal hetzelfde bedrag als de voorfinancieringsbetaling(en).

Deze zekerheidstelling heeft tot doel een bank of financiële instelling op eerste vordering onherroepelijk hoofdelijk aansprakelijk of garant te stellen voor de uit de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit voortvloeiende verplichtingen van de begunstigde.

Deze in euro luidende financiële garantie wordt gesteld door een erkende bank of financiële instelling die in een EU-lidstaat is gevestigd. Wanneer de begunstigde in een niet-EU-lidstaat is gevestigd, kan het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap aanvaarden dat een in dit derde land gevestigde bank of financiële instelling deze zekerheid verstrekt, indien het van oordeel is dat deze bank of financiële instelling een gelijkwaardige financiële garantie en kenmerken biedt als een in een EU-lidstaat gevestigde bank of financiële instelling.

De zekerheidstelling kan worden vervangen door een gezamenlijke borgstelling van een derde, of door hoofdelijke zekerheidstellingen van derden van de deelnemende organisaties die partij zijn bij dezelfde subsidieovereenkomst.

De zekerheidstelling wordt vrijgegeven nadat de voorfinanciering geleidelijk is vereffend door aanrekening op een tussentijdse betaling of saldobetaling aan de begunstigde, overeenkomstig de bepalingen van de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit. Indien de saldobetaling geschiedt in de vorm van een terugbetaling, wordt de zekerheidstelling vrijgegeven nadat de begunstigde in kennis is gesteld.

UITBESTEDING EN GUNNING VAN EEN OPDRACHT

De begunstigde mag specifieke technische diensten waarvoor gespecialiseerde vaardigheden noodzakelijk zijn (van juridische, boekhoudkundige, fiscale aard of met betrekking tot personeelszaken, IT enzovoort) uitbesteden of hiervoor uitvoeringsopdrachten geven. De kosten die de begunstigde voor dit soort diensten maakt, mogen derhalve als subsidieabel worden aangemerkt mits ze voldoen aan alle andere criteria die in de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit zijn vastgesteld.

Wanneer voor de uitvoering van het project goederen, werken of diensten moeten worden aanbesteed (uitvoeringsopdracht), moeten de begunstigten de opdracht gunnen aan de economisch voordeligste inschrijving, dat wil zeggen die welke de beste verhouding tussen de kwaliteit en de prijs biedt of, in voorkomend geval, aan de inschrijver die de laagste prijs biedt. Daarbij moet ervoor worden gezorgd dat er geen belangenconflict is en dat de documenten worden bewaard voor controledoeleinden.

Voor uitvoeringsopdrachten van meer dan 60 000 EUR (of 25 000 EUR voor capaciteitsopbouw op het gebied van hoger onderwijs) mag het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap naast de in het vorige punt vermelde voorschriften bijzondere regels opleggen aan de begunstigde. Deze bijzondere regels worden gepubliceerd op de websites van de nationale agentschappen en het Uitvoerend Agentschap.

INFORMATIE OVER DE TOEGEKENE SUBSIDIES

De tijdens een begrotingsjaar toegekende subsidies moeten worden bekendgemaakt op de website van de Commissie, het Uitvoerend Agentschap en/of de nationale agentschappen tijdens het eerste halfjaar dat volgt op de afsluiting van het begrotingsjaar waarvoor ze werden toegekend.

Deze informatie kan ook elders worden gepubliceerd, bijvoorbeeld in het Publicatieblad van de Europese Unie.

De nationale agentschappen en het Uitvoerend Agentschap maken de volgende informatie bekend:

- naam en plaats van de begunstigde;
- toegekend subsidiebedrag;
- aard en doel van de subsidiëring.

Indien de begunstigde daartoe een gemotiveerd en naar behoren gestaafd verzoek indient, wordt afgezien van bekendmaking wanneer deze afbreuk zou doen aan de bij het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie beschermde rechten en vrijheden van personen of de commerciële belangen van de begunstigten zou schaden.

Openbaar gemaakte persoonsgegevens die betrekking hebben op een natuurlijke persoon worden verwijderd twee jaar na het einde van het begrotingsjaar waarin de middelen zijn toegekend.

Dat geldt ook voor persoonsgegevens die vermeld staan in officiële namen van rechtspersonen (bijvoorbeeld een vereniging of onderneming die de naam van haar oprichters voert).

Deze informatie mag niet worden bekendgemaakt voor beurzen die worden uitbetaald aan natuurlijke personen of voor andere directe steun aan de meest behoeftige natuurlijke personen (vluchtelingen en werklozen). Het is de begunstigde organisaties evenmin toegestaan dergelijke informatie openbaar te maken in verband met ontvangers van een mobiliteitssubsidie uit hoofde van het Erasmus+-programma.

PUBLICITEIT

Naast de vereisten met betrekking tot de zichtbaarheid van het project en de verspreiding en benutting van de projectresultaten (die toekenningscriteria vormen), geldt een minimale publiciteitsverplichting voor elk gesubsidieerd project.

In alle bekendmakingen of publicaties, ongeacht in welke vorm of via welk medium deze geschieden, inclusief via het internet, of ter gelegenheid van de activiteiten waarvoor de subsidie wordt gebruikt, moeten de begunstigten duidelijk aangeven dat ze steun hebben ontvangen van de Europese Unie.

Daarbij moeten de bepalingen in de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit in acht worden genomen. Indien niet volledig aan deze eis wordt voldaan, kan de subsidie van de begunstigde worden verlaagd.

Meer bijzonderheden over de vereisten inzake de zichtbaarheid van het project zijn terug te vinden in de verspreidingsrichtsnoeren voor begunstigten in bijlage II bij deze gids.

CONTROLES EN AUDITS

Het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap en/of de Europese Commissie mogen technische en financiële controles en audits uitvoeren met betrekking tot de besteding van de subsidie. Zij mogen ook de boekhouding van de begunstigde (of medebegunstigde) controleren teneinde de vaste bedragen, kosten per eenheid en forfaitaire financiering periodiek te evalueren. De begunstigde (of medebegunstigde) verbindt zich er door de handtekening van zijn wettelijke vertegenwoordiger toe aan te tonen dat de subsidie correct werd besteed. Het is de Europese Commissie, het Uitvoerend Agentschap, de nationale agentschappen en/of de Europese Rekenkamer of een daardoor gemachtigd orgaan te allen tijde toegestaan controles uit te voeren op de besteding van de subsidie over een periode gaande tot vijf jaar, of tot drie jaar voor subsidies van niet meer dan 60 000 EUR, die ingaat op de datum van betaling van het saldo of van de tenuitvoerlegging van de terugvordering door het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap. Bijgevolg moeten begunstigten gegevens, originele bewijsstukken, statistische gegevens en andere documenten met betrekking tot de subsidie gedurende deze periode bewaren.

Voor centraal door het Uitvoerend Agentschap beheerde projecten kunnen verschillende auditprocedures worden toegepast naargelang van het soort actie en de omvang van de toegekende subsidie (voor zover van toepassing, type I-audits voor subsidies van meer dan 60 000 EUR en minder dan 750 000 EUR; type II-audits voor subsidies van 750 000 EUR of meer). Meer informatie is te vinden op de website van het Uitvoerend Agentschap.

De gedetailleerde bepalingen inzake controles en audits worden uitvoerig beschreven in de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit.

GEGEVENSBESCHERMING

Alle persoonsgegevens die zijn opgenomen in het aanvraagformulier, de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit worden door het nationale agentschap, het Uitvoerend Agentschap of de Europese Commissie verwerkt met inachtneming van:

- Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens;
- en, voor zover van toepassing, overeenkomstig de nationale wetgeving op het gebied van de bescherming

van persoonsgegevens van het land waar de aanvraag is geselecteerd.

Tenzij ze als facultatief zijn aangemerkt, zijn de antwoorden die de aanvrager geeft op de vragen in het aanvraagformulier noodzakelijk om de subsidieaanvraag te evalueren en verder te verwerken in overeenstemming met het Erasmus+-programma. Persoonsgegevens kunnen op basis van het "need to know"-beginsel worden doorgegeven aan derden die betrokken zijn bij de evaluatie van aanvragen of bij de subsidiebeheersprocedure, onverminderd de doorgifte aan de organen die belast zijn met toezichts- en inspectietaken in overeenstemming met de EU-wetgeving of aan organen die gemachtigd zijn om het programma en de daarmee samenhangende acties te evalueren. Met name kunnen persoonsgegevens met het oog op de bescherming van de financiële belangen van de Unie worden doorgegeven aan interne auditdiensten, de Europese Rekenkamer, de Instantie voor financiële onregelmatigheden of het Europees Bureau voor fraudebestrijding en tussen ordonnateurs van de Commissie en de Uitvoerende Agentschappen. De aanvrager heeft recht op toegang tot zijn eigen persoonsgegevens en recht op rectificatie van deze gegevens. Met eventuele vragen over de verwerking van zijn persoonsgegevens kan de aanvrager terecht bij het agentschap dat het project heeft geselecteerd. Bij conflicten heeft de aanvrager ook altijd het recht om beroep aan te tekenen bij de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming. In de subsidieovereenkomst of het subsidiebesluit staan nadere bijzonderheden over de verwerking van persoonsgegevens.

In verband met de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het Erasmus+-programma is op de website van de Commissie en van het Uitvoerend Agentschap een uitgebreide privacyverklaring te vinden met de nodige contactgegevens.

Aanvragers en, als zij rechtspersonen zijn, personen met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid, worden erop gewezen dat, indien een van de in de hierna genoemde regelgeving vermelde situaties zich voordoet:

- Besluit van de Commissie van 16 december 2008 betreffende het systeem voor vroegtijdige waarschuwing dat door de ordonnateurs van de Commissie en de uitvoerende agentschappen¹⁴⁴ kan worden gebruikt, of
- Verordening van de Commissie van 17 december 2008 over de centrale gegevensbank van uitsluitingen¹⁴⁵,

hun persoonsgegevens (naam, voornaam indien het een natuurlijke persoon betreft; adres, rechtsvorm en naam en voornaam van de personen met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid indien het een rechtspersoon betreft) kunnen worden geregistreerd in het systeem voor vroegtijdige waarschuwing, dan wel in zowel het systeem voor vroegtijdige waarschuwing als de centrale gegevensbank van uitsluitingen, en kunnen worden doorgegeven aan de in het bovenvermelde besluit en de bovenvermelde verordening genoemde personen en entiteiten, in verband met de gunning of de uitvoering van een opdracht of een subsidieovereenkomst of -besluit.

OPEN LICENTIE EN INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN

Via een open licentie kan de eigenaar van een werk iedereen toestemming geven om gebruik te maken van het instrument. Er zijn verschillende vormen van open licentie, naargelang de reikwijdte van de verleende toestemmingen of de opgelegde beperkingen; de begunstigden kunnen vrij kiezen welke specifieke licentie op hun werk van toepassing is. Aan elk instrument dat wordt gerealiseerd, moet een open licentie worden verbonden.

Een open licentie strekt niet tot overdracht van auteursrechten of intellectuele-eigendomsrechten. Begunstigden blijven auteursrechthouder van het materiaal dat zij realiseren en zij mogen vrij gebruikmaken van de daaraan verbonden rechten. Het enige vereiste voor de begunstigden van subsidies is dat zij leermiddelen (of andere uit het project voortvloeiende documenten en media) vrij toegankelijk moeten maken via open licenties. Om aan dit vereiste te voldoen, moet via de licenties minstens toestemming voor het gebruik worden verleend, en liefst ook het recht om te delen en te bewerken. De begunstigden mogen hun projectresultaten ook commercialiseren. De ervaring heeft geleerd dat open toegang de zichtbaarheid bevordert en belangstellende gebruikers aanmoedigt tot de aankoop van materiaal, documenten of media in gedrukte of materiële vorm.

¹⁴⁴ PB L 344 van 20.12.2008, blz. 125.

¹⁴⁵ PB L 344 van 20.12.2008, blz. 12.

TOEPASSELIJKE VOORSCHRIFTEN

Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de EU¹⁴⁶.

Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012 van de Commissie van 29 oktober 2012 houdende uitvoeringsvoorschriften voor Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie¹⁴⁷.

¹⁴⁶ PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1.

¹⁴⁷ PB L 362 van 31.12.2012, blz. 1.

BIJLAGE I

SPECIFIEKE VOORSCHRIFTEN EN INFORMATIE OVER MOBILITEITSACTIVITEITEN, STRATEGISCHE PARTNERSCHAPPEN EN CAPACITEITSOPBOUW OP HET GEBIED VAN HOGER ONDERWIJS

In deze bijlage staan aanvullende criteria en belangrijke gegevens over de voorbereiding, uitvoering en follow-up van mobiliteitsprojecten en studiemobiliteit op hogeronderwijsniveau, alsook diverse concrete voorbeelden van activiteiten die mogen worden uitgevoerd in het kader van strategische partnerschappen op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken en nadere bijzonderheden met betrekking tot capaciteitsopbouwprojecten op het gebied van hoger onderwijs. De organisaties die van plan zijn in het kader van deze acties een project op te zetten, wordt verzocht de relevante delen van deze bijlage aandachtig te lezen voordat ze financiële steun aanvragen. De bijlage bestaat uit de volgende delen:

MOBILITEITSPROJECT VOOR HOGERONDERWIJSSTUDENTEN EN -PERSONEEL	270
MOBILITEITSPROJECT VOOR LERENDEN EN PERSONEEL VAN BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING	276
MOBILITEITSPROJECT VOOR PERSONEEL IN SCHOOLONDERWIJS	282
MOBILITEITSPROJECT VOOR PERSONEEL IN VOLWASSENENONDERWIJS	285
MOBILITEITSPROJECT VOOR JONGEREN EN JEUGDWERKERS	287
GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDINGEN VAN ERASMUS MUNDUS	293
STRATEGISCHE PARTNERSCHAPPEN	296
CAPACITEITSOPBOUW OP HET GEBIED VAN HOGER ONDERWIJS	311

MOBILITEITSPROJECT VOOR HOGERONDERWIJSSTUDENTEN EN -PERSONEEL

1. VÓÓR DE MOBILITEIT

a. ACCREDITATIE VAN DEELNEMENDE ORGANISATIES

ERASMUS-HANDVEST VOOR HOGER ONDERWIJS

Het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE) voorziet in een algemeen kwaliteitskader voor Europese en internationale samenwerkingsactiviteiten waaraan een instelling voor hoger onderwijs (IHO) in het kader van het programma uitvoering kan geven. De toekenning van een Erasmus-handvest voor hoger onderwijs is een eerste vereiste voor alle in een programmaland gevestigde IHO's die in het kader van het programma willen deelnemen aan individuele leermobiliteit en/of samenwerking met het oog op innovatie en uitwisseling van goede praktijken. Voor IHO's in partnerlanden is geen ECHE vereist; het kwaliteitskader wordt vastgesteld door middel van interinstitutionele akkoorden tussen IHO's (zie verder).

Het in Brussel gevestigde Uitvoerend Agentschap publiceert jaarlijks een oproep tot het indienen van voorstellen met het oog op de toekenning van het ECHE. Indien dit handvest wordt toegekend, is het geldig voor de volledige looptijd van het programma. De voorwaarden om een aanvraag in te dienen tot toekenning van een ECHE worden uiteengezet op de website van het Uitvoerend Agentschap:

https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding/erasmus-charter-for-higher-education-2014-2020_en

IHO's moeten alle bepalingen van het ECHE in acht nemen tijdens de uitvoering van het project. Het nationale agentschap ziet toe op de naleving daarvan. De Europese Commissie kan het ECHE intrekken indien in strijd met de daarin vervatte beginselen en verbintenissen wordt gehandeld.

CERTIFICAAT VAN MOBILITEITSCONSORTIUM

Een nationaal mobiliteitsconsortium voor hoger onderwijs kan ondersteuning verlenen aan elk van de vier subsidiabele mobiliteitsactiviteiten die onder het mobiliteitsproject voor hoger onderwijs vallen.

Een mobiliteitsconsortium heeft ten doel de opzet van mobiliteitsactiviteiten te faciliteren en, wat de kwaliteit van activiteiten betreft, meerwaarde te bieden vergeleken met wat elke uitzendende instelling voor hoger onderwijs afzonderlijk kan presteren. De organisaties die lid zijn van een nationaal mobiliteitsconsortium kunnen diensten met betrekking tot de opzet van mobiliteit bundelen of delen. Tot de gezamenlijke activiteiten behoren onder meer een gezamenlijk administratief, contractueel en financieel beheer van mobiliteit, gezamenlijke selectie en/of voorbereiding en regelingen voor mentorschap ten behoeve van deelnemers alsmede, waar nodig, het bieden van een centraal aanspreekpunt om ondernemingen te zoeken en om ondernemingen en deelnemers nader bij elkaar te brengen. Het nationale mobiliteitsconsortium kan ook een faciliterende rol vervullen voor inkomende studenten en personeelsleden in het kader van een stage/opleiding. Dit behelst onder meer het zoeken van een ontvangende organisatie in de regio waar de partners van het mobiliteitsconsortium gevestigd zijn alsmede het verlenen van bijstand waar nodig.

De consortiumcoördinator kan zich, eventueel met de hulp van andere/intermediaire organisaties, actief inzetten met het doel contacten met ondernemingen te bevorderen en op zoek te gaan naar mogelijkheden voor stages en opleidingsplaatsen voor personeelsleden, deze activiteiten te stimuleren en informatie te verstrekken enzovoort.

Elke uitzendende IHO blijft verantwoordelijk voor de kwaliteit, inhoud en erkenning van de mobiliteitsperiodes. Elk lid van het consortium dient met de consortiumcoördinator een overeenkomst te sluiten waarin de taken en verantwoordelijkheden alsook de administratieve en financiële regelingen nauwkeurig worden vastgesteld; in de samenwerkingsvoorwaarden worden diverse zaken geregeld, zoals de mechanismen met het oog op voorbereiding, kwaliteitsborging en follow-up van mobiliteitsperiodes. Voorts is elke uitzendende IHO verantwoordelijk voor de ondertekening van interinstitutionele akkoorden (zie het volgende deel) met IHO's die hun studenten en personeel ontvangen.

Het nationale mobiliteitsconsortium krijgt alleen financiële steun wanneer het certificaat van mobiliteitsconsortium daaraan werd toegekend. Wordt de aanvraag van het nationale mobiliteitsconsortium afgekeurd, dan kan het een nieuwe aanvraag indienen voor het certificaat en voor financiële steun in het volgende jaar.

Het nationale agentschap ziet toe op de naleving van het certificaat van mobiliteitsconsortium. Het nationale agentschap kan het certificaat intrekken wanneer ernstige problemen worden vastgesteld (zoals verkeerd gebruik

van financiële middelen, niet-naleving van verplichtingen en gebrek aan financiële draagkracht) of wanneer het consortium de aangegeven verbintenissen niet nakomt. De consortiumcoördinator dient het nationale agentschap onverwijld in kennis te stellen van elke verandering in samenstelling, toestand of status van het consortium waardoor het certificaat moet worden aangepast of ingetrokken.

Een IHO kan subsidies aanvragen via twee verschillende kanalen: a) rechtstreeks bij het nationale agentschap als individuele IHO, b) via een consortium waarvan de IHO lid is. Individuele departementen of faculteiten mogen beide kanalen gelijktijdig gebruiken voor mobiliteitsdoeleinden. Worden in eenzelfde academiejaar subsidies aangevraagd via beide kanalen, dan blijft de IHO/het departement niettemin de verantwoordelijkheid dragen om dubbele financiering van deelnemers te vermijden.

b. INTERINSTITUTIONEEL AKKOORD

Aan studentenmobiliteit voor studiedoelstellingen en personeelsmobiliteit voor onderwijsdoelstellingen tussen IHO's wordt uitvoering gegeven in het kader van een interinstitutioneel akkoord tussen IHO's. De modellen zijn beschikbaar op: http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/quality-framework_en.htm.

Interinstitutionele akkoorden kunnen worden ondertekend door twee of meer IHO's.

In geval van mobiliteit tussen programma- en partnerlanden bevat dit interinstitutionele akkoord de algemene beginselen die in een ECHER worden gevolgd en garandeert het dat beide of alle partijen de verbintenis aangaan om deze beginselen in acht te nemen.

Het interinstitutionele akkoord kan ook worden uitgebreid met studentenmobiliteit voor stagedoelstellingen en/of personeelsmobiliteit voor opleidingsdoelstellingen. Daarbij wordt een beroep gedaan op de kennis die de partnerinstellingen over ondernemingen bezitten met het doel ontvangende ondernemingen/organisaties in het buitenland in kaart te brengen.

c. MOBILITEITSINSTRUMENT

Ten vroegste op het ogenblik dat de deelnemers worden geselecteerd, moet de begunstigde organisatie in het mobiliteitsinstrument algemene informatie invoeren over de deelnemer en het soort uitgevoerde mobiliteitsactiviteiten (bijvoorbeeld naam van de deelnemer, bestemming, duur van de mobiliteitsperiode enzovoort). Het mobiliteitsinstrument is bedoeld als hulpmiddel voor de begunstigde om de onder Erasmus+ vallende mobiliteitsactiviteiten te beheren. De begunstigde organisatie dient het mobiliteitsinstrument ook te actualiseren door daarin elke verandering op te nemen die de deelnemers of activiteiten ondergaan gedurende de looptijd van het mobiliteitsproject. Met het mobiliteitsinstrument kunnen de begunstigten vooraf ingevulde verslagen aanmaken op basis van de door hen verstrekte informatie. Ook kunnen met het mobiliteitsinstrument verslagen worden aangemaakt die de deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten moeten invullen.

In de subsidieovereenkomst tussen het nationale agentschap en de begunstigde staan nadere bijzonderheden over het mobiliteitsinstrument en over de manier om toegang daartoe te krijgen.

d. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN STUDENTEN

SELECTIE

Studenten dienen een aanvraag in bij hun IHO die de deelnemers aan de mobiliteitsactie selecteert. De procedure om studenten te selecteren en een beurs aan hen toe te kennen moet op eerlijke, transparante en samenhangende wijze verlopen en goed worden gedocumenteerd. Alle bij het selectieproces betrokken partijen moeten toegang daartoe hebben.

De IHO moet de nodige maatregelen nemen ter voorkoming van belangenconflicten met personen die op verzoek een rol kunnen spelen in de met de selectie belaste instanties of bij het selectieproces van studenten.

De selectiecriteria, zoals de academische prestaties van de gegadigde, eerdere mobiliteitservaringen, motivatie, eerdere ervaring in het ontvangende land (m.b.t. terugkeer naar het land van oorsprong) enzovoort, worden openbaar gemaakt.

Een lagere prioriteit wordt toegekend aan studenten die in dezelfde studiecycclus al aan mobiliteitsacties hebben deelgenomen in het kader van de programma's Een leven lang leren/Erasmus, Erasmus Mundus of Erasmus+.

Zodra de studenten geselecteerd zijn, moeten ze het Erasmus+-studentenhandvest krijgen van de uitzendende instelling. Daarin wordt uiteengezet welke rechten en verplichtingen de student heeft tijdens de in het buitenland doorgebrachte studie- of stageperiode, en welke stappen de student vóór, tijdens en na de mobiliteit moet ondernemen.

OVEREENKOMST MET DE STUDENT

Voorafgaand aan het vertrek moet elke geselecteerde student een overeenkomst ondertekenen waarin ook een "studieovereenkomst" is opgenomen. Daarin wordt het studie- en/of stageprogramma uiteengezet zoals dat werd afgesproken door de student, de uitzendende en de ontvangende organisatie. Het model is beschikbaar op: http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/quality-framework_en.htm

In deze studieovereenkomst staan niet alleen de voor de leerperiode in het buitenland beoogde leerresultaten, maar ook bepalingen inzake de formele erkenning. In de overeenkomst wordt ook bepaald waar de studie- en/of stageperiode wordt doorgebracht. De uitzendende instelling en de student moeten in deze studieovereenkomst ook afspreken welk taalvaardigheidsniveau (belangrijkste instructie- of werktal) de student moet bereiken bij aanvang van de studie- of stageperiode, in overeenstemming met het aanbevolen taalvaardigheidsniveau dat is vastgesteld in het interinstitutionele akkoord tussen de uitzendende en de ontvangende instelling (of volgens de verwachtingen van de onderneming in het geval van een stage). Voor zover van toepassing worden de uitzendende instelling en de student het eens over de meest geschikte taalkundige ondersteuning die nodig is zodat de student het overeengekomen taalvaardigheidsniveau kan bereiken (zie het volgende deel over de onlinedienst voor taalkundige ondersteuning).

STUDIEBEURS

Studenten kunnen in aanmerking komen voor een studiebeurs als bijdrage in de verhoogde kosten ten gevolge van de mobiliteitsperiode in het buitenland. Deze beurs kan bestaan uit één of beide van de volgende elementen:

- een EU-subsidie die op maandbasis wordt berekend en op basis van de kosten per eenheid wordt uitbetaald (zie deel B van deze gids onder "Financieringsregels"); en/of
- een nationale, regionale en lokale beurs die wordt toegekend door een publieke of particuliere donor, of een leenregeling.

Studenten van wie de EU-subsidie op nihil is vastgesteld, mogen aan mobiliteit deelnemen (zowel voor studiedoeleinden als voor stagedoeleinden); dit zijn studenten die weliswaar geen mobiliteitssubsidie van de EU krijgen, maar niettemin voldoen aan alle subsidiabiliteitscriteria voor Erasmusstudenten en alle voordelen voor Erasmusstudenten genieten. Behoudens de voorschriften in verband met de subsidieverlening zijn de in deze programmagids vastgestelde regels ook van toepassing op de studenten van wie de EU-subsidie op nihil is vastgesteld. Het aantal studenten van wie de EU-subsidie voor de gehele mobiliteitsperiode op nihil is vastgesteld wordt meegerekend in de statistieken voor de prestatie-indicator waarop de toewijzing van EU-begrotingsmiddelen aan de landen wordt gebaseerd.

Studenten die deelnemen aan een mobiliteitsproject voor hoger onderwijs met steun uit het Erasmus+-programma hoeven geen college- of inschrijvingsgeld te betalen en mogen gratis examens afleggen en gebruikmaken van laboratoria en bibliotheken bij de ontvangende instelling, ongeacht of die studenten voor hun deelname een EU-subsidie uit hoofde van het Erasmus+-programma ontvangen. Niettemin kunnen kleine vergoedingen in rekening worden gebracht voor kosten van verzekeringen, studentenverenigingen en het gebruik van diverse benodigdheden, zoals fotokopieën, laboratoriumproducten enzovoort. Deze vergoedingen worden op dezelfde manier berekend als voor de plaatselijke studenten. Uitgaande studenten dienen geen extra vergoedingen of kosten te betalen in verband met de organisatie of administratie van hun mobiliteitsperiode.

Bovendien moet het recht van studenten om een beurs of lening te krijgen om te studeren aan de uitzendende instelling, gehandhaafd blijven tijdens de periode in het buitenland.

Indien in het geval van een stage de ontvangende onderneming/organisatie de student een toelage of andere vorm van vergoeding verleent, is deze verenigbaar met de EU-subsidie uit hoofde van Erasmus+.

Een mobiliteitsperiode is verenigbaar met een deeltijdbaan en als de student een EU-subsidie uit hoofde van Erasmus+ ontvangt, is deze ook verenigbaar met eventuele inkomsten die de student ontvangt zolang hij of zij de in het overeengekomen mobiliteitsprogramma geplande activiteiten uitvoert.

Studenten die deelnemen aan een mobiliteitsproject voor hoger onderwijs (door in het buitenland te studeren of stage te lopen) mogen niet tegelijk een beurs voor een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus ontvangen en omgekeerd.

Studenten die een EU-subsidie uit hoofde van Erasmus+ ontvangen, moeten de EU-subsidie geheel of gedeeltelijk terugbetalen indien zij de vereisten van de studieovereenkomst niet in acht nemen (tenzij zij hun activiteiten in het buitenland niet konden voltooien ten gevolge van overmacht). Zij kunnen worden verzocht om de ontvangen EU-subsidie gedeeltelijk of volledig terug te betalen als zij het online-eindverslag niet invullen en indienen.

TAALKUNDIGE ONLINEONDERSTEUNING

Door het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs (ECHE) te ondertekenen, verbinden de IHO's zich ertoe deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten alle nodige steun te verlenen inzake taalkundige voorbereiding. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd voor alle mobiliteitsactiviteiten die ten minste twee maanden duren. De Europese Commissie stelt deze ondersteuning online beschikbaar aan geselecteerde studenten teneinde hun kennis te peilen van de taal waarin ze in het buitenland zullen studeren of stage lopen. Dit instrument biedt de studenten waar nodig ook de mogelijkheid om hun taalkennis vóór en/of tijdens de mobiliteitsperiode te verbeteren.

De taalkundige onlineondersteuning wordt als volgt beschikbaar gesteld:

- De nationale agentschappen kennen onlinelicenties toe aan IHO's op basis van de algemene criteria die de Europese Commissie heeft vastgesteld;
- zodra ze door hun IHO werden geselecteerd en voordat ze hun studieovereenkomst ondertekenen, voeren alle studenten (behalve moedertaalsprekers) die de onlinedienst benutten een onlinetoets uit om hun vaardigheden te peilen voor de belangrijkste taal waarin ze in het buitenland zullen studeren of stage zullen lopen. De resultaten van deze taaltoets worden ter kennis gebracht van de student en van de uitzendende IHO. Op die manier kan de uitzendende IHO bepalen hoeveel studenten een onlinetaal cursus nodig kunnen hebben;
- op basis van het aantal beschikbare onlinelicenties voor taal cursussen verlenen de IHO's licenties aan de studenten die ze nodig hebben. De studenten dienen de online cursus te volgen zoals beschreven en afgesproken in de subsidieovereenkomst;
- na afloop van de mobiliteitsperiode voert de student een tweede taaltoets uit om de gemaakte vorderingen met betrekking tot de belangrijkste vreemde taal te meten. De resultaten worden ter kennis gebracht van de student en van de uitzendende IHO.

Nadere bijzonderheden zijn beschikbaar op de websites van de Europese Commissie en de nationale agentschappen.

Voor alle andere soorten mobiliteit, of voor talen waarvoor de onlinedienst van de Europese Commissie niet beschikbaar is, mogen de IHO's andere vormen van taalkundige ondersteuning verstrekken aan studenten met steun uit de subsidie voor organisatorische steun.

e. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN PERSONEEL

SELECTIE

Personeelsleden die deelnemen aan een mobiliteitsproject voor hoger onderwijs moeten eerlijk en transparant worden geselecteerd door hun uitzendende IHO. Voorafgaand aan hun vertrek, moeten ze met de uitzendende en ontvangende instelling/onderneming overeenstemming hebben bereikt over een mobiliteitsprogramma.

De IHO staat in voor de selectie van de docenten en personeelsleden van de IHO. De procedure voor selectie en subsidietoekenning moet op eerlijke, transparante en samenhangende wijze verlopen en goed worden gedocumenteerd. Alle bij het selectieproces betrokken partijen moeten toegang daartoe hebben. De selectiecriteria (zoals het feit dat voorrang wordt verleend aan personeel dat voor het eerst naar het buitenland vertrekt, de beperking van het mogelijke aantal mobiliteitsactiviteiten per personeelslid tijdens een bepaalde periode enzovoort) worden openbaar gemaakt.

De IHO moet de nodige maatregelen nemen ter voorkoming van belangenconflicten met personen die op verzoek een rol kunnen spelen in de met de selectie belaste instanties of bij het selectieproces van individuele begunstigden.

Voor personeelsmobiliteit vanuit een onderneming naar een IHO bezorgt de instelling een uitnodiging aan het personeelslid van de onderneming; de subsidie wordt beheerd door de ontvangende IHO.

MOBILITEITSOVEREENKOMST

De uitzendende instelling selecteert het personeel van de IHO op basis van een ontwerp mobiliteitsprogramma dat het personeelslid bezorgt na overleg met de ontvangende instelling/onderneming. Voorafgaand aan het vertrek moeten de uitzendende instelling/onderneming en de ontvangende instelling/onderneming formeel instemming bereiken over het definitieve mobiliteitsprogramma (per briefwisseling of per e-mail).

De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de in het buitenland doorgebrachte mobiliteitsperiode rust zowel op de uitzendende als op de ontvangende instelling/onderneming.

SUBSIDIE VOOR PERSONEEL

Voor beide soorten personeelsmobiliteit gelden dezelfde financiële regels. De subsidie dient als tegemoetkoming in de reis- en verblijfkosten voor een in het buitenland doorgebrachte onderwijs- of opleidingsperiode (zie deel B van deze gids onder "Financieringsregels").

Personeelsleden uit het hoger onderwijs van wie de EU-subsidie op nihil is vastgesteld, mogen aan mobiliteit deelnemen.

2. TIJDENS DE MOBILITEIT

ONDERBREKING VAN STUDENTENMOBILITEIT

Wanneer een mobiliteitsperiode van een student wordt onderbroken, bijvoorbeeld omdat er een onderbreking is tussen het einde van een taal cursus en het begin van de eigenlijke studie/stage, wordt het aantal dagen van de onderbreking in het mobiliteitsinstrument ingevoerd en wordt het subsidiebedrag dienovereenkomstig aangepast.

Voor bedrijfsstages kan de in het buitenland doorgebrachte mobiliteitsperiode worden onderbroken tijdens vakantieperiodes wanneer de onderneming gesloten is. Tijdens deze periode blijft de subsidie gehandhaafd. De sluitingsperiode telt niet mee voor de berekening van de minimumduur van een stageperiode, maar telt wel mee voor de berekening van de maximumduur van 12 maanden per studiecycclus waarvoor de student subsidies voor mobiliteitsperiodes kan ontvangen.

VERLENGING VAN STUDENTENMOBILITEIT

De uitzendende en ontvangende organisaties mogen overeenkomen een lopende mobiliteitsperiode te verlengen met inachtneming van de volgende voorwaarden:

- het verzoek tot verlenging van de mobiliteitsperiode moet uiterlijk één maand voor het eind van de aanvankelijk geplande mobiliteitsperiode worden ingediend;
- indien het verzoek door alle partijen wordt aanvaard, moet de subsidieovereenkomst worden gewijzigd en moeten alle formaliteiten met het oog op de verlenging van de duur vervuld zijn;
- indien de student een subsidie uit hoofde van Erasmus+ ontvangt, kan de uitzendende instelling hetzij het subsidiebedrag wijzigen om rekening te houden met de verlengde duur, hetzij met de student overeenkomen dat de extra dagen worden beschouwd als een periode waarin de EU-subsidie op nihil is vastgesteld;
- de daadwerkelijke begin- en einddata van de mobiliteitsperiode zullen worden opgenomen in de officiële verklaring ("transcript of records") van de ontvangende instelling of in het stagecertificaat van de student, volgens deze definities:
 - de begindatum moet de eerste dag zijn waarop de student aanwezig dient te zijn bij de ontvangende organisatie (bijvoorbeeld de eerste les- of werkdag, een door de ontvangende instelling georganiseerde welkomstbijeenkomst, of de start van een taal cursus of interculturele opleiding);
 - de einddatum moet de laatste dag zijn waarop de student aanwezig dient te zijn bij de ontvangende organisatie (bijvoorbeeld de laatste dag van de examenperiode/lesperiode/werkperiode/periode van verplichte aanwezigheid);
- de daadwerkelijke duur wordt bepaald zoals hierboven is aangegeven; deze periode moet door de instellingen voor hoger onderwijs in het eindverslag worden vermeld en vormt het maximumaantal maanden van de EU-subsidie. Indien de EU-subsidie tijdens de verlenging van de studentenmobiliteit op nihil is vastgesteld, worden deze extra dagen afgetrokken van de totale duur van de mobiliteitsperiode om het definitieve subsidiebedrag te berekenen;
- de aanvullende periode moet direct aansluiten op de lopende mobiliteitsperiode. Er mogen geen onderbrekingen zijn (vakantie- en sluitingsperiodes van de universiteit/onderneming worden niet met onderbrekingen gelijkgesteld), tenzij in naar behoren gemotiveerde gevallen en met goedkeuring van het nationale agentschap.

3. NA DE MOBILITEIT

a. ERKENNING VAN DE LEERRESULTATEN

Na afloop van de periode in het buitenland moet de ontvangende instelling/onderneming de student en zijn IHO een officiële verklaring ("transcript of records") of stagecertificaat ("transcript of work") bezorgen waarin de resultaten van het afgesproken programma worden bevestigd.

De follow-up die aan de mobiliteitsperiode wordt gegeven, omvat de formele erkenning door de uitzendende instelling van de studiepunten die in het buitenland werden toegekend voor via formele leeractiviteiten nieuw verworven competenties (op basis van ECTS-studiepunten of een gelijkwaardig systeem) en, indien van toepassing, ook voor stages. Daarbij worden ook de resultaten van niet-formele en informele leeractiviteiten buiten de klas of werkplek gedocumenteerd (via het diplomasupplement). Dit is echter niet van toepassing op stages door pas afgestudeerden.

Over de resultaten van de taaltoets en onlinetaalcursussen wordt centraal verslag uitgebracht. Daaraan is echter geen formele kwalificatie verbonden.

Wat personeelsmobiliteit betreft, moeten de uitzendende instellingen ervoor zorgen dat de leerresultaten van het deelnemende personeel naar behoren worden erkend, verspreid en ten volle worden benut in de instelling.

b. RAPPORTAGE

Na afloop van hun verblijf in het buitenland moeten alle studenten en personeelsleden die aan een mobiliteitsactiviteit hebben deelgenomen, een eindverslag opmaken en indienen. Voor mobiliteitsactiviteiten die ten minste twee maanden duren, wordt in dat verslag ook de kwaliteit beoordeeld van de tijdens de mobiliteitsperiode ontvangen taalkundige ondersteuning.

Studenten en personeelsleden die dit verslag niet indienen, kunnen door hun uitzendende IHO worden verplicht de ontvangen EU-subsidie geheel of gedeeltelijk terug te betalen. Terugbetaling is niet vereist wanneer een student of personeelslid de geplande activiteiten in het buitenland niet heeft kunnen voltooien ten gevolge van overmacht. De uitzendende instelling moet dergelijke gevallen van overmacht melden en het nationale agentschap moet schriftelijk daarmee instemmen.

MOBILITEITSPROJECT VOOR LERENDEN EN PERSONEEL VAN BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING

1. ORGANISATORISCHE STEUN

De subsidie voor organisatorische steun is een tegemoetkoming in door de organisaties gemaakte kosten voor activiteiten ter ondersteuning van kwalitatief hoogstaande studenten- en personeelsmobiliteit. Bijvoorbeeld:

- studenten en personeel informeren en bijstaan;
- studenten en personeel selecteren;
- studieovereenkomsten voorbereiden met het oog op de volledige erkenning van de onderwijscomponenten van studenten; voorbereiding en erkenning van mobiliteitsovereenkomsten voor personeel;
- taalkundig en intercultureel voorbereiden van studenten en personeel, met name via bedrijfstakspecifieke taalcursussen voor beroepsonderwijs en -opleiding;
- alle aspecten van opzet en verloop van het mobiliteitsproject beheren;
- zorgen voor efficiënte regelingen inzake mentorschap en supervisie van deelnemers aan mobiliteit;
- specifieke regelingen treffen om de kwaliteit van bedrijfsstages te waarborgen.

Bij het vaststellen van de definitieve subsidie wordt rekening gehouden met de kwaliteit in uitvoering en follow-up van het project door de instelling. De uitvoeringskwaliteit van het mobiliteitsproject moet voldoen aan de richtsnoeren in deze bijlage met betrekking tot mobiliteit voor lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding.

2. VÓÓR DE MOBILITEIT

a. ACCREDITATIE VAN DE DEELNEMENDE ORGANISATIES - HET ERASMUS+-MOBILITEITSHANDVEST VOOR BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING

In 2014 zal de Europese Commissie een oproep doen tot het indienen van aanvragen voor het Erasmus+-mobiliteitshandvest voor beroepsonderwijs en -opleiding. Het Erasmus+-mobiliteitshandvest voor beroepsonderwijs en -opleiding wil organisaties die aangetoond hebben dat zij kwaliteit leveren bij het organiseren van mobiliteit voor lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding aanmoedigen om hun Europese strategieën verder uit te bouwen. Het handvest beoogt de procedures te vereenvoudigen waarmee uitzendende organisaties een subsidieaanvraag indienen, mobiliteit voor lerenden en personeel organiseren en verslag uitbrengen over hun activiteiten, en wil tegelijkertijd kwaliteit inzake mobiliteit belonen, stimuleren en verder ontwikkelen.

Vanaf 2015 worden houders van het handvest geselecteerd en vanaf 2016 krijgen zij de mogelijkheid op een vereenvoudigde wijze een aanvraag in te dienen voor mobiliteit voor lerenden en personeel van beroepsopleiding en -onderwijs in het kader van kernactie 1. Het handvest zal worden toegekend voor de gehele duur van het Erasmus+-programma, maar kan worden ingetrokken indien de houders van het handvest de kwaliteitsnormen waarmee zij het handvest hebben verkregen niet handhaven.

Nadere bijzonderheden zijn beschikbaar op de websites van de Europese Commissie en de nationale agentschappen.

b. EUROPEES HANDVEST VOOR KWALITEIT BIJ MOBILITEIT

Organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding die van plan zijn mobiliteitsactiviteiten te organiseren voor lerenden en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding moeten daarbij de beginselen en criteria in acht nemen die zijn vastgesteld in het Europees handvest voor kwaliteit bij mobiliteit¹⁴⁸.

Het Europees handvest voor kwaliteit bij mobiliteit vormt het referentiedocument inzake de kwaliteit van het verblijf in het buitenland voor onderwijs- en opleidingsdoeleinden. In het handvest krijgen lerende jongeren en personeel richtsnoeren aangereikt met betrekking tot mobiliteitsregelingen voor leer- of andere doeleinden, waaronder verbetering in het arbeidsleven. De naleving van de in het handvest vervatte beginselen moet ertoe

¹⁴⁸ Aanbeveling 2006/961/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 over transnationale mobiliteit in het onderwijs en de beroepsopleiding in de Europese Gemeenschap: Europees handvest voor kwaliteit bij mobiliteit (Publicatieblad L 394 van 30.12.2006).

bijdragen dat deelnemers aan mobiliteit zowel in het gastland als na de terugkeer in hun land van oorsprong positieve ervaringen opdoen, en dat de uitwisselingen voor onderwijs- en opleidingsdoeleinden in kwantitatief en kwalitatief opzicht groeien. Het handvest is te vinden op:

http://Europa.EU/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11085_en.htm

c. ECVET - MEMORANDA VAN OVEREENSTEMMING

Organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding kunnen beslissen het Europees puntenoverdrachtsysteem voor beroepsonderwijs en -opleiding (Ecvet) toe te passen in het kader van hun mobiliteitsactiviteiten (zie hieronder voor meer informatie). In dat geval is de totstandbrenging van een Ecvet-partnerschap een noodzakelijke voorwaarde om gebruik te maken van het Ecvet. Dit partnerschap moet de bevoegde organisaties samenbrengen die: 1) passende leerresultaten tijdens mobiliteitsactiviteiten in kaart brengen; 2) programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding aanbieden die geschikt zijn om in deze behoeften te voorzien; 3) beoordelen in hoeverre de lerenden de beoogde leerresultaten hebben behaald; en 4) de studiepunten van lerenden valideren en erkennen wanneer ze terugkeren naar de instelling in het thuisland.

Het partnerschap voor mobiliteitsactiviteiten in het kader van het Ecvet kan worden geformaliseerd door een memorandum van overeenstemming.

Een memorandum van overeenstemming is een overeenkomst tussen bevoegde organisaties die een kader tot stand brengt voor studiepuntenoverdracht. Hiermee wordt het Ecvet-partnerschap geformaliseerd door te stellen dat de daarbij betrokken bevoegde organisaties en instellingen elkaars status en procedures onderling aanvaarden. Verder worden daarin de procedures voor samenwerking in partnerschapsverband vastgesteld.

Naargelang van de behoeften en ambities van het partnerschap kunnen memoranda van overeenstemming niet alleen worden ontwikkeld door netwerken van bevoegde organisaties/instellingen uit diverse landen/onderwijsstelsels, maar ook bilateraal zijn. Nadere bijzonderheden en richtsnoeren over de opstelling van een memorandum van overeenstemming zijn te vinden in de handleiding voor Ecvet-gebruikers op de website van de Europese Commissie of via de volgende links:

http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_en.htm en <http://www.ecvet-team.eu/>

d. MOBILITEITSCONSORTIUM

Naast aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding die als afzonderlijke organisatie steun aanvragen, kan een nationaal mobiliteitsconsortium ook een aanvraag indienen voor een mobiliteitsproject voor beroepsonderwijs en -opleiding.

Een mobiliteitsconsortium heeft ten doel de opzet van mobiliteitsactiviteiten te faciliteren en, wat de kwaliteit van activiteiten betreft, meerwaarde te bieden vergeleken met wat elke uitzendende instelling (bv. school) voor beroepsonderwijs en -opleiding afzonderlijk kan presteren. Van de organisaties die lid zijn van een nationaal mobiliteitsconsortium wordt verwacht dat ze diensten met betrekking tot de opzet van mobiliteit bundelen of delen, en dat ze zich samen inzetten voor hun internationalisering door onderling samen te werken en contacten te delen. Tot de gezamenlijke activiteiten behoren doorgaans onder meer een gezamenlijk administratief, contractueel en financieel beheer van mobiliteit, gezamenlijke selectie en/of voorbereiding en regelingen voor mentorschap ten behoeve van deelnemers alsmede, waar nodig, het bieden van een centraal aanspreekpunt om ondernemingen te zoeken en om ondernemingen en deelnemers nader bij elkaar te brengen. Het nationaal mobiliteitsconsortium kan ook een faciliterende rol vervullen voor inkomende stagiairs en personeelsleden. Dit behelst onder meer het zoeken van een ontvangende organisatie in de regio waar de partners van het nationale mobiliteitsconsortium gevestigd zijn alsmede het verlenen van bijstand waar nodig.

De consortiumcoördinator dient zich, eventueel met de hulp van andere/intermediaire organisaties, actief in te zetten met het doel contacten met ondernemingen te bevorderen en mogelijke stages en opleidingsplaatsen voor personeelsleden te zoeken, deze activiteiten te stimuleren en informatie te verstrekken enzovoort.

Elke uitzendende organisatie voor beroepsonderwijs en -opleiding blijft verantwoordelijk voor de kwaliteit, inhoud en erkenning van de mobiliteitsperioden. Elk lid van het consortium dient met de consortiumcoördinator een overeenkomst te sluiten waarin de taken en verantwoordelijkheden alsook de administratieve en financiële regelingen nauwkeurig worden vastgesteld; in de samenwerkingsvoorwaarden worden diverse zaken geregeld, zoals de mechanismen met het oog op voorbereiding, kwaliteitsborging en follow-up van mobiliteitsperioden.

e. MOBILITEITSINSTRUMENT

Ten vroegste op het ogenblik dat de deelnemers worden geselecteerd, moet de begunstigde organisatie in het mobiliteitsinstrument algemene informatie invoeren over de deelnemer en het soort uitgevoerde mobiliteitsactiviteiten (bijvoorbeeld naam van de deelnemer, bestemming, duur van de mobiliteitsperiode enzovoort). Het mobiliteitsinstrument is bedoeld als hulpmiddel voor de begunstigde om de onder Erasmus+

vallende mobiliteitsactiviteiten te beheren. De begunstigde organisatie dient het mobiliteitsinstrument ook te actualiseren door daarin elke verandering op te nemen die de deelnemers of activiteiten ondergaan gedurende de looptijd van het mobiliteitsproject. Met het mobiliteitsinstrument kunnen de begunstigden vooraf ingevulde verslagen aanmaken op basis van de door hen verstrekte informatie. Ook kunnen met het mobiliteitsinstrument verslagen worden aangemaakt die de deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten moeten invullen.

In de subsidieovereenkomst tussen het nationale agentschap en de begunstigde staan nadere bijzonderheden over het mobiliteitsinstrument en over de manier om toegang daartoe te krijgen.

f. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN LERENDEN VAN BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING

SELECTIE

De uitzendende organisatie selecteert de deelnemers aan de mobiliteitsactiviteit. De procedure om lerenden te selecteren en een beurs aan hen toe te kennen moet op eerlijke, transparante en samenhangende wijze verlopen en goed worden gedocumenteerd. Alle bij het selectieproces betrokken partijen moeten toegang daartoe hebben.

De uitzendende organisatie moet de nodige maatregelen nemen ter voorkoming van belangenconflicten met personen die op verzoek een rol kunnen spelen in de met de selectie belaste instanties of bij het selectieproces van individuele deelnemers.

BEGELEIDERS

Lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding met specifieke behoeften of uit kansarme milieus kunnen worden vergezeld door een persoon die ze begeleidt tijdens de mobiliteitsperiode. Het aantal begeleiders moet in verhouding staan tot het aantal betrokken lerenden (doorgaans één begeleider per groep van lerenden die stage lopen in dezelfde ontvangende organisatie).

Ook de verblijfsduur in het buitenland van begeleiders moet in verhouding staan tot de behoeften van de lerenden (doorgaans wordt een verblijf gedurende de volledige looptijd van de activiteit alleen aanvaard wanneer de lerenden niet zelfredzaam of nog minderjarig zijn).

OVEREENKOMST MET DE LERENDE

Voorafgaand aan hun vertrek moeten de lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding met de uitzendende en ontvangende organisatie een overeenkomst ondertekenen die onder meer bestaat uit:

- een studieovereenkomst met het te volgen opleidingsprogramma dat in onderlinge overeenstemming werd vastgesteld door de lerende, de uitzendende en ontvangende organisatie. In deze studieovereenkomst staan niet alleen de voor de leerperiode in het buitenland beoogde leerresultaten, maar ook bepalingen inzake de formele erkenning (bijvoorbeeld het Ecvet);
- een kwaliteitsverbintenis als bijlage bij de studieovereenkomst, waarin de rechten en verplichtingen zijn vastgesteld van de stagiairs, de uitzendende en ontvangende organisatie en, voor zover van toepassing, de intermediaire organisaties.

Wanneer de lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding de studieovereenkomst ondertekenen, komen ze in aanmerking voor een beurs om hen te steunen tijdens de in het buitenland doorgebrachte stageperiode. Deze beurs kan onder meer bestaan uit:

- een EU-subsidie die per dag activiteit wordt berekend (zie deel B van deze gids onder "Financieringsregels"); en/of
- een lokale, regionale en nationale beurs die wordt verstrekt door een publieke of particuliere donor, of een leenregeling.

Lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding van wie de subsidie op nihil is vastgesteld mogen aan mobiliteit deelnemen; dit zijn lerenden die weliswaar geen mobiliteitssubsidie uit hoofde van het Erasmus+-programma krijgen, maar niettemin voldoen aan de daarin vastgestelde criteria voor mobiliteit in het kader van beroepsonderwijs en -opleiding en alle voordelen van Erasmus+-lerenden genieten. Behoudens de voorschriften in verband met de subsidieverlening zijn de in deze programmagids vastgestelde regels ook van toepassing op lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding van wie de subsidie op nihil is vastgesteld.

TAALKUNDIGE ONLINEONDERSTEUNING

Lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding die deelnemen aan een mobiliteitsactiviteit van ten minste één maand, komen in aanmerking voor taalkundige ondersteuning voorafgaand aan hun vertrek of tijdens de mobiliteitsactiviteit. Wat dat betreft, stelt de Commissie ten behoeve van geselecteerde lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding een onlinedienst beschikbaar teneinde hun kennis te peilen van de taal waarin ze in het buitenland stage zullen lopen. Deze dienst biedt de lerenden zo nodig ook de mogelijkheid om hun taalkennis vóór en/of tijdens de mobiliteitsperiode te verbeteren. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd. De taalkundige ondersteuning wordt als volgt beschikbaar gesteld:

- op het ogenblik dat steun voor een mobiliteitsproject voor beroepsonderwijs en -opleiding wordt aangevraagd, gaat de aanvragende organisatie na in hoeverre de lerenden die stage lopen in het kader van dat mobiliteitsproject behoefte hebben aan taalkundige ondersteuning in de belangrijkste instructie- of werktaal;
- de nationale agentschappen kennen onlinelicenties toe aan de begunstigde organisaties op basis van de algemene criteria die de Europese Commissie heeft vastgesteld;
- zodra ze door hun uitzendende organisatie werden geselecteerd en voordat ze hun studieovereenkomst ondertekenen, voeren alle lerenden (behalve moedertaalsprekers) die de onlinedienst benutten een onlinetoets uit om hun vaardigheden te peilen voor de taal waarin ze stage zullen lopen. De resultaten van deze taaltoets worden ter kennis gebracht van de lerende en, desgevraagd, van de uitzendende organisatie. De resultaten hebben geen invloed op de mogelijkheid van de lerende om naar het buitenland te gaan;
- op basis van het aantal beschikbare onlinelicenties voor taalcursussen krijgen de deelnemers die taalkundige ondersteuning nodig hebben de mogelijkheid om een onlinetaalcursus te volgen;
- na afloop van hun stage voeren de lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding een tweede taaltoets uit om de gemaakte vorderingen met betrekking tot de instructie-/werktaal te meten. De resultaten worden ter kennis gebracht van de lerende en, desgevraagd, van de uitzendende organisatie.

In de beginfasen van het programma worden de onlinetoetsen en -taalcursussen niet in alle EU-talen aangeboden en is de beschikbaarheid van de taalcursussen niet voor alle deelnemers die hierom verzoeken, gegarandeerd. Nadere bijzonderheden zijn beschikbaar op de websites van de Commissie en de nationale agentschappen.

Voor niet in de onlinedienst van de Europese Commissie opgenomen talen moeten de organisaties die deelnemen aan het mobiliteitsproject voor beroepsonderwijs en -opleiding zelf zorgen voor taalkundige ondersteuning; daartoe kan een specifieke subsidie voor taalkundige ondersteuning worden toegekend. Bovendien kunnen de organisaties die bij een mobiliteitsproject voor beroepsonderwijs en -opleiding betrokken zijn, de subsidie voor organisatorische steun gebruiken om te voorzien in de behoeften van deelnemers aan didactische, interculturele of specifieke taalkundige voorbereiding (zie deel B van deze gids onder "Financieringsregels").

g. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN PERSONEEL

SELECTIE

Het personeel wordt geselecteerd door de uitzendende organisatie. De procedure voor selectie en subsidietoekenning moet op eerlijke, transparante en samenhangende wijze verlopen en goed worden gedocumenteerd. Alle bij het selectieproces betrokken partijen moeten toegang daartoe hebben.

De uitzendende organisatie moet de nodige maatregelen nemen ter voorkoming van belangenconflicten met personen die op verzoek een rol kunnen spelen in de met de selectie belaste instanties of bij het selectieproces van individuele begunstigten.

De selectiecriteria (zoals het feit dat voorrang wordt verleend aan personeel dat voor het eerst naar het buitenland vertrekt, de beperking van het mogelijke aantal mobiliteitsactiviteiten per personeelslid tijdens een bepaalde periode enzovoort) worden openbaar gemaakt.

MOBILITEITSOVEREENKOMST

De uitzendende instelling selecteert het personeel op basis van een ontwerp-mobiliteitsprogramma dat het personeelslid bezorgt na overleg met de ontvangende instelling of onderneming/organisatie. Voorafgaand aan het vertrek moeten de uitzendende en de ontvangende organisatie formeel instemming bereiken over het definitieve mobiliteitsprogramma (per briefwisseling of per e-mail).

De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de in het buitenland doorgebrachte mobiliteitsperiode rust zowel op de uitzendende als op de ontvangende organisatie.

3. TIJDENS DE MOBILITEIT

ONDERBREKING VAN MOBILITEIT VAN LERENDEN

Voor bedrijfsstages kan de in het buitenland doorgebrachte mobiliteitsperiode worden onderbroken tijdens vakantieperiodes wanneer de onderneming gesloten is. Tijdens deze periode blijft de subsidie gehandhaafd. De sluitingsperiode telt niet mee voor de berekening van de minimumduur van een stageperiode.

VERLENGING VAN MOBILITEIT VAN LERENDEN

De uitzendende en ontvangende organisaties mogen overeenkomen een lopende mobiliteitsperiode te verlengen met inachtneming van de volgende voorwaarden:

- de subsidieovereenkomst moet vóór het einde van de aanvankelijk geplande mobiliteitsperiode worden gewijzigd en alle formaliteiten met het oog op de verlenging van de duur moeten vervuld zijn. Deze wijziging is van bijzonder belang in de gevallen dat de verlenging gepaard gaat met een verzoek om de maandelijke EU-subsidie uit te breiden. Ook al wordt de duur van de mobiliteitsperiode immers vastgesteld in het bewijs van aanwezigheid van de student (dat wil zeggen de periode die de begunstigde organisaties in hun eindverslag vermelden), toch is het maximaal aantal door de EU-subsidie te bestrijken maanden gelijk aan het aantal dat in de mobiliteitsovereenkomst of daarmee samenhangende wijziging(en) vermeld staat. Dat is ook het geval wanneer de in de studieovereenkomst vermelde duur korter is dan die welke in het bewijs van aanwezigheid opgegeven is;
- de aanvullende periode moet direct aansluiten op de lopende mobiliteitsperiode. Er mogen geen onderbrekingen zijn (vakantie- en sluitingsperiodes van de school voor beroepsonderwijs en -opleiding/onderneming worden niet met onderbrekingen gelijkgesteld), tenzij in naar behoren gemotiveerde gevallen en met goedkeuring van het nationale agentschap.

4. NA DE MOBILITEIT

a. ERKENNING VAN DE LEERRESULTATEN

De betrokken uitzendende en ontvangende organisaties moeten bereid zijn aan het einde van de mobiliteit een Europass-mobiliteitscertificaat uit te reiken. De daarbij te volgen werkwijze wordt uiteengezet op de Europass-website:

<http://europass.cedefop.europa.eu/en/home>

Over de resultaten van de taaltoets en onlinetaalcursussen wordt centraal verslag uitgebracht. Daaraan is echter geen formele kwalificatie verbonden.

ECVET

Organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding mogen beslissen het Ecvet toe te passen in het kader van hun mobiliteitsactiviteiten. Het Ecvet is een gemeenschappelijk methodologisch kader dat het verzamelen en overdragen van studiepunten voor leerresultaten van het ene kwalificatiesysteem naar het andere vergemakkelijkt. Het doel is de transnationale mobiliteit en de toegang tot een leven lang leren te bevorderen. Het Ecvet beoogt niet de nationale kwalificatiesystemen te vervangen, maar wel de onderlinge vergelijkbaarheid en compatibiliteit daarvan te verbeteren. Het Ecvet geldt voor alle leerresultaten die een persoon behaalt via tal van onderwijs- en opleidingstrajecten die dan worden overgedragen, erkend en verzameld met het oog op het verwerven van een kwalificatie. Dit initiatief biedt Europese burgers de mogelijkheid hun opleiding, vaardigheden en kennis gemakkelijker in een ander programmaland te laten erkennen. Meer informatie over het Ecvet is te vinden op de website van de Commissie:

http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_en.htm

en

<http://www.ecvet-team.eu/>

Wanneer het Ecvet wordt toegepast, moeten de verworven studiepunten voor de behaalde leerresultaten transparant worden gemaakt en nader worden toegelicht in het memorandum van overeenstemming tussen de deelnemende organisaties.

b. RAPPORTAGE

Na afloop van hun verblijf in het buitenland moeten alle lerenden en personeelsleden van beroepsonderwijs en -opleiding die aan een mobiliteitsactiviteit hebben deelgenomen, een eindverslag opmaken en indienen. Voor

mobiliteitsactiviteiten die ten minste één maand duren, wordt in dat verslag ook de kwaliteit beoordeeld van de tijdens de mobiliteitsperiode ontvangen taalkundige ondersteuning.

Lerenden en personeelsleden die dit verslag niet indienen, kunnen worden verplicht de ontvangen EU-subsidie geheel of gedeeltelijk terug te betalen. Terugbetaling is niet vereist wanneer een lerende of personeelslid de geplande activiteiten in het buitenland niet heeft kunnen voltooien ten gevolge van overmacht. De uitzendende organisatie moet dergelijke gevallen van overmacht melden en het nationale agentschap moet schriftelijk daarmee instemmen.

MOBILITEITSPROJECT VOOR PERSONEEL IN SCHOOLONDERWIJS

Via mobiliteitsprojecten kunnen scholen hun leerkrachten en ander onderwijspersoneel mogelijkheden en stimulansen bieden om nieuwe competenties te verwerven waaraan in de school behoefte is. De schoolleiding moet een actieve rol vervullen bij het plannen, ondersteunen en opvolgen van het mobiliteitsproject.

Om het effect van deze activiteiten op de beroepsontwikkeling van alle personeelsleden te maximaliseren, dienen de scholen na de mobiliteitsperiode ervoor te zorgen dat de door hun personeel verworven competenties naar behoren in de school worden verspreid en geïntegreerd in de lespraktijk.

Alvorens steun aan te vragen, moeten de scholen zorgvuldig nagaan hoeveel personeelsleden op realistische wijze inzetbaar zijn over de volledige looptijd van het project (dat wil zeggen 1 of 2 jaar), aan welk soort activiteiten zij kunnen deelnemen en hoe deze activiteiten efficiënt kunnen worden opgevolgd in het thuisland. In de aanvraagfase moeten de aanvragende organisaties indicatieve aantallen opgeven en toelichten welke soorten mobiliteitsactiviteiten worden gepland en wat de landen van bestemming zijn.

Wanneer het nationale agentschap het mobiliteitsproject selecteert en het gevraagde budget bevestigt, mag de begunstigde van start gaan met de selectie van deelnemers en met de gedetailleerde organisatie van de activiteiten.

1. ORGANISATORISCHE STEUN

De subsidie voor organisatorische steun is een tegemoetkoming in door de instellingen gemaakte kosten voor activiteiten ter ondersteuning van personeelsmobiliteit. Bijvoorbeeld:

- voorbereiden en opvolgen van het Europese ontwikkelingsplan;
- treffen van organisatorische regelingen met partnerinstellingen (voornamelijk bij job shadowing en onderwijsopdrachten);
- informeren en bijstaan van personeel;
- selecteren van personeel voor mobiliteitsactiviteiten;
- voorbereiden van mobiliteitsovereenkomsten met het oog op de kwaliteit en de erkenning van mobiliteitsactiviteiten;
- taalkundig en intercultureel voorbereiden van personeel dat deelneemt aan mobiliteit;
- bevorderen van de integratie in de school van inkomende personeelsleden die deelnemen aan mobiliteit;
- zorgen voor efficiënte regelingen inzake mentorschap en supervisie van deelnemers aan mobiliteit;
- ondersteunen van de re-integratie van deelnemers aan mobiliteit en voortbouwen op nieuw verworven competenties ten behoeve van de school, het onderwijzend personeel en de leerlingen.

2. VÓÓR DE MOBILITEIT

a. EUROPEES ONTWIKKELINGSPLAN

Alvorens steun aan te vragen, moet de school of coördinator van een nationaal mobiliteitsconsortium een Europees ontwikkelingsplan uitwerken en opnemen in het aanvraagformulier. Hierin wordt uiteengezet hoe de geplande mobiliteitsactiviteiten worden ingepast in een ruimere langetermijnstrategie met het oog op de ontwikkeling en modernisering van de bij het project betrokken scho(o)l(en).

Voor dit Europese ontwikkelingsplan is een belangrijke rol weggelegd in het evaluatieproces van subsidieaanvragen. In dit plan moet informatie worden verstrekt over:

- de behoeften van de scho(o)l(en) inzake kwaliteitsontwikkeling en internationalisering (bijvoorbeeld wat betreft managementvaardigheden, competenties van het personeel, nieuwe onderwijsmethoden of -instrumenten, Europese dimensie, taalvaardigheden, studieprogramma, organisatie van onderwijs-, opleidings- en leeractiviteiten, nauwere banden met partnerinstellingen) en hoe de geplande activiteiten ertoe bijdragen dat in deze behoeften wordt voorzien;
- het verwachte effect op leerlingen, leerkrachten en andere personeelsleden alsook op de school als geheel;
- de manier waarop scholen de door hun personeel verworven competenties en opgedane ervaringen integreren in hun studieprogramma en/of in het ontwikkelingsplan van de school;
- voor zover van toepassing, hoe eTwinning wordt toegepast in het kader van de geplande mobiliteitsactiviteiten (zie het deel hieronder).

b. eTWINNING

eTwinning bevordert de samenwerking en netwerkvorming tussen scholen in Europa door gebruik te maken van informatie- en communicatietechnologie (ICT). Het levert advies, ideeën en hulpmiddelen, die het scholen gemakkelijker maken om partnerschappen en samenwerkingsprojecten op te zetten ongeacht het vakgebied.

In samenhang met een mobiliteitsproject maakt eTwinning het mogelijk:

- potentiële partners/ontvangende organisaties in het buitenland te zoeken en met hen samen te werken alvorens financiële steun aan te vragen, met het doel de kwaliteit en het effect van de geplande projecten te verbeteren;
- de beschikbare projectinstrumenten te gebruiken om meer strategische projecten uit te voeren en de inbreng van partners beter te benutten;
- het uitgaande personeel voor te bereiden, bijvoorbeeld door te communiceren met de ontvangende organisatie (om meer te weten te komen over het ontvangende land en de ontvangende organisatie, om de uit te voeren activiteiten te bespreken en het daarover eens te worden), deel te nemen aan onlineleerevenementen die verband houden met de personeelsmobiliteit;
- intensief samen te werken met alle betrokken scholen tijdens en na het project voor personeelsmobiliteit.

Er is geen formele aanvraag nodig om gebruik te maken van eTwinning: de scholen moeten zich alleen registreren bij het eTwinning-portaal: <http://www.etwinning.net>. Het Europese eTwinning-portaal is een volledig meertalige website, die instrumenten en diensten aanbiedt waarmee leerkrachten zich kunnen registreren, partners kunnen vinden en met hen kunnen samenwerken. Dit portaal is ook het ontmoetingspunt waar alle belangstellende leerkrachten middelen kunnen delen, discussies kunnen voeren en partnerscholen kunnen vinden.

eTwinning assisteert scholen zowel op Europees niveau via de centrale ondersteuningdienst (CSS), als op nationaal niveau via de nationale ondersteuningdiensten (NSS). Alle leerkrachten kunnen gebruikmaken van de diensten, opleidings-, erkennings- en andere instrumenten die worden aangeboden door de nationale en Europese eTwinning-ondersteuningdiensten. Meer informatie over deze diensten is te vinden in deel A van deze gids onder "Welke andere instanties zijn betrokken bij de uitvoering van het programma?".

c. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN PERSONEEL

SELECTIE

De uitzendende school selecteert het personeel dat aan mobiliteitsactiviteiten deelneemt. Het selectieproces moet op eerlijke, transparante en samenhangende wijze verlopen en goed worden gedocumenteerd. Alle betrokken partijen moeten toegang daartoe hebben. Het deelnemersprofiel moet voldoen aan de subsidiabiliteitscriteria die nader worden omschreven in deel B van deze gids. De uitzendende school moet de selectieprocedure vastleggen, meer bepaald hoe het personeel een aanvraag kan indienen, welke documenten de aanvragers moeten indienen en hoe een en ander wordt verwerkt.

De school dient vast te leggen welke criteria tijdens het selectieproces worden toegepast. Algemene criteria kunnen zijn: motivatie, duidelijke mobiliteitsdoelstellingen en de bereidheid om de opgedane ervaring te delen na terugkeer in eigen land. Het wordt ten zeerste aanbevolen om een selectiecommissie in te stellen waarbij ook derden betrokken kunnen worden, veeleer dan de beslissing over te laten aan één personeelslid.

Naast deze algemene criteria zijn er ook specifieke criteria mogelijk die verband houden met de aard of het doel van het mobiliteitsproject (dat wil zeggen de mate waarin de door een individueel personeelslid geplande activiteiten relevant zijn voor de behoeften van de school en andere door de school vastgestelde criteria).

Alle bij het selectieproces betrokken partijen moeten het eens worden over zowel de algemene als de specifieke criteria, en moeten die delen. De aanvragers moeten duidelijk van deze criteria op de hoogte worden gebracht. Door de selectiecriteria en de daaraan ten grondslag liggende argumenten te delen of te bespreken met de ontvangende organisatie, kunnen de activiteiten gemakkelijker worden voorbereid. Het selectieproces moet schriftelijk worden gedocumenteerd om eventuele interne klachten te kunnen behandelen.

MOBILITEITSOVEREENKOMST

Alle geselecteerde deelnemers moeten met de hulp van de uitzendende school (en met de partnerorganisatie wanneer de mobiliteit betrekking heeft op een onderwijsopdracht of job shadowing) formeel instemming bereiken over het soort te volgen opleiding en de inhoud daarvan, en duidelijk maken hoe deze opleiding wordt voorbereid, hoe de verworven kennis/competenties worden verspreid in de school en daarbuiten, alsook welke voordelen deelname inhoudt voor de instelling en voor de deelnemer zelf. Ze moeten tevens overeenkomen hoe de opleiding wordt geëvalueerd en erkend door de uitzendende school. Deze overeenkomst moet worden vastgesteld

alvorens een mobiliteitsactiviteit aan te vatten. Het hoofddoel bestaat erin de uitzendende school, de ontvangende organisatie en de deelnemer de kans te geven hun verwachtingen te verduidelijken en ervoor te zorgen dat het verblijf in het buitenland nuttig is.

MOBILITEITSINSTRUMENT

Ten vroegste op het ogenblik dat de deelnemers worden geselecteerd, moet de begunstigde organisatie in het mobiliteitsinstrument algemene informatie invoeren over de deelnemer en het soort uitgevoerde mobiliteitsactiviteiten (bijvoorbeeld naam van de deelnemer, bestemming, duur van de mobiliteitsperiode enzovoort). Het mobiliteitsinstrument is bedoeld als hulpmiddel voor de begunstigde om de onder Erasmus+ vallende mobiliteitsactiviteiten te beheren. De begunstigde organisatie dient het mobiliteitsinstrument ook te actualiseren door daarin elke verandering op te nemen die de deelnemers of activiteiten ondergaan gedurende de looptijd van het mobiliteitsproject. Met het mobiliteitsinstrument kunnen de begunstigten vooraf ingevulde verslagen aanmaken op basis van de door hen verstrekte informatie. Ook kunnen met het mobiliteitsinstrument verslagen worden aangemaakt die de deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten moeten invullen. In de subsidieovereenkomst tussen het nationale agentschap en de begunstigde staan nadere bijzonderheden over het mobiliteitsinstrument en over de manier om toegang daartoe te krijgen.

3. NA DE MOBILITEIT

a. ERKENNING VAN DE LEERRESULTATEN

De betrokken uitzendende en ontvangende organisaties moeten bereid zijn aan het einde van de mobiliteit een Europass-mobiliteitscertificaat uit te reiken. De daarbij te volgen werkwijze wordt uiteengezet op de Europass-website:

<http://europass.cedefop.europa.eu/en/home>.

b. RAPPORTAGE

Na afloop van hun verblijf in het buitenland moeten alle personeelsleden die aan een mobiliteitsactiviteit hebben deelgenomen, een eindverslag opmaken en indienen. Personeelsleden die dit verslag niet indienen, kunnen worden verplicht de ontvangen EU-subsidie geheel of gedeeltelijk terug te betalen. Terugbetaling is niet vereist wanneer een personeelslid de geplande activiteiten in het buitenland niet heeft kunnen voltooien ten gevolge van overmacht. De uitzendende school of coördinator van een nationaal mobiliteitsconsortium moet dergelijke gevallen van overmacht melden en het nationale agentschap moet schriftelijk daarmee instemmen.

MOBILITEITSPROJECT VOOR PERSONEEL IN VOLWASSENENONDERWIJS

Leermobiliteit voor personeel in volwassenenonderwijs is erop gericht het niveau van de kerncompetenties en vaardigheden van dit personeel te verhogen met het doel de kwaliteit van alle onderwijs- en leervormen te verbeteren en die beter af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt en van de samenleving als geheel. Van organisaties voor volwassenenonderwijs wordt verwacht dat zij de leermobiliteit van hun personeel op strategische wijze benutten teneinde werk te maken van internationalisering en hun capaciteiten te verhogen.

1. ORGANISATORISCHE STEUN

De subsidie voor organisatorische steun is een tegemoetkoming in door de organisaties gemaakte kosten voor activiteiten die verband houden met personeelsmobiliteit. Het doel van de subsidie is de organisatie van kwalitatief hoogwaardige mobiliteitsactiviteiten te vergemakkelijken teneinde de capaciteiten van de organisaties voor volwassenenonderwijs te verhogen. Bijvoorbeeld:

- voorbereiden en opvolgen van het Europese ontwikkelingsplan;
- informeren en bijstaan van personeel;
- selecteren van personeel voor mobiliteitsactiviteiten;
- treffen van organisatorische regelingen met partnerinstellingen (voornamelijk bij job shadowing en onderwijsopdrachten);
- voorbereiden van mobiliteitsovereenkomsten met het oog op de kwaliteit en de erkenning van mobiliteitsactiviteiten;
- taalkundig en intercultureel voorbereiden van personeel dat deelneemt aan mobiliteit;
- zorgen voor efficiënte regelingen inzake mentorschap en supervisie van personeel dat deelneemt aan mobiliteit;
- ondersteunen van de re-integratie van deelnemers aan mobiliteit en voortbouwen op nieuw verworven competenties met het doel een in kwalitatief opzicht hoogwaardiger onderwijs- en leeraanbod van de organisatie voor volwassenenonderwijs te bewerkstelligen.

Bij het vaststellen van de definitieve subsidie wordt rekening gehouden met de kwaliteit in uitvoering en follow-up van het project door de organisatie. De uitvoeringskwaliteit van het mobiliteitsproject moet voldoen aan de richtsnoeren in deze bijlage met betrekking tot mobiliteit voor personeel in volwassenenonderwijs.

2. VÓÓR DE MOBILITEIT

a. EUROPEES ONTWIKKELINGSPLAN

Alvorens steun aan te vragen, moet een organisatie voor volwassenenonderwijs een Europees ontwikkelingsplan uitwerken en opnemen in het aanvraagformulier. Hierin wordt uiteengezet hoe de geplande mobiliteitsactiviteiten worden ingepast in een ruimere langetermijnstrategie met het oog op de ontwikkeling en modernisering van de organisatie.

Voor dit Europese ontwikkelingsplan is een belangrijke rol weggelegd in het evaluatieproces van subsidieaanvragen. In dit plan moet informatie worden verstrekt over:

- de behoeften van de organisatie inzake kwaliteitsontwikkeling en internationalisering (bijvoorbeeld wat betreft managementvaardigheden, competenties van het personeel, nieuwe onderwijs-/leermethoden of -instrumenten, Europese dimensie, taalvaardigheden, studieprogramma, organisatie van onderwijs-, opleidings- en leeractiviteiten, nauwere banden met partnerinstellingen) en hoe de geplande activiteiten ertoe bijdragen dat in deze behoeften wordt voorzien;
- het verwachte effect op lerende volwassenen, leerkrachten, opleiders en andere personeelsleden alsook op de organisatie als geheel;
- de manier waarop de organisatie de door haar personeel verworven competenties integreert in haar studieprogramma en/of ontwikkelingsplan.

Het Europese ontwikkelingsplan beoogt te waarborgen dat de geplande activiteiten relevant zijn, niet alleen voor de individuele deelnemers, maar ook voor de organisatie als geheel. Wanneer ze naar behoren in de strategische ontwikkeling van de organisatie geïntegreerd zijn, kunnen deze activiteiten immers meer invloed hebben op de kwaliteit van onderwijs- en leerprocessen.

b. MOBILITEITSINSTRUMENT

Ten vroegste op het ogenblik dat de deelnemers worden geselecteerd, moet de begunstigde organisatie in het mobiliteitsinstrument algemene informatie invoeren over de deelnemer en het soort uitgevoerde mobiliteitsactiviteiten (bijvoorbeeld naam van de deelnemer, bestemming, duur van de mobiliteitsperiode enzovoort). Het mobiliteitsinstrument is bedoeld als hulpmiddel voor de begunstigde om de onder Erasmus+ vallende mobiliteitsactiviteiten te beheren. De begunstigde organisatie dient het mobiliteitsinstrument ook te actualiseren door daarin elke verandering op te nemen die de deelnemers of activiteiten ondergaan gedurende de looptijd van het mobiliteitsproject. Met het mobiliteitsinstrument kunnen de begunstigden vooraf ingevulde verslagen aanmaken op basis van de door hen verstrekte informatie. Ook kunnen met het mobiliteitsinstrument verslagen worden aangemaakt die de deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten moeten invullen.

In de subsidieovereenkomst tussen het nationale agentschap en de begunstigde staan nadere bijzonderheden over het mobiliteitsinstrument en over de manier om toegang daartoe te krijgen.

c. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN PERSONEEL

SELECTIE

Het personeel wordt geselecteerd door de uitzendende organisatie. De procedure voor selectie en subsidietoekenning moet op eerlijke, transparante en samenhangende wijze verlopen en goed worden gedocumenteerd. Alle bij het selectieproces betrokken partijen moeten toegang daartoe hebben.

De uitzendende organisatie moet de nodige maatregelen nemen ter voorkoming van belangenconflicten met personen die op verzoek een rol kunnen spelen in de met de selectie belaste instanties of bij het selectieproces van individuele deelnemers.

MOBILITEITSOVEREENKOMST

Aanbevolen wordt dat de uitzendende en de ontvangende organisatie het voorafgaand aan de mobiliteitsperiode met de deelnemers eens worden over de door personeelsleden uit te voeren activiteiten (per briefwisseling of per e-mail). In deze overeenkomst worden de nagestreefde leerresultaten voor het verblijf in het buitenland vastgesteld, worden de voorschriften inzake erkenning gespecificeerd en worden de rechten en verplichtingen van elke partij opgesomd.

De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de in het buitenland doorgebrachte mobiliteitsperiode rust zowel op de uitzendende als op de ontvangende organisatie.

3. NA DE MOBILITEIT

a. ERKENNING VAN DE LEERRESULTATEN

De betrokken uitzendende en ontvangende organisaties moeten bereid zijn aan het einde van de mobiliteit een Europass-mobiliteitscertificaat uit te reiken. De daarbij te volgen werkwijze wordt uiteengezet op de Europass-website:

<http://europass.cedefop.europa.eu/en/home>

b. RAPPORTAGE

Na afloop van hun verblijf in het buitenland moeten alle personeelsleden die aan een mobiliteitsactiviteit hebben deelgenomen, een eindverslag opmaken en indienen. Personeelsleden die dit verslag niet indienen, kunnen worden verplicht de ontvangen EU-subsidie geheel of gedeeltelijk terug te betalen. Terugbetaling is niet vereist wanneer een personeelslid de geplande activiteiten in het buitenland niet heeft kunnen voltooien ten gevolge van overmacht. De uitzendende organisatie moet dergelijke gevallen van overmacht melden en het nationale agentschap moet schriftelijk daarmee instemmen.

MOBILITEITSPROJECT VOOR JONGEREN EN JEUGDWERKERS

De door het Erasmus+-programma ondersteunde acties op het gebied van jeugdzaken bieden jongeren heel wat mogelijkheden om door niet-formeel en informeel leren competenties te verwerven en hun persoonlijke ontwikkeling te bevorderen.

Niet-formeel leren is leren dat plaatsvindt buiten het formele onderwijsprogramma en dat wordt gekenmerkt door een participatieve aanpak waarbij de lerende centraal staat en waaraan op vrijwillige basis wordt deelgenomen door de lerenden. Niet-formeel leren is bijgevolg nauw verbonden aan de behoeften, ambities en interesses van jongeren. Doordat ze het leeraanbod verruimen en nieuwe leervormen mogelijk maken, zijn dergelijke activiteiten niet alleen van belang om de resultaten in formele onderwijs- en opleidingstrajecten te verbeteren, maar ook om jongeren die geen baan hebben noch onderwijs of een opleiding volgen of kansarme jongeren te bereiken en sociale uitsluiting tegen te gaan.

Informeel leren is leren dat voortvloeit uit dagelijkse bezigheden, op de werkplek, met collega's, leeftijdgenoten enzovoort en waarbij men voornamelijk al doende leert. In de jeugdsector kan informeel leren plaatsvinden via jongereninitiatieven, discussies in de peergroup, vrijwilligersactiviteiten en een veelheid van andere situaties.

Dankzij niet-formeel en informeel leren kunnen jongeren niet alleen essentiële competenties verwerven die bijdragen tot hun persoonlijke en sociaalpedagogische ontwikkeling, maar ook actiever participeren in de samenleving en hun vooruitzichten op een baan verbeteren. Leeractiviteiten op het gebied van jeugdzaken beogen een wezenlijk positief effect te sorteren op jongeren en op de betrokken organisaties, de gemeenschappen waarin die activiteiten plaatsvinden, het gebied van jeugdzaken zelf alsook op de Europese economie en samenleving als geheel.

Kwaliteitsvol niet-formeel en informeel leren staat centraal in alle door het Erasmus+-programma ondersteunde jongerenprojecten. De door het Erasmus+-programma gefinancierde jongerenprojecten moeten de volgende beginselen inzake niet-formeel en informeel leren in acht nemen:

- leren in een niet-formele leeromgeving is beoogd en vrijwillig;
- de jongeren en jeugdwerkers nemen actief deel aan de planning, voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het project;
- de leeractiviteiten vinden plaats in een breed scala aan omgevingen en situaties;
- de activiteiten worden ontplooid met de steun van professionele facilitators (zoals opleiders, jeugdwerkers, deskundigen in jeugdzaken) of vrijwilligers (zoals jeugdleiders, opleiders enzovoort);
- bij de activiteiten wordt het leren doorgaans op een specifieke, praktijkgerichte wijze gedocumenteerd.

De activiteiten moeten tevens worden vooruitgepland en berusten op participatieve methoden die:

- ruimte bieden voor de interactie van deelnemers en uitwisseling van ideeën, waarbij passief luisteren wordt vermeden;
- deelnemers de kans geven bij te dragen aan de activiteiten door hun eigen kennis en vaardigheden in te brengen, waarbij de traditionele rol van externe "deskundigen" wordt omgekeerd (omkering van het leren, van exploitatie naar empowerment);
- deelnemers in staat stellen eigen analyses te maken en zich daarbij te bezinnen over de competenties die tijdens de activiteit werden verworven (dat wil zeggen hun eigen leerresultaten);
- waarborgen dat de deelnemers niet louter worden betrokken bij, maar ook inspraak hebben in beslissingen met betrekking tot het project.

Tot slot moeten de activiteiten een interculturele/Europese dimensie hebben en:

- deelnemers ertoe aanmoedigen zich te bezinnen over Europese onderwerpen en te participeren aan de opbouw van Europa;
- deelnemers het besef bijbrengen dat ze ondanks hun culturele verschillen waarden gemeen hebben met personen uit andere landen;
- standpunten die ongelijkheid en discriminatie doen voortduren ter discussie stellen;
- de eerbiediging van culturele verscheidenheid bevorderen en de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat bevorderen.

1. VÓÓR DE MOBILITEIT

a. OVEREENKOMST TUSSEN DE PROJECTPARTNERS

Het wordt ten eerste aanbevolen dat alle deelnemende organisaties die betrokken zijn bij een mobiliteitsproject voor jongeren een interne overeenkomst ondertekenen. Deze overeenkomst is bedoeld om de verantwoordelijkheden, taken en financiële bijdrage duidelijk vast te stellen voor alle bij het project betrokken partijen. De deelnemende organisaties dienen gezamenlijk te beslissen hoe de EU-subsidie wordt verdeeld en welke kosten daardoor worden gedekt.

Een interne overeenkomst is van essentieel belang, niet alleen om een nauwe en soepele samenwerking tussen de partners van een mobiliteitsproject voor jongeren te waarborgen, maar ook om eventuele conflicten te vermijden of te beheersen. In deze overeenkomst wordt ter indicatie minstens de volgende informatie opgenomen:

- projectnaam en verwijzing naar de subsidieovereenkomst tussen de aanvragende deelnemende organisatie en het agentschap dat de subsidie toekent;
- naam en contactgegevens van alle deelnemende organisaties die bij het project betrokken zijn;
- rol en verantwoordelijkheden van elke deelnemende organisatie; verdeling van de EU-subsidie (overeenkomstig de bovengenoemde verantwoordelijkheden);
- betalingsvoorwaarden en nadere regels inzake overdracht van middelen tussen deelnemende organisaties.

Ook al wordt deze handelwijze sterk aanbevolen om de belangen van elke projectpartner te vrijwaren, een dergelijke overeenkomst blijft een intern document onder partners en wordt niet verlangd door het nationale agentschap dat de subsidie toekent.

b. ACCREDITATIE VAN ORGANISATIES DIE DEELNEMEN AAN EUROPEES VRIJWILLIGERSWERK

Accreditatie beoogt Europees vrijwilligerswerk (EVW) toegankelijk te maken en te waarborgen dat de beginselen en minimale kwaliteitsnormen voor EVW in acht worden genomen. Deze normen zijn vastgesteld in het EVW-handvest en in de EVW-accreditatie richtsnoeren die zijn gepubliceerd op de website van de Europese Commissie.

Deze accreditatie is vereist voor elke organisatie die EVW-vrijwilligers wil uitzenden of ontvangen of die een EVW-project wil coördineren en gevestigd is in een programmaland, een land van de westelijke Balkan, het zuidelijke Middellandse Zeegebied, het oostelijk partnerschap of het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht. Organisaties die deelnemen aan grootschalige EVW-evenementen of organisaties uit andere partnerlanden over de hele wereld die betrokken zijn bij capaciteitsopbouwprojecten mogen aan EVW-activiteiten deelnemen zonder geaccrediteerd te zijn.

Om geaccrediteerd te worden, moet een organisatie een accreditatieaanvraag indienen. Dit formulier moet ingediend worden bij de voor accreditatie bevoegde instanties (zie hieronder). Een en dezelfde organisatie mag de accreditatie aanvragen voor meerdere doeleinden (als uitzendende, ontvangende en/of coördinerende organisatie).

De accreditatieaanvragen mogen te allen tijde worden ingediend zonder tijdsbeperking. Niettemin moet de accreditatie worden aangevraagd binnen een redelijke termijn vóór de indiening van een project dat voorziet in EVW-activiteiten (minstens 6 weken op voorhand). De bedoeling hiervan is te vermijden dat de EVW-activiteit wordt afgewezen op grond van het feit dat sommige betrokken organisaties nog niet geaccrediteerd zijn.

EVW-organisaties worden geaccrediteerd door:

- het nationale agentschap van het land waar de organisatie gevestigd is, wat betreft organisaties in programmalanden;
- het Salto-centrum voor Zuidoost-Europa wat betreft organisaties die in de landen van de westelijke Balkan gevestigd zijn;
- het Salto-centrum voor Oost-Europa en Centraal-Azië wat betreft organisaties die gevestigd zijn in de landen van het oostelijk partnerschap en het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht;
- het Europees-mediterrane Salto-centrum (facultatief in 2014) wat betreft organisaties die gevestigd zijn in de landen van het zuidelijke Middellandse Zeegebied.

De geldigheidsduur van de accreditatie kan de volledige looptijd van het Erasmus+-programma dan wel een kortere periode bestrijken. De aanvrager vermeldt de gewenste geldigheidsduur in het accreditatieformulier. De voor accreditatie bevoegde instanties kunnen periodieke of gerichte controles uitvoeren om zeker te stellen dat de

geaccrediteerde organisaties nog steeds voldoen aan de EVW-kwaliteitsnormen. Aansluitend op deze controles kan de accreditatie tijdelijk worden opgeschort of worden ingetrokken.

Om gemakkelijker partners te vinden, worden de projectbeschrijvingen en profielen van alle geaccrediteerde organisaties gepubliceerd in een database met erkende EVW-organisaties. Deze database kan worden geraadpleegd op de Europese Jongeren Site.

C. VEILIGHEID EN BESCHERMING VAN DEELNEMERS

EUROPESE ZIEKTEVERZEKERINGSKAART

Waar nodig wordt jongeren en jeugdwerkers die deelnemen aan mobiliteitsprojecten voor jongeren ten zeerste aangeraden in het bezit te zijn van een Europese ziekteverzekeringskaart. Dit is een gratis kaart die de houder gedurende een tijdelijk verblijf in een van de 28 EU-landen, IJsland, Liechtenstein en Noorwegen toegang biedt tot medisch noodzakelijke zorg binnen het openbare zorgstelsel. De houder krijgt de zorg onder dezelfde voorwaarden en tegen dezelfde kosten (in sommige landen gratis) als de mensen die in dat land verzekerd zijn. Meer informatie over de kaart en de wijze waarop burgers die kunnen verkrijgen, is te vinden op: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=559>

UITWISSELING VAN JONGEREN

Iedereen die deelneemt aan een uitwisseling van jongeren moet verzekerd zijn tegen de aan de deelname verbonden risico's. Het Erasmus+-programma schrijft geen bepaalde verzekering voor. Het raadt evenmin specifieke verzekeringsmaatschappijen aan. Het programma laat het zoeken van de meest geschikte verzekering (afhankelijk van het soort uitgevoerde activiteit en van de op nationaal niveau beschikbare verzekeringen) over aan de deelnemende organisaties. Verder is het niet noodzakelijk om een aparte projectverzekering af te sluiten als de deelnemers al gedekt zijn door een verzekering die al eerder door henzelf of door de deelnemende organisaties is afgesloten. De volgende zaken moeten hoe dan ook worden gedekt: schade aan derden voor jeugdleiders (waar nodig inclusief beroepsaansprakelijkheid of wettelijke aansprakelijkheid); ongevallen en ernstige ziekte (inclusief permanente of tijdelijke arbeidsongeschiktheid); overlijden (inclusief repatriëring in het geval van activiteiten in het buitenland); indien van toepassing, medische bijstand, inclusief nazorg en bijzondere verzekering voor buitengewone omstandigheden zoals buitenactiviteiten.

EUROPEES VRIJWILLIGERSWERK

Iedere EVW-vrijwilliger moet de in het Erasmus+-programma vastgestelde EVW-verzekering hebben afgesloten als aanvulling op de dekking waarin de Europese ziekteverzekeringskaart en/of nationale stelsels van sociale zekerheid voorzien.

De vrijwilligers die niet in aanmerking komen voor de Europese ziekteverzekeringskaart hebben recht op volledige dekking via de door de Europese Commissie aangeboden EVW-verzekering.

De coördinerende organisatie, daarin bijgestaan door de uitzendende en de ontvangende organisatie, draagt de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de vrijwilliger(s) de nodige verzekering heeft (hebben) afgesloten. De verzekering moet worden afgesloten voorafgaand aan het vertrek van de vrijwilliger(s) en moet de volledige duur van de EVW-activiteit bestrijken.

Op de website van het Uitvoerend Agentschap staan nadere bijzonderheden over de voor EVW-vrijwilligers beschikbare verzekeringsdekking en ondersteuning, alsook instructies om de verzekering af te sluiten.

d. VISUMVEREISTEN

Jongeren en jeugdwerkers die deelnemen aan mobiliteitsprojecten voor jongeren moeten in voorkomend geval een visum verkrijgen voor hun verblijf in het programma- of partnerland dat optreedt als gastland voor de activiteit.

Alle deelnemende organisaties dragen collectief de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de vereiste vergunningen (visa voor verblijf van korte of lange duur of verblijfsvergunningen) in orde zijn voordat de geplande activiteit plaatsvindt. Aangezien de verkrijging meerdere weken in beslag kan nemen, wordt ten zeerste aanbevolen om de vergunningen ruim van tevoren aan te vragen bij de bevoegde autoriteiten. De nationale agentschappen en het Uitvoerend Agentschap kunnen nader advies en ondersteuning verstrekken met betrekking tot visa, verblijfsvergunningen, sociale zekerheid enzovoort.

e. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN EVW-VRIJWILLIGERS

SELECTIE

De vrijwilligers kunnen worden geselecteerd door elke bij het project betrokken organisatie. Doorgaans wordt deze taak uitgevoerd door de uitzendende of coördinerende organisatie.

Europees vrijwilligerswerk (EVW) staat open voor alle jongeren, ook voor kansarmen. De vrijwilligers moeten op eerlijke, transparante en objectieve wijze worden geselecteerd, ongeacht hun etnische afkomst, godsdienst, seksuele geaardheid, politieke overtuiging enzovoort. Er mogen geen vereisten worden gesteld met betrekking tot eerdere kwalificaties, onderwijsniveau, specifieke ervaring of talenkennis. Voor zover gerechtvaardigd door de aard van de taken voor de EVW-activiteit of de context van het project, mag een specifiek vrijwilligersprofiel worden opgesteld.

OVEREENKOMST MET DE VRIJWILLIGER

Voorafgaand aan hun vertrek moeten alle EVW-vrijwilligers een vrijwilligersovereenkomst sluiten met de uitzendende en de ontvangende organisatie. In deze overeenkomst wordt vastgesteld welke taken tijdens het EVW worden uitgevoerd en wat de beoogde leerresultaten zijn. Als onderdeel van deze overeenkomst ontvangen de vrijwilligers een EVW-informatiepakket met nadere gegevens over wat zij van het EVW kunnen verwachten en over het gebruik van Youthpass. Na beëindiging van de activiteit krijgen de vrijwilligers een certificaat. Deze overeenkomst blijft een intern document onder partners en vrijwilligers, en wordt niet verlangd door het nationale agentschap dat de subsidie toekent.

MOBILITEITSINSTRUMENT

Wanneer de vrijwilligers worden geselecteerd, moet de begunstigde organisatie in het mobiliteitsinstrument algemene informatie invoeren over de vrijwilliger en het soort uitgevoerde EVW-activiteiten (bijvoorbeeld naam van de deelnemer, bestemming, duur van het EVW enzovoort). Het mobiliteitsinstrument is bedoeld als hulpmiddel voor de begunstigde om de onder Erasmus+ vallende mobiliteitsactiviteiten te beheren. De begunstigde organisatie dient het mobiliteitsinstrument ook te actualiseren door daarin elke verandering op te nemen die de deelnemers of activiteiten ondergaan gedurende de looptijd van het mobiliteitsproject. Met het mobiliteitsinstrument kunnen de begunstigten vooraf ingevulde verslagen aanmaken op basis van de door hen verstrekte informatie. Ook kunnen met het mobiliteitsinstrument verslagen worden aangemaakt die de deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten moeten invullen.

In de subsidieovereenkomst tussen het nationale agentschap en de begunstigde staan nadere bijzonderheden over het mobiliteitsinstrument en over de manier om toegang daartoe te krijgen.

TAALKUNDIGE ONDERSTEUNING

Jonge vrijwilligers die deelnemen aan EVW dat ten minste twee maanden duurt, komen in aanmerking voor taalkundige ondersteuning voorafgaand aan hun vertrek of tijdens de activiteit. Wat dat betreft, stelt de Commissie ten behoeve van EVW-vrijwilligers een online-instrument beschikbaar teneinde hun kennis te peilen van de taal waarin ze in het buitenland vrijwilligerswerk zullen uitvoeren. Dit instrument biedt de vrijwilligers zo nodig de mogelijkheid om hun taalkennis vóór en/of tijdens het EVW te verbeteren. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd. De taalkundige ondersteuning wordt als volgt beschikbaar gesteld:

- op het ogenblik van de aanvraag in het kader van EVW gaat de aanvragende organisatie na in hoeverre de deelnemers behoefte hebben aan taalkundige ondersteuning in de belangrijkste taal waarin de vrijwilligers hun taken zullen uitvoeren;
- de nationale agentschappen kennen onlinelicenties toe aan de begunstigde organisaties op basis van de algemene criteria die de Europese Commissie heeft vastgesteld;
- zodra ze werden geselecteerd, voeren alle vrijwilligers (behalve moedertaalsprekers) die de onlinedienst benutten een onlinetoets uit om hun vaardigheden te peilen voor de vreemde taal die ze tijdens het EVW zullen gebruiken. De resultaten van deze toets worden ter kennis gebracht van de vrijwilligers en hebben geen invloed op de mogelijkheid van de vrijwilligers om naar het buitenland te gaan;
- op basis van het aantal beschikbare onlinelicenties voor taalcursussen krijgen de vrijwilligers die taalkundige ondersteuning nodig hebben de mogelijkheid om een onlinetaalcursus te volgen;
- na afloop van het EVW voeren de vrijwilligers een tweede taaltoets uit om de gemaakte vorderingen te meten met betrekking tot de taal waarin ze vrijwilligerswerk uitvoeren. De resultaten worden ter kennis gebracht van de vrijwilliger en, desgevraagd, van de coördinerende organisatie. Nadien kunnen die resultaten worden opgenomen in het Youthpass-certificaat.

In de beginfasen van het programma worden de onlinetoetsen en -taalcursussen niet in alle EU-talen aangeboden en is de beschikbaarheid van de taalcursussen niet voor alle deelnemers die hierom verzoeken, gegarandeerd. Nadere bijzonderheden zijn beschikbaar op de websites van de Commissie en de nationale agentschappen.

Voor de talen die niet zijn opgenomen in de onlinedienst of zolang de onlinedienst niet beschikbaar is, moeten de organisaties die aan het mobiliteitsproject voor jongeren deelnemen zelf zorgen voor de nodige taalkundige ondersteuning. Daartoe kan een specifieke subsidie voor taalkundige ondersteuning worden toegekend. De begunstigden van die subsidie moeten deelnemers aanmoedigen om de taal te beginnen leren voorafgaand aan het EVW. Bovendien kunnen de organisaties die bij een mobiliteitsproject voor jongeren betrokken zijn, de subsidie voor organisatorische steun gebruiken om te voorzien in de behoeften van deelnemers aan didactische, taakgerelateerde, interculturele of specifieke taalkundige voorbereiding (zie deel B van deze gids onder "Financieringsregels").

OPLEIDING VÓÓR VERTREK

De opleiding vóór vertrek valt onder de verantwoordelijkheid van de EVW-organisaties (doorgaans de uitzendende of de coördinerende organisatie) en biedt vrijwilligers de gelegenheid te spreken over hun verwachtingen, nader in te gaan op hun motivatie en leerdoelstellingen, en informatie te verkrijgen over hun gastland en over het Erasmus+-programma. Verder kunnen de nationale agentschappen (of Salto-centra voor Zuidoost-Europa en voor Oost-Europa en Centraal-Azië) een eendaagse opleiding vóór vertrek organiseren om contacten te leggen met de uitgaande vrijwilligers.

2. TIJDENS DE MOBILITEIT

OPLEIDINGS- EN EVALUATIECYCLUS VAN EVW

EVW-vrijwilligers hebben het recht en de plicht om deel te nemen aan de volgende opleidings- en evaluatiesessies van EVW die worden georganiseerd in overeenstemming met het document "EVS Volunteer Training and Evaluation Cycle: Guidelines and Minimum Quality Standards of the European Commission" (Opleidings- en evaluatiecyclus voor EVW-vrijwilligers: richtsnoeren en minimumkwaliteitsnormen van de Europese Commissie), dat beschikbaar is op de website. In de opleidings- en evaluatiecyclus van EVW zijn de volgende opleidingen voorzien:

OPLEIDING BIJ AANKOMST (ALLEEN VOOR EVW-ACTIVITEITEN DIE TEN MINSTE 2 MAANDEN DUREN)

De opleiding bij aankomst vindt plaats wanneer de vrijwilligers arriveren in het gastland. Deze opleiding biedt de vrijwilligers de mogelijkheid om hun gastland en nieuwe omgeving te ontdekken en geeft ze de kans elkaar beter te leren kennen. Verder helpt deze opleiding een klimaat te scheppen dat bevorderlijk is om leerervaringen op te doen en eigen projectideeën uit te voeren. Deze opleiding duurt gemiddeld zeven dagen.

TUSSENTIJDSE EVALUATIE (ALLEEN VOOR EVW-ACTIVITEITEN DIE TEN MINSTE 6 MAANDEN DUREN)

De tussentijdse evaluatie geeft vrijwilligers de mogelijkheid een stand van zaken op te maken over de ervaringen die ze tot dusver hebben opgedaan en zich daarover te bezinnen. Daarnaast kunnen ze andere vrijwilligers ontmoeten die deelnemen aan verschillende projecten in het gastland. Deze evaluatie duurt gemiddeld twee en een halve dag.

JAARLIJKS EVW-EVENEMENT

Bovendien kunnen voormalige EVW-vrijwilligers worden uitgenodigd om deel te nemen aan het jaarlijkse EVW-evenement dat wordt georganiseerd door de nationale agentschappen in het uitzendende land (of in Zuidoost-Europa en in Oost-Europa en Centraal-Azië door de respectieve Salto-centra). Dit evenement is opgevat als evaluatievergadering, bijeenkomst van "alumni" en promotiecampagne, en duurt 1 tot 2 dagen.

WIE ORGANISEERT DE OPLEIDINGS- EN EVALUATIECYCLUS VAN EVW?

De locatie waar de evenementen plaatsvinden, bepaalt wie verantwoordelijk is voor de organisatie van de opleidings- en evaluatiecyclus van EVW:

- in programmalanden wordt de opleiding/evaluatie georganiseerd door de nationale agentschappen;

- in de landen van de westelijke Balkan, het oostelijk partnerschap en het grondgebied van Rusland zoals erkend in het internationaal recht wordt de opleiding/evaluatie respectievelijk georganiseerd door de Salto-onderzoekscentra voor Zuidoost-Europa en voor Oost-Europa en Centraal-Azië;
- in andere partnerlanden worden de opleidings- en evaluatiesessies niet georganiseerd door de nationale agentschappen of Salto-centra. De deelnemende organisaties moeten ervoor zorgen dat de vrijwilligers een opleiding bij aankomst ontvangen en dat ze de gelegenheid krijgen voor een tussentijdse evaluatie van hun EVW-ervaringen. Voor EVW-activiteiten die worden georganiseerd in het kader van capaciteitsopbouw op het gebied van jeugdzaken kunnen de daarmee samenhangende voorbereidingskosten worden gedekt via de post "activiteitskosten".

Direct na de bekendmaking van de door het nationale agentschap geselecteerde en aanvaarde projecten, dienen de coördinerende organisaties contact op te nemen met de bevoegde nationale agentschappen of Salto-onderzoekscentra zodat die de opleidings- en evaluatiesessies kunnen organiseren voor de bij het project betrokken vrijwilligers.

De begunstigden worden hoe dan ook aangemoedigd om de vrijwilligers aanvullende opleidings- en evaluatiemogelijkheden te bieden, zelfs wanneer in de projectsubsidie geen specifieke middelen daarvoor zijn uitgetrokken. Alle relevante aanbieders van opleidings- en evaluatieactiviteiten in EVW moeten informatie verstrekken over Youthpass.

Voor projecten die niet meer dan 2 maanden duren, moeten de deelnemende organisaties voorbereidende sessies organiseren die worden afgestemd op de behoeften van de vrijwilligers en/of op het soort EVW-activiteit. In het kader van mobiliteitsprojecten kunnen de daarmee samenhangende voorbereidingskosten worden gedekt via de post "buitengewone kosten" (zie deel B van deze gids onder "Financieringsregels"). In het kader van grootschalige EVW-evenementen kunnen de daarmee samenhangende voorbereidingskosten worden gedekt via de post "activiteitskosten".

3. NA DE MOBILITEIT

ERKENNING VAN DE LEERRESULTATEN

YOUTHPASS

Alle jongeren, vrijwilligers of jeugdwerkers die deelnemen aan een mobiliteitsproject voor jongeren, hebben recht op een Youthpass-certificaat, dat de tijdens het project opgedane niet-formele en informele leerervaringen omschrijft en valideert. De Youthpass kan ook tijdens de projectactiviteiten worden gebruikt om deelnemers beter bewust te maken van hun leerproces. Meer ondersteuning en informatie over Youthpass is te vinden in de Youthpass-gids en andere daarmee samenhangende publicaties op: www.youthpass.eu.

4. MOBILITEIT VAN JONGEREN EN JEUGDWERKERS BUITEN HET KADER VAN MOBILITEITSPROJECTEN

Naast de onder kernactie 1 vallende mobiliteitsprojecten ondersteunt het Erasmus+-programma ook de mobiliteit van jongeren en jeugdwerkers in het kader van grootschalige EVW-projecten, strategische partnerschappen en capaciteitsopbouw op het gebied van jeugdzaken. Voor zover van toepassing moeten de deelnemende organisaties in die gevallen dezelfde beginselen en kwaliteitsnormen in acht nemen als voor de in het kader van mobiliteitsprojecten gefinancierde activiteiten.

GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDINGEN VAN ERASMUS MUNDUS

1. VOORWAARDEN MET BETREKKING TOT DE OPZET VAN DE GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDINGEN VAN ERASMUS MUNDUS

Een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus moet volledig uitgewerkt zijn op het ogenblik dat steun wordt aangevraagd, en moet vanaf het tweede academiejaar na de aanvraag van start kunnen gaan voor drie opeenvolgende edities. Om te voldoen aan de minimumvereisten van de programmagids (deel B) moeten in een programmaland gevestigde hogeronderwijsinstellingen voor elk masterprogramma dat tot de toekenning van een graad leidt en dat mee aan de basis ligt van het programma van de gezamenlijke masteropleiding de accreditatie kunnen aantonen. Naast de accreditatie wordt vereist dat de IHO's uit programmalanden die als partners in het consortium optreden, deze nationale programma's die tot de toekenning van een graad leiden, wederzijds erkennen.

Verder moeten de aanvragers er rekening mee houden dat de accreditatieprocedure voor een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus en de erkenning van diploma's binnen het consortium geruime tijd in beslag kunnen nemen en moeten zijn afgerond voor aanvang van de eerste inschrijvingsperiode voor studenten van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. IHO's in programmalanden die als volwaardige partners optreden in het consortium moeten instellingen zijn die gezamenlijke of meervoudige (minstens dubbele) graden kunnen toekennen aan studenten die de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus met succes hebben voltooid. Consortia moeten ervoor zorgen dat alle afgestudeerden na afloop van hun studieperiode een gezamenlijk diplomasupplement krijgen dat de volledige inhoud van de gezamenlijke masteropleiding bestrijkt.

In het eerste, voorbereidende jaar wordt promotie gevoerd (bewustmaking) om het programma bekendheid te geven en worden de masterstudenten voor de eerste inschrijvingsperiode geselecteerd. Gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus moeten voorzien in volledig gezamenlijke (gemeenschappelijke) procedures met betrekking tot de toelatingsvereisten voor studenten¹⁴⁹, de onderwijs-/opleidingsactiviteiten, de kwaliteitsborgingsmechanismen, het examineren en de prestatiebeoordeling van studenten, het administratieve en financiële beheer van het consortium, de aard en omvang van de aan studenten geboden diensten (bijvoorbeeld taalcursussen, ondersteuning bij het verkrijgen van visa) enzovoort. Alle studenten moeten worden gedekt door een door het consortium gekozen gezondheids- en verzekeringsregeling. Deze regeling moet voldoen aan de minimumvereisten voor gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus die zijn vastgesteld in de desbetreffende richtsnoeren op de website van het Uitvoerend Agentschap.

Deze elementen zijn van essentieel belang om aan te tonen dat zowel de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus als het uitvoerende consortium volledig geïntegreerd zijn. Bijgevolg wordt verwacht dat de aanvrager in de aanvraagfase een ontwerpconsortiumovereenkomst overlegt waarin deze en andere belangrijke onderwerpen op duidelijke en transparante wijze worden behandeld. Het bestaan van een geactualiseerde, alomvattende en solide ontwerpconsortiumovereenkomst bewijst dat de partners paraat staan en dat de aanvraag voldoende vergevorderd is om de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus met succes uit te rollen.

Het studieprogramma van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus moet zodanig worden uitgewerkt dat alle studenten een deel van hun studie-, opleidings- of onderzoeksactiviteiten in twee verschillende programmalanden kunnen uitvoeren. Elke periode moet overeenstemmen met minimaal 20 ECTS-studiepunten voor masterprogramma's die recht geven op 60 ECTS-studiepunten, en 30 ECTS-studiepunten voor masterprogramma's die recht geven op 90 of 120 ECTS-studiepunten.

Het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus moet gemeenschappelijke promotie- en bewustmakingsactiviteiten ontplooiën om de wereldwijde zichtbaarheid te vergroten van het studieprogramma van de gezamenlijke masteropleiding alsook van het Erasmus+-beurzenstelsel. Deze promotie- en bewustmakingsactiviteiten moeten noodzakelijkerwijs voorzien in de ontwikkeling van een geïntegreerde, uitgebreide website over de opleiding (in het Engels, alsook in de belangrijkste onderwijstaal indien verschillend) voorafgaand aan de eerste ronde van beursaanvragen. Op deze website vinden studenten en toekomstige werkgevers alle nodige informatie over de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. De aanvraagprocedure voor studenten en de uiterste indieningstermijn moeten op een dusdanige manier zijn geregeld dat de studenten ruim van tevoren over alle nodige informatie beschikken en voldoende tijd hebben om hun aanvraag in te dienen (dat wil zeggen in principe vier maanden voor het verstrijken van de termijn). Het consortium wordt tevens aangemoedigd om te zorgen voor de organisatie van taalcursussen in de taal van het land van de gastinstellingen en om opleidingen aan te bieden in andere veelgebruikte talen. De zichtbaarheid wordt bevorderd via de websites van de Commissie en het Uitvoerend Agentschap en via de nationale

¹⁴⁹ De selectieprocedure moet zo worden georganiseerd dat de beste studenten uit de hele wereld worden geselecteerd.

agentschappen en EU-delegaties. Richtsnoeren met betrekking tot websites over gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus zijn te vinden op de website van het Uitvoerend Agentschap.

2. VOORWAARDEN MET BETREKKING TOT MASTERSTUDENTEN

Masterstudenten die zich voor een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus willen inschrijven, moeten reeds een eerste graad in het hoger onderwijs¹⁵⁰ hebben behaald of moeten aantonen dat ze volgens nationale wetgeving en praktijken beschikken over een erkend gelijkwaardig kennisniveau. Elk consortium van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus dient zelf de specifieke aanvraagprocedure en selectiecriteria voor studenten vast te stellen met inachtneming van de op de website van het Uitvoerend Agentschap gepubliceerde vereisten en richtsnoeren.

Voor gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus kunnen studiebeurzen uit hoofde van het Erasmus+-programma worden toegekend aan studenten over de hele wereld, waarbij evenwel een geografisch evenwicht dient te worden gehandhaafd. Dit houdt in dat ten hoogste 3 gegadigden uit eenzelfde land (/met dezelfde nationaliteit) tijdens eenzelfde inschrijvingsperiode een beurs voor een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus mogen ontvangen. Studenten met een dubbele nationaliteit moeten vermelden onder welke nationaliteit zij hun beursaanvraag indienen. Er kunnen echter bijzondere regels van toepassing zijn in het geval van aanvullende financiering voor specifieke regio's in de wereld. Consortia van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus worden ook aangemoedigd om studenten in te schrijven die hun studie zelf financieren¹⁵¹, in de orde van grootte van een kwart van de Erasmus+-bursalen.

Studiebeurzen voor gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus worden toegekend aan studenten die deelnemen aan de volledige gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. Bursalen kunnen universitaire studiepunten die ze voorafgaand aan hun inschrijving voor de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus hebben behaald, niet overdragen om het aantal verplichte opleidingsonderdelen van het gezamenlijke masterprogramma te verminderen. Bovendien mogen bursalen van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus niet tegelijk begunstigde zijn van een subsidie voor studenten- of personeelsmobiliteit in het kader van andere uit de EU-begroting gefinancierde programma's voor hoger onderwijs, en omgekeerd.

Voordat studenten zich voor een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus inschrijven, moeten beide partijen (dat wil zeggen aanvaarde studenten en de consortia van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus) een studieovereenkomst ondertekenen (zie het model op de website van het Uitvoerend Agentschap). Het doel daarvan is de uitvoeringsvoorschriften inzake gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus volledig transparant te houden en vast te stellen welke rechten en verantwoordelijkheden de ingeschreven studenten hebben jegens de consortia van een gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus. Deze studieovereenkomst bestrijkt alle academische, financiële en administratieve aspecten, gedragslijnen enzovoort die verband houden met de uitvoering van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus alsook, wat de bursalen betreft, het beheer van de beurzen. Deze overeenkomst moet prestatie-indicatoren bevatten met het oog op de verwerving van het minimumaantal ECTS-studiepunten (en toelichten wat de gevolgen zijn wanneer die studiepunten niet worden behaald), alsook informatie verstrekken over de aan studenten geboden diensten, bijzonderheden over gezondheidszorg/sociale zekerheid, mobiliteitsvereisten, regels inzake proefschriften, examens, afstuderen enzovoort. Het model van de studieovereenkomst moet voor transparantiedoelinden worden gepubliceerd op de website van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus van het consortium (alle gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus dienen te beschikken over een specifieke website).

3. TOEZICHT EN KWALITEITSBORGING

Teneinde op doeltreffende wijze toe te zien op de uitvoering van de gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus, moeten de begunstigde consortia een aantal mechanismen voor toezicht en kwaliteitsborging toepassen:

- uitstippelen van een gezamenlijk kwaliteitsborgingsplan met gemeenschappelijke evaluatiemethoden en -criteria, afgesproken tijdschema voor de uitvoering/mijlpalen en vervolgacties. In de indieningsfase van de aanvraag moeten deze kwaliteitsborgingsmechanismen worden verankerd in het projectontwerp van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus, met name door interne en externe evaluatie, feedback over de indicatoren enzovoort. Het consortium moet in de periodieke rapportage aan het Uitvoerend Agentschap verslag uitbrengen over de bevindingen en conclusies van de kwaliteitsborging;
- indienen van periodieke voortgangsverslagen (waarvan sommige gelden als voorwaarde voor de uitbetaling

¹⁵⁰ Studenten dienen hoe dan ook te voldoen aan deze voorwaarde op het ogenblik dat ze zich inschrijven. Niettemin mogen consortia van gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus beslissen beursaanvragen te aanvaarden van studenten in het laatste jaar van hun eerste opleiding in het hoger onderwijs.

¹⁵¹ Studenten die hun studie zelf financieren, zijn studenten die hun opleiding uit eigen middelen bekostigen of die uit hoofde van een andere regeling een beurs hebben gekregen.

- van de volgende subsidietranches);
- kwantitatief en kwalitatief toezicht op de studentenmobiliteit en -prestaties (in termen van uitgevoerde activiteiten, verzamelde ECTS-studiepunten en toegekende graad) via het onlinemobiliteitsinstrument van het Uitvoerend Agentschap;
 - contacten en samenwerking (voor zover van toepassing en verwacht) met de EM-alumnivereniging (EMA-website: www.em-a.eu);
 - gezamenlijke bijeenkomsten van deelnemende IHO's, studentenvertegenwoordigers, programmabeheerder(s) van het Uitvoerend Agentschap, personeel van de betrokken nationale agentschappen en, waar nodig, externe deskundigen; het consortium van de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus moet minstens twee van die bijeenkomsten organiseren gedurende de looptijd van de subsidieovereenkomst;
 - beoordelingsverslagen door de ingeschreven studenten via het onlinemobiliteitsinstrument van het Uitvoerend Agentschap;
 - deelname aan themaclusterbijeenkomsten die worden georganiseerd door de Commissie, de nationale agentschappen of het Uitvoerend Agentschap ter ondersteuning van de uitwisseling van goede praktijken en wederzijdse leerprocessen.

SELECTIEPROCEDURE VAN CONSORTIA VAN EEN GEZAMENLIJKE MASTEROPLEIDING VAN ERASMUS MUNDUS

De gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus heeft als hoofddoelstelling het aantrekken, selecteren en financieren van excellentie, waaronder niet alleen de academische kwaliteit van de belangrijkste actoren (deelnemende organisaties en studenten die de gezamenlijke masteropleiding van Erasmus Mundus volgen) wordt verstaan, maar ook de uitvoeringscapaciteit van de consortia, waarvan wordt verwacht dat zij uitvoering geven aan een geïntegreerd internationaal studieprogramma met studenten uit programma- en partnerlanden. Daarom is de selectieprocedure voor projecten met betrekking tot gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus er in de eerste plaats op gericht uitstekende projecten te selecteren die de vooruitzichten van afgestudeerden op een baan verbeteren. Teneinde in dit hoogst concurrerende selectieproces de beste voorstellen uit te lichten en zich daarop toe te spitsen, wordt een kwaliteitstoetsing in twee stappen toegepast.

Stap 1: onafhankelijke academische deskundigen beoordelen de antwoorden die het aanvragende consortium heeft gegeven op het eerste toekenningscriterium "Relevantie van het project" (zie deel B van deze gids) met bijzondere aandacht voor de relevantie van het voorstel in al zijn aspecten. Alleen de voorstellen die de in deel B vastgestelde minimumscore voor dit criterium behalen, gaan door naar de volgende selectiestap.

Stap 2: de onafhankelijke academische deskundigen analyseren en evalueren de antwoorden op de overige toekenningscriteria, dat wil zeggen "Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering", "Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen" en "Effect en verspreiding". Op basis daarvan wordt een ranglijst van alle voorstellen opgesteld. Alleen de voorstellen die een totale score van minimaal 70 punten behalen en die voor alle vier de toekenningscriteria de in deel B van deze gids vastgestelde minimumscore hebben gekregen, worden in aanmerking genomen voor financiering.

De aanvragers kunnen een aanvraag voor extra beurzen voor specifieke regio's van partnerlanden in de wereld indienen, zoals uiteengezet in deel B onder "Extra beurzen voor studenten uit specifieke regio's van de wereld". Teneinde dit aanvullende gedeelte van het voorstel in het kader van stap 2 te beoordelen, zullen de onafhankelijke academische deskundigen de antwoorden op het aanvullende toekenningscriterium "Relevantie van het project in de specifieke regio('s)" analyseren en evalueren. Alleen voorstellen die op grond van dit criterium minstens 2,5 punten (50 %) voor een specifieke regio hebben behaald, worden in aanmerking genomen voor een extra beurs/extra beurzen in die regio.

De beoordeling op grond van het aanvullende criterium zal geen invloed hebben op de oorspronkelijke ranglijst op basis van de beoordeling op grond van de vier in deel B beschreven toekenningscriteria (Relevantie van het project, Kwaliteit van projectontwerp en -uitvoering, Kwaliteit van het projectteam en de samenwerkingsregelingen, Effect en verspreiding), maar enkel op de toekenning van extra beurzen voor de voorstellen die voor financiële steun in aanmerking worden genomen.

STRATEGISCHE PARTNERSCHAPPEN

1. PROJECTTYPEN

Strategische partnerschappen ondersteunen een uitgebreid en flexibel scala aan activiteiten met het doel innovatieve praktijken toe te passen, de ontwikkeling en modernisering van organisaties te bevorderen, en een impuls te geven aan beleidsontwikkelingen op Europees, nationaal en regionaal niveau.

Naargelang van de projectdoelstellingen, de deelnemende organisaties, de verwachte effecten en andere factoren kunnen strategische partnerschappen variëren in omvang, waarbij de activiteiten dienovereenkomstig worden aangepast. Eenvoudig gesteld biedt deze actie deelnemende organisaties niet alleen de gelegenheid om ervaring op te doen in internationale samenwerking en hun capaciteiten te versterken, maar ook om innovatieve resultaten van hoge kwaliteit te leveren. De kwaliteitsbeoordeling van de projectaanvraag staat in verhouding tot de doelstellingen van de samenwerking en het soort betrokken organisaties.

In het volgende deel worden ideeën aangereikt over de diverse activiteiten die kunnen worden ontplooid in een strategisch partnerschap dat erop gericht is sectoroverstijgende samenwerking te bevorderen of een specifiek gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken aan te pakken. Dit deel is louter ter illustratie bedoeld. Het staat de deelnemende organisaties vrij hun project anders te plannen.

ACTIVITEITEN:

- Onderwijsprogramma's, cursussen, gezamenlijke studieprogramma's, gemeenschappelijke modules (met inbegrip van e-modules), integratie van een grotere verscheidenheid aan vormen van leren (afstands-, deeltijds en modulair onderwijs);
- materiaal en methoden voor leren, onderwijs, opleiding en jeugdwerk, didactische benaderingen en instrumenten;
- projectgebaseerde samenwerking, intercollegiaal leren (peer learning), workshops, virtuele laboratoria, virtuele samenwerkingsruimten;
- activiteiten met het oog op capaciteitsopbouw en netwerkvorming;
- ontwikkeling en uitvoering van strategische samenwerkingsplannen;
- informatie-, begeleidings- en adviseringsactiviteiten;
- enquêtes, vergelijkende analyses, empirische onderbouwing, bestudering van reële levenssituaties;
- definitie van kwaliteitsnormen en competentie-/beroepsprofielen;
- verbetering van kwalificatiekaders, studiepuntenoverdracht, kwaliteitsborging, erkenning en validering;
- opleidings-, onderwijs- en leeractiviteiten (zie punt 2 hieronder).

Verder wordt van alle strategische partnerschappen verwacht dat zij de behaalde resultaten doelgericht en op grote schaal verspreiden met het doel ze ten volle te laten benutten en het effect daarvan verder te laten reiken dan binnen de organisaties die rechtstreeks deelnemen aan het project. De vereisten inzake verspreiding staan in verhouding tot de doelstelling en reikwijdte van het project.

Organisaties, instellingen uit verschillende gebieden van onderwijs-, opleiding en jeugdzaken alsook uit andere sociaaleconomische sectoren kunnen onderling samenwerken met het doel – via hun projecten – de doelstellingen te verwezenlijken op een of meer gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Op elk gebied is er voor de volgende soorten activiteiten een sleutelrol weggelegd om de in deel B van deze gids genoemde beleidsdoelstellingen te verwezenlijken op sector- en sectoroverstijgend niveau.

Sectoroverstijgende samenwerking

Ontwikkelen, uittesten, aanpassen en toepassen van innovatieve praktijken met betrekking tot:

- strategische samenwerking tussen verschillende onderwijssectoren en lokale/regionale ondernemingen, bijvoorbeeld om de inzetbaarheid te onderzoeken of de overgang naar de arbeidsmarkt of tussen verschillende onderwijsniveaus te vergemakkelijken;
- gezamenlijke onderzoeksprojecten die worden uitgevoerd via partnerschappen tussen instellingen voor hoger onderwijs en andere onderwijsniveaus, bijvoorbeeld over evaluatie of leerresultaten met betrekking tot transversale competenties;
- strategische samenwerking tussen formele en niet-formele/informele onderwijsaanbieders, bijvoorbeeld met betrekking tot op ICT gebaseerd onderwijs of versterkte integratie van digitaal leren;
- onderzoek naar en analyse van coherente didactische benaderingen en methodologieën, met name die welke gericht zijn op het aanleren van transversale competenties (zoals ondernemerschap), die in verschillende onderwijssectoren worden ontwikkeld;
- transnationaal projectwerk met partners uit verschillende onderwijssectoren (bijvoorbeeld een

combinatie van kinderopvang/kleuteronderwijs en hoger secundair) waarbij onderzoek wordt gedaan naar het aanbieden van zaakvakken in een andere taal (CLIL)¹⁵² of wederzijds leren ter verbetering van de taalvaardigheden van lerenden van alle leeftijden uit verschillende gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, met inbegrip van diegenen met een migratieachtergrond;

- samenwerking en uitwisseling van praktijken tussen personeel dat verantwoordelijk is voor ondersteunende diensten in verschillende onderwijsniveaus (waaronder methoden en instrumenten voor begeleiding en advisering en de ontwikkeling van systemen om de door studenten gemaakte vorderingen te volgen); of tussen de partijen die betrokken zijn bij de ondersteunende diensten voor studenten met het doel de kwaliteit en onderlinge samenhang van de onderwijssectoren te verhogen;
- partnerschappen met partners uit diverse onderwijsniveaus die de toegang tot en het leren via open leermiddelen (OER's) stimuleren door de beste praktijken te delen en open leermiddelen voor verschillende niveaus te ontwikkelen;
- gezamenlijke onderzoeksprojecten waarbij partnerschappen uit de hele onderwijs- en jeugdsector betrokken zijn en waarin de mogelijkheden worden verkend van leerprocesanalyse en kwaliteitsbeoordeling door gebruikers om de kwaliteit van het leren te verhogen;
- samenwerking tussen scholen, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding en instellingen voor hoger onderwijs om onderzoek te doen naar activiteiten ter bevordering van de samenhang tussen verschillende Europese en nationale instrumenten voor transparantie en erkenning;
- samenwerking tussen de jeugdsector en instellingen voor hoger onderwijs ter vergemakkelijking van de erkenning en validering van niet-formeel en informeel leren en ter bevordering van een vlotte overgang naar formele onderwijstrajecten en naar uiteenlopende sectoren.

HOGER ONDERWIJS:

- Ontwikkelen, uittesten, aanpassen en toepassen van innovatieve praktijken met betrekking tot:
 - gezamenlijke studieprogramma's, intensieve programma's en gemeenschappelijke modules – met inbegrip van e-modules – tussen leden van partnerschappen uit verschillende landen, disciplines en bedrijfstakken (publieke of particuliere sector), ter waarborging van de arbeidsmarktrelevantie;
 - projectgebaseerde transnationale samenwerking tussen ondernemingen en studenten/personeel in instellingen voor hoger onderwijs om reële levenssituaties te bestuderen;
 - didactische benaderingen en methoden, met name ter bevordering van transversale competenties, ondernemersgeest en creatief denken, ook door multidisciplinaire, vakoverschrijdende en interdisciplinaire benaderingen in te voeren, waarbij leermobiliteit systematischer wordt geïntegreerd in studieprogramma's ("geïntegreerde mobiliteit") en er beter gebruik wordt gemaakt van ICT;
 - de integratie van een grotere verscheidenheid aan studievormen (afstands-, deeltijds en modulair onderwijs), met name door meer persoonlijke afstemming bij het leren, het strategische gebruik van open leermiddelen, virtuele mobiliteit en virtuele leerplatforms;
 - nieuwe benaderingen ter bevordering van de overgang tussen vormen van leren (dat wil zeggen door eerdere leerresultaten te valideren en mogelijkheden te bieden voor flexibel leren, modulair onderwijs, gecombineerd afstands- en contactonderwijs enzovoort);
 - methoden en instrumenten voor beroepskeuzebegeleiding en -adviesing;
 - de inzet van IHO's samen met lokale/regionale autoriteiten en andere belanghebbenden in een internationale samenwerkingsomgeving ter bevordering van regionale ontwikkeling en sectoroverstijgende samenwerking om bruggen te slaan en kennis te delen tussen de verschillende formele en informele onderwijs- en opleidingssectoren;
 - de samenwerking en uitwisseling van praktijken tussen het personeel dat verantwoordelijk is voor de ondersteunende diensten, waaronder methoden en instrumenten voor begeleiding en advisering en de ontwikkeling van systemen om de door studenten gemaakte vorderingen te volgen; of tussen de partijen die betrokken zijn bij de ondersteunende diensten voor studenten met het doel de kwaliteit te verhogen (dat wil zeggen door het aantrekken en behouden van niet-traditionele lerenden, zoals volwassenen en groepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs).
- Vergemakkelijken van de erkenning en certificering van vaardigheden en competenties op nationaal niveau door middel van een doeltreffende, op leerresultaten gebaseerde kwaliteitsborging, waarbij die vaardigheden en competenties worden gerelateerd aan de Europese en nationale kwalificatiekaders.
- Ontwikkelen van flexibele leertrajecten voor studenten en afgestudeerden in het hoger onderwijs, met inbegrip van de validering van eerdere leerervaringen.

BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING

¹⁵² Het aanbieden van zaakvakken in een andere taal (Content and language integrated learning).

- Ontwikkelen, uittesten, aanpassen en invoeren/toepassen van innovatieve praktijken met betrekking tot:
 - het (opnieuw) vaststellen van competentienormen op basis van leerresultaten en het dienovereenkomstig aanpassen of ontwikkelen van onderwijsprogramma's en cursussen voor beroepsonderwijs en -opleiding alsook van daarmee samenhangende leermaterialen en -instrumenten;
 - leer- en onderwijsmethoden en didactische benaderingen voor beroepsonderwijs en -opleiding, met name wanneer die gericht zijn op het bijbrengen van kerncompetenties en basisvaardigheden en op het bevorderen van taalvaardigheden, met bijzondere aandacht voor ICT-gebruik;
 - nieuwe vormen van praktische opleiding en bestudering van reële levenssituaties in bedrijfsleven en industrie; ontwikkeling en uitvoering van projectgebaseerde transnationale samenwerking tussen ondernemingen en studenten/personeel van instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding;
 - ontwikkeling en aanbod van nieuwe onderwijs- en opleidingsmaterialen en -methoden voor beroepsonderwijs en -opleiding, met inbegrip van werkplekleren, virtuele mobiliteit, open leermiddelen en een betere benutting van de mogelijkheden van ICT, bijvoorbeeld door virtuele laboratoria/werkplekken tot stand te brengen die afgestemd zijn op de arbeidsmarktbehoeften;
 - methoden en instrumenten voor beroepskeuzebegeleiding en -adviesing;
 - instrumenten en methoden met het oog op de professionalisering en beroepsontwikkeling van leerkrachten, opleiders en personeel van beroepsonderwijs en -opleiding, met bijzondere aandacht voor een verbeterde initiële opleiding en nascholing van leerkrachten en opleiders van beroepsonderwijs en -opleiding;
 - beheer en leiding van organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding;
 - strategische samenwerking tussen aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, het lokale/regionale bedrijfsleven, met inbegrip van agentschappen voor economische ontwikkeling;
 - samenwerking met het oog op de ontwikkeling van creativiteit en innovatie tussen aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, IHO's en design-, kunst-, onderzoeks- en innovatiecentra;
- vergemakkelijken van de erkenning en certificering van vaardigheden en competenties op nationaal niveau door deze te relateren aan Europese en nationale kwalificatiekaders en met gebruikmaking van EU-instrumenten; ontwikkelen van flexibele leertrajecten voor studenten en afgestudeerden in beroepsonderwijs en -opleiding, met inbegrip van de validering van eerdere leerervaringen.
- Toepassen van studiepuntenoverdracht (Ecvet) en kwaliteitsborging (Eqavet) door aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding.

SCHOOLONDERWIJS

- Ontwikkelen, uittesten, aanpassen en invoeren/toepassen van innovatieve praktijken met betrekking tot:
 - nieuwe onderwijsprogramma's, cursussen, leermaterialen en -instrumenten;
 - leer- en onderwijsmethoden en didactische benaderingen, met name wanneer die gericht zijn op het bijbrengen van kerncompetenties en basisvaardigheden en op het bevorderen van taalvaardigheden, met bijzondere aandacht voor ICT-gebruik;
 - nieuwe vormen van praktische opleiding en bestudering van reële levenssituaties in bedrijfsleven en industrie;
 - nieuwe leervormen, onderwijs- en opleidingsvoorzieningen, met name door het strategische gebruik van open en flexibel leren, virtuele mobiliteit, open leermiddelen en een betere benutting van de mogelijkheden van ICT;
 - methoden en instrumenten voor begeleiding en adviesing;
 - instrumenten en methoden met het oog op de professionalisering en beroepsontwikkeling van leerkrachten, opleiders en ander personeel, met bijzondere aandacht voor een verbeterde initiële opleiding en nascholing van leerkrachten;
 - beheer en leiding van onderwijs- en opleidingsinstellingen;
 - publieksgerichte activiteiten van organisaties die actief zijn op verschillende gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken;
 - strategische samenwerking tussen onderwijsaanbieders en lokale/regionale autoriteiten.
- Uitwisselen van ervaringen en goede praktijken, uitvoeren van activiteiten met betrekking tot peer learning, organiseren van workshops.
- Gezamenlijk uitvoeren van onderzoek, enquêtes, studies en analyses.
- Vergemakkelijken van de erkenning en certificering van vaardigheden en competenties op nationaal niveau door deze te relateren aan Europese en nationale kwalificatiekaders met gebruikmaking van valideringsinstrumenten van de EU.

VOLWASSENENONDERWIJS

- Ontwikkelen, uittesten, aanpassen en invoeren/toepassen van innovatieve praktijken met betrekking tot:
 - nieuwe onderwijsprogramma's, cursussen en daarmee samenhangende leermaterialen en -instrumenten voor lerende volwassenen;

- leer- en onderwijsmethoden en didactische benaderingen voor lerende volwassenen, met name wanneer die gericht zijn op het bijbrengen van kerncompetenties en basisvaardigheden en op het bevorderen van taalvaardigheden, met bijzondere aandacht voor ICT-gebruik;
- nieuwe vormen en voorzieningen voor volwassenenonderwijs, met name door het strategische gebruik van open en flexibel leren, virtuele mobiliteit, open leermiddelen en een betere benutting van de mogelijkheden van ICT;
- methoden en instrumenten voor begeleiding en advisering ten behoeve van lerende volwassenen;
- instrumenten en methoden met het oog op de professionalisering en beroepsontwikkeling van leerkrachten en personeel in volwassenenonderwijs, met bijzondere aandacht voor een verbeterde initiële opleiding en nascholing van leerkrachten in volwassenenonderwijs;
- beheer en leiding van organisaties voor volwassenenonderwijs;
- publieksgerichte activiteiten van organisaties die actief zijn op verschillende gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken;
- strategische samenwerking tussen aanbieders van volwassenenonderwijs en lokale/regionale autoriteiten.
- Ontwikkelen van flexibele leertrajecten voor lerende volwassenen, met inbegrip van de validering van eerdere leerervaringen door:
 - een vergelijkende analyse van beheers- of uitvoeringsmodellen en -benaderingen;
 - het uittesten van methoden voor het waarderen van via informeel en niet-formeel leren verworven kennis en competenties, en de vertaling daarvan in de praktijk.
- Toegankelijker maken van leermogelijkheden voor volwassenen door:
 - de totstandbrenging te bevorderen van multifunctionele leercentra en regionale netwerken van onderwijsaanbieders;
 - maatregelen te nemen voor de ontwikkeling van de leerdimensie van organisaties die niet in de eerste plaats betrokken zijn bij onderwijs (zoals culturele organisaties);
 - opleidingscursussen te ontwikkelen ter verbetering van de beschikbaarheid en kwaliteit van het cursusaanbod in Europa voor leerkrachten, leidinggevenden en ander personeel in volwassenenonderwijs.
- Vergemakkelijken van de erkenning en certificering van vaardigheden en competenties op nationaal niveau door deze te relateren aan Europese en nationale kwalificatiekaders en met gebruikmaking van EU-instrumenten.

JEUGDZAKEN

- Samenwerkingsactiviteiten inzake jeugdwerk met het oog op het ontwikkelen, uittesten, aanpassen en/of toepassen van innovatieve praktijken voor jeugdwerk. Deze activiteiten kunnen betrekking hebben op:
 - methoden, instrumenten en materiaal, niet alleen ter bevordering van de kerncompetenties en basisvaardigheden van jongeren, maar ook ter verbetering van hun taal- en ICT-vaardigheden;
 - methoden, instrumenten en materiaal met het oog op de professionalisering en beroepsontwikkeling van jeugdwerkers (bijvoorbeeld onderwijsprogramma's, opleidingsmodules, didactisch materiaal, beste praktijken, valideringsinstrumenten enzovoort);
 - nieuwe vormen van jeugdwerk, onderwijs- en opleidingsvoorzieningen, met name door het strategische gebruik van open en flexibel leren, virtuele mobiliteit, open leermiddelen en een betere benutting van de mogelijkheden van ICT;
 - programma's en instrumenten voor jeugdwerk met het doel sociale uitsluiting te bestrijden en het aantal voortijdige schoolverlaters terug te dringen;
 - strategische netwerkvorming en samenwerking van jeugdorganisaties en/of organisaties die actief zijn op het gebied van onderwijs en opleiding alsook op de arbeidsmarkt;
 - strategische samenwerking met lokale/regionale overheidsinstanties.
- De erkenning en certificering van vaardigheden en competenties op nationaal niveau door deze te relateren aan Europese en nationale kwalificatiekaders met gebruikmaking van valideringsinstrumenten van de EU.
- Transnationale jongereninitiatieven: samenwerkingsactiviteiten ter bevordering van maatschappelijk engagement en ondernemersgeest, gezamenlijk uitgevoerd door twee of meer groepen jongeren uit verschillende landen (zie hieronder).

VOORNAAMSTE AANDACHTSGEBIEDEN:

- creativiteit, innovatie en modernisering;
- strategisch gebruik van op informatie- en communicatietechnologie (ICT) gebaseerde methoden en virtuele samenwerking;
- open leermiddelen;
- kwaliteit van onderwijs, opleiding en jeugdwerk;
- onderwijs in ondernemerschap (met inbegrip van maatschappelijk verantwoord ondernemen);

- rechtvaardigheid en inclusie;
- basisvaardigheden en transversale vaardigheden (taalvaardigheden, digitale vaardigheden en ondernemerschap);
- erkenning en validering van leerresultaten met een vlotte overgang tussen formeel, niet-formeel en informeel leren;
- bevordering van flexibele leertrajecten;
- professionalisering en beroepsontwikkeling in onderwijs, opleiding en jeugdwerk;
- management- en leiderschapsvaardigheden;
- actieve participatie van jongeren in de samenleving;
- interinstitutionele samenwerking;
- interregionale samenwerking;
- synergieën tussen beleid en praktijk.

DOELGROEPEN EN DEELNEMERS:

- praktijkmensen;
- onderwijs- en opleidingspersoneel;
- jeugdwerkers;
- deskundigen, specialisten, beroepsbeoefenaren;
- studenten, stagiairs, leerlingen, scholieren, lerende volwassenen, jongeren, vrijwilligers;
- jongeren die geen baan hebben noch onderwijs of een opleiding volgen;
- kansarme jongeren;
- voortijdige schoolverlaters;
- beleidsmakers;
- onderzoekers.

PARTNERS DIE BIJ HETZELFDE PROJECT BETROKKEN KUNNEN ZIJN:

- onderwijs-, opleidings- en jeugdorganisaties;
- organisaties die actief zijn op uiteenlopende gebieden en in diverse sectoren (bijvoorbeeld vaardighedencentra of kamers van koophandel enzovoort), publieke organen;
- ondernemingen, bedrijven, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de arbeidsmarkt;
- gemeenschapsorganisaties;
- voor onderzoek en innovatie bevoegde organen;
- maatschappelijke organisaties;
- sociale partners.

OPLEIDING, ONDERWIJS EN LEREN ALS ONDERDEEL VAN STRATEGISCHE PARTNERSCHAPPEN

Strategische partnerschappen kunnen ook individuele opleidings-, onderwijs- en leeractiviteiten organiseren voor zover die een meerwaarde opleveren voor de verwezenlijking van de projectdoelstellingen. Sommige van deze activiteiten zijn van bijzonder belang voor een of meer gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, met name:

Soort activiteit	Van bijzonder belang voor
Gemengde mobiliteit van lerenden	alle gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken
Uitwisselingen van korte duur van groepen scholieren	schoolonderwijs
Intensieve studieprogramma's	hoger onderwijs
Langdurige studiemobiliteit van scholieren	schoolonderwijs
Langdurige onderwijs- of opleidingsopdrachten	hoger onderwijs, beroepsonderwijs en-opleiding, school- en volwassenenonderwijs
Langdurige mobiliteit van jeugdwerkers	jeugdzaken
Gezamenlijke opleidingsevenementen van korte duur voor personeel	alle gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken

Hieronder worden aanvullende omschrijvingen gegeven van de hierboven vermelde activiteiten.

LERENDEN

INTENSIEVE STUDIEPROGRAMMA'S (5 DAGEN TOT 2 MAANDEN)

Een intensief studieprogramma (ISP) is een kort studieprogramma dat niet alleen studenten en onderwijzend personeel uit deelnemende instellingen voor hoger onderwijs, maar ook andere relevante deskundigen, specialisten en beroepsmensen verenigt en heeft ten doel:

- efficiënt en multinational onderwijs met betrekking tot gespecialiseerde onderwerpen aan te moedigen;
- studenten en leerkrachten in staat te stellen in multinationale en multidisciplinaire groepen samen te werken en op die manier te profiteren van bijzondere leer- en onderwijsomstandigheden die niet voorhanden zijn in één afzonderlijke instelling, waardoor het onderwerp van studie vanuit nieuwe invalshoeken kan worden benaderd;
- leden van het onderwijzend personeel de gelegenheid te bieden om van gedachten te wisselen over leerinhouden en nieuwe benaderingswijzen van studieprogramma's, alsook om innovatieve onderwijsmethoden uit te testen die uiteindelijk onderdeel kunnen worden van nieuw ontwikkelde gezamenlijke cursussen of studieprogramma's in een internationale klassikale onderwijsomgeving.

De gewenste kenmerken van een ISP zijn als volgt:

- ISP's moeten de deelnemende leerkrachten en studenten wezenlijke nieuwe mogelijkheden bieden om te leren en vaardigheden te ontwikkelen, en tevens toegang verschaffen tot informatie, de allernieuwste onderzoeksresultaten, andere kennis enzovoort;
- de werklast voor de deelnemende studenten moet worden erkend door ECTS-studiepunten toe te kennen (of een gelijkwaardig systeem);
- binnen ISP's moet gebruik worden gemaakt van ICT-instrumenten en -diensten ter ondersteuning van de voorbereiding en opvolging van het ISP, waarbij ook een bijdrage moet worden geleverd aan de totstandbrenging van een duurzame leergemeenschap op het desbetreffende studiegebied;
- het aantal studenten per personeelslid moet een actieve deelname in de klas waarborgen;
- wat de deelname betreft, moet een evenwicht worden gevonden tussen transnationale en nationale studenten en personeelsleden;
- het ISP dient blijk te geven van een sterke multidisciplinaire aanpak, waarbij de interactie tussen studenten uit verschillende academische disciplines wordt gestimuleerd;
- ISP's moeten niet alleen de leerresultaten op het gebied van vakgerichte competenties bevorderen, maar ook de overdracht van transversale competenties.

De deelnemers aan het ISP (onderwijzend personeel en studenten) worden geselecteerd door het consortium van het strategisch partnerschap.

Het aantal les- en opleidingsuren moet waarborgen dat de in het buitenland doorgebrachte tijd grotendeels wordt besteed aan onderwijs en opleiding, en niet aan onderzoek of andere activiteiten.

GEMENGDE MOBILITEIT VAN STUDENTEN, STAGIAIRS, LERENDE VOLWASSENEN, JONGEREN (5 DAGEN TOT 2 MAANDEN FYSIEKE MOBILITEIT)

Activiteiten die een of meer korte perioden van fysieke mobiliteit (gaande tot 2 maanden in totaal) combineren met virtuele mobiliteit (dat wil zeggen met gebruikmaking van ICT, zoals samenwerkingsruimten, livestreaming, videoconferenties, sociale media enzovoort, om de leerresultaten van de fysieke mobiliteit aan te vullen of te bestendigen). Hiermee kan fysieke mobiliteit worden voorbereid, ondersteund en opgevolgd. Deze activiteiten maken het ook mogelijk kansarmen of personen met specifieke behoeften aan te spreken en ze te helpen bij het opruimen van de obstakels die langdurige fysieke mobiliteit in de weg staan.

PROJECTMATIGE SAMENWERKING TUSSEN GROEPEN SCHOLIEREN (5 DAGEN TOT 2 MAANDEN)

Tussen scholen uit verschillende landen die deelnemen aan hetzelfde strategische partnerschap kan projectmatige samenwerking tussen groepen scholieren worden georganiseerd. Tijdens deze evenementen werken de scholieren samen in een van de partnerscholen. Doorgaans worden de scholieren opgevangen in elkaars gezinnen. De projectmatige samenwerking moet aansluiten bij de doelstellingen van het strategisch partnerschap. Opgemerkt zij dat de samenwerking tussen de scholen in een partnerschap niet beperkt mag blijven tot die evenementen, maar ook gemeenschappelijke online- en lokale activiteiten moet omvatten. Scholen worden aangemoedigd om gebruik te maken van eTwinning in het kader van de projectmatige samenwerking vóór en na de mobiliteitsevenementen.

De evenementen in het kader van de projectmatige samenwerking bieden scholieren en leraren in verschillende landen de gelegenheid om met elkaar samen te werken aan een of meer thema's die van gemeenschappelijk belang zijn. Deze evenementen helpen zowel scholieren als leraren bij het verwerven en verbeteren van vaardigheden, niet alleen betreffende het thema of vakgebied dat centraal staat in het project, maar ook aangaande teamwerk, intercultureel leren, sociale betrekkingen, het plannen en ondernemen van projectactiviteiten en het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT). Door deel te nemen aan de projectmatige samenwerking met groepen scholieren van partnerscholen uit verschillende landen, krijgen scholieren en leerkrachten ook de kans hun kennis van vreemde talen in de praktijk te brengen en hun motivatie voor taalonderwijs te vergroten.

Projectactiviteiten worden idealiter geïntegreerd in de reguliere schoolactiviteiten en opgenomen in het onderwijsprogramma van de deelnemende scholieren. De scholieren dienen betrokken te worden in alle projectfasen, gaande van planning via organisatie tot evaluatie van de activiteiten.

LANGDURIGE STUDIEMOBILITEIT VAN SCHOLIEREN (2 TOT 12 MAANDEN)

De activiteit beoogt een versterkte samenwerking tussen de scholen die bij hetzelfde strategische partnerschap betrokken zijn. De mobiliteitsactiviteiten moeten aansluiten op de doelstellingen van het strategisch partnerschap en moeten in het projectontwerp geïntegreerd zijn. Scholen worden aangemoedigd om gebruik te maken van eTwinning in het kader van de projectmatige samenwerking vóór, tijdens en na de mobiliteitsactiviteiten van de scholieren. Deze maatregelen moeten het effect op de deelnemende scholen maximaliseren. De activiteit draagt ook bij tot een beter begrip van de culturele en taalverscheidenheid in Europa. Verder krijgen de scholieren de gelegenheid om de nodige competenties te verwerven voor hun persoonlijke ontwikkeling. De bij het partnerschap betrokken scholen werken samen met het oog op de ontwikkeling van studieovereenkomsten, de erkenning van studies aan de partnerschool in het buitenland en de versterking van de Europese dimensie in het schoolonderwijs. Deze activiteit dient ook waardevolle pedagogische ervaring in een internationaal kader op te leveren voor de leraren die betrokken zijn bij het organiseren en uitvoeren van de mobiliteit.

De deelnemers worden geselecteerd door de scholen. Het moet gaan om scholieren die minstens 14 jaar oud zijn en die voltijds ingeschreven zijn in een school die deelneemt aan het strategisch partnerschap. De geselecteerde scholieren kunnen 2 tot 12 maanden doorbrengen in de ontvangende school en bij een gastgezin in het buitenland.

De wederzijdse uitwisseling van scholieren tussen scholen en gastgezinnen wordt weliswaar aangemoedigd, maar is niet verplicht.

Alle partijen die betrokken zijn bij de studiemobiliteit – scholen, scholieren, hun ouders en de gastgezinnen – wordt verzocht de specifieke gids over studiemobiliteit van scholieren (Guide to Study Mobility of Pupils) te raadplegen. Daarin staan nuttige aanwijzingen om de activiteit uit te voeren en de veiligheid en het welzijn van de betrokken scholieren te waarborgen. Verder worden daarin de rollen en verantwoordelijkheden vastgesteld en richtsnoeren aangereikt. De deelnemers vinden er ook de nodige modellen en formulieren. De Engelstalige versie van deze gids is verkrijgbaar via de Europa-website; andere taalversies zijn te vinden op de website van het desbetreffende nationale agentschap.

TAALKUNDIGE ONLINEONDERSTEUNING

Deelnemers aan langdurige mobiliteitsactiviteiten (2 tot 12 maanden) in het kader van een strategisch partnerschap kunnen taalkundige ondersteuning benutten. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd. De Europese Commissie stelt deze ondersteuning online beschikbaar aan geselecteerde scholieren teneinde hun kennis te peilen van de taal waarin ze in het buitenland zullen studeren. Dit instrument biedt hen zo nodig ook de mogelijkheid om hun taalkennis vóór en/of tijdens de mobiliteitsperiode te verbeteren.

Wanneer dit systeem operationeel is voor scholen wordt de onlinedienst voor taalkundige ondersteuning als volgt beschikbaar gesteld:

- de nationale agentschappen kennen onlinelicenties toe aan de scholen op basis van de algemene criteria die de Europese Commissie heeft vastgesteld;
- zodra ze werden geselecteerd, voeren alle scholieren (behalve moedertaalsprekers) die de onlinedienst benutten een onlinetoets uit om hun vaardigheden te peilen voor de taal die ze tijdens de studie zullen gebruiken. De resultaten van deze toets worden ter kennis gebracht van de scholier en van de school;
- op basis van het aantal beschikbare onlinelicenties voor taalcurricula's verlenen de scholen licenties aan de

scholieren die ze nodig hebben;

- na afloop van de mobiliteitsperiode voeren de scholieren een tweede taaltoets uit om de gemaakte vorderingen te meten met betrekking tot de vreemde taal.

Nadere bijzonderheden over de onlinedienst voor taalkundige ondersteuning zijn beschikbaar op de websites van de Europese Commissie en de nationale agentschappen.

Voor talen waarvoor deze dienst van de Commissie niet beschikbaar is, kan een specifieke subsidie voor taalkundige ondersteuning worden verstrekt.

ONDERWIJS- EN OPLEIDINGSPERONEEL EN JEUGDWERKERS

GEZAMENLIJKE OPLEIDINGSEVENEMENTEN VOOR PERSONEEL (5 DAGEN TOT 2 MAANDEN)

Via gezamenlijke opleidingsevenementen voor personeel kunnen de organisaties die aan het strategisch partnerschap deelnemen, ten behoeve van onderwijs- en opleidingspersoneel of jeugdwerkers korte opleidingsevenementen organiseren die verband houden met het kernthema of toepassingsgebied van het strategisch partnerschap. Deze evenementen zijn bestemd voor kleine groepen personeelsleden uit verschillende landen en beogen het effect op elke deelnemende organisatie te maximaliseren.

De evenementen kunnen diverse vormen aannemen, bijvoorbeeld studiebezoeken bestaande uit een combinatie van bezoeken ter plaatse bij relevante organisaties, presentaties, discussiebijeenkomsten, opleidingscursussen enzovoort. Wat de deelname betreft, moet een evenwicht worden gevonden tussen transnationale en nationale deelnemers.

ONDERWIJS- EN OPLEIDINGSOPDRACHTEN (2 TOT 12 MAANDEN)

De activiteit beoogt een versterkte samenwerking tussen de organisaties die bij hetzelfde strategische partnerschap betrokken zijn. Deze activiteit geeft personeelsleden de gelegenheid hun kennis en begrip van Europese onderwijs- en opleidingsstelsels te verbeteren, en helpt ze beroepsbekwaamheden, methoden en praktijken te verwerven en te delen.

In algemeen schoolonderwijs, hoger onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding of volwassenenonderwijs kunnen leerkrachten/professoren en ander onderwijspersoneel van een onderwijsinstelling die deelneemt aan een strategisch partnerschap via deze activiteit een 2 tot 12 maanden durende opdracht in het buitenland uitvoeren door les te geven in een partnerinstelling of door in een andere partnerorganisatie beroepswerkzaamheden uit te voeren die verband houden met hun expertisegebied. De activiteit kan erin bestaan werkzaamheden uit te voeren in een onderwijsinstelling/-centrum of andere relevante organisatie (bijvoorbeeld ondernemingen, ngo's, onderwijsinstanties enzovoort), deel te nemen aan gestructureerde cursussen of seminars (bijvoorbeeld in instituten voor lerarenopleiding of onderzoeksorganisaties), stages of observatieperioden in bedrijven of organisaties die werkzaam zijn op het gebied van onderwijs, opleiding of jeugdzaken.

De uitzendende instelling moet een eerlijk, transparant en open selectieproces waarborgen, invulling geven aan de inhoud van de activiteit met de deelnemer en ervoor zorgen dat deze langdurige mobiliteit in het buitenland intern en, voor zover mogelijk, extern wordt erkend.

De volgende categorieën uitzendende en ontvangende organisaties komen in aanmerking voor onderwijs- en opleidingsopdrachten in het hoger onderwijs:

- wat langdurige personeelsmobiliteit voor onderwijsdoeleinden betreft, kan de uitzendende organisatie elke deelnemende organisatie zijn en moet de ontvangende organisatie een deelnemende IHO zijn;
- wat langdurige personeelsmobiliteit voor opleidingsdoeleinden betreft, moet de uitzendende organisatie een deelnemende IHO zijn en kan de ontvangende organisatie elke deelnemende organisatie zijn;
- de uitzendende en ontvangende organisaties moeten in verschillende landen gevestigd zijn en het ontvangende land moet verschillen van het land van verblijf van de deelnemer.

De bij het strategisch partnerschap betrokken organisaties werken samen met het doel mobiliteitsovereenkomsten te ontwikkelen, de werkzaamheden bij de partnerorganisatie in het buitenland te erkennen en de Europese dimensie in onderwijs en opleiding te versterken. Deze activiteit dient ook waardevolle internationale ervaring op te leveren voor iedereen die betrokken is bij het organiseren en uitvoeren van de mobiliteitsactiviteit, zowel in de uitzendende als in de ontvangende organisatie.

MOBILITEIT VAN JEUGDWERKERS (2 TOT 12 MAANDEN)

Deze activiteit stelt jeugdwerkers in staat kennis te maken met een andere werkomgeving dan in hun thuisland, en zodoende hun beroepsbekwaamheid, persoonlijke en interculturele competenties te verbeteren. Jeugdwerkers hebben de mogelijkheid gedurende 2 tot 12 maanden in het buitenland te werken door actief bij te dragen aan het dagelijks werk van de ontvangende organisatie en daarbij tegelijk hun profiel als beroepsbeoefenaren op dit gebied te verrijken. Deze activiteiten beogen ook de capaciteiten van de betrokken organisaties te verbreden door ze te laten profiteren van nieuwe invalshoeken en ervaringen. De activiteiten kunnen de vorm aannemen van individuele mobiliteit, waarbij één jeugdwerker wordt uitgezonden naar een ontvangende organisatie, of van mobiliteit over en weer, waarbij jeugdwerkers (al dan niet gelijktijdig) tussen twee partnerorganisaties worden uitgewisseld.

TAALKUNDIGE ONLINEONDERSTEUNING

Deelnemers aan langdurige mobiliteitsactiviteiten in het kader van een strategisch partnerschap kunnen taalkundige ondersteuning benutten. Daartoe wordt gedurende de looptijd van het programma geleidelijk een onlinedienst voor taalkundige ondersteuning ingevoerd. De Europese Commissie stelt deze ondersteuning online beschikbaar aan geselecteerde personeelsleden en jeugdwerkers teneinde hun kennis te peilen van de taal waarin ze in het buitenland zullen studeren. Dit instrument biedt hen zo nodig ook de mogelijkheid om hun taalkennis vóór en/of tijdens de mobiliteitsperiode te verbeteren.

Wanneer dit systeem operationeel is voor personeelsleden en jeugdwerkers wordt de onlinedienst voor taalkundige ondersteuning als volgt beschikbaar gesteld:

- de nationale agentschappen kennen onlinelicenties toe aan de organisaties op basis van de algemene criteria die de Europese Commissie heeft vastgesteld;
- zodra ze werden geselecteerd, voeren alle deelnemers (behalve moedertaalsprekers) die de onlinedienst benutten een onlinetoets uit om hun vaardigheden te peilen voor de taal die ze tijdens de studie zullen gebruiken. De resultaten van deze toets worden ter kennis gebracht van de deelnemer;
- op basis van het aantal beschikbare onlinelicenties voor taalcurssussen verlenen de organisaties licenties aan de personeelsleden/jeugdwerkers die ze nodig hebben;
- na afloop van de mobiliteitsperiode voeren de deelnemers een tweede taaltoets uit om de gemaakte vorderingen te meten met betrekking tot de vreemde taal.

Nadere bijzonderheden over de onlinedienst voor taalkundige ondersteuning zijn beschikbaar op de websites van de Europese Commissie en de nationale agentschappen.

Voor talen waarvoor deze dienst van de Commissie niet beschikbaar is, kan een specifieke subsidie voor taalkundige ondersteuning worden verstrekt.

TRANSNATIONALE JONGERENINITIATIEVEN

Strategische partnerschappen op het gebied van jeugdzaken ondersteunen ook de ontwikkeling van transnationale jongereninitiatieven ter bevordering van maatschappelijk engagement en ondernemersgeest die gezamenlijk worden uitgevoerd door twee of meer groepen jongeren uit verschillende landen.

Deze initiatieven kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op:

- de totstandbrenging van (netwerken van) sociale ondernemingen, verenigingen, clubhuizen, ngo's,
- de ontwikkeling en het aanbod van cursussen en opleidingen over onderwijs in ondernemerschap (met name maatschappelijk verantwoord ondernemen en ICT-gebruik);
- acties gericht op informatie, mediageletterdheid en bewustmaking of acties ter bevordering van burgerzin bij jongeren (bijvoorbeeld debatten, conferenties, evenementen, raadplegingen, initiatieven in verband met Europese onderwerpen enzovoort);
- acties ten behoeve van plaatselijke gemeenschappen (bijvoorbeeld ter ondersteuning van kwetsbare groepen zoals ouderen, minderheden, migranten, personen met een handicap enzovoort);
- artistieke en culturele initiatieven (toneelstukken, tentoonstellingen, muziekoptredens, discussiefora enzovoort).

Een jongereninitiatief is een project dat door jongeren zelf wordt ingeleid, opgezet en uitgevoerd. Daarbij krijgen jongeren de gelegenheid om ideeën uit te testen door initiatieven te ontplooiën die hen in staat stellen rechtstreeks en actief deel te nemen aan de planning en uitvoering van een project. De deelname aan een jongereninitiatief is een belangrijke niet-formele leerervaring. Door een jongereninitiatief uit te voeren, krijgen jongeren de kans specifieke uitdagingen of problemen aan te pakken waarmee ze in hun gemeenschap worden geconfronteerd. De jongeren kunnen het gekozen thema bespreken en zich erover bezinnen in een Europees kader en zo meewerken aan de opbouw van Europa.

Een jongereninitiatief moet transnationaal van opzet zijn en netwerkvorming bevorderen van plaatselijke activiteiten die gezamenlijk worden uitgevoerd door twee of meer groepen uit verschillende landen. Aan de samenwerking met internationale partners in het kader van transnationale jongereninitiatieven liggen soortgelijke behoeften of belangen ten grondslag die erop gericht zijn praktijken te delen en te leren van leeftijdgenoten.

Dankzij jongereninitiatieven kunnen talloze jongeren hun vindrijkheid en creativiteit gaan benutten in hun dagelijkse bezigheden en mondiger worden, niet alleen door uitdrukking te geven aan hun lokale behoeften en belangen, maar ook aan de uitdagingen waarmee ze in hun leefgemeenschap worden geconfronteerd.

Jongeren kunnen ideeën uitproberen door het opstarten, opzetten en uitvoeren van een project dat betrekking heeft op diverse terreinen van het leven. Jongereninitiatieven kunnen jongeren ook aanmoedigen om te werken als zelfstandige en om verenigingen, ngo's of andere organen op te richten die actief zijn op het gebied van de sociale economie en jeugdzaken en in de non-profitsector.

Jongeren die transnationale jongereninitiatieven uitvoeren kunnen daarin worden bijgestaan door een begeleider. Een begeleider is een contactpersoon die de nodige ervaring met jeugdwerk en/of jongereninitiatieven heeft om groepen jongeren bij te staan, het leerproces te vergemakkelijken en hun deelname te ondersteunen. De begeleider vervult uiteenlopende taken naargelang van de behoeften van een bepaalde groep jongeren.

De begeleider maakt geen deel uit van het jongereninitiatief, maar ondersteunt de groep jongeren bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van hun project met inachtneming van de behoeften van de groep. Begeleiders ondersteunen de kwaliteit van het leerproces en scheppen een groeiende band om groepen of individuele personen te helpen tevredenstellende resultaten te behalen bij de uitvoering van hun projecten. Een begeleider is echter niet gelijk te stellen met: een projectleider; consulent/adviseur; lid van de groep die het project uitvoert; professionele opleider/deskundige die louter technische ondersteuning verleent op een bepaald terrein; noch met de wettelijke vertegenwoordiger van het project. Voor jongereninitiatieven die door minderjarigen worden uitgevoerd, is de ondersteuning door een begeleider verplicht.

2. VOORBEELDEN VAN STRATEGISCHE PARTNERSCHAPPEN

BEVORDEREN VAN FLEXIBELE LEERTRAJECTEN

Door praktische en theoretische kennis te integreren in de studieprogramma's van instellingen voor hoger onderwijs, krijgen studenten kansen om de vaardigheden te verwerven waaraan nu en in de toekomst behoefte is op de arbeidsmarkt. Op die manier kunnen ze hun toekomstige inzetbaarheid verbeteren. Een strategisch partnerschap ondersteunt projectgebaseerde samenwerking tussen ondernemingen, studenten en personeel van IHO's met het oog op het ontwikkelen, uittesten en waar nodig aanpassen van een gezamenlijk studieprogramma tussen de deelnemende IHO's. Daarbij wordt uitgegaan van een uitputtende behoefteanalyse en wordt de nadruk gelegd op een realiteitsgerichte en transnationale aanpak. Het partnerschap voorziet ook in onderwijs-/leeractiviteiten, in de uitwisseling van personeel tussen IHO's en ondernemingen alsook in geïntegreerde mobiliteit, waarbij studenten een gezamenlijk studieprogramma volgen waarvan de onderdelen worden verzorgd door verschillende partners en op verschillende locaties. Het eindresultaat is dat een gezamenlijk studieprogramma wordt aangeboden en verspreid onder organisaties buiten het partnerschap. Aan het partnerschap wordt deelgenomen door IHO's en ondernemingen, inclusief kleine en middelgrote ondernemingen en sociale ondernemingen, om te waarborgen dat niet alleen de vereiste competenties, maar ook voldoende vaardigheden worden ontwikkeld in het gezamenlijke studieprogramma.

GEÏNTEGREERDE LOKALE/REGIONALE ONTWIKKELING

De betrokkenheid van alle relevante belanghebbenden is uiterst bevorderlijk voor de uitwerking van geïntegreerde lokale/regionale ontwikkelingsplannen. Via een strategisch partnerschap worden innovatieve opleidingspakketten ontwikkeld, uitgetest en toegepast. Op die manier wordt meer diepgang gegeven aan de studieprogramma's van de partner-IHO's, zodat zij ook dubbele diploma's of graden kunnen uitreiken. Bij het project zijn de voornaamste belanghebbenden betrokken: zij oefenen doorlopend toezicht uit, met name via een specifieke stuurgroep, om te waarborgen dat naar behoren wordt voldaan aan de behoeften van lokale/regionale actoren. Het project voorziet ook in onderwijs-/leeractiviteiten, met inbegrip van de uitwisseling van personeel tussen IHO's en gemengde studentenmobiliteit. Het eindresultaat is dat deze opleidingspakketten in het studieprogramma worden geïntegreerd en dat dubbele diploma's en graden worden uitgereikt. Aan het partnerschap wordt deelgenomen door instellingen voor hoger onderwijs, alsook door lokale actoren en lokale overheidsinstanties.

Minder ervaren partners kunnen gaandeweg bij de uitgevoerde activiteiten worden betrokken om te waarborgen dat uiterlijk in het laatste jaar van het project alle partners geïntegreerd zijn in het volledige activiteitenpakket.

CREATIVITEIT EN INNOVATIE

Kleine en middelgrote ondernemingen moeten de uitdaging aangaan om vaardigheden en innovatievermogen te ontwikkelen, ook al beschikken ze niet noodzakelijkerwijs over gepaste middelen of over de strategische visie om het hoofd te bieden aan de scherpe marktconcurrentie. Een strategisch partnerschap ondersteunt de verspreiding van een creatieve en innovatieve cultuur in kleine bedrijven door middel van de overdracht en tenuitvoerlegging van methoden, instrumenten en concepten die organisatorische ontwikkeling en productcreatie vergemakkelijken. Partners uit de creatieve sectoren en instellingen voor hoger onderwijs helpen de andere partners leren hoe ze creatieve denkwijzen met succes in hun organisaties kunnen toepassen en hoe ze hun vermogen om te innoveren en te veranderen kunnen ontwikkelen.

Een tastbaar resultaat is de uitwerking van actieplannen op maat ter bevordering van creativiteit en innovatie op basis van eerdere analyses van succesvolle situaties en methoden. Tot het partnerschap behoren creatieve sectoren, kleine en middelgrote ondernemingen, werkgeversverenigingen, kamers van koophandel, industrie en ambachten.

ONDERWIJSKWALITEIT

Lokale onderwijsinstanties in Zweden, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk gaan samen rond de tafel zitten met het voornemen een strategisch partnerschap op te zetten. De onderwijsinstanties zijn zich bewust van de noodzaak om de kwaliteit van het onderwijs op wetenschappelijk, wiskundig en technologisch gebied te verbeteren. Daarom hebben ze een project uitgewerkt met het oog op de totstandbrenging van een gezamenlijk kader om scholieren nauwer te betrekken bij het leerproces. Met dit project wordt beoogd de kwaliteit van het onderwijs op wiskundig en natuurwetenschappelijk gebied te verbeteren en de keuze voor deze vakken in het hoger secundair en in het hoger onderwijs te bevorderen. Het project wordt geleid door de genoemde onderwijsinstanties, met betrokkenheid van alle scholen van het basis- en lager secundair onderwijs. Verder hebben de onderwijsinstanties ook andere partners uit de plaatselijke gemeenschappen bij het project betrokken: universiteiten, een mediacentrum alsook diverse ondernemingen en bedrijfsverenigingen die zich bezighouden met technologie, wetenschappen en milieu. De projectactiviteiten voorzien in de uitwisseling van personeel tussen de deelnemende organisaties met het doel ervaringen en goede praktijken uit te wisselen. De partners delen materiaal en hulpmiddelen, en ontwikkelen modules voor vakoverschrijdende samenwerking in wiskunde, wetenschappen en technologie die in scholen van het basis- en secundair onderwijs worden uitgetest/toegepast. De bedrijfspartners nodigen klassen uit voor studiebezoeken om scholieren inzicht te verschaffen in de diverse praktische toepassingen van de behandelde onderwerpen. Universiteitsstudenten werken mee als "studiebuddy's" van de scholieren: zij verlenen de scholieren op individuele basis bijstand met de vakken en vervullen ook een functie als rolmodel om scholieren aan te moedigen wetenschappen en technologie te studeren. Het project leidt niet alleen tot universitaire samenwerking voor de initiële lerarenopleiding, maar resulteert ook in verdere samenwerking op pedagogisch gebied en in nieuwe projecten tussen de betrokken scholen.

VERBETEREN VAN DE ONDERWIJSRESULTATEN

Het vergroten van het aantal afgestudeerden in het tertiair onderwijs, een bredere toegang tot en eenvoudiger voltooiing van hogeronderwijsstudies zijn belangrijke uitdagingen waarmee talloze landen worden geconfronteerd. Een strategisch partnerschap ondersteunt de ontwikkeling van betere doorstroomtrajecten naar het hoger onderwijs en de verbetering van afstudeerpercentages, met bijzondere aandacht voor niet-traditionele lerenden, zoals studenten uit ondervertegenwoordigde groepen of kansarme milieus, door innovatieve praktijken over te dragen en uit te testen. Dankzij de samenwerking tussen IHO's, scholen en instellingen die actief zijn op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding, onderzoekt het partnerschap hoe studenten van diverse achtergronden uit het hoger secundair onderwijs worden voorbereid en begeleid voordat ze doorstromen naar het hoger onderwijs. Ook de monitoring en ondersteuning van deze studentenpopulatie wordt onderzocht, in het bijzonder via diensten op maat (begeleiding, advisering enzovoort) met het doel voortijdig schoolverlaten/stopzetten van studies te voorkomen en de studenten aan te moedigen om hun studies binnen de verwachte termijn te voltooien. Aan het project wordt deelgenomen door IHO's alsook door scholen voor algemeen en beroepsonderwijs op hoger secundair niveau. Zo wordt gewaarborgd dat de aangeboden diensten geschikt zijn en naar behoren afgestemd zijn op de onderkende behoeften. Het project voorziet ook in onderwijs-/leeractiviteiten, met inbegrip van gemengde studentenmobiliteit. Het eindresultaat is dat het model wordt aangepast, door de deelnemende IHO's ingevoerd en dat het wordt verspreid onder organisaties die niet aan het partnerschap deelnemen, in het bijzonder bij andere aanbieders van onderwijs en bij de voornaamste beleidsmakers.

INNOVATIE

Een strategisch partnerschap ondersteunt de ontwikkeling van nieuwe didactische benaderingen en in het bijzonder instrumenten voor e-learning en onlinesamenwerkingsplatforms die scholieren, studenten en leraren de mogelijkheid bieden te leren, les te geven en samen cursusmateriaal aan te maken. Het partnerschap bestaat uit universiteiten, scholen, onderzoeksorganisaties en/of ondernemingen die samen de instrumenten ontwikkelen waarmee scholen en instellingen voor hoger onderwijs kunnen lesgeven in specifieke vakken op verschillende niveaus. Onderzoeksorganisaties en/of ondernemingen vervullen een sleutelrol bij het ontwikkelen van de instrumenten of om de inhoud relevanter en concreter te maken. Verder worden intensieve studieprogramma's georganiseerd voor het uittesten van de instrumenten die werden ontwikkeld in het kader van het partnerschap met studenten en leraren. Er vinden ook gezamenlijke opleidingsevenementen voor personeel plaats om de leraren op te leiden in het gebruik van de instrumenten.

TAALVAARDIGHEID

Een sectoroverstijgend strategisch partnerschap ondersteunt gezinnen waar meer dan één taal wordt gesproken. Daarbij worden taalleerhulpmiddelen voor kinderen ontwikkeld om ze bewust te maken van de voordelen van het kennen van twee of meer talen, zowel intrinsiek als vanuit praktisch oogpunt. Dit project richt zich tot alle belanghebbenden die werken met tweetalige gezinnen, zodat zij de projecthulpmiddelen daar kunnen verspreiden. Er wordt onderzoek uitgevoerd naar de efficiëntie van de pedagogische benaderingen die gebruikt worden om de taalvaardigheden van meertalige kinderen te versterken, zowel in de klas als door informeel leren. Tot de partners behoren een universiteit, meerdere scholen, een kmo, een ngo en een vereniging van instellingen voor volwassenenonderwijs.

INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE

Een sectoroverstijgend project ontwikkelt een gedeelde visie over de manieren waarop ICT van een leven lang leren een realiteit kan maken voor iedereen door middel van realiteitsgerichte scenario's en inzichten. ICT-gebruik voor leerdoeleinden wint terrein in Europa. Om optimaal voordeel te halen uit de mogelijkheden van ICT biedt als motor voor economische en maatschappelijke veranderingen, komt het erop aan de fase van proefprojecten en een versnipperde aanpak te overstijgen door prioriteiten onder woorden te brengen en door ICT-integratie op systeemniveau. Tot de partners behoren uiteenlopende instellingen voor hoger onderwijs en organisaties voor vakmanschap die actief zijn op diverse gebieden van onderwijs.

INTERREGIONALE SAMENWERKING

Lokale autoriteiten uit Spanje, Portugal, Italië en Tsjechië richten een partnerschap op om de oorzaken van voortijdig schoolverlaten in hun regio's te onderzoeken en nieuwe oplossingen te ontwikkelen om dit probleem aan te pakken. De middelbare scholen in de respectieve regio's alsook twee instellingen voor lerarenopleiding worden daarbij betrokken. Door het probleem van voortijdig schoolverlaten vanuit een breder perspectief te benaderen, willen ze diverse aspecten van het leven van jongeren in kaart brengen. Daarom worden ook lokale jeugdorganisaties en ouderverenigingen uitgenodigd om aan het strategisch partnerschap deel te nemen. De lokale autoriteiten zelf nemen breed deel op sectoroverstijgende basis, met onder meer diensten voor onderwijs en jeugdzaken en sociale diensten.

Het doel is in elke regio een vast netwerk op te zetten waarin de verschillende actoren en diensten worden samengebracht om een doeltreffend ondersteuningsmechanisme voor jongeren tot stand te brengen.

De partnerinstellingen werken samen via periodieke projectbijeenkomsten en als onlinegemeenschap. In de eerste plaats willen ze de omvang van voortijdig schoolverlaten in hun gebied onderzoeken en de oorzaken daarvan opsporen. Vervolgens willen ze doeltreffende manieren zoeken en toepassen om ondersteuning te verlenen aan jongeren die met uitsluiting te maken dreigen te krijgen. Als onderdeel van hun projectactiviteiten voeren ze enquêtes bij scholieren, leerkrachten en gezinnen om de redenen van voortijdig schoolverlaten vanuit een plaatselijke invalshoek te bekijken. Verder organiseren ze workshops en seminars waarop een breed scala aan onderwerpen wordt behandeld, zoals het effect van informele leermogelijkheden.

Aansluitend daarop werken ze een gemeenschappelijke methode uit die in twee regio's wordt toegepast. Als handreiking wordt een gids voor leraren, opleiders en lokale autoriteiten gepubliceerd. Al het materiaal en alle resultaten worden gedeeld op de projectwebsite,

via publicaties op papier en via een conferentie in elke regio. Op die manier worden de voor dit project ontwikkelde methoden en hulpmiddelen ook geïntroduceerd in andere scholen en bij andere lokale autoriteiten.

RECHTVAARDIGHEID EN INCLUSIE

Jeugdorganisaties, instellingen, scholen, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding en voor jeugdzaken bevoegde autoriteiten die werken met voortijdig schoolverlaters en met jongeren die geen baan hebben noch onderwijs of een opleiding volgen, komen samen met het doel betere methoden uit te werken om meer jongeren weer op de schoolbanken te krijgen of aan werk te helpen. In het kader van het strategisch partnerschap organiseren ze transnationale bijeenkomsten voor personeel om praktijken uit te wisselen en invulling te geven aan het project; verder voeren ze activiteiten uit met betrekking tot job shadowing en beroepsontwikkeling van jeugdwerkers. Tegelijk worden onderzoeksgegevens verzameld en worden gesprekken gevoerd op een transnationale bijeenkomst waarop een definitief handboek wordt uitgewerkt; ook wordt de planning voor het uittesten en evalueren van de verbeterde methoden vastgesteld. Om de projectresultaten duurzaam te maken en te verspreiden, worden in het kader van het strategisch partnerschap conferenties op lokaal, nationaal en Europees niveau gepland en wordt ook gezamenlijk een follow-upstrategie uitgestippeld.

OPEN LEERMIDDELEN

Tijdens brandbestrijding in gebouwen kunnen brandweerlieden gewond raken of gedood worden. Door een specifieke praktijkopleiding te geven over de aanpak van de kritieke situaties die zich voordoen in brandende gebouwen, kunnen dodelijke ongevallen worden voorkomen. In het kader van een strategisch partnerschap wordt een leerpakket uitgewerkt dat berust op de allernieuwste methoden en technologie. Het eindresultaat is een gemengd e-learningprogramma dat voorziet in een aanvullende opleiding over de strategie en tactieken voor brandbestrijding, waarbij aandacht wordt besteed aan de beginfase van een interventie met het doel vroegtijdig en efficiënt te kunnen reageren op noodgevallen. E-learning wordt gecombineerd met praktijkoefeningen. Aan het strategisch partnerschap wordt onder meer deelgenomen door de brandweer- en hulpdiensten, voor de openbare veiligheid bevoegde overheidsinstanties en uiteraard ook door aanbieders van beroepsopleiding en -opleiding.

ACTIEVE PARTICIPATIE VAN JONGEREN IN DE SAMENLEVING

Drie scholen voor hoger secundair onderwijs uit Finland, Duitsland en Nederland willen een project over democratie op school ontwikkelen en ontmoeten elkaar op het eTwinning-platform. De drie scholen willen financiële steun aanvragen voor een strategisch partnerschap. Met het project wordt beoogd binnen de scholen vaardigheden inzake schoolleiderschap te ontwikkelen door leerkrachten, scholieren en ook ouders te betrekken bij de besluitvorming op schoolniveau. Het project duurt drie jaar. Elk jaar bekijken de deelnemende scholen hoe elke groep op dat ogenblik betrokken is bij de besluitvorming op schoolniveau en hoe hun deelname op realistische wijze kan worden verbeterd op basis van wat de partners hen bijbrengen. De schoolleiding, leerkrachten en ouders ondersteunen het project en nemen actief daaraan deel. De deelnemende scholieren worden zelfstandiger, verbeteren hun vermogen tot kritisch denken en krijgen een beter begrip van concepten zoals vrijheid, rechten en verplichtingen. Ze bezinnen zich ook over de bijdrage die ze kunnen leveren om het belang van hun school voor hen persoonlijk te verhogen. Via de projectactiviteiten krijgen de scholieren de kans hun standpunten te uiten en te luisteren naar de zienswijzen van anderen, debatten te voeren en daarbij relevante argumenten aan te dragen, en besluiten toe te lichten door geldige redenen naar voren te brengen. De projectactiviteiten worden uitgevoerd via het TwinSpace-project op de eTwinning-website alsook via persoonlijk contact op twee bijeenkomsten die worden bijgewoond door een groep scholieren van elke school, samen met hun leerkrachten. De schoolleiding en vertegenwoordigers van ouders wonen de bijeenkomsten ook bij. Tussen de projectbijeenkomsten maken de partners ook gebruik van de eTwinning-website om samen te werken aan de ontwikkeling van de projectactiviteiten, gesprekken te voeren en middelen te delen. De scholieren creëren een samenwerkingsblog waar ze foto's en updates over projectactiviteiten plaatsen, en standpunten over en bedenkingen bij de behandelde onderwerpen publiceren. Het blog, het voorbereidend materiaal voor leraren, het tijdens het project ontwikkelde lesmateriaal alsook een deel van het werk van de scholieren worden gepubliceerd via eTwinning en beschikbaar gesteld als hulpmiddel voor anderen die een soortgelijk project willen opzetten.

TRANSVERSALE VAARDIGHEDEN/BASISVAARDIGHEDEN

Ter verbetering van de rekenvaardigheid en financiële basiskennis van groepen kansarme volwassenen (migranten, laagopgeleiden, sociaaleconomisch achtergestelde mensen enzovoort) ontwikkelen organisaties voor volwassenenonderwijs met de hulp van lokale/regionale autoriteiten en sociale partners geactualiseerde opleidingsvoorzieningen door gebruik te maken van nieuwe en aangepaste opleidingsmethoden en -middelen. De resultaten, zoals onderwijsprogramma's, handboeken voor opleiders, pakketten/ondersteunend materiaal voor lerende volwassenen, worden uitgetest door de partnerorganisaties en gevalideerd door de relevante belanghebbenden. Een doelgerichte verspreidingsactiviteit is een voorwaarde om effect te sorteren, niet alleen inzake competenties van de lerende volwassenen, maar ook op lokaal/regionaal niveau aangezien het project leermogelijkheden kan aanbieden die toegesneden zijn op kansarme groepen en die hun integratie in de lokale gemeenschap bevorderen.

ERKENNING EN VALIDERING VAN LEERRESULTATEN

Partnerorganisaties kunnen een wezenlijke bijdrage leveren aan het valideringsproces van niet-formeel en informeel leren. Gezien de verschillende situatie van de partners maakt de uitwisseling van ideeën en ervaringen in het kader van het strategisch partnerschap het mogelijk de huidige stand van zaken te analyseren en aanbevelingen te formuleren met het oog op de validering in de partnerlanden.

BEROEPSONTWIKKELING EN PROFESSIONALISERING IN JEUGDWERK

In aansluiting op de prioriteiten van de EU-jeugdstrategie brengt een groep ervaren jeugdwerkers een strategisch partnerschap tot stand met personen die op institutioneel niveau verantwoordelijk zijn voor jeugdwerk, denktanks voor jeugdzaken, in jeugdwerk gespecialiseerde onderwijsinstellingen en onderzoekers. Het doel daarvan is een reeks referentiedocumenten uit te werken die jeugdwerkers moeten ondersteunen in hun activiteiten met betrekking tot de geestelijke gezondheid van jongeren. Alle partners komen in projectverband bijeen om de

sleutelbegrippen in kaart te brengen en nader te onderzoeken als uitgangspunt voor hun onderzoek. Ze organiseren seminars met deskundigen, bijeenkomsten en studiebezoeken om hun werk te documenteren. Verder brengen ze jongeren en jeugdwerkers met ervaring in de geestelijke gezondheidszorg samen om beste praktijken en ideeën uit te wisselen. Het einddoel is direct na afloop van het project een boek uit te geven en te verspreiden onder praktijkmensen op dit gebied.

CAPACITEITSOPBOUW OP HET GEBIED VAN HOGER ONDERWIJS

1. VERDUIDELIJKING OVER DE REIKWIJDTE VAN DE EU-SUBSIDIE

PERSONEELSKOSTEN

De kandidaat maakt een raming van de werklust voor het personeel op basis van de desbetreffende personeelscategorie en het aantal dagen dat aan het project zal worden besteed, in verhouding tot de activiteiten, het werkplan en de voorziene uitkomsten en resultaten. Werkdagen kunnen ook tijdens het weekeinde of op wettelijk vastgelegde of officiële feestdagen vallen. In de raming van het budget worden niet meer dan 20 werkdagen per maand of 240 werkdagen per jaar meegerekend. De raming vloeit voort uit de toepassing van de kosten per eenheid voor personeel in het kader van Erasmus+. Zij staat los van de bepalingen inzake daadwerkelijke vergoeding die zullen worden vastgesteld in de partnerschapovereenkomst en uitgevoerd door de begunstigden.

Het profiel van het personeel dat betrokken is bij capaciteitsopbouwprojecten wordt onderverdeeld in vier categorieën:

- **Managers (personeelscategorie 1)** (waaronder wetgevers, hoge ambtenaren en managers) voeren belangrijke beheersactiviteiten uit die verband houden met het bestuur en de coördinatie van de projectactiviteiten.
- **Onderzoekers, docenten en opleiders (personeelscategorie 2)** voeren doorgaans academische activiteiten uit in verband met de ontwikkeling van curricula/opleidingsprogramma's, de ontwikkeling en aanpassing van didactisch/opleidingsmateriaal, het voorbereiden en geven van cursussen of opleidingen.
- **Technisch personeel (personeelscategorie 3)** (waaronder specialisten en lagere functies) voert technische taken uit, zoals boekhouding en vertaalwerkzaamheden. Externe vertaaldiensten en externe taalcursussen die worden uitbesteed en worden aangeboden door niet-consortiumleden, moeten worden gerangschikt onder "uitbestedingskosten".
- **Administratief personeel (personeelscategorie 4)** (waaronder kantoorpersoneel en klantenbedienend personeel) voert administratieve taken uit, zoals secretariaatsaken.

Bepalingen inzake daadwerkelijke vergoeding van personeel dat betrokken is bij het project moeten gezamenlijk worden vastgesteld door de deelnemende organisaties en goedgekeurd door de managers die verantwoordelijk zijn voor hun tewerkstelling en zullen deel uitmaken van de door de partners bij aanvang van het project te ondertekenen partnerschapovereenkomst. Indien dit wordt verzuimd, zal het gebruikelijke beloningsbeleid van de betrokken organisatie van toepassing zijn.

REISKOSTEN – PERSONEEL

Elke personeelscategorie (bijvoorbeeld managers, onderzoekers/docenten/opleiders, technisch en administratief personeel) met een officieel contract van de begunstigde instellingen die bij het project betrokken is, mag gebruikmaken van financiële steun voor reis- en verblijfkosten, mits die direct verband houden met het verwezenlijken van de projectdoelstellingen.

Reizen zijn bestemd voor de volgende activiteiten:

- onderwijs- en opleidingsopdrachten;
- opleiding en bijscholing (alleen subsidiabel voor personeel uit partnerlanden);
- het bijwerken van programma's en opleidingen;
- praktijkstages bij ondernemingen, in sectoren en instellingen (alleen subsidiabel voor personeel uit partnerlanden);
- bijeenkomsten voor het projectbeheer (bijvoorbeeld met het oog op activiteiten inzake beheer, coördinatie, planning, toezicht en kwaliteitscontrole);
- workshops en bezoeken voor het verspreiden van de resultaten.

Behalve wanneer dit in strijd is met nationaal recht, mogen de begunstigde instellingen de uitbetaling van het normale salaris aan hun personeelsleden niet opschorten tijdens reizen in het kader van het project.

De duur van dergelijke reizen mag niet meer bedragen dan drie maanden.

REISKOSTEN – STUDENTEN

Studenten (al dan niet reeds in het bezit van een hogeronderwijsdiploma, met inbegrip van studenten van een aanvullende opleiding en studenten op doctoraatsniveau) die zijn ingeschreven aan een van de begunstigde instellingen, kunnen gebruikmaken van financiële steun voor reis- en verblijfkosten, mits die direct verband houden met het verwezenlijken van de projectdoelstellingen. Reizen voor studenten moeten plaatsvinden bij een deelnemende organisatie of bij een andere organisatie onder toezicht van een deelnemende organisatie.

Ze zijn vooral gericht op studenten uit partnerlanden en zijn bestemd voor de volgende activiteiten:

Activiteit	Duur
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studieperioden bij een instelling van een partnerland; ▪ Studieperioden bij een instelling van een programmaland (alleen voor studenten uit partnerlanden); ▪ Deelname aan intensieve cursussen in een instelling van een programma- of partnerland; ▪ Praktijkstages, stages bij ondernemingen, in sectoren of instellingen in een partnerland; ▪ Praktijkstages, stages bij ondernemingen, in sectoren of instellingen in een programmaland (alleen voor studenten uit partnerlanden). 	<p>minimaal 2 weken - maximaal 2 maanden</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deelname aan activiteiten van korte duur voor het projectbeheer (stuurgroepen, coördinatievergaderingen, kwaliteitscontrole enzovoort). 	<p>maximaal 1 we</p>

Indien de student in kwestie andere activiteiten wil gaan uitvoeren dan die welke hierboven beschreven zijn, is voorafgaande toestemming van het Uitvoerend Agentschap vereist.

UITRUSTING

De EU-subsidie kan worden gebruikt om de aanschaf van uitrusting te ondersteunen. Alleen de aanschaf van uitrusting die direct in verband staat met de projectdoelstellingen kan worden beschouwd als subsidiabel. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om (e-)boeken en tijdschriften, faxapparaten, kopieermachines, computers en randapparatuur (inclusief notebooks/laptops en tablets), software, machines en uitrusting voor didactische doeleinden, laboratoriummateriaal (didactische doeleinden), videoprojectors (hardware) en videopresentaties (software), televisietoestellen, installatie van communicatielijnen voor internetverbinding, toegang tot databanken (bibliotheken en elektronische bibliotheken buiten het partnerschap) en clouds, kosten voor onderhoud van uitrusting, verzekeringen, vervoer en installatie.

De uitrusting is uitsluitend bestemd voor de instellingen voor hoger onderwijs van partnerlanden die in het partnerschap zijn opgenomen en moet daar zo snel als praktisch mogelijk worden geïnstalleerd. De uitrusting moet worden opgenomen in de inventaris van de instelling waar ze is geïnstalleerd. Dit instituut is de enige eigenaar van de uitrusting.

- De uitrusting moet bijdragen aan het verwezenlijken van de projectdoelstellingen en moet daarom aan het begin van de projectuitvoeringsperiode worden aangeschaft en bij voorkeur 4 maanden vóór het einde van het project.
- In geen geval mag de uitrusting worden aangeschaft voor een instelling/organisatie van een programmaland of voor andere instellingen van de partnerlanden dan IHO's.
- Het huren van uitrusting kan als subsidiabel worden beschouwd, maar alleen in uitzonderlijke en naar behoren gemotiveerde omstandigheden en op voorwaarde dat de huur niet doorloopt na beëindiging van de subsidieovereenkomst.
- Gezien de bijzondere aard van de capaciteitsopbouwactie uit hoofde van het Erasmus+-programma, wordt rekening gehouden met de volledige kosten voor de aanschaf van de uitrusting en niet met de afschrijvingskosten ervan.

Ingeval voor meer dan 25 000 EUR aan uitrusting wordt aangekocht, moeten de begunstigden concurrerende inschrijvingen ontvangen van ten minste drie leveranciers en de opdracht gunnen aan de leverancier met de uit

economisch oogpunt voordeligste inschrijving, met inachtneming van de beginselen van transparantie en gelijke behandeling van potentiële contractanten en moeten zij er tevens voor zorgen dat belangenconflicten worden vermeden. De begunstigden mogen de aankoop van uitrusting niet opsplitsen in kleinere contracten van een lager bedrag.

De aanvragers moeten zich ervan bewust zijn dat de aankoop en levering van uitrusting aan instellingen in partnerlanden vaak een behoorlijk complexe procedure is en hiermee moet rekening worden gehouden in de planningsfase.

UITBESTEDING

Uitbesteding is bestemd voor specifieke, tijdgebonden taken in verband met het project die niet kunnen worden uitgevoerd door de consortiumleden zelf. Het gaat hierbij onder meer om zelfstandige/freelance deskundigen. Uitbesteding aan externe organen mag slechts zeer incidenteel plaatsvinden. De specifieke competenties en bijzondere deskundigheid die vereist zijn om de doelstellingen van het project te behalen, moeten in het consortium aanwezig zijn en de samenstelling ervan bepalen. Derhalve is het uitbesteden van taken in verband met het projectbeheer niet toegestaan.

Voorbeelden van activiteiten die uitbesteed kunnen worden (op voorwaarde dat zij niet worden uitgevoerd door personeel van de begunstigden), zijn:

- evaluatie- en auditactiviteiten
- IT-cursussen
- taalcursussen
- activiteiten in verband met drukken, publiceren en verspreiden
- vertaaldiensten
- webontwerp en onderhoud

In alle gevallen moeten de uit te besteden taken in het voorstel worden vastgesteld (op basis van relevante informatie ter staving, samen met duidelijke redenen waarom de taak niet kan worden uitgevoerd door de begunstigden) en moet het geraamde bedrag in het budget worden opgenomen. Voor uitbesteding die oorspronkelijk niet is voorzien in het budget moet voorafgaand schriftelijk toestemming worden gegeven door het Agentschap tijdens de projectuitvoering.

Ingeval voor meer dan 25 000 EUR wordt uitbesteed, moeten de begunstigden concurrerende inschrijvingen ontvangen van ten minste drie inschrijvers en de opdracht gunnen aan de inschrijver met de uit economisch oogpunt voordeligste inschrijving, met inachtneming van de beginselen van transparantie en gelijke behandeling van potentiële contractanten en moeten zij er tevens voor zorgen dat belangenconflicten worden vermeden. De begunstigden mogen de aankoop van diensten niet opsplitsen in kleinere contracten van een lager bedrag.

Uitbesteding moet plaatsvinden op basis van een contract, die een beschrijving van de specifieke opdracht die wordt uitgevoerd en de duur ervan moet bevatten, alsmede een datum, projectnummer en de handtekening van beide partijen.

Personeelsleden van medebegunstigden mogen niet als contractant werken voor het project.

De werkelijke reis- en verblijfkosten van dienstverleners aan wie wordt uitbesteed, moeten worden aangegeven onder het begrotingsonderdeel voor uitbesteding en moeten worden gemotiveerd en gedocumenteerd.

2. FINANCIËLE VERSLAGLEGGING EN DEFINITIEVE BEREKENING VAN DE SUBSIDIE

Het voorziene budget moet voor elk project in de subsidieovereenkomst worden opgenomen en moet worden gebruikt in overeenstemming met de bepalingen daarvan. Onderdelen van de projectbegroting mogen zonder voorafgaande goedkeuring tot maximaal 10 % worden verhoogd door middel van overdracht van andere begrotingsonderdelen, zelfs als het verhoogde bedrag hoger is dan het referentieplafond.

Verzoeken om begrotingsonderdelen met meer dan 10 % te verhogen moeten schriftelijk bij het Agentschap worden ingediend en leiden tot een wijziging. Indien de maximumplafonds voor personeelskosten of kosten voor uitrusting of uitbesteding worden als gevolg van de verhoging worden overschreden, wordt het verzoek niet aanvaard.

Bij de eindrapportage zal het Uitvoerend Agentschap de partners verzoeken om informatie over de verschaft

medefinanciering aan te leveren voor statistische doeleinden.

PERSONEELSKOSTEN

Met het oog op financiële beoordelingen en/of audits moeten de begunstigden in staat zijn om de volgende elementen te staven/bewijzen:

- het bestaan van een formele arbeidsverhouding tussen de werknemer en de werkgever. Een formeel arbeidscontract is vereist;
- de opgegeven werklust kan worden geïdentificeerd en gecontroleerd. Bewijzen zijn vereist voor voltooiing van het werk en aan het project bestede tijd (bijvoorbeeld presentielijsten, tastbare resultaten/producten, verplichte arbeidstijdenoverzichten);
- er wordt niet gevraagd het niveau van de uitgaven te motiveren.

Bij de financiële verslaglegging moet voor elke werknemer van het project een naar behoren ingevulde overeenkomst met betrekking tot personeelskosten worden toegevoegd aan de projectboekhouding en door de coördinator als bewijsstuk worden bewaard. De overeenkomsten moeten door de betrokken persoon worden ondertekend en vervolgens worden ondertekend en afgestempeld door de verantwoordelijke (bijvoorbeeld de decaan) van de instelling waar deze persoon zijn werk gewoonlijk verricht. In het geval van personeel dat taken van verschillende categorieën uitvoert, moet voor elke soort activiteit een aparte overeenkomst worden ondertekend.

Bovendien moeten arbeidstijdenoverzichten worden toegevoegd aan elke overeenkomst met betrekking tot personeelskosten. Daarop moet het volgende worden vermeld:

- de datum van de geleverde dienst;
- het aantal op deze data gewerkte dagen;
- de uitgevoerde taken (korte beschrijving) met betrekking tot het activiteitenplan.

De arbeidstijdenoverzichten moeten door de betrokken persoon worden ondertekend en worden medeondertekend door de verantwoordelijke van de instelling waar deze persoon zijn werk gewoonlijk verricht. Aan het eind van het project moeten de bewijsstukken niet worden meegestuurd met het financiële verslag. De overeenkomsten met betrekking tot personeelskosten (met arbeidstijdenoverzichten ter staving) moeten wel bij de projectboekhouding worden bewaard.

In deze fase neemt het Uitvoerend Agentschap kennis van de uitgaven op basis van de financiële staten (lijsten van de uitgaven), die worden toegezonden door de coördinator (zie bijlage bij de subsidieovereenkomst- "Eindrapportage"). Het personeel van het Uitvoerend Agentschap zal deze lijsten nauwkeurig onderzoeken om de subsidiabiliteit van de uitgaven te verifiëren. Indien er twijfels zijn over een specifiek punt kan het Agentschap verzoeken alle bewijsstukken door te sturen.

In deze fase wordt de daadwerkelijke EU-bijdrage globaal herberekend voor het totale project, waarbij wordt uitgegaan van de kosten per eenheid, op basis van het daadwerkelijk ingezette personeel. De EU-bijdrage in de personeelskosten kan niet meer bedragen dan 110 % van het in de subsidieovereenkomst of in de wijzigingen daarop aangegeven absolute bedrag.

REIS- EN VERBLIJFKOSTEN

Met het oog op financiële beoordelingen en/of audits moeten de begunstigden in staat zijn om de volgende elementen te staven/bewijzen:

- de reizen houden direct verband met specifieke en duidelijk te identificeren activiteiten in verband met het project;
- de reizen hebben daadwerkelijk plaatsgevonden (instapkaart, hotelrekeningen, presentielijst enzovoort). Er wordt niet gevraagd de daadwerkelijke reis- en verblijfkosten te motiveren.

Bij de financiële verslaglegging moet voor elke reis een individueel mobiliteitsverslag aan de projectboekhouding worden toegevoegd en door de coördinator als bewijsstuk worden bewaard. Bij elk mobiliteitsverslag moeten bewijsstukken worden gevoegd om aan te tonen dat de reis daadwerkelijk heeft plaatsgevonden (bijvoorbeeld vervoersbewijzen, instapkaarten, facturen, kwitanties, presentielijst). Het is niet nodig om de werkelijke kosten van de reis te bewijzen.

Aan het eind van het project moeten de bewijsstukken niet worden meegestuurd met het financiële verslag. De individuele mobiliteitsverslagen moeten wel bij de projectboekhouding worden bewaard.

In deze fase neemt het Uitvoerend Agentschap kennis van de uitgaven op basis van de financiële staten (lijsten van de uitgaven), die worden toegezonden door de coördinator (zie bijlage bij de subsidieovereenkomst-

“Eindrapportage”). Het personeel van het Uitvoerend Agentschap zal deze lijsten nauwkeurig onderzoeken om de subsidiabiliteit van de uitgaven te verifiëren. Indien er twijfels zijn over een specifiek punt kan het Agentschap verzoeken alle bewijsstukken door te sturen.

In deze fase wordt de daadwerkelijke EU-bijdrage globaal herberekend voor het totale project, waarbij wordt uitgegaan van de kosten per eenheid, op basis van de daadwerkelijk uitgevoerde reizen. De EU-bijdrage in de reis- en verblijfkosten kan niet meer bedragen dan 110 % van het in de subsidieovereenkomst of in de wijzigingen daarop aangegeven absolute bedrag.

UITRUSTING

Met het oog op financiële beoordelingen en/of audits moeten de begunstigen in staat zijn om de volgende elementen te staven/bewijzen:

- de opgegeven kosten kunnen geïdentificeerd en gecontroleerd en worden met name in het boekhoudsysteem van de begunstigde opgenomen;
- de uitrusting wordt naar behoren opgenomen in de inventaris van de betrokken instelling.

De bewijsstukken moeten niet worden meegestuurd met het financiële verslag. Het volgende moet wel bij de projectboekhouding worden bewaard:

- factu(u)r(en) voor alle aangekochte uitrusting (opgelet: bestelbonnen, pro-formaacturen, prijsopgaven of ramingen worden niet beschouwd als uitgavenbewijs);
- wanneer de drempelwaarde van 25 000 EUR wordt overschreden, documentatie over de openbare aanbesteding en drie prijsopgaven. In dergelijke gevallen mogen de begunstigen de aankoop van uitrusting niet opsplitsen in kleinere contracten met afzonderlijke bedragen onder de drempelwaarde van 25 000 EUR.

Bij de financiële verslaglegging neemt het Uitvoerend Agentschap kennis van de uitgaven op basis van de financiële staten (lijsten van de uitgaven), die worden toegezonden door de coördinator (zie bijlage bij de subsidieovereenkomst- “Eindrapportage”). Het personeel van het Uitvoerend Agentschap zal deze lijsten nauwkeurig onderzoeken om de subsidiabiliteit van de uitgaven te verifiëren. Indien er twijfels zijn over een specifiek punt kan het Agentschap verzoeken alle bewijsstukken door te sturen.

Wij maken u er echter op attent dat wanneer de totale waarde van de factuur meer dan 25 000 EUR bedraagt, kopieën (niet de originelen) van de factuur en de vergelijkbare prijsopgaven als bewijsstuk met het financiële verslag moeten worden meegestuurd. In deze fase kunnen de subsidiabele kosten voor uitrusting niet meer bedragen dan 110 % van het in de subsidieovereenkomst of in de wijzigingen daarop voor uitrusting aangegeven absolute bedrag.

UITBESTEDING

Met het oog op financiële beoordelingen en/of audits moeten de begunstigen in staat zijn om de volgende elementen te staven/bewijzen:

- het bestaan van een formeel contract;
- de opgegeven kosten kunnen worden geïdentificeerd en gecontroleerd en worden met name in het boekhoudsysteem van de begunstigde opgenomen.

De bewijsstukken moeten niet worden meegestuurd met het financiële verslag. Het volgende moet wel bij de projectboekhouding worden bewaard:

- facturen, contracten voor uitbesteding en bankafschriften;
- in het geval van reizen van dienstverleners aan wie wordt uitbesteed, individuele mobiliteitsverslagen (bijlage) samen met kopieën van alle vervoersbewijzen, instapkaarten, facturen en kwitanties, of voor autoreizen een kopie van de interne regeling met betrekking tot de kilometervergoeding. De bewijsstukken dienen om de werkelijke reiskosten aan te tonen en om te bewijzen dat de reis daadwerkelijk heeft plaatsgevonden;
- wanneer de drempelwaarde van 25 000 EUR wordt overschreden, documentatie over de aanbestedingsprocedure en drie prijsopgaven. In dergelijke gevallen mogen de begunstigen de aankoop [van uitrusting] niet opsplitsen in kleinere contracten met afzonderlijke bedragen onder de drempelwaarde van 25 000 EUR.

Bij de financiële verslaglegging neemt het Uitvoerend Agentschap kennis van de uitgaven op basis van de financiële staten (lijsten van de uitgaven), die worden toegezonden door de coördinator. Het personeel van het Uitvoerend Agentschap zal deze lijsten nauwkeurig onderzoeken om de subsidiabiliteit van de uitgaven te verifiëren. Indien er twijfels zijn over een specifiek punt kan het Agentschap verzoeken alle bewijsstukken door te sturen.

sturen.

Wij maken u er echter op attent dat wanneer het totaalbedrag van het contract voor uitbesteding meer dan 25 000 EUR bedraagt, kopieën (niet de originelen) van het contract voor uitbesteding, de factuur en de vergelijkbare prijsopgaven als bewijsstuk met het financiële verslag moeten worden meegestuurd. In deze fase kunnen de subsidiabele uitbestedingskosten niet meer bedragen dan 110 % van het in de subsidieovereenkomst of in de wijzigingen daarop voor uitbestedingskosten aangegeven absolute bedrag.

DEFINITIEVE BEREKENING VAN DE SUBSIDIE

Bij de verslaglegging aan het eind van het project wordt de daadwerkelijke EU-bijdrage globaal herberekend voor het totale project, waarbij wordt uitgegaan van de kosten per eenheid (voor salaris-, reis- en verblijfkosten) en van de werkelijke kosten (voor uitrusting en uitbesteding), op basis van de daadwerkelijk uitgevoerde activiteiten. De EU-bijdrage in de verschillende begrotingsonderdelen kan niet meer bedragen dan 110 % van het in de subsidieovereenkomst of in de wijzigingen daarop aangegeven absolute bedrag.

3. ANDERE REGELS VOOR DE MOBILITEIT VAN STUDENTEN EN PERSONEEL

VÓÓR DE MOBILITEIT

f. INTERINSTITUTIONEEL AKKOORD

Instellingen voor hoger onderwijs verbinden zich ertoe alle in het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs vervatte beginselen na te leven teneinde een hoogwaardige mobiliteit te waarborgen, onder meer door te zorgen voor het volgende: "[u]itgaande mobiliteitsdeelnemers zijn goed voorbereid op de mobiliteit en beschikken tevens over het vereiste taalvaardigheidsniveau" en "[d]e instelling zorgt voor geschikte taalkundige ondersteuning voor deelnemers aan mobiliteit". Daarbij kan nuttig gebruik worden gemaakt van bestaande voorzieningen in instellingen voor taalopleiding.

De begunstigen zijn hoe dan ook contractueel verplicht dergelijke hoogwaardige diensten te verstrekken. Er zal toezicht worden gehouden op hun prestaties in het kader van het algemene toezicht op de capaciteitsopbouwprojecten. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de feedback die studenten en personeelsleden geven via het mobiliteitsinstrument (zie hieronder).

Dientengevolge zal studenten- en personeelsmobiliteit plaatsvinden in het kader van een interinstitutioneel akkoord tussen IHO's. In geval van mobiliteit tussen programmalanden en begunstigde partnerlanden (en tussen begunstigde partnerlanden) bevat dit interinstitutionele akkoord de algemene beginselen die in het ECHE worden gevolgd. Beide partijen moeten de verbintenis aangaan om deze beginselen in acht te nemen.

Het interinstitutionele akkoord kan ook worden uitgebreid met studentenmobiliteit voor stagedoeleinden en/of personeelsmobiliteit voor opleidingsdoeleinden. Daarbij wordt een beroep gedaan op de kennis die de partnerinstellingen over ondernemingen bezitten met het doel ontvangende ondernemingen/organisaties in hun land in kaart te brengen.

Het is belangrijk op te merken dat instellingen moeten beschikken over doeltreffende procedures en regelingen om de veiligheid en bescherming van de deelnemers in hun project te bevorderen en te waarborgen. In dit verband moeten alle studenten en personeelsleden die betrokken zijn bij een mobiliteitsactiviteit worden verzekerd tegen de risico's in verband met hun deelname aan deze activiteiten. De projectorganisatoren moeten zoeken naar de meest geschikte verzekering (afhankelijk van het soort project en van de op nationaal niveau beschikbare verzekeringen). Verder is het niet noodzakelijk om een aparte projectverzekering af te sluiten als de deelnemers al gedekt zijn door een verzekering die al eerder door de projectorganisatoren is afgesloten.

De volgende zaken moeten hoe dan ook worden gedekt:

- voor zover van toepassing, reisverzekering (met inbegrip van beschadiging of verlies van bagage);
- schade aan derden (waar nodig inclusief beroepsaansprakelijkheid of wettelijke aansprakelijkheid);
- ongevallen en ernstige ziekte (inclusief permanente of tijdelijke arbeidsongeschiktheid);
- overlijden (inclusief repatriëring in het geval van projecten in het buitenland).

g. MOBILITEITSINSTRUMENT

Ten vroegste op het ogenblik dat de deelnemers worden geselecteerd, moet de begunstigde organisatie in het mobiliteitsinstrument algemene informatie invoeren over de deelnemer en het soort uitgevoerde

mobilitheidsactiviteit (bijvoorbeeld naam van de deelnemer, bestemming, duur van de mobiliteit enzovoort). Het mobiliteitsinstrument is bedoeld als hulpmiddel voor de begunstigde om de onder Erasmus+ vallende mobiliteitsactiviteiten te beheren. De begunstigde organisatie dient het mobiliteitsinstrument ook te actualiseren door daarin elke verandering op te nemen die de deelnemers of activiteiten ondergaan gedurende de looptijd van het mobiliteitsproject. Met het mobiliteitsinstrument kunnen de begunstigden vooraf ingevulde verslagen aanmaken op basis van de door hen verstrekte informatie. Ook kunnen met het mobiliteitsinstrument verslagen worden aangemaakt die de deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten moeten invullen.

In de subsidieovereenkomst tussen EACEA en de begunstigde staan nadere bijzonderheden over het mobiliteitsinstrument en over de manier om toegang daartoe te krijgen.

h. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN STUDENTEN

- SELECTIE

Studenten dienen een aanvraag in bij het partnerschap dat de deelnemers aan de mobiliteitsactie selecteert. De procedure om studenten te selecteren en een beurs aan hen toe te kennen moet op eerlijke, transparante en samenhangende wijze verlopen en goed worden gedocumenteerd. Alle bij het selectieproces betrokken partijen moeten toegang daartoe hebben.

De IHO moet de nodige maatregelen nemen ter voorkoming van belangenconflicten met personen die op verzoek een rol kunnen spelen in de met de selectie belaste instanties of bij het selectieproces van studenten.

De selectiecriteria, zoals de academische prestaties van de gegadigde, eerdere mobiliteitservaringen, motivatie, eerdere ervaring in het ontvangende land (m.b.t. terugkeer naar het land van oorsprong) enzovoort, worden openbaar gemaakt.

Zodra de studenten geselecteerd zijn, moeten ze het Erasmus+-studentenhandvest krijgen van de uitzendende instelling. Daarin wordt uiteengezet welke rechten en verplichtingen de student heeft tijdens de in het buitenland doorgebrachte studie- of stageperiode, en welke stappen de student vóór, tijdens en na de mobiliteit moet ondernemen.

- OVEREENKOMST MET DE STUDENT

Voorafgaand aan het vertrek moet elke geselecteerde student een overeenkomst ondertekenen waarin ook een "studieovereenkomst" is opgenomen. Daarin wordt het studie- en/of stageprogramma uiteengezet zoals dat werd afgesproken door de student, de uitzendende en de ontvangende organisatie. In deze studieovereenkomst staan niet alleen de voor de leerperiode in het buitenland beoogde leerresultaten, maar ook bepalingen inzake de formele erkenning. In de overeenkomst wordt ook bepaald waar de studie- en/of stageperiode wordt doorgebracht. De uitzendende instelling en de student moeten in deze studieovereenkomst ook afspreken welk taalvaardigheidsniveau (belangrijkste instructie- of werktal) de student moet bereiken bij aanvang van de studie- of stageperiode, in overeenstemming met het aanbevolen taalvaardigheidsniveau dat is vastgesteld in het interinstitutionele akkoord tussen de uitzendende en de ontvangende instelling (of volgens de verwachtingen van de onderneming in het geval van een stage). Voor zover van toepassing worden de uitzendende instelling en de student het eens over de meest geschikte taalkundige ondersteuning die nodig is zodat de student het overeengekomen taalvaardigheidsniveau kan bereiken.

- STUDIEBEURS

Wanneer de studenten de studieovereenkomst ondertekenen, komen ze in aanmerking voor een EU-studiebeurs om hen te steunen tijdens de in het buitenland doorgebrachte studie- of stageperiode. Bovendien mogen zij, boven op de EU-studiebeurs, een regionale, nationale of andere subsidie ontvangen die door een andere organisatie wordt beheerd (bijvoorbeeld het ministerie of regionale autoriteiten).

Studenten die deelnemen aan het speciale mobiliteitsonderdeel in het kader van capaciteitsopbouw hoeven geen college- of inschrijvingsgeld te betalen en mogen gratis examens afleggen en gebruikmaken van laboratoria en bibliotheken bij de ontvangende instelling. Niettemin kunnen kleine vergoedingen in rekening worden gebracht voor kosten van verzekeringen, studentenverenigingen en het gebruik van diverse benodigdheden, zoals fotokopieën, laboratoriumproducten enzovoort. Deze vergoedingen worden op dezelfde manier berekend als voor de plaatselijke studenten. Uitgaande studenten dienen geen extra vergoedingen of kosten te betalen in verband met de organisatie of administratie van hun mobiliteitsperiode.

Bovendien moet het recht van studenten om een beurs of lening te krijgen om te studeren aan de instelling in hun thuisland gehandhaafd blijven tijdens de periode in het buitenland.

Studenten die deelnemen aan het speciale mobiliteitsonderdeel in het kader van capaciteitsopbouw mogen niet tegelijkertijd een beurs voor leermobiliteit in het kader van kernactie 1 ontvangen en omgekeerd.

i. VOORWAARDEN VOOR DEELNAME VAN PERSONEEL

- SELECTIE

Personeelsleden die deelnemen aan het speciaal mobiliteitsonderdeel in het kader van capaciteitsopbouw moeten eerlijk en transparant worden geselecteerd door hun uitzendende organisatie. Voorafgaand aan hun vertrek, moeten ze met de uitzendende en ontvangende instelling/onderneming overeenstemming hebben bereikt over een mobiliteitsprogramma.

Het partnerschap staat in voor de selectie van de docenten en personeelsleden van de organisatie. De procedure voor selectie en subsidietoekenning moet op eerlijke, transparante en samenhangende wijze verlopen en goed worden gedocumenteerd. Alle bij het selectieproces betrokken partijen moeten toegang daartoe hebben. De selectiecriteria (zoals het feit dat voorrang wordt verleend aan personeel dat voor het eerst naar het buitenland vertrekt, de beperking van het mogelijke aantal mobiliteitsactiviteiten per personeelslid tijdens een bepaalde periode enzovoort) worden openbaar gemaakt.

De organisatie moet de nodige maatregelen nemen ter voorkoming van belangenconflicten met personen die op verzoek een rol kunnen spelen in de met de selectie belaste instanties of bij het selectieproces van individuele begunstigen.

Voor personeelsmobiliteit vanuit een onderneming naar een IHO bezorgt de instelling een uitnodiging aan het personeelslid van de onderneming.

MOBILITEITSOVEREENKOMST

De uitzendende instelling selecteert het personeel van de IHO op basis van een ontwerp mobiliteitsprogramma dat het personeelslid bezorgt na overleg met de ontvangende instelling/onderneming. Voorafgaand aan het vertrek moeten de uitzendende instelling/onderneming en de ontvangende instelling/onderneming formeel instemming bereiken over het definitieve mobiliteitsprogramma (per briefwisseling of per e-mail).

De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de in het buitenland doorgebrachte mobiliteitsperiode rust zowel op de uitzendende als op de ontvangende instelling/onderneming.

Na de mobiliteit

c. ERKENNING VAN DE LEERRESULTATEN

Na afloop van de periode in het buitenland moet de ontvangende instelling/onderneming de student en zijn IHO een officiële verklaring ("transcript of records") of stagecertificaat ("transcript of work") bezorgen waarin de resultaten van het afgesproken programma worden bevestigd.

De follow-up die aan de mobiliteitsperiode wordt gegeven, omvat de formele erkenning door de uitzendende instelling van de studiepunten die in het buitenland werden toegekend voor via formele leeractiviteiten nieuw verworven competenties (op basis van het ECTS of een gelijkwaardig systeem) en, indien van toepassing, ook voor stages. Daarbij worden ook de resultaten van niet-formele en informele leeractiviteiten buiten de klas of werkplek gedocumenteerd (via het diplomasupplement).

Wat personeelsmobiliteit betreft, moeten de uitzendende instellingen ervoor zorgen dat de leerresultaten van het deelnemende personeel naar behoren worden erkend, verspreid en ten volle worden benut in de instelling.

d. RAPPORTAGE

Na afloop van hun verblijf in het buitenland moeten alle studenten en personeelsleden die aan een mobiliteitsactiviteit hebben deelgenomen, een eindverslag opmaken en indienen. Voor mobiliteitsactiviteiten die ten minste twee maanden duren, wordt in dat verslag ook de kwaliteit beoordeeld van de tijdens de mobiliteitsperiode ontvangen taalkundige ondersteuning.

Studenten en personeelsleden die dit verslag niet indienen, kunnen door het partnerschap worden verplicht de ontvangen EU-studiebeurs geheel of gedeeltelijk terug te betalen. Terugbetaling is niet vereist wanneer een student of personeelslid de geplande activiteiten in het buitenland niet heeft kunnen voltooien ten gevolge van overmacht. Het partnerschap en EACEA moeten dergelijke gevallen van overmacht melden.

4. ANDERE BELANGRIJKE REGELS EN AANBEVELINGEN

PARTNERSCHAPSOVEREENKOMST

De partners moeten het eens worden over de gedetailleerde uitvoeringsvoorwaarden van het project; deze moeten formeel worden gemaakt door middel van een partnerschapsovereenkomst, die bij aanvang van het project moet worden ondertekend

Er moet een exemplaar van de partnerschapsovereenkomst worden verstrekt aan het Uitvoerend Agentschap binnen 6 maanden na ondertekening van de subsidieovereenkomst.

Deze partnerschapsovereenkomst moet betrekking hebben op de verschillende financiële, technische en juridische aspecten in verband met de uitvoering van het project, met inbegrip van:

- rollen en verantwoordelijkheden van de partners;
- begrotingskwesties (medefinanciering, opsplitsing van het budget per activiteit en per partner, de voorwaarden voor de overdracht van middelen enzovoort);
- beloningsbeleid voor personeelsleden;
- voorwaarden voor de terugbetaling van reis- en verblijfkosten;
- rapportagemechanismen;
- mechanismen voor conflictbeheersing enzovoort.

SAMENSTELLING EN WIJZIGING VAN DE DEELNEMENDE ORGANISATIES

Elke voorgestelde wijziging met betrekking tot begunstigden van het project moet worden gemeld; daarbij is voorafgaande goedkeuring van het Uitvoerend Agentschap vereist. Voor de verschillende wijzigingen met betrekking tot het partnerschap van het project gelden de volgende vereisten:

- voor toevoeging van een medebegunstigde is een volmacht vereist, die is ondertekend door de coördinator en de nieuwe medebegunstigde, en aanvaardingsbrieven van alle andere medebegunstigden, die zijn ondertekend door de wettelijke vertegenwoordiger. De coördinator moet deze samen met het verzoek toezenden;
- voor uittreding van een medebegunstigde een schriftelijke verklaring van de coördinator en een uittredingsbrief van de uittredende medebegunstigde vereist, ondertekend door de wettelijke vertegenwoordiger. Indien niet langer aan de minimumvereisten van het partnerschap wordt voldaan, behoudt het Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur zich het recht voor een besluit te nemen over de voortzetting van de overeenkomst;
- voor wijzigingen met betrekking tot de contactpersoon van de coördinator is een schriftelijke verklaring vereist die is ondertekend door de nieuwe contactpersoon, de wettelijke verantwoordelijke en de voormalige contactpersoon van de coördinator.

NIET-SUBSIDIABELE KOSTEN

De volgende kosten worden als niet-subsidiabel beschouwd:

- uitgaven voor activiteiten en daarmee samenhangende reizen die niet bij de begunstigden van het project zijn uitgevoerd, tenzij het Agentschap daartoe uitdrukkelijk voorafgaande toestemming heeft verleend;
- uitrusting, zoals meubilair, motorvoertuigen van welke aard ook, uitrusting voor onderzoek en ontwikkeling, telefoons, mobiele telefoons, alarm- en antidiefstalsystemen;
- kosten voor lokalen (aankoop, verwarming, onderhoud, herstellingen enzovoort).
- kosten die verband houden met de aankoop van onroerend goed;
- afschrijvingskosten.

VERPLICHTE EXTERNE AUDIT (AUDITCERTIFICAAT)

Een extern auditrapport (type II-audit) over het financiële verslag en de onderliggende rekeningen van de actie moet worden meegestuurd met het eindverslag en de vereiste bewijsstukken.

Het doel van de audit is het Uitvoerend Agentschap een redelijke zekerheid te verschaffen dat zowel de kosten als de ontvangsten in het financiële eindverslag zijn opgenomen in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke en financiële bepalingen van de subsidieovereenkomst.

Het staat de begunstigde vrij om een gekwalificeerde externe accountant te kiezen, met inbegrip van de wettelijk verplichte externe accountant, op voorwaarde dat deze voldoet aan de beide onderstaande eisen:

- de externe accountant moet onafhankelijk zijn van de begunstigde;
- de externe accountant moet gekwalificeerd zijn om de wettelijke controle van boekhoudbescheiden uit te voeren overeenkomstig de nationale wetgeving die de Richtlijn van de Raad betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen ten uitvoer legt of wetgeving van de Europese Unie die deze richtlijn vervangt.

Een begunstigde die in een derde land is gevestigd, moet gelijkwaardige nationale voorschriften op auditgebied naleven.

BEWIJSSTUKKEN

Voor zover noodzakelijk moeten leesbare kopieën (niet de originelen) van de bewijsstukken worden toegezonden. Indien er twijfels zijn over een specifiek punt kan het Agentschap verzoeken alle bewijsstukken door te sturen.

Het indienen van de vereiste bewijsstukken maakt onlosmakelijk deel uit van de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst en het niet indienen van een of meer documenten kan leiden tot een verzoek tot terugbetaling van de desbetreffende uitgaven.

Kopieën van de contracten voor uitbesteding en van de facturen van meer dan 25 000 EUR moeten met het eindverslag worden meegestuurd.

Voor iedere aankoop van uitrusting of van diensten van meer dan 25 000 EUR moet van ten minste drie leveranciers/verstrekkers een prijsopgave worden verkregen, ongeacht het begrotingsonderdeel.

BIJLAGE II – VERSPREIDING EN BENUTTING VAN RESULTATEN

PRAKTISCHE LEIDRAAD VOOR BEGUNSTIGDEN

INLEIDING

Activiteiten met het oog op de verspreiding en benutting van resultaten vestigen de aandacht op de werkzaamheden die als onderdeel van het Erasmus+-project werden uitgevoerd. Door resultaten, nuttige ervaring en bevindingen te delen buiten het werkkterrein van de deelnemende organisaties, kunnen door de EU gefinancierde werkzaamheden ten goede komen aan een breder publiek. Een en ander is ook bevorderlijk voor de inspanningen die de organisatie heeft geleverd om de doelstellingen van het Erasmus+-programma te verwezenlijken, waarbij het fundamentele belang van verbanden tussen het programma en de beleidsontwikkeling wordt onderstreept. Elk project dat door het programma wordt ondersteund brengt de in het programma vastgestelde algemene doelstellingen dichterbij en is een stap voorwaarts in het proces ter verbetering en modernisering van onderwijs-, opleidings- en jeugdwerkstelsels.

Verspreidingsactiviteiten verschillen van project tot project; het is van belang na te gaan welke verspreidingsactiviteiten het meest geschikt zijn voor elke deelnemende organisatie. Partners van kleinere projecten moeten zorgen voor verspreiding en benutting in verhouding tot de omvang van hun activiteit. Aan verspreidingsactiviteiten voor een mobiliteitsproject worden andere eisen gesteld dan aan een partnerschapsproject. De omvang van verspreidings- en benuttingsactiviteiten neemt toe met de grootte en het strategische belang van het project. Op het ogenblik dat steun wordt aangevraagd, dienen de aanvragers uiteen te zetten wat hun bedoelingen/plannen zijn ten aanzien van verspreidings- en benuttingsactiviteiten. Wordt hun aanvraag aanvaard, dan zijn ze ook verplicht die gestand te doen.

In **deel 1** wordt een aantal belangrijke termen gedefinieerd en uitgelegd wat er kan worden bereikt door de verspreiding en benutting van resultaten en hoe deze activiteiten kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van de algemene projectdoelstellingen.

Deel 2 geeft een overzicht van de vereisten waaraan de begunstigden van Erasmus+-subsidies moeten voldoen met betrekking tot de verspreiding en benutting van resultaten.

1. VERSPREIDING EN BENUTTING VAN PROJECTRESULTATEN: WIE, WAT, WAAR, WAAROM, WANNEER EN HOE

WAT WORDT VERSTAAN ONDER VERSPREIDING EN BENUTTING?

Verspreiden betekent iets op grote schaal bekendmaken. Met betrekking tot het Erasmus+-programma houdt dit in dat op een zo groot mogelijke schaal ruchtbaarheid wordt gegeven aan de successen en resultaten van het project. Wanneer anderen bewust worden gemaakt van het project, kan dit in de toekomst ook effect hebben op andere organisaties. Bovendien kan de organisatie die het project uitvoert zich daardoor beter profileren. Om resultaten doeltreffend te verspreiden, is het zaak om vanaf het begin van het project een passende procedure vast te stellen. Daarin moet duidelijk worden gemaakt waarom de resultaten worden verspreid, welke resultaten worden verspreid en aan wie, hoe, wanneer en waar dat gebeurt, zowel tijdens als na de financieringsperiode.

Benutten betekent zich iets ten nutte maken door het te gebruiken of toe te passen. In het kader van Erasmus+ betekent dit het potentieel van de gefinancierde activiteiten maximaliseren zodat de resultaten ook na afloop van het project verder worden toegepast. Opgemerkt zij dat het project wordt uitgevoerd als onderdeel van een internationaal programma met het oog op een leven lang leren en ter ondersteuning van het Europese onderwijs-, opleidings-, jeugd- en sportbeleid. De resultaten moeten zodanig worden ontwikkeld dat het mogelijk is ze af te stemmen op de behoeften van anderen; toe te passen op andere terreinen; in stand te houden na afloop van de financieringsperiode of te gebruiken om invloed uit te oefenen op het beleid en de praktijk.

WAT WORDT VERSTAAN ONDER RESULTATEN VAN DE ACTIVITEIT?

Resultaten zijn de uitkomsten van de gefinancierde Europese activiteiten of projecten. Het soort resultaat varieert afhankelijk van het soort project. Resultaten kunnen betrekking hebben op toegankelijke producten, zoals onderwijsprogramma's, studies, verslagen, materiaal, evenementen of websites, maar zijn ook te verstaan als kennis en ervaring die worden opgedaan door de bij het project betrokken deelnemers, partners of andere belanghebbenden.

WAT WORDT VERSTAAN ONDER EFFECT EN DUURZAAMHEID?

Effect is te verstaan als de uitwerking van de uitgevoerde activiteit en de resultaten daarvan op mensen, praktijken, organisaties en systemen. De plannen met betrekking tot de verspreiding en benutting van resultaten helpen het effect van de ontplooiende activiteiten te maximaliseren zodat ze ook de komende jaren invloed hebben op de directe deelnemers en partners. Tevens moet rekening worden gehouden met voordelen voor andere belanghebbenden om het verschil te maken en het project optimaal te laten renderen.

Duurzaamheid is de mate waarin het project in staat is om voort te duren, waarbij de geboekte resultaten ook na afloop van de financieringsperiode bruikbaar blijven. De projectresultaten kunnen zo op lange termijn worden toegepast en benut, eventueel door commercialisering, accreditatie of integratie. Mogelijk zijn niet alle projectonderdelen of resultaten duurzaam; het is ook zaak om verspreiding en benutting te beschouwen als een voortgaand proces dat verder reikt dan de looptijd van het project en zich uitstrekt tot in de toekomst.

WAT ZIJN DE DOELSTELLINGEN VAN VERSPREIDING EN BENUTTING?

Het eerste doel van de verspreiding en benutting bestaat erin de projectresultaten bekend te maken en ingang te doen vinden. Het tweede doel is erop gericht een bijdrage te leveren aan het ten uitvoer leggen en uitstippelen van het beleid en de systemen op nationaal en Europees niveau. De begunstigden moeten zelf methoden ontwikkelen om dit doel te bereiken. Voor elk project dat uit hoofde van het Erasmus+-programma wordt gefinancierd, is het van belang ideeën uit te werken met het oog op de verspreiding en benutting. Niettemin moeten het soort verspreidings- en benuttingsactiviteiten en de intensiteit daarvan in verhouding staan tot en afgestemd zijn op de specifieke behoeften en de soort van het project. Dit vereist reflectie over de vraag of het gaat om een procesgericht project, dan wel om een project dat beoogt tastbare resultaten op te leveren; om een alleenstaand project of om een project dat deel uitmaakt van een ruimer initiatief; of het project wordt opgezet door grote of kleine deelnemende organisaties enzovoort. De deelnemende organisaties moeten de doelstellingen van de activiteiten/het plan bespreken en beslissen wat de beste activiteiten en benaderingswijzen zijn. Verder moeten de taken onder de partners worden verdeeld, rekening houdend met de eigenheid van het project.

Wat gestructureerde samenwerkingsprojecten betreft, zoals strategische partnerschappen, kennisallianties, allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden, sportevenementen, samenwerkingspartnerschappen en capaciteitsopbouwprojecten, moet een in kwalitatief opzicht hoogwaardig verspreidings- en benuttingsplan voorzien in meetbare en realistische doelstellingen, een na te leven tijdschema en een planning van de benodigde middelen voor de te ontplooiende activiteiten. Door doelgroepen bij de activiteiten te betrekken, kunnen de

projectresultaten optimaal worden benut. Het is van belang de juiste strategie uit te stippelen als belangrijkste manier om beter te communiceren met de doelgroepen. Voor mobiliteitsprojecten is een dergelijk vereiste niet aan de orde. Niettemin wordt de projectorganisatoren verzocht mee te delen welke leerresultaten de deelnemers aan zulke activiteiten hebben behaald. Voorts moeten de projectorganisatoren deelnemers aanmoedigen om met anderen de kennis te delen die zij door hun deelname aan de mobiliteitsactiviteit hebben verworven. Een ander doel is de kwaliteit van het programma te vergroten door het stimuleren van innovatieve projecten en het uitwisselen van beste praktijken.

Communicatie is een ruimer begrip en betreft ook informatie- en promotieactiviteiten die gericht zijn op bewustmaking en beogen de zichtbaarheid te vergroten van de projectactiviteiten, in aanvulling op de verspreiding en benutting van de projectresultaten. Soms is het echter moeilijk een duidelijk onderscheid te maken tussen beide terreinen. Daarom kan het efficiënter zijn een algemeen strategisch kader vast te stellen dat beide terreinen bestrijkt om de beschikbare middelen optimaal in te zetten. Activiteiten met het oog op de verspreiding en benutting van resultaten moeten een wezenlijk onderdeel vormen van alle communicatieactiviteiten die plaatsvinden gedurende de looptijd van het project.

WAAROM IS HET VAN BELANG PROJECTRESULTATEN TE DELEN? WAT ZIJN DE RUIMERE VOORDELEN?

Het is van belang de nodige tijd te besteden aan de ontwikkeling van een alomvattend verspreidings- en benuttingsplan: niet alleen de begunstigde, maar ook diens partners zijn daarbij gebaat. Verspreidings- en benuttingsactiviteiten stellen de organisatie niet alleen in staat zich beter te profileren, maar bieden vaak ook nieuwe mogelijkheden om de effecten en resultaten van het project te verruimen of in de toekomst nieuwe partnerschappen op te zetten. Een geslaagde verspreiding en benutting kan ook bevorderlijk zijn voor de externe erkenning van de uitgevoerde werkzaamheden, waardoor de waardering voor het project nog toeneemt. Door de resultaten te delen, kunnen de activiteiten en ervaringen in het kader van het Erasmus+-programma ook anderen ten goede komen. Projectresultaten kunnen een voorbeeldfunctie vervullen en anderen tot navolging bewegen door duidelijk te maken wat met het programma kan worden bereikt.

Met de verspreiding en benutting van projectresultaten kan ook een bijdrage worden geleverd aan het uitstippelen van het beleid en de praktijk in de toekomst. De verspreiding en benutting van de resultaten van de door begunstigten uitgevoerde activiteiten dienen een breder doel, namelijk het verbeteren van de stelsels in de Europese Unie. Het effect van het Erasmus+-programma wordt niet alleen gemeten aan de kwaliteit van de projectresultaten, maar ook aan de mate waarin die resultaten ook buiten het projectpartnerschap gekend zijn en worden toegepast. Een doeltreffende verspreiding zorgt ervoor dat zo veel mogelijk potentiële gebruikers worden aangesproken, waardoor de ingezette middelen beter kunnen renderen.

Dankzij de verspreiding en benutting van projectresultaten wordt het publiek zich ook meer bewust van de door het programma geboden kansen en wordt de Europese meerwaarde beklemtoond van de door het Erasmus+-programma ondersteunde activiteiten. Dit kan de publieke perceptie verbeteren en aanmoedigen tot een bredere deelname aan dit nieuwe EU-programma. Het is van essentieel belang rekening te houden met de doelstellingen van het verspreidings- en benuttingsplan. Die moeten aansluiten op de projectdoelstellingen om te waarborgen dat de toegepaste methoden en benaderingen niet alleen geschikt zijn voor het Erasmus+-project en de daardoor nagestreefde resultaten, maar ook afgestemd zijn op de onderkende doelgroepen. Met de verspreiding en benutting wordt onder meer het volgende nagestreefd:

- bewustmaking;
- breder effect;
- betrokkenheid van belanghebbenden en doelgroepen;
- delen van oplossingen en knowhow;
- invloed op het beleid en de praktijk;
- ontwikkeling van nieuwe partnerschappen.

WAT KAN ER WORDEN VERSPREID EN BENUT?

De volgende stap bestaat erin te bepalen **wat** er moet worden verspreid en benut. Het project kan velerlei resultaten opleveren, zowel concrete (materiële) resultaten als vaardigheden en persoonlijke ervaringen die werden opgedaan door de projectorganisatoren en deelnemers aan de activiteiten (immateriële resultaten).

Materiële resultaten zijn bijvoorbeeld:

- probleemoplossende benaderingen of modellen;
- praktische instrumenten of producten, zoals handboeken, onderwijsprogramma's, instrumenten voor e-learning;
- onderzoeksverslagen of studies;

- gidsen over goede praktijken of casestudy's;
- evaluatieverslagen;
- certificaten inzake erkenning;
- nieuwsbrieven of informatiefolders.

Aanbevolen wordt ervaringen, strategieën, processen enzovoort te documenteren om ze op ruimere schaal te kunnen verspreiden.

Immateriële resultaten zijn bijvoorbeeld:

- door deelnemers, lerenden of personeel verworven kennis en opgedane ervaring;
- verbeterde vaardigheden of prestaties;
- groter cultureel bewustzijn;
- verbeterde taalvaardigheden.

Immateriële resultaten zijn vaak moeilijker te meten. Het gebruik van vraaggesprekken, vragenlijsten, toetsen, observaties of zelfbeoordelingen kan ertoe bijdragen dit soort resultaten te registreren.

WIE ZIJN DE DOELGROEPEN?

Het is van essentieel belang de doelgroepen duidelijk af te bakenen, zowel op verschillende geografische niveaus (op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau) als op het eigen werkterrein van de begunstigde (collega's, lokale autoriteiten, andere organisaties die gelijksoortige activiteiten uitvoeren, netwerken enzovoort). Activiteiten en berichtgeving moeten naar behoren worden toegesneden op doelpubliek en doelgroepen, bijvoorbeeld:

- eindgebruikers van de projectactiviteiten en -resultaten;
- belanghebbenden, deskundigen of praktijkmensen;
- beleidsmakers op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau;
- pers en media;
- het grote publiek.

De projectplannen moeten voldoende flexibiliteit bieden zodat doelgroepen en andere belanghebbenden in de verschillende fasen van het project betrokken kunnen worden. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat het project terdege afgestemd blijft op hun behoeften. Door hun deelname wordt tevens de potentiële waarde van het project beklemtoond en wordt het project onder de aandacht gebracht van andere belangstellenden in heel Europa.

HOE WORDEN RESULTATEN VERSPREID EN BENUT?

Om een zo groot mogelijk publiek te bereiken, wordt aangeraden zo veel mogelijk communicatiemateriaal en projectresultaten in zo veel mogelijk talen te vertalen. Daarbij verdient het aanbeveling alle talen van het partnerschap en het Engels te gebruiken; de vertaalkosten mogen zo nodig in de subsidieaanvraag worden opgenomen.

Resultaten kunnen op velerlei wijzen worden verspreid en benut. Creatieve denkwijzen en nieuwe ideeën om het Erasmus+-project en de daardoor bewerkstelligde resultaten beter te doen uitkomen, worden op prijs gesteld. Begunstigden beschikken daartoe onder meer over de volgende mogelijkheden:

- het EU-verspreidingsplatform (zie hieronder);
- websites over projecten/organisaties;
- bijeenkomsten met en bezoeken aan de voornaamste belanghebbenden;
- specifieke discussiemogelijkheden, zoals informatiebijeenkomsten, workshops, seminars, opleidingscursussen, tentoonstellingen, demonstraties of intercollegiale toetsing (*peer reviews*);
- doelgericht schriftelijk materiaal, zoals verslagen, artikelen in de vakpers, nieuwsbrieven, persberichten, folders of brochures;
- audiovisuele media en producten zoals radio, tv, YouTube, Flickr, videoclip, podcasts of apps;
- sociale media;
- publieke evenementen;
- merknamen voor projecten, en logo's;
- bestaande contacten en netwerken.

Wat benutting betreft, komt het erop aan zich te bezinnen over de manier waarop de resultaten het verschil kunnen maken voor het project, de eindgebruikers, collega's of beleidsmakers. Tot de benuttingsmechanismen behoren:

- positieve effecten op het imago van de deelnemende organisaties;
- beter bewustzijn van een thema, doelstelling of werkgebied;
- verhoogde financiële steun van andere steunverleners of donors;
- grotere invloed op het beleid en de praktijk.

WANNEER MOETEN VERSPREIDINGS- EN BENUTTINGSACTIVITEITEN WORDEN UITGEVOERD?

De activiteiten inzake verspreiding en benutting van resultaten vormen een wezenlijk onderdeel van het Erasmus+-project over de volledige looptijd daarvan: vanaf het oorspronkelijke idee van de begunstigde, tijdens het project en zelfs na afloop van de Europese financiering.

In samenspraak met de betrokken partners moet een tijdschema voor de activiteiten worden vastgesteld en moeten de vereiste budgetten en middelen worden toegewezen. Voorts moeten de betrokkenen in het plan:

- realistische doelstellingen en termijnen afspreken met de partners om de vorderingen bij te houden;
- de verspreidings- en benuttingsactiviteiten afstemmen op belangrijke projectfasen;
- voldoende flexibiliteit inbouwen om te beantwoorden aan de behoeften van de doelgroep en gelijke tred te houden met ruimere ontwikkelingen in het beleid en de praktijk.

Voorbeelden van activiteiten in de verschillende fasen van de projectcyclus:

- **VÓÓR** aanvang van het project:
 - opstellen van het verspreidings- en benuttingsplan;
 - vaststellen van het verwachte effect en de beoogde resultaten;
 - bepalen hoe de verspreidings- en benuttingsactiviteiten worden uitgevoerd en aan wie de resultaten worden verspreid.
- **TIJDENS** het project:
 - actualiseren van het verspreidingsplatform met recente projectgegevens en -resultaten;
 - contact opnemen met relevante media, bijvoorbeeld op lokaal of regionaal niveau;
 - uitvoeren van periodieke activiteiten, zoals informatiebijeenkomsten, opleiding, demonstraties, intercollegiale toetsing (*peer reviews*);
 - evalueren van het effect op de doelgroepen;
 - betrekken van andere belanghebbenden om resultaten over te dragen aan eindgebruikers en toe te passen op nieuwe gebieden/beleidsdomeinen.
- **NA** het project:
 - voortzetten van verspreidingsactiviteiten (zoals hierboven aangegeven);
 - uitwerken van ideeën met het oog op toekomstige samenwerking;
 - evalueren van prestaties en effecten;
 - contact opnemen met relevante media;
 - waar nodig contact opnemen met beleidsmakers.

HOE WORDT HET SUCCES BEOORDEELD?

De effectbeoordeling vormt een essentieel onderdeel van het proces en bestaat erin de verwezenlijkingen te evalueren en aanbevelingen te formuleren voor verbeteracties in de toekomst. Er kunnen indicatoren worden gebruikt om de vooruitgang bij het verwezenlijken van de doelstellingen te meten. Die indicatoren vormen bruikbare aanwijzingen om de prestaties te meten. Er bestaan niet alleen kwantitatieve indicatoren, die in cijfers en percentages worden uitgedrukt, maar ook kwalitatieve indicatoren, die betrekking hebben op de kwaliteit van deelname en ervaring. Vragenlijsten, vraaggesprekken, observaties en evaluaties kunnen ook worden gebruikt om het effect te meten. De indicatoren voor de verschillende projectactiviteiten moeten bij aanvang van het project worden vastgesteld en moeten deel uitmaken van het algemene verspreidingsplan.

Enkele voorbeelden:

- feiten en cijfers over de website van projectorganisatoren (updates, aantal bezoekers, geraadpleegde rubrieken, kruisverwijzingen);
- aantal bijeenkomsten met de voornaamste belanghebbenden;
- aantal deelnemers aan discussie- en informatiebijeenkomsten (workshops, seminars, intercollegiale toetsing (*peer reviews*)); follow-upmaatregelen;
- vervaardigen en in omloop brengen van producten;
- verslaggeving in de media (artikelen in de vakpers, nieuwsbrieven, persberichten, interviews enzovoort);
- Zichtbaarheid in de sociale media en aantrekkelijkheid van de website;
- deelname aan publieke evenementen;
- banden met bestaande netwerken en transnationale partners; overdracht van informatie en knowhow;

- effect op beleidsmaatregelen op regionaal, nationaal en Europees niveau;
- feedback van eindgebruikers, andere belanghebbenden, collega's, beleidsmakers.

2. VEREISTEN INZAKE VERSPREIDING EN BENUTTING

ALGEMENE KWALITATIEVE VEREISTEN

Naargelang van de actie moeten aanvragers van financiële steun uit hoofde van het Erasmus+-programma naar behoren rekening houden met verspreidings- en benuttingsactiviteiten, zowel in de aanvraagfase als tijdens en na de activiteit. Dit deel bevat een overzicht van de basisvereisten die zijn vastgesteld in de officiële documentatie van het Erasmus+-programma.

Een van de toekenningscriteria op grond waarvan de steunaanvraag wordt beoordeeld, betreft de verspreiding en benutting van resultaten. Naargelang van het soort project wordt dit criterium anders meegewogen in de beoordeling van de aanvraag.

- Voor mobiliteitsprojecten moet in het aanvraagformulier een lijst met geplande verspreidingsactiviteiten worden opgenomen met vermelding van de potentiële doelgroepen.
- Voor samenwerkingsprojecten moet voor nadere beoordeling een gedetailleerd en uitgebreid plan worden opgenomen met een beschrijving van de doelstellingen, instrumenten en resultaten. De uitvoeringsverantwoordelijkheid moet worden gedeeld onder alle partners. Niettemin is er doorgaans één partner die de verantwoordelijkheid op zich neemt voor de coördinatie inzake verspreiding en benutting van het algehele project. Elke partner wordt betrokken bij deze activiteiten in overeenstemming met de projectspecifieke behoeftebepaling en taakverdeling.

Voor alle soorten projecten moet in de eindfase over de uitgevoerde activiteiten verslag worden uitgebracht met het doel de resultaten binnen en buiten de deelnemende organisatie te delen.

ZICHTBAARHEID VAN HET ERASMUS+-PROGRAMMA

PROGRAMMALOGO

Voor alle publicaties, affiches, gadgets enzovoort die met steun uit Erasmus+ worden geproduceerd, moeten de begunstigen gebruikmaken van het officiële logo en de grafische identiteit van het Erasmus+-programma. Wordt dit vereiste niet nageleefd, dan kan de definitieve subsidie worden verminderd.

Alle nodige informatie is te vinden op de volgende website:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/graphics/identity_en.htm

SCHRIFTELIJKE VERMELDING

De begunstigen zijn verplicht publiekelijk kenbaar te maken dat zij financiële steun hebben ontvangen van de Europese Unie.

De EU-financiering wordt bij voorkeur bekendgemaakt door "Medegefinancierd door de Europese Unie" te vermelden naast het EU-embleem op communicatiemateriaal waarop dit embleem wordt gebruikt. Voor de plaatsing van de tekst ten opzichte van het EU-embleem gelden geen bijzondere voorschriften, maar de tekst mag het embleem niet overlappen.

Verdere vereisten en voorbeelden zijn te vinden op:

http://ec.europa.eu/dgs/Communication/Services/visual_identity/PDF/use-emblem_nl.PDF

GEbruik VAN HET ERASMUS+-VERSpreIDINGSPLATfORM

Voor Erasmus+ is een nieuw platform opgezet met het doel een uitgebreid overzicht te geven van de in het kader van het programma gefinancierde projecten en de aandacht te vestigen op de beste praktijken. Op dit platform worden ook de producten, resultaten en intellectuele prestaties bekendgemaakt die voortvloeien uit de gefinancierde projecten.

Goede praktijken worden jaarlijks geselecteerd door elk nationaal agentschap en, op Europees niveau, door het Uitvoerend Agentschap.

Het nieuwe platform wordt gebruikt voor uiteenlopende doeleinden:

- als projectendatabase (met inbegrip van projectsamenvattingen, URL's enzovoort);
- als database met projectresultaten die eindgebruikers en praktijkmensen toegang verschaffen tot de belangrijkste uitkomsten;

- als vitrine voor de beste praktijken onder begunstigden van het Erasmus+-programma, die jaarlijks op nationaal en Europees niveau worden geselecteerd.

Voor de meeste Erasmus+-projecten moeten de begunstigden in de aanvraagfase een samenvatting geven waarin ze hun project nader omschrijven in het Engels.

De projectsamenvatting dient als beschrijving voor het grote publiek en is daarom van bijzonder groot belang. Daarom moet die samenvatting in duidelijke taal en een heldere stijl worden geschreven zodat de projectinhoud snel te begrijpen is, ook voor buitenstaanders.

De volgende elementen maken deel uit van de samenvatting: situering/achtergrond van het project; projectdoelstellingen; aantal deelnemers en profiel daarvan; beschrijving van activiteiten; uitvoeringsmethoden van het project; beknopte toelichting van de beoogde resultaten en het nagestreefde effect en tot slot de mogelijke voordelen op langere termijn.

Het Erasmus+-verspreidingsplatform is beschikbaar op: <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>

BIJLAGE III – VERKLARENDE LIJST VAN DE BELANGRIJKSTE TERMEN

Aanvrager	Een deelnemende organisatie of informele groep die een subsidieaanvraag indient. Aanvragers kunnen individueel of namens andere organisaties die bij het project betrokken zijn financiële steun aanvragen. In het laatste geval wordt de aanvrager gelijkgesteld met de coördinator.
Accreditatie	Een procedure ter waarborging dat de organisaties die financiële steun willen krijgen voor een onder het Erasmus+-programma vallende actie zich houden aan een reeks kwaliteitsnormen of vereisten die de Europese Commissie voor die specifieke actie heeft vastgesteld. Naargelang van het soort actie of het land waar de aanvragende organisatie gevestigd is, wordt de accreditatie uitgevoerd door het Uitvoerend Agentschap, een nationaal agentschap of een Salto-onderzoekscentrum. De accreditatieprocedure geldt voor organisaties die willen deelnemen aan projecten (met inbegrip van mobiliteitsprojecten) voor hoger onderwijs of aan mobiliteitsactiviteiten op het gebied van jeugdzaken.
Actie	Een onderdeel of maatregel van het Erasmus+-programma. Voorbeelden van acties: strategische partnerschappen op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, gezamenlijke masteropleidingen van Erasmus Mundus, allianties voor bedrijfstakspecifieke vaardigheden enzovoort.
Activiteit	Een reeks als onderdeel van een project uitgevoerde taken. Er bestaan verschillende soorten activiteiten (mobiliteitsactiviteiten, samenwerkingsactiviteiten enzovoort). In het kader van Jean Monnet komt een activiteit overeen met een actie (zie definitie hierboven).
Bedrijf	Een rechtspersoon die is opgericht naar burgerlijk recht of handelsrecht, met inbegrip van coöperatieve verenigingen of vennootschappen, en elke andere publiek- of privaatrechtelijke rechtspersoon, met uitzondering van de rechtspersonen zonder winstoogmerk.
Begeleider	Volgens de algemene definitie die van toepassing is op alle gebieden van onderwijs, opleiding en jeugdzaken, is een begeleider degene die deelnemers – zowel lerenden als personeel/jeugdwerkers – met specifieke behoeften (d.w.z. met beperkingen) vergezelt bij een mobiliteitsactiviteit om hun bescherming te waarborgen en om ondersteuning en extra bijstand te bieden. In het geval van mobiliteit van lerenden van beroepsonderwijs en –opleiding in het kader van kernactie 1 en mobiliteit van korte duur van scholieren in het kader van kernactie 2, kan een begeleider ook de volwassene zijn die één of meer lerenden van beroepsonderwijs en -opleiding (in het bijzonder in het geval van minderjarigen of jongeren met weinig ervaring in het buitenland) of scholieren vergezelt in het buitenland om tijdens de mobiliteitservaring hun bescherming en veiligheid te waarborgen en hun leerproces te bevorderen.
Begunstigde	Zodra het project is geselecteerd, wordt de aanvrager de begunstigde van een Erasmus+-subsidie. De begunstigde ondertekent een subsidieovereenkomst met, of wordt in kennis gesteld van een subsidiebesluit door het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap dat het project heeft geselecteerd. Werd de aanvraag ingediend namens andere deelnemende organisaties, dan kunnen de partners medebegunstigden van de subsidie worden.
Beroepsonderwijs en -opleiding	Onderwijs en opleiding met als doel mensen de kennis, knowhow, vaardigheden en/of competenties bij te brengen die vereist zijn voor bepaalde beroepen of meer in het algemeen op de arbeidsmarkt. Uit hoofde van Erasmus+ zijn projecten voor initieel en postinitieel beroepsonderwijs subsidiabel in het kader van de acties voor

	beroepsonderwijs en -opleiding.
Beroepsprofiel	Het geheel aan vaardigheden, competenties, kennis en kwalificaties dat doorgaans relevant is voor een specifiek beroep.
Breedtesport	Georganiseerde sport die op lokaal niveau door amateursporters wordt beoefend, en sport voor iedereen.
Certificaat	In het kader van het Erasmus+-programma een document dat wordt afgegeven aan iemand die, voor zover van toepassing, een leeractiviteit heeft voltooid op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugdzaken. Dit document bevestigt de deelname aan de activiteit en in voorkomend geval de daarbij behaalde leerresultaten.
Consortium	Twee of meer deelnemende organisaties die als team samenwerken met het oog op de voorbereiding, uitvoering en follow-up van een project of een activiteit in projectverband. Een consortium kan nationaal (dat wil zeggen met deelname van organisaties die in hetzelfde land gevestigd zijn) of internationaal (met deelname van organisaties uit verschillende landen) van opzet zijn.
Coördinator/coördinerende organisatie	Een deelnemende organisatie die een Erasmus+-subsidie aanvraagt namens een consortium van partnerorganisaties.
Deelnemende organisaties	Elke organisatie of informele groep jongeren die betrokken is bij de uitvoering van een Erasmus+-project. Afhankelijk van hun rol in het project kunnen deelnemende organisaties aanvragers of partners zijn (ook medeaanvragers genoemd wanneer ze worden geïdentificeerd op het ogenblik dat de subsidieaanvraag wordt ingediend). Komt het project in aanmerking voor financiële steun, dan worden de aanvragers de begunstigden en kunnen de partners medebegunstigden worden wanneer het project wordt gefinancierd via een overeenkomst met meerdere begunstigden.
Deelnemers	In het kader van het Erasmus+-programma de personen die volledig betrokken zijn bij een project en die, in sommige gevallen, een deel van de EU-subsidie ontvangen ter dekking van de kosten voor hun deelname (met name de reis- en verblijfkosten). In het kader van bepaalde programma-acties, met name strategische partnerschappen, moet deze categorie van deelnemers (directe deelnemers) worden onderscheiden van andere personen die rechtstreeks betrokken zijn bij het project (bijvoorbeeld de doelgroepen).
Derde cyclus	Het niveau van de derde cyclus in het kwalificatiekader voor de Europese hogeronderwijsruimte, zoals door de ministers voor hoger onderwijs in het kader van het Bolognaproces overeengekomen in Bergen in mei 2005. De descriptor van de derde cyclus van het kwalificatiekader voor de Europese hogeronderwijsruimte komen overeen met de leerresultaten van niveau 8 in het EQF.
Diplomasupplement	Een bijlage bij het officiële kwalificatiebewijs, die meer gedetailleerde informatie over de voltooide opleiding wil bieden in een overeengekomen formaat en die internationaal wordt erkend. Een document dat een hogeronderwijsdiploma vergezelt en waarin een gestandaardiseerde beschrijving is opgenomen van de aard, het niveau, de context, de inhoud en de status van de door de houder voltooide studies. Dit supplement wordt opgesteld door instellingen voor hoger onderwijs in overeenstemming met de normen die zijn overeengekomen door de Europese Commissie, de Raad van Europa en Unesco. Het diplomasupplement maakt deel uit van Europass (zie hieronder). In het kader van een internationaal gezamenlijk studieprogramma verdient het aanbeveling een „gezamenlijk diplomasupplement“ af te geven dat het volledige studieprogramma bestrijkt en dat wordt goedgekeurd door alle universiteiten die de graad toekennen.
Dubbele graad/meervoudige graad	Een studieprogramma aangeboden door ten minste twee (dubbele graad) of meer (meervoudige graad) instellingen voor hoger onderwijs, waarbij de student na afronding van het studieprogramma van elk van de deelnemende instellingen een apart diploma ontvangt.
Dubbele loopbaan	Het combineren van een sportopleiding op hoog niveau met algemeen

	onderwijs of werk.
ECHE (Erasmus-handvest voor hoger onderwijs)	Een door de Europese Commissie toegekende accreditatie die instellingen voor hoger onderwijs uit programmalanden de mogelijkheid biedt in aanmerking te komen om financiële steun aan te vragen voor en deel te nemen aan onder het Erasmus+-programma vallende leer- en samenwerkingsactiviteiten. Het handvest schetst de fundamentele beginselen waaraan een instelling zich dient te houden bij het organiseren en ten uitvoer leggen van in kwalitatief opzicht hoogwaardige mobiliteit en samenwerking, en bepaalt de vereisten waaraan zij verklaren te zullen voldoen om de hoge kwaliteit van hun dienstverlening en procedures te waarborgen alsook om betrouwbare en transparante informatie te verstrekken.
ECTS (Europees studiepuntenoverdracht-systeem)	Een systeem voor het verzamelen en overdragen van studiepunten, dat op de lerenden is afgestemd en gebaseerd is op transparantie van leer- en onderwijsprocessen en van beoordelingsprocedures. Doel ervan is de planning, het aanbod en de beoordeling van studieprogramma's en de mobiliteit van lerenden te bevorderen via de erkenning van kwalificaties en leerperioden. Een systeem dat dient als hulpmiddel voor het ontwikkelen, beschrijven en aanbieden van studieprogramma's en het toekennen van hogeronderwijskwalificaties. Het gebruik van het ECTS, in combinatie met op leerresultaten gebaseerde kwalificatiekaders, maakt studieprogramma's en kwalificaties transparanter en vereenvoudigt de erkenning van kwalificaties.
Ecvet (Europees puntenoverdrachtsysteem voor beroepsonderwijs en -opleiding)	Een systeem ter bevordering van de validering, erkenning en verzameling van werkgerelateerde vaardigheden en kennis verworven tijdens een verblijf in een ander land of in verschillende situaties. Het doel van het Ecvet is de verenigbaarheid te verbeteren tussen de verschillende stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding in heel Europa en de daarmee samenhangende kwalificaties. Het Ecvet moet een technisch kader tot stand brengen waarin de kwalificaties worden beschreven in termen van eenheden van leerresultaten, en voorziet in procedures voor beoordeling, overdracht, verzameling en erkenning.
Een leven lang leren	Alle vormen van algemeen vormend onderwijs, beroepsonderwijs en beroepsopleidingen, niet-formeel leren en informeel leren die gedurende het gehele leven plaatsvinden en die op persoonlijk vlak, voor het leven als burger, cultureel of sociaal gezien en/of vanuit het oogpunt van de arbeidsmarkt tot meer kennis, vaardigheden en competenties of meer maatschappelijke participatie leiden, inclusief de verlening van begeleiding en advies.
Eqavet (Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding)	Een referentie-instrument voor beleidsmakers, gebaseerd op een kwaliteitscyclus in vier stappen (vaststelling van doelen en planning, uitvoering, evaluatie en herziening). Dit referentiekader houdt rekening met de autonomie van de nationale autoriteiten en wordt op vrijwillige basis gebruikt door overheidsinstanties en andere organen die zich bezighouden met kwaliteitsborging.
EQF (Europees kwalificatiekader)	Een gemeenschappelijk Europees referentie-instrument waarmee de vertaalslag tussen verschillende onderwijs- en opleidingsstelsels en bijbehorende kwalificatieniveaus kan worden gemaakt. Het EQF heeft ten doel de transparantie, vergelijkbaarheid en overdraagbaarheid van kwalificaties in heel Europa te bevorderen, de mobiliteit van werknemers en lerenden te stimuleren en een leven lang leren te vergemakkelijken, zoals bepaald in Aanbeveling 2008/C 111/01 van het Europees Parlement en de Raad.
ESCO (meertalige classificatie van Europese vaardigheden/competenties, kwalificaties en beroepen)	Een classificatie in 25 Europese talen, die de vaardigheden en competenties, kwalificaties en beroepen met relevantie voor de arbeidsmarkt, de onderwijs- en opleidingssector in de EU identificeert en in categorieën indeelt. In deze classificatie staan beroepsprofielen die het verband aangeven tussen beroepen, vaardigheden, competenties en kwalificaties. Het ESCO is ontwikkeld in een open IT-formaat en kan gratis door iedereen worden geraadpleegd.
Europass	Europass is een portfolio van vijf verschillende documenten en een

	<p>elektronische map die bedoeld zijn om beschrijvingen te bevatten van de algehele leerresultaten, officiële kwalificaties, werkervaring, vaardigheden en competenties die de houder mettertijd heeft opgedaan. Deze documenten zijn: het Europees-cv, het Europass-diplomasupplement, het Europass-certificaatsupplement, het Europass-mobiliteitsdocument en het taalportfolio. Europass bevat ook het Europees vaardighedenpaspoort, een gebruiksvriendelijke elektronische map die de houder helpt een persoonlijke, modulaire inventaris van de door hem of haar verworven vaardigheden en kwalificaties samen te stellen. Het doel van Europass is de mobiliteit te bevorderen en de vooruitzichten inzake werkgelegenheid en een leven lang leren in Europa te verbeteren.</p>
Europees ontwikkelingsplan	<p>Een document voor scholen en organisaties voor volwassenenonderwijs waarin wordt uiteengezet welke behoeften de instelling/organisatie heeft inzake kwaliteitsontwikkeling en internationalisering, en hoe de geplande Europese activiteiten daarin zullen voorzien. Het Europese ontwikkelingsplan maakt deel uit van het aanvraagformulier voor scholen en organisaties voor volwassenenonderwijs die in het kader van kernactie 1 financiële steun aanvragen voor de leermobiliteit van personeel.</p>
Europese jeugd-ngo	<p>Een ngo die: 1) opereert via een formeel erkende structuur en die samengesteld is uit a) een Europees orgaan/secretariaat (de aanvrager) dat op de indieningsdatum van de steunaanvraag ten minste één jaar wettelijk gevestigd is in een programmaland, en b) nationale organisaties/afdelingen in ten minste twaalf programmalanden die een statutaire band hebben met het Europese orgaan/secretariaat; 2) actief is op het gebied van jeugdzaken en activiteiten ontplooit ter ondersteuning van de uitvoering van de onder de EU-jeugdstrategie vallende acties; 3) jongeren laat deelnemen aan het beheer en bestuur van de organisatie.</p>
Gecombineerd afstands- en contactonderwijs ("Blended learning")	<p>Studievorm waarbij uiteenlopende vormen van leren worden gecombineerd. Verwijst vaak meer in het bijzonder naar opleidingen waarin traditioneel contactonderwijs (in de vorm van workshops of seminars) wordt gecombineerd met afstandsonderwijs met behulp van onlinetechnologie (zoals internet, televisie, telefonische vergaderingen)</p>
Gestructureerde dialoog	<p>Dialoog met jongeren en jeugdorganisaties, die een forum biedt voor permanent gezamenlijk overleg over de prioriteiten, de uitvoering en de follow-up van de Europese samenwerking in jeugdzaken.</p>
Gevestigd	<p>Het feit dat een organisatie of orgaan voldoet aan bepaalde nationale voorwaarden (registratie, verklaring, bekendmaking enzovoort) en daardoor formeel kan worden erkend door de nationale autoriteit waaronder de organisatie of het orgaan ressorteert. Voor een informele groep jongeren wordt de wettige verblijfplaats van de wettelijke vertegenwoordiger daarmee gelijkgesteld om voor een Erasmus+-subsidie in aanmerking te kunnen worden genomen.</p>
Gezamenlijke graad	<p>Een enkel diploma dat aan een student wordt toegekend na afronding van een gezamenlijk programma. De gezamenlijke graad moet door de bevoegde autoriteiten van de deelnemende instellingen (twee of meer) worden ondertekend en officieel worden erkend in de landen waar die deelnemende instellingen gevestigd zijn.</p>
Gezamenlijke programma 's	<p>Hogeronderwijsprogramma's voor studie- of onderzoeksdoeleinden die gezamenlijk worden uitgewerkt en aangeboden en die volledig worden erkend door twee of meer instellingen voor hoger onderwijs. Aan gezamenlijke programma's kan uitvoering worden gegeven op elk niveau van hoger onderwijs, dat wil zeggen op bachelor-, master- of doctoraatsniveau. Gezamenlijke programma's kunnen nationaal van opzet zijn (wanneer alle betrokken universiteiten in hetzelfde land gevestigd zijn), maar ook transnationaal/internationaal (wanneer ten minste twee verschillende landen vertegenwoordigd zijn in de betrokken instellingen voor hoger onderwijs).</p>

Groepen jongeren die actief zijn in het jeugdwerk, maar niet noodzakelijkerwijs in het kader van een jeugdorganisatie (ook informele groepen jongeren genoemd)	Een groep van ten minste vier jongeren die naar het toepasselijke nationale recht geen rechtspersoonlijkheid heeft, mits de vertegenwoordigers van die groep bevoegd zijn namens hen juridische verbintenissen aan te gaan. Deze groepen jongeren kunnen aanvragers en partners zijn voor sommige onder het Erasmus+-programma vallende acties. Eenvoudigheidshalve worden zij in deze gids gelijkgesteld met rechtspersonen (organisaties, instellingen enzovoort) en staan zij op gelijke voet met de aan het Erasmus+-programma deelnemende organisaties voor de actie waaraan zij kunnen deelnemen. De groep moet uit ten minste vier jongeren bestaan en hun leeftijd moet vallen binnen de leeftijdscategorie van de jongeren in het programma (13-30).
Groepsleider	Bij mobiliteitsprojecten voor jongeren een volwassene die de jongeren vergezelt tijdens hun deelname aan een uitwisseling van jongeren om hun leerproces te bevorderen en hun bescherming en veiligheid te waarborgen.
Indieningstermijn (voor de aanvraag)	De uiterste datum waarop de aanvraag moet worden ingediend bij het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap om in aanmerking te worden genomen.
Informeel leren	Leren dat voortvloeit uit dagelijkse bezigheden in verband met werk, gezinsleven of vrijetijdsbesteding dat niet georganiseerd of gestructureerd is in termen van doelen, tijd of leerondersteuning; het kan vanuit het gezichtspunt van de leerling onbedoeld zijn.
Informele groepen jongeren	Zie hierboven de definitie van „Groepen jongeren die actief zijn in het jeugdwerk, maar niet noodzakelijkerwijs in het kader van een jeugdorganisatie”.
Instelling voor hoger onderwijs	Elke soort instelling voor hoger onderwijs die, overeenkomstig het nationale recht of de nationale praktijk, opleidt voor erkende graden of andere erkende kwalificaties op tertiair niveau, ongeacht de naam die dergelijke instellingen dragen, of elke instelling die, overeenkomstig het nationale recht of de nationale praktijk, beroepsopleiding of -opleidingen op tertiair niveau verzorgt.
Instrumenten van de Unie voor transparantie en erkenning	Instrumenten die belanghebbenden in de hele Unie helpen om leerresultaten en kwalificaties te begrijpen, op waarde te schatten en indien gepast te erkennen.
Internationaal	In verband met het Erasmus+-programma betrekking hebbend op een actie waarbij ten minste één programmaland en ten minste één partnerland betrokken zijn.
Jeugdactiviteit	Een buitenschoolse activiteit (zoals uitwisseling van jongeren, vrijwilligerswerk of jongerenopleiding) die, individueel of in groepsverband, met name via jeugdorganisaties, wordt uitgeoefend door een jongere en gekenmerkt is door een niet-formele leerbenadering.
Jeugdwerker	Een persoon die beroepsmatig of op vrijwillige basis betrokken is bij niet-formeel leren en jongeren begeleidt bij hun persoonlijke leer- en beroepsontwikkeling.
Job shadowing (praktische leerervaring)	Een verblijf van korte duur voor opleidingsdoeleinden bij een partnerorganisatie in een ander land, dat erin bestaat het dagelijks werk van praktijkmensen in de ontvangende organisatie te volgen, goede praktijken uit te wisselen, vaardigheden en kennis te verwerven en/of langdurige partnerschappen op te zetten via participatieve observatie.
Jongeren	In verband met het Erasmus+-programma personen met een leeftijd tussen 13 en 30 jaar.
Kansarmen	Personen die kampen met belemmeringen die hen ervan weerhouden daadwerkelijk toegang te krijgen tot voorzieningen voor onderwijs, opleiding en jeugdwerk. Het begrip kansarmen wordt meer in detail gedefinieerd in deel A van deze gids, onder „Rechtvaardigheid en inclusie”.
Kennelijke schrijffout	
Kerncompetenties	De fundamentele kennis, vaardigheden en attitudes die elk individu nodig

	heeft voor zijn zelfontplooiing en -ontwikkeling, actief burgerschap, sociale integratie en zijn werk, zoals weergegeven in Aanbeveling 2006/962/EG van het Europees Parlement en de Raad.
Kleine en middelgrote ondernemingen	Ondernemingen (zie definitie hierboven) waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen EUR niet overschrijdt, en/of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt.
Kwalificatie	Een formeel resultaat van een beoordelings- en validatieprocedure, die wordt verworven wanneer een bevoegde instantie bepaalt dat de leerresultaten die een individu heeft bereikt, aan bepaalde normen voldoen.
Kwalificaties van de korte cyclus (hoger onderwijs van de korte cyclus)	Maakt in de meeste landen deel uit van de eerste cyclus in het kwalificatiekader voor de Europese hogeronderwijsruimte (ISCED niveau 5). Dit onderwijs komt in de nationale context doorgaans overeen met circa 120 ECTS-studiepunten en leidt tot een kwalificatie die wordt erkend op een lager niveau dan de graad na de eerste cyclus. Sommige programma's duren langer dan drie jaar, maar zij leveren doorgaans niet meer dan 180 ECTS-studiepunten op. In de meeste landen kunnen studenten het grootste deel van de in de korte cyclus behaalde studiepunten gebruiken om door te stromen naar opleidingen waarvoor een graad wordt toegekend. De descriptoren van de korte cyclus komen overeen met de leerresultaten van niveau 5 in het EQF.
Leermobiliteit	Het zich fysiek naar een ander land dan het land van verblijf begeven om er te studeren, een opleiding te volgen of niet-formeel of informeel te leren; dit kan de vorm aannemen van een stage, leerwerkplaats, uitwisseling van jongeren, vrijwilligerswerk, lesgeven of deelname aan een activiteit op het gebied van beroepsontwikkeling en het kan voorbereidende activiteiten zoals het leren van de taal van het gastland omvatten, alsook activiteiten inzake uitzenden, ontvangen en follow-up.
Leerresultaten	Beschrijvingen van hetgeen een lerende weet, begrijpt en kan doen na de voltooiing van een leerproces; leerresultaten worden gedefinieerd in termen van kennis, vaardigheden en competenties.
Leerwerkplaats (leerling)	Een vorm van initieel beroepsopleiding, waarbij een opleiding in een bedrijf (perioden van praktische werkervaring op een werkplek) formeel wordt gecombineerd en afgewisseld met schoolonderwijs (perioden van theoretisch/praktisch onderwijs in een school of opleidingscentrum) en waarvan de succesvolle voltooiing wordt bekroond met een nationaal erkende kwalificatie voor initieel beroepsopleiding.
Leren op de werkplek	Studievorm waarbij kennis, vaardigheden en competenties worden verworven door het verrichten van — en reflecteren over — opdrachten in een beroepsomgeving, op de werkplek (bijvoorbeeld met afwisselende perioden op school en in de praktijk) of in een instelling voor beroepsopleiding en -opleiding.
Lerende volwassene	Iemand die, na het initiële onderwijs te hebben voltooid of stopgezet, een vorm van postinitieel onderwijs of permanente vorming volgt (formeel, niet-formeel of informeel leren).
Maand	In het kader van het Erasmus+-programma wordt een maand voor de berekening van de subsidies gelijkgesteld met 30 dagen.
Medefinanciering	Het medefinancieringsbeginsel houdt in dat de kosten van een door de EU ondersteund project deels voor rekening zijn van de begunstigde, of worden gedekt door andere externe bijdragen dan de EU-subsidie.
Mobiliteits-/studie-overeenkomst	Overeenkomst tussen de uitzendende/ontvangende organisatie en de deelnemers, waarin de doelstellingen en inhoud van de mobiliteitsperiode worden vastgesteld om de relevantie en kwaliteit daarvan te waarborgen. Deze overeenkomst kan ook dienen als basis voor de erkenning van de in het buitenland doorgebrachte periode door de ontvangende organisatie.
Moderniseringsagenda voor het hoger onderwijs	Strategie van de Europese Commissie die ten doel heeft hervormingen in de lidstaten te ondersteunen en bij te dragen aan de verwezenlijking van de Europa 2020-doelstellingen op het gebied van hoger onderwijs. Volgens de nieuwe agenda zijn hervormingen op de volgende

	<p>kerngebieden vereist: meer afgestudeerden in het hoger onderwijs; verbetering van de kwaliteit en relevantie van de opleiding van leraren en onderzoekers; afgestudeerden de kennis en essentiële overdraagbare competenties meegeven die zij nodig hebben om in hooggekwalificeerde beroepen te slagen; studenten meer kansen bieden om aanvullende vaardigheden te verwerven door in het buitenland te studeren of stage te lopen, alsook bevordering van grensoverschrijdende samenwerking om prestaties in het hoger onderwijs te verbeteren; versterking van de kennisdriehoek tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven en totstandbrenging van doeltreffend bestuur en doeltreffende financieringsmechanismen ter bevordering van excellentie.</p>
Niet-formeel leren	<p>Leren dat plaatsvindt door geplande activiteiten (in termen van leerdoelen en leertijd) met een bepaalde vorm van leerondersteuning (bijvoorbeeld relatie leerling-leraar), maar dat geen deel uitmaakt van het formele onderwijs- en opleidingsstelsel.</p>
Onderneming	<p>Een onderneming die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar omvang, rechtsvorm of de economische sector waarin zij actief is.</p>
Ontvangende organisatie	<p>In het kader van sommige acties van het Erasmus+-programma (met name mobiliteitsacties) de deelnemende organisatie die een of meer deelnemers ontvangt en die een of meer activiteiten van een Erasmus+-project organiseert.</p>
Open coördinatiemethode	<p>Een intergouvernementele methode die een kader biedt voor samenwerking tussen de EU-lidstaten met behulp waarvan hun nationale beleidsmaatregelen kunnen worden gecoördineerd met het oog op de verwezenlijking van bepaalde gemeenschappelijke doelstellingen. In het kader van het programma wordt de open coördinatiemethode toegepast op onderwijs, opleiding en jeugdzaken.</p>
Open licentie	<p>Wijze waarop de eigenaar van een werk iedereen toestemming kan geven om gebruik te maken van het instrument, het te delen of te bewerken. Aan alle instrumenten is een licentie verbonden. Een open licentie strekt niet tot overdracht van auteursrechten of intellectuele-eigendomsrechten en van het voordeel.</p>
Oproep tot het indienen van voorstellen	<p>Door of namens de Commissie bekendgemaakte uitnodiging om binnen een vastgestelde termijn een voorstel voor een actie in te dienen in overeenstemming met de nagestreefde doelstellingen en met inachtneming van de vereiste voorwaarden. Oproepen tot het indienen van voorstellen worden bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie (C-reeks) en/of op de desbetreffende websites van de Commissie, het nationale agentschap of het Uitvoerend Agentschap.</p>
Organisatie voor volwassenenonderwijs	<p>elke publieke of particuliere organisatie die actief is op het gebied van volwassenenonderwijs.</p>
Overmacht	<p>Een onvoorspelbare en uitzonderlijke situatie of gebeurtenis die plaatsvindt buiten de wil van de deelnemer om en niet te wijten is aan een fout of nalatigheid van de deelnemer.</p>
Partner(organisatie)	<p>Een deelnemende organisatie die bij het project betrokken is, maar die niet de rol van aanvrager vervult.</p>
Partnerlanden	<p>De landen die niet ten volle deelnemen aan het Erasmus+-programma, maar die als partner of aanvrager bij bepaalde programma-acties betrokken kunnen zijn. De lijst met Erasmus+-partnerlanden staat in deel A van deze gids onder "Wie kan deelnemen aan het Erasmus+-programma?".</p>
Partnerschap	<p>Een overeenkomst tussen een groep deelnemende organisaties in verscheidene programmalanden om gezamenlijke Europese activiteiten op het gebied van onderwijs, opleiding, jeugd en sport te ontplooiën of een formeel of informeel netwerk op een relevant terrein op te zetten, zoals gezamenlijke leerprojecten voor leerlingen en hun leerkrachten in de vorm van klassenuitwisseling en individuele langdurige mobiliteit, intensieve hogeronderwijsprogramma's en samenwerking tussen regionale en lokale overheden ter bevordering van interregionale samenwerking, waaronder grensoverschrijdende samenwerking; om de</p>

	<p>kwaliteit van het partnerschap te verbeteren, kan de deelname worden uitgebreid tot instellingen en/of organisaties uit partnerlanden.</p>
Personeel	<p>Personen die beroepsmatig of op vrijwillige basis betrokken zijn bij onderwijs, opleiding of niet-formeel leren voor jongeren; hieronder kan worden verstaan professoren, leerkrachten, opleiders, schoolleiders, jeugdwerkers en niet-onderwijzend personeel.</p>
Personen met specifieke behoeften	<p>Mogelijke deelnemers die in een zodanige lichamelijke, geestelijke of gezondheidstoestand verkeren dat zij zonder extra financiële steun niet aan het project of de mobiliteitsactiviteit zouden kunnen deelnemen.</p>
Programmalanden	<p>EU-landen en niet-EU-landen waar een nationaal agentschap is opgericht en die ten volle aan het Erasmus+-programma deelnemen. De lijst met Erasmus+-programmalanden staat in deel A van deze gids onder „Wie kan deelnemen aan het Erasmus+-programma?“.</p>
Project	<p>Een samenhangende reeks activiteiten om vastgestelde doelstellingen en resultaten te verwezenlijken.</p>
School	<p>Een instelling die algemeen, beroeps- of technisch onderwijs verzorgt op eender welk niveau van peuter- en kleuteronderwijs tot hoger secundair onderwijs. Zie de lijst met soorten instellingen die in elk land als scholen worden aangemerkt. Neem voor meer informatie contact op met het nationale agentschap in het betrokken land.</p>
Sociale onderneming	<p>Een onderneming, ongeacht haar rechtsvorm, die niet is genoteerd op een gereguleerde markt zoals gedefinieerd in punt 14 van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2004/39/EG en die: 1) overeenkomstig haar oprichtingsakte, statuten of enig ander statutair document waarbij zij wordt opgericht, als hoofddoel heeft het realiseren van meetbare positieve sociale effecten en niet het genereren van winst voor de eigenaren, leden en aandeelhouders, en die: a) innovatieve goederen of diensten met een grote maatschappelijke opbrengst levert en/of b) een innovatieve productiemethode voor haar goederen of diensten gebruikt die haar sociale doelstelling belichaamt; 2) haar winst herinvesteert om in eerste instantie haar hoofddoel te realiseren en over vooraf bepaalde procedures en regels beschikt voor alle omstandigheden waarin winst wordt uitgekeerd aan aandeelhouders en eigenaars, om ervoor te zorgen dat door uitkering van winst de primaire doelstelling niet wordt ondergraven; 3) op zakelijke, controleerbare en transparante wijze wordt beheerd, in het bijzonder door participatie van de werknemers, afnemers en/of belanghebbenden bij de bedrijfsactiviteiten.</p>
Stage	<p>Een verblijf bij een onderneming of organisatie in een ander land met het doel specifieke competenties te verwerven waar de arbeidsmarkt om vraagt, werkervaring te verkrijgen en meer inzicht te krijgen in de economische en sociale achtergronden van het betrokken land.</p>
Studiemobiliteit	<p>Een in het buitenland doorgebrachte studieperiode met het doel een volledige graad of certificaat te behalen in een of meer landen van bestemming.</p>
Studieprogramma's van één cyclus	<p>Geïntegreerde programma's/programma's van lange duur die uitzicht geven op een diploma van de eerste of tweede cyclus en in sommige landen nog steeds beter kunnen worden omschreven aan de hand van de duur in jaren dan aan de hand van studiepunten. In de meeste van deze landen situeren de programma's die afwijken van het eerstecyclusmodel van het Bolognaproces zich op het gebied van de geneeskunde, tandheelkunde, diergeneeskunde, verpleegkunde of verloskunde en in de meeste gevallen neemt 1-8 % van de studentenpopulatie eraan deel. Geïntegreerde programma's die toegang geven tot een gereguleerd beroep hebben doorgaans een omvang van 300-360 ECTS-studiepunten/vijf tot zes jaar, afhankelijk van het gereguleerde beroep in kwestie.</p>
Studiepunt	<p>Een reeks geëvalueerde leerresultaten die met het oog op een kwalificatie geaccumuleerd kunnen worden of naar andere leerprogramma's of kwalificaties overgedragen kunnen worden</p>
Studiepuntenmobiliteit	<p>Een beperkte studie- of stageperiode die in het buitenland wordt</p>

	<p>doorgebracht in het kader van een lopende studie aan een instelling in het thuisland met het doel studiepunten te verzamelen. Na de mobiliteitsfase keren de studenten terug naar de instelling in het thuisland om hun studie te voltooien.</p>
Transnationaal	<p>Betrekking hebbend op een actie waarbij ten minste twee programmalanden betrokken zijn, tenzij anders aangegeven.</p>
Uitzendende organisatie	<p>In het kader van sommige acties van het Erasmus+-programma (met name mobiliteitsacties) de deelnemende organisatie die een of meer deelnemers uitzendt voor een activiteit van een Erasmus+-project.</p>
Validering van niet-formeel en informeel leren	<p>Een procedure van bevestiging door een erkende instantie dat iemand leerresultaten heeft verworven die beantwoorden aan een toepasselijke norm; zij bestaat uit vier fasen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. identificatie — door middel van een gesprek — van relevante ervaringen van een persoon; 2. documentatie om de ervaringen van de betrokkene zichtbaar te maken; 3. een formele beoordeling van deze ervaringen; en 4. certificatie van de resultaten van de beoordeling, die kan leiden tot een gedeeltelijke of volledige kwalificatie.
Virtuele mobiliteit	<p>Een reeks door informatie- en communicatietechnologie ondersteunde activiteiten, waaronder e-learning, die gericht zijn op het opdoen of vergemakkelijken van ervaringen met internationale samenwerking op het gebied van onderwijs, opleiding of leren.</p>
Volwassenenonderwijs	<p>alle vormen van niet-beroepsgericht onderwijs van formele, niet-formele of informele aard voor volwassenen (voor permanente beroepsopleiding zie "Beroepsonderwijs en -opleiding").</p>
Youthpass	<p>Het Europese instrument ter bevordering van de erkenning van de leerresultaten van jongeren en jeugdwerkers die deelnemen aan projecten die steun ontvangen uit hoofde van het Erasmus+-programma. Youthpass bestaat uit: a) certificaten die verkrijgbaar zijn voor deelnemers aan verscheidene programma-acties; en b) een duidelijk omlijnd proces ter ondersteuning van jongeren, jeugdwerkers en jeugdorganisaties om zich te bezinnen over de leerresultaten van een Erasmus+-project op het gebied van jeugdzaken en niet-formeel leren. Youthpass is tevens onderdeel van de ruimere strategie van de Europese Commissie ter bevordering van de erkenning van niet-formeel en informeel leren alsook van jeugdwerk in Europa en daarbuiten.</p>

BIJLAGE IV - NUTTIGE VERWIJZINGEN EN CONTACTGEGEVENS

NUTTIGE VERWIJZINGEN

Titel	Link
Analyse van onderwijs (met inbegrip van opvang en onderwijs voor jonge kinderen, scholen, jeugdzaken en hoger onderwijs en tal van specifieke onderwijsgebieden)	http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/
Analyse van onderwijs en opleiding; bestrijkt alle gebieden	http://www.oecd.org/education/
Analyse van onderwijs en opleiding; bestrijkt alle gebieden	https://en.unesco.org/ http://www.uis.unesco.org/Pages/default.aspx
Belangrijkste beleidsinitiatieven en resultaten op onderwijs- en opleidingsgebied sinds 2000 - Ontwikkeling van schoolonderwijsbeleid	http://ec.europa.eu/education/policy/school/index_nl.htm
Belangrijkste beleidsinitiatieven en resultaten op onderwijs- en opleidingsgebied sinds 2000 - Hervorming van het hoger onderwijs	http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/index_nl.htm
Belangrijkste Europese documenten inzake jeugdbeleid (inclusief het nieuwe kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken)	http://ec.europa.eu/youth/library/index_en.htm
Benchmarks en indicatoren voor Europa 2020 en ET 2020	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/education_training
Bibliotheek van belangrijke documenten over sport	http://ec.europa.eu/sport/library/index_en.htm
Ecvet	http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_nl.htm http://www.ecvet-team.eu/
Een andere kijk op onderwijs - investeren in vaardigheden voor betere sociaal-economische resultaten	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?;jsessionid=LLFgTfdd6mZf3Wt4YNhTjyP8vnMcg4RnTT1rQH P2bft8dWYrdNQC!1965766013?uri=CELEX:52012DC0669 http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/index_nl.htm
Eqavet	http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/eqavet_nl.htm

Erasmus+-verspreidingsplatform	http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/
ESCO	https://ec.europa.eu/esco
Europass-homepage	https://europass.cedefop.europa.eu/nl/home
Europese agenda voor volwassenenonderwijs en recente beleidsontwikkelingen	http://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning/index_nl.htm
EU-vaardigheidspanorama	http://euskilspanorama.cedefop.europa.eu
Handleiding voor ECTS-gebruikers	http://ec.europa.eu/education/tools/docs/ects-guide_en.pdf
Het Communiqué van Brugge over intensievere Europese samenwerking inzake beroepsonderwijs en –opleiding voor de periode 2011-2020	http://ec.europa.eu/education/brugecomm/
Het vlaggenschipinitiatief Jeugd in beweging	http://europa.eu/youthonthemove/index_en.htm
Indicatoren en benchmarks – Officiële documentatie	http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/indicators-benchmarks_nl.htm
Indicatoren en benchmarks - Onderwijsmonitor	http://ec.europa.eu/education/tools/et-monitor_en.htm
Model van diplomasupplement:	http://ec.europa.eu/education/tools/diploma-supplement_en.htm
Naar een opener onderwijs: innovatief onderwijzen en leren voor iedereen met nieuwe technologie en open leermiddelen, COM(2013) 654 final	http://ec.europa.eu/education/newtech/
Ondersteuning van groei en werkgelegenheid – een agenda voor de modernisering van de Europese hogeronderwijssystemen	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0567:FIN:NL:PDF
Onderwijs in ondernemerschap: Een gids voor docenten	http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/files/education/entredu-manual-fv_en.pdf
Towards Greater Cooperation and Coherence in Entrepreneurship Education (Naar meer samenwerking en samenhang in ondernemerschapsonderwijs)	http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/education-training-entrepreneurship/reflection-panels/files/entr_education_panel_en.pdf

Youthpass-homepage	https://www.youthpass.eu
--------------------	---

CONTACTGEGEVENS

Europese Commissie - Directoraat-generaal Onderwijs en Cultuur (DG EAC)

<http://ec.europa.eu/erasmus-plus>

Europese Commissie - Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur (EACEA)

http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php

Nationale agentschappen

<http://ec.europa.eu/erasmus-plus/na>